



پیاواری آدوہ وری ہفتہ تمبر



بیادنی لہ وری ہینو تمبر

سوره سحر - ترجمه و تفسیر

❊ ده وله منند کردنی بختجانی کوردیه به گرتترین و کاریگرترین ده قتی نه و کسانته که موشخه نی سریرنی همزی هسا و چهره نی مسلامین .

❊ ناهشنا کردنی خوننه رولاوی موسلمانی کورده برده و کتیبانی

که سرچاوه ن بو بروشنیری نی مسلامی و سازینه زری بابونی نی مسلامین .

❊ اشاره زا کردنی براسه و خونی لاوی کوردیم سرچاوانه ، نازاد کردنی

رگشت کوت و بند و بوجونی ته سکی حزبایه تی و تاکبه وی و ره و گماری .

❊ نافع سه یک بی بونیادانی که سایه تیکی نی مسلامی به هیتر بوهر تا یکی

موسلمانی کورد ، ناتوانای نه نجامدانی نه و گوزا کاربانه هینی ، که خواهی

په روه ردگارپنی ی سپاردوه .

ده گنل ریزو ته قدیرمان بوهر و پاری نوسه رانی نه م بوخیره یه ، مه جش نه

نیخر بابندی همه مویره و بوخونه کانیان بن .

باده ستوره شمان له وه گرتن فرمایشه که ی خواهی په روه ردگارینت ،

الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ

هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُوا الْأَلْبَابِ ﴿١٨﴾

تفسیر

پیاو لائی لہ و وری ہر پتو تیر

نورسینی

خالد محمد خالد

وہر گنیاف

سہام بہ رزنجی

پنیا ہوزو و لیکولینو و پاست کرد زوی

ہر سہی فزوس پندہ گانہ فسیر



**مافی لهچايدانهوهی پاريزراوه بو
نوسينگهی تهفسير**

ناوی کتیب به عاره بی: رجال حول الرسول
 ناوی نوسهر: خالد محمد خالد
 ناوی کتیب به کوردی: پیاوانی له دموری پیغمبر ﷺ
 ناوی وهر کتیب: سهام بهرزنجی
 چاپ و بلاوکردنهوهی: نوسينگهی تهفسير / همولیر
 خست: هموزاد کوی
 نه خست: جمعه صديق کاکه
 بهرک: همین مخلص
 نۆزه و سالی چاپ: دوم ۱۴۲۹ک - ۲۰۰۸ز
 پراز: ۳۰۰۰ دانه

له بهرپوه بهرايهتی گشتی رۆشنپیری و هونهر همولیر ژمارهی سپاردنی (۲۶) ی سالی ۲۰۲ دراوتمی

تهفسير

بو بلاوکردنهوه و راهگه یاندن
 همولیر - شهلمی دادگا - ژیر کویلی شهین پالن
 ت: ۲۲۲۱۶۹۵ - ۲۲۳۰۹۰۸ - ۲۵۱۸۱۲۸
 موبایل: ۰۷۷۰ ۱۲۸ ۷۲ ۹۱ - ۰۷۵۰ ۴۶۰ ۵۱ ۲۲
tafseeroffice@yahoo.com
tafseeroffice@maktoob.com
altafseer@hotmail.com

پێشک

ئەوکاتەى دەمانویست ئەم کتیبە پاچفە (ترجمە) و چاپ بکەین، دەمانزانى لێرەو لەوئى پرسىيار و مقۆمقۆ دەربارەى چاپ و بلاوکردنەوێ دەروژینئى، چونکە چەند چەمکیكى دەور لە راستیەکانى میژوى لەخۆ گرتوو و دانەر خاوەنى بێرۆکەیکە، کە پێچەوانەى تێگەیشتنى ئیسلامە بۆ میژو. هەرەها دانەر کەوتۆتە ژێر کاریگەرى رۆژەلاتناسە بێئینسافەکان و هەندئى لە میژونوسە قین لەدەکان.

دیاره ئێمە هەر لەسەرەتای شەستەکانەو سات بەسات و تاو بەتاو لەگەڵ ئەم کتیبەدا ژیاوین، بە ئەندازەى تێگەیشتنیشمان بۆ ئیسلام و بە هاوکارى راگۆڕینەوێ نوسەر و دانەر و میژونوسە ئیسلامیەکان، خالە لاواز و بەهێزەکانمان تێدا بەدیکردوو.

هۆى پاچفە و بلاوکردنەوێ ئەم کتیبەش، بەم خالانەى خوارەو کورت هەلدیت:

۱- دانەر وێرای ئەوێ، دەربارەى گوتراو و دەگوتئى، بەم کتیبەى شوینەوارئى گەرە و بەرزى هیناوتە کایەو، تا خەلک ئارەزومەندى میژوى ئیسلامى بن، هەرەها بەهۆى رانواندنى لاپەنە سەرنج راکێشەرەکانى ژيانى ئەم کەلە پیاوانە و شێوازى سانا و دال راکێشش، خۆشویستنیانى لە دلى خەلکى جێ کردۆتەو.

۲- خواست و داواى گشت ئاستەکان بۆ ئەم کتیبە، بەتایبەتى چینی گەنجان، هەرەوا کاریگەرى روونى ئەم کتیبە لە گەشەنەوێ رابونى ئیسلامى پێرۆز، بوونە هاندەرمان بۆ پاچفە و بلاوکردنەوێ، بۆ ئەوێ نەوێ بەپێزى کورد، ئەوانەى زانست بە زمانى خۆیان تێدەگەن، لەم کتیبە گەرەدا بێ بەش نەبن..

۳- دانەرى ئەم کتیبە، خالد محمد خالد، هەرەوک نەرىت و خوی هۆشەندان و خوازيارانى راستیى، وێرای ون بون و سەرلێشێولوى و ساتمەکردن و خلیسکانیان، لە رۆشتن و کاروانى

گورج و گول و ختیرایان بهره و شکویی و بهرزیونه وه، به لام له کولادا شاره زای راستیی ده بن، بۇ ریگای بهره و خوا چونیش، دهنه چرا و مه شخه لیکي روشن..

۴- هندی ماموستا و شاره زامان بۇ لیکولینه وهی نم کتیبه راسپارد، تا له په راویزی کتیبه که دا، تیبینی به پیویسته کانمان بۇ تومار بکن، شته کانی تریشمان بۇ زیره کی و هوشمه ندی خویندیری به پریز جیهیشتووه.

له گه ل نه وپه پی دلخوشیمان به ده رجوونی نم کتیبه، له خوی گه وده دلاخوازین سرکه و تومان بکات بکات و پیریزی بخاته نم کاره مان و میلیله ته که شمان پتی به هره مه ند بیت.

فوز کتیبه کی نه فیرک

۲۰۰۳/۱/۱۲

به ناوی خودای به خشندهی میهره بان

پیشه کی

قسه ویاسیک نیه هه لجه سترې، یان فروفیلنیک نیه بگوتوړته وه، نو باس و به سه رها تهی که میژوو له باره ی مه زترتین ده سته ی خاوه ن بیرویاوه و نیمان که له سر زه ویدا ده رکه وتییت هه والی پی داوین...!!

له بهرته وهی به درژالی و دیرینی میژوی مرقایه تی، متمان و راستگویی و راستیینی وه که نو ماوه یه ی میژوی نیسلام و شونکه وته پیشینه کانی به خزه نه دیوه، به جوړی که بق لعتوړینه وه و به نوادا چوونی هه وال و باسه کانی توانایه کی زوری مړی بی وینه ده سته به رگا، که چندین نه وهی پیشه برکی کار له زانایانی لپه اتوو ه ستاون پی و هیچ هه لوپسته به کی چرخ یه که می نیسلام، یان چرپه به کیان واز لعتنه هینا و هه موویان خسته به ر ورده کاری پشکنین و روشنایی لیکولینه وه و ره خنه.

* * *

نو که وره ییبه سه رسورپه یته ره شی له سر لاپه ره کانی هم کتیه له باره ی نو پیاوه به رزانه ی هاوه لانی پښه مېره ی خوا ﷺ به دی ده که ین، نه فسانه یه که نیه، با له خسته پووی نمونه که م وینه کانیدا وه که فسانه خوی بنوینن...!!

به لکو نه وانه راستین و که سیتی و ژانی هاوه لانی پښه مېره پیکدینیت و.. به رز ده بیته وه و خوی دهنوینن، به و جوړه نا که نو سه ران و پیاوه لده ران ده یانه ویت، به لکو به و راده یه ی که هاوه ل و که سه کانی ویستویانه و، به پیی نو کوشش و هه وله بی وینه و ره رگراوه ی که له پیناوی سه رکه وتن و ته و او کاریدا داویانه.

هم کتیه ش نو توانایه له خوی رانا بینیت که ته وای نو که وره ییبه بی وینه به بق خوینته ران بخاته روو، به لکو نه وه نده ی ده وئی که نامازه به ناکاره کانیا ن بکا و له ناسمانه که یان بپوانن.. له راستیدا میژوو پیاوانیکی دیکه ی وه های به خزه یه نه بینیه که به جوړی نیه ت و عزمیان خسته بوه خزمه ت نامانجیکی بی وینه له دادوه ری و به رزیدا و، پاشان ژانی خویان به شتیه یه کی بی وینه له قوربانیدان و چه سو ریدا له پیناویدا به خت کرد- وه که نه وه ی هاوه لانی ده وری پښه مېره نو اندیان...!!

* * *

له کات و ساتی چاوه پوانکراو، واده ی دیاریکراوی خویدا هاتنه ژیان. له ساته وختیکدا ژیان چاوه پتی که سانیک بوو به ما رۆحیه کانی سر له نوی بیوژنیتته وه، ئه وان له گه ل پیغمبره به ریزه که یاندا وه ک مزده به خش و خواپه رست هاتن..

له ده میکدا که چاوه پوانی یه کت بوو کۆت و زنجیری سره مرقایه تی لابیات و، بوون و ناینده ی دریا بکات، ئه وان له شوین پیغمبره مه زنه که یانه وه وه ک سوارچاک و زرگارکار هاتن..

له کاتیکدا که چاوه پتی که سانیک بوو ناسوی نوی و چاک بق شارستانی مرقایه تی بهینیت، ئه وان هاتن وه ک سه ره شق و ریز لێ گیراو..

* * *

باشه ئه زاته پاکانه چون توانیان هه موو ئه وه ی به ده ستیان هینا له چه ند سائیکدا نه نجام بده ن..؟! چون جیهانی کونیان به و هه موو ئیمبراتوریه ت و هیزه یه وه گۆپی و کردیانه خۆله میش..؟!؟

چون چۆنی به قورئانی پیرۆز و وشه کانی جیهانیکی نوی ئاوه ها جوانیان هینا یه کایه وه که له به رزی و مه زنیدا بیوژنیه وه سه رنج ده هه ژینتی و.. له تواناو ده سه لاتدا زۆر بلنده ؟؟ به ر له هه موو ئه وانه و، له سه رووی هه موویه وه .. چون توانیان وه کو خیرایی تیشک و یژدانی مرقایه تی به حه قیه تی یه کخواناسی رووناک بگه نه وه و بق هه میشه بت په رستی هه موو چه رخانه کان رابمالن..؟!؟
ئه وه یه موعجیزه راسته که یان..

هه روه ها، موعجیزه راسته قینه که یان له و توانا ده روونی به رزه دا خۆی ده بینیتته وه که چاکه کانی خۆیان پێ ده رازانه وه و به جۆریکی که م وینه ده ستیان به ئیمانیانه وه گرتبوو..؟!؟ له گه ل ئه وه شدا هه موو ئه و موعجیزانه ی که به ده ستیان هینا و جبه جیان کرد، ته نها ره نگدانه وه یه کی خاکه رای (متواضع) ئه و موعجیزه گه ریه یه که به سه ر نوینادا هات ئه و رۆژه ی خوای گه ریه مۆله تی دا که قورئانه پیرۆزه که ی بیه خوارئ و، پیغمبره راستگۆ و ده ست پاکه که شی گه یاندنی له سه ر بیته و، کاروانی ئیسلامیش له سه ر پێگای رووناکی هه نگاری خۆی ده ست پێ بکات..!!

* * *

له م کتیه شه دا، که پیشتر له پینج به رگی جودادا بلاوکاره ته وه، ئیستاش له م به رگه یه کگرتوه ته واوه دا ده یخه ینه روو، که سیتی (شه ست) هاوه لی پیغمبره ی خوای له خۆگرتوه - علیهم افضل الصلاة وأبهی السلام -.
هه روه ک له کۆتایی کتیه که شدا باسما ن کردوه، ئه و (شه ست) هاوه له هه لپژاردوه

نوینه ری چه ندین هزار برای به پړیزی دیکه یانن که هاوسه رده می پیغه مبهه ر بوون و باوه پریان پتی هیناوه و سه ری انخستوه و پشتیوانی بوون.. له وینه و هلس و که و تیاندا شیوه و ناکاری هموو هاوه لان به دی ده که یین.

نیعمانیان، دامه زراوی و، پاله وانیتی و، وه لاتیان بی خودا و پیغه مبهه ر که ی ده بینین، نه و کوشمه به دی ده که یین که نه جامیان داوه.. له گه ل نه و نارپه حه تیانه ی که له ژیر یاریدا خویان گرت.. له ته ک نه و سه رکه و قته ی که به ده ستیان هینا..

هروه ما نه و روله جتی شانازی یان ده بینین که پتی هه ستان بی رزگار کردنی هموو مرؤفایه تی له بته رستی ویزدان و، ونبوونی ناینده..

خوینر له نیتو نه و (شهست) هاوه له دا هه رچوار خه لیفه که ی پیغه مبهه ر: ابوبکر، عمر، عوسمان، علی، به دی ناکات، خوی گوره یارمه تی داین بی هه ریه که یان کتیبیکمان دانا به ناوی (وجاه ابوبکر.. بین یدی عمر.. فی رحاب علی.. وداعا عثمان..).

* * *

نیستاش با به ملکه چی و شادی وه له و مرده چاکه کارانه نریک بینه وه و پیشوازی جوانترین و به رزترین نمونه ی چاکه ی مرؤفایه تی بکه یین و.. با به رزترین نمونه ی مه زنی و ته واوی که دنیا به خوی وه ی دیبیت به دی بکه یین و.. سه رنجی که تیه گانی حه ق بده یین له کاتیکدا که جیهانی کزن به بیرو باوه پریان ده پیچنه وه و، که شی ناسمانیان جه نجال کرده به نالا نویکانی حه قیقه ت که یه کخواناسی په روه ردگار و، نازاد کردنی دروستکاروانیان پښ راگه یاندوون.

خالد محمد خال

پہلے

نہ ورونا کی یہی شونہی کہ ورن

چ ماموستايه ك بوو.. چ مرقئيك...؟

نو سرچه شمه ي مه زني. و.. ده سټپاكي. و.. پايه بلنديه...؟

بيگومان نه وانه ي مه زني نو سرسامي كردن مه قيانه..

نه وانه ي گياني خزيان له پښانودا به خطي هر نه وان قازانجيان كړد...!

(محمدي كوپي (عبدالله).. نيردراوي خوا بق لاي خه ك له گه رمه ي ناخوشي ژياندا...

چ نه پښيه ك بزي ره خسا واي ليكرد بيكاته مرقئيك نه وي مرقئايه تيش ريزدار بكات...؟

چ ده سټيكي بالا، له لاي ناسمانه وه بزي كرايه وه و، هه موو دهر وازه كاني به زه يي و،

به خشش و، رښمايي به فراواني بق والا كړا...!!؟! چ باوه پښك و، چ جه سوربويه ك و، چ رووناك

كه ره وده يه ك بوو...؟

چ راستگريه ك و، چ پاك و، بيگه ردييه ك...!!

چ خاكه پايي (تواضع) و.. خو شه ويستي و.. وده يه ك بوو...؟!

چ به پيرزگرتنيكي حقه بوو..

چ ريزگرتنيكي ژيان و.. زيندوان بوو...؟!

خو اي گه وړه نازو نيمه تي به و نه اندازه يه پر به خشي تا بيته شايسته ي هه لگري نالاك ي و

قسه كردن به ناو بويه وه، به لكو به جوريك كه بيكاته نوا پښه مېرمنه..

تا ليره وه، فه زلي خو اي بالاده ست زور گه وړه بوو له سه ري ..

بزيه هه رچه نده گهرو و ئيله هام و پښوسه كان له باره يه وه بدوين و، سرود بق مه زني نو

بلين، هه ره موويان وه كه نه وه وان كه له شوييني خزياندا نه جولابن و، هيشتا زمانيان به

وته يه ك نه كړد بيته وه..

نه گه ر لاپه ره كاني سه ره تاي هم كښيه مه به ستيان نه وه بيت به باسكړيني پښه مېرمنه

ده ست پر بكات، نه وا چاري نه بريوته نه وه ي كه نه و قسه كړينه مافي خوي بدات و.. هه رگيز

وا خوي نانوييني كه پښه مېرمنه ي مه زني به خوي نه راني ناشنا كړد بيت.

به لكو نه مه ته نها نامازه پيداننيكي شه رمانه يه بق هه نديك خه سله تي سه ركه وتن و مه زني

نو، كه وايكړيووه دلي خه لكي به ره وروي بيت و، نه وانه بق لاي خوي كيش بكات و

نوستايه تيه كي بڼوي نه يان بزي هه بيت كه نه م كښيه له باره ي هه نديكيانه وه ده بوئ له

موهاجير و نه نصاره كان، نه وه بوو هه ره له گه ل وه رگرتني بڼه ك ي، هه موو شنه با و شه ماله كاني

ژيان بوونه مرگيني دهر و شادي ه پنه و، بوونه نيردراو بق هه موو پښه و نشينگه يه كي مرقئيك كه

هه لگري بڼه ماکاني بانگه واز، بژن و بهرامه ی بانگه وازکار، راستیتي هه لس و کهوت و بیرونی چوون و.. مه زنی ماموستا.. رووناکی په یام و.. سؤز و بهزه یی پیغمبر بوو..
به لئ.. ته نها نه و نامانجه بوو، بهس.

که له بهر روښانی تیروژی نه و رووناکییبه چروپړه دا سرنجی هندیک له خهسلته مه زنه ده گم نه کانی بدهین که وه لائی بپوادارانی بؤ لا بانگه پښت ده کرد، وای لیده کردن نامانج و ریگا و.. ماموستا و هاوړی.. تییدا به دی بکن..

چی وایکردبوو سرگه وره کانی هؤزه که ی به خیرایی به ره و روی په یام و تاینه که ی بټن، (ابوبکر) و (طلحه) و، (زبیر) و (عثمان کوپی عفان) و، (عبدالرحمن کوپی عوف)، (سعد کوپی ابی وقاص).. بهو خیراییه ده ست له هه مو نه و سره روی و پله و پایه یه هه لگرن که له ناو هؤزه که یاندا هه یانبوو، بټنه ناو ژیانیک که پرپه تی له کؤسپ و ته گره و نارپه حتی و مانوو یوون و، سهختی و، مملاتی..؟!

چی وای له لاواز که م ده ست لاتی هؤزه که ی کردبوو که خؤ بده نه په نای و، به ره لای نالا و بانگه وازه که ی رابکن، له کاتیگدا که ده یانینی بټن سره وت و سامان و.. چه که.. تووشی نارپه حتی ده کړیت و خرابه کاران به شتوه یه کی زؤر سامانک به شوینیوه و، به بټن نه وه ی که پیغمبر ی نازیر ﷺ توانای به رگریکردنیانی هه بټت..؟!

چی وای کردبوو دلپه قترین که سی سرده می نه فامی - عمری کوپی خطاب - له کاتیگدا که ده چوو سره ی مه زنی به شمشیره که ی لټ بکاته وه، به دلټکی پر باوه پوهه بگه پټته وه و به هه مان شمشیر که نوری باوه پر شنگد ارتری کردبوو سره ی دوژمنان و نه و که سانه ی دهره دهریان کردبوو به پټن..؟!

چی وای کردبوو پیا و ما قولانی شاری مه دینه و ریش سپیانی به ره و روی بټن تا په یمانی پټ بده ن که له گه لیدا ناماده ن بچنه ده ریوا مه ترسییه وه، له کاتیگدا که ده یانزانی جهنگی نیوان نه وان و قورپه یش گه وره تره له کاره سات..؟!

چی وای لیکرد بوو که نه و که سانه ی باوه پټی ده هټن له زیاد بووندا بن و که مېوونه وه ی بؤ نه بټت، له کاتیگدا که نه و به یانی و نیواره پټی ده فهرمون: (له توانامدا نیه که هېچ سوود یا زیانیکم هه بټت بؤتان و.. نازانم چی به سر من و نیوه ش دټت)؟!

چی وای لیکردبوون که بپوای پټ بکن و به پاستی بزنان که دنیا به پووی نه ماندا ده کړټه وه، قاچی نه مان له نیو زپو و مرواریدا نغرق نه بټت و.. نه و قورنانه ی که به په نهانی ده یخوټینه وه، به وپه پټی ده نگ خؤشی و به رزییه وه له ناسؤیلنده کانداهنگ ده داته وه، نه که له نه وه ی نه ماندا.. یان له دورگی نه ماندا و بهس.. به لکو له هه موو کات و ساته کان و، له گشت جیگایه ک..؟!

چی وای کردبوو بپوا به و پښهاته بکن که پیغمبره که یان بؤی باس ده کردن، له کاتیگدا که نه وان هېچیان له ده وروپشت و راست و چه پی خویاندا به دی نه ده کرد، جگه له نه هه مته ی و

برسیتی و.. بهردی وهك پشکو گرم کړاو و.. چندهما نرهختی وشك، که سهریان وهك سهری شهیتانه کان واپو...!!!

چی وایکرد دلیان پر بیت له چه سوری و دلنیایی...؟

(محمدی کوپی (عبدالله)..

کتی نیکه هه به بؤ نم کاره جگه له و...!؟

به چاری خویان هه موو چاکه و باشه کانیاں بیئی.

پاکي و، خوگرې و، دهسپاکي و، دامه زولو و نازایه تیه که یان به دی کرد.

به سوژی و سهره رزییه که یان بیئی.

ژیړی و دانایان چار پي که وت.

بینیان خوړ خوی نه نوینې خوړواندنې راستی و مه زنی نه و.

بیستیان که گه شهی ژیان به ناخی ژياندا ری دیه کرد، له و کاته ی که محمد دهستی کرد به

رژاندنی نیگا کانی نه و رژه و و سر دجده کانی نوینې به سهریدا...!؟

هه موو نه وانه یان بیئی، زور له و زیاتریش، نه که له پشت پرده وه... به لکو روویه پوو، به

هلس و که وت و، به بهر چار پوونی و ناشکرایي..

کاتیک عه ره بیکي نه و سرده مه شتیک به دی دهکات و ده پیشکن، نه و وه کو پسر پوتیک

هه والت ده داتن..

نه وانه خه لکیکي سهرناس و قیافه تناس (القیافه والعیافه) پوون، به کتیکیان شوین پییه کی

له سهر ریگایه که ده بیئی، پی دیه وتی: که نه مه جن پیی فلانی کوپی فلانن...!

یان کاتیک بونی هه ناسه کانی قسه که دهکات، ده زانیت چی له ژیر سهر دایه له راستی و

درؤ...!

نه وانه، (محمد) یان بیئی و له گه لیدا ژیان، هه له و کاته وهی هاته پوون.

هیچ شتیکي ژیانی نه ویان لا شاراره نه پوو.

ته نانه ت قنای ساو لیبیشی، نه وهی که ته نه خزم و که سی مندال ده بیینیت.. به لام هی

(محمد) له لای هه موو خه لکی مه کهک ناشکرا و بینزولو پوو..

چونکه مندالیتی نه و وه هی مندالانی نیکه نه پوو.. هه زوو سهرنجی خه لکی بوخوئی

راکتیا به پیی نه و پیاوه تیه پیشوه خته ی که به مندالی تییدا دهر که وت، به و راهه یه ی که

له بری یاری کردنی مندالانه کاری پیاوانه ی ده کرد...!!

بؤ نمونه، قوره شیهه کان باسی کوچه زا که ی (عبدالمطلب) یان ده کرد که چه ز به یاری و

کاته چاری مندالانه ناکات و، هه رکاتیک به ره و لای بانگ بکرایه ده یگوت: (من بؤ نه وه دروست

نه کراوم)...!!

یان نه و هه و الانه یان باس ده کرد که له (هه لیمه) ی دایه نیه وه بیستبوویان، کاتیک که

هینایه وه بؤ لای خرمانی، باسی سهرنجی و نه وهی که له و منداله دا به دی کربوو، نه و

نه زمونږی که له گه لیدا هیه تی هیناویه تیه نهو باوه پدهی که مندالیکي ناسایی نیه و، نهینییه کی وای تیدایه که تنها خودا نه یزانی، دواتریش رۆزگار ناشکرای ده کات.

لاوتیشی - نای چ گه نجیبه کی پاک و بیگه رد بوو - زیاتر روون و ناشکرا بوو.. به جۆزیک بوو که جیبی قسه و باسی خزم و کهسی و سه رقالب بوونیان بوو پیوهی، زیاتر قول و گه وره تر بوو.

پیاوتیشی پر به هه موو چاو و، گوئی و، دلێک بوو.

له سه روی هه موو نه مانه وه، ویزدانی کۆمه لگه و هۆزه کهسی، هه موو هه لسوکه وتیکي رهوا و، جوان و چاکیان به پیتی خوورپه وشت و هه لسوکه وتی نهو ده پیتوا...!!

* * *

که واپوو ژیا نیکي روون و ناشکرا و خویندراوه یه..

له بيشکوه تا مردن..

هه موو بۆچوونه کانی.. گشت هه نگاره کانی.. تیکرای وشه کانی.. هه موو چوله کانی ته نانه ت گشت خهون و خۆزگه و خوورپه کانی دلپیشی، هه ره هه موویان له یه که م رۆژی شادبوونیه وه به دونیا دیار بوو بۆ تیکرای خه لک.

وهک نه وهی خوای گه وره به هۆی نه وه وه بیه ویت به خه لکی بلیت: نه مه پیتغه مبر و نیردراوی منه بۆ لای ئیوه، مه نطیق و ژیری به ده سه ته وه یه.. نه وهش هه موو ژیا نی له و ساته وهی کۆزپه یه ک بوو له سکی دایکیدا..

ده سا ئیوهش به هه موو نهو مه نطیق و عه قله ی که هه تانه، بپیشکنن و، حوکمی له سه ر بدهن..

هیچ گومانیکي تیدا ده بینن..؟ هیچ فیلتیکي تیدا به دی ده که ن..؟

نایا هیچ جارێ درۆی کردوه.. یان هیچ کاتێ ناپاکی نواندوه..؟ یان هیچ که په تیک سوکایه تی کردوه..؟ یان ستمی له هیچ مرقفان کردوه..؟ نایا نهنگی که سیتکی هه لمالیوه..؟ یان دهستی به سه ر هیچ سپارده یه کدا گرتوه که لای دانرابیت..؟

یاخود وازی له خزمایه تی هیناوه..؟ یا شوینکه وتوانی خۆی فه رامۆش کردوه؟ یا وازی له پیاوه تی و نازایه تی هیناوه..؟ یاخود قسه ی به هیچ که س وتوه..؟ یان به رامبه ر هیچ بتیک وه ستاوه..؟

چاک لئی بکۆلنه وه و، به ته واری بپیشکنن، نه وه تا هیچ قۆناغیک له قۆناغه کانی ژیا نی په رده و داپۆشه ری له سه ر نیه..

خۆ گه ر ژیا نیشی هه روه که ده یبینن و به دی ده که ن بۆ خه وش و، راستی و، مه زنیه.. نایا مه نطیق و عه قل رێ ده دا که پیاویک نهو ژیا نی بیت پاشی چل سال له ته مه ن درۆ بکات..!

له سر کېش تړی بکات...؟ خودا و.. وای دهربضات که نیردراوی نه وه، هالیبزاربوه و
پاکي کرښته وه و نیگای بڼ ناربوه...!!؟؟
نه خیر..

هست و زرنگی.. وا ده لښ..

مه نطق و عه قل.. وا ده لښ..

ده سا نښه به چ شپوارښک بیرده که نه وه...؟ و چ راستیه که به درځ ده خه نه وه...؟

* * *

نومه - به بڼ چرونی نښه - تڼوانینی نیماندارانی سره تا بوو به رانبر پیغه مبهری خوا ﷺ
به موهاجرین و.. نه وانی که شوینی که وتن و سه ریان خست..

له راستیدا نه وه تڼوانینیکی به کلاکه ره وه خیرابوو، که چټکه ی بودلی و لیلی تڼدا
نه بو.

مرځنیک که نه و هموو زیانه رووناک و بټکه رده ی ه بیت، ناکریت به ناوی خوی گه وره وه
تړی ه لبه ستیت.

تا به م به رچا پوهونیه به جټه تړلوه وه، نه و پروادارانه رووناکي خوی گه وره یان به دی کردو و
شوینی که وتن.

به دلناییه وه سوپاسگوزاری نه و به رچا پوهونیه یان ده بن کاتیک پاشتر ده بین پیغه مبهری
خوا په روه رڼگاری سهری ده خات و، هموو نورگه ی عه ره بی ملکه چی ده بن و، ده روزه کانی
رڼزی و ده سټکه وتیان لیده کرښته وه، که نه وان حسابیان بڼ نه کرښوو، به لام نه و هر نه وه و،
ته نها دویانه ویستی و خوا په رستی و، خځگوشین و، خځپاراستن (ورع) ی زیاد ده کات، تا
ده گاتوه لای په روه رڼگاری نه و ساته ی پښی شاد نه بیت، له کاتیکدا که نه و له سر هه سپرک
خه وتوه شوینه واری پوهه کانی له سر لاشه ی جټه هیلن...!!

یان له کاتیکدا که ده بینن، نه و پیغه مبهری سه ربه رز و سه رکه وتوانه نالاکانی ناسځ پر
ده که ن، کاتیک ده چټه سه روانگه (منبر) به گریانوه روو له خه لکی ده کات و ده فهرمویت:

(هرکه سټک قامچی من له پشتمی درلوه، نه وه پشتمی منه با تړله ی خځی بکاتوه و.. هر
که سټک پاره ی که وتړته لام، نه وه سامانی منه بیت بیبانه وه).

یان کاتیک ده بینن، که (عباس) ی مامی دلاوی لیده کات که کارڼکی پن بسپریت له و
کارانه ی که به رڼزه ی موسلمانانی ناسایی داوه، به نه رمیه وه به پښی ده کات و پښی
ده فهرمویت:

(مامه، سویند به خوا نښه نه و نیش و کاره به که سټک ناده بن که خځی دلاوی بکات، یان
سوریت له سه ری...!)

یان شو کاته‌ی که نه‌بیینین، ته‌ن‌ها به‌شدار‌ی هاتنی خه‌م و ناسوړی بۆ سر خه‌گ ناکات و به‌س، به‌لگو بنه‌مایه‌ک بۆ خۆی و خاوخیزانی داده‌نیت که لیتی لاندن، به‌وه‌ی که (یه‌که‌مین که‌س بن برسیان بیت که برسیتی روی له‌خه‌گ کرد و، هواکه‌سپش بن له تیریووندا گه‌ر خه‌لکی تیری روی تیکردن).

به‌لئ، موسلمانانی پیشین زیاتر سوپاسگوزاری خوا ده‌بن له‌سر شو به‌رچاووونیه‌یان که به‌چاکی کارویاریان له‌سه‌ره‌تاوه پئ به‌دی کربوه، پاش نه‌وه‌ی که زیاتر و زیاتر سوپاسگوزاری خوی گه‌وره ده‌بن له‌سر نه‌وه‌ی که ریئوینی کربوون بۆ باوه‌په‌مینان. هه‌روه‌ها ده‌بینین شو ژیان‌ی چاکترین به‌لگه‌بوو له‌سر راستیتی خاوه‌نه‌که‌ی کاتیک پی‌ی فه‌رموون: ((من پیغمبر‌ی خودام بۆ ئیوه)) به‌راستی زۆر مه‌زنه و، به‌و گه‌وره‌یی و بیته‌رسییه‌وه چاکترین به‌لگه‌یه له‌سر راستگیی ماموستای مه‌زن و پیغمبر‌ی به‌ریز، ناست و پایه‌ی شو له بلندی و سه‌ره‌زیادا بۆ چرکه‌ساتیکیش دانه‌به‌زیوه و نه‌که‌وتوته له‌رزه، به‌لگو وه‌ک خۆی بووه له کات و ساتی سه‌ر بیته‌سه‌وه تا مردن.

ئهم ژیان‌ی به‌ی و پاش نه‌وه‌ی گه‌یشته ترپیک‌ی، وه‌ک رۆژی رووناک پرشنگی دلووه که خاوه‌نی ئهم ژیان و په‌یامه، بۆ په‌لوه‌پایه و، سامان و، سه‌روه‌ی، هه‌ولی نه‌دلووه، هه‌ر بۆیه له‌کاتیکدا که هه‌موو ئه‌وانه به‌و په‌یمان‌ه‌شوه هاتنه به‌رده‌ستی که خۆی که‌سی یه‌که‌م بیت تئیدا هه‌موویانی ره‌تکرده‌وه و.. ژیانیک‌ی نوینانه‌و‌یستانه‌ی تاوا چرکه‌ساتی ژنی برده‌سه‌ر.

هینده‌ی تاله‌موویه‌ک له مه‌به‌سته مه‌زنه‌کانی ژوانی خۆی لای نه‌دا..

واده‌ی خۆی له په‌رستش و جیه‌دادا نه‌شکاند له‌گه‌ل په‌روه‌رنگاری..

شو هینشتا نیوه‌شوه دانه‌هاتبوو هه‌لده‌ستا و، ده‌ستتوژی ده‌شوشته هه‌روه‌کو هه‌میشه له‌سه‌ری راهاتبوو له په‌روه‌رنگاری ده‌پارایه‌وه فرمیسکی ده‌رشت و.. نوژی ده‌کرد و ده‌گریا..

وه‌ک گرد سه‌روه‌ت و سامانی ده‌هاته به‌رده‌ست و، نه‌گه‌را و، ته‌ن‌ها هینده‌ی موسلمانیک‌ی

زۆر هه‌زار و که‌م ده‌ستی ئی هه‌لده‌گرت.. کاتیکیش مرد زۆر پۆشه‌که‌ی له بارمه‌دا بوو..!!

هه‌موو ولاتان هاتنه ژیر رکیفی بانگه‌وازه‌که‌یه‌وه و، زۆریک له پادشایانی سه‌ر زه‌وی به‌ترس وله‌رزه‌وه به‌رانبه‌ر شو نامانه‌ی راه‌ه‌ستان که تئیدا دلوای لیکر‌بوون موسلمان بن.. هینده‌ی که‌ردیله‌یه‌ک له‌خۆبایی بوون و خۆبه‌گه‌وره‌گرتن نه‌یتوانیوه به‌لایدا بگه‌زه‌ریت با له‌دووری چه‌ند فه‌رسه‌خیکه‌شوه بیت..!

کاتیک بینی هه‌ندیک له‌وانه‌ی ده‌هاتنه خزه‌متی ده‌شێوان و ترسیان پتوه لیار بوو، پی‌ی ده‌فه‌رموون: (له‌سه‌رخۆ بن، من دایکم قاوومه‌گوشتی وشک کراوه‌ی ده‌خوارد له‌مه‌که‌که)..!! هه‌موو نوژمنانی ئاینه‌که‌ی چه‌کیان فرێدلو، ملکه‌چی خۆیان راگه‌یاند که چی پئ باشه و لیان له‌تبه‌کات، له‌کاتیکدا که ده‌هزار شمشیر له‌ رۆژی (فتح‌دا) به‌سه‌ر به‌رزاییه‌کانی مه‌که‌که‌وه به‌ده‌ستی موسلمانه‌کانه‌وه ده‌بریسکایه‌وه، ته‌ن‌ها هینده‌ی به‌ نوژمه‌کانی ئاینه‌که‌ی فه‌رموو:

(برون، نثوه نازادن)...!!

ته نانهت خزی به دور گرت له بیینی نه و سرکه وتانهی که ژیانی خزی له پیناودا به خت کرد، له گت کاروانی سرکه وتواندا رژی رزگار کردنی مه ککه ده پښت، ساری نوی کرېبوو به جورک خه لکی نه یانده توانی سیمای بیینن و، له دورونی خزیدا سوپاسگوزاری و شوکرانه بژیری به دم گریانوه به وپه پی شهرمه وه... به ره لای په روه ردگاری بالاده سستی نوویات ده کرده وه... مه تا که یشته که عبه و، روویه پرووی قهره بالقی به کان بوه وه، ده سستی دایه تهریک و فهرمووی:

﴿جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا﴾ (الإسراء: ۱۸)

جا نایا هیج جیکه ی گومان ماوه ته وه له په یامه که پيدا...؟

مرؤفیک مه مور ژیانی به خت بکات بز بانگه وازه که ی، که هیج ده سته وتیکی تاییه تی خزی بز دوه له مند بویون تیا دا نه بیت، یان پله وپایه، یا سررکایه تی... ته نانهت نه مری میژووی که سستی خزی، هیج له مانه له خه یالی نه ودا نه بویون، چونکه نه و ته نها بهر وای به ژیانی لای خوی گوره مه به..

مرؤفیک ژیانی له مندا لته وه تا چل سالی به بیگه ردی و رمان به ریته سر، پاشان له چل سالییه وه تا کورتای به پرستش و رینوینی و جیهاد و تیگوشان، هه مور نونیا به پرویدا بکرتسه وه، واز له تیگرایی سه روه ریبه پرووچه کانی به نیت و، ده سته بکرتت به ریچکه و پرستشی په یامی خوییه وه، پاش نه وه لرژن ده بیت...؟؟

باشه نیدی له چیدا بری بکات...؟؟

به راستی مرؤی نه و... پیغمبر ریتی نه و بیگه رده...!!!

* * *

وه ک پیشتریش و تمان مه نطق و ژیری له زوودا - و تا نه موش - چاکترین به لگن له سر راستگی محمد کاتیکه فهرمووی: (من پیغمبر ی خودلم).

نایهت به خه یالی هیج خاوهن تیروانینیکی ته لو و عاقلمه ندیکی هوشیاردا که مرؤفیک نه وه ژیانی بیت له سره تاوه تا کورتای و بری به ناوی خوی گوره وه هه لبه سستیت..

بهوادارانی پیشین که خیرا چون به دم بانگه وازه که یه وه، نه وانیه که له سر روویه پی نه م کتیبه جیکه ی شانازیمان که ناشنای به شیک له به سه رها ت و هه والیان بین، له دوی هیدایه تی خوی گوره، به لگو و نیشانه ی منطق و عقلیان پښ بووه، به لام چون به لکه یه ک...

تا نه وه (محمد) ه، پیش په یامه که ی..

نه وه تانی، پاش په یامه که ی..

هر نه وه، نه وه تانی نوینگه ی مردن ده پیچیتته وه.

جا نایا چا و له هه مور ژیانی نه ودا هیج به رز و نزمیه ک به دی نه کات...؟

نه خیر... هرگیز.

نیستاش.. با هلوئیسته یه که له سهر سالانی سهره تای هاتنی په یامه که ی بکه یین.. نو سالانه ی له خورپاگری و راستگری و مزنیدا نمونه یان زور که مه له میژودا...!!

هر نو و سالانه ش له سالانی دیکه زیاتر لایه نه باشه کانی ماموستای مرقفایه تی و ریتوینی کاریانی دهرخست...!!

هر نو و سالانه، کردنه وه دهرستپنکی په رتووکیکی زیندوو بوو.. په رتوکی زیان و پالوانیتیه کانی نو.. نه که هر هینده، به لکو زیاتر له هه موو شتیکی دی بییشه کی موعبیزه کانی بوو...!!

نا له و سالاندا که پیغمبره یی خودا ته نیا و بیچه که بوو، هه موو جیگایه که به جی ده هیلت که حه وانه وه و ناسایش و جیگبروونی تیدا بیت و.. دیته دهره وه بق لای خه لکی به و شته ی که پیی ناشنا نه بوون، به لکو به وه ی که رقیان لئی دهبوو یه وه.

چوو بق لایان و وشه کانی ناراسته ی عه قلیان کرد، چی له وه نارپه حهت و قورس تره که په یام و وتاره که ی ناراسته ی عه قلی جه ماوهر بکات له بری سوزیان.

(محمدی نیردراوی خودا، ته نها نه وه ی نه کرد و به س،.. چونکه له وان یه نارپه حهت و وتاریک که ناراسته ی عه قلی کراوه که م بیته وه گهر له بازنه ی داب و نه ریتی هاویه ش و ثرمیدی وه که یه کدا بیت.

به لام کاتیک له ناینده یه کی دوره وه بانگیان ده که ییت،.. که تۆ ده بیینی و نه وان یه دی ناکه ن و.. تۆ له ناویدا نه یی و نه وان ههستی پیناکه ن..

به لئی.. کاتیک عه قلیان ده نوینیت و هه لده سستیته وه بق نه وه ی بنه ماکانی ژانیان له بنه په توه به ده ستپاکی و دل سوزییه وه بپوخیئین، بی هیچ کینه یه که، یا سه روه ی و، ناره نوویه که، نا لیژوه نه م مترسییه ته نها که سانی خاوه ن عزم له چاکه کاران و پیغمبران نه بیت که سی دی له توانیدا نیه...!

له راستیشدا پیغمبره یی خودا پالوانی نه م هه لوئیسته و.. ماموستای مه زنی بوو.. له کاته شدا په رستنی بت.. په رستش بوو، دروشمه کانی شی.. ناینی خه لکی بوو.. پیغمبره یی خودا په نای بق فیئل کردن نه برده - هیچ فیئل کردنیک -.

هه راز و نشیوی ریگا و، سه ختی نه رکه که ی، تکاخوازیوون بقی گهر نه و زیره کییه ده گمه نه که ی به کاریه نیت بق سازکردنی دهره ونه کان به ر له وه ی که تووشی سه رسوپمانیان بکات به وشه ی په کخواناسی..

نو له توانیدا بوو، مافی ته وای خوشی بوو، که هه ستیت به دابرینی کۆمه لگا له و خویانه ی که سه ده ها سال بوو ده یان په رستن، وه بزافی دوره گرتن و له وسه روه که رانه وه (التفاف) ده ست پینکات، به پیی توانا نوور له روویه پوو یوونه وه ی ناهه موار و ناکاو که

ده زانیت له یه کهم چرکه ساتدا هموو کینه و رقی هژده کهی له دژی ده جولنیت و، له یه کهم چرکه ساتیشه وه شووان هموو شو چه کانه ی که پیښانه له دژی به کاری ده مینن.

به لام شه وهی نه کرد... نه مش به لگو نیشانه یه که شو و پیغمبره، گوپیستی دهنگی ناسمان بووه، له دلی خویدا پتی فرمووه هست... نه ویش هستاوه... به خه لکی رابگه یه نه... رایگه یاند بهین شارینه وه و مه لاهتن...!!

له یه کهم چرکه ساته وه به ناوه رژی په یامه کهی و کرژی کپشه که وه روپه پوویان بوویه وه:

(نه ی خه لکینه، من نیردراوی خوام بژ نیوه، بژ شه ی بیپه رستن و، هیچ شتیک نه کهن به هاوتای شو... نه م بتانه هیچ و پوچ و ناپه وان و، له توانایاندا نیه سود یا زیانیا ن مه بیت بژتان.)

له چرکه ساتی یه که موه، به و وشه روون و پارلوانه روپه پوویان بووه وه، بژ په رده، هر له چرکه ساتی یه که موه، به روه پووی شو چه نگه سه خته بووه وه که له سهری ده نوسرا بیکات هه تا مالئاوایی له زیان...!!

جا نایا برودارانای سهره تا پیوستیان به هیچ هانده ریک هه بووه که ببیته پالنهر بژیان تا بژن په یمان به م پیغمبره بدهن...!!

چ ویردانیکی زیندوو، نه م دیمه نه جوان و سه نگین و بژوینه یه نایخروشینن...؟

دیمه نی پیاوړیک که خه لکی ته نها به خاوه ن عه قلنکی ته او و، خوړه و شتیکی کامل ناسییا ن، به ته نها به رانبر هژده کهی و هستاوه به بانگه وازیک روپه پوویان بژته وه که له به رانبر گرانی و سه ختیه که یدا چیا دیته له رزه و... به ناشکرا و جوانی وشه کان له دل و ده می دیته دهره وه... وه که شه ی هموو هیزی داهاتو و توانا و نه خشه کانی له ناخدا بلایو بوویته وه، هر وه که شه ی قه دهریک بیت و په یامی خوی بدا به گوئی یاندا...!!

به لام، پیډه چیت که نه مه هه لوپسته یه کی گیانی چاکه بیت، پاشی شو (محمد) بگه پښته وه سر خوی و، چونی نارو لپه خودای به رستیت و، واز له خواوه نده کانی هژده کهی بهینیت به پتی خویاندا بژن و، ده ست له دینی هژده کهی هه لگرت به پتی خویدا بچیت...

گر نه م خه یاله له و کاته دا هات بیت به دلی هه ندیک که سدا، شو (محمد) ﷺ زډ زوو شه ی پوچال کرده وه... به ته اووی بژ خه لکی روون کرده وه که شو و پیغمبره و نیردراوه و له سهری تی بیگه یه نیت و... شه ی له ده ستدا نیه که پیډه نگ بیت یاخود شو هق و رووناکیه ی که رینوینی شو ی بژ کراوه ته نها هر بژ خوی بیت.

به لگو تیکرای هیزه کانی جیهان و سروشت، توانای پیډه نگردن و به ریه سستی نیه، چونکه خوای گوره خستویه ته گر و، ده ی جولنیت و، هه نگاوه کانی به پښه ده بات...

قوپه یش زډ خیرا به رپه رچیا ن دایه وه، وه که بلتسه ی ناگرتیک په شه بایه کی ویرانکر مینا بیتی...!!

نه مچا ده ستکرا به تنگ پښه لچنښی دهورونی، که به درنژایی ته منی ته نها گه وړه و
ریژلیگړی راهاتپوو.. ریژیک که له بلندتر نه بیټ..

پیغمبر وهک ماموستایه کی پښوینه و.. به هونه ریژکی سرسوپه پینه ووه.. دسستی کرد به
وتنه وهی په کم وانهی..

له راستیدا وینهی هم دیمه نه هموو کات و جیگایه ک.. بگره میژووشی پښه کرد. خاوه ن
ویردانه زیندووه کانی نیو مه که که خو شحال دهبوون و، سرسامی دایده گرتن و، نریک
ده بوونه ووه..

پیاوړکی سر ریلند و پایه داریان بیښی..

نازانن: نایا سره ری درنژووتپوه و گه یشتو ته ناسمان و خوی ئی داوه.. یا خود ناسمان
له سره یی نه و نریک بژته وه و شکو داری کردوه..؟!

له خو پړان و، خو گری و، مه زنیان به دی کرد..

سهرنج راکښترین شت که بینیان و، جوانترین شت که که وته به رچاویان، نه و رژه بوو که
پیاوماقوالانی قورپه یسی چوپنه لای (ابو طالب) و پښیان گوت:

(نه ی- ابو طالب- تږ ته من و ریژ و پایه یه کت له نیوماندا هیه، داوی وازمینانی
برازاکه تمان ئی کردیت، به لام وازی ئی نه هینان..

نیمه- سویند به خوا- خږ ناگرین له سر نه و جنیوانه ی به باویا پیرانمانی دده و،
خوه کانمان به کم ده زانیت و، نهنگی و شوریهی دده اته پال خواوه نده کانمان، یا نه و تا
وازی پښه هیننی لیمان، یان له وده داملانئ له گال نه و تو شدا ده کین، هه تا په کیکنان له ناو
ده چیت..)

(ابو طالب) یش هه وال بږ برازاکه ی ده نیریت و پښی ده لیت:

(برازای نازیم..

هوزه که هاتنه لام و، له باره ی تږوه قسه یان بږ کردم، من و خو یشت به پیله و تووشی
کارنکم مه که توانای به رگه گرتنیم نه بیټ..)

ده بیټ نه و رژه هه لویتستی پیغمبر چی بیټ..؟

ته نها پیاوړیک که پښتی ده گرت، نه و تا وهک نه وهی بیه وی دسستی ئی هه لگرت.. یان وا
دیاره، که ناماده نیه و توانای روپه پوویونه وهی قورپه یسی نیه که له هموو لاوه که لبه کانیان
له تږیز کردوته ووه..

پیغمبر ﷺ هیچ دودال نه بوو له وه لامدانه وه و، دهورونی به رزی نه له رزی.. نه خیر..
به دوی چنه د و شه یه کا نه گه را تا دلناییی خوی پښ جیگر بکات..

تا له ویدا دلناییی نه و له سر دوانگه ی ماموستایه تی هه ستایه وه و، به هیژترین وانه ی بږ
هه موو مرقهایه تی دا و، گه وړه ترین بنه ماکانی دا به گوئیاندا.

ئا بهم جوړه قسمی کړد.. جا نازانین.. ئمه مرؤفیکه و ده نوی..؟ یاخود هه موو
بوونه وهره و سرونیك ده چریت..؟!
(مامه..)

سویند به خوا، گډ خور بڅنه دهسته راستم.. مانگیش له دهسته چه پم، هه تاوه کو
دهست له م کاره هه لگرم، تا خوا خوی سړی ده خات یان له پیناویدا تیا ده چم، هه رگیز وازی
ئی ناهیتم..!!

سلاو و به زهیی و به ره که تی خودات له سهر بیت ئه پیغمبره، ئه سهر وهری هه موو
مردان، به راستی قسه کانت مردانه بوو..!!!

* * *

(ابوطالب) دهست به جی پيشه نگاهيتی و هیزی خوی و باپیرانی هاتوه بیر و هه روو
دهستی خسته سهر شانی برلزاکی و پی و ت:

(چیت پی خوشه بیلی، سویند به خوا به هیج شیوه یه که به دهسته وه نادم..)
که واته (محمد) پشتیوانی و پاراستنی له مامه یوه وهرنه ده گرت که رچی ده یتوانی، به لکو
(محمد) خوی په نادان و پاراستن و دامه زراوی بق که سانی ده روپشتی ای ده باری..!
چ مرؤفیک له خه لگانی شهرفه مند، نیمه نیکی ئاوا به دی بکات، دلای، بهوپه پی
خوشه ویستی و نیمان و ریژه وه، بق لای ئه و پیغمبره له شه قه ی بال نادات..؟

* * *

دامه زراوی ئه و له سهر حق و خوراکری په یامه که پیدا و.. نارامگری له سهر نارپه حه تی له
پیناوی خودادا، نه که له پیناوی خوی و سوودم ند بوونی.

هه موو ئه وانه وا ده کات که خاوه ن هوشه زیره که کان سه رسام بن و.. عه قله زیندووه کان به
ناگا بینیت و، شوین ئه و رووناکیه بگه ون که بانگیان ده کات بق لای و، خیرا به ره و لای ئه و
راستگری ده سپاکه بپون که هاتووه پاکیان بکاته وه و، رینوینیان بکات..

خه لکی ده یان بیننی ئازار له گشت لاره ده وهری داوه، ئه و ته نها (ابو طالب) مامی و
(خدیبه) خیزانی دلخورشکری بوون، ئه وانیشی له دهستی چو، له چه ند روژیکسی نزیك
به یه کدا هه روویکیان مردن..

ئو که سه ی بیه ویت راده ی دهریه دهرکردن و چه وساندنوه و ریژه ی ئه و جه نگی قوپه یش
به رانه بر پیغمبر به یتیه پیش چاو، ئه و هینده ی به سه که بزلیت (ابولهب) به ته نها خوی،
که پیسترین و دلپه قترین نوژمنی بوو، روژیکیان ویزدانی نارپه حه ت بوو به وه ی که دیتی، بزیه

رایگه یاند که نو پیغهمبره ده پارزیزی و دالدهی نهدات و، به رهنگاری هموو دوزمنکاریه ک
نه بیته وه بگریته سهری...!!^(۱)

به لام پیغهمبر په نادانه که ی روت کرده وه و به سهریلندی و بیداری و، ریزه وه مایه وه..
هیچ کهس نیه نازار و نارچه تی له سهر لابدات، چونکی هیچ کهس توانای لادانی نازاری نیه
له سهری...!!

ته نانه ت (ابوبکر) ی مه زنیش، جگه له گریان توانای هیچی دیکه ی نه بو..
رؤژکیان پیغهمبر رۆشت بق که عبه، له کاتیکدا به ده وریدا ده سو پایه وه، گه وره پیلوانی
قوپه دیشی هاتن ده وره یان گرت و، پیمان وت: تزی به خواکامنان ناوا و ناوا ده لیتیت...؟
به هیمنی وه لامی دانوه: به لئ... من وا ده لیم...!!
پاش نه وه به کراسه که ی رایده کیشن، (ابوبکر) یش به دم گریان وه تکایان لئده کات:
(پیاویک ده کوژن ته نها له سهر نه وه ی که ده لیت په روره دگارم خواجه)...؟؟

* * *

نه وه که سه ی له رۆژی (طائف) دا پیغهمبره ی بینسی، به لگه و نیشانه ی راستگری و
له خۆبوروی نه وه به و جۆره ی که لئی ده وه شپته وه و، شایه نیه تی بینیه وه..
رووی وهرده گپرتت به ره و لای (ثقیف) و بانگه پشیمان ده کات بق لای خوی تاک و خاوه ن
ده سته لات..

نایا هینده ی به ده سته ی هۆز و کس و کاره که ی خۆی تووشی بوو به سی نه بوو...؟
وه نایا چه ندباره ی نه و نیش و نارچه تیه به ناگای نامه نیتته وه، کاتیک ده چېت بق ناو
هۆژیک که هیچ سبله ی رهحم و خزمایه تی له نتوان نه م و نه واندا نیه...؟
نه خیز.. له هیچ کاتیکدا سهر نه دجامه کان ناچنه نیو بیرکرنه وه و بپاری نه وه وه..
په روره دگاری بالاده سته ی فرمانی پین کرپوه: ((عليك البلاغ: راگه یاندنت له سهره)).
یان رۆژکی دیتته وه یاد که قسه و گالته جاری هۆزه که ی رۆزی بق هینا و، گه رایه وه ماله وه،
غه مگین و دلته نگ له جینگه که یدا خۆی داپۆشی، کاتیک زانی ده نگیک له ناسمانه وه له
ده رگای دلی دا، ده ست به چې نیگای بق هات، نه و فرمانه ی به سهر دا دایه وه که پشتر له
رۆزی نیو نه شکه و ته که دا به سهریدا درا..

۱ له هیچ یه کیک له په رتوکه کانی سهره ی پیغهمبر ﷺ نه م هه لویتسه ی (ابو لهب) م به دی
نه کرپوه و نه مرانیوه هه بیته، چونکه نه وه هر له سهره تایی بانگه پشته ی پیغهمبر بق هۆزه کانی
نیو مه ککه بق یه کتا په رستی به رانگاری بویه وه و نفره تی لیکرد و به شیت و گه مژه ی له قه له م
دا، بۆیه ش خوی گه وره تداخلي کرد و نیگای نارده خواره وه و له عنه ت و نفره تی
هه تاهه تایی لیکرد و فه رموی: (تبت بدا ابي لهب وتب) - لیکولر -

(پایها المدثر، قم فأنزل المدثر: ۱-۲)

کهواته راگه یه نر و ترسینه ره .. و

پیغمبریزکه هیچ باکی له نازار و نه شکه دجه نیه و، به شوین حه وانه وه دا ناگه پښت، ده پوات
بق (طائف) تا په یامی خوای گوره به خه لکه که ی بگه یه نیت ..

له ویش گوره پیاوانی شار ده وره یان دا و، له دښسته کانی شاری مه ککه یان خراپتر بوون،
مندال و تینه گه یشتوه کانیان لئ هاندا، خو یان له پیروزترین خه سله تی عه رب دامالی، که
نه ویش ریزگرتنی میوان و په نادانی په نامه ندمیه ..

تینه گه یشتو و منداله کانیان خسته شوین پیغمبر ﷺ تا به ردی تر بگرن ..

نه و پیاوه ی که قورپیش پیښنیاریان بق کرد که هیئنده ی پاره بق کږده که نه وه له
هموویان ده و له مندر بیت ..

له پله و ریزش به جوریک بیکاته سه رۆک و پادشایان، نه و پیسی رزی نه بوو، له رموی (من)
ته نها به نده و نیردرلوی (خوام) ..

نه و تا هر نه و له (طائف)، خو ی خستوته په نا پهری باخیک تا له و گه مزانه ی شوینی
که وتون په نای بدات .. ده سستی راستیشی به ریزگرتوه بق ناسمان و له په روه ردگاری
ده پارپته وه .. به ده سستی چه پیشی نه و به رانده له ده موچاری ده گپښته وه که تیی ده گرن، له و
کاته دا له به دیه ی نر و په روه ردگاری خو ی ده پارپته وه و ده فهرمویت:

(گه تر توپه نه بییت لیم من باکم نیه، به لام له گال نه مهش لئ خو شبوونت بق من
فراوانتره) ..

به لئ، بیگومان نه و پیغمبره چاک ده زانیت که چقن به وپه ری نه دهب و ریزه وه له گال
په روه ردگاری بدوی ..!

نه و کاتیگ رایده گه یه نیت که باکی له نازار چه شتن له پیناوی خودا نیه، له هه مان کاته
رایده گه یه نیت که پتویستی که زدی به لیبوری هیه، که خوای گوره پتی بیه خشیت ..
له ناو ها هه لویتیکدا، شانازی به نارامگری و نازیبه تی خو یه وه ناکات و، خو ی به به رز
نیشان نادات، نه و جورده خو ب رز نیشان دانه له م هه لویتسته دا له وانه یه واتای مننه کردن
به سه ر خودا هه لبرگرت ..

(محمد) یش له و که سانه نیه نه مه ی لئ شاروه بیت ..

هر له بهر نه وه باشتین شت له و هه لویتسته دا که گوزارشت له نازیبه تی و خو گریه که ی
بکات، ده نگی نوزانه وه و پارانه وه یه تی ..!

به م جورده داوی لئ خو شبوونی له په روه ردگاری ده کرد و ده پاراپه وه:

(په روه ردگارا سکالای که م هیزی و، که م توانای و، که میم لای خه لک بق تر ده که م .. نه ی
به به زیترینی به زه یکاران، تر په روه ردگاری بین ده سته لاتانی و، په روه ردگاری منی، ده مه دیته
ده سستی کن؟ بق بیگانه یه ک روویه کی گزدم بداتی؟ یان بق لای نوژمنیک کارو فرمانی منت

داوړه ته دهستی...؟ گډر تر توره نه بیت لیم من باکم نیه، به لام له گال نه مهش لئ خو شویونت بڼ من فراوانتره... به پوښنایی و نوروی وهجهت که هه مور تاریکه کانی روزاک کردهوه و، کاروباری دویناو دواړو بڼی به هوره چاک یوو، په ناده گرم له وری توره بییت به سرما بیاری، یان خه شم و قینت له سرم بییت... په شیعانی بڼ لای تزیه تا رازی نه بیت و.. هیچ تواناو هیژنیکم نیه به تر نه بڼ..

نه مه چ خوښه ویستی که که پیغمبر به رانېر بانگه وازه که هی هه بیته...؟
که سیکې بڼ چه که... روو له هر لایه که ده کات و بڼ هر کوئی که ده پوات، روویه پووی فرت و فیل و ته له که بازی ده بیته وه..

هیچ هژکاریکې ژوانی دوینا ی نیه پشتمی پڼ بیه سستیت، ننجاش نه وه هه مور سووریوون و، خوگری و خوښه ویستی به هی هه لگرتوه..

خه لکی بینیان له (طائف) وه ده که راپوره بڼ (مه که که)، نه به نانومیږی، نه به تیکشکاو، به لکو زیاد له رادده شومید و مژده و خوښحالی پتوره دیار بوو.

سردانی هژرکانی ده کرد و، خووی ده چوره که په ک و شوینی نیشته جن بوونیان:

روژنیک بڼ لای هوزی (کنده)..

روژنیکې دی بڼ لای (بڼی حنیفه)..

روژنیکې که بڼ لای (بڼی عامر)..

به و جوره، هوز له دواوی هوز..

به هه مور نه وانه ده لیت:

(من نیربرای خودام بڼ لای میوه، فرمانتان پیده کات که ته نها خوا بیهرستن و هیچ هاره لپه رستیکی بڼ دامه نین و، واز له و بتانه بهینن که ده یانپه رستن).

له لای نشینگی هوزه نزیکه کان، (ابولهب) شوینی ده که وت و به خه لکی دهوت: باوه ری

پڼ مه که ن، به لکو بڼ گومرایی و سرلوشیوان بانگتان ده کات...!!!

خه لکی پیغمبر لای خودا ﷺ یان تا له و هه لومهرجه نارې هه ته دا بیینی، به دواوی بیرواداران و پشتیواناندا ده که را، به لام روویه پووی که لله په قی و دژایه تی ده بوویه وه.

تا له و ساته دا ده یان بیینی هه مور سازشیک (مسأومه) په ت ده کاتوره و، رازی نابیت که نیمان ترخیکې له دنیا هه بییت، ته نانه ت نه که ر نه و نرخه ته نها واده و به لیتنیک بیت له و هه بڼ پله و پایه یان ده ستلات.

تا له روژگارو ناخوښ و گهرمانه دا، سردانی هوزی (بڼی عامر بن صعصعه) ی کرد، له لایان دانیشیت و باسی خودای بڼ کرن و قورنایی بڼ خویندنه وه، لیمان پرسى:

(نایا گډر نیمه په پیمانان پیدلیت له سر نه و کاره ی تو، پاشان خودا تو ی به سر نه پارانندا

سهرخست، نایا له پاش تر کارو فرمان بڼ نیمه ده بییت)..؟؟

پیغمبر ﷺ و هه لامی دانه وه و هه رمووی:

(کارو فرمان بہ دست خودایہ، لہ کوئی بویت لہ ویی دادہ نیت)!!..
 کہ نہ وہیان بیست، بلاوہیان لیگرد و گوتیان: هیچ پیویستمان بہ کاری تو نیہ..
 پیٹھ مبر ﷺ بوجی ہیشتن و بہوای نہو بروادارانہ دا دہگہ را کہ ٹیمانہ کی خویان
 بہ نرخیکی کہ م نافرؤشن!!..

* * *

لہ راستیدا خہلک بینیان، کہ سانیکی کہ م بہویان پڑھتا بوو.. لہ گہل نہو شدا و، وپڑای
 کہ می ژمارہ شیان نہو ہاودہ می و ہاوہ لئی تیدا بہ دی دہ کردن..
 لہ و لاشوہ قورہ پیش ہرپاری داوہ کہ دہ بیٹ ہر ہوزیک تہ مین کردنی بہوادارانی خوی
 لہ نہ ستر بگری..

لہ پریکدا نازار و ٹہشکہ نجہ وہک گہردہ لولیکی شیت داباریہ سہر تیکرپی موسلمانان و،
 بہ باوہ پان ہموو جزوہ تاوانیکیان بہ رامبہر کردن..

تا لیرہ دا نہو شتہ چاوہ پوان نہ کروہ روودہ دا کہ لہ خہ یالدا نہ بوو.
 (محمد) فرمان بہ موسلمانانہ کان دہکات کہ بڑ (حہ بہ شہ) کچ بکن و، خوی بہ تہنا
 دہ مینتہ وہو بہ رنگاری نورمنکاری دہ بیٹہ وہ..

باشہ بڑ خوی کچ ناکات و، پھیامی خوی گہورہ لہ شوینیکی دیکہ رابگہ یہ نیت، خوی
 خودا پورہ رنگاری جیہانیانہ و، تہنا پورہ رنگاری قورہ پیش نیہ..؟؟

یان، بڑ لہ دوری خوی نایانہ بیٹہ وہ، خوی ہشتنہ وہیان سودی مسوگری تیداہ.
 مانہ وہیان لہ مہککہ سہرہ پای کہ می ژمارہ یان کہ سانی دیکہ و لہ دہکات کہ بپوا بہینن و
 بیٹہ ناو دینی خوا.

پاشان نہو کہ سانی کہ لہ خیزانہ ہرز و بہ ہیز و خاوان دہ سلاتہ کانی قورہ پیشن
 لہ ناویاندا ژمارہ یان کہ م نیہ..

نہو تا بڑ نمونہ لہ (بنی امیہ) — عثمان کورپی عفان — و، عہری کورپی سعید کورپی عاص
 و، خالدی کورپی سعید کورپی عاص.

لہ (بنی اسد) پیش، زبیری کورپی عوام و، اسودی کورپی نوفل و، یزیدی کورپی زہمہ و، عہر
 کورپی امیہ.

لہ (بنی زہرہ) ش، عبدالرحمن کورپی عوف و، عامری کورپی ابی وقاص و، مالک کورپی امیب
 و، مطلب کورپی ازہر..

نہو تا نہوانہ و کہ سانی دیکہ شیان لہ نیودایہ کہ بنہ مالہ کانیان ماوہ یہ کی زور لہ سہر
 چہوساندنہ وہ و نازاردانان نارام ناگرن.

باشہ بڑ پیٹھ مبر ﷺ لہ دوری خوی نایانہ بیٹہ وہ، تاوہ کو پشتی بگرن و سہرچاوہی
 ہیزیک بن لہ بہرہ دستیدا..؟؟

ئا لیره دا مه زنی (محمدی) پیغه مبهري خوا ددره وشیتوه.. نو ناشووی ناویت و، شهړنکی ناوخرییشی هه به ست نیه، با ښه گری سرکه وتنی خویشی تیدا بیت، به لگو با ته او له سرکه وتنی خوی دلنیاش بیت...!!

ئا لیره دا به زه یی و مرقایه تی نو ددره که ویت، چونکه به رگه ی ښه ناگریت که ببینیت خه لکی به موی ښه وه نازار ددرین، له گه ل ښه وشدا چاک ده زانیت به وای که قوریانیدان باجی هه موو جیهادیکي پیروز و بانگه وازنکی گوره یه، به لام با کاتیک قوریانی بدریت که هیچ دهرفت و بواری دیکه نه ماییت.

وهل ئیستا، که رنگایه هه یی خوپاراستن له ښه شکه نجه، با مسولمانه کان به و رنگایه دا به ښن.

ښی یوچی خویشی له گه لیان ناپوات...؟؟
چونکه ښه هیشتا فرمانی کچ کړنی پی نه کراوه، ښه جیگای ښه... له سر زه وی به ته کان..

به دره و امیش ده بیت له سر هاوارکردن به ناوی خودای تاک و ته نا. و.. به دره و امیش به ښ بیزاری ترس و نازار و ښه شکه نجه ده چیرئ.. چونکه ښه نازار ښه درئ ښه ښه لاواز و که م ده سته لاتانه ی که به وایان پی هیناوه و شوینی که وتون..

به لگو ښه که سه ریزدارانه ش که به وایان پی هیناوه و شوینی که وتون...!!
هه رکن وینه نمونه ی دامه زراوی و جوانی خویخت کړنی ناوه ها ده زانیت، با فرمانی به ښن..

به راستی ښه بلندیبه که ته نا که سانی خاوه ن عزم له پیغه مبه ران و هه لبربر اوه کان له توانایان دایه...!!

* * *

مرقایه تی و پیغه مبه رایه تی، به شپوه یه کی پته و زور جوان له (محمد) دا به یه که به ستون، ښه که سانه یی گومانیان له په یامه که ی هه بوو، گومانیان له مه زنی و ښه خه وشي ناوکرک و بیگه ردی مرقایه تیه که ی نه بوو..

ښه خودایه شی که ده زان+ پی په یامه که ی له کوڅ داده نیت، مرقایکی وه های یی هه لبرارد، که ښه وپه پی ریز و بلندی و سه ریه زنی و ده ستیاکی که هه سستی مرقایه تی ښه زوی ده کات، پاکانه ی یی ده که ن..

خه لکی گوښیستی بوون و ده یانینی چون سه رزه نشتی ښه وانه ی ده کرد که زیاده په وییان له گه وره کړنی ښه ودا ده کرد، به لگو له وانه ش که زور زور له زیاده په موی نرمتر بوون..

سه رزه نشتی ده کردن له سر ښه وای کاتیک که ده اته لایان و ښه وان دانیشتبوون، له به ری هه لده ستانه وه، پیانی ده فرموو:

(وهك فارسه كان هلته ستنه وه، كه هه نديكيان هه نديكي نيكه به گه وره ده گرن)..
 دياردهی خورگيرانه که می رژی مرنی کوربه نازیزه که می که ناوی (نیبراهیم) بوو، موسلمانان
 وایان باسده کرد که خوریش بۆ مه رگی (نیبراهیم) دلته نگ و غمگین بووه، بۆیه روناکی
 لئ-بپراوه، ئا له وساتدا پیغمبره ی ده ستپاک و مزن به په له و خیرا ده پوات بۆ
 پوچه لکرینه وهی ئه و پروپاگنده یه، بهر له وهی که بییت به ئه فسانه یه ک و.. وهك وتاریوژیک
 له نئو موسلماناندا ده وه ستیت و ده فه رموت:

(خۆر و مانگ دوو نیشانه (نایهت)ن له نیشانه کانی خوای گه وره، له بهر مرنی یان ژیا نی
 که سیک ناگرین)..!!!

ئو پاریزه ریکی پاکی عقل و بیرکرینه وهی خه لگی به و، هه ستانیشی له مافدانی ئه و
 سپارده یه، چاکتره له لای و له پیتشته بۆی له پر به هه موو زهوی سه روه ری و بهر زپاگرتن..
 پیغمبر ﷺ به دلناییه وه ده یزانی که ئه و نیردراوه بۆ ئه وهی ژیا نی مرؤفایه تی بگوریت
 و، ته نها پیغمبره ی قوربه یش نیه و بهس، یان ته نها بۆ عه رب نیردرا بییت، به لکو پیغمبره و
 نیردراوی خوا یه بۆ هه موو خه ک..

خوای گه وره ش- سبجان- ئه و زه مینه به رفراوانه ی خسته بهر چاوی که بانگه وازه که ی پی
 ده گات و، به یداخی ئه وی به سه روه ده شه کپته وه..

به دلناییه کی ته واویشه وه ناینده ی ئه و ناینه ی بی نی که مرژه ی دابو به خه ک و، له گه ل
 ئه و جاویدانیه ی (خلود) که بۆی ده بیته، تا ئه و کاته ی زه وی و ئه وهی له سه ریته ی بۆ خودا
 ده مینیتته وه.. سه ره پای هه موو ئه وانه نه خۆی و، نه ناینه که ی و، نه ئه و سه رکه و تنه ی که
 سه رزه وی نمونه ی وهك ئه وهی به خۆوه نه سیوه، له خشتیکی نئو دیواریک زیاتر نه هاته پیش
 چا و..!!

ئو مرؤفه مه زنه ئه وهی زۆر به روون و ئاشگرایی خسته بوو، فه رموی:

(نمونه ی من و پیغمبرانی پیش من، وهك نمونه ی مرؤفیکه خانوویه کی به جوان و رازا وه و
 چاکی دروست کرد بییت ته نها جیگه ی یه ک خشتی سووچیک له سوچه کانی نه بییت، خه لگی
 به سه رسامیه وه به ده ویدا بسورپنه وه و، بلین: خۆزیا ئه و خشته داده نرا..؟؟ من ئه و خشته م
 و، دوا ین پیغمبره یشم)..!!!

هه موو ئه و ژیا نه ی گوزه راندی..

تیکرایی جیهاد و قاره مانیتیه کانی..

سه رجه م مه زنی و بیگه ریه که ی..

هه موو ئه و سه رکه و تنه ی ناینه که ی له ژیا نی دا به ده ستی هیتا و، ئه و سه رکه و تنانه ی که
 ده یزانی پاش مرنی پیی ده گن..

هه موو ئه وانه، ته نها خشتیکه ...!

تا که خشتیک له دروستکردنی خانوویه کی بهر ز و دیرین..!!

نه وه خوږه تی رایده گه په نیت و، ده پلټه وه و، سووره له سر نو پیا تکریدنه وه...!!
 پاشان نه و قسه یی وه ک خاکه رای (تواضع) نه ددایه پال خوږی، تا مه زنی خو
 به گه وره گرتنی نیو دهورونی پښ تیر بکات.
 به لکو نه و هلویتستی وه ک حقیقه تیک نو پیا ت دگر دوه، که به پر سپاریتی گه یاندن و
 راگه یاندنی به شیک له کرڅکی په یامه که ی پښک پښت...
 چونکه خاکه رای، سره پای نه وه ی که ره وشتیک بو له خوږه وشته ره سه نه کانی
 (محمد)، به لگ و نامازه یه که نه بووه بڅ گه وره یی نه و... چونکه له راستیدا مه زنی پیغمبر له
 به رزیوونه وه ره سه نایه تیدا گه یشتبووه ناستیک که خوږی به لگو نیشانه بیت و سه لمینه ری
 خوږی بیت..

* * *

تا نه و تا ماموستای مرڅ، نو این پیغمبر.
 تا نه و تانی نه و رووناکیبی که خه لک بینیان وه ک مرڅ تیک له نیو خوږی اندا ده ژیا و.. پاش
 مردنیشی ه مور جیهان بینیان، وه ک راستی و باسکردنیک..
 نیستاش، نیمه، له سر لاپه ره کانی داهاتوی نه م کتیبه، ده چینه بیداری چه ند که سیک له
 هاره له بهرزه کانی، سر سام ده بین به ایمان و قوریانیدانیان و، مه زنی نه و مه بسته ی بزی
 ژیان، به جوردیک که هوشپوهی به دی نه که یین.. ه مور ه کاره کانی نه و کاره ناوازانه ش بژمان
 روون و ناشکرا ده بیت..
 نه و ه کارانه ی که ته نها رووناکیبی ک بو شوینی که وتن و به س..
 ته نها (محمد) نیو بر روی خوا بو، که خوی گه وره حق بینی و دهورون به رزی بڅ
 کور دبووه و، ژیانی پښ ریژدارکرد و، نه ندازه کانی مرڅ فایه تی پښ روشن کرد...!!

دووم : نهواندهی شوینی که وتن .

۹

موصعبی کوری عومه بر

یه کبیا فرده شمس لام

چهند جوانه به باسکردنی هم هاوه له ی پیغمبر دست پښ بگین.

خوشه ویستترین گنجی قورپه ییش و، له هم موویان جوانتر و، به پښتر بوو. میژوونوس و سهربرده گپړه وان له باسی گه دجیتیدا ده لاین: (بؤدخوشتین که سی نیو مه ککه بوو)..

له نازو نیعمه تدا له دایک بوو، گۆشکراو، له سیپه ریدا پیگه یشت..

له وانه په له نیوان گه نجانی مه ککه دا که سی دیکه نه بوویت وک (موصعبی کورپی عومه ییر) له لایه ن دایک و باوکیه وه نازی کیشکراپښ.

نو گه نجه ناسک و، نازدار و خوشگوزه رانه، قسه ویاسی سهرزاری نافرده تانی مه ککه و، گه وه ری کړپ و دانیشتنه کانیان بوو، نایا ده کړیت بگړپ و بییت به په کیک له نه فسانه کانی نیمان و قوریانیدان...؟؟

سویند به خوا له هه والو.. دهنک و باسی (موصعبی کورپی عومه ییر) یان (موصعبی به خیر) هه روه که له نیو هاوه لاندنا ناسرابوو جوانتر نیه !!..

نه میس په کیک له و که سانه ی نیسلام گۆشی کړدن و (محمد) ﷺ په روه رده ی کړدن..

به لام چ که سینک بوو...؟

چپړوک و به سهرهاتی ژبانی ریز و شانازییه بؤ هه موو نه وه ی مرفوایه تی ...

هم گه نجه رۆژکیان گوئی له و قسه و باسانه بوو که خه لکی مه ککه له (محمد) ی دست پاکه وه گوئیستی ده بوون...

نو (محمد) ی که ده لیت خوی گه روه وک مژده دهر و ترسینه ر و، بانگه وازکار بؤ پهرستن خوی تاک و ته نیا نارویه تی..

له کات و ساتیکدا خه لکی مه ککه شه و رۆژیان ده گوزه راند و ته نها خهم و قسه و باسینک سهرقالی کړدن پیغمبر ﷺ و ناینه که ی بوو، هم گه نجه نازداره ی قورپه ییش له هه موو که س زیاتر گوئی له و قسه و باسانه ده گرت.

چونکه نو سهره پای که می ته منی و تازه پیگه یشتوی، رازینه ر و جوانیبه خشی کړپ و دانیشتنه کان بوو، هه موو دانیشتنیک سوور بوون له سر نه وه ی (موصعب) په کیک بییت له ناماده بوانی، چونکه جوانی روخسار و عاقله بندی و زیوره کی له خه سله ته کانی (نبین عومه ییر) بوون که دل و دهر وون دهر وازه یان بؤ والا ده کړد..

له نیو نه وه ی به رگویی که وتبوو بیستبووی که پیغمبر و نه وانه ی له گه لیدان و بهرویان هیتاوه پئی، دور له نازار و نه شکه نجه و ناگاداری قورپه ییش.. له (صفا) له مالی (نهرقمی) کورپی نه بی نهرقم) دانیشن و کویونه وه ی خویان ساز ده کهن، دودلی و، مانه وه و،

چاوه پروانیکردنی زږدی نه خایاند و، ئیواره په کیان به ره و مالی نرقم به که یف و خوشیه وه
که و ته ری..

له ویندهر، پیغهمبه به هاوه لانی شاد ده بوو و، قورنایی بۆ ده خویندن و، نوژی بۆ خودای
که وره و بالاده ست له گه ل ده کردن..

هیشتا موصعب، شوین و جیی خوی نه گرتیوو، نایه ته کانی دلی پیغهمبه به که له سه رلیوی
ده دره و شانیه وه و، پاشان به ره و گوچکه و دلکان ریگایان ده گرت، له و ئیواره په دا دلی (ئیبین
عومه یی) دلکی واده پیدراو بیت..!!

هینده ی نه ما بوو له خوشیان بال بگریت و، له که یف و خوشی دا جیگای به خوی
نه ده گرت..

ئا له و ساته دا پیغهمبه به ی نازیز ده ستی راستی پیرۆزی به و په پی سۆزه وه بۆ دریز کرد هه تا
به ر سنگه خرۆشاوه که ی و، دل نارا م و جیگره که ی که وت، قولی نارا مه خشیه که ی هینده ی
قولی زه ریاکان بوو.

له چاوتروکانیکدا بپروای هیتا و موسلمان بوو، به جۆری دیاریوو که داناییه که ی چه ندقاتی
ته مه نی بیت و، نه خشه سازیه که ی وای لابیت که ریژه وی ژیان بگریت..!!

دایکی موصعب که ناوی (خوناسی کچی مالک) بوو، خاوه ن که سیتییه که ی به هیز و دیار
بوو، شهرم لی کردنیسی گه یشتیوه ناستی ترس و سام..

له و کات و ساته دا که (موصعب) موسلمان بوو جگه له دایکی هیچ هیزکی دیکه نه بوو
له سه ر زه ویدا که سلی لی پکات یا لی بترسی.

گه ر هه موو مه که که به گشت بت و پیاوما قولان و بیابانیه وه، ببوونایه ته ناره چه تکاری
رکابه به رانبه ری، (موصعب) هیچ باکی لیان نه بوو..

به لام دژایه تی دایکی، نه مه یان نه و ناره چه تیه به که به رگه ی ناگری..!!
خیرا بیری کرده وه و، بپاری دا موسلمان بوونه که ی ناشکرا نه کات تا خوی گه وره ده روی
لی ده کاته وه..

پاش نه وه به رده وام هاتوچوی مالی نرقم سی ده کرد و، لای پیغهمبه به ری خودا ﷺ
دا ده نیشست، سۆمای چاوی به ئیمانیه که ی و دووریونی له توپه بوونی دایکی که هه والی
موسلمان بوونی نازانیت رۆشنتر ده بوو..

به لام شاری مه که که، به تاییه ت له و رۆزگاره دا، نه ئینی تیدا ون نه ده بوو، قوپه ییش چاوو
گوینیان برپیوه هه موو ریگایه ک و، شوین هه موو جیگه پنییه که ی سه ر له گه رم و نه خشاوه که
ده که وتن..

جاریکیان (عثمانی کوپی طلحه) نه وی بینی که به نه ئینی بۆ مالی (نرقم) ده چوو..
جاریکی دیکه ش چاوی پیی که وتبوو که وه ک (محمد) نوژی ده کرد، به په له و رۆر خیرا وه ک

ره‌شه‌بای تیژپه‌وی بیابان، به‌ره‌ولای دایکی موضعب ریښت و، نه‌و هه‌واله‌ی پتدا که نارامی له‌بر بپی...

موضعب له‌برده‌م دایکی و، هژده‌ک‌ی و، پیاوماقولانی مه‌ککه که له دهوری کزویویونه‌وه راوه‌ستا، به‌وپه‌پی دلنیا‌ی حق و خۆپراگریه‌وه، نه‌و قورنانه‌ی بۆ خویندنه‌وه که پیغه‌مبهر به‌هژیه‌وه ده‌کانبیان ده‌شوات و، پرا دانایی و ریژو، داد و ته‌قوای ده‌کات. دایکی ویستی به‌زلله‌یه‌کی توند بیده‌نگی بکات، به‌لام نه‌و ده‌سته‌ی که وه‌ک تیر ناراسته‌ی کرد، زوری پنه‌چوو له‌ ناست نه‌و رووناکیه‌دا که روخساری جوانتر و به‌هاو ریژتکی وه‌های پیدابوو ریژلیگرتنی ده‌سه‌پاند به‌سه‌ردا و، هیمنی و له‌سه‌رخۆبیه‌کی قه‌ناعه‌ت پیکه‌ری پی‌به‌خشیبوو، خاوبویوه...

به‌لام، ناخۆ دایکی له‌ژیر پاله‌په‌ستوی سۆزی دایکایه‌تیدا واز له‌ لیدان و نازاردانی دینیت، نه‌و له‌ تواناییده به‌ شیوازیکی دیکه تۆله‌ی وازه‌یتانی له‌ خواوه‌نده‌کان لێ‌بکاته‌وه... به‌مجۆره دایکی برده‌ سوچیک له‌ سوچه‌کانی ماله‌که‌ی و، له‌وی به‌ندی کرد و، به‌چاکی له‌سه‌ری دایخست، به‌و شیوه‌یه به‌ به‌ندکراوی مایه‌وه، هه‌تا هه‌ندیک له‌ به‌واداران کوجیان کرد بۆ خاکی حه‌به‌شه، که نه‌و هه‌واله‌ی بیست بیری له‌خۆی کرده‌وه و، دایکی و پاسه‌وانه‌کانی خاقلاند و، نه‌ویش به‌ره‌و حه‌به‌شه کۆچی کرد...

ماوه‌یه‌که له‌گه‌ل هاوه‌له‌کانیدا له‌ حه‌به‌شه مایه‌وه، پاشان گه‌پایه‌وه بۆ مه‌ککه و، بۆ جاری دووم له‌گه‌ل چه‌ند هاوه‌لێکیدا به‌ فرمانی پیغه‌مبهر به‌ره‌و حه‌به‌شو به‌وپه‌پی گوپراپه‌لییه‌وه کۆچی کرد.

به‌لام (موضعب) له‌ حه‌به‌شه بیته‌ یا له‌ مه‌ککه، نه‌ زمونی ئیماندارییه‌که‌ی له‌کاردا به‌رزو سه‌رکه‌وتوه له‌ هه‌موو شوین و جییه‌ک و، له‌ بوخته‌کردنی ژبانی بووبویوه له‌سه‌ر نه‌وه‌وته نوپیه‌ی که محمد نمونه‌ هه‌لێزاده‌که‌ی پیدابوو و، موضعب دلنیا‌بوو له‌وه‌ی که ژبانی وای لێ‌ها‌توه که شایانی نه‌وه‌بیته‌ گیانی خۆی له‌ پیناوی به‌ره‌ردگاری بالاده‌ست و دروستکاری مه‌زنیدا بکاته‌ قوربان...

رۆژنیکان به‌ره‌و لای هه‌ندیک موسلمان چوو که له‌ دهوری پیغه‌مبهر ﷺ دانیشتبوو، کاتیک که چاویان پیتی که‌وت سه‌ریان نه‌ویکرد و چاویان داخست و فرمیسکیان له‌چار هاته‌ خوارێ، له‌بر نه‌وه‌ی بینیان... کراسیکی شری کۆنی له‌به‌ردابوو، دیمه‌ن و روخساری به‌ر له‌ موسلمان بوونیان هاته‌وه‌ یاد، نه‌و ده‌مه‌ی کالای وه‌ک گۆلی ناو باخچه‌ دره‌وشاوه و، شه‌نگ و، بۆنخۆش بوو...

پیغه‌مبهری خوداش دانا‌یانه و، سوپاس‌گوزارو خۆشه‌ویستانه سه‌رنجی دا و، زه‌رده‌خه‌نه‌یه‌کی ریژ و خۆشه‌ویستی له‌سه‌ر لێ‌وه‌کانی دره‌وشایه‌وه و، فرموی:

(پیشتر هم موضعه به م بینی، له نښو شاری مه که که دا هیچ که نجیکی دیکه نه بوو وک هم نازدار بیت لای دایک و باوکی، له بهر خوځه ویستی خوداو پیغمبره که ی وازی له وانه همووی هینا)!!!

دایکی پاش نه وهی که بن نومید بوو له که پانه وهی، له هموو ناز و نیعمه ت و خوځشییه ک بین به شی کرد و، نه نیده هیلا که نه وانه ی پشتیان له خواهنده کان کردوه به نه فرینیان که وتوون، نانی شو بخون، هه تا که ر شو مرقه کوپی خویشی بیت...!!!

نواقفناغی هه ولیشی له که لیدا شو کاته بوو که موضعه به له حه به شه که پابوویه وه، هه ولیدا چاریکی که به ندی بکاته وه، لای خوویه سویندی خوارد که ر شو هه ولی به ندرکرنی بدات شو هم هموو شو که سانه ده کوژیت که بق به ندرکرنی په نایان بق ده بات... دایکی به چاکی ناشنای دهررون به رزییه که ی بوو، زانی هه رچی بلتیت ده بیاته سر، بویه به گریانه وه مالئاواییان له یه کدی کرد...

ساتی مالئاوایی و له یه کدا پیران سووریوونی سه رسوپهینه ری دایکی له سه ر کوفر له لایه ک و سووریوونی که وره تری کوپه که ی له سه ر باوه پ له لایه کی دیکه وه ناشکرا کرد... له کاتیکدا که له مال دهری ده کرد پتی گوت: بپژ به پتی خوئدا... نیدی من دایکی تو نیم... شو له دایکی نریک بوویه وه گوتی:

(دایه گیان، ناموژگاریت ده که م و، به زه ییم به تو دا بیته وه، دهی بهوا بیته و بلن: اشهد ان لا اله الا الله، وان محمد رسول الله)...

دایکی به توپه یی و رقه وه وه لای دایه وه گوتی: سویند به نه ستیره کان، هه رگیز نایه مه ناو ثانی تو، چونکه بیرویی چوون له ق ده یی و، عه قلیشم لاواز...!!!

به جوړه (موضعه به) له و خوځسگوزه رانیه ی که تپیدا ده ژیا هاته دهر ژیانکی پر له تنگی و بینانی و هه ژاری به سه ردا هه لبرارد... شو که تچه بق خوځه وای لپه اتبوو به زیرترین جل و بهرگه وه ده بیبنا، روژنک تیر و، چند روژن برس، به لام گیانی دره وشاوه ی به به رزی عه قیده و، وابهسته به روناکی خوی که وره وه، کردبوویه مرقفیکی دیکه که چاوه کان پر له که وره یی و دهرونه کان پر له جوانی ده کات...

* * *

تا له و کاته دا، پیغمبره ی نازیز بق مه زترین کاری شو ساته ی هه لبرارد، که ببیته نیردراو (سفری) بق شاری مه دینه و، شو نه نصاریانه له نایین تیگیه په نیت که نیمانیان به پیغمبره هینا و له عقه به به یه تیان پیدا و، خه لکانی دیکه شیان بق لای ثانی خودا بانگ بکات و، شاری مه دینه بق روژن هیجره تی که وره ساز و ناماده بکات...

له نښو هاوه لانی پیغمبره ردا شو کاته که سانی له و به ته مه نتر و پایه دارتر و، خزسی نزکی پیغمبره هه بوو... به لام پیغمبره (موضعه به ی خپری) هه لبرارد و، چاک ده زانی که

مه ترسیدارتین کیشه ی نه و ساته ی پن سپارنوه و، ناینده ی نیسلامی له نئو شاری مه دینه دا داوه ته دست که پاش کات و ساتیکه که م ده بیته خانه و مالی کزچکردن و، پینگ و شوینی بانگه واز و بانگخوزان و، مژده دوران و مواهیدان ..

(موصعب) بيش پشت نه ستور به و بیر و تیگه یشتنه بلیمه ت و ناکاره جوانه ی خوی که وره پیی به خشیبوو نه و سپارده یه ی گرتنه نه ستق و .. به نونیانه ویستی و به رزی و دلسوزیه که ی دلی خه لکی مه دینه ی بۆ لای خۆ راکیشا و، پۆل پۆل و دهسته دهسته هاتنه نئو نیسلامه وه .. نه و رۆژه ی که پیغمبر نه وی بۆ مه دینه نارد ته نها دوازه موسلمانن لئبوو که پیشت له په یمانی عه قه به دا به یه تیان به پیغمبره دابوو، به لام هیشتا چند مانگیک نه بوو هاتبووه ناویان، نه و خه لکه هاتن به دم بانگه وازی خوداو پیغمبره که به وه .. !!

له وهرزی داهاتووی حه جدا بۆ په یمانی عه قه به، موسلمانانی مه دینه شان دیکیان به نوینه رایه تی موسلمانانی شاره که یان نارد بۆ شاری مه که بۆ دیداری پیغمبره که ژماره ی نه اندامه کانی حه فتا بپواداری پیاو و نافرته بوو و .. له ژیر سه رکردایه تی ماموستا و نیردرای پیغمبره بۆ لایان (موصعبی کوپی عومه ی) ..

به راستی (موصعب) به لئها تووی و ناکار جوانی خۆی سه لماندی که پیغمبره ی خوا ﷺ زانیوویه تی چۆن پیاوئگی هه لجزارنوه ..

(موصعب) به چاکی له په یامه که ی گه یشتبوو و له سنوره کانی شاره زا بوو .. زانیبووی که نه و بانگه وازکاره بۆ لای خودا و، مژده به خشه به و ناینه ی که خه لکی به ره و رووناکي رزگار بوون و، رنگای ته او و راست و دروست بانگ ده کات و، نه میش وه ک پیغمبره که ی که بپوای پیی هیتاوه، ته نها که یاندنی له سه ره ..

له وی میوانی (نه سه ده ی کوپی زاره) بوو، پیکه وه ده چوونه سه ردانی هۆزه کان و مال و کۆر و دانیشتنه کان و، نه وه ی له قورئانی پیرۆز ناشنای بوون بۆ خه لکیان ده خوینده وه و، به وپه پی نه رم و نیانیه وه به و خه لکه یان راده که یاند که خودای تا ک و ته نها (الله) به و به س ..

له م پیناوه دا تووشی هه لو یستی نارحه تی وه ها بوو، گه ر زیره کی و زرنگی عه قلی و، به رزی رۆحی نه بوایه، له وانه بوو که بیته هۆی تیاچوونی خۆی و نه وانه شی که له گه لیدابوون ..

رۆژیکیان له کاتیکدا که نامۆزگاری خه لکی ده کرد، له پریکا (نوسهیدی کوپی حوضه ی) سه رۆکی (بنی عبدالاشهل) ی شاری مه دینه، حه ریه که ی به دهسته وه گرتبوو، به رق و قینیکي زۆره وه به ره وپووی نه و که سه نیت که هۆزه که ی له ناینه که یان هه لده گه پیننیه وه .. داوایان لیده کات که واز له خاوه نده کانیان به یتن و، ده رباره ی تا ک و ته نه یایی خوا قسه یان بۆ ده کات که پیشت هرهیچیان له باره وه نه زانیوه و، له سه ری رانه هاتوون .. !

خاوه نده کانی نه وان شوین و جیبیان جیگیره، گه ر به کیکیان پیویستی پیی هه بوایه شوینه که ی ده زانی و رووی تیده کرد و به ره ولای ده چوو و، نه و زیانه ی رووی تیکردبوو بۆی

لاده برد و نهویش به دهم پارانته و که یه وه نه هات.. پیشترا ناوا بیریان ده کرده وه و به خه یالیاندا نه هات.

به لام خودای محمد که هم نیردرای نه وه بقیان بانگیان ده کات بقی لای نه و خودایه، هیچ کس نازانن شوینی له کوئی و، کس ناتوانن که بیینیت..!

کاتیک نه و موسلمانان هی که له دهوړی (موصعب) دانیشتبون بینان (نوسیدی کوپی حوضه یی) به خشم و قینیکی دپندانوه به ره و لایان دیت، ترسیان لیتیش، به لام (موصعبی خیر) له شوینی خوی خوپاگر و، هیم و، له سرخو مایه وه..

(نوسید) به تورپییه وه به رانبری وه ستا و، رووی ده می کرده نه و (نوسعدی کوپی زاره) و وتی:

(چی نه وه ی گه یاندوته نیره، لاوازه کانمان گیل و نه قام ده کن..؟ نه گره ده تانه وئ له زیاندا بمینن، برون لای نیمه مه میننوه)..!!!
تا لیره دا وه ک هیوری و به هیزی دهریا..

وه ک هله اتنی گزنگی به بیان و ناوا بونی.. رووی گه شی (موصعبی خیر) دره وشایه وه و به زمانیکی شیرین پی و ت:

(یه کهم جار لمان دانیشه و گوپراگره..؟! گره قسه کانمانت به دل بوو قبولی ده که یت..
خو نه گره رقیشت لای بوو نه وا واز ده هینن له وهی حزی پینا که یت)..
الله اکبر.. چند سه ره تاه کی جوانه کوتایی پین شاد نه بیت..!

(نوسید) پیاویکی داناو ژیر بوو.. نه وه تا سهیر ده کات (موصعب) ویزدانی خوی ده کاته دادوه و.. داوای لیده کات ته نها گوپرا دیزیت.. گره بریوی پی هه بوو، نه وا له سر بوجوونی خوی وازی لیدیت، گره رازیش نه بوو به قسه کانی نه وا (موصعب) بیزه ره رو زیان ناوایی و هوزده که یان به جیده هیلیت و به ره و لای ناوایی و هوزیکی دیکه ده چیت.
(نوسید) که گوئی له وه بوو گوئی: راست ده که یت.. حه ربه که ی فریدایه سر زهویه که و دانیشست گوئی بگریت..

هینده نه بوو (موصعب) دهستی کردبوو به قورثان خویندن و، رافه ی نه و بانگه وازه ی که (محمد کوپی عبدالله) ﷺ هیناویه تی، رووی (نوسید) له گه ل و اتای وشه کاندا گه شایه وه، زیاتر جوانتر ده بوو.

هیشتا (موصعب) قسه کانی نه واو نه کردبوو، (نوسیدی کوپی حوضه یی) هاواری له و خه لکه که ی دهریوری کرد و وتی:

(قسه ی له مه جوان و راستتر نه.. باشه نه وه ی بیه ویت بیته ناو هم ناینه وه نه بیت چی بکات..؟؟)

خه لکه که به (لا اله الا الله) یه ک وه لامیان دایه وه زهوی له رانده وه، پاشان (موصعب) پی و ت:

(لاشهو جل و بهرگه کانی بشوات و، شاهیدی بدات که هیچ خواهیک نیه جگه له -الله-).
 (نوسهید) بۆ ماوه بهکی کهم لای نهوانی بهجی هیشت و گه رایه وه، سه ری ثاری لیده چۆرا،
 راوه ستاو رایگه یاند که (أشهد أن لا اله الا الله، وأن محمداً رسول الله)..
 هه واله که وهک رووناکی بلایووویه وه.. دواتر (سه عدی کوپی مه عان) یش هات و گوئی له
 (موصعب) گرت و بپوای هینا و، موسلمان بوو، دواي نهویش (سه عدی کوپی عوباده)..
 موسلمان بوونی نهوانهش بوویه خیر و بهرکهت و، خه لکی شاری مه دینه به یه کدیان دهوت:
 باشه که (نوسهیدی کوپی حوضتیر) و (سه عدی کوپی مه عان) و (سه عدی کوپی عوباده)
 موسلمان بووین، ئیمه بۆ دوابکه وین..؟ دهبا خیرا به ره و لای (موصعب) برۆین و، ئیمهش
 له گه لیدا ئیمان بهینین، نه وهتا نه و خه لکه و باس ده کهن که حهق و راستی ده لیت..!!

* * *

یه کهم نیردراوی پیغمبر ﷺ سهرکه و تنیکی بر وینه ی به ده ست هینا، سهرکه و تنیک که
 شایسته ی بیته..

رۆژان و سال تپه رین و، پیغمبر و هاوه لانی کۆچیان کرد بۆ مه دینه، قوره یش به رده وام
 رق و کینه له دلایندا پهنگی ده خوارده وه و، که لوپه لی ناهه قیه که ی خۆیان ناماده ده کرد، بۆ
 نه وه ی به رده وام بن له سه ر راوه دونانی به نده چاکه کانی خوا و.. نه وه بوو غه زای به در روویدا و،
 تپیدا به جۆرک ته مبهی کران که ئارامیان نه مینه و، هه ولی تۆله سه ندنه وه بدن و، غه زای
 (ئوحد) به رپابوو.. موسلمانان خۆیان ساز و ناماده کرد و، پیغمبر ﷺ له نپوهندی
 ریزه کانیدا راوه ستا و سه رنجی سیمای بپواداره کانی ده دا، تا یه کیکیان له نپودا هه لبرتیرت بۆ
 هه لگرتنی ئالاکه.. (موصعبی خیری) بانگ کرد.. هاته پیشه وه و ئالاکه ی هه لگرت..

نه و جهنگ ترسناکه ده ستی پی کرد و، کوشتار گه رم بوو، تیرهاو یژه کان سه رپنجی
 فه رمانی پیغمبریان کرد ﷺ، کاتیک بینیان وا بن باوه پان به دۆلوی به ره و دواوه
 ده کشینه وه، شوینه کانی خۆیان له سه ر به رزایی کپوه که به جی هیشت، به لام زۆری نه برده نه
 کاره ی نه وان سه رکه وتنی موسلمانانی گۆپی بۆ شکست.. موسلمانان سه رسام بوون که بینیان
 سواره کانی قوره یش له سه ر کپوه که وه بۆیان دینه وه و، به شمشیره تپوه شیته کانیان
 هیرشیان بۆ دینن..

کاتیک بینیان پشتوی و بیم ریزی موسلمانانی پارچه پارچه کرد، خیرا به ره و لای
 پیغمبری خوا ﷺ چوون تا بیکوژن..

(موصعبی کوپی عومه رین) هه ستی به و مه ترسیه زۆره کرد و، ئالاکه ی به رزکرده وه و، وهک
 نه ره ی شیر الله اکبری کرد و، به رده وام ده هات و ده چوو و په لاماری ده دا.. هه موو هه ولکیشی
 بۆ نه وه بوو که سه رنجی نوژمنان رابکیشیت و له پیغمبریان ﷺ دوور بخاته وه و به خۆیه وه

سهرقاليان بکات و، سوپايه کي ته وای له خوی پینکیتنا.. به لن، (موصعب) به تنها جهنگا وهک نه وهی که سوپايه کي بن شومار بیت..

دهستیکی نالاکه ی به پیروزی گرتبوو..

دهسته کي دیکه شی به وپه پری هیزه وه شمشیری پیده وه شاندا.

به لام نوزمان له سهری نذر بوون و، ده یانویست به سهر لاشه که بیدا بوئن تا ده گه نه پیغمبر..

با گوئی بق شاهیدینکی ناماده بوو راگرین تا نه ووا دیمه نی ژیا نی (موصعب) ی مه زمان بق باس بکات..!!

(نبین سهعد) ده لیت: (نیراهیمی کوپی محمدی کوپی شرحبیل العبدری) هه والی داینی که له باوکی بیستوه:

(موصعبی کوپی عومهیر له رژی نوحوددا نالاکه ی هه لگرتبوو، کاتیک موسلمانان هه له اتن، نه وه ره له شوینی خوی بوو، (ابن قعینه) که سوارچاکیک بوو به ره وپووی هات و له دهستی راستی دا و په پانندی و، (موصعب) ده یگوت: (وما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل)، به دهستی چه پی نالاکه ی گرت وه و نوشتایه وه به سه ریدا، نه مجاره یان دای له دهستی چه پی و نویشی په پاندا، نه مجا به هه ربوو شانی نالاکه ی گرت به سنگیه وه ده یگوت: (وما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل).

سپیه م جار رمیکی تیگرت و پیکای و له جهسته ی چه قی، (موصعب) که وت و نالاکه ش که وت).

(موصعب) که وت .. نالاکه ش که وت..!!

خشلی شه هاده ت و، نه ستیره ی شه هیدان که وت..!!

که وت، پاش نه وه ی له جهنگی قوربانیدان و ئیماندا پاله وانیتیه کي مه زنی نواند..

نه وای گومان ده برد گه ر بکه ویت، رنگای بکوژان بق لای پیغمبر ی خودا ﷺ له به رگریکار و پاریزهران چۆل ده بیت..

به لام نه وه له مه زنی خو شه ویستی پیغمبر و مه ترسی له ناوچوونی، گیانی خوی به خشی، کاتیک رۆشت و له گه ل هه موو لیدانیکي شمشیردا که بالینکی ده په پاندا ده بیوت:

﴿وما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل﴾ ال عمران: ۱۴۴.

نه وایه ته که له پاش نه وه به وهی هاته خواره وه و بوپاره ی کرده وه و، ته وای کرد و، کردیه قوربانیک بخوینرته وه..

* * *

پاش کۆتایی هاتنی نه وه جهنگه تاله، لاشه ی نه م شه هیده تیگه یشتوو ه یان به راکشای دزییه وه، دم و چای که وتبووه سه ر نه و خاکه ی که تیکه ل به خوینه پاکه کي بوو بوو..

وهك نه وهی بترسې كه جهسته ی بڼگیانیښی پیغمبر ببینیت خرابه یه کی توش بییت،
 دم و چاری خړی شاربڼووه هتا نه وهی لئی ده ترسا و خړی لئده پاراست نه ببینیت...!!
 یان وهك نه وهی شه رم بکات که شهید بووه بهر له وهی دلنیا بییت له ده ریازیوونی
 پیغمبری خوا و، پیش نه وهی کاری پاریزگاریکردن و بهرگری لیکرندی تا کوتایی نه دجام
 بدات...!!
 یو تویه پاداشتی لای خودا ئی (موصعب).. ئی نه وه که سهی باسکردنت زیان بؤذخوشت
 دهکات...!!!

* * *

پیغمبر و هاوه لانی هاتن و به سر جڼگای شه په که دا ده گه پان و مالئاواییان له
 شه هیده کان ده کرد، له لای جهسته ی (موصعب) دا، به خوږ فرمیسک هاتنه خواری.
 (خه بابی کوږی نه رت) ده لیت:

((له گڼل پیغمبری خودا ﷺ له پیتناوی خودا کڅچمان کرد، مه به استمان ره زامه ندی
 خوابوو، پاداشتمان که وته لای خودا، تیا ماندا بوو که ریش و، هچی له پاداشته که ی له
 نونیا ده ست نه که وت، (موصعبی کوږی عومه ی) په کیک بوو له وانه، له رژی ئو خودا کوزرا،
 هچی نه بوو بیگه ی به کفنی تنها جاجمیک نه بییت.. کاتیک سه ریمان پڼ داده پوشت،
 قاچه کانی ده رده که وتن، که قاچه کانمان پڼ داده پوشتی سه ری ده رده که وت، پیغمبری
 خودا ﷺ فرمووی پیمان: وای لیکن سه ری دابو شیت و قاچه کانیښی به سوږناتکه
 دابو شن...))

وژپای نه و نازاره غمگینه قولی که شه هید بوونی (همزه ی) مامی پیغمبر و شتواندی
 جهسته ی له لایه ن بڼ باوه پانه وه، به سر پیغمبریدا هیئا و، بوویه هژی نه وهی چاوانی
 پیغمبر ﷺ پر فرمیسک و دلی پر له نیش و نازار بییت..

سه ره پای پریوونی گڼه پانی جهنگ له جهسته ی هه موو نه و هاوه ل و هاوړیڼانه ی که
 هریه که یان لای نه و نونیا په بوو له راستگویی و پاکی و رووناکي..

وژپای هه موو نه وانه، پیغمبر ﷺ له سر جهسته ی په که مین نیردراوی راوه ستا، مالئاوایی
 ئی ده کرد و ده یلاونده وه..

به ئی... پیغمبری خودا ﷺ لای (موصعبی کوږی عومه ی) راوه ستا و چاوه کانی
 ده وره درابوون به رووناکي و سوز و نه مکی نه و فرمووی:
 (من المؤمنین رجال صدقوا ما عاهدوا الله علیه) الاحزاب/۳۳.

پاشان به غمباریبه وه سه رنجیکي نه و جاجمه ی دا که کرابوو به کفنی و فرمووی:
 (تؤم بینی له مکه که، که س نه بوو جلی له تز جوانتری له به ردا بڼ، که س نه بوو له تز
 چاکتری پو شیبیت.. نیتساش نه و تانن تز به قز نالوسکاو ی له ناو نه م جاجمه دایت)...!؟

پیغه مبهري ﷺ سر د جنګي به سۆزانه ی گۆره پانی شه په که و هه موو هاوه لانی (موصعب) ی داو دهنګی به رز کرده وه و فه رموی:

(پیغه مبهري خودا له رۆژی قیامه تدا شامیدی دهادت که ئیوه لای خوا شه هیدن)..

پاشان ئاوی له هاوه له زیندووه کانی دهوره بهری دایه وه و فه رموی:

(ئهی خه لکینه سەردانیان بکن و، وهرنه لایان و، سه لامیان لئ بکن، سویند به و زاته ی

گیانی منی بدهسته، هه تا رۆژی قیامه ت هه ر موسلمانیک سلایان لئ بکات، وه لانی

سلاره که ی دده نه وه)..

* * *

سلاوت ئی بیت ئهی موصعب...

سلاوتان لئ بیت ئهی کۆمه لئ شه هیدن..

سلاو و سۆز و به زه یی و به ره که ی خوا له سه ر هه مووتان بیت..

سہ ماہی فارسی

گذرہی سویتا لاسی

پالوانی نه مجارهمان، له ولاتی فارسوه نیت ..

له ولاتی فارس که پاشتر چه ندين بهوادری دیکه ی تیدا موسلمان بوون و، بوونه پالوانانیک له نیمان . و.. زانین . و.. ناین . و.. ننیدا که سیان پی نه گات.

نهوش په کیکه له جوانی و مه زنیه کانی نیسلام، نه چوته هیچ ولاتیک له ولاتان تا به شیوه یه کی سهرسور هیتنه، هه مو توانا وزه کانی نه بزویتی و، کرکی زیره کیتی و بلیمه تی نیو ناخی خه ک و دانیشتوانه که ی دهرنه هینیت .. نه و تا فه یله سوفه کان، موسلمان بوون... دکتوره کان موسلمان بوون... شاره زایان موسلمان بوون... فه له کیه کان موسلمان بوون... داهینره ان موسلمان بوون... زانایانی بیرکاری موسلمان بوون...

به هوی نه وانه وه له هه مو ناسویه که وه دهرده که ون و، له گشت ولاتیکه وه دین، هه تا چاخه کانی سهره تاي نیسلام پر که سانی بلیمه ت ده بیت له هه مو بواره کانی عه قل و، ویست و، ویزدان .. که سانیک نیشتمانیان جودایه و.. ناینیان به ک !!.. پیغمبر ﷺ پیغمبینی نه بلایو بوونه وه پیروزه ی ناینه که ی کرد، نه ک هر نه وه، به لکو له لایه ن په روه ریکاری بالاده ستیه وه واده ی پاستگزیانه ی پیدرابوو... پوزیکیان کات و جتی نیشانرا و، به چاری خزی بینی نالای نیسلام به سهر شاره کانی سهر زهوی، کرشک و تهلاری گوره کانیا نه وه ده شه کیته وه ..

له مه دا سه لمانی فارسی شاهید بوو، په یوه ندی که به تینی هه یوو به وه ی که رویدا. نه مهش له رژی (خه نده ق) دا بوو... سالی پینجه می کرچی، کاتیک په کیک له گوره پیاوانی جوله که به ره مه که که وته ری، به مه بهستی کره کی کرنی بی باوه ران و کرکینه وه ی هوزه کان و مینانیا ن بژ سهر پیغمه مبه ری خوا و موسلمانان، په ایمانیا ن له گه لدا به ستوون که هاریکاریان بکن لهو جهنگ په کلاکه ره وه یه دا بژ دهره نیانی ره گ و پشهی نه م ناینه نوییه . نه خشهی نه جهنگه سته مکارانه یه دانرا، به وه ی که سوپای (قوره یشر) و (غطه فان) له دهره وه ی شاری مه دینه وه هیرش به یتن و، (بنوقریظه) ش له ناوه وه ی مه دینه و له پشت ریزی موسلمانانه وه هیرش بکن، نه وانه ی لهو کاته دا ده که ونه نیوان هه ریدو ده ستپاره که وه ده دیانهارن و، له ناویان ده بن و، ده بنه یاده وه ری !!..

پوزیکیان پیغمه مبه ر و یاره رانی سهرسام بوون به هاتنی سوپایه کی بن شومار و پر چه ک و تفاق که له مه دینه نریک ده بوویه وه .

موسلمانان دہستہ و سان بوون، خەریک بوو له تاو ئو نه هامة تیه گه و ریه له هژی خویان

..چن..

قورئانی پیرۆزیش بهم شیوهیه ئو هه لویستهی خستۆته پوو، ده فەرمویت: -
 ﴿إِذْ جَاءَوكُمْ مِنْ قَوْفِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنْكُمْ وَإِذْ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ
 وَكُفَّتْ بِاللِّهْلِ الظُّنُونُ: له و ده مه دا كه له ژوور و ژیره وه بۆتان هاتن، چاوتان ره شكه و پيشكهی
 ده كرد، دلئان به ته په ته پ كه وت و گه يشته قورقور اگه تان، ژۆر خه یالی جۆرا و جۆرتان به دلدا
 ده مات. الاحزاب/ ١٠.

بيست و چوار هه زار جه نگاوه به سه رۆكايه تی (ئه بوسوفیان) و (عینییهی كورپی حصن)
 ده هاتن له مه دینه نزیک ده بوونه وه تا گه ماریۆی بدن و دهستی گلاویان ئی بوه شینن و کۆتایی
 به (محمد) و نایینه کی و، هاوه له کانی بهینن..

ئو سوپایه ش ته نها له قورپه ییش پیک نه هاتبوو... به لکو هه مو ئو هه ژۆر و خاوه ن
 به رزه وه ندیانه ی له گه لدا بوو كه ئیسلام به مه ترسی ده زانن له سه ر خویان.

ئهم كۆتا هه ولی به كلاكردنه وه یه كه نوژمنانی پیغمه به ر: تاك و، كۆمه له كان و، هه ژۆره كان و،
 خاوه ن به رزه وه ندیه كان، پیتی هه لده ستن..

موسلمانان خۆیان له هه لویسته یکی ناهه موآردا بینیه وه.

پیغمه به ری نازیزیش هاوه لانی به رپۆزی كۆكرده وه تا له و باره یه وه پاریژیان پی بكات..

ناشكرایه له سه ر به رگری و كوشتار یه كده نگ بوون.. به لآم چۆن به رگری بگن؟؟

ئالێزه دا پیاویکی لاق درێژی قژ پرهاته پيشه وه، كه لای پیغمه به ر خۆشه وسته یه کی مه زن
 و پۆزێکی گه رهی هه بوو.

(سه له مانى فارسی) هاته پيشه وه و چوه سه ر گرتیکی به رزو، سه رنجی وردی
 پشكنێرانه ی مه دینه ی دا، سه یری كرد-هه روك راهاتبوو- به شاخ و به رده لان ده وری
 دراوه، به لآم بۆشاییه کی فراوان هه یه و، گونجاو و له باره و، سوپا ده توانیت لیوه ی به ئاسانی
 به پهرینه وه..

(سه له مان) له ولاتی فارس شاره زایی چاکی ده یریاری هه كاره كانی جه نگ و فیل و
 ته له كه كانی كوشتار فیر بوو بوو، چوه پيشه وه بۆ لای پیغمه به ر ﷺ ئو پيشنیا ره ی خۆی
 خسته پوو كه عه رهب پيشتر له جه نگه كانیدا به کاریان نه مینابوو.. ئه وه ش بریتی بوو له
 هه لگه ندنی خه نده قیك كه هه مو ناوچه كراره كانی ده وری مه دینه بگرتیه وه.

خواش چاكرت ده زانیت، گه ر له و غه زایه دا ئه و خه نده قه یان هه لئنه كه ندایه چ سه رئه نجامێك
 چاوه پروانی موسلمانانی ده كرد، قورپه ییش هه ركه بینیان سه رسام بوون و، سوپاكه یان بۆ ماوه ی
 مانگیك دهسته و سان له په شماله كانیاندا مایه وه و نه یده توانی به پهرینه وه بۆ مه دینه، هه تا

شه ویکيان خودای گوره په شه یایه کی توندی زیخاوی بۆ هه لکردن په شماله کانیا نی له بنه وه هه لگه ند و، به هیلاکی بردن!!
 (نه بوسوفیان) هاواری له سوپاکه ی کرد و فره مان ی پیکردن که به و په پی نا ئومیدی و سه رکزیه وه بگه پینه وه به ره و ئه و جینگای لیوه ی هاتبوون!!

* * *

له میانه ی هه لگه ندنی (خه نده ق) هه که دا سه لمانیش شوینی خۆ ی له نیو موسلماناندا گرتبوو که چالیان هه لده که ند و له هه و لداندا بوون و ماندوو ده بوون، پیغمبر ی خوداش ﷺ پاچیک ی به ده سته وه بوو له گه لیاندا کاری ده کرد..
 له و به شه ی که سه لمان له گه ل ده سته و هاوه له کانیدا کاری لیده کرد، به ردیک ی زۆر په ق ها ته بهر پاچه کانیا ن.

(سه لمان) لاشه یه کی پته و و، خاوه ن ده ست و مه چه کیک ی به میز بوو، ته نها لیدانیک ی ده ستی ئه و به س بوو بۆ شکاندنی به رد و پرژ و بلاوکردنی، به لام له ئاست ئه و به رده دا ده سته وستان وه ستا .. ئه وانه ی دیکه ی ده وریه ریشی هاتن، به لام ته نها خۆ هیلاک کردنی زیاتریان بۆ مایه وه!!

(سه لمان) پوشت بۆ لای پیغمبر ی خوا ﷺ تا مؤلته ی ئی بخوازیت له بهر ئه و به رده سه خته پتره وی چاله که بگه پن..

پیغمبر ی نازیز ﷺ له گه ل سه لماندا هات تا شوین و به رده که ببینیت..
 کاتیک بینی، داوای پاچیک ی کرد و، داوای له هاوه لانی کرد که مێک دوور بکه ونه وه تا پارچه به ردیا ن بهر نه که ویت..

پاشان ناوی خۆ ی ئی هیئاو، به وپه پی چه سوری و هیزه وه هه ردوو ده ستی پیروزی به پاچه که وه به رز کرده وه و، دای له به رده که، به رده که شه قی برد، له نیو که لیته گه وره که یه وه بریسکه یه کی په وناک به رزیویه وه.

(سه لمان) ده لیت ئه و بریسکه یه م بینی که ئه و ناوه ی په وناک کرده وه، واته ده وریه ی شاری مه دینه ی په وناک کرده وه، پیغمبر ی خوا ﷺ به ده نگی به رز-الله اکبر-ی کرد و فره مووی:

(الله اکبر.. کليلة کانی فارسم پیترا، له نیویدا کۆشک و ته لاره کانی (حیره) و (مه دائن) کیسرا په وناکی دا و، ئومه ته که ی من ده ستی به سه ردا ده گرن)..

پاشان پاچه که ی به رز کرده وه و لیدان ی دووه می وه شانند، هه مان شت دووپاره بوویه وه و، به رده که بریسکه یه کی په وناکی ئی به رز بوویه وه، پیغمبر ﷺ هاواری کرد:

(الله اکبر.. کلبله کانی رژیم پی به خشرا و، کوشکه سووره کانیان پووناکیدا بوم و، نوممه ته که مدهستی به سر دا ده گرن)..

پاشان بق جاری سئیم پاچه که ی لیدا، به رده که به تاوی ورد بوو، بریسکه په کی پووناکی بی وینه ی لی به زویوه، پیغمبر ﷺ و هاوه لان پیکه وه -الله اکبر- یان کرد.. پیغمبر هوالی نه وه ی پیدان که نه و ئیستا که کوشکه کانی شام و صنعاء و شاره کانی دیکه ی سر زهوی ده بینیت که پوزیک دادیت نالای خودایان به سره وه بشه کیتته وه، موسلمانانیش به نیمانیکی مه زنه وه به دهنگی به رز وتیان: ﴿ هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ: نه مه نه و به لینه یه که خودا و پیغمبره که ی به نیمه یان دابوو، به لینی خوا و پیغمبره که ی راستن. (الاحزاب-۲۲-

(سه لمان) خاوه ن بیرۆکه ی هه لکه دننی خه نده ق بوو.. خاوه نی نه و به رده ش بوو که هه ندیک له نه نیه کانی غیب و ناینده ی لیره ده رکه وت، کاتیک پیغمبر ﷺ پشتی به م به ست، (سه لمان) له ته نیشته وه پاره ستابوو پووناکیه که ی بینو و، گوئیستی موزده کان بوو.. ته مه نیشی هینده ی خایاند تا هاتنه دی نه و مژدانه ی له ژیانیدا به دی کرد و، شاره کانی (قودس) و (ریم) ی بینو..

کوشکه کانی (صنعاء) و (شام) و (میسس) و (عیراق) ی بینو..

هه موو لاکانی سر زهوی به دی کرد به و دهنگه پررزه دهه ژا که له هه موو جینگایه که له مناره ی مزگه وته کانه وه به رز ده بووه و پووناکی پینوینی و بزگاریبون و چاکه ی پی بوو..!!
نه وتانی ئیستا، له ژیر سبیه یی داریکی چروپی به رده م ماله که ی خویدا له (مدائن) دانیشته وه و به سه رهاتی قاره مانتیه مه زنه که ی به مه به ستی که پان به دوا ی پاستیدا بق نه و خه لکه ده گپرتته وه که له دهوری دانیشتون و، بویان باس ده کات که چون له ناینی مه زه که ی خوی (فارس) وه چه سه ر ناینی مه سیحی، پاشان ئیسلام..

چون ده وله مه ندی باوکه سه ریلنده که ی به جیهیشت و، خوی هاویشته کوشی هه ژاری، به مه به ستی بزگار کردنی عقل و پوهی..!!
هه روه ها چون له بازار ی کویله فروشیدا فروشرا، له کاتیکدا نه و له سه ر ینگای که پان به دوا ی حه قیقه تدا بوو..؟؟

وه چون که یشت به پیغمبر ﷺ و چون باوه پی پی هینا..؟
وه رن با له و دانیشته به پرزه ی نوزک ببینه وه و، گوئیستی نه و هه واله سه رسوپهینه ره بین که سه رگوزشته ی خوی ده گپرتته وه..

(من پیاوونکی خه لکی (اصبهان) بووم، له گوندیک که پټیان ده گوت (جی) .. باوکم سهرکاری ناوچه که ی بوو.

منیش له خوښه ویستریڼ به نده کانی خوا بووم لای...

له ناگر په رستیدا پوچو بووم، تا نو پاده ی من هه لگړیستری ناگره که یان بووم و، نه مده هیشت خاموش بییت...

باوکم قه رزیکې هه بوو، پوژنیکیان ناردمی بوی بهینمه وه، چوومه ده ری، له رینگا به ته نیشته که نیسه یه کی گاوره کاندای تپه پ بووم، گویم ئی بوو نوژیان ده کرد، چوومه ژوروی بۆ لایان تا بزاتم چ ده که ن، نوژده که یان سهرنجی پاکیشام، به خوم گوت ئه مه له و ناینه ی که نیمه له سهرین چاکتره، لایان مامه وه تا خور ئاوا بوو، نه چووم بۆ قه رزه که ی باوکم، نه شکه پامه وه بۆ لای هه تا خه لکی نارد بۆ سوراغ کردم...

کاتیک کار و بار و نوژنی گاوره کان سهرنجی پاکیشام له باره ی بنه په تی ناینه که یانه وه پرسیارم ئی کردن، وتیان: له شامه ..

که که پامه وه به باوکم وت: به لای خه لکانیکدا تپه پ بووم له کلنسیاه کدا نوژیان ده کرد و نوژده که یان سهرنجی پاکیشام و، بینیم ناینه که ی ئه وان له وه ی نیمه چاکتره ... ده ستمان کرد به گفتوگو و قسه له و باره یه وه ... پاشان کورت و زنجیری کرده قاچم و به ندی کردم...

هه والم نارد بۆ گاوره کان که من هاتومه ته سهر دینی ئه وان و، پرسیارمی ئه وه شم ئی کردن گهر کاروان له شامه وه هات بهر له گه رانه وه یان هه والم به دنئ تا وه کړ له گه لیاندا بپوم بۆ شام، ئه وانیش وایان کرد، زنجیر و کورته ئاسنینه که م پساند و هاتمه ده ری و له گه لیاندا به ره و شام که وتمه پی ...

له وی ده ریاره ی زانای دیاریان پرسیارم کرد، پټیان وتم: ئه و ئه سقه فه ی خاوه نی که نیسه یه، چوم بۆ لای و سهریرده ی خوم بۆ باسکرد، له لای مامه وه و خزمه تم ده کرد و نوژیم ده کرد و فیبری زانیاری ده بووم...

نه م ئه سقه فه ش له ناینه که یدا پیاوونکی خراب بوو، هه لده ستا به کزکردنه وه ی خیر له خه لکی بۆ ئه وه ی دابه شی بکات، به لام بۆ خوی هه لی ده گرت و کزی ده کرده وه ..

مرد...
یه کیکی دیکه یان هینا و خستیانه چیگا که ی، هیچ که سم نه دیتبوو له ناینه که یاندا له و چاکتر بییت، زیاتر له و نارزه مهندي نوپوژ بییت، هینده ی ئه و دونیا نه ویست و له سهر په رستش به رده وام بییت...

به جوړنیک خو شم ویست که پښتر هیچ که سم به و جوړه خو ش نه ویستوه ..

کاتیک ئه جه لی نزیک بووه، پټم وت: ئه و ده بینمی ئه مری خوات به سهر دانی، جا چ ناموژگار یه که ی بۆ لای کی ده منیریت؟

ئویش پئی وتم: ئی کوپم، که سیک ناناسم له سر ئوه بیت که ئیمه ی له سر بوو، تنهنا پیاویک نه بیت له موصل.

کاتیک که وه فاتی کرد، چومه لای ماموستایه کی موصل. سربرده ی خۆم بۆ گێرپایه وه و ئو ماوه یه ی که خوا ویستی له سر بوو لای ماموه و ئویش وه فاتی کرد و خواپه رستیکی بۆ ده ستنیشان کردبووم له (نصیبین).

چومه لای و سربرده ی خۆم بۆ گێرپایه وه و ئو ماوه یه ی که خوا ویستی له سر بوو له لای بووم و ئویش وه فاتی کرد و فه رمانی پێ کردبووم بچم بۆ لای پیاویک له (عموریه ی) شاری رۆم و منیش چومه لای و له لای ماموه .

بۆ بژۆی ژیا نمانگا و مه پم به خێو ده کرد... له پاشان ئویش وه فاتی کرد.

کاتیک ئه جله ات، پیم وت: ده منیزیت بۆ لای کی؟ پئی وتم: که س ناناسم له سر ئوه بیت که ئیمه ی له سر بوو، تا فه رمانت پێ بکه م بچیت بۆ لای، به لام سرده می پیغه مبه ریک لیت نزیکه که ئاینی ئیبراهیمی هه نیف دینیت و.. کۆچ ده کات بۆ جینگایه کی پر دارخورمای نیوان دووکیو، گه ر توانیت دلسۆز به بۆی..

ئو پیغه مبه ره هه ندیک به لگه و نیشانه ی هه یه ناشاربرێته وه، ئو (سه ده قه) ناخوات، دیاری وه رده گریت و، مۆری پیغه مبه رایه تیشی به ناوشانه وه یه تی، که بینیت خێرا ده یناسیته وه.

بۆژیکیان کاروانیک به لامدا تپیه پی، ده رباره ی ولاته که یان په رسیارم لێ کردن، تیگه ی شتم که خه لکی دوروگه ی عه ره بن، پیم وتن: ئه م مانگا و مه پانه ی خۆماتان پێ ده ده م بکه یه ننه ئو شوینه ی خۆتان، رازی بوون و وتیان: باشه ..

له گه ل خۆیاندا بره میان هه تا گه یاندمیانه - رادی القری- له ویدا سته میان لیکردم و، فره شتمیان به پیاویکی جووله که... له وێ کومه له دارخورمایه کی زۆم بین، هه زم ده کرد که ئه مه ئو جینگایه بیت بۆ من باسکرا، که ده بیته شوینی کۆچ کردنی پیغه مبه ری چاره پوانکرو، به لام ئو نه بوو..

لای ئو پیاوه ی کرپیوومی ماموه، هه تا بۆژیکیان جووله که یه کی (بنی قریظه) هاته سه ردانی، خاوه نه که م فره شتمی به و پیاوه، ئویش له گه ل خۆی بره می هه تا گه یاندمیه مه دینه !!

سویند به خوا هه رکه بینیم تیگه ی شتم ئه مه ئو شوینه یه که بۆم باسکرا..

لای ئو پیاوه ماموه و له سر دارخورمای (بنی قریظه) کارم بۆ ده کرد، هه تا خۆی گه وه پیغه مبه ری نارد و پاشان به ره مه دینه هات و له (قباء) لای (بنی عمروی کوپی عوف) لایدا.

بۆژیکیان به سر دارخورمایه که وه بووم، خاوه نه که م له بنیدا دانیشتیوو، پیاویکی جووله که ی ئامۆزای هاته لای و، له میانه ی قسه کانیادا وتی: خوا (بنی قبله) له ناو به ریت،

نومانه له دهوری پیاوړک کړېوونه توه له (قبا)، که له مکه کوره هاتوه و وا باس ده کن که پیغمبر بیت..

سویند به خوا له گال شو قسه یه ی شو دا موچرکه به له شمدا هات، دلر خورماکه له ربه یوه و خه ریک بوو بکه وم به سر خاوه نه که مدا!! به خیرایی هاتمه خواره وه، وم: چی ده لئیت؟ دنگ و باس چی به...؟

خاوه نه که م دهستی به رز کرده وه و زلله یه کی توندی لیدام، پاشان وتی: چ په یوه ندیت به وه هیه؟ دهی پرزوه سر کاره که ی خوت.. چومه وه سر کاری خوم.. که شو داهات شو هی که لام بوو کوم کرده وه، پاشان چومه دهر وه تا که ی شتمه خزمه تی پیغمبر ﷺ .. له (قبا) ..

چومه شووره وه بڼ لای، چند هاوه لیکي له لا بوو، پیم وت: نپوه که سانیکی نامق و نه دارن و پتویستیتان به شت هیه، منیش خوراکم له لاجو که کړېوومه خیر (صدقه)، کاتیک باسی شوینی نپوه بڼ کرا زانیم که ره واترین که سن به و خیره بڼه هی نام بڼتان، خوار دنه که م دانا، پیغمبر به هاوه لانی فرموو: به ناوی خودلوه بخون، داینا بڼیان و خوی دهستی بڼ نه برد، له دلی خومدا وم: سویند به خوا نومه نیشانه یه کیان... شتی (صدقه) ناخوات!!

نوی شوه گه رانه وه، بڼ به یانی داهاتوو و چومه خزمه تی پیغمبر ﷺ، هه ندیک خوار دنم پی بوو، پیم وت: نوم بینی (صدقه) نه خوارد.. شتیکم لاجو پیم خوش بوو پرزت لی بنیم وه ک دیاری پیت ببه خشم، نوم وت و له بهر دهمیدا دانا، شویش به هاوه لانی فرموو: به ناوی خواره بخون.. خویشی له گه لیاندا خواردی..

له دلی خومدا وم: سویند به خوا نومه به لگه و نیشانه ی دوومه.. شتی دیاری ده خوات!!

پاش شوه گه رانه وه و هینده ی خوا بیه ویت ماموه، نوی شوه گه رانه وه بڼ لای، بینیم له (بقیع) به شوین جه نازه یه که وه دهر وات و، هاوه لانی به دوریه وه، نوو پشته مالی به سره وه یه و به یه کیکیان سر ی پیچاوه، نوی دیکه شی پو شیبوو، سلوم لی کرد، پاشان چومه پشتیه وه تا سیری نیو شانی بکم، زانی که من نوم ده ویت، عه باکه ی له سر شانی لادا، نیشانه که له نیو شانی دابوو، موری نوا پیغمبر، هه روه ک ماموستاکم بڼی باس کړېووم..

منیش خومدا به سریدا و ماچم کرد و گریام، پاش شوه پیغمبر ﷺ بانگی کردم و له بهر دهمیدا دانیشتم، سریرده و باسه که ی خوم بڼ گتیر لپه وه، وه ک شو هی نانیستا بڼتانم باس کرد..

پاشان موسلمان بووم و.. کویلا یه تی بویه له مپه ر له نیتوان من و هه رور غه زای به در و نوحود..

پښتګیان پیغمبر ﷺ فرمووی (خوت له خاوه نه که ت بکړه وه تا نازادت بکات)، منیش له گه لې پیک ماتم، پیغمبر فرماني به او له لانی کرد تا کرم کم بکن، خوی گوره له کزیلایه تی بزگاری کردم، موسلمانان به نازادی زیام و، له گه ل پیغمبری خودا به شداری غزای (خنده ق) و هموو جهنگه کانی دیکم کرد.

* * *

به م وشه پرشنګدار و سازگارانه.. سه لمانی فارسی باسی پالوانتیه بیگه رده پیروز و مزنده کی خوی له پیناوی گه پان به دوی شو حه قیقه تی ناینه یدا کرد که دهیگه په نیت به خوا و، پۆلی خوی له زیانیدا بۆ دیاری دهکات..

جا ده بیت شو مرفه چ که سیکی سر بلند بو بیت...؟

چ بالاده ستیه کی مزین بوو گیانه پینشه نگه کی به دهستی هینا بوو و، ویسته زاله که شی به سر کوسپ و ناسته نگه کانیدا پتویستی کردبوو و، توانی تیبیه پینئ و، به سر هله هله موتدا بگوزهرئ و سر کزی بکا بوی.. خواست و ویستی خوی له نامیزی دوه له مندی و ناز و نیعمه تی باوکی بیته دهرئ و به ره و نادیارئ به پئ بگویت، به هموو کم و کورتی و، سهختی و ناسته نگه کانیه وه و، له خاکیکه وه بگوزرتته وه بۆ خاکیکي دیکه و.. له ولاتیکه وه بۆ ولاتیکي که.. به ماندوویه تی.. زحمت و خواپه رستیه وه و.. به بهرچاوپوونیه په خنه گره کی خهک و، مزه ب و، زیانی، ده پشکنی.. به و پهری سوړیونی مزنیه وه به دوی پاستیدا ده چوو، له گه ل شو خویبه ختکاریه بیگه رده ی له پیناوی به دهسته پینانی پینوینیدا، تا وای لیها ت وه کزیله بفروشرت.. پاشان خوی گوره پاداشتی گوره ی ده داته وه و، له گه ل حه قدا کزی ده کاته وه و، به پیغمبره کی ده گه په نیت و، پاشان ته مینکی درژی دداتی تا به چاوی خوی ببینیت تالی خودا به سر هموو ولاتانه وه ده شه کیتته وه و، به نده موسلمانان کانیشی هموو گوزشه و جیگایه کی زهوی پر ده کن له پۆشنایی و، ناوه دانی و، دادپه روه ی..!!؟

باشه چی چاوه روان بکه یت له ئیسلامیتی پیاوینک شو هیمه ت راستگری بیت؟

به پاستی وه ک موسلمان بوونی به واداره زور چاکه ته قواداره کان بوو... له دنیا نه ویستی و، زیره کی، خوپاریزیدا (ورج) زور له (عومری کوری خطاب) ده چوو.

۱ ثم قسانه که له - سلمانی فارسی - یه وه ورگراوه بۆ (ابن عباسی گتراوه ته وه (رضی الله عنهما) و، (ابن سعد) له کتیبی (الطبقات الکبری) ج ۴ چاپی (بیروت) گواستویه تیه وه (به ده سکاریه کی که موه) وهرمانگرتوه.

چەند پوژنیک سەلمان لە گەل (ابو درەام) دا لە یەك خانودا پیکەو وە بوون، (ابو درەام) ت بە شەو هەلەدەستا و شەو نوژی دەکرد، رۆژیش بە رۆژو بوو.. سەلمانیش ئەو زۆر زیادە پرەو بیەیی لە پەرستشدا بەو جۆرە بە چاک نە دەزانی.

رۆژنیکیان سەلمان ویستی رۆژووی سونەتی پێ بشکێنیت، (ابو درەام) سەرکۆنەیی کرد وتی: رۆژیم ئێ دەکەیت کە بۆ پەروەردگارم بە رۆژو بێم، نوژی بۆ بکەم...؟! سەلمانیش لە وەلامدا پێی وت:

(چاوەکانت مافیان هەیه لەسەرت، خاوە خیزانت مافیان هەیه لەسەرت، رۆژو بگەرەو بشکێنە (رۆژ نا رۆژ)، و.. نوژی بکە و بشخەو)..

ئەم قەسەیه گەیشتەو پێغمەبەر ﷺ و فەرمووی:

(بەپاستی سەلمان لەزانیندا تێر بوو...)

پێغمەبەر ﷺ سەرخسی زەرەکی و زانیاریە زۆرەکی دابوو..

لە رۆژی (خەندەق) ییشدا، (ئەنصاریهکان) راوەستا بوون و دەیان وت: سەلمان لە ئێمەیه، لە

ولاو (موهاجرەکان) دەیان وت: نەخێر سەلمان لە ئێمەیه..

پێغمەبەر ﷺ بانگی کردن و فەرمووی:

(سەلمان لە ئێمەیهی ئال و بەیتە)..!!

لە راستیدا شایستەیی ئەو پۆزە بوو..

(عەلی کورپی ابوطالب) ییش ت بە (لوقمانی حکیم) ناوی دەبرد، پاش مردنی پرسیاریان ئێ

کرد لە بارەیهو، وتی:

(ئەو پیاویکە لە ئێمە و بۆ ئێمە (ئال و بەیتە).. کێتان هەیه وەك لوقمانی حکیم

بیت...؟

زانستی سەرەتا، کۆتایی پێدراو، و کتێبی یەکەمین، و نایەمین خۆیندۆتەو، و

دەریایەك بوو بێ پرانەو).

سەلمان لە نیو دلی هاو لەنی پێغمەبەریشدا ﷺ رۆژنیکي بالا و جینگایەکی بەرزی هەبوو.

لەسەردەسی خیلافەتی (عومەری کورپی خطاب) دا، بەسەردان هات بۆ مەدینە، (عومەر)

کارنیکي بۆ کرد کە شک نابەین هەرگیز بۆ کەسی دیکە کربێت، ئەو بوو هاو لەنی کۆکردەو

و پێی وتن:

(وەرن با بچینە دەرەو بۆ پیشوای سەلمان)..!!

بەو جۆرە هەموویانی برده دەرەوی شار بەمەبەستی پیشوای کردنی.

سەلمان لەگەل پێغمەبەردا ژیا لەو سالەوی پێی گەیشت و برۆای پێی مینا و بوو

بەموسلماننیکي نازاد، و موچامید و خواناسنیک لەگەلیدا..

دوای نه ووش له گه ل خلیفه (نبو به کړی صدیق) دا ژیا و، پاشان له گه ل نه مری پرواداران (عومری کړی خطاب)، له دوای نه ویش تا سرده می (عثمان) ژیا و له کاتی خیلافه تی نه ودا به رو لای په روه ردگاری گه پایه وه.

له ندری نه و سالانه دا، نالای نیسلام ناسوکانی پر کړدبوو و، گه دجینه و سامانه کان وه ک باج و ده سته کت ده مینرانه شاری مه دینه و، به شیوه ی به خشین پیکراو، پله و پایه ی چیگر به سر خه لکیدا دابش ده کرا و.. له سر ه موو ناسته کان به پر سیاریتی فرمانره وایی ندر بوو، کاروبار و پله و پایه ش به هیانه وه زیادی کړدبوو..

ده بیټ سه لمان له و خۆشگوزه رانیه دا له کوئی بوو بیټ...؟ له و رۆزگاره ی خۆشی و ده وله مه ندی و ناز و نیعمه ته دا له کویدا به دی بکه ین..؟

چاوه کانتان به چاکی بکه نه وه...

تا نه و پیره به به ییبه ته ده بینن له و سیبه رده دا دانیشته وه و، قاپ و زه مبیله له په لکی دارخورما دروست ده کات...؟

نه وه سه لمانه...!!

جوان جوان سه یری بکه ن..

چاک بروننه کراسه کورته که ی، نه ها له کورتیدا تا سر نه ژتوی هاتوه، نه وه سه لمانه، له شکوه ندی پیریبه که ی و، سانایی گه رانه وه یدا..

له راستیدا نه و به خششی ندری پی ده درا... پشکی نه و سالانه چوار تا شش هزار ده بوو، به لام نه و هه مووی ده به خشیه وه و، رازی نه بوو ته نها یه ک نره میشی لی بیټ، نه وه تانی خوی ده لیت:

(په لکه خورمایه کم ده کړی به نره میټک، چاکم ده کړد و، پاشان ده مفروق شته وه به سی نره م، له وه نره میټک ده هیشته وه و، نره میټکیشم بی مال و مندالم خه رج ده کړد و، نره مه که ی تریشم ده کړده خیر..

خو گه ر (عومری کړی خطاب) بیش ریگری نه وه ی ن بکرده میه وازم نه ده مینا و ده ستم ن هه لته ده گرت)!

پاشان چی تر، نه ی شوینکه و توانی محمد ﷺ...؟؟

چی نیکه پاشی نه وه نه ی ریژ و سه ریلندی موقایه تی له هه موو سه رده م و چیگه په کدا...؟؟ هه ندیکمان له کانیکا گوئیستی له خوگرتنه وه و خو گوشین و پاریزکاری (ورج) هه ندیک له هاوه لانی وه ک (ابوبکر) و (عمر) و (ابونس) و براکانیان ده بووین، و امان گومان ده برد که سروشتی ژیان له نیوه دورگی عه ره بیدا به و جوړه یه و، عه ره بی نه و چیگایه پیداویستیبه کانی خوی له ساده و ساکاری دا ده بینیبیبه وه..

به لام نه ورتا ئیستا که ئیتمه له بهرامبهر پیاوینکی فارس داین... له ولاتی سهریلندی و خۆشگوزهرانی و شارستانیته و هاتوه، له خه لکه نه داره که شی نه بووه.. ده بیته بۆچی ئیستا که سهروهت و سامان و ناز و نیعمت روت بکاتهوه، و سور بیته له سهر نه وهی که له پوژینکا به دره مینک رازی بیته که به کاری دهستی خۆی په دای دهکات..؟

چییه تی بۆ له سهرکاری را دهکات و پیتی رازی نابیته و ده لیت:

(گه توانیت خۆل بخۆیت به لام نه بیته نه میری دوو کهس، نهوا وا بکه..)

هۆی چییه له پله و پایه و سهرکاری رادهکات، مه گه به نه میری هیزنک رازی بیته که به ره و جیهاد بجیت.. یان مه گه له کات و ساتینکا بیته که جگه له و کهسی دیکه بۆ نه و پله یه نه گوجی، تا له و کاته شدا به زۆر ده دریت به سه ریدا، و به گریان و ترسه وه به ره و هووی ده جیت..؟

پاشان بۆ له کاتینکا که به زۆر نه و سهرکاری به سه ریدا رازی نابیته که له به خششه حه لاله که ی به شی خۆی بیته..؟؟

(میشامی کوپی حسان) له (حسن) وه گنپاویه تیه وه:

(نه و به خششه ی بۆ سه لمان پرابوو وه پینچ هه زار بوو، سه رکاری سی هه زار کهس دهکات و وتاریان بۆ ده خوینیته وه، عه پایه کی له به ردا یه نیوه ی راخستوه تا له سه ری دانیشیت و نیوه که ی تریشی پوژیه وه، کاتی به خششه که ی بۆ ده هات هه مووی ده به خششیه وه، و به ری په نجی شانی خۆی ده خوارد...)

ده بیته بۆ وابکات، و به و جۆره نوینا نه ویست بیته، که نه و فارسه و، رۆله ی نیو ناز و نیعمت، و گزشکراوی نیو شارستانیته..؟

یا گو بیستی وه لام بین لیتی، له کاتینکا له سهر نوینگی مردن راکشاه و، گیانه مه زنه که ی خۆی ساز دهکات بۆ بیداری په روه ردگاری به رز و خاوه ن میهری..

(سه عدی کوپی وه قاصه) چو بۆ سه ردانی، سه لمان دهستی کرد به گریان..

(سه عد) پیتی وت: نه ی باوکی (عبدالله) چی وات لیده کات بگریته..؟ خۆ که پیغه مبهری خوا وه فاتی کرد له تر رازی بوو.

سه لمان وه لامي دایه وه:

سویند به خوا نه له ترسی مردن ده گریم، نه له بهر سوو بوون له سهر نوینا، به لام پیغه مبهری خوا ﷺ په یمانینکی له گه ل به ستبوین، و فهرمووی: با به شی هه ر کهس له نیوه له نوینادا هینده ی تیشوی ریبوارنک بیته، نه وه تا من نه م هه مو پتو بیستیه م له ده وه!!

(سه عد) ده لیت: منیش سه رنجم دا، له ده وری ته نها قاپینکی گوره و گوزه یه کم بینی، بۆیه پیم وت:

نه ی باوکی (عبدالله) نامۆزگاری به کمان بکه تا لیت وه رگرین، وتی:

(ئەسەد)، یادى خوا بکه له کاتى غەمبارتندا، گەر غەمت هەبوو..

وہ له کاتى فەرمان دەرکردندا گەر داوہریت کرد..

و له کاتیکدا که به دەستت شت داہەش دەکەیت..

کەواتە هەر ئەوہ بوو دەروونی بەرپادەيەک پەر دەولە مەندی و، ازەمیانان لە دنیا بەو هەموو سامان و، پلەوپایە و، دەسەلاتەيەوہ کردبوو... پەیمان و نامۆزگاری پینەمبەری خوا ﷺ بۆ ئەو و هەموو ھاوہەلانی، کە پێگە نەدەن نونیا بەسەر تاندا زال بیت و، هیچ کەستان لە هیندەى تیشووی رێبوارێک زیاتری لێ هەلنەگرت..

بەرستى (سەلمان) ئەو پەیمان و نامۆزگارییەى پاراستبوو، لەگەڵ ئەوہ شدا بەخوێن فرمیسکی دەپشت لە کاتیکدا دەیبینی گیانی بۆ دەرجوون خوێ ساز دەکات، لە ترسی ئەوہى نەبادا سنووری بەزانەبیت.

تەنھا قاپێکی لە دەور هەبوو نانی تێدا دەخوارد و، گۆزەيەک ناوی تێدا دەخواردوہ و دەست نوێژی پێ دەشوت.. لەگەڵ ئەوہ شدا وایدادەنا خوێشگۆزەرانە..

من پێم نەوتن لە هەموو کەس زیاتر ئەم لە عومەر دەچوو..؟

لەو رۆژانە شدا کە ئەمیری (مەدائن) بوو، بار و دۆخی هیچ نەگۆرابوو، هەرەک بینیمان رەتى دەکردوہ کە تەنھا درەمەيێک لە دەستخوشانەى ئەمیریتی وەرگرت و.. بەردەوام لە بەرى پەنجى شانى خوێ دەخوارد و، بەکاری پەلکی خورما چینیەکەى دەژیا.. پۆشاکەکەشى بەس عەبابەک بوو ھاوشیوہى عەبابا کۆنەکەى لە خاکە پاییدا..

رۆژێکیان بەرێگادا دەپۆشیت، پیاویکی خەلکی شامی پێ گەیشت کە بارێک هەنجیر و خورماى پێ بوو..

بارەکە کابرای خەلکی شامی هیلاک و کەنەفت کردبوو، هیشتا کە سێکی بەدى نەکردبوو کە وا دیاریبیت لە خەلکە نەدار و هەژارەکان بیت، تا بارەکەى خوێ بدات بە شانیدا، کە گەیانیدە جینگای خوێ لە برى ئەوہ شتێک پارەى بداتى..

ناماژەى بۆ پیاویک کرد، ئەویش هات بۆ لای، پیاوہکەى خەلکی شام پێى وت: ئەمەم لەگەڵ هەلبگرە.. ئەویش هەلى گرت و پینکەوہ پۆشتن.

لە رێگادا کە گەیشتن بە کۆمەلێک کەس، سلۆی لیکردن، بە پاوہستانەوہ وەلامیان دەدايەوہ: سەلام لەسەر ئەمیریشمان..

سەلام لەسەر ئەمیریشمان..؟؟

مەبەستیان چ ئەمیرێک بیت..!!! پیاوہکەى خەلکی شام بەو جوۆرە لە دلى خویدا پرسى.. زیاتریش سەرسام بوو کاتیک بینی هەندیک لەو خەلکە خێرا بەرەو لای (سەلمان) دێن تا بارەکەى لێ وەرگیرن و دەلێن:

بیەدە ئێمە.. ئەى ئەمیر...!!

خاوهن بار ټنگه‌یشت که نه‌وه (سلمانى فارسى) نه‌میری (مدائن)ه، تازه له‌ده‌ستى
ده‌رچوو، وشه‌ی داواى لیبورډن و عوزد خوازی له زارى ده‌رده‌په‌پښ و، نزیك بوویه‌وه تا باره‌که
وه‌رگړیت، به‌لام سه‌لمان داواکه‌ی پوت كرده‌وه ووتی:

(نه‌ختر، رازی نابم تا نه‌تگه‌په‌نمه شوینتی خوت)...!!

رؤښکیان پرسىاری لیکرا: چی وات لیډه‌کات رقت له سه‌رگارى و نه‌میری بیټ...؟

وتی: (شیرینی سه‌ره‌تاکه‌ی و، تالی کړتاییه‌که‌ی)...

رؤښکیان هاوړپیه‌کی دپته ماله‌که‌ی، ده‌بینیت هه‌ویر ده‌شیلپیت، لئی ده‌پرسیت: نه‌ی کوا

خزمت کاره‌کات؟

پئی ده‌لپیت: (بؤ پیوستیه‌ک نارډومه و، هه‌زیشمان نه‌کرد دوو کارى له‌یه‌ک کاتدا له‌سه‌ر

کړیکه‌پنه‌وه...).

کاتیک ده‌لپن ماله‌که‌ی، با به‌جوانی بزاین چؤن مالیک بو...؟ کاتیک سه‌لمان دروست

کردنی نه‌مه‌ی هات به‌خه‌یالدا که نیستا له‌گه‌ل چاوپوشینیدا پئی ده‌وتریت مال، پرسىاری له

وه‌ستا کرد: چؤنی دروست ده‌که‌یت...؟؟

وه‌ستا که‌ش شاره‌زا و زیره‌ک بو، ناشناى دنیا نه‌ویستی و پاریزکاری سه‌لمان بو...

بویه‌وتی: ((مه‌ترسه... خانویه‌ک ده‌بیټ له گه‌رمادا سیبه‌رت بؤ بکات و، له سه‌رما بت

پاریزیت، گه‌ر تپیدا به‌ پیوه بوه‌ستیت سه‌رت لئ بدات، که راکشایت له ناویدا قاچت به‌ر

دیواره‌که‌ی بکه‌وټ)...!!

(سه‌لمان پئی وت:

به‌لئ، ناواى دروست بکه)...!!!

هیچ شتیک له خو‌شیه‌کانی دنیا نه‌بوو بؤ ته‌نھا چرکه ساتئ سه‌لمان رووی ټیکردبیټ، یان

ده‌رونی وابه‌سته کړدبیټ پیوه‌ی، ته‌نھا یه‌ک شت نه‌بیټ که زؤد سوور بوو له‌سه‌ری و، به

نه‌مانه‌ت دابویه‌ ده‌ست ژنه‌که‌ی و، داواى لیکردبوو که له شوپښکی ډوره‌ ده‌ست و پاریزراودا

بوی بشاریته‌وه.

له کاتی نه‌خو‌شى سه‌ره‌مه‌رگیدا، سه‌ر له به‌یانی نه‌و رؤډه‌ی تپیدا گیانی سپارد، بانگی

کرد:

(نه‌و شته‌ی پیم سپاردبوویت بیشاریته‌وه بزم بهینه)...!!

هینای بوی، قوتوویه‌ک بوو میسکی تپدا بوو، له رؤډی رزگار کردنی (جه‌له‌ولا)دا به‌ری

که‌وتبوو، پاراستبووی تا بیټه‌ه‌تری رؤډی مردنی.

داواى نه‌وه داواى ناوی کرد و میسکه‌که‌ی تئ کرد، پاشان به‌ده‌ستی ټیکى وه‌ردا و،

به‌ژنه‌که‌ی وت:

(بیپرژینه به ده ورمد... نائیستا دروست کراننیک له دروستکاره کانی خوا دینه سهردام، که خواردن ناخون و، هه زیان له بونی خوښه)...

کاتیک بونه کئی پرژاند، پی وت: ده رگاکم له سهر پیوه بده و بره خواری.. ژنه کوش چونی له رمان پی کرنبوو به جیتی هینا...

پاشی که میک هاته وه سه ری بق لای، سهیری کرد گیانه پیرزده کئی له جهسته ی جیا بۆته وه و مالتاوی له نونیا کرنبوه و.. به بیداری مه لائیکه ته پایه به رزه کان (ملا الاعلی) که یشتوه، به سهر باله کانی روشناییدا به رز بۆته وه بق لای، چونکه له ویدا ژوانی له گه ل پیغمبر ﷺ و، (بوپکر) و (عمری) هاو پی و.. دهسته یه کی پایه بلندی شه هیدان و چاکه کاراندا هه بوو.

له وه ته ی رووناکی له سه لمان ده دات تامه زۆیه تی..

ئه و نئیستا ده توانی که نارام بگریت و، تامه زۆیه کئی بشکینت..

نہ بودہ ری غیبار

مدیر سنہی نیدبالا و وزیر منی مدردن و سارا



به مهستی و خړشپه وه بهرهو مهککه که وته پئ...
 راسته سهختی و ناروخته کانی سهغه و گهرمای بیایان توشی نازار و ماندویه تی زوریان
 کرد، به لام شو نامانجی هولی بق ددا، برینه کانی له بیر بردبوه وه و؛ سهبوری و مزدهی
 ده پړژاند به سر گیانیدا..

به پنهانی هاته ناوی، وهک نهوهی په کیک بیت له و که سانهی که بق تواف به دهوړی
 خواونده مزنه کانی که عبه هات بیت، یان وهک نهوهی ریواریک بیت و بی لی تی کچو بیت؛ یا
 وهک نهوهی سهغه و گشته کی بریزه کی شاییت و بق حه وانوره و بده سته تانی تی شو
 به نای بق هینا بیت.

خړ گهر خه لکی مهککه بیانزانیاه هاتوره به دواي (محمد) ﷺ ده که پیت و گرضی لی
 راده گریت، نهوا له ناویان ده برد.

نهو هیچ باکی نه بو له وهی که لئی بدریت، به لام پاش نهوهی به بیداری نهو پیاوه شاد
 بیت که چنده ما ریگی بریوه تا ببینی، نوای نهوهی که باوه ری پی ده هینیت، گهر بهوای
 هینا به راستگری و دنیا بو له بانگه وازه کی..

ده میک بو له نوره وه گویستی دنگ و باسی بو، هه روه ختیک که سانیکی بی نیایه
 له باره ی (محمد) وه چپه کیان بگردایه به وریایه وه لیان نریک ده بوه وه، هه تا وه کو له تویی
 قسه کانی تیره و نئی هیندهی لا که لاله بو. (محمد) ی نیشان بدات و، نهو چنگایه شی ناشنا
 بکات که ده توانیت نهوی تیدا ببینیت.

رؤزکیان ده مه ویه یانی بهره و نهو جیه رؤشت، بینی پیغمبر ﷺ به ته نها دانیش توره،
 لئی نریک بوویه وه و تی؛ به یانیت پاش برای عره ب..

پیغمبر له وه لامیدا فرموی: سلام له سر ترش نهی برا..

(نه بوذه) و تی: له وهی ده یانیت بزم بهونه روه..

پیغمبر ﷺ فرموی: نهوهی ده یانیم شیمر نیه تا بو تی بهونه وه، به لکو قورئانی
 بیوژه..

(نه بوذه) و تی: باشه بیخوینه روه بزم..

پیغمبر دهستی کرد به خویندنه وه و، (نه بوذه) یش گرضی لی راگرتبو و؛ ماوه یه کی زور
 که م تیپ بیو، (نه بوذه) هاواری کرد: (أشهد ان لا اله الا الله... وأشهد ان محمدا عبده
 ورسوله) !..

نه ما پیغمبر لئی پرسې: خه لکی کویت براکه م...

(نه بوذه) وتی: غیفار.

زه درده خه نه یکی فرلوان له سر لئوه کانی پیغمبر ﷺ دره وشایوه و، روخساری سرسامی دایگرت...

(نه بوذه) یش به هه مان شیوه پیکه نی، نو نهینی نو سر سورمانه ی له سر روخساری پیغمبر درکه وت دهرانیت، کاتیک زانی نو که سه ی له برده میدا موسلمان بوونی خوی ناشکرا دهکات پیاوینکی هژی (غیفار) ه.

چونکه (غیفار) هژی که هاوشانیان نه له دزی و جهرده یی و ریبه کاروان گرتندا...!!
خه لکه که شی بوونه ته نمونه ی پندی تالانکاری.. نه وانه هاوپه یمانی شه وو تاریکین، تیاچوون بۆ نو که سه یه له شه ودا بکه ویته چنگی که سیکي هژی (غیفار).

ده بیت نه منی- که هیشتا نیسلام نابینکی په نهان و ژرده سته یه- یه کیکیان لی بیت تا موسلمان بیت...؟!

(نه بوذه) سربرده که ده گپرتوه و ده لیت:

(...) پیغمبر ﷺ له سر سورمانیدا چاوه کانی ده کرده ووه و سه یری ده کرد، کاتیک له غیفاروه بیت، پاشان فرموی: (ان الله يهدي من يشاء) خوی گوره رینوینی هر که س دهکات بیه ویت...! به لئ، له راستیدا خوی گوره هرکه سیکي بویت رینوینی دهکات.
(نه بوذه) یش ﷺ یه کیک بو له وانه ی خودا ویستی رینوینی بکات و، مه به سستی چاکه ی پی هه بوو...

که سیکي حق بین و بهرچا و روون بوو، ده گپرتوه که نو له سرده می نه فامیدا یه کیک بوو له که سانه ی له دزی به کان هه لکه راپوونه وه و، به ره و پرواهیتان به خودای به دپه پنه ری مه زن ده چوون.

به م شیوه یه هر که بیستی پیغمبریک هاتوه و بت و بتپه رستی لاده بات و، خه لکی بۆ په رستی خودای تاك و تنهای خاوهن ده سته لات بانگپشت دهکات، نو به ره و رووی ههنگاوی هه لگرت و، پشتیننی سه فاری بۆ به ست.

* * *

(نه بوذه) ده ست به جن موسلمان بوو...

ریزه ندیشی له نتو نه وانه دا که باوه ریان هیتاوه، پنجه م یا شه شه م که س بوو.
که واته، موسلمان بوونی له رزانی په کم، به لکو له ساته کانی سره تای هاتنی نیسلامدا بوو و، موسلمان بوونه که شی زور زوو بوو...

نو کاتهی نو موسلمان بوو پیغمبر به په نهانی و چرپه بانگه‌وازی ده‌کرد.. به چرپه له‌گل خزی و، نو پینچ که‌سهی به‌ویان هینا‌بوو ده‌لوا، (نه‌بوذه) یش ده‌بوو نیمان هیئانه‌کسی له‌نیو سنگیدا بیاریزیت و، به نهیسی له مه‌ککه بجپته ده‌روه‌و، به‌روه لای هژده‌کسی خزی بگ‌پټه‌وه..

به‌لام (نه‌بوذه) - جوندبی کوپی جونده - سروشتیکی به‌جوش و خروشی هه‌بوو. نو بق نه‌وه دیوست کرابوو له‌دزی نار‌ه‌وا هه‌لگه‌پټه‌وه له‌هرکوی بیت.. نه‌وه تا نیستا به‌چاوی خزی نار‌ه‌وا ده‌بینیت.. به‌ریکی داتا‌شراوه، نه‌وا‌ته‌ی ده‌په‌رستن میژووی له‌دایک‌بوونیان که‌وره‌تره له‌میژووی داتاشینی به‌رده‌کان، له‌به‌رده‌میدا هژش و سه‌ریان ده‌چه‌میتنه‌وه، خه‌لکی بانگی لیده‌کن: لیک.. لیک..!!

راسته نو له‌و روزه‌ندا بینی پیغمبر نه‌یسی و چرپه‌ی پښ باشر بوو.. به‌لام ه‌رده‌بوو نم شورشگپټه پایه‌دلره ه‌وارزگی بلند بکات به‌ر له‌وه‌ی به‌وات..

پاش نه‌وه‌ی موسلمان بوو نم په‌سیاره‌ی ناراسته‌ی پیغمبر ﷺ کرد: به‌چی فرمانم پښ ده‌کیت، نه‌ی پیغمبره‌ی خوا..؟

پیغمبر وه‌لامی دایه‌وه: بگ‌پټوه بق لای هژده‌کک تا فرمانی منت پښ ده‌گات.. (نه‌بوذه) وتی: به‌و خواجه‌ی گیانی منی به‌ده‌سته ناگه‌پټه‌وه، تا به‌ ناشکرا بق نیسلام له‌ مزگه‌وتدا ه‌وار نه‌کم نار‌ه‌مه‌وه..!!

نه‌ی پښ نه‌وتن..؟

نو سروشتیکی یاخپانه‌ی به‌جوشی هه‌یه، جا نایا له ساتیکدا (نه‌بوذه) جیهانیکی نویی به‌هه‌موو نه‌یینه‌کانیه‌وه بق ناشکرا بیت، که خزی له پیغمبره‌دا ده‌بینیت‌وه، که نیمانی پښی هیئاوه و، له‌و بانگه‌وازه‌دا که مژده‌کانی له‌سه‌ر زاری نه‌و گوی لای بوو.. نایا تا له‌و چرکه‌ساته‌دا ده‌یانه‌وټت به‌ بیده‌نگی بق لای هژده‌کسی بگ‌پټه‌وه..؟

له راستیدا نه‌وه کاریکه له‌سه‌رو توانای نه‌وه..

لیرده‌دا چوپیه که‌میه و به‌هه‌موو ده‌نگی خزی ه‌واری کرد:

(أشهد أن لا اله الا الله.. وأشهد أن محمداً رسول الله)..

نو ه‌وار کردنه - وه‌ک نیټه بزاین - په‌کم ه‌وارکردنی نیسلام بوو که به‌ره‌نگاری لوټبه‌ری قورده‌یش بوویه‌وه و گویی زرينگانده‌وه... خاوه‌نه‌ک‌ه‌شی که‌سیکی نام‌ویه‌و له‌ شاری مه‌ککه‌دا ه‌یچ پله‌وپایه‌و خزم و که‌س و په‌ناده‌ریکی نه‌ی..

نه‌وه‌ی به‌ زرنکی خزی به‌ته‌ما‌بوو تووشی بیت، تووشی بوو.. بښ‌باوه‌پان لای کرابوونه‌وه و که‌وتنه‌ لیدانی تا خشتیانه‌ سه‌ر زه‌وی..

نو هه‌واله‌ که‌یشت به‌ (عباس‌ی) مامی پیغمبره‌، به‌ په‌له‌ هات، به‌ هزی فیلیکی زیره‌کانه‌وه توانی له‌ بن که‌لبه‌کانیان ده‌ریبه‌یټیت، نه‌وه‌بوو پښی وتن:

(ئەو خەلکی قورەیش، ئیوھ بازرگان، رینگاشتان بە لای غیفاردا دەپوات، ئەمەش پیاویکە لەوان، ئەگەر ھۆزەکە یان لایان بەدات، ئەوا رینگا لە کاروانەکانتان دەگرن).. گەپانەووە سەر ھۆشی خۆیان و وازیان لێی ھێنا.

بەلام (ئەبوذەر)، تامی شەڕینی ئازار چەشتنی لە پێنایوی خودا چەشت و، نایەوێت لە ھەککە بپوات ھەتا چاکە ی زیاتر بە دەست بەیئیت...!!

بەو جۆرە، بۆ رۆژی دووھم - لەوانە یە ھەرھەمان رۆژی بپوێت - دەگات بە دوو ئافرەت کە بە دەوری ھەردوو بیتی (ئوساف) و (نائیلە) دا دەسوپێنەووە ھواریان بۆ دەکەن، (ئەبوذەر) لە ھەریان دەووستیت و جێبو بە بتهکانیان دەدات.. دوو ئافرەتەکە دەقیژێنن، پیاوان ھەک گوللە دەبارن بە سەریدا و، دەست بە لێدانی دەکەن تا لە ھۆش خۆی دەچێت.. کاتیک بە ناگا دێتەو، جارێکی دیکە ھوار دەکات کە (شھد ان لا الہ الا اللہ - وان محمداً رسول اللہ)..

پێغەمبەر ﷺ سەروەستی ئەو قوتابیە ھاتوووە نوێیە و توانای بپوێنی لە بەرھەنگاریبوونەووی ناپەرھادا تێدەگات.. بەلام ھێشتا کاتی ئەو نەھاتوو، بۆیە فەرمانەکی دوویارە دەکاتەو بۆی کە بگەپێتەو بۆ لای ھۆزەکە، ھەتا کاتی ئاشکرابوونی ئابنەکە ی بیت بگەپێتەو و بەشداری لە رووداوھەکانیدا بکات.

* * *

(ئەبوذەر) دەگەپێتەو بۆ لای کەس و کار و ھۆزەکە، دەریارە ی ئەو پێغەمبەرە بۆیان دەوێت کە خەلکی بۆ پەرسشتی خۆی بپھاوێل بانبگێشت دەکات و بۆ لای ئاکاری پەسەند رینماییان دەکات، بەو جۆرە یەک بە یەکی ھۆزەکە ی موسلمان دەبن و، تەنھا بەو واز ناھیتیت کە ھۆزی غیفار موسلمان بن، بەلکو دەگوێژێتەو بۆ لای ھۆزی (ئەسەلم) و چراکانی خۆی تێدا دادەگیرسێنن...!!

رۆژگار دەگوزەری و، پێغەمبەر بەرھەمەدینە کۆچ دەکات و، موسلمانان لەگەڵیدا لەوێ جێگیر دەبن، رۆژیکیان کۆمەلە سوارەو پیاوھەکی نۆر، بە کاروانیکی گەرە بەرھەو شاری مەدینە دێن، زرمە ی پێی ئەسپەکانیان گۆی دەزینگاندنەو.. خۆ گەر (اللہ اکبر) ی بلندیان نەبوا، ئەوا ھەرکەس بەدی بکردنایە وایدەزانی سوپایەکی گەرە ی ھیزی بپاوەپانە. کەژاوہ بپوشمارەکە نزیک بوووە و.. چووہ نێو مەدینەو.. بەرھەو رووی مزگەوتی پێغەمبەر و شوپینی نیشتەجێبوونی بوونەو..

ئەو کەژاوہ یە ھەردوو ھۆزی (غیفار و ئەسەلم) بوو، (ئەبوذەر) ھەموویان بە موسلمانە لەگەڵ خۆی ھێناوو.. پیاو، ژن، پیز، لاو، مندال...!!

بۆیە پێغەمبەر ﷺ ھەقی بوو زیاتر سەرسام بیت..

له دویننیه کی نوردا زدر سهری سورما کاتیک پیاویکی له هوزی غیفار بینی له بورده میدا
راوه ستاوه و موسلمان بوونی خوی راده گه یه نیت، نه وه بوو به سه رسامیه وه فرموی: (ان الله
یهدی من یشاء)!!

به لام نه مرق، نه وتانن سرجه م هوزی غیفار به موسلمانیتی هاتوونه خزمه تی و.. چند
سائیکیان له ئیسلامیتیدا گوزه راندوه، پاش نه وه ی خوی گوره له سرده مستی (نه بوذه)
هیدایه تی دان.. نک هر هینده، به لکو هوزی (نه سلم) یشیان له گه ل خویان هیناوه..
زلهیزی جهرده یی و هاوپه یمانانی شهیتان، نه مرق بوونه ته پالوان و زلهیزی چاکه و،
هاوپه یمانی حه ق..

جا نایا به راستی خوی گوره هر که سی بیه ویت هیدایه تی نادات..؟؟
پتفه مبه ﷺ سه رنجیکی پرشادی و، سوز و، خوشه ویستی سیمای چاکیان دا و..
سه یریکی هوزی غیفاری کرد و فرموی:

((غفار غفر الله لها)).. غیفار خوا لئی خوش بووه.

پاشان ته ماشای هوزی (نه سلم) ی کرد و فرموی:

((وأسلم سالم الله)).. (نه سلم) یش خودا بین زیان (سالم) ی کردن..

(نه بوذه) یش.. نه و بانگخوازه چاکه.. به هیز و خاوه ن په یمانه.. به ده ستوینتری نه و
ده سته و ته پر به هایه.. نایا پتفه مبه ﷺ ریزی ل نه نیت به سلوکی تاییه ت..؟؟
به لئ.. به راستی پاداشتی نه و زدر زدر ده بیت و، به خیره اتنه که شی پرورزه، سنگی نه و،
میژوی نه و، به زترین نیشانه و، بالا مندترین ریز و جه سووری له خذ ده گریته..
سه رده م و نه و کان توارو ده بن و، خه لکی هه مان بیروچوونی پیغمبر ﷺ له باره ی
(نه بوذه) وه دووباره ده که نه وه:

(زه ی که سی له سه رخوی هه لته گرتوه و، ناسمانیش سیپه ری بق هیچ که س نه کردوه که
له (نه بوذه) راستگوتر بیت)!!
شیتواری قسه کردنی چاکتر بیت له (نه بوذه)؟؟

* * *

له راستیدا پیغمبر ﷺ داهاتووی هاوه له که ی خوینده وه و، هه مو ژوانی له و چند وشه یه دا
کورت کرده وه..

چونکه راستگویی بوژانه، کرۆکی هه مو ژوانی (نه بوذه) بوو..

راستگویی ناخی و، راستگویی رواله تی..

راستگویی بیروباوه ری و، راستگویی شیتواری دواندن.

جا بە راستی هەموو ژیا نیشی راستگۆیانە دەگوزەڕێنێ و .. خۆی بە هە لە دا نابات و، خەلکی دیکەش تووشی هە لە ناکات و، ڕێگە بە هیچ کە سیش نادات کە بە هە لە یدا بیات ..

راستگۆیە کە شسی چاکە یە کێ بێ زمانی لال ناییت .. چونکە راستگۆی بێ دەنگ لای (ئە بوذەر) راستگۆی نیە ..

بە لکو راستگۆی ئاشکراو دە ڕیپاوه .. ئاشکرا کردنی رەوا و بە رەنگاری و نە وهی ناپەرمانی .. پشتگیری راست و پوچە لکردنە وهی هە لە یە ..

راستگۆی پشتیوانی کردنیکی جوامێرانی هە قە و، گوزارشت کردنیکی بوێرانی یە لێی و، رۆیشتنیکی چاپوکانی یە لە گە لێ ..

پێغه‌مبەر ﷺ بە چارپوونیە دروستە کە ی لە ناداریی نوور و نە زانراوی نوورە وه هەموو ئەو ئاستە نگ و ناپەرمانیە بێنیوو کە (ئە بوذەر) بە هۆی راستگۆی توندیە وه تووشی دە بییت،

بۆ یە هەموو کات فەرمانی پێدە کرد کە لە سەر خۆیی و ئارامگری بکات بە رننامە و رێبازی خۆی .
رۆژنیکیان پێغه‌مبەر ﷺ ئە م پرسیارە ی ئاراستە کرد:

((ئە بوذەر، چی دە کە ییت گەر مایت و بێنییت کۆمە لە سەر کارێک مالی دە ستکە وت و سەرانی تایبەت دە کە ن بە خۆ یان و بە س)) .. ٩٩٠

و هە لای دایە وه کە:

(سوێتد بە و کە سە ی تۆ ی بە حە ق رەوانە کردووه، بە م شمشیرە م لێیان دە دەم) .. !!

پێغه‌مبەر ﷺ پێی فەر موو:

((ئایا شتیکی لە وه چاکترت نیشان نە دەم .. ؟ ئارام بگره تا بە دیداری من دە گە یته وه)) ..

دە بییت بۆ پێغه‌مبەر ئە م پرسیارە ی بە تایبەت لە و کرد بییت .. ٩٩٠

سەر کاران . و .. سامان .. ٩٩٠

لە راستیدا ئە وه کێ شه یە کە، (ئە بوذەر) هەموو ژیا نی خۆی بۆ تەرخان دە کات و، ئە وه گرفتێ ئە مە لە گە ل کۆمە لگاو لە گە ل داها تودا ..

پێغه‌مبەریش بە چاکی ئاشنای ببو بۆ یە ئە و پرسیارە ی ئاراستە کرد، تا وه کو ئە و ئامۆزگارییە بە نرخی ی بۆ بکاتە تیشوو: ((ئارام بگره تا بە دیداری من دە گە یته وه)) ..

(ئە بوذەر) یش راسپاردە ی مامۆستا و پێغه‌مبەرە کە ی دە پارێزیت .. ئە و شمشیرە هە لئاگریت کە پە یمانی دابوو لە دژی ئە و سەر کارانی سامانی میللەت بۆ خۆ یان خە پ دە کە نە وه بە رز

بکاتە وه .. بە لام بۆ تە نها چرکە ساتنیکی رۆژیش لێیان بێدە نگ ناییت ..

بە لێ .. کە پێغه‌مبەر ﷺ ڕێگری ئە وه ی لێدە کات شمشیر لە روویاندا هە لگریت، ئە و ڕێگری ئە وه ی لێتە کردووه کە حە ق لە سەر زمانە راست و دروستە کە ی هە لگریت .. بە دنیاییە وه

ئە وه ش دە کات ..

سەردەمی پیغمبەر تێپەڕی و پاش ئەویش سەردەمی (ئەبویەکر) و، سەردەمی (عومەر)یش لە بالادەستیەکی تەواوەتیدا بوو بەسەر گومراکارانی ژیان و پائەنرەکانی ئاشووبیدا..

تەنانەت ئەو دەرونانەشی مەیل و ئارەزوویان لێبوو، هیچ کەلێن و رێگەیەکیان لەبەردەم ئارەزووەکانیاندا بەدی نەدەکرد..

ئەو رۆژانە، خواروخیچی و لایئەبۆن نەبوو تا (ئەبوذەر) دەنگی خۆی لە دژیان بەرز بکاتەو و بە وشە گەرم و بلتێسەدارەکانی دایانشۆزێت..

سەردەمی ئەمیری بڕواداران (عومەر) سڕێژەیی کێشا، بەجۆرێک ئونیا نەویستی و، سەگکۆشین و، دادگەری بەسەر والی و ئەمیرەکان و دەولەمەندەکاندا دانابوو، کە لەوانەبوو لەسەرۆکی توانای مۆرفەو وە بیئت..

جا والیەیک لە والییەکانی لە عێراق، یا لە شام، یاخود لە سەنعا، یا لە هەر ولاتیکی بیکەیی دوور بوویت، نەیدەتوانی جۆرێک لە شیرینی بخوات، کە زۆریەیی زۆری خەلکی توانای کۆپنیان نەبیئت، چونکە پاشی چەند رۆژێک هەوالەکە دەگەیشتەو بە (عومەر) و.. فەرمانە راستەوخۆکانی دەهات بۆ ئەو والییە کە بیئت بۆ مەبێنە تاوێکۆ حسابی گرانای خۆی وەرگرت..!!

جا کە وابوو (ئەبوذەر) دەبیئت پەرۆزیایی لێبکات و.. زۆر دلخۆش بیئت کە فاروقی مەزن ئەمیری بڕوادارانە، لە کاتیکیدا (ئەبوذەر) هیچ شتێک لە ژیانیدا وەک قۆستتەووی دەستەلات و قۆرخکردنی سەرەوت و سامان بیزاری نەدەکرد، ئەوا (عومەری کۆپی خطاب) بەچاودێرێکردنی توندی دەستەلات و، دانووری لە دابەشکردنی ساماندا ئاسودەیی و دلنیایی بۆ ئەو دەستەبەر دەکرد..

هەر بۆیە خۆی تەرخان کردبوو بۆ پەرستشی پەرورەدگار و.. جیهاد لە پێناویدا.. هەر کاتیکیش سەربێتجیبەکی لێرە یا لەوێ بەدی بکردایە لێی بێدەنگ نەدەبوو.. شتی واش زۆر کەم دەبینرا..

بەلام کاتێ کە مەزنترین و، دادگەرترین و، چاکترین فەرمانرەوای شیر ئاسای مۆرفایەتی، لەو رۆژەدا مائاشاویی لە ئونیا دەکات و، لە نوای خۆی بۆشاییەکی ئیجگار گەورە بەجێ دەهێلێت و، کۆچکردنەکی کاردانەووی وەهای دەبیئت کە بواری ئی هەلھاتنی نیە و خەلکی توانایان نیە بەرامبەری، رزگارکردنی خاکی ولتانیش بەردەوامە، لەگەڵ ئەوەیشدا رادەیی ئارەزوو و گەیشتنی بە خۆشییەکانی ژیان لەو پەریدایە..

(ئەبوذەر) ئەو مەترسییە بەدی دەکات..

خستتە پێشی بەرژەوێندی خۆیی لەوانە ئەو ئەو کەسانە تووشی ئاشووب بکات کە رۆلیان لە

ژیاندا ئەوەبوو بەیدلخی خودا بەرز بکەنەو..

دوینیا به رازاندنوه پوچه له که ی و گومراییه زیانبه خشه که یه وه، له وانه یه نه و که سانه تووشی ناشووب بکات که هه موو په یامه که یان نه وه یه ژبان بکنه کیلگه یه ک بق کرده وه چاکه کان.. سامانیش که خوی گه وره کردویه تیه خزمه تکارنکی گوپرایه ل بق مرؤ، له وانه یه بگوریت و بیته گه وره یه کی سته مکار..

له گه ل کن..؟؟

له گه ل هاره لانی (محمد)، نه و (محمد) هی کاتئ وه فاتی کرد زئی پو شه که ی له بارمته دا بوو، له سه رده میکدا ده سته کوت و سامانه کان له به پییدا که له که کرابوو..!!

نه و فه پو به رده که تانه ی زهوی که خوی گه وره به سه ر هه موو خه لکیدا رژاندووه .. مافی هه موویانی تیدا داناوو و پیی ده بریت، گومان ده بریت که داگیر بکریت و بیته هوی خو به گه وره زانین..

ده سته لاتداریتی نه و به رپر سیاریتی یه که به هوی سه ختی لیپرسینه وه ی خوی گه وره له سه ری دلی چاکه کاران له به ری ده له رزی، وا ده گوریت بق هوکاری بالاده ست بوون و، ده وله مندی، رابواردنی تیگده ری توند..

(نه بوذر) هه موو نه وانه ی به دی کرد، که چی له نوای نه رک و به رپر سیاریتی بق خوی نه گه پا.. به لکو هات و ده سته راستی دایه شمشیره که ی، له هه وای داو له تی کرد و، هه ستایه وه به و شمشیره ی که ناشنای سه رشوپی نه بووه روویه پووی کومه لگا بیته وه.. به لام زقر خیرا ناموزگار یه که ی پیغه مبه ری هاته وه یاد و، شمشیره که ی خسته وه ناو کالانه که ی، چونکه بوی نیه له رووی موسلماندا به رزی بکاته وه..

﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَاً: بَقِ هِيحِ بَهْوَادَارِيك نِيه كِه بَهْوَادَارِيكِي دِيكِه بَكُوْرِيْت مَهْ كَر بَه هَلَه. ﴿النساء: ۹۲﴾

نه موقو رولی نه و کوشتن نیه.. به لکو به ره له سته کردنه..

شمشیریش نامیری گورین و راستکردنوه نیه، به لکو وشه ی راستگوی ده سته پاکي مهردانه نامرازی گورانو راستکردنوه یه..

نه و وشه دادگه رانه ی که ریگه ی خوی ون ناکات و، سه رنه نجمی مه تر سیدار نابیت.

روژنکیان پیغه مبه ر هه والی به کومه لیک له یاره رانی دا، که زهوی هیچ که سنیکی هه لته گرتووه و، ناسمانیش سنیبه ری بق که س نه کردووه له (نه بوذر) راستگوتر بیت له قسه کردندا..

چا که سیک نه و هه موو توانایه ی هه بیت له راستی وتن و، دروستی به روا پنهیناندا، چ پتویستیبه کی به شمشیر هه یه..

نه نها وتنی وشه یه ک، کاریگه رتره له پر به زهوی له شمشیر..

ده‌با به‌و راستگویییه‌وه به‌روت به‌ره‌و لای سه‌رکاران و، ده‌وله‌مه‌ندان و، هه‌موو ئه‌وانه‌ی که به‌هۆی چۆک دادانیان له‌به‌رده‌م دونه‌یادا ده‌ینه‌ هۆی مه‌ترسی بۆ سه‌ر ئه‌و ئاینه‌ی که بۆ رۆژنۆینی هاتووه، نه‌ک ده‌ست پانگه‌یه‌وه و، پێغه‌مه‌برایه‌تییه‌، نه‌ک پادشایی.. به‌زه‌میه‌.. نه‌ک سزا .. خاکه‌راییه‌یه‌.. نه‌ک لوت به‌رزى.. هاوشانیه‌.. نه‌ک جوداخوازی، قه‌ناعه‌ت هه‌تانه‌.. نه‌ک ته‌ماح کاری و، تیزبوونه‌.. نه‌ک رابواردن و.. له‌سه‌رخۆییه‌ له‌ وه‌رگرتنی ژیان، نه‌ک تووشی فیتنه‌ بوون به‌ دونه‌یا و تیاچوون له‌پێناویدا..

با (ئه‌بوژه‌) بۆ لای هه‌موو ئه‌وانه‌ بکه‌ویته‌ رۆی، هه‌تا خۆی گه‌وره‌ له‌نیوان ئه‌م و ئه‌واندا به‌ حه‌ق دانه‌وری بکات، که‌ له‌راسته‌یدا خۆی گه‌وره‌ چاکترینی دانه‌ورانه‌..

* * *

(ئه‌بوژه‌) به‌ره‌و لای بنگه‌ی ده‌سته‌لاتداریتی و سامان که‌وته‌ رۆی و، یه‌ک به‌یه‌ک دای به‌سه‌ریاندا و، له‌چه‌ند رۆژنۆیکی که‌مدا بووه‌ خاوه‌نی ئه‌و ئالایه‌ی که‌ چه‌ماوه‌ر و زه‌حمه‌تکێشان له‌ده‌وری کۆبووبوونه‌وه‌..

ته‌نانه‌ت له‌و ولاته‌ هه‌زارانه‌ش که‌ خه‌لکه‌که‌ی تا ئه‌و ساته‌ ئه‌ویان نه‌دیبوو.. باسی ئه‌ویان پێگه‌یشتبوو.. وای لێهاتبوو که‌ ناوی لای هه‌ر هۆژنۆیک به‌هه‌ترایه‌ ده‌بووه‌ هۆی وروژاندنی چه‌ندین پرسیا‌ری گرنگ که‌ هه‌ره‌شه‌یان له‌ به‌رزه‌وه‌ندی ده‌سته‌لاتدار و ده‌وله‌مه‌ندان ده‌کرد.

خۆ گه‌ر ئه‌م شوێرپشگێه‌ پایه‌بلنده‌ بپووستایه‌ خۆی و بزافه‌که‌ی ئالایه‌کی تایبه‌تیا‌ن هه‌بێت، ئه‌وا دروشمی هه‌لکۆلاروی سه‌ر ئه‌و ئالایه‌ ته‌نها له‌فاوێک ده‌بوو که‌ ئاگرێکی سوور و بلیسه‌داری لێده‌هاته‌ ده‌روه‌، ئه‌و سوورده‌شی که‌ له‌هه‌موو کات و جێگایه‌ک دوویاره‌ی ده‌کرده‌وه‌ و.. خه‌لکیش له‌وه‌وه‌ وه‌ک سوور ده‌یانووته‌وه‌ ئه‌م وشانه‌ بوو:

(مژده‌ بده‌ به‌و که‌سانه‌ی ئالتون و زێو کژده‌که‌نه‌وه‌ به‌ کۆمه‌له‌ ئوتویه‌کی ئاگرین ناوچه‌وان و لاشه‌یا‌نی پێ داخده‌کری له‌ رۆژی نوابیدا)..!!

به‌هیچ شاخه‌یکدا هه‌لنه‌ده‌زنا و، به‌هیچ ده‌شتیکدا نه‌ده‌هاته‌ خوار و، نه‌ده‌چوو هه‌یچ شارێک و، رووبه‌روی هه‌یچ سه‌رکارێک نه‌ده‌بوویه‌ ئه‌و وشانه‌ی له‌سه‌ر زار نه‌بوایه‌..

تا وای لێهاتبوو که‌ خه‌لکی ده‌یانبینی بۆ لایان دێت به‌م وشانه‌ پێشوازییا‌ن لێی ده‌کرد:

(مژده‌ بده‌ به‌وانه‌ی سامان و مال کژده‌که‌نه‌وه‌ به‌ ئاگر داخده‌کری).

ئه‌و دروشمه‌ی بووبوو ئالایه‌کی سه‌ر ئه‌و په‌یامه‌، که‌ ژیا‌نی خۆی بۆ ته‌رخان کردبوو، کاتێک که‌ بی‌نی سامانه‌کان که‌له‌که‌ ده‌بن و قورخ ده‌کری و.. کاتێک سه‌یری کرد ده‌سته‌لاتداریتی لوت به‌رزى و قۆسته‌وه‌یه‌.. کاتێک ده‌بینی خۆشه‌ویستی دونه‌یا خه‌لکی سه‌رکه‌ش ده‌کات و گومان ده‌به‌ریت هه‌موو ئه‌و جوانی و پارێزگاری(ورج) و، دلسۆزی و، لێپه‌رانه‌ی له‌ماوه‌ی چه‌ند سالێکدا په‌یامه‌ مه‌زنه‌که‌ دروستی کرد زینده‌به‌چال بکریت..

له م رووه به بنکه یه که دهستی پیکرد که له هموویان زیاتر دسته لاتدار و مهترسی داتر بوو. که نهویش شام بوو، لهوئ (معاویه ی کوپی نه بو سفیان) فرمانبره وای خاکیک بوو که له هموو ولاتانی دیکه ی نیسلا می زیاتر پر خیز و بیژ و دسه کوت بوو. (معاویه) به بن شومار سامانی دابهش ده کرد و، که سانی پله ویا په دار و ناسراوی پئ له خوی نزیک ده کرده وه، ناینده ی خوی پئ مسوگر ده کرد که ناره زوی دوری پئ هه بوو.

لهوئ زهویوزار و کوشک و تالار و سه روهت و سامان هه لگرانی بانگه وازی تووشی ناشووب ده کرد، دهبا (نه بوذه) درک به و مهترسیه بکات بهر له وهی که ماروی بدات و بیروختن. سهردهستی بهر هه لستکاران کراسه خاکه رایبه که ی هه لکرد و، زور خیزا بهر وه شام که وته ری.

خه لکه ناسایبه که هه رکه به هاتنی نهویان زانی، به وپه پی جوش و خروشه وه چوونه پیشوازی و، بهر وه هه ر لایه که بر پیشتایه له دوری بوون. قسه مان بق بکه نهی (نه بوذه)!

دهی نهی هاوه لی پیغمبر ی خوا بومان بدوی! (نه بوذه) پیش سه رنجیکی وردی ده وروپه ری خوی ددهات و، ده بینیت زوریه یان هه ژار و نه دارن. پاشان سه رنجی لایه نزیکه کانی شار ده کات و کوشک و تالار و زهویوزار به دی ده کات.

پاشان هاوار له خه لکه که ی ده وروپه ری ده کات و ده لیت: (سهرم سوپماوه له و که سه ی زهمن له ماله که یدا شک نابات، چون شمشره که ی هه لناکشیت و بچینه سه ر نه و که سانه) !!!

دهست به جئ ناموزگاریه که ی پیغمبر ی خوی دیته وه یاد که له سه رخوی بخاته جیگای هه لگه پانه وه، وشه ی بوژرانه له جیگای شمشر دابن، واز له و زمانه ی شه پ ده هینیت و ده که ریته وه سه ر زمانی مه نطق و بر واپن هینان، خه لکی فیژده کات که هه موویان وه ک ددانه کانی شانه یه کسانن. هه موویان هاوه بشن له رنق و ریزیدا. که س ریز و چاکه ی (فه زلی) به سه ر نهوی تردا نیه به ته قوا نه بیته. ده بیته سه رکار و نه میر و والی خه لکی، یه که مین که س بیته برسی بیته، گه ر برسیتی روی له خه لکی کرد و، نوایه مین که سیش بیته بق تیریون گه ر خه لکی تیر بوون.

نه و بریاری دا که به وشه و بوژیه که ی رایه کی گشتی و له هه موو ولاتانی نیسلا مدها دروست بکات که زنگی و، بهرگری و، هیزتکی وه هایان پئ بیه خشیت که بیته لغاوی نه میر و ده وه منده کان و، نه هیلیت که چینیک په یدابیت دهسته لات بق خویان بقوزنه وه، یان سه روهت و سامان قورخ بکه ن.

له روزانیکې که مډا، شام همووی بؤ گوټپایه لئی وه ک شانعی ههنگ و ابوو که شاههنگه که ی خوی نؤزیبیتوه، خو گهر (نه بوذن) تنها ناماژیه کی سه ریټیی بدایه بؤ شوټش ئهوا ناگر هه لده گپرسا.. به لام - وهک وتمان - گرنگیدانی خوی له وهدا خهست کردبووه وه که رایه کی گشتی وا دروست بکات که ریژی خوی بسه پیټیت، و تهکانیشی بوویونه قسه و یاسی نیو کۆپ و دانیشتنی مزگوت و ریگاویان..

ئو رۆژه مه ترسیه که ی له سه ر خاوه ن به رژه وه ندیبه کان زیاتر په ره ی سه ند، که به ناماده بوونی کومه لیک خهک و توټی له گه ل معاویه دا کرد و، ناماده بووی نیو کۆپه که بؤ که سانی ناماده نه بوویان گټپایه وه، بای شه مالیش هه واله که ی بلوکرده وه..

(نه بوذن) له هموو که س راستگوتر، هه روهک پیغه مبه ر و مامۆستا که ی وه سفی کرد، راده وه ستا و به ی ترس و پیچ و په نا پرسیا ری له معاویه کرد ده ریا ره ی ئو سه روه ت و سامانه ی هه یبوو به رله وه ی بیټه دهسته لاتدار و، ئوه ی ئه مرۆ هه یه تی..!!

له باره ی ئو خانوه ی له مه که ته تییدا ده ژیا و، ئو کۆشک و ته لارانه ی ئه مرۆ له شام هه یه تی..!!

پاشان پرسیا ره که ی ئاراسته ی ئو هاره لانه کرد که له گه ل معاویه دا هاتبوون بؤ شام و له و دانیشته دا ناماده بوون و هه ندیکیشیان ئیستا خاوه ن زهوی و زار و کۆشک و ته لارن.

پاشان هاوار له هه موویان ده کات: ئیوه ن له گه ل پیغه مبه ردا ده ژیان و قورئانی بؤ ده هاته خواره وه..؟؟

له بری ئه وان خوی وه لای ده دایه وه: به لئ خوی گه رده قورئانی له ناوتان ناره خوار و، له گه ل پیغه مبه ردا چه ندین غه زاتان بینوه..

پاشان ده هات و ده پیرسی: ئایا ئیوه له قورئانی پیروزدا ئه م ئایه ته به دی ناکن:
 ﴿وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا ينفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ، يَوْمَ يُخْمَلُ عَلَيْهَا فِي نَارٍ جَهَنَّمَ فُكْرَى بِهَا جَبَاهُهمُ وَجُنُوبُهُمْ وظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كَنَزْتُمْ لِأَنفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ: ئه و که سانه ی زپ و زیو کۆده که نه وه و له پای خودا به ختی ناکن، تر مزده یان به ره ی سه باره ت به و نازاره به ژانه ی توشی دین، رۆژی که ئه م زپ و زیوه له ناگری نۆزه خ سوډ ده کړینه وه و ته ویل و که له که و پشتیانی پئ داغ ده کړی، ده ردی ئه و شته بچیتن که بؤ خۆتان له سه ر یه کتان دانابوو. التوبة: ۳۴-۳۵...؟؟

معاویه ره وتی قسه و یاسه که ی ده کړپ و ده لیت: ئه و ئایه ته له سه ر ئه هلی کیتاب هاتۆته خوارئ..

(نه بوذن) هاوار ده کات: نه خیر.. به لکو بؤ ئیمه و ئه وانیش دابه زیوه..

(نه بوذه) بهرده وام ده بیټ له سهر ناموزگاری کردنی معاویه و نه وکه سانه ی له گه لیدان و داویان لیده کات که واز له و هممو زهوی و زار و کوشک و تلار و سامانه بهینن که له بهر دستیان دایه و، هر که سه تنها پیویستی روژیک زیاتر لای خوی گل نه داته وه..
هوالی هم دیمانو دنگ و باسه ی (نه بوذه) بقی نیو کوی و دانیشن و کزپوونه وه کان ده گویرزته وه....

سروده کی (نه بوذه) یش له نیو مال و سهر ریگاکاندا بهر زتر ده بیته وه:
(مژده بده بهوانه ی سامان و مال کژده که نه وه له قیامه ندا به ناگر داخده کرین).
معاویه ههست به مترسی ده کات و، وشه کانی شو شوپشگپه پایه بلنده بیزار ی ده کات، به لام شهوش ده زانیت که خاوه ن ریژی تاییه ته، بویه دهستی خرابه ی بقی ریژ ناکات، دهست به جی نامه یک بقی خلیفه (عوسمان ﷺ) دهنوسن و پینی ده لیت: (نه بوذه) خه لکی شامی تیکداوه.

(عوسمان) یش نامه بقی (نه بوذه) دهنوسن و بانگی ده کات وه بقی مهینه.
له روژیکدا که هرگیز شاری دپه شق روژی ناوا گهرم و گورپی شادی و خواحافیزی لیکرینی به خوزه نه دیوو، چاریکی تر (نه بوذه) کراسه که ی هه لده مالنی و له شامه وه به ره مهینه ده گه ریته وه.

* * *

(هیچ پیویستیه کم به دونیای نیوه نیه)...!!

(نه بوذه) پاش شهوی که گه یشته مهینه شهوی به خلیفه (عوسمان) وت، گفتوگویه کی دورو دریز له نیواناندا دروست بوو.

خه لیفه (عوسمان) پاش کزتابی هاتنی گفتوگوه کی له گه ل هارویکه یدا و، له وه هوالانه شه وه که له هممو چیگاکانه وه پپی ده گهشت ده ریاره ی بره ودانی خه لکی به بزیچونه کانی (نه بوذه)، به راستی له مترسی و هیژی بانگه وازه که ی (نه بوذه) تیگه یشت، بریاری دا که لای خوی له شاری مهینه بهیلتیه وه و، شوینی نیشه جی بوونی بقی دیاری بکات.
شه بوو (عوسمان) بریاره که ی به شیوازیکی جوان و نرم و نیان به (نه بوذه) راگه یاند و، پتی وت:

(لیره لای من بمینه ره وه، توژ و خولی گومان له سهرت نامینیت و ده پروت)..

(نه بوذه) وه لاسی دایه وه: (هیچ پیویستیه کم به دونیای نیوه نیه)..!

به لن، شو هیچ پیویستی به دونیای خه لکی نیه. .. له و که سه نونیا نه ویستانه یه که به دای ده وله مندی ریخدا ویلن، بقی به خشین له ژاندان، نه ک وهرگرتن..!!
داوی له خه لیفه (عوسمان ﷺ) کرد که مؤله تی بدات به ره و (ره بده) بجیت، شه ویش

مزله تی دا..

له بهر نه لستی کړنیشدا نو هر به ده ستیا کی بڼ خودلو پښتېمېر هکې مابوویه وه، له قولای د پرویندا ناموزگار په کي پښتېمېرې څرگندا ده پاراست که شمشیر بهر نه کاته وه، له راستیدا وهک نه وهی پښتېمېر هم مو غه یی بینیبیت و ابوو.. غه یب و ناینده ی (نه بوذه)، بویه نو ناموزگاری به نرخه ی پڼ به خشی.

له گه ل نه وه شدا (نه بوذه) بیزاری و نارېحه تی خوی نه ده شاره وه، کاتیک ده بیینی مه ندیک له وانې تامه زوی مه لگېر سینه ی ناشوون وتمکانی نو و بانگه وازه کي ده که نه هوکاري تیر کړدی تامه زوی و فیله کانیان.

نو کاته ی که له (ره به زه) بوو، روزیکیان شانديک له کوفه وه مات دلویان لیکر د نالی شوپس له نړی خه لپه بهر زکاته وه، نو ویش به وشه ی توند سه زه نشتی کړن و وتی: (سویند به خوا گه ر (عوسمان) له سر دريژترین ته خته، یان شاخ، له خاچم بدات، هر گوئی بیست و گوئی په لی دهم و، نارامی له سر ده گرم و، خوراکر دهم، نو به چاک ده زانم بڼ خوم..

یا گه ر له ناسووه بهرو ناسق ړنگام پڼ بکات، هر گوئی بیست و گوئی په لی دهم و، نارام ده گرم له سره ی و، خوگر دهم و، نو به چاک ده زانم بڼ خوم. گه ر بشم گه ریښته وه بڼ مالی خوم، هر گوئی بیست و گوئی په لی دهم و، نارام ده گرم له سره ی و، خوگر دهم و، نو به چاک ده زانم بڼ خوم)...

نو پیاوه هیچ کام له مېهسته د نوبیا په کانی ناویت، پاشان خوی گوره رووناکي بهرچا ورونی پڼ به خشیوه، جاريکی دیکه هستی به به لا و مه ترسی ناشووی چه کاري کړیوو بویه خوی لې نورخسته وه، هه روه ک چوڼ ده رکي به به لا و مه ترسی بیده نگ بوون کړیوو، خوی له ویش ده پاراست و، دهنکی بهر زه کړیوه - نهک شمشیره کي - بهوشه ی حق و وتنی راستی.

نه چا وچنوکي گومړای ده کات و نه نه جامه کان ملکه چی ده کات..!

له راستیدا (نه بوذه) خوی بڼ بهر نه لستی کړن دیکي پاک و د نوبیا نه ویستانه یه کلا کړیوو. هه موو تمه نیشی بڼ سر نجان له هه له کانی فرمانپوایی و سامان ترخان کړیوو، چونکه فرمانپوایی و سامان نه و نه ده گومراکاري و ناشوویان له خوگر تووه که (نه بوذه) ترسی هه یه تووشی نو بریانه ی بیت که له گه ل پښتېمېر دا څرگندا نالی نېسلامیان مه لگرتبوو، نو که سانه ی دهم بهر ده وام هه لگري بڼ.

هه روه ا فرمانپوایی و سامان، هه ر دوکیان ده کی ژيانی نه توه و کومه له کانن، گه ر تووشی گومړای بوون، نو ناینده ی خه لکی روویه پووی مه ترسیه کی تولو ده بیت..

(نه بوذه) ناواتی نه وهی ده خواست که هیچ کام له هاوه لانی پښتېمېر نه میرایه تی له

ئەستۆ نەگرت، یان سامان کۆنەکاتەوه، وەکو جاران سەریازی رێنۆینی و، خواپەرست بن..
ئەو بەچاکی ئاشنای نێندەیی دنیا و نێندەیی سامان بوو، دەیزانی کە (ئەبۆبەکر) و
(عومەر) نووبارە نابنەوه.. زۆر جارێش لە پێغه‌مبەر ﷺ دەبیست کە هاوێلانێ لە گومراوون
بەهۆی ئەمیرێتی یەوێ ناگادار دەکردهوهو دەیفەرموو:

((... ئەوه سپاردەیه و، لە رۆژی قیامەتدا سەرشۆری و پەشیمانی یە.. مەگەر کە سێک
و هەکو پێویست بە پێوهی بردبیت و، ئەوهی لەسەر شانیهتی بە جێی هێنا بیت)) (رواه مسلم.
کار یەوێ گەیشتبوو کە (ئەبوذەر) لە هاوێلانێ کانی نوورەپەریز بیت، چونکە ئەوان
فەرمانێه‌وایەتیان گرتە دەست، بەهۆی سروشتی کارەکه‌شیا نەوه دەوله‌مەندی روی تێکردن..
رۆژتکیان (ئەبوموسای ئەشمەری) پێی گەیشت، هەرکە بینی هەربوو دەستی بۆ کردەوهو
لەخۆشی بینیدا هاواری کرد: (سلاوت ئی بیت (ئەبوذەر).. سلاوت ئی بێن براکەم).

بەلام (ئەبوذەر) لەخۆی دورخستەوه و وتی:

(من برات نیم، ئەو کاتە بووم کە هێشتا نەبووبوویتە والی و ئەمیر)..!
هەرەها رۆژتکیش بە (ئەبوهورەیره) گەیشت و لە ئامێزی گرت، بەلام (ئەبوذەر) پالی
پێوه ناو پێی وت:

(دووریکە وەرەوه لێم.. ئەوه تۆ نیت کە ئەمیریت وەرگرتوو و، کلشک و تەلارت بەرز
کردۆتەوه، مەپ و مالات و کشتوکالت هەیه)..؟؟
(ئەبوهورەیره)ش بەردەوام بوو لە بەرگریکردن لەخۆی و پوچەلکردنەوهی ئەو
پروپاگەندانە..

وا دیارە کە (ئەبوذەر) زۆر زۆچوو بیت لەو هەلوێستیدا بەرامبەر دەستەلات و سامان..
بەلام (ئەبوذەر) خاوەنی بۆچونێک بوو راستگویی لەگەڵ خۆی و ئیمانەکه‌یدا بۆی دروست
کردبوو، (ئەبوذەر) بە هیواو ئاوات و کردەوه‌کانی.. ئاکار و خەوێه‌کانی، لەو ئاستەدا وەستا بوو
کە پێغه‌مبەرێ خوا و (ئەبۆبەکر) و (عومەر)ی هاوێلی بەجێیان هێشتبوو..

خۆ ئەگەر هەندێک کەس ئەوه بە نمونەیی تێدەگەن و وادادەنێن کە کەس پێی ناگات، ئەوا
(ئەبوذەر) وەک پێشەنگێک سەیری دەکات کە نەخشەیی رێگای ژیان و کار دەکێشێت، بەتایبەت
بۆ ئەو پیاوانی هاوێلانی پێغه‌مبەر ﷺ بوون و، لە پشتیوه نوێزیان کردبوو، لەگەڵیدا
جیهادیان کردوو و، پیمانیا ن پێداوه لەسەر گوێزایەتی..

هەرەها ئەو-و-هەک پێشتریش باسمان کرد- بە تێگەشتنە پێشنگدارەکه‌ی دەیزانی کە
دەستەلات و سامان چەند کاریگەرییه‌کی یەکلاکەرەه‌ویان هەیه لەسەر ئایندەیی خەلکی، پاشان
هەر ناتەواوییەک تووشی سپاردەیی دەستەلات یان دانگەری سامان بیت، ئەوا دەبیته
مەترسییه‌کی خراب و پێویستە لابریت و بەرھەستی بکرت.

(نه بوذه) نه وندهی پتی کرا له ژاندا هلگری نالای پتیشهنگی مه زنی پیغمبر ﷺ و
 هر دوو هاوه له کی بوو، نه مه کدار بوو بویان و، پاسه وانی بوو،.. ماموستا بوو له هونه ری
 زالبون به سر گومراییه کانی دهستلآت و، ساماندا.

داوایان لیکرد له عیراق بیته نه میر، وتی:

(نا به خوا... هر گیز ناتوان سرنجم بق لای دویاکه ی خوتان راکیشن)..

رژنکیان هاو پیته کی بینی پوشاکیکی کونی له بر دایه، لئی پرسی:

- چکه له مه هیچ کراسیکی دیکه ت نیه...؟! خو هر له چه ند رژه دا بوو دوو کراسی نویم

له لات بینی...؟

(نه بوذه) وه لاسی دایه وه:

(برازای نازیم... به خشینم به که سائیک که له من زیاتر پیویستیان پتی بوو)..

وتی: سویند به خوا... توش پیویستت پنیانه!!

(نه بوذه) وه لاسی دایه وه:

(خودایه لیمان خوش بیته... به راستی تو دنیا زور به گوره ده گریت، نه م عابایه ی
 به سر شانمه ویه ناییبیت...؟! دانه کی دیکه شم هیه بق نویژی جومه، بزنیکیشم هیه
 ده دیوشم، گویدرژنکیشم هیه پتی ده پریم، ده باشه چ نیعمه تیک له وه مه زنتره که نیمه ی
 تیداین)..؟؟

* * *

رژنکیان دانیشتبوو قسه ی ده کرد و ده یوت:

(نازیزه که م به حوت شت رایسپاردم..

فرمانی پیکردم به خوشویستنی نه داران و، تزیکبونه وه لییان..

فرمانی پیکردم که سهیری نه که سه بکم له خورم خوارتره و، سهیری نه که سه نه که م

که له سه روی خومه ویه.

فرمانی پیکردم که داوای شت له هیچ که س نه که م.

فرمانی پیکردم که سیله ی رحم به جن بهیتم.

فرمانی پیکردم که راستی بلیم با تالیش بیته.

فرمانی پیکردم له پیناوی خواد له لومه ی لومه کاران نه ترسم.

فرمانی پیکردم که زور (لا حول ولا قوة الا بالله) بلیم.

له راستیدا له سر نه م راسپارده یه مایه وه و، هموو ژانی خوی پی زاخو دابوو، هه تا

بوویوه (ویژدانیک) له نینوان گه ل و نوممه ته که یدا..

نیماسی علی ده لیت:

(نه مرقی هیچ کهس نه ماوه له پیناوی خوادا له لومه ی لومه کاران سل نه کات جگه له
(نه بوذه)..!!

ژیا بۆ نژایه تی کردنی قوستنه وهی دهست لآت و، قورخ کردنی سامان..
ژیا بۆ له ناو بردنی مه له و، بونیاتنانی راستی..

دونیانه ویستانه بۆ بهرپرسیاریتی نامۆزگاریکردن و ناگادارکردنه وه ژیا..
رێگریان لیده کرد فتوا بدات، نه و زیاتر دهنگی خۆی بهرز ده کرده وه و، به رێگره کانی
دهوت:

(سویند به خوا، گهر شمشیر بخه نه سه ر م لم و، دوا ی نه وه وا گومان ببه م که من
به جیهینه ری وشه یه کم که له پیغه مبرم ﷺ بیستوه بهر له وهی لئی دن، نه وا هر جیهی جیی
ده که م..!!

بریا نه و کات و ساته موسلمانان گوپیستی قسه و نامۆزگارییه کانی بوونایه ..
نه وا ناشوو به کان هر له لانکدا ده مردن، نه و ناشوو بانه ی که دواتر گه وره بوون و
مه ترسیان زیاد ی کرد و، ده ولت و کومه لگا و ئیسلامی توشی مه ترسی وه ها کرد، که له وه
مه ترسیدار تر نه بیئت..

ئیس تاش (نه بوذه) له (ره بذه) چاره سازی ئیش و ژانی سه ره مه رگی ده کات.. نه و
جینگایه ی که مه لیبژارد بۆ نیشه جیه بوونی پاش نا کۆکیه که ی له گه ل عوسماندا ﷺ، ده سا
وه رن با پتیکه وه سلای مائاوا یی له م ریبواره مه زنه بکه ین و، نوا دیمه نی ژیا نی
سه رسوپهینه ری سه یر بکه ین.

نه و نافرته گه نم ره نگه لاوازه ی له ته نیشه وه دانیشه توه وه ده گری، خیزانه که یه تی..
نه ویش لئی ده پرسیت: بۆچی ده گریت که ده زانیت مردن هه هه ..؟
وه لامی ده داته وه که بۆ نه وه ده گری: (تۆ ده مریت و، هیچ پۆشاکیم لانیه بیکه م به کفن
بۆت)..!!

زه رده خه نه یه کی مائاوا یی ناسای بۆ ده کات و، پتی ده لیت: دلنیا به.
(... مه گری، رۆژکیان من له گه ل چه ند ها وه لیکدا لای پیغه مبرم ﷺ دانیشه توبوم، گویم
لئیوو فه رموی: یه کیک له نه یوه له ده شتاییه کی وشکی سه رزه ویدا ده مریت، کومه لیک له
به روا داران ده بیینن و ده یینژن..

هه موو نه و ها وه لانه ی له و دانیشه تنه دا له گه لندا بوون له نه یو کومه ل و ناوه دانیدا مردن و
جگه له من که سیان نه ماوه.. نه وه تا منیش له م ده شته وشکه دا ده مریم، چاودیری رینگا بکه ..
کومه لیک به روا دار ده رده کون، سویند به خوا من نه درۆم کردوه وه نه درۆشم له گه ل کراوه)..
رۆحی به ره و لای په روه ردگاری گه پایه وه..

راستی شی وت..

نو کاروانی که له بیاباندا ریگا دهریت، له کومه لیک موسلمان پیکهاتوه، له سروروی همویانوه هاوولی پیغمبری خودا - عبداللهی کوری مهسعود - ی تیدایه .
 (نبین مهسعود) دیمه نه که به دی دهکات بهر له وهی پی پی بگات.. دیمه نی لاشه یه کی راکیشلوه وک نه وهی مردیت، له تنیشتیه وه نافرته تیک و مندالیک ده گرین ..
 جلوی ولاخه که ی دهر پینیت و کاروانه شی له گله لیدا بهر وه لای شو دیمه نه یان ده بات، هر که تماشای لاشه که دهکات، روخساری (نه بوذه) ی هاوول و برای له نیسلامه تی به دی دهکات، چاوه کانی پر له شک دهن، له سهر لاشه که ی دهره ستیت و ده لیت:
 (پیغمبری خوا راستی فرموو... به تهنیا دهر پیت و.. به تهنیا دهر میت.. به تهنیا زیندوو دهر کیتته وه) ..

* * *

(نبین مهسعود) داده نیشیت و نه ورسته یه بق هاووله کانی لیک ده داته وه .
 (به تهنیا دهر پیت و.. به تهنیا دهر میت.. به تهنیا زیندوو دهر کیتته وه) ..
 نه وهش له غزای ته بوکدا بوو... سالی تزی کچی، پیغمبر ﷺ فرمانی کرد که خویان ناماده بکن بق روویه پوو یونه وهی رقم، نه وانه ی خریکی فرت و فیئل و پلان دانان بوون له دزی نیسلام.
 نه ورزگارهش خه لکی تیدا بانککرا بق جیهاد رزانیکی سهخت و گهرم بوو...
 ریگا که دور و ناره حهت و.. نورمنیش سامناک...
 هه ندیک له موسلمانان له چونه دهره وه دا ته مبه لیان کرد، جزره ها به هانه یان بق خویان ده میتایه وه .
 پیغمبر و هاوولانی چونه دهره وه .. هر چه ند رزیه یان به رویشتن ده دا هیلاک و ماندووتر ده بوون، هر که پیاویک دوا بکه وتایه، به پیغمبریان دهوت: نه ی پیغمبری خوا، فلان که س دوا که وت، ده یفرموو:
 (وازی لیتینن ..
 گهر خه یری تیداییت نه وای خوی گهره ده یگه به نیتته وه پیتان .. خر گهر واش نه بیت نه وای خوی گهره دهر یازی کردن لیتی) .. !!
 جارنکیان ناوریان داپه وه، (نه بوذه) یان نه بیننی، به پیغمبریان ﷺ وت:
 (نه بوذه) نواکه وتوه و، حوشتره که ی خاوه دهروات ..
 حوشتره که ی (نه بوذه) له ژیر باری برستی و تینویه تی و گهرمادا لاواز بوویوو، له ناره حه تیدا هه نگاهه کانی سست بوویوو ..
 (نه بوذه) هه موو هه ول و کز ششیک ی له گله لدا کرد به هر فیئل ی بووه به لکو به رده وام بیت له سهر روشتن، به لام ماندوویه تیه که ی قورسای خستبوه سهر حوشتره که ..

(نه بوذه) سه پری کرد گر وا بپوا نهوا نم له موسلمانان داده بپیت و لئی دیار نامینن، بزویه له حوشره کئی دابهزی و، شت و مهک و باره کئی هه لگرت و دای به سهر شانی خویدا و به پین به نیوه پاکردن، له نئو نه و بیابانه زور گهرمه دا که و ته ری، تا بگاته وه به پیغمبر ﷺ و هاوه لانی..

سه ره به یانی، له کاتیکدا که موسلمانان باره کانیا ن کرد بووه وه تا به سیننه وه، په کینکیان ته ماشای کرد، گهرده لولیکئی بینی تارمایی پیاوئیکی له پشته وه دیاره که ده پوات. نه و پیاوه ی نه وه ی بینی وتی: نه ی پیغمه مبری خوا، نه وه پیاوئیکه به ته نیا رنگا ده بپیت.. پیغمه مبر ﷺ فرمووی: (ده ی نه بوذه بیت)..

گه پانه وه سهر قسه و باسی خویمان، هه تا نه و که سه ی رنگا ده بپیت زیاتر لئیان نزیک ده بیتنه وه، نه و کاته ده زانن کتیه..

زیواره پایه به رزه که ورده ورده لئیان نزیک ده بوویه وه.. هه نگاهه کانی له سهر نه و له داخ بووه هه لده لگرت و، باره کئی به سهر پشتیه وه بوو نازاری ده دا.. به لاهم خوشحال و به خته وره چونکه گه میشتو ته وه کاروانه پیروزه که و، له پیغمه مبری خوا ﷺ و برا موجهامیده کانی دوانه که وتوه..

کاتیک گه پشته سه ره تای کاروانه که، په کینکیان هاواری کرد: نه ی پیغمه مبری خوا، سویند به خوا خو پیتنه، (نه بوذه) ه..

(نه بوذه) به ره و رووی پیغمه مبر جوو.. هه ره که پیغمه مبر ﷺ به دی کرد زهرده خه نه یه کی پپ له سۆز له سهر لیوه کانی دره و شایه وه فرمووی:

(خوا ره هم به (نه بوذه) بکات..

به ته نیا ده پوات..

به ته نیاش ده مریت..

به ته نیاش زیندوو ده کرتته وه..)

پاش تئیه پپوونی بیست سال یان زیاتر به سهر نه و رۆژده دا، (نه بوذه) به ته نیایی وه فاتی کرد، له دهشتی وشکی (ره بذه) دا.. پاش نه وه ی که هه مو ژیا نی به ته تا له سهر رنگا یه ک رۆشت که جگه له و که سی دیکه ی به سهر دا نه پۆیشتبوو.. له مه زنی دنیانه ویستیه کئی و، قاره مانئیتی خۆپاگریه که پدا، میژووش به ته نیا یادی ده کاته وه.

هه روه ها لای خوی گهره ش هه ره به ته نیا زیندوو ده کرتته وه، چونکه به راستی چاکه زور و

هه مه جوره کانی، جینگا بۆ هیچ که سینکی دیکه له ته نیشتی وه ناهیلئیت...!!!

بی لالی کوری پرہاج

بی باک ، دسہ غمی و فہمہ

(عومری کورې خطاب)، کاتې باسی (نه بویه کر) له لای بکرایه ده یگوت:
(نه بویه کر سهروه رمانه و، سهروه ریشمانی نازاد کرد).

مه بهستی له وه - بیلال - بوو...

جا پیاویک که (عومر) ناز ناوی (سهروه رمان) ی لې بنیّت، به پاستی پیاویکی مه زن و
خوشبهخته...

به لام هم پیاوه په شتاله، له پ و لاوزه، بالا به رزه، قز لول و چره، برق ته نکه، (ههروه ک
سه ربرده گنپه وان باسیان کردوه) که گوئی له وشه ی پیا ه لدان و باسکردنی ده بوو که
ناراسته ی ده کرا و، به سه ریدا ده ووترا، سه ری داده خست و چاوه کانی ده نوقاند، له کاتیکدا
ناره ق به نیوچاوانیدا ده هاته خوارې ده یگوت:

(به لکو من چه به شیم. و.. تا دوینیش کزیله بووم) ...!!

جا ده بیّت نه و چه به شیه کي بیّت، که تا دوینی کزیله بووه...؟؟

نه وه (بیلال کورې په باح) ی بانگه ده ری نیسلام و، نابوتکری به تکه کانه...

یه کیکه له موعجیزه کانی نیمان و راستگویی..

یه کیکه له موعجیزه کانی نیسلامی مه زن...

له وه ته ی نیسلام هاتوه و تا نه مړ و، هه تا نه و کاته ی خوا ویستی له سه ریته تی، له نیو
هه ر ده که سی موسلماندا - لای که م - جهوتیان بیلال ده ناسیت..

واته له سده و سه رده مه کانی پیشوه وه تا نه مړ به سده ها ملیون مړ و (بیلال) بیان
ناسیوه و، ناویان له بهر کردوه و، ناشنای رولی نه و بوون، ههروه ک چوّن شاره زای ژیانی

هه ر یو مه زنترین خه لیفه ی نیسلام (نه بویه کر و عومر) بوون...!!

گه ر بیّت و له هه ر مندالیک بېرسیت که هیشتا له سه ره تای ساله کانی خویندیندا بیّت له

میسریا له پاکستان، له مه لایو، یا له چین...

له هه ر یو نه امریکاکه و، له نه اروپا و، له روسیا..

له عیراق و، سوریا و، تورکیا و، نیران و، سودان..

له تونس و، جه زائیر و، مه غریب..

له قولایی نه فریقیا، له سه رده شتاییه کانی ناسیا و.. له هه ر جیگایه ک که موسلمانن تیدا

نیشته جی بیّت، ده توانیت لئی بېرسیت، بچکول بیلال کی بوو؟

وه لامت ده داته وه که بانگه ده ری پیغمبر ﷺ بوو.. نه و کزیله یه بوو که سه رگه وره که ی

به بوردی گهرم و قورس سزای دهدا هه تا له ټاينه كې پاشگهزی بكاته وه، نه ویش ده بگوت:
(أحدٌ ، أحدٌ .. خواتاك و ته نهایه ..)

كاتيكيش هم جاويدانيه ده بينيت كه نيسلام به خشيوپه تي به بيلال .. نه وا چاك بزانه كه بيلال بهر له موسلمان بوونی ته نها كږيله يه كي ده ست به سهر بوو و حوشتری خاوه نه كې به چه ند چنگه خورمايه ك ده له وه وړاند، له چاره ی نوو سرا بوو- گهر نيسلام نه بوايه - كږيله يه كي سهر لئ شتواو بئ و له و قهره بالفیه دا بيت، تا مردن ده پيچتته وه و بهر وه قولايی له پير چونه وه ی دهبات ...

به لام پاستی ټيما نه كې و، مه زنی هُو ټاينه ی بپواي پئ هينا له ژيانيدا و، له ميژوودا جينگايه كي به رزيان له نيو گوره پياوړی نيسلام و پياوړتالانيدا پئ به خشی ...!!
ژرړيك له كه سانی خاوه ن پله و پايه و، ده ستالات و سامان و جئ، ده يه كي نه و جاويدانيه ی (بيلال) ي كږيله ی حه به شى يان ده ست نه كه وت ...!!
به لكو ژرړيك له پاله وانانی ميژوو هينده ی بيلال له ميژوودا نه ناسران ..

له راستيدا، ره شى پيسته كې و، كه می رهگ و ره چه له كې و، به كه م زانینی لای خه لك وه كو كږيله يه كي بنده، كاتيك كه نيسلامی ه لېزارد، بچېه شى نه كړد له وه ی كه جينگايه كي بلند به ده ست به بينيت كه شايسته ی راستگويی و، دلنبايي و، بېگه ردی و، لېرانه كې بيت ..
همو ه وانه، له پيودانگی ه لسه نگاندن و ريز لېناندا لای هيچ سه نگیكي نه بوو، ته نها نه وكاته مايه ی سهر سوړمان بوو كه مه زنيه تي له كه سيكدا ده بينرئ كه س گومانی مه زنی پئ نه بريدئ ..

خه لگی پيشترو وایان ده زانی، كه كږيله يه كي وه كو بيلال، خاوه ن بته چه يه كي عه ره بی و، بئ كه س و، بئ ده ستالات ... له ژيانيدا خاوه نی هيچ نيه و، مولكي گوره كه يه تي كه به پاره ی خزی كړيوپه تي و .. له نيو ته وپله ی ولاخ و حوشتره كانی گوره كه يدا ديت و ده چپت ..
وايان ده زانی كه هُو جوره كه سانه، توانايان به سهر هيچ كارنگدا ناشكيت و ناتوان بېنه هيچ ..

نواي نه وه هُو همو گومانه كانی ره واند ه وه و، توانای به سهر ټيمان هيناندا شكا، نای له و كه سه ی وه كه نوي پئ بكرت ... پاشان ده بيتنه يه كه مين بانگده ری پيغمبر ﷺ و نيسلام، نه و كارهی همو سهر دار و گوره كانی قورپه يش كه موسلمان بوو بوون و شوپنی پيغمبر كه و تمبوون به ټاوا تپه وه بوون ...!!

به لئ ... (بيلالی كوپي ره باح) !
چ پاله وانيتپه كه ... چ مه زنيه كي گوره يه، هم سئ وشه گوزارشتی لئ ده كه ن (بيلالی كوپي ره باح) ...!!

به لئ نه و حه به شى بوو له نه ته وه يه كي ره ش، ررژگار كړد بوويه كږيله ی كابرايه كي نه وه ی

(بني جومح) له مهك، دايكيشي په كيك بوو له كه نيزه ك و خزمه تكاره كانيان..
ژيانكي كويلانه ي ده گوزراند، روزه كاني سهخت و هاوشيوه ي په كدي به سر ده چوون،
به بي نه وه ي له مړويدا هيچ مافيكې هه بي و، هيچ نوميدكي به سبه يني هه بيت...!!

ورده ورده گوپيستي دنكوباسه كاني (محمد) ده بوو، له كاتيكدا خه لكې مهككه
قسه كانيان ده گوزرايه وه و نه و كاتانه ي كه گوپي له قسه و باسي گه وره كې و ميوانه كاني
ده گرت، به تايهت (نومه يه ي كوپي خه لف)، په كيك له گه وره پيلوانی (بني جومح)، نه و
هوزه ي كه بيلال په كيك بوو له كويله كاني..

گوپي ئې ده بوو (نومه يه) هه ندي جار له گه ل هاوريزكانيدا له باره ي پیغه مبره وه ﷺ قسه ي
ده كرد، زورجاريش له گه ل نه نداماني هوزه كه يدا، قسه كاني به شيوه يه كي پر له بوغز و كينه و
غم و خراپه كاري بوو..

گوپيه كاني بيلال له نيو نه و وشه رقاويه شيتانه دا نه و بنه مايانه ي ده بيست كه نه م نايه
نويته هيناويه تي و.. هه ستي ده كرد كه نه وانه بنه ما گه ليكي نوين بق نه م ژينگه يه ي كه نه مې
تيادا ده ژي... هه روه ها له قسه و باسه توند و تيزه كانياندا دانپيانانې به ريزي و راستگويي و
ده ست پاكې (محمد) ي گوپي ليده بوو...!!

به لي... نه و ليپاني ده بيست سهريان ليې سوړده ما و، سه رسام ده بوون، به وه ي كه (محمد)
هيناويه تي...!!

هه نديك به هه نديكي ديكه ي ده ووت: (محمد) روزه ك له روزه ن دروزه نه بووه، جادوگر
نه بوه و، شيت نه بووه.. هه تا نه مړو بيين به وانه عه پيداري بکه يين و، ريزگري له وانه بکه يين كه
خيرا به ره و نايه كه ي ده روزه...!!

گوپي ئې بوو ده رياره ي ده ستپاكيه كې ده توان..
باسي نه مه ك..و

مه ردايه تي و.. خوړه وشت..و

پاك و بيگه ردي و عاقله نديان ده كرد..

هه روه ها ده بيبيست نه و هوكارانه يان به گوپي په كتردا ده چرپاند كه وايان له تده كات
روويه پروي ببنه وه و نوژمنايه تي بكن، نه وش: په كم پشتيواني و خوشويستني نايي بار
باپيرانه.. نووم مه ترسيان له شكومه ندي قوره يش - نه و شكويه ي كه مه له بنده نايه كه ي،
وه ك پايته ختيكي پرستش و قورياني كردن له هه موو دورگه ي عه ره بيدا، پتي به خشيبوو- ،
پاشان رق و كينه يان به رانبر (بني هاشم)، كه له نيو نه واند ا پیغه مبره و نيورداويك ده ركه ویت
و له مان نه بيت...!

روزيكيان (بيلال كوپي په باح) روناكي خوي به دي كرد و، له قولايي ده روونه چا كه يدا
گوپيستي له رينه وه ي ده بيت و، به ره و لاي پیغه مبري خوا ﷺ ده چيت و موسلمان ده بيت...

نږدی پسې ناچیت ه والی موسلمان بوونه که ی بللو ده بیته وه... زهوی له بهر چاوی
سه رگه وره کانی له (بهنی جه موج) سوږ ده خوات.. نو سه رانه ی که لوت به رزی فووی
تیکر دبوون و له خوږیایی بوون قورسی کردبوون...!! شه پتانه کانی سه ر زهوی له سه ر سینگی
(نومه یی کوږی خه ل ف) کږبوونه وه، که موسلمان بوونی کږیله یه ک له کږیله کانیان به زلله یه ک
ده زانیت که مایه ی سه رشوږی و شوره یی به بؤ هه موویان..

کږیله حه به شیه که یان موسلمان بیت و، بکه ویته شوین (محمد)...!!؟

(نومه یی) به خوی ده لیت، له گال نه وه شدا قه ینا که... خوری نه مرؤ به مانه وه ی نه م کږیله
بی گوئی له سه ر نیسلام ناوا نابیت...!!

به لام خور هر گیز به موسلمان بوونی بیلال ناوا نه بوو، به لکو به له ناوچوونی هه موو
بته کانی قورده یش و، پاریزه رانی بته رستی ناوا بوو...!

* * *

له و لاشه وه (بیلال) هه لویتستیکی وه های هه بوو نه ک هر جیتی شانازی و ریزه بؤ نیسلام و
به س - نه گره یش نیسلام له هه موان شایسته تر بیت - به لکو ریز و شانازی بؤ هه موو
مرؤ فایه تی..

نو له به رده م سه خترین جوړه کانی سزادا خوږاگر بوو وه ک خوږاگرتنی که سانی مه زن و
چا که کار.

وه ک نه وه ی که خوی گه وره کردبیتیه نمونه بؤ خه لکی تابزانن که ره ش پیستیتی و
کږیله یه تی کار له مه زنی روح نا که ن گه ر نیمانی تیدا بیت و، دهستی به خودای خوږیه وه گرتبیت
و په یوه دستی مافه کانی بیت..

به راستی (بیلال) وانه یه کی ره وانی به خه لکی سه رده مه که ی و، هه مو سه رده مه کانی دیکه
پیشه که ش کرد، بؤ نه وانه ی که له سه ر ناینه که ی نه ون و، له سه ر هر ناینیکی دیکه ن، وانه یه ک
کرؤ که که ی نه وه بوو که نازادی ویزدان و سه روره یه که ی نافرؤشرین به پږی زهوی زیږ، یان به
پږی زهوی له سزادان..

نو به رووت و بی پو شاکي خرابووه سه ر پشکو، تا له ناینه که ی پاشگه ز بیته وه، یان بیرو
بؤچونه که ی بگوریت، به لام رازی نه بوو..

له راستیدا پیغمبر ﷺ و، نیسلام، نه م کږیله حه به شیه بی ده سه لاته یان کردبووه
ماموستای هه موو مرؤ فایه تی له هونه ری ریزگرتنی ویزدان و، به رگریدن له نازادی و
سه روره یه که ی..

ئەوان له قرچەیی گەرمای نیوه پرواندا، کاتی بیابان دەبوویە دۆزه خێکی بکوژ. دەیانبرده
دەرهوه و بە رووتی فرییان دەدایە سەر چەوه بلیسمە دارەکانی، دواى ئەوه بەچەند پیاویك
بەردیكى زۆر گەرمیان دەهینا و دەیانخستە سەر جەستە و سنگی...

ئەو سزا دپندانە یە هەموو رۆژێك نووبارە دەبووهوه، هەتاوهكو له بەر سەختی سزاگەى دلى
هەندیک له جەلادەکانی بۆی نەرم بوو، نواجار رازی بوون که وازی ئی بهینن، بەو مەرجەى
بەچاکە ناوی خواوەندەکانیان بهینیت، با بەتەنها وشەیه کیش بیت -بەس و زیاتر نەبیت- تا
لوت بەرزى ئەوان پياريزی، قورەیش باسى ئەوه نەکن که ئەوان رووخاون و له بەرامبەر
خۆپاگرى و سووربوونی کۆپله که یاندا چۆکیان داداوه...

بەلام ئەو تەنانت ئەو تاکە وشەى که دەیتوانی بە نابەدلى بیلیت و، ژيانى خۆی پى
بکړیتەوه، بەپى ئەوهى ئیمانەکهى له دەست بدات و، واز له بیروبووچونى بهینیت...

تەنانت ئەو تاکە وشە سەر زارەکیەش (بیلال) رازی نەبوو بیلیت..!

بەلى.. رەتى کردەوه که بیلیت.. له جینگای ئەوه سروده نەمرەکهى نووبارە دەکردەوه:
(أحد.. أحد.. خودا تانک و تەنهایه..)

که جەلادەکانى هاواریان ئی دەکرد، بەلکو لى دەپارانهوه و دەیان وت:
(ناوی لات و عوزا بهینت).

ئەویش وهلامى دەدانەوه: (أحد.. أحد..)

پێیان دەوت: ئیمە چى دەلێن ئەوه بلى..

بە گالته جارپیه کی سەر سوپهینەر و، گالته پیکردنیکی جینو ئامیزه وهلامى دەدانەوه:
(زمانم ئەوهى پى ناوتریت)...!!

(بیلال) له بەرگەرما و لەژێر بەردەکه دەمایهوه، هەتا کاتی ئیواره هەلیانده ستاندهوه و،
گوربستکیان دەکردە ملی، پاشان فرمانیان بە مندالەکانیان دەدا که بە دەوری شاخەکانی
مەککە و شەقامەکانیدا بیگێنن.. (بیلال) پش تەنها زاری بە سروده پیرۆزەکهى هەلدههینا و
بەس، ((أحد.. أحد..))

وهك ئەوهى لهگەلیاندام دەزانم که شەو دادەهات سازشیان لهگەلدا دەکرد:

سبەینى چەند وشەیه کی چاک له بارەى خواوەندەکانمان بلى، بلى: پەرورەدگارم لات و
عوزایه، تا وازت ئی بێنن برۆیت بەرئى خۆتەوه، بەپاستى له سزادانت ماندوو بوین، وای
لێهاتوه دەلێ ئیمە سزا دەدرین!

(بیلال) پش سەرى دەجولاند و دەیوت: (أحد.. أحد)

ئەمجا (ئومەیهى کورپى خەلف) بوغز و توپهیه کهى دەتەقیتهوه و زللهیه کی ئی دەدات و،

هاوار دەکات:

ئەو کۆیلە پەش، چ شومی و بەلایەك بھوی تووشمان بووت...؟ سویند بە لات و عوزا دەتکەمە پەند بۆ ھەموو کۆیلە و گەورە پیاوان..

(بیلال) یش بەو پەری دنیایی بیوادارانە و ھەزنی خواناسانە و ھەتھە و ھەلام و دەلتیت: (اھڤ... اھڤ... خودا تەک تەنھایە..)

ھەرھەما ئەو کەسە زۆلی کەسیکی خاوەن بەزەیی پیدراو، دەست دەکاتە و بە گفتوگۆ سازش و دەلتیت:

– وازی ئی بێتھ ئومەھە.. سویند بە لات لە ئەمپۆو ئیدی سزا نادریت.. (بیلال) لە ئیمەھە... دایکیشی کەنیزە کمانە، بە راستی ئەویش رازی نابیت کە بە ھۆی ئیسلام بھونی ئەمە و بێنە قسە و باسی سەرزاری و گالتە جاری قوڤە یش...

(بیلال) چاوی کردو و سەرنجیکی روخساری تەل کە باز و درۆزنیانی داو، بەزەردەخە ئەیکە و ھە گزنگی بەیان دەمی کردو و بە ئارامییەکی ھەک بومە لەرزە ھەژنەر وتی:

(اھڤ... اھڤ...)

سبەینی ھات و کاتی نیوھە بۆ نزیك بھویو، (بیلال) بەرھو ئەو گەرمایە برا، بەردەوام بھو لەسەر ئارامگری و خۆپاگرییەکی.

لە کاتیکدا کە سزایان دەدا، (ئەبوبەگری صدیق) دەچیت بۆ لایان و، ھاواریان ئی دەکات:

(ئایا پیاویك دەکوژن تەنھا لەبەر ئەوھە کە دەلتیت (الله) پەروەدگارە) ...؟؟

باشان ھاواری لە (ئومەھە کۆڤی خەلەف) کرد: ھا لە نرخی کەسی خۆی زیاتر و ھەرگەر و ئازادی بکە...

(ئومەھە) ش ھەک ئەوھە لە نغزبھوندا بیت و کەشتی دەریازبھونی پێ گەیشتیبت و بھو... دەروونی ئاسوودە و بەختە و ھەر بھو کاتی گوتی (لە ئەبوبەگر) بھو ئامادە ھە نرخی ئازادکردنی بدات، چونکە بێ ئومید بھونی لە ملکە چکردنی بیلال گەیشتبھو ئەو پەری.. ھەرھەما لەبەر ئەوھە کە ئەوان بازراگان بھون و، چاک دەیانزانن کە فرۆشتنی قازانجترە بۆیان لە مرئی..

فرۆشتیان بە (ئەبوبەگر) و ئەویش دەست بە جێ ئازادی کرد و، ئیدی (بیلال) لە نێو پیاوانی ئازاد دا شوینی خۆی گرت...

لەو دەمەشدا کە (ئەبوبەگر) بە ستراوھەکانی (بیلال) دەکردو و بەرھو ئازادکردنی دەبرد، (ئومەھە) پێی وت:

– بێبە، سویند بە لات و عوزا، گەر بە ئوقبەیکیش رازی بھویتا بە بیکریت ھەر پیم دەفرۆشتیت..

(نه بویه کړی) زړنگ تنگه یشت که نو وشانه چ بی نومیږی و بیزارییبه کیان له خو گرتووه و، شایسته ی وه لام دانه وه نه بوو...

به لام له بهر نه وه ی که هیرشی بوسه راېرو و ریزی نه و که سه تیدایه که بوو به برای و، هاو پشتمی، له وه لاسی (نومه یه) دا وتی:

- سویند به خوا گه ر نثوه به سه د توقيه ش رازی بوونایه بیفروشن هر ده مکړی...!!

له گه ل هاوړیکه پدا به ره و لای پیغمبر ﷺ که وته پرې تا مژده ی نازاد کړنی بداتی... له

راستیدا نه وه ش خوښی و جه ننیکی مهن بوو!

پاش کړچ کړنی پیغمبر و موسلمانان بق مه دینه و، نیشته جهی بوونیان له وې،

پیغمبر ﷺ ریسای بانگدان بق نویژ داده نیت... .

باشه ده بی کی روزه پینچ جار بیته بانگدهر بق نویژ...؟ دهنگی (الله اکبر) و (لا اله الا

الله) ی به رزی نیکل به ناسویه کان بکات...

نه و که سه (بیلال) بوو... که پیش سیازده سال نازار هر په شه ی ل ده کرد و، ده پیرژاند و،

نه ویش هاواری ده کرد: (الله احد... احد... خودا تک و ته نهایه).

پیغمبر ﷺ نه وی ه لبرژاد تا بیته یه که م بانگدهر له نیسلامدا.

به دهنگ خوښ و پارلو و، غه مگینه که ی، به رده وام ده کانی پر له نیمان و، گوئییه کانی پر

له شادی ده کرد، له کاتیکدا که بانگی ده دا:

(الله اکبر... الله اکبر... الله اکبر... الله اکبر...)

اشهد الا اله الا الله.. اشهد الا اله الا الله..

اشهد ان محمدا رسول الله.. اشهد ان محمدا رسول الله..

حي على الصلاة.. حي على الصلاة..

حي على الفلاح.. حي على الفلاح..

الله اکبر.. الله اکبر.. لا اله الا الله).

جهنگ و کوشتار له نینوان موسلمانان و، سوپای قوره یشدا به ریا بوو، که مه به ستیان بوو

مه دینه داگر بکه ن...

شه ریگی سهخت و نارپه حتی پر زیان... له یه که م غه زادا که نیسلام ده یکات (بیلال)

ده هات و ده چوو، غه زای به در... نه غه زایه ی که پیغمبر ﷺ فرمانی ده رکرد دروشمه که ی

(احد... احد) بیت.

* * *

له م جهنگه دا قوره یش پی نا به جهرگی خویدا و، هم مو که وره پیاوانی به ره و مه رگی

خویمان ده رچوون...!!

(نومه یه کورې خه ل ف) ویستی نه یه ته ده ری و به شداری نه کات... نو (نومه یه) یه ی که گوره ی (بیلال) بو و، به د پندانه ترین شیوه سزای د هدا...

بیری له نه هاتنه د هروه کرډبوه وه، گهر (عوقبه ی کورې اسی معیط) ی هاو پتی نه هاتایه لای، که زانیبوی نیازی دانیشتن و دهرنه چوونی هه یه، بوخوردانیکي به ده سته وه بوو، به ره و لای رښت و، بینی له ناو هڅه کیدا دانیشته وه، بوخوردانه کی خسته به رده می و پتی و ت: نه ی باوکی عه لی، خرتی پی بون خړش بکه، چونکه تر له پیږی نافر ه تانی...!!!!

نومه یه هاواری ل کر د وتی: خوا رو پره شت کات و نه وه یش ناشیرین کات که هیناونه... نوای نه و هیچ رنگایه کی دهرنه چوونی به دی نه کرد و له گه ل جه ناوهراندا چوره د هروه... چ نه نینه کی قه دهره، ده پیچته وه و ده کاته وه...؟
پیشتر (عوقبه ی کورې نه بی موعیط) گه وره ترین هاندری نومه یه بوو بق سزادانی بیلال و، موسلمانان به ده سته لاته کانی دیکه...

نه مړوش، هر نه هانی د هات که به ره و جهنگی به در بکه و یته ری، که تیا چوونی نه ی تیدا ده بیته...!! هه روه ک تیا چونی (عوقبه) شی تیدا ده بیته!
له راستیدا (نومه یه) له و که سانه بوو که دانیشته بوو... گهر سه رزه نشتی (عوقبه) نه بوایه به و چوره ی که بینیمان دهرنه ده چوو بق شه پ...!!

به لام خوای گه وره فرمانی خوی به جی ده گه یه نیت، ده بیته (نومه یه) دهریجیت، چونکه حسابیکي کون له نیوان نه و په کیک له به نده کانی خوادا هه یه و، کاتی پاکتاو کردنی هاتووه و، قهرز کون ده بیته به لام نافر و نیت، وه ک چون قهرز ده کن، ده بیته ناوه هاش بیده نه وه...!!!
قه دهر بوی دهره خسی که گالته به سته مکاران بکات... نه وه تانی نه و (عوقبه) یه ی که (نومه یه) گوپی له هاندانی ده گرت و، ناره زووه کانی له سزادانی پروادارانسی بی گونا هدا به جی ده هینا، هر نه و (نومه یه) به ره و تیا چوون ده بات...
به ده ستی کی...؟

به ده ستی خودی (بیلال)... ته نیا (بیلال) و به س!!
هه مان نه و ده سته ی که (نومه یه) به زنجیر ده بیبه سته وه و، خاوه نه که ی نه شه که نجه و نازار د هدا...

هر نه و ده سته نه مړ و، له غه زای به دردا، واده و ژوانی هه یه که قه دهر چاکترین کاتی بق دیاری کرډوه، له گه ل نه و جه لاده ی قور ه یشدا که به سته م و نوژمنایه تی موسلمانانی سه رکز کرډبوو...

نه وه به ته ولوی پرویدا...
کاتیک شه پ له نیوان هه روه لادا به ریا بوو و، لای موسلمانانان به دروشمه که یان (أحد...أحد) له ریبه وه، (نومه یه) دلی داخو ریا و، ترسی ل نیشته...

نه و وشه یه ی که دویښی کویله که ی له ژر سزا و نه شکه نجه دا ده یوته وه، نه مړی بوته دروشمی ناینیک به تیکړا و بوته دروشمی هه موو نوممه تی نوی...!!
(أحد..أحد.)

تا به مجزه ..؟ به خویراییه و.. نه و گه شه گردنه مه زنه..؟؟

* * *

شمشیره کان به یه کدا چوون و، شه پ گرم بوو...
له کاتیکدا که جهنگ له کوتایي نزیك ده بووه وه، (نومه یه ی کوپي خه لف) (عبدولرهماني کوپي عه وف) ی هاوړلی پیغمبر ﷺ به دی کرد، هانای بی برد و، دلاوی لیکرد که لای نه و دیل بیت به لکو ژيانی رزگار بکات..
(عبدالرحمن) یش به داواکه ی رازی بوو و، په نای دا، پاشان به نیوه ندی گزړه پانی جهنگدا به ره و جینگای دیله کانی برد.

له ریگادا (بیلال) چاری پیکه وت و، هاواری لی کرد:
(سهری کوفر..نومه یه ی کوپي خه لف)... رزگارم نه بیت گه نه و رزگار بیت)..
شمشیره که ی به رزگرده وه تا نه و سهره ی پی بقرتینی که له خویرایی بوون و لوت به رزی قورسی کردبوو، (عبدالرحمنی کوپي عه وف) هاواری لی کرد:
(نا... بیلال.. نه وه دیلی منه)

دیلی چی.. که هیشتا جهنگه که گرم و برده وامه..؟؟
دیلی چی هیشتا شمشیره که ی خوینی جهسته ی نه و موسلمانانهای لیده چوړیت که پیش که میک له گه لیان ده جهنگا..؟؟

نه خویر.. نه و لای (بیلال) پیکه نین و گالته جاری بوو به عه قله کان.. (نومه یه ی ش به پیتی پیویست پیکه نیوه و گالته ی کردوه..
هینده ی گالته کردوه که هیچی نه هیشته و نه و بی روژکی وه که نه مړی و، بز نه م تنگانه یه و، نه م سهر نه جامه...!!

(بیلال) که بینی خوئی به تنها توانای به زاندنی په نادانی (عبدالرحمنی کوپي عه وف) ی برای نایینی نیه، به وپه ری دهنگ به رزییه وه هاواری له موسلمانان کرد:
(نه ی پشتیوانانی خوا.. سهری کوفر (نومه یه ی کوپي خه لف) نه وه تا، رزگارم نه بیت نه گه نه و رزگاری بیت)...!

دهسته ی که له موسلمانان که شمشیره کانیان مرگی لیده چوړا، به ره و لای هاتن و، دوری (نومه یه ی) و کوپه که بیان دا - که له گه ل قوپه یشدا به شداری شه ری کردبوو- (عبدالرحمن)

نیتوانی هیچ بکات... نه که هر شه و نه لکه له بهر جه نجالی توانای پاراستنی زریپوشه که ی خویشی نه بوو...

(بیلال) به قولی له لاشه ی (نومه یه) راما که له ژیر شالووی شمشیره کاندای که وتبوو، پاشان به خیرایی لئی نورکه و ته و به دهنکه خوشه به رزه که ی هاواری ده کرد: (أحد..أحد).

* * *

به مافی خۆمانی نازانم که نا له و شوین و جینه دا بۆ چاکی لئی بوورده یی لای (بیلال) بگه رین...

خۆ نه گه به یه ککه یشتنی (بیلال) و (نومه یه) له ره و شینکی دیکه دا بوايه، نه وای بۆمان هه بوو که پرساری مافی لئی بوورده یی له (بیلال) بکه یین و، بۆ که سیتی وه که نه و ئیماندار و خاوه ن ته وای نه بوو که رژی تیدا بکات.

به لام نه و دیداره ی که بوو، له شه ردا بوو، هر لایه و بۆ شه هاتبوو که نوژمنه که ی له ناو به ریت...

شمشیره کان گریان ده سهند و.. کوژراوان ده که وتنه سه ر زوی. و.. هرگ به بواي یه کدا ده هات، پاش شه بیلال چاوی به (نومه یه) بکه ویت، نه و (نومه یه) یه ی که شوین سه ره په نه چه یه که له جه سته ی نه هیشته شوینه واری نه شکه نه چه ی نه و ی پیوه نه بیت. له کوئی ده بیینیت و چۆن..؟

له گۆره پانی جه ننگ و کوشتاردا ده بیینن، که به شمشیره که ی سه ری هر موسلمانیتی بکه ویت به رده ست دروینه ی ده کات، خۆ گه به سه ری (بیلال) یش بگه یشتایه نه وای ده بیه راند... نا له و ره و شه دا نه و نوو پیاوه به یه که ده گهن، هیچ دادگه ریبه کی تیدا نیه له (بیلال) به رسین: بۆچی به جوانی لئی نه بورا؟؟

* * *

رؤژان ده گوزه ری، مه کهکه رزگار ده کریت...

پیغمبر ﷺ به سوپاسگوزاری و به دم -الله اکبر- وه، له پیش ده هه زار موسلمان وه ده چیته ناوی... خیرا به ره و (که عبه) ده چیت.. نه و جیگا پرۆزه ی که قوه یش به قه د ژماره ی رۆژه کانی سال بتیان تیدا دانابوو، جه نجالیان کردبوو!!

به راستی (حه ق) هات و، (ناحه ق) له ناو چوو.

له مرۆ به دواش نه عوزا و.. نه لات و.. نه هوبه ل ده مینیت.. له نیسته به دواوه هیچ مرۆفی له به رده م به رنیکدا یان بۆ بتیک خۆی ناچه مینیته وه و.. خه لکی پر به ویزدانیان جگه له و

خودایه‌ی که هاوشیوه‌ی نیه و، تاک و ته‌نیا و بیتاوه‌له و، گه‌وره و پایه به‌رزه، هیچی دی ناپه‌رستن..

پیغمبر ﷺ ده‌چپته (که‌عبه) وه و، (بیلال) پیش له‌گه‌ل خزی ده‌بات...!

هر که ده‌چپته ژوروی روویه‌پووی په‌یکه ریکی داتاشرلو ده‌بیتته‌وه، که ویتنه‌ی (ئیب‌راهم) ده‌خاته روو که به‌خت ده‌گریتته‌وه، پیغمبر ﷺ توره بوو فه‌رموی:

(خوا بیان‌کوژیت... سه‌روه‌رمان ئیب‌راهم به‌خت گه‌روه نه‌بوو... ﴿مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ ئیب‌راهم نه جوله‌که بوو نه گاور، به‌لام په‌کتابه‌رستتیک بوو خزی به‌خوا سپاردبوو، هیچ هاوه‌لی بق خودا په‌یدا نه‌ده‌کرد. بحال
عمران/۶۷.

نوای ئوه فه‌رمانی به (بیلال) کرد که بچپته سه‌ر مزگه‌وته‌که و، بانگ بدات.

بیلال بانگ ده‌دات... ئای له جوانی و شادی و خۆشی ئه‌و سات و، شوین و، بۆنه‌یه...!!
زیان له مه‌که‌دا له جوله وه‌ستا و، هه‌زاره‌ها موسلمانیش وه‌ک شنه‌بایه‌کی وه‌ستاو
راوه‌ستان و، به‌ملکه‌چی و له‌به‌ر خۆوه به‌نزمی له نوای (بیلال) وه‌هه‌کانه‌ی بانگیان
ده‌وته‌وه.

هاوه‌له‌پرستان له نژیو ماله‌کانی خۆیاندا بوون، خه‌ریک بوو باوه‌ر نه‌که‌ن:

ئوه (محمد) و ئه‌وه‌هه‌زارانه‌یه که نوینی لیره دهر کران...؟؟

ئهری به‌راست ئه‌وه ده‌هه‌زار موسلمانیه له‌گه‌ل‌دایه...؟؟

به‌راستی ئه‌مه ئه‌وه‌که‌سه‌یه که دهرمان کرد و، له دژی جه‌نگاین، خۆشه‌ویستترین خزم و
نزیکتین که‌سیمان کوشت...؟؟

ئهری به‌راست ئه‌وه، که پیش چه‌ند ساتی بۆمان دوا و، ملمان له‌به‌ر ده‌ستیدا بوو، پیمانیه

وت:

(بپۆن... ئیوه نازادن)...!!

به‌لام ئه‌و ساته‌سیان له گه‌وره‌پیاوانی قوره‌پیش، له سیبه‌ری (که‌عبه) دا دانیشتبوون، وه‌ک
ئه‌وه‌ی دیمه‌نی (بیلال) بیزاری کردبن، که به‌کانیان ده‌خاته ژیر پیتی و، به‌سه‌ر خۆله
که‌له‌که‌په‌وه‌ده‌نگی بانگه‌که‌ی وه‌ک بۆن و به‌رامه‌ی به‌هه‌ز له ناسۆی مه‌که‌که‌ بلوو
ده‌کاته‌وه...

۱ ئه‌و جوژه به‌خت گرتنه‌وه‌یه بریتی بوو له‌وه‌ی که‌سێک بیویستایه کارێک ئه‌نجام بدات یا
سه‌فه‌ریک بکات یان نه‌یکا (واته دوو دل‌بیت)، ده‌یانوسی و ده‌یانسته نار په‌رداخێکه‌وه به
(بیکه) و (نه‌یکه) پاشان تیروپشکیان بق ده‌کرد -وه‌رگێت-

نهو سې که سه ش (نهو سوفیانی کوپی حهرب- که پیش چهند ساتی موسلمان بوو-) و
(عهتابی کوپی نوسهید) و، (حارسی کوپی هیشام) بوون- که نهو دوانه یان هیشتا موسلمان
نهو بوو بوون..

(عهتاب) سهیری (بیلال)ی ده کرد که بانگی ددها، وتی:

- خورا ریژی له (نوسهید) گرت که گوئی له مه نه بوو، که پئی نارپه حهت ده بوو.

(حارس) پیش وتی:

- سویند به خوا.. گهر بمزانیایه (محمد) حهقه شوینی ده که وتم...!!

(نهو سوفیان)ی نذر زانیش له باره ی قسه کانیانه وه وتی:

- من هیچ نالیم، چونکه گهر قسه بگم نهوا نم بهر دانه خه بهرم لی ده دن!!

کاتی پیغمبر ﷺ (که عبه)ی به جی هیشت چاوی پتیمان که وت، له چرکه ساتیکدا نیو
چاوانی خویندنه وه، له کاتیکدا که چاوه کانی به رووناکي خودا و، شادی سرکه وتن
ده دره وشانه وه فهرمووی:

- زانیم که چیتان دهوت...!!!!

نهوهی که وتبوویان بزوی باس کردن..

(حارس) و (عهتاب) هاواریان لی هه ستا:

شاهیدی ده دهن که تو پیغمبري خودایت، سویند به خوا که س گوئی لیمان نه بوو تا

بلین نهو هه والی پیداویت...!!

نهما به دلکی نویوه پیشوازیان له (بیلال) کرد.. که له دلایندا نهو وشانه دهنگی

ده دلیوه که له پیغمبريان ﷺ بیست له وتاری سهره تایی هاتنه نیو مه ککه دا:

(نهی خه لکی قورپهیش!!! خوای گوره خق هه لکی شانی نه فامی و خق هه لنان به باو و

باپیرنی له نیودا نه هیشتن، خه لکی له ناده من و.. ناده میش له خوله)..

* * *

بهو جزره (بیلال) له گه لی پیغمبر دا ﷺ زیا و هه موو دیمه نه کانی له گه لدا بینی و، بق نویژ

بانگی ددها و، نروشمه کانی نم ناینه مه زنه ی ده بوژانده وه و ده پاراست، که له تاریکی

ده ریازی کردبوو به ره و رووناکي، له کویله په تیه وه ده ریازی کرد به ره و نازاد بوون...

ریژی نیسلام به رزیووه وه، له گه لیشیدا موسلمانان ریژدارتر بوون، (بیلال) پیش روژ له نوای

روژ له دلی پیغمبري خوا نزدیکتر ده بووه وه، پیغمبر له باره یوه ده یفه رموو: (پیاویکی

نه هلی به هشت)..

له گه لی نهو شددا بیلال هه به چاکی و خاکه پایي مایه وه، تنها خزی و ده هاته پیش چاو

که (حه به شیبه که تا دوینی کویله بوو)...!!

رژژیکیان رۆشت نوو ئافرهت بۆ خۆی و براکهی بخوازیت، به باوکیانی وت:
(من بیلام.. ئەمەش برامە، نوو کۆیلەى حەبەشین.. گومرا بووین خوا رینوینی کردین..
نوو کۆیلە بووین خوا ئازادی کردین.. گەر ئەو نوو ئافرهتەتان پێداین، ئەوا سوپاس بۆ خوا
و.. ئەگەر رازیش نەبوون، ئەوا خوا گەورەترە)..!!

* * *

پێغه مبهري ﷺ وه فاتی کرد و به رەزامەندی و رازیکراوی گەراپه وه بۆ لای پهروه رەدگاری
بالادەست و، لەدوای ئەو (ئەبوبەکر) خەلیفەى کاروباری موسلمانانی گرتە دەست..
بیلال چووێه خەزمت خەلیفەى پێغه مبهري خواو پێی وت:
(ئەى جینشینی پێغه مبهري خوا..
گویم له پێغه مبهري خوا ﷺ بوو دەیفەرموو: باشترین کردەوهى بروادار، جیهادکردنە
لەپێناوی خوا)..

(ئەبوبەکر) پێی وت: باشه چیت دەویئ ئەى بیلال..؟
وتی: دەمەویت که خۆم بیهستم له پێناوی خوادا هەتا دەمرم..؟
(ئەبوبەکر) پێی وت: ئەى کۆ بانگمان بۆ بەدات..؟؟
(بیلال) چاوه کانی پر له فرمێسک بوون و، وتی: لەدوای پێغه مبهري خوا بۆ هیچ کەس بانگ
نادەم.

(ئەبوبەکر) پێی وت: نا بیلال... بەمێنەرەوهو بانگمان بۆ بەدە..
(بیلال) وتی: گەر ئازادت کردووم بۆ ئەوهى که بۆ تۆ بم، ئەوا با چۆنت دەویئ وابکەم، گەر
لەپێناوی خواشدا ئازادت کردبوم ئەوا وازم لەپێنە بۆ ئەوهى که ئازادت کردم لەبەر ئەو..
(ئەبوبەکر) وتی: لەبەر خوا ئازادم کردیت ئەى (بیلال)..

سەربردە گێزەوان جیاوازییان هەیه، هس وایان هەیه دەگێزێتەوه که بۆ شام چوو، لەویئ به
موجاهیدی و، نامادەیی ماوه تەوه.

هەندیکى دیکەیان دەگێزێنەوه که داخوازییه کهى (ئەبوبەکر)ى قبوڵ کردووه که له
(مەدینه) بەمێنێتەوه، کاتیك که مرد و، (عومەر) بویه جینشینی، مۆلەتى ئی خواست و بەرهو
شام رۆشت.

بەمەر حال، (بیلال) ئەوهى مابوو له ژيان و تەمەنى کردیه نەزرى خۆبه ستن و
نامادەبوون بۆ جیهاد لەو شوێنانهى که مەترسى هەبوو لەسەر ئیسلام، سوور بوو لەسەر
ئەوهى که لەسەر چاکترین کارێك بیئت که خوا و پێغه مبهري لایان خۆشه ویسته تا شاد دەبێتەوه
به دیداریان.

ئیدی لەوه بەدواوه به دەنگە خۆشه غەمگینه سامداره کهى بانگی ئەدا، چونکه نیده توانی

که به زمان بلایت: (أشهد أن محمداً رسول الله) له بهر نه وهی یاده وه ریبه کانی هیرشیان بۆ دههینا و دهنگی له ژیر خه مه کانیاندا ون ده بوو و، به فرمیسک وشه و پهنده کانی دهرده بېی.
 نوا بانگیشی نه و جاره بوو که نه میری بېواداران (عومه) سهردانی شامی کرد و، موسلمانان لیتی پارانه وه که داوا له (بیلال) بکات که ته نها جارک بانگیان بۆ بدات.
 نه میری بېواداران (بیلال) ی بانگ کرد، له کاتی بانگدا داوی لیکرد که بانگی بۆ بدات..
 (بیلال) چوه سهر و بانگی دا.. هه موو نه و هاوه لانه ی که پښغه مبریان بینیبوو بیلال بانگی بۆ دها دستیان کرد به گریان.. به جۆرک گریان که پښتر هه رگیز وا نه گریاون.. (عومه)
 له هه موویان زیاتر ده گریا..!!

* * *

بیلال هه روه که ده بویست به جه نگاوه ری له شام کچی نوایی کرد..
 نه مړوش له ژیر خاکی نیمه شقدا نیسکی پیاویک شاردر اووه ته وه که له مه زنتین پیاوانی مړوفایه تیبه له خۆر اگری و دامه زواویی له سهر عه قیده و باوه پ..
 مړوفایه تیبه له خۆر اگری و دامه زواویی له سهر عه قیده و باوه پ..

عبدالسی کوپری عومر

کولتوری فونڈاٹار

له ترپکي ته مني دريژيدا هاته گز ووتی:

(بهيمه تم دا به پښه مېری خوا ﷺ.. تا نه مړش نه شکاندوموه و نه گزپوموه.. هرگيزيش بهيمه تم به ماشووبگار نه داوه و.. هيچ بېوادار ټکيشم له گز په کيدا رانه چله کاندوموه)..
 هم وشانه پوخته ی باوه پيگراوی ژبانی پياوچا کيکه که زياد له هه شتا سال ژباوه و، سه رته تاي په يوه ندي کړنښي به نيسلام و پښه مېره وه له ته مني سيازده سالي دا بوو، کاتيک له گال باوکيدا هات بڼ غزاي بدر، به و نومېده ی که له نڼو مواهيداندا جتيگاپه کی هه بيت، گهر پښه مېر ﷺ له بهر که می ته مني نه يگيژاپه ته وه..
 له و روزه وه.. به لکو بهر له و روزه ش کاتيک له گال باوکيدا کزچی کرد بڼ مه دينه..
 په يوه ندي هم منداله، که زڼر زوو پياو ته تيډا به دره کوه ت، به پښه مېر و نيسلامه وه ﷺ ده ستي پيکړد..

تا له و ساته وه تا نه و روزه ی ده گريته وه بڼ لای په روه ردگاری، له ته مني هه شتا و پښچ سالي دا، له هر کويدا پڼی بگه ين کولته ده ری و توبه کاری تيډا به دی ده که ين، که هينده ی تاله موويه که له ريبازه که ی لانادات و، له و په يمانه ی که داويه تي پاشگه ز نابيته وه، هر به لښيکيشي دابيت به که م سه يری ناکات.

لاينه سه رنج راکيشه ره کانی (عبداللهی کوپي عومر) زڼدن.

زانيه که ی و، خاکه پایي و، سه قامگري ويژدان و ريبازی و، سه خاوه تي و، پاريزگاری (ورع) و، به رده وامي له سه ر پرستش و راستگوي ده سترگني به پښه نگو وه..
 به هه مو نه و چاکه و خه سله تانه، (نين عومر) که سایه تيه به هيزه که ی و، ژبانه بيگه رده راستگويانه که ی زاخا و دا بوو..

له (عومری کوپي خه طب) ی باوکيه وه چاکه ی زڼر فير بوويوو، له گال باوکيشيدا له پښه مېره وه تيکپای چاکه و مه زنيه کان فير بوو..

وه کو باوکي نيمان هيتانه که ی به خوا و، پښه مېر، چاک بوو، پاش نه وه ش چاوديري کردنی نه و بڼ هه نگاهه کانی پښه مېر مایه ی سه رسوپمانی عاقله ندان بوو..
 نه و سه يری ده کرد، بزانی پښه مېر له هه موو کارنگدا چی ده کرد، نه ميش به وردی و ملکه چيپه وه لاسایي ده کرده وه.

بڼ نمونه لڼزه دا پښه مېر ﷺ نوڼی ده کرد.. نين عومر ريش له هه مان جتيگه دا نوڼی ده کرد..

له ویشدا، پیغمبر ﷺ به پټوه ده پاراپوه، ئیښن عومریش به پټوه ده پاراپوه. یان له ویندا پیغمبر ﷺ به دانیشتنه وه ده پاراپوه، (عبدالله)ش به دانیشتنه وه ده پاراپوه..

ئا لیره شدا و، له سره هم ریځایه روژنکیان پیغمبر له سره وشتره که ی دابه زی و، دوو رکات نویژی کرد، (ئین عومر)یش گه ری بکه وتایه ته سره همان شوین و جی هه مان کاری نه تمام دهنه..

نه که هه هینده، به لکو ده گپنه وه که وشتره که ی پیغمبر له و جیځایه ی نیو مه که که دا دوو جار سوپاره وه، به له وهی که پیغمبر ﷺ دابه زیت و دوو رکات نویژ بکات، له وانیه وشتره که له خوپا وای کرد بیت تا شوینیک بق خوی بسازینیت.

به لام (عبدالله ی کوپی عومر) هه که بگه یشتایه ته نه شوینه دوو جار وشتره که ی ده سوپارنده وه، پاشان دایه دنا و.. دواتر دوو رکات نویژی بق خودا ده کرد.. ته واو به و شیوهیه ی که له پیغمبره ی بینیبوو...!!

هم زور لاسایی کردنه وه ی پیغمبر له لایه ن (ئین عومر) وه، وای له عانیسه ی دایکی بهواداران کردبوو که له باره ی وه بلیت:

(هیچ که س شوین پتی پیغمبره ی له جیځای خویدا وه ک ئین عومر هه لته گرتوه).

ته مانه دریزه پیرۆزه که ییشی به و خۆشه ویستیه به تینه وه به سر برد، هه تا وه کو سرده میک هات به سره موسلماناندا چا که کاریان ده پاراپوه:

(خوایه چه نده منت هیشتوه (عبدالله ی کوپی عومر)یش بمینیته وه، تا شوین پتی هه لگرم، چونکه بیجگه له و که س له سره فرمانه کانی سره تا نابینم)..

* * *

به هوی به هیزی پشکنینی توند و به تینی هه نگاو و وابسته یی به سوننه ته کانی پیغمبره وه ﷺ، (ئین عومر) هیشتا له گپانه وه ی فرموده له پیغمبره ی خواوه ده ترسا، فرموده ی نه ده گپاره وه تا به ته واوه تی به که به یه کی پینه کانی له یاد نه بوایه. خه لکانی هاوسه رده می ده لاین:

(له نیو هاره لانی پیغمبره ی خوادا که س نه بو هینده ی (عبدالله ی کوپی عومر) خوپاریز بیت له زیاد کردن بق فرموده یان که مکرده وه ی)...!!
به هه مان شیوه زور خوی ده پاراست له فه توا دان...

روژنکیان پیاویک هاته لای بق پرسیار کردن، کاتیک پرسیاره که ی ناراسته ی (ئین عومر) کرد، له وه لامدا پتی وت:

(هیچ زانیاریم نیه له باره ی نه وهی که تو پرسیار ی له باره وه ده که ی ت)..

پیاوړه که رښت به رڼګای خوږه وه... هرکه چنه د هه نګاوڼک دور که وته وه (نښین عومر) دهسته کانی به خوږی و شادی وه ده خشانده به یه کدا و به خوږی دهوت:

(نښین عومر له باره ی شتیکه وه پرسیاری لیکرا که نهیده زانی، وتی نازانم)!

توریش ده ترسا له وهی له فه تواداندا نیجتهاد بکات و، هه له بیته نیجتهاده که ی، سه ره رای نه وهی که نه و بنه ماکانی ثاینیکی مه زنی په پره و ده کرد، که بۆ نیجتهادی هه له پاداشتیګ داده نیت، دوو پاداشتیش بۆ هی ته واو، به لام وهره که ی زاتکردنی له سر فه توادان نه هیشتبوو.

هر وها دوری ده خسته وه له پله و پایه ی دادور ی.

له و کاته شدا دادوره ړتی به رزترین پله و پایه ی ده ولت و کومه لگا بوو و، ده وله مه ندی و ریز و شکوی بۆ خاونه که ی دهسته بهر ده کرد...

به لام (نښین عومر) ی پاریزکار چ پیوه سستی که ی به ده وله مه ندی و پله و ریز و شکو هه یه...؟!

رؤڼیکیان خلیفه (عوسمان) ټ بانگی کرد و داوای لیکر که پله ی دادور وهریگریت، لیبور دنی خواست، (عوسمان) رڼی له گه ل وت، به لام نه و هر سور بوو له سر لیبور دنه که ی...

(عوسمان) لیتی پرسی: سه ریچی فرمانم ده که یت؟؟

(نښین عومر) له وه لامدا وتی:

(نه خیر... به لام پیتم گه یشتوه که دادور ی سی جوره...)

دادوره ړک که به نه زانی دادور ی ده کات، نه وه له ناگر دایه..

دادوره ړک به پتی ویست و ناره زوی خوږی دادور ی ده کات، نه وهش هر له ناگر دایه..

دادوره ریکیش نیجتهاد ده کات و ده بیکیت، نه وه شیان هر نه وهی بۆ هه یه، نه گوناھی

له سره، نه پاداشتی هه یه...

منیش له بهر خاتری خوا داوات لی ده کم بمبوریت له وهرگریتی نه و کاره)...

(عوسمان) لیتی بورا، به لام پاش نه وهی که په یمانی لی وهرگریت که نه وه بۆ که س

نه گریته وه.

چونکه (عوسمان) پله و ریزی (نښین عومر) ی له دلای خه لکیدا ده زانی و، ترسی نه وهی

هه بوو گه ر پیاوچا کانی ته قوادار به وهرنه گرتنی قازیتی که ی بزانی، شوین و پتی نه و بگرن و،

نه و کاته ش خلیفه که سانی ته قواداری بۆ قازیتی دست نه که ویت..

رهنگه نم هه لویتسه ی (عبداللهی کوپی عومر) وه ک نیشانه یه کی ناچور (سلیبی) دیاریت.

به لام له راستیدا وانیه، نه و که دادوره ړتی نه ده کرد له کاتیکدا نه بوو که که سی دیکه

شایانی نه و شوینه نه بیته، به لکو رڼک له هاوه له چاک و پاریزکاره کانی پیغه مبهری خوا له

ژياندا بوون و، هندیکیان سر قالی کاروباری دابوهری و فه توا دان بوون..
 هـروهـها دور که وتنه وهی (ثیبین عومه) یش نه بووه هـزی له کارکه وتنی کاروباری
 دادوهریتی، یان بکه ویتنه دست نهو که سانهی شیاری نین...
 به لکو نه وه های پی باشتر بوو له گه ل دهروونی خویدا بمینتته وه و، به گوپراهلی زیاترو،
 په رستشی زقدرترگه شهی پی بدات و پاکی بکاته وه..
 هـروهـها له سرده مهی ژیانی نیسلاندا، نونیا به رووی موسلماناندا والا بوو، سه روهت و
 سامان به سه ریاندا رزایوو، پله و پایه و نه میرایه تی زقدر بوو بوو.
 گومپایی سه روهت و سامان و پله و پایه له دلی هندی بپوادار نزیک بووه وه، نه مه وایکرد
 که چه ندین هاوهلی پیغه مبهـر، له نیویاندا (ثیبین عومه)، نالای به ره لستی کردنی نهو
 گومپاگردنه به رز بکه نه وه و خویان بکه نه نمونهی نونیا نه ویستی و پاریزکاری و دور
 که وتنه وه له پله و پایه ی به رز و، شکاندنی ناشووب و گومپاگردنه که ی...
 * * *

له راستیدا (ثیبین عومه) هاوهلی شه بوو، تئیدا هله دستایه وه و شه ونویژی ده کرد و..
 هاوپزی به ره به یان (سحر) بوو، به گریان و پارانه وهی لیخوشیوون به سه ری ده برد...
 له لاویدا خه ونیکی بینی، راله و لیکانه وهی پیغه مبهـر ﷺ یق نهو خه ونه ی و ابوو که شه
 نویژی کرده نهوپه ری نومیده کانی عبدالله و، مایه ی خوشی و شادیه کانی..
 ده با گوپرا دیرین بوی، خوی خه ونه که یمان یق ده گپرتته وه:
 (له سرده مهی پیغه مبهـری خوادا ﷺ له خه وندا پرنیم پارچه یه ک ناوریשמم به ده سته وه بوو،
 یق هر جینگه یه کی به هشت بمویستایه ده بیردم...
 بینیم دور که س هاتن یق لام، ویستیان بمبهـن یق ناو ناگر، مه لانیکه یه کیان پی گه یشت
 وتی: مه ترسه، مه شله ژئی، نه وانیش وازیان لی هینام..
 (هه فسه) ی خوشکم خه ونه که ی یق پیغه مبهـر ﷺ گپراهیه وه، نه ویش له رموی: (عبدالله)
 چاکترین پیاوه، خوزگه شه ونویژی ده کرد و زقریشی ده کرد)...
 جا له و روزه تا گه یشته وه خزمه تی خوا، له مال، یان له سه فه ر، وازی له شه ونویژ
 نه هینا..

نه وه بوو نویژی ده کرد و قورنانی ده خویند و، زقدر یادی په روه ردگاری ده کرد... هه رکه
 گوپی له نایه ته ترسینه ره کانی قورنانه ده بوو، وه کو باوکی فرمیتسک له چاوانی ده بارین..
 (عوبهیدی کوپی عومه) ده لیت: زقریکیان نه م نایه ته م یق (عبداللهی کوپی عومه)
 خوینده وه:

﴿لَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا، يَوْمَئِذٍ يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا

وَعَصُوا الرُّسُولَ لَوْ نُسَوِيَ بِهِمُ الْأَرْضُ وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا: ده بئى چۆن بئى نه گهر ئيمه له ههركومه لئى هاوئاين يه كيكمان لى هه لباردن كه ببنه شايهت له سهرريان، تو شمان كرده شايه تيك له سهر ئه مانه .. نه وئى رۆژئى نه و كه سانهى كافر بوون و به قسهى پينهمبهريان نه كرد، ههز ده كه نه له گه ل زهوى ته هخت بگريئن و، ناشتوانن ههچ قسه يه كه له خوا بشيژنه وه. ﴿النساء/ ۴۱-۴۲﴾.

ئهمه وای له (ئيبين عومه) كرد ده دست بكات به گريان هه تا پيشى به فرميسكه كانى ته پ

بوو..

رۆژئيكيان له نيو براكانيدا دانيشت، ئهم ئايه تهى خوینده وه:

﴿وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ، الَّذِينَ إِذَا أَكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ، وَإِذَا كَالُواهُمْ أَوْ وَزَنُواهُمْ يَخْسِرُونَ، أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ، لِيَوْمٍ عَظِيمٍ، يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ: هاواره له كه م فروشان، نه و كه سانهى به پيوانه شتى له م مردم ده ستين، ده شتى هه موويان پئى بدهن.. نه گهر خو شيان بويان پئوان، يان به كيشانه يان پيدان، لئى كه م ده كه ن.. ناخو ئه وانه نازانن كه هه ر زيندوو ده كرينه وه، بئى رۆژئيكى گه وره و گران، نه و رۆژهى كه هه موو م مردم بئى نيدارى په روه ريدگارى هه موو دنيا راده وه ستن. ﴿المطففين ۱-۶﴾.

پاشان به رده وام ئهم ئايه تهى دووياره ده كرده وه:

﴿يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾...

له گه ليدا فرميسك باران ئاسا ده هاته خوارئى... هه تا له بهر رۆژ تامه زوئى و گريانى

بورايه وه و كه وت!!

* * *

سه خاوهت و دونيانه ويستى و پاريزكاريه كهى نه و پيگه وه له هونه ريكي مه زندا كاريان ده كرد، بئى پيگه يئانى باشترين چا كه كانى ئهم مروفه مه زنه.. كه زورى ده به خشى، چونكه به خشنده بوو..

حه لالى پاكي ده به خشى، له بهر نه وهى خو پاريز بوو..

باكى نه بو له وهى به خشنده بيه كهى هه ژارى بكات، چونكه نونيا نه ويست بوو!!

(ئيبين عومه) T له و كاسانه بوو كه داهاتئيكى فراوان و چاكيان هه بوو، زۆريهى ته مه نى بازرگانئيكى ده ست پاك و سه ركه وتوو بوو.. مووچه يه كى زۆريشى له بيت المال- بئى بپا بوويه وه..

به لام هه رگيز نه و ده ستهاتهى بئى خوئى كۆنه ده كرده وه، به لكو به ليئشاو ده ينارد بئى هه ژار و

نه دار و كه م ده ستان..

نه وه تا (نه ويى كورى وائلى راسبى) باسى يه كيك له و به خشنده بيانه يمان بئى ده كات و،

هه والمان د داتې که رښتیا کیان (ثین عومر) چوار هزار درهم و قه دیغه یه کی بۆ هات..
 بۆ رښتیا دواتر، (نه یوبی کوپری وائل) له بازار پینی نالیک به قهرز بۆ و لاخه که ی ده کړی..
 (نه یوبی کوپری وائل) چوو بۆ لای کهس و کاره که ی و لئی پرسین: باشه دوینې چوار هزار
 درهم و قه دیغه یه که بۆ باوکی عبدالرحمن (واته ثین عومر) نه هات..؟
 وتیان: با...

وتی: ده ی نه مړی له بازار پینیم نالیک بۆ و لاخه که ی ده کړی و پاره که ی پئی نه بوو.
 وتیان: نه و دوینې نه خوت هه تا هه موو پاره که ی به خشییوه، قه دیغه که ی دا به شانیا و
 چوو یه دهره وه.. که که پایوه نه ویشی پئی نه بوو، که له باره یوه پرسیا زمان ئی کرد، پئی
 وتین: به خشییوه تی به هه ژارنیک...!!
 (نه یوب) چوو یه دهره وه و هه ردوو دهستی دها به یه کدا، هه تا که یشته بازار پ و چوو یه
 شوپنیک ی به رز و هاواری له خه لگی کرد:
 (نه ی دهستی بازگانان...)

چی له دنیا ده که ن، نه وه (ثین عومر) و هه زاره ها درهمی بۆ دیت و ده ییبه خشیته وه،
 بۆ به یانیه که ی نالیک بۆ و لاخه که ی به قهرز ده کړت)..!!؟؟
 به لئی به راستی هه که سیک (محمد) ماموستای بیت و.. (عومر) یش باوکی، که سیتی
 مه زنه، شایانی هه موو مه زنیه کیشه...!!

به خشنده می (عبداللهی کوپری عومر) و دنیا نه وستی و خو پاریزیه که ی، نه م سنی خاصیه ته
 لای (عبدالله) راستیتی پیشه نگی و، راستیتی کوپریه تی ده خسته روو.
 که سیک به و راده یه شوین پئی پیغه مبهری خوا هه لگرت، ته نانه ت به و شتره که یه وه له
 شوینیک راده وه ستیت که رښتیا کیان پیغه مبهری بینیه به و شتره که یه وه له وئی راوه ستاوه و،
 بلن: (به لگو شوین پییه کانی بکه ونه سه ر شوین پئی)..!!

نه و که سه ی له چاکه و ریزگرتن و سه رسورمان به باوکیدا بگاته نه و ناسته ی که که سیتی
 (عومر) به سه ر نوژمنانیدا سه پاندبوو، چ جای خزم و کهس و کار و مناله کانی..
 ده لیم: ناکریت که سیک و ابه سته ی نه و پیغه مبهره و، نه و باوکه بیت ببیته بنده ی سه روه ت
 و سامان..

سامانی زږد و به لیشاو دهاته لای.. به لام ته نها به لایدا تیده په پی و، به ماله که یدا
 ده په په یه وه..

به خشنده ییبه که ی، یان به چاکه باسکردنی، مایه ی له خو پایی بوون نه بوو.
 پاشان، نه و تاییه تی ده کرد به هه ژار و نه داران.. زږد که میش روویده دا که به ته نها شان
 بخوات.. هه ر ده بوو هه تیویک.. یان هه ژارنیک له گه لدا بیت.. زږد جار سه رکونه ی هه ندیک له
 کوپه کانی ده کرد، کاتیک ده بیینی ده وله مندانیان داوه ت ده کرد و، هه ژارانیا ن له گه ل خو یاندا

نە دەهینایه وه، پێی دهوتن:

(بانگهێشتی تێره کان دهکەن و، برسێیه کانیش به جێ دههێلن)...!!

ههزاران ناشنای سۆزه که ی بوون و، چێژی چاکه و خۆشه و یستیه که یان کردبوو و له سه ره رینگاکه ی داده نیشتن، تا بیانینینی و له گه ل خۆی بیانباته وه بۆ ما ل و.. وه ک چۆن کۆمه له ی ههنگ ده وره ی گۆ ل ده دن بۆ مژینی شیه له که ی، ئه وانیش ئاوا ده وره یان ده دا!

* * *

له راستیدا سامان له دهستی ئه ودا خزمه تکار بوو.. نه ک فه رمان به ده ست..

هۆکارێکی پێداویستیه کانی گۆزه ران بوو، نه ک بۆ خۆشگۆزه رانی هه رابواردن.

سامانه که شتی ته نها ه ی خۆی نه بوو، به لکو هه زارانی ش به شیکی دیاری کراویان تێیدا

هه بوو، به لکو مافیکی وه ک یه ک هه یجی له وان جیاواز نه بوو..

دو نیا نه ویستیه که ی له به خشنده ییه فراوانه که یدا هاوکاری بوو.. هه رگیز خۆی بۆ دو نیا

ماندوو نه ده کرد و، هه ولێ بۆ نه ده دا، به لکو ته نها ئه وهنده پۆشاکه ی ده ویست که جه سه ته

داببۆشیت و، ئه وهنده خۆراکه ش که برسێیه تی نه هێلێت..

یه کێک له و برایانه ی که له خوراسانه وه ها تبه و کراسیکی نه رمی جوانی به دیاری بۆ هینا و،

پێی وت:

- ئه م پۆشاکه م له خوراسانه وه بۆ هینا ویت و، چاره کانم روونا ک ده بن، گه ر بیهنم ئه و جه

زیرانه ت لا بیهیت و، ئه م جه له جوانه بپۆشیت..

(ئیهن عومه ر) پێی وت: ئاده ی پێشانمی بده..

دهستی لێدا و وتی: ئه ری ئه مه ئاوریشم نه..؟؟

هاو پێکه ی وتی: نه خێر.. لۆکه یه.

(عبدالله) که مێک لێی راما، پاشان به دهستی لای برد و وتی:

(نا.. له خۆم ده ترسم.. ده ترسم بمکاته که سێکی لوت به رز و له خۆبایی.. خوداش که سی

لوت به رز و له خۆبایی خۆش ناوێت)...!!!

رۆژێکیان هاو پێیه کی کیسه یه کی پری به دیاری بۆ هینا..

(ئیهن عومه ر) لێی پرسی: ئه مه چی یه؟

وتی: ئه مه ده رمانێکی زۆر گه وره یه له عێراقه وه بۆم هیناوی..

(ئیهن عومه ر) وتی: باشه ئه م ده رمانه بۆچی چاکه..؟؟

وتی: بۆ هه رسکردنی خۆراک..

(ئیهن عومه ر) زه رده خه نه گرتی و به ها وه له که ی وت:

(خواردن هه رس ده کات..؟؟ من ما وه ی چل سا له هه رگیز تێر خواردنم نه خواردوه)..!!!

نهم پیاوهی که ماوهی چل ساله له خواردن تیزی نه خواردوه، تیر نه خواردنه که ی به هژی نه بوونیوه نه بووه، به لکو به هژی نوینا نویستی و پاریزکاری و، هه ولدانیوه بهو بۆ شوین پی مه لگرتنی پیتهمبه ره که ی و باوکی..

ئهو ده ترسا له وهی رۆژی قیامت پی بگوتیت:
 ﴿أَذْهَبْتُمْ طَيْبَاتِكُمْ فِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا: له ژبانی نویناتاندا هه موو خووشی و له زه ته کانی خۆتانان نوایی مینا و ته او تان کردن، به ئاره زووی خۆتان به وه موو نیعمه ته پاک و به له زه ته ی هه تانبوو راتان بوارد. ﴿الاحقاف/ ۲۰

هه روه ها به چاکی تیگه یشتبوو که له نوینادا میوان و، ریتبوره..
 له باره ی خو یه وه ده یگوت: (له وه ته ی پیتهمبه ری خوا ﷺ وه فاتی کردیوه، نه خستم له سه ر خشت داناه، نه دارخورمایه کم چاندیوه)..
 (مه میونی کوری مه هران) یش ده لیت:

(چووم بۆ لای (ئین عومر)، هه رچی شتی نۆو ماله که ی هه یه خه ملاندیم، له نوین و لینه و پایه خ و.. هه موو ئهو شتانه ی که تیدا بوو، نرخی هه مووی نه یه کرده سه د دره م)!!!
 ئه مه ش به هژی نه داریه وه نه بوو.. چونکه (ئین عومر) ده وله مه ند بوو..
 به هژی په زیلێ شه وه نه بوو.. چونکه به خشنده یه کی ده سنکراوه بوو..
 به لکو ئه وه ی له بهر نوینانه نویستی و، خۆ نوور گرتن له رابواردن و، پایه ندبوون به ریتبازه که یه وه له راستگری و پاریزکاریدا بوو..

به پاستی (ئین عومر) ته مه نیکێ نۆوی به سه ر برد و، له سه رده می ئه مه ویدا ژبا که پر بوو له مال و سامان و زهوی و زار نۆد بوو، خو شگوزه رانی نۆزیه ی ماله کانی گرتبوه وه، به لکو بلی نۆزیه ی کۆشک و ته لاره کانی گرتبوه وه.

له گه ل ئه وه شدا، نهم کیوه پایه بلنده به سه ر به رزی و خو پارگی مایه وه، ره وتی خۆی نه گه پی و وازی له نوینا نویستی و پاریزکارییه که ی نه مینا.

که باسی به شی نوینا و پیتویسته یه کانی بکرایه، که ئهو لینی هه لده هات، ده یگوت:
 (من و هاوه لاتم له سه ر فرمانیک کۆ بوو بووینه وه، ده ترسم گه سه ر پیتچیان بکه م نه گه م پیتیان)..
 پاشان خه لکه که ی تیده گه یاند که ئهو له بهر بیده سه ته لاتی وازی له نوینا نه میناوه و،

هه رنوو ده ستی به ره و ئاسمان به رز ده کرده وه و ده یگوت:
 (په روه ریدگارا.. خۆت ده زانی گه له بهر ترسی تۆ نه بوایه پیتشپرکی قوه یشمان ده کرد له نوینادا)...

به لې... گەر له بهر ترسی په روه ردگاری نه بویه له م د نونیا په دا پېشېرکې ده کرد و، له سره که وتوه کانیش ده بوو.

به لگو پتویستیشی به پېشېرکې نه بوو، چونکه د نونیا به روه لای شو ده مات و، به شته چاک و فریوده ره کانیه ره به شوینیه وه بوو..

باشه ده بیت چی هه بیت له پله و پایه ی خه لیفایه تی زیاتر فریوده ره بیت...؟؟
چهن دین جار پېشنیار کرا بز (نپین عومر) به لام شو خوی لاده دا.. هه ره شه ی کوشتنی لیکرا گەر پتی رازی نه بیت، شو زیاتر رهی کرده وه و، خوی لاده...!!
(حسن) ده لیت:

(کاتیک (عوسمانی کورپی عه فغان) کوژا، به (عبداللهی کورپی عومر) بیان وت: تو سره وری خه لکیت و، کورپی سره وری خه لکیت، و ره پېشه وه تا وا بکه ین خه لک به یه مت بدنه تی..
وتی: سویند به خوا من چند له توانامدا بیت ناهیتلم به خوی من وه دلویه خوینیک برئی..
وتیان: دیتته پېشه وه، یا له ماله که ی خوتدا بتکوژین..
شویش قسه که ی پېشتری بز نوویاره کردنه وه..

ته ماهیان خسته به ری.. ترساندییان.. به لام هیچیان لې هه لته کراند)..!!
نوا تریش.. که ریزگار ده گوزه را و، ناشووب زیاد ی ده کرد، هه میشه (نپین عومر) جینی نومید بوو، خه لکی داکوکیان ده کرد تا پله ی خه لیفایه تی وه بگریخت و نه وانیش په یمانی پی
ده دن، به لام هه میشه رهی ده کرده وه و رازی نه ده بوو..

شم رهنکردنه و په ره خنه یه که به ره و رویی (نپین عومر) ده کړیته وه..
به لام شو به لکه و پاساوی خوی به ده سته وه بوو..

پاش کوژانی (عوسمان) ت، بارودوخ تیک ده چوو، به جوړیک که مه ترسی و خراپسی لې چاوه پوهان ده کرا.

(نپین عومر) گەرچی پله ی خه لیفایه تی وه رنه ده گرت، به لام رازی ده بیت به رپر سباریه تبه که ی و مه ترسیه کانی له نه ستر بگریخت، به و مرجه ی هه موو موسلمانان به گوتوپایه لی و ویستی خویان هه لیبزین، به لام ته نها که سیک به زه بری شم شیر به پتیریت بز په یمان پیدانی، نه مه بوو شو رهی ده کرده وه و له که لیشیدا به خه لیفایه تی رازی نه ده بوو..

له و کاته شدا، شم کاره له توانا به ده رویو... سره رای فزله که ی و، کۆده نگی موسلمانان له سره خۆشویستن و ریزگرتنی شو، به هوی فراوان بوونی ناوچه کانی ژیر ده سته لاتیان و، نورییان له یه ک و، شو جیاوازیانه ی که و تپووه نیوان موسلمانان و، کردبوونیه ده سته و کومه لی جیا جیا و، مه ترسی جهنگ و، شم شیر وه شانندی لیده کرا، هه موو نه وانه وایان کردبوو که ش ساز و گونجاو نه بیت بز شو کړ ده نگیبه ی که (عبداللهی کورپی عومر) کردبوویه مهرج..

دۆڭکیان پیاوونکی پیگه یفت و پتی وت: هیچ کس وهک تۆ بۆ ئوممته تی موچه ممه د خراب نه بووه!

(ئین عومەر) وتی: بۆچی...؟ سویند به خوا نه خوینی که سیانم رشتووه و، نه پۆزی کرمه لیانم شکاندووه و، نه هیزیانم پارچه پارچه کردووه..
پیاوه که وتی: گەر تۆ ئاره زووت مه بوايه مه موان به تۆ رازی بوون.
(ئین عومەر) وتی: حه زناکه م که بۆم ببوايه و، پیاوونک بیگوتایه: نه خیر و، یه کیکی دیکه بیگوتایه: به ئی.

ته نانه ت پاش ئه وهی که رووداوه کان قوناغیکی دریزیان بپی و، کاروبار بۆ معاویه به کلا بوویه وه.. له نوای خۆیشی درا به (یه زید).. پاشان (معاویه) ی نووه می کوپی یه زید له بهر لوبیانه ویستی پاش چه ند رۆژیک له وه رگرتنی خه لافه ت وازی لته پنا..

هه تا له و رۆژهدا، (ئین عومەر) هه ر چه نده به ته مه ن بوو، به لام هیشتا جیگای ئومیدی خه لگی و، ئومیدی خیلافه ت بوو.. ئه وه بوو (مه روان) چوو بۆ لای و پتی وت:

— ده ستت بیته په یمان به تۆ بده یین، چونکه تۆ سه ره ره ی عه ره ب و کوپی سه ره ره یانی..

(ئین عومەر) پتی وت: ئه ی چی بکه یین به خه لگی رۆژ هه لات..؟

(مه روان) وتی: لیبان ده ده یین هه تا په یمانت پی ده ده ن..

(ئین عومەر) وتی: (سویند به خوا پیم خۆش نیه که حه فتا ساڵ ته مه ن بیت و، به هۆی منه وه ته نها یه ک پیاو بکوژیت)...!!!

مه روان لای ئه وهی به جی هیش و، له بهر خۆیه وه ئه م هۆنراوه ی ده وت:

إني أرى فتنه تغلي مراجلها
والملك بعد أبي ليلى لمن غلبا

واته: من ئاشووب ده بیمن جی خۆده کاته وه و ده سه لات پاش (باوکی له یلا) بۆ ئه و که سه یه به سه ریدا زال بیت.

مه به ستی له باوکی له یلا (معاویه ی کوپی یه زید) بوو..

* * *

ئه م ره تکرده وهی له بهر به کاره پنانی شمشیر و هیز بوو، وایکردبوو له (ئین عومەر) که هه لویستی گۆشه گیری و بیلایه نی له ئاشوویی چه کداری نیوان لایه نگرانی (علی) و، لایه نگرانی (معاویه) دا وه رگرت و، ئه م وشانه بکاته دروشم و ریبازی خۆی:

(هه ر که سی و تبتیتی: (هي على الصلاة) به ده مه وه چووم..

هه رکه سی و تبتیتی: (هي على الفلاح) وه لامم دلوه ته وه.

هه رکه سی و تبتیتی: وه ره بۆ کوشتنی برای موسلمان و، بردنی ماله که ی، وتومه:

نه خیر...!!!

به لآم له وگړشه گيری و بيلايه نيه يدا، خوار نابيته وه به لای نارپه وادا..
 له کاتيکدا (معاويه) نه وپه پي دهسته لآتی هه بوو، (ثيبن عومه) به جؤړک به رهنگاری کرد،
 نئشي پښگه ياند و شتواندی.. که (معاويه) په يمانی کوشتنی بدات و، هه ر معاويه ش بوو وتی:
 (گر له نيوان من و خه لگيدا تاله موويه ک مابيت ناميتم بيجریت)..!!
 رؤژکيان (حه جاج) وهستا بوو وتاری ددها، وتی: (ثيبن زويهير) دهستکاری قورثانی
 کردوه!

(ثيبن عومه) به رپه رچی دايه وه و هاواری ليکرد: (درؤت کرد.. درؤت کرد.. درؤت کرد..)
 (حه جاج) له دهستی ده رچوو و، نه و کاره له ناکاره رايچله کاند، له کاتيکدا نه و هه موو شتی
 لتي ده ترسی، په يمانی خراب ترين سزای به (ثيبن عومه) دا..
 (ثيبن عومه) دهستی له رووی (حه جاج) راوه شانند و، وه لآمی دايه وه و، خه لکه که ش
 سه رسام بوو بوون، وتی:

(گر نه وهی په يمانت دا به جیي بهي نيت هيچ سه ير نيه، چونکه تـ نه فامیکی
 سه پي تراوی)..!!

به لآم نه و - سه ره پای به هيزی و بوژی به کي - تا دوا رؤژی ته منی سوور بوو له سه ر
 نه وهی که له ناشووی چه کداريدا به شی نه بيت، رازی نه ده بوو لای هيچ دهسته يه ک بگریت..
 (نه ير عاليه ي به راو) ده لیت:

(رؤژکيان له دواي (ثيبن عومه) هوه ده رپيشتم، نه وهستی پی نه ده کردم، گویم لي بوو
 به خوی دوه وت:

(شمشيره کانيان خستوته سه ر ملی يه کدی، هه ر يه که و نه وهی تر ده کوژی، ده لیتن: نه ی
 عبداللهی کوپی عومه، ده ستت بيته)..!!

کاتيک ده بيینی خوینی موسلمانان به دهستی خویان ده رژی، له داخ و په ژاره دا وهخت بوو
 به قی..!!

نه و - سه ره وک له سه ره تاي قسه کانماندا له باره يه وه خویندمانه وه -، (هيچ بروادار یکی له
 گوړه که يدا رانه چله کاندوه)..

خزگر له توانيدا بوايه شه ر راگریت و، خوین رشتن بوه ستينيت، نه و ده يکرد، به لآم
 رو دواوه کان له و به هيتر بوون، بؤيه خوی گړشه گير کرد.

به لآم دلی هه ر له گال (عه لی) دا بوو. به لکو وهک ده رده که ویت دلنبايي به کشي له گال نه ودا
 بوو، ته نانه ت لي ده گپړنه وه که له دوا رژه کانی ته منيدا وتويه تی:

(داخ و که سه ر بؤ هيچ شتيک ناخؤم که له دونيادا له دهستم چووييت، ته نها بؤ نه وه نه بيت
 که له گال (عه لی) دا له دژی دهسته هه لکه راوه کان نه چه نگام)..!!

نو کاتش که ناماده نه بوو له گال نیمای عه لیدا بیت که له سره حق بوو، حه قیش له گال نویدا بوو، نو کاره ی بز ه لائن یان دریا ز بوون نه بوو. به لکو ره تکرده وهی هه موو جی پایی و ناشوویه که بوو، بز حق دور خستنه وه له کوشتاریک که له نیوان موسلمان و هاوه لپرستدا نیه، به لکو له نیوان موسلمانان دایه، هه ندیکیان هه ندیکی دیکه یان ده خون..

نه وه شی به تهلوی روون کردوته وه، کاتیک که (نافع) لئی ده پرسیت:

نه ی باوکی عبدالرحمن، تز کوپی عومریت و، هاوه لئی پیغمبر ی خویات ﷺ و، تز ولو..

تز و... باشه چی ده سنت ده گری له م کاره دا-واته له پشتیوانی کردنی عمل دا-؟؟

پتی وت: (نه وه ی ریگرم ل ده کات نه وه یه خوی گه وره خوینی موسلمانی له سره رام

کردوم، خوی گه وره هه رمویه تی:

﴿ وَقَالُوا هُمْ حَتَّى لَا تُكُونَ فَتْنَةً وَمَكُونُ الدِّينُ لِلَّهِ... ﴾ له گه لیان بجهنگن تا نازاوه بنه بر بیت و

ثابین هه بز خوا بیت. البقره/۱۹۲.

نیمه ش به جیمان هینا و، شه پی هاوه ل پرستانمان کرد هه تا ثابینی خوا سرکه وت، به لام

نه مرؤ، له بهر چی بجهنگین..؟؟

نه وکات من جهنگام، که عبه له گوشه یه وه تا درگاکه ی پریوو له بت، هه تا خوی گه وره

خاکی عه ربه ی ل پاک کرده وه...

جا باشه نه مرؤ که سیک بکوژم که ده لیت: (لا اله الا الله)!!

نه مه بزچوون و، پاساو و، بیرو پای نه بوو..

که واته حق دور گرتنی نه وه له کوشتار و به شداری نه کردنی تپیدا، هه له اتن یان

ناجوړی (سلبی) نه بوو، به لکو ره تکرده وهی جهنگیکی ناوخوویی نیوان بروداران و،

به رزگرده وهی شمشیری موسلمان به رووی موسلماندا بوو..

(عبداللهی کوپی عومر) زؤد ژیا.. نه ورژانه ی بینی که ده روزه کانی دونیا به رووی

موسلماناندا کرایه وه و، سه روت و سامان زیاد ی کرد و، پله و پایه زؤد بوو و، چاوچنؤکی و

ناره زه وه کان گه وره ده بوون..

به لام توانا ده روونیه گه وره که ی، پیکهاته ی سرده می گری...!! سرده می چاوچنؤکی

و سامان و ناشوویی، لای نه کرده سرده می دونیا نه ویستی و، پاریزکاری و، ناشتی و، نه

کولنه دره تزیه کاره به هه موو دلنیایی و خوا پرستی و به رزیه کیه وه به ساری برد و، هه رگیز

به سر سروشته ده روونیه باشه که پیدا زال نه بوو که نیسلام له ورژانی موزن و به رزی یه که میدا

دلپرشتبوو و پاکی کردبووه وه..

له گال سه رته ی ده سته لاتی نه مویدا سروشتی ژیان گؤرا، هیچ ده روزه یه ک نه بوو بز

ده ریا ز بوون له و گورانه و.. نه سرده مه بوو بووه سرده می فراوان بوون له هه موو شتیکدا..

فراوان بوونیک که تنها چاوچنژکی دهولتی نهگرتبوه و بهس، بهلکو چاوچنژکی کڙمهل و تاکهکانیشی گرتبوه.

له نیوهندی دهریای سهرنج راکیشان و، جوش و خړوشی سردهمی شهیدابوون به رووکاری فراوانخواری و، دستکوت و، خړشیهکانی، (ثین عومر) لهگهله چاکیهکانی خویدا دهژیا و، بدهوامی لهسر برهوان به پیشکوتنی رژی مهزنی له هموو نهوانه سرفالی کردبوو.

له راستیشدا نو له پتویستیهکانی ژیا نه پایهبرزهکای نهوندهی بدهست هینا بوو که به ثاوتیهوه بوو، ههتا هندیک له هواسردهمهکانی له بارهیهوه دهلین:

(ثین عومر که مرد، وهک (عومر) وابوو له چاکه دا.)

بهلکو لهبر سهرسامیان به تیشکی چاکهکانی، دهیانویست که چاکهکانی هم لهگهله (عومر) مهزنی باوکیدا بهراورد بکن، دهیانوت:

(عومر له سردهمیکدا بوو هاو شیوهی هه بوو، بهلام ثین عومر له سردهمیکدا ژیا هاوشیوهی نه بوو)!!

نهمش زیاده پوییه که شایستهی (ثین عومر) لیخو شبوونی بقرده خواریت.. بهلام (عومر) لهگهله هیچ که سدا بهراورد ناکریت و.. زور نووره لهوهی که له هموو سردهمهکاندا نمونهی هه بییت..

له سالی هه فتاوسنی کزچیدا... خور بهره و ناوا بوون دهچوو، پهکیک له که شتی ههمیشه بیهکان خزی پچاپیهوه و، بهره و جیهانهکای دیکه و لای پهروه رنگاری رویش، که جهستهی نوایه مین نوینه ری روژانی وهی - له مهککه و مه دینه سی لهگهله خویدا هه لگرتبوو، که نهویش - عبداللهی کوپی عومر - بوو.

۱ نوایه مین هاوهله کزچی دواي کردبییت - نه نهسی کوپی مالیک ﷺ - بوو، که له بهسره وهفاتی کرد، له سالی نهوه و پهکی کزچیدا، یان دهلین له سالی نهوه و سینی کزچیدا وهفاتی کردبوو.

سید کوری نبی و وقاص

سیرہ دہشتیں بروند

نو هووالانهی سه بارهت به هیرش و دهست درژییه کانی هیزه چه کداره کانی فارس بؤ
 سر موسلمانان و.. جهنگی (جس) که له تنها رژیکا چوار هزار شهید بوونه قوریانی و..
 شکاندنی خه لکی عیراق بؤ نو به لاین و په پیمانانهی له سرریان بوو، که یشته نه میری بپواداران
 (عومری کوری خطاب) نیگه رانی کردبوو..

بؤیه بپاریدا که خوی به ره و نوئی بپوات و له جهنگیکی په کلاکه ره ودا دژ به فارسه کان
 سه ره رشتی سوپای موسلمانان بکات...

نه و بوو له گه ل کومه لیک له هاوه لانیدا به پی که وت و (عالی کوری نه بو طالبی) کرده
 جینشینی خوی له سر مه دینه ..

به لام هیشتا له مه دینه نوور نه که وتبوه وه، هندیک له هاوه لان وایان پی چاک بوو که
 بگه پیتوه و، بؤ نم کاره گرنکه هاوه لیکي بیکه راسپیژیت له بری خوی..

نم بؤ چونهش (عبدالرحمنی کوری عوف) هینایه ناراه و، رایگه یاند که ژیانی نه میری
 بپواداران به و جوره بخړیته مترسییه وه له کاتیکا که نیسلام له رژیگاری په کلابوونه ویدایه،
 کارنکی دروست نیه ..

(عومری فرماني دا که موسلمانان کز بینه وه بؤ راویژ و بانگی نویژی به کومه ل(الصلاة
 الجامعة) کرا و (عالی کوری نه بو طالب) یش بانگکرا، نویش له گه ل هندیک له خه لکی مه دینه دا
 به ره و نو جیگایه ریش که نه میری بپواداران و هاوه لانی لی بوو.. بیروا به وه که یشت که
 (عبدالرحمنی کوری عوف) بانگه شهی بؤ ده کرد و، ناماده بوان بپاریاندا که (عومری)
 بگه پیتوه بؤ مه دینه و، سر کرده یه کی بیکه له نیو موسلماناندا بؤ روپه پوووونه وه ی
 فارسه کان هه لبرژیژیت ..

نه میری بپوادارانیش هاته سر نه رایه و، له هاوه لانی پرسى:

— پاشه کیتان پی چاکه بینیرین بؤ عیراق...؟؟

بؤ که میک بیده نگ بوون و بیریان کرده وه ...

پاشان (عبدالرحمنی کوری عوف) هاواری کرد: دژیمه وه...!!

(عومری وتی: کی پیه...؟)

(عبدالرحمن) وتی:

(شیر له هه لمهت بریندا... سه عدی کوری مالیکی زوه ری...)

موسلمانانیش پیشنیاره که یان به لاهو په سهند بوو، نه میری پرواداران ناردی به دواى (سه عدی کوړی مالیکى زوهری) دا - که (سه عدی کوړی نه بو وه قاص) ه - و کردیه نه میری عیراق و، فرماندهی سوپا ..

دهبی نه و که سه کڼ بی که (شیره له هلمهت بردندا) ..؟

دهبی نه و که سه کڼ بیته گهر بهاتبایه بؤ لای پیغمبر ﷺ و، شویش له نیتو یاوه رانیدا بوايه، سلووی لیده کرد و قسهی خوشی له گال ده کرد و دهیفرموو:

(نه مه خالی منه .. دهی بایه کڼک له نیتو هس خالی خویم نیشان بدات) !!

نه و پیاوه (سه عدی کوړی نه بو وه قاص) ه ... باپیره ی (نوهه یی کوړی مه ناف) ه ... مامی خاتوو (نامینه) ی دایکی پیغمبرى خوا ﷺ ..

له تهمنی حافده سالیدا موسلمان بوو، موسلمان بوونه که شى زور زوو بوو، له باره ی خوږه وه دهنویت و دهلی:

(... روزگارک بوو من سئیه کی نیسلام بووم) !!

واته نه و سئیه مین که سی سهره تا بوو که به ره و نیسلام هاتن.

له روزانی سهره تادا که پیغمبر ﷺ له باره ی خودای تاک و تهناره دهنوا و، مزده ی نابنی نوی بلاو ده کردوه، بهر له وهی که پیغمبر ﷺ مالی (نهرقم) بکاته په ناگه بؤ خووی و نه و هاوه لانه ی که باوه ریان پتی هیتابوو، (سه عدی کوړی نه بو وه قاص) دهستی په ایماندانی بؤ پیغمبر ﷺ دریز کرد ..

له و باره یوه کتیبه کانی سه ربرده و میژوو بؤمانی ده گپړنه وه که نه و په کڼک بوو له و که سانه ی به هوی موسلمان بوونی (نه بو به کڼ) و له سهر دهستی نه و موسلمان بوون ..

بؤی هیه له و روزه دا له گال نه وانی تر که نه بو به کر قه ناعه تی پښه نمان موسلمان بوونه که ی راگه یانندی، که نه و انیش (عوسمانی کوړی عه فان) و، (زویه یری کوړی عه وام) و، (عبدالرحمنی کوړی عه وف) و، (طه لعی کوړی عبیدالله) بوون ..

نه مه ش پڼ له وه ناگریت که پیشتر به نه نیتی موسلمان بوویت ..

له راستیشدا (سه عدی کوړی نه بو وه قاص) سه روه ریی زوری هیه که ده توانیت پتیانه وه بنازیت و شانازیان پتوه بکات ..

به لآم نه و تهنها به دوو چاکه ی گوره له چاکه کانی شانازی ده کرد ..

یه که میان: یه که مین که سه له پیتناوی خوادا تیر و پمی هاویشتبڼ.

دووه میش: نه و تاکه که سیکیسه که پیغمبر ﷺ دایک و باوکی خووی به قوریان کردییت،

نه وه بوو له رؤزی (نوحود) دا پتی فرموو:

(تیر بهاویزه نه ی سه عد .. دایک و باوکم به قوریان ت بی) ..

به‌ئێ.. ئه‌وه‌میشه‌ شانازی به‌و دوو به‌خششه‌ مه‌زنه‌ ده‌کرد، سوپاسگوزاری خوا بوو له‌سه‌ریان و ده‌یوت:

(سویند به‌خوا.. یه‌که‌م‌ین پیاوم له‌ ئێو عه‌ره‌بدا که له‌ پێناوی خوادا تیری هاوێشتبی)..

(عه‌لی کورپی ئه‌بو طالب) یش ده‌لێت:

(هه‌ر گیز گویم ئێ نه‌بووه‌ پێغه‌مبەر ﷺ دایک و باوکی بکات به‌ قوربانی هیچ که‌س جگه‌ له‌

(سه‌عد)، گویم ئێ بوو له‌ رۆژی (ئوحوود)دا ده‌یفه‌رموو:

(سه‌عد تیر به‌هاوێژه.. دایک و باوکه‌م به‌ قوربانت بی)..

به‌راستی (سه‌عد)یش یه‌کێک بوو له‌ ئازاترین سوارچاکانی عه‌ره‌ب و موسلمانان و دوو چه‌کی

هه‌بوو.. ره‌مه‌که‌ی و.. نزاکانی..

له‌ جه‌نگدا تیری بۆ هه‌ر نوژمنێک به‌هاوێشتایه‌ ده‌بێتکا.. هه‌ر پارانه‌وه‌ و نزایه‌کیشی بکرایه‌

خوا گه‌ڕای ده‌کرد..!!

خۆی و، هاوه‌لانی، هۆکاری ئه‌وه‌یان بۆ پارانه‌وه‌یه‌کی پێغه‌مبەر ﷺ بۆی ده‌گه‌پانده‌وه‌..

ئه‌وه‌بوو رۆژنێکیان پێغه‌مبەر ﷺ شتیکی ئێ بینی دلخۆش و به‌خته‌وه‌ری کرد، ئه‌م پارانه‌وه‌

وه‌رگه‌ڕاوه‌ی بۆ کرد:

(په‌ره‌ردگارا هاویشته‌نه‌که‌ی راست ره‌و بکه‌ و.. نزاکانی گه‌ڕا بکه‌)..

به‌و جێزه‌ له‌ ئێو برا و هاوه‌له‌کانیدا ناسرابوو که‌ پارانه‌وه‌کانی وه‌ک شمشیری به‌ره‌وان،

خۆییش له‌ کارو کرده‌وه‌ی خۆیدا هه‌ستی به‌وه‌ بوو، بۆیه‌ دوعای له‌که‌س نه‌ده‌کرد ته‌نها

ده‌یادیه‌ ده‌ست خوا.

له‌و باره‌یه‌وه‌ (عامری کورپی سه‌عد) ده‌گه‌پێته‌وه‌:

(سه‌عد) پیاویکی بینی جنیوی به‌ (عه‌لی) و (طه‌له‌ه) و، (زوبییر) ده‌دا، رێگری ئێ کرد، به‌لام

پیاوه‌که‌ وازی نه‌هێنا.

سه‌عد پێی وت: که‌واته‌ نوعات ئێ ده‌که‌م.

پیاوه‌که‌ وتی: ده‌بینم وه‌ک ئه‌وه‌ی پێغه‌مبەر بیت هه‌ر چه‌شم ئێ ده‌که‌یت..!!

سه‌عد رۆشت و ده‌سه‌ت نوێژی گه‌رت و دوو رکات نوێژی کرد، پاشان ده‌سه‌تگانی

به‌رزکرده‌وه‌ و وتی: خودایه‌ گه‌ر ده‌زانن ئه‌م پیاوه‌ جنیو به‌ که‌سانێک ده‌دات که‌ پێشتر

چاکه‌یان لای تۆ هه‌بووه‌ و جنیو پێدانی‌شیان رقت هه‌لده‌سه‌ستینی، ئه‌وا بیکه‌ره‌ په‌ند و

عیبه‌رت...

ته‌نها ماوه‌یه‌کی کورتی به‌سه‌ردا تێپه‌ڕی.. هه‌تا رۆژنێکیان هوشترێک له‌ مالتیکه‌وه‌ هاته‌

ده‌ری و به‌هیچ نه‌گه‌ڕایه‌وه‌ و که‌وته‌ ئێو قه‌ره‌ه‌بانی خه‌لکه‌وه‌- وه‌ک ئه‌وه‌ی بۆ شتی‌ک بکه‌پێت-

پاشان په‌لاماری پیاوه‌ جنیۆده‌ره‌که‌ی دا و خسته‌یه‌ ژێر قاچه‌کانی و، که‌وته‌ سه‌ری هه‌تا

مرد..!!

له راستیدا هم دیارده، گیان ناسکی و بیګه ردی و، راستیتی دنیایی و، قولى دلسوزی
 نه و دهخاته روو.

به راستیش .. سه عد .. گیانه که ی نازاد و .. دنیاییه که شی پته و .. دلسوزیه که شی قول
 بوو ..

همو کاتیکیش به پارووی حالان پشتگیری ته قوای خوی ده کرد، هردهم سوور بوو
 له سره ترکړنده و ی هر دره مېک که چېګه ی گومان بوو بیت ..

(سه عد) نه و ندهش زیا .. هتا که یشته نه و ی له دهوله مندترین که سانی نیو موسلمانان
 بیت، نه و روزه یش که مرد سه روهت و سامانکی چاکی له پاش به چېما .. له که ل نه و هدا که
 زوری سامان و حالیتی، زور که م پیکه وه ریکه که ون، نه و لای (سه عد) کز بوو بوونه و ..
 خوا زوری حالان و .. چاکی پیدا بوو ..

به راستیش (سه عد) ﷺ له هونه ری مال به خشیندا ماموستا بوو، هر وه ک چون له هونه ری
 ده سته و تندا ماموستا بوو ..

توانای نه و له کز کړنده و ی مالی حال لالی پوخت و بی خه و هدا، هاوتا - بګره به رزتریش -
 بوو له توانای به خشینی له پیناوی خوادا ..

له هجی مالئاو ابیدا، نه و له که ل پيغمبر خوا دابوو له و ی نه خوش که و ت، پيغمبر ﷺ
 چوه سر دانی، (سه عد) لئی پرسى:

(نه ی پيغمبر ی خوا ﷺ .. من خاوه ن سامان و .. ته نها کچیکم هیه میراتګرم بی ..
 ده کړی نو له سې به شی سامانه که م بکه مه خیر ..؟

پيغمبر ﷺ فرمووی: نه خیر ..

و تم: نه ی نیوه ی ..؟

پيغمبر ﷺ فرمووی: نه خیر ..

و تم: نه ی سوتیه کی ..؟

پيغمبر ﷺ فرمووی: به لئ .. سوتیه کیش زوره .. تو ګر میراتګره کانت به دهوله مند ی
 به جی به یلایت .. چاکتره له وه ی به ه زاری به جیبیان به یلی و چاویان له دهستی خه لکی بیت،
 تو هر شتیګ له پیناوی خوادا به خشیت پاداشتی خویت لئ ده ست ده که ویت، ته نانه ت
 پارویه کیش که ده رخوا ردی خیزانه که تی ده دهیت) ..

نوا تر (سه عد) هر ته نها باوکی کچیک نه مایه وه و .. خوی ګوره پاش نه و نه وه ی دیکه ی
 پی به خشی.

(سه عد) له ترسی خوا زړر ده گریا..

نه وهر کاتیک گوئی له پښه مېر ښاد بوايه ناموزگاربان ده کا و، بویان ده دوی، چاوه کانی پر له فرمیسک ده بوون، تا ده گشته نه وهی فرمیسکه کانی کوشی ته پ بکات.. له راستیشدا پیاوړیک بوو که نیعمه تی سرکه وتن و رازی بوونی پی به خشرا بوو.. رڼزکیان، له کاتیکدا که پښه مېر ښاد له گال هاوه له کانیدا دانیشتبوو، چاری بریبوه ناسق وه که سسی گوئی له چریه و په نهانیک بگری، پاشان سره رچی روخساری هاوه له کانی دار فرموی:

(نیستا پیاوړیکی نه هلی به هشت دیت بق لاتان)..

هاوه لانیش سره رچی ه مو کوچ و لایه کیان دده تا به بیینی نه و که سه به خته و هره سره فرازه خرشبه خت و شاد بین..

پاش ماوه یه کی که م، (سه عدی کوپی نه بی وه قاص) هات بق لایان.

له لوی نه وه (عبداللهی کوپی عمری کوپی عاص) خزی که یانده لای و زړر به تکاوه لیتی پرسسی که نه و کار و په رستشانه ی پی بلیت که له خوی گه وریه نزیک ده کاتوره و، نه وی وا ئی کروه شایانی نه و پاداشت و، مزده یه بیت.

(سه عد) پتی وت:

(هیچی زیاتر نه له وهی که ه موومان پتی ه لده ستین و ده یی رستین..

بیجگه له وهی که من هیچ رقی و کینه یه ک به رامبر به موسلمانان ه لئاگرم).

تا نه ویه (شیری ه لته تبه) ه وروک (عبدالرحمنی کوپی عوف) پیناسه ی کرد..

تا نه و نه و پیاوړیه که (عومر) ه لیبزارد بق رڼزی مه زنی (قادسیه)..

له راستیشدا ه موو چاکه کانی نه و له به رده م به رچاوه روونی نه میری باوه پرداراندا دهره و شایوه له کاتیکدا که بق ناره ه تترین چالاکي که روویه پرووی ئیسلام و موسلمانان ده بووه ه لیبزارد.

نه و نوعای گریا بوو.. گهر دلوای سرکه وتن له خوا بکات پتی ده به خشیت.

نه و خواردن پاک و.. زمان پاک و.. ویزدان پاک بوو..

نه و یه کتیک بوو له نه هلی به هشت.. ه وروک پښه مېر ښاد پښیبینی کرد.

نه و سوار چاکي رڼزی به در و.. سوار چاکي رڼزی نوحود و.. سوار چاکي ه موو نیمه نیک

بووه که له گال پښه مېری خوادا ښاد بینیبیتی..

چاکه یه کی نیکه ی، که ه رگیز (عومر) له یادی ناچیت و بیئاگا نیه له گرنگی به ها و جیگای له نیو نه و تاییه تمه دنیاندا که پتویسته ه بیت له ه موو نه و که ساندا که روویه پرووی

کاری مه زن ده بنه وه، نه ویش باوه ریخته و ییه تی..

هروه ما (عومر) هرگیز هوالی (سعد) له گال دایکی له یاد ناچیت، له ورژده دا که موسلمان بوو و شوینی پیغمبر ﷺ که وت..

نو کاتهی که هه موو هوله کانی رنگری کردن و پاشگه زکړدنه وهی له سر رنگی خوا بوئاکام بوو.. دایکی په نای برده بهر هژکاریک که بهر گومان بوو له وهی گیانی (سعد) شکست ده هینیت و دهیگپړته وه بق سر بت په رستی خرم و که سه کانی..

دایکی دهست هه لگرتنی له خواردن و خواردنه وه راگه یاند، هتا (سعد) ده گپړته وه سر ثانی باووباپیر و نه ته وه که ی، به وپه پی سهختی له سر مانگرتنه که ی برده وام بوو تا ته ولو شه که ت بوو..

نو هه مووه و سه عدیش هر گوئی پس نه ددا و، نیمانه که ی خوی به هیچ شتیک نه ده گپړیه وه، نه گریش نو شته زیانی دایکی بیت..

له کاتیگدا له مردن نزیک بوو بوویه وه، هه ندیک له خرم و که سه کانی بردیان بق لای دایکی تا سه رنجی مالئاوایی لی بدات، به و نومیده ی به بینینی دایکی له سه ره مرگدا دلی نرم ببیت..

(سعد) رۆشت و.. دیمه نیکی بینی که به ردی ده تاوانده وه..

به لام نیمانی نو به خوا و پیغمبره که ی ﷺ له بهرد و پولا پته وتر بوو، دم و چاوی برده پېشه وه له روخساری دایکی و هاواری لیکرد تا ببیستی:

(دایه بزانه، سویند به خوا.. گهر سه د گیانت هه بیت و، یه که به یه که ده ریچیت، واز له م ثاینم ناهینم بق هیچ شتیک..

ده توش که یفی خوته، ده خوی یان ناخوی)!!

دایکی وازی له مانگرتنه که ی هینا و.. نیگا هاته خواره وه و ده ستخوشی هه لویسته که ی (سعد) ی کرد و، پشتگیری کرد، ده فهرمویت:

﴿وَإِنْ جَاهِدَاكَ عَلَىٰ أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا:﴾ نه گهر هانیاں دای هاوه لپه رستیک بق من پرپار بده ی که زانپارست پیسی نیه، له وه دا گوپرایه لییان مه که. (العنکبوت/۸.

نهری به راستی نه مه (شیری هه له مت بهر) نیه..؟؟

که واته با نه میری پرواداران ثالای (قادیسیه) بداته دهستی و، با تهربارانی زیاد له سه د هزار جهنگاوه ری مه شق پیکراوی کپووه وهی فارسی پی بکات، که به ترسناکترین تفاق ی جهنگی نو سه رده مه وه چه کردار کرابوون.. زیره کترین عه قلی جهنگی نو سه رده مه و، فیلبازترین که سیان سه رکردایه تیی ده کرد.

به لی.. بق لای نه وان به له شکره ساماناکه کانپانه وه، (سعد) ته نها به سی هه هزار جهنگاوه ری.. رم به دهسته وه.. ته نها رم و بهس.. بهره و روویان ده بیته وه.. به لام له دلپاندا

ویستی ئەم ئاینه نوێیه به‌وپه‌رې ئیمان و، په‌رۆشی و، ئاره‌زوومه‌ندی و دلخۆشی به‌ره‌و مردن و، شه‌هید بوون هه‌یه...!!!

هه‌ردوو لا به‌یه‌ک گه‌یشتن...

به‌لام... نا... هه‌یشتا به‌یه‌ک نه‌گه‌یشتون..

(سه‌عد) له‌وێ چاوه‌پوانی رێنۆینی و نامۆزگاری ئه‌میری برواداران (عومه‌ر) ده‌کات.. ئه‌وه‌ش نامه‌ی (عومه‌ر) بۆ ئه‌و و فه‌رمانی پێده‌کات که بگه‌نه (قادسیه) که ده‌روازه‌ی فارسه‌ و، په‌یامی رووناکی و رێنۆینی ده‌دات به‌ گوێدا:

{ئهی (سه‌عدی کۆری وه‌هیب)..!!

له‌خۆبایی نه‌بیت گه‌رترا: خالی پیغمه‌بری خوا و هاوه‌لیه‌تی، چونکه ره‌چه‌له‌ک له‌ نێوان خوای گه‌وره و به‌نده‌دا نیه ته‌نها به‌ ملکه‌چی و گوێزایه‌لی ئه‌و نه‌بیت.. خه‌لکیش پایه‌ بلێند و بی‌پایه‌ لای خودا وه‌ک یه‌که... په‌روه‌ردگاریان خوايه‌ و، ئه‌وانیش به‌نده‌ی ئه‌ون و.. به‌هۆی له‌ش ساغی و به‌هه‌زییان رێزدار ده‌بن و، به‌هۆی گوێزایه‌لییه‌وه‌ پادا‌شتی لای خودایان ده‌سیت ده‌که‌وێت...

سه‌رنج ده‌ ئه‌و رێ و شوێنه‌ی که پیغمه‌بری خوات ﷺ له‌سه‌ری به‌دی کرد، له‌و رۆژه‌وه‌ی نێردرا و تا ئه‌و ساته‌ی ئیمان جیا بوویه‌وه‌ و، پابه‌ند به‌ پێوه‌ی، چونکه به‌راستی ئه‌وه‌ رێ و شوێنی ته‌واوه...}

پاشان پێی ده‌لێت:

{له‌باره‌ی هه‌موو کاروباریکتانه‌وه‌ نامه‌م بۆ بنووسه... چون داده‌به‌زن...؟ ئه‌وه‌منتان ده‌که‌وێته کویتانه‌وه... به‌هۆی نامه‌کانته‌وه‌ وام ئێ بکه، وه‌ک ئه‌وه‌ی ته‌ماشاتان بکه‌م وایی...!!}

به‌مجۆره (سه‌عد) نامه‌ بۆ ئه‌میری برواداران ده‌نوسیت و باسی هه‌موو شتیکی بۆ ده‌کات، هه‌تا وه‌خته‌ بگاته ئه‌و راده‌ی که شوێن و هه‌لوێستی هه‌موو سه‌ریازیکی بۆ دیاری بکات.. (سه‌عد) له (قادسیه) داده‌به‌زیت، فارسه‌کانیش به‌ گه‌ل و سوپاوه‌ کۆده‌بنه‌وه، به‌جۆرێ که پێشتر واکۆنه‌بونه‌ته‌وه، رۆسته‌میش که ئاودارترین و مه‌ترسیدارترین سه‌رکرده‌یانه‌ سه‌ره‌رشتی سوپا ده‌گریته ئه‌ستق...

(سه‌عد) نامه‌ بۆ (عومه‌ر) ده‌نوسیت و، ئه‌میش وه‌لامی ده‌داته‌وه:

{خه‌مبار مه‌به‌ به‌وه‌ی له‌وانه‌وه‌ ده‌یبیستی، یا ئه‌وه‌ی بۆتی ده‌هه‌ینن، پشت به‌خوا بیه‌سته و، په‌نای پێ بگره‌ و، چه‌ند پیاویکی هۆشمنه‌ند و خاوه‌ن بیروا و به‌غیره‌ت بنێره‌ بۆ لایان، بانگیان بکه‌ن بۆ لای خوا... و هه‌موو رۆژیکیش نامه‌ بۆ من بنووسه...}

(سعد) دهگه پرتوه و نامه بڼه مېری بېواداران دهنوسیت و ده لیت: (رؤسته م) سه ریا زگه له (ساباط) داناره و نه سپ و فیلیان هیتاوه و، تیتستا له نامه باشیدان به رانبه رمان...}.

(عومر) یش وه لامي ده داتوه و دلنایای ده کاتوه و ریی نیشان ده دات... .

(سعد) ی سوار چاکی زیره کی گیان له سره ده ست، خالوی پیغمه مېری خوا ﷺ و، ده ست پیغمه له موسلمان بوون و، پالوانی جهنگ و غه زاکانه، نه و که سه په شمشیره که ی هاله ناکات و، رمیسی لار ناپوات، له یه کیک له جهنگه میژوویه کانداه له پیغمه وه ی سوویاکه پیدا وه ستاوه.

وه ستاوه وه که نه وه ی سه ریا زکی ناسایی بیت... نه له خویایی بوون به هیز و، نه پله و پایهی سه رکړدپه تی، وایان ئی کردوه که تنها معنانه ی ته واری به خوی بیت... به لکو په نا بڼه مېری بېواداران ده بات له مدهینه، که ماوه یه کی زور نیوانیانه، هه موو روژیک نامه ی پرس و روژیی له گه لدا نالوگره ده کات و جهنگه گوره که ش له به رپا بوون دایه..

(سعد) بویه نه وه ی ده کرد چونکه ده یزانی که (عومر) به تنها خوی له مدهینه فه توا نادات و، به تنها بېر دهر ناکات... به لکو پرس و پرا به و موسلمانانه ی که له دهر وین و به هاوه لانی دیاری پیغمه مېری خوا ﷺ ده کات... .

(سعد) یش ویزای هه موو رهوشیکی جهنگ نایه ویی که خوی یان سوویاکه ی له پیت و فه پی روژی و لیکولینه وه کانیان بې په ش بکات، به تاییه ت له کات و ساتیکدا که (عومر) ی تیگه یشتووی مه زن له نیو گوره پیاوونیدا بیت.

* * *

(سعد) راسپارده که ی (عومر) به جی ده هینیت، و چند هاوه لیکي ده نیریت بڼه لای (رؤسته م) ی سه رکړده ی فارس تا بڼه لای ئی سلام بانگی بکن... .

گفتوگو له نیوان نه وان و سه رکړده ی فارسدا دروزه ده کیشی، له دوا پیدا کوتایی به قسه کانیان ده هینن به وه ی قسه که ره که یان ده لیت:

{خوای گوره نیمه ی هه لیزاردوه تا به هوی نیمه وه نه وه ی ویستی له سه ره له دروستکراوه کانی له بته پرستی په وه بڼه یه کفواناسی دهر یاز بکات و... له تنگی نونیاوه بڼه فراوانیه که ی، له ستم و زوری فه رمانره واکانه وه بڼه دادگری ئیسلامیان بیات... .

نه وه ی نه مه ی ئی قبول کردین، نیمه ش لئی قبول ده کین و، وازی ئی دینین، نه و که سه ش به رانبه رمان بجهنگی، له دئی ده جهنگین تا به لینی خوا به جی ده گه یه نین...}

رؤسته م پرسى: باشه خوا واده و به لینی چی داوه پیتان...؟؟

هاوه له که وه لامي دایه وه:

{په مهشت بڼه شه میده کاشان و، سرکه وتن بڼه زیندوانمان...}

شاده که گه راپوه بڼه لای (سه عدی) سرکرده ی موسلمانان، تا هوالی پڼه بدن که جهنگ روو ددهات..

چاره کانی (سه عد) پر له نه شک دهن..

پڼی خورش بوو شو جهنگه یا که میک نوا بکه وتایه، یا که میک پیښبکه وتایه.. شو روزه نه خورشیه که ی توند بوو له سوری و ناروحه ت و پڼی هیزی کرد بوو.. هه موو لاشه ی نوو مهلی دهرکردبوو به جوریک که نهیده توانی دابنیشیت، چ جای بتوانی سر بکه ویتنه سر نه سپه که ی و به شداری شه ریکی واکوره و پر له په لاماردان و دلره قانه بکات...!!

خو گه جهنگه که بهر له نه خورش که وتنی دهستی پڼی بگردایه، یان نوا بکه وتایه تا چاک دهبوه وه خوی دهرگرت، شو تا فیکردنه ویه کی مهزنی نه انجام ددها.. به لام نیستا.. به لام نا، پیغمبر ی خوا ﷺ فیزی کردبون که هیچ کامیان نه لیت: ((نه گن)..

چونکه (نه گن) مانای دهسته وسانی ددهات و، بروداری به همیزش بین فرت و فیل نیه و، هه رگیز دهسته وسان نابیت..

تا له و کاتدا (شیری هه لمهت بهن) له نیو سوپاکه یدا بڼه وقاردان راوهستا، به م نایه ته پیروزه دهستی پیکرد:

بسم الله الرحمن الرحيم

{وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرْثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ} الانبیاء/۱۰۵.

پاش ته اوو کردنی و تاره که ی، نوژی نیوه رژی به سوپاکه ی کرد و، پاشان به دهنگی به رز جوار چار (الله اکبر - الله اکبر - الله اکبر) کرد و پیښوازی له سه ریزه کانی کرد.. گه ردمون دهنگی ددهایه وه و له گه ل دهنگی بلندی (الله اکبر) شو ان دهبوته وه، نوای نه وه دهستی وه کو تیری پیکر روو کرده نوژمن، هاواری له سه ریزه کانی کرد: له سه ر بهر که تی خوی گوره با به یین..

خویشی بهو هه موو ژان و نازاره یه وه به ره و لای شو که پره بووه وه که تپیدا داده نیشیت و کردبوویه باره گای سرکردایه تیه که ی.. له گوشه یه کی که پره که یدا به سنگا راکشا و سه رینیکی خسته ژیر سنگیه وه، دهرگای که پره که شی کراوه بوو.. به جوریک که که مترین هیزی فارسه کان بهس بوو بڼه وه ی که به زیندوویی یا مردوویی ده سنگبری بکن.. به لام شو سلنی نه دهرکرد و نه دهرسا..

نومه له کانی گوره دهبوون و کتیمان ل ده هات، به لام هم به شتیکی که وه سر قال بوو، له گوشه یه کی که پره که دا بوو (الله اکبر) دهرکرد و هاواری دهرکرد.. فرمانی دهرده کرد بڼه شو ان: به ره و لای راست بڼه پڼه پڼه وه.. بڼه شو انه ی دیکه ش: که لینه کانی لای چه پ پر بکه نه وه..

(موغیره) ناگات له بېرده مت بڼې .. ئه ئی (جریر) شوپنیاڼ کهوه .. ئه ئی (نوعمان) لټیاڼ ده .. ده ئی (تشمعس) هټوش بهره .. توش ئه ئی (قه عجاج) ... ده ئی هاوه لانی پیغمبر ﷺ بهره و پېشه وه بړون ... !!

دهنگه که ئی عزیزه و نومیدی له خو گرتیوو، هر تاکه سه ریازتکی ده کرده سوپایه ک ..
جهنگاوه رانی فارس وه ک میثی گپژ ده که وتن .. له گه ل نه وانیشدا بت په رستی و ناگر په رستی هله دوه ری .. !!

کلتیک پینیشیاڼ سه رکړده که بیان و باشترین جهنگاوه رانیاڼ کوژا ئیدی وره یان به ته ولوی نه ما، سوپای موسلمانان تا (نه هاوه ند) شوپنیاڼ که وت .. پاشان (مه دائن) و چوونه ناویه وه تا تهخت و تاجی کیسرا وه ک ده سته که وت و غه نیمه هه لېگرن !!

* * *

له شه پری (مه دائن) دا (سه عد) تووشی نا په حه تیه کی گوره بوو ..
جهنگی (مه دائن) نزیکه ی دوو سال پاش جهنگی (قادیسه) بوو - که تئیدا پیکدانان له نټوان سوپای فارس و موسلمانان کانداه بېرده وام بوو، هتا هه موو پاشماوه ی سوپا روخواوه که ی فارس له (مه دائن) کړیووه وه .. بۇ لوا هه لویتست و یه کلابوونه وه خزی ساز کرد ..

(سه عد) تنگه پشت که کات له بېرزه وه ندی دوژمنه کانیدایه، بویه بپاری دا که نه وه له یان له ده ست بدات .. به لام نه وه ی چوڼ بۇ بکریت له کانتیکدا رووباری دیجله له وه رزیکي پ لاقاو و شه پوژلداردا ده که ویتته نټوان نه و مه دائن ..

تا لیره هه لویتستیک هه یه که ده یسه لمینتی به راستی (سه عد) هه روه ک (عبدالرحمنی) کوپری عه وف) وتی، (شیره له هه لمه ت بردندا) .. !!

نیمان و سوور بوونی (سه عد) و چوست و چالاک بوون له روپه روو بوونه وه ی مه ترسیدا و به شیوه یه کی نه بهردانه به سهر (مه حال) دا زال بوو .. !!

به مجوره، (سه عد) فرمانی بۇ سوپاکه ی ده رکړد که له (دیجله) بپه رنه وه .. فرمانی ده رکړد که بگه رین بۇ بواریک له رووباره که دا تا بتوانن بپه رنه وه لټی .. له دوایدا ته نکاویتکیان دټویزه وه که په رینه وه لټوه ی که م مه ترسیدار نه بوو ..

به ر له وه ی که سوپا کازی په رینه وه ی ده ست پې بکات (سه عد) ده رکی به وه کرد که پټویسته جیگایه ک بۇ گه پشتر له وپه ر دابین بکریت که دوژمن ده وره ی گرتوه .. له و کاته دا دوو ده سته ی ناماده کرد ..

یه که میان: که ناویان نا ده سته ی نا په حه تیه کان (کتیبه الاحوال)، (عاصمی کوپری عه مری) ی کرده فرمانده یان ..

نووه میشیان: که ناوی دهستی بن دهنگه کان (کتیبة الخرساء) بوو، (قهقاعی کوری
عه منی کرده فرمانده یان..

نرکی سر شانی نو دوو دهسته یه بوو که به ره نگاری ناخوشیه کان بینه ره تا جییه کی
بن ترس بق سوپا له ویره وه دابین بکن که به شوینیا ندا دیت.. به شیوه یه کی لیزانانه ی سر
سوپیته ره نو چالاکیه یان نه جام دا..

نه خشه کی (سه عد) نو روزه سرکه و تنیکی وه های به دست هینا که میژوونوسانی
سه رسام کردوه..

سه رکه و تنیک که (سه عدی کوری ثبی وه قاص) یشی سه رسام کردو..
هه روه ها (سه لمانی فارسی) هاوپی و هاوه لی شه په کشی سه رسام کردبوو.. له سه رسامی
و خوشیدا دهسته کانی دها به یه گدا و دهیوت:
{به پاستی نیسلام نوییه..}

سویند به خوا ده ریاکانیشیان بق ملکه چ کرا، هه روه ک چون رشکایان بق ملکه چ کرا..
سویند به و زاته ی گیانی (سه لمانی) ی به دهسته، به کومه ل لئی دهرده چن هه روه ک چون به
کومه ل چورونه ناویه وه..}

هه رواج بوو.. چون به کومه ل چورونه ناو رویاری دیجله وه، به هه مان شیوه و به کومه ل
لئی هاتنه دهر وه... تهها یه ک سه ریازیان له دهسته نه دا.. به لکو لغاوی شه سپیکیشیان تیدا
نه چوو..

یه کیک له سه ریازه کان په رداخه کی لی کهوت، پیی ناخوش بوو که له نیو هاوه له کانیدا
تهها نو شتی لی ون بیت، بویه هاواری له هاوه له کانی کرد تا هاوکاری بکن بق گرتنه وه ی،
شه پزلیکی بهرز به ره لایه کی برد تا هه ندیک له وانه ی که ده په پینه وه توانیان بیگرته وه...!!
یه کیک له سه ریرده میژووویه کان جوانی دیمه نی نو په پینه وه یه ی دیجله مان بق باس
ده کات و، ده لیت:

{(سه عد) فرمانی کرد که بلین: حسبنا الله ونعم الوکیل..}

پاشان به سواری شه سپه که یه ره خوی کوتایه ناو دیجله وه.. خه لکه که ش له دوا ی نو خویان
تن کوتا، که س دوا نه کهوت، پییدا ده پزشتن هه روه ک به سه ره زویدا بپون، له مهبر تا نو به ریان
پر کردبوو، وای لپهتابوو له بهر دهسته ی شه سپ سوار و پیاده روی ناوه که دیار نه ما بوو،
خه لکه که له کاتی په پینه وه دا پیکه وه دهوان وه که شه وه ی له سه ره زوی به یه که وه قسه بکن،
شه مش به هوی نو دلنایی و ناسایش و بپوابوون به فرمانی خوا و سه رکه و تنی و، واده و
به لینی پشتگیریه ی هه ستیان پیده کرد...!!}

نو روژهی (عومر) والیبتی عیراقی به (سعد) سپارد، دهستی دایه ټاوه دانگرښه وه و بروس کرښی خانوو بڼ خه ک و، کوفه ی بنیات نا و، ریساکانی نیسلا می له و ولاته پان و بهرینه دا دامه زرانده ..

روژیکیان خه لکی کوفه لای نه میری بهواداران شکاتیان لی کرد .. سروشته هه لکه پاره راپریه کان به سه ریاندا زال بو، شتیکی پیکه نیناویان بڼ هه لپه ست، وتیان: (سعد) نازانی جوان نوژمان پی بکات .. !!

(سعد) پیش پر به ده می پیکنی، وتی:

{ سوژند به خوا من به شیوه ی پیغه مبهری خوا څخه نوژیان پیده کم .. له دوو رکاتی په کمه دا سرژی ده کمه وه و، له دوو رکاتی دوو مه دا کورتی ده کمه وه } ..

(عومر) بانگی ده کات بڼ مه دینه، هیچ توپه نابیت، به لکو ده ست به جی داواکای جو په جی ده کات ..

پاش ماوه یک (عومر) سوو ده بیت له سر نه وه ی که بیگپرته وه بڼ کوفه، سعد به پیکه نینه وه وه لای مه داته وه:

{ نایا له زمانم پیده کیت که بگه ریمه وه بڼ ناو هژیک که وا مه ست ده کن من به جوانی نوژ ناکم } ... !!!

وای به پاش زانی هر له مه دینه به مینتته وه ..

کاتیک نه میری بهواداران (عومر) ت بریندار کرا، له نپو هاوه لانی پیغه مبهردا شش پیاوی هه لپژارد، تا کارویاری هه لپژارمنی خه لیفه ی نویمان به ده ست بیت، له باره ی هه لپژارمنی نه وانه وه وتی که نه و شش که سی هه لپژارنوه کاتی پیغه مبهری خوا څخه وه فاتی کرد لیان رازی بو .. (سعدی کوپی نه بی وه قاهر) په کیک بو له و شش که سه .

به لکو له دوا وته کانی (عومر) دا دهرده که ویت گه نه و په کیک له و هاوه لانه هه لپژار دایه بڼ خه لیفایه تی نه و (سعدی) هه لده بپژارد ..

نه وه بو له کاتیکدا که هاوه له کانی راده سپارد و مالئاوایی لیده کردن پیی وتن:

{ گه ر (سعد) گرتیه ده ست نه و چاکه ..

خه نه گه ر به که سیتیکی لیکه یان سپارد نه و با پشت به (سعد) ببه ستیت } .

* * *

ته مانی (سعد) سرژ ده بیت و .. ناشوویی گه وره نیت به سر دا و .. نه و گزشه گیر ده بیت لیی .. بگره له زمان به خاو و خیزان و کس و کاری ده کات که هیچ هه والیکی نه و ناشوویی به نه هینن ..

روژنکیان رووی خه لگ بهره و لای شو وهرگه را، (هاشمی کوړی عوتبه ی کوړی نه بی و ه قاصی) برزای د ه پوات بق لای و پتی ده لیت:

-مامه ، تا لیره دا سه د هزار شم شیر تو به رهواترین که س د ه زانن بق نه م کاره .
(سه عد) وه لاسی ده داته وه:

{له و سه د هزار شم شیره .. تنها شم شیر توکم ده ویت .. که گهر پتی له بروادار درا هیچی لی نه کات و .. گهر پتی له بیباوه را بی بریت } ... !!

برزاکه ی له مه به سته که ی تیگه یشت و، له گوشه گیری و ناشتیه که یدا وازی لیته ینا .. کانتیکش کارویار بق (معاویه) یه کلا بووه وه و، کورسی فرمانه واپه تی له ده ستی نه ودا جینگیر بوو، له (سه عد) ی پرسی:

-نه و بقچی له گه ل نیمه دا نه جه نکایت ..؟؟
وه لاسی دایه وه:

{من به ره شه بایه کی توندا تپه ریم، وتم: شیخ .. شیخ .. خوشتره که م پالی دایه وه تا منیش خوم دایه پالی ..}

(معاویه) وتی: له قورناندا (شیخ .. شیخ) نه، به لکو خوی گوره هره موویه تی:

{وَإِنْ مَكَانُكُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اِقْتُلُوا فَاَصْلِحُوا يُعْطَاكُمْ فَرَأَيْتُمْ اِحْوَافَ الْمُنَافِقِ اِلَى الْاُخْرَى فَاَقْبَلُوا اَلَّتِي تَبْغِي حَتَّى تَنْبِرَ اِلَى اَمْرِ اللّٰهِ} نه گهر دوو ده سته له برواداران له گه ل به ک جهنگان، نیوه ناشتیا ن بکه نه وه، نه گهر یه کیان ویستی ناهه قی له وری تر بکا، نیوه له گه ل نه وه بجهنگن که ناهه قی ده کا، مه تا بق فرمانی خوا ملکه چ ده کا. {حجرات ۹/}

تورش له گه ل هه لکه پاره کاندانه بوویت له دژی دادگه ره که .. یان له گه ل دادگه ره که دا نه بووی دژی هه لکه پاره که .

(سه عد) وه لاسی دایه وه و وتی:

{نه مده توانی شهر له گه ل پیاوینکا بکم - مه به ستی (عهلی کوړی نه بی طالب) بوو - که پیغه مبهری خوا ﷺ پتی هره موویت: تر بق من له پایه ی (هارون) دلایت بق (موسا)، به لام له نوای من هیچ پیغه مبهریک نایه ت } ..

* * *

له یه کیک له روژه کانی سالی په نجا و چواری کوزچیدا، ته منی (سه عد) له هه شتا تپه ریویو، له ماله که ی خویدا له (عه قیق) خوی بق دیداری خوا ساز ده کرد ..

کوړه که ی نوا ساته کانی ژیا نیمان بق ده گپرتته وه و ده لیت:
{سه ری باوکم له کاتی گیاندانا له سره کوشم بوو، گریام، وتی:

کوړم چی وات لی ده کات بگریت ..؟؟

خوای گوره هرگیز نازاری من نادات و.. من له نه هلی به هه شتم} ...!!
 پته وی ئیمان که هیج شتیک لاوازی ناکات، ته نانهت ترس و له رزی مردنیش ..
 نو پیشتر پیغه مبر ﷺ مزده ی پیدابوو، نه ویش پته و دارترین ئیمان به راستگویی
 پیغه مبر ﷺ هه به .. ئیدی له چی بترسیت ..؟

{خوای گوره هرگیز نازاری من نادات و.. من له نه هلی به هه شتم} ...!!
 له گه ل نه وشدا نو ده یویست که ده گاتوه به خوای گوره هه لگری جوانترین و
 رازاره ترین یادگاری بیت که له گه ل ئاینه که ی کوی کرده توه و به پیغه مبری خوای ﷺ
 گه یاندوه .. پاشان نامازه ی بۆ سندوقه که ی کرد و کردیانه وه، کراسیکی کۆنی دپا و شپیان ئی
 ده رهیتنا، فرمانی دا به خاو و خیتزان و که سه کانی که له وه دا کفنی بکن و وتی:
 { له رۆزی به دردا له نیو نو کالایه دا به ره و روی هاره لپه رستان بوومه وه و، بۆ ئه م رۆژه
 هه لمگرتیوو} ...!!

به ئی .. تا نو به رگه کۆنه، ته نه کالایه ک نیه و به س .. به لکو ئالایه که به سه رژیانیکی دوود
 و دریزی سه ریلنده وه ده شه کتته وه که خاوه نه که ی به بیواداری و، راستگویی و، نازایه تی
 گوزه راندویه تی !!

له سه ر شانی پیاوان لاشه ی دواين مواجهیدی کۆچکردوو به ره و مه دینه هه لگه را، تا جیگای
 خۆی به هیمنیه وه له ته نیشت ده سه ته یه ک له هاره لانی پاکی مه زنیه وه بگریت که به ر له و
 به ره و لای خوا بوو بوونه وه و، لاشه تیکۆشه ره کانیا ن نارامگه یه کیان له کلکۆی (به قیغ)
 دۆزیه وه .

.. مائئاوا .. ئه ی (سه عد) ..!!

مائئاوا، پاله وانی (قادسیه) و، رزگارکاری (مه دائن) و، خامۆشکاری ناگری په رستراوی
 فارس بۆ هه تا هه تایی ..!!

صوفیہ پی کوری سینا بے
باو کے یہ جیادہ عامہ کہ ہر لقا نلہ بخی کرے

له نیو ناز و نیعمه تدا له دایک بوو...

باوکی فرمانروای (نویله) و والی (کیسرا) بوو له سهری... له و عه ره بانه بوو که سه رده مانی زور بهر له نیسلام پری ره ویان کردبوو بز عیراق، له نیو کوشکه که یدا که به سهر که ناری روویاری فوراندا ده پروانی، له ولای (جهزیره) و (موصل)، تا له ویدا منداله که به خزشی و به خسته وری ژیا...

رژنیکیان ولات تووشی هیرشی رومه کان بوو... نو رق له دلانه ژماره یه کی زوریان به دیل گرت و نو منداله ش که (صوهه یی کوری سینان) بوو کردیانه کویله...
بازرگانانی کویله ده ستا و ده ستیان پیده کرد، تا نو سورانه وه دور و دریزه ی له مه که کواتی هات و، فرقسرا به (عبداللهی کوری جه دعان)، نوای نه وه ی قوناغی مندالیتی و سه رتهای لاری له ولاتی روم به سهر بردبوو، هه تا زمان و شیوازی قسه کردنی نه وانی وه رگرتبوو.

خاوه نه که ی به زیره کی و چوست و چالکی و دلسوزیه که ی سه رسام ده بییت، بزیه نازادی ده کات و، بولری بز دهره خسنیت له گه ل خزیدا بازرگانی بکات.

رژنیکیان... با لیکه پتین (عه ماری کوری یاسی) هاووی له باره ی نو رژه وه بزمان بدویت:

{له ده رگای مالی (نهرقم) گه بیستم به (صوهه یی کوری سینان)، که پیغه مبهری خوی ﷺ تیدا بوو...}

پیتم وت: چیت ده وی...؟

وه لای دمه وه: نه ی تز چیت ده وی...؟

پیتم وت: دمه ویتم بجم بز لای (محمد) و، گوئیستی نه وه بم که ده بییت.

وتی: منیش هه مان شتم ده ویتم..

چووینه ژوره وه بز لای پیغه مبهر ﷺ و، نه ویش باسی نیسلامی بز کرین و، موسلمان بووین...

نوای نه وه به و شیوه یه ماینه وه تا نیواره داهات...

پاشان به په نهانی و شاراوه ی چووینه دهره وه {!!!}

که واته (صوهه یی) به ریگای خزی به ره و مالی (نهرقم) ناشنا بوو...

ریگای خزی به ره و ریئوینی و روونکی و، قوریاندانی قورس و خزه خشینی مه زن

دژبیه وه...

تیپه پوون بهو دهر وازه دارینه دا که نیو مالی نرقه می له دهر وهی جیا ده کرده وه، تنها تیپه پوون به دهر وازه یه کدا نه بوو... به لکو مانای تیپه پوون له سنووی هموو جیهانی ده که یاند...!

جیهانی کون، به هموو نهو شتانهی له ناین و خوړه وشت و، رژیم و، ژیان که له خوی گرتبوو... ده پریته وه بقی جیهانیکی نوی به هموو نه وهی له خوی گرتوو له ناین و خوړه وشت و، رژیم و، ژیان...

تیپه پوون به دهر وازه ی ماله که ی (نرقه م) یشدا، که پاناییه که ی له یه که پی زیاتر نه بوو، له راستی و واقعیدا واتای برینی دهر یاه کی به رین و فراوانی پر له نه هامت ی ددا...
چوونه ژوره وه بهو کز سپه دا، مه به ستم نهو دهر وازه یه، چار دانی سرده میکی پر له لئیر سراویتی گوره بوو...!

به لای هه ژاران و، غریبان و، کویله کانیشه وه، چوونه ژوره وه به دهر وازه که ی مالی نرقه م دا مانای قوریانی دانیکي ده به خشی که له سه رووی هموو وزه و توانایه کی ناسایی مروفه وه بوو.

(صوهه یب) ی هاورپشمان پیاویتی غریب بوو... نهو هاورپیه شی که له دهر وازه ی ماله که دا پتی گه یشت، (عه ماری کوپی یاسر) پیاویتی هه ژار بوو... ده بی چی وایان لی بکات که به دم نه هامتیه وه بچن و نامیزیان بقی پیشوازی کردبوه وه...؟؟
نهو بانگی نیعمانه که به ری ناگبریت...

نه مه سروشتی (محمد) ه ﷺ، که بون و بهرامه که ی دلی چاکه کاران پر له پینوینی و خوشه ویستی ده کات...
نه مه شهنگیه کی نوی پرشنگداره، نهو عه قلانه رووناک ده کاته وه که له کونی بونگن کردو و، گومرایی و دست به تالیه که ی بیزار بوون...

به ر له هموو نه وانه، به زه می خواجه بقی هر که سی بیه ویت... رینوینی خودا هر که س روی لی بکات به هره وه ری ده کات...
* * *

(صوهه یب) له کاروانی بهواداراندا شوینی خوی گرت...
له ریزی په راگنده و سزادارانیشدا چیگایه کی فراوان و بلندی گرت...!!
له ریزی کوششکار و خوبه ختکارانیشدا هه روه ها چیگایه کی به رزی گرت...
نه و تا به راستگوپییه وه دهر یاره ی خوشه ویستی مه زنی خوی بقی نهو به رپر سیاریتینایه که وه ک موسلمانیک په یمانی به پیغمبر ﷺ داوه و، هاتوته ژیر نالای نیسلام ده نوی و، ده لیت:

{ پیتغمهبر ﷺ هیچ دیمه نینکی به دی نه کردوه، منی له گه لدا نه بوو بیت... }

هیچ به یه تیکیشی پی نه دراوه .. من ناماده ی نه بوویم ..

له گه ل هار دهسته به کیش دهرچوو بیت .. من ناماده ی بووم ..

هیچ غه زایه کی نه کردوه، له سه رها تا و کورتایی دا، لای راست یا چه پیه وه نه بوویم ...

هر کاتیک موسلمانان ترسیان له پیتشه وه ی خویان بوو بیت، ئوا من له پیتشه و بیان

بووم ...

یا له پشته وه ی خویان مه ترسیان هه بوو بیت، ئوا من له پشتیان وه بووم ...

نه موپیتشه وه که پیتغمه بری خوا ﷺ بگه ویتته نیوان من و نوژمنه وه، هه تا ئو روزه ی

گه یشته وه به په روه ردگاری { ... !!

ئمه نمونه به کی سه رسوره یته ری ئیماننکی به رز و خوشه ویستی و پشتیانیه کی

مه زنه ...

(صوهه یب) پیش - خوی گوره له و له هه موو برایانی رازی بیت -، له یه کم روزه وه که

پیتشوازی له رووناکی خوا کرد و، دهستی خسته نیو دهستی پیتغمه بره وه ﷺ، شایانی ئو

ئیمان به رزه بوو ..

له و روزه وه، په یوه ندیه کانی به خه لک و، به دنیا و، بگره به خویشیه وه شیوه به کی نوئی

له خو گرت.

ئو روزه، دهرننکی پته وی، دونیانه ویستی لیجراوی به دهست هینا و، به هژیوه پیتشوازی

له رووداوه کان ده کرد و ملکه چی ده کرد و، نه هه مته کانی شی سوک ده کرد ..

-هروه ک پیتشر باسما ن کرد- به نه به ردی و جه سورانه رووبه رووی ئه نجامه کانی

ده بووه وه .. له هیچ دیمه ن و مه ترسییه ک دوا نه ده که وت ... سه رقالی و خوشه ویستی خوی

له بری ده سته که وت به بژاردنییه وه خه ریک ده کرد ... له بری ئاره زوی ژیان، شهیدای مه ترسی و

خوشه ویستی مردن بوو ..

سه رها ی خه باتی په رۆز و پشتیان پایه بلندی به رۆزی هجره ت ده ست پیکرد، ئا له و

روژه دا دهستی له هه موو ئو سامان و زۆره هه لگرت که له بازرگانیه قازانجه منده که ی ئو

هه موو سالانه ی له مه که که به سه ری بر دیبوو به دهستی هینا بوو .. ده ست به رداری هه موو ئو

سه روت و سامانه بوو که هه موو ده سته مایه که ی بوو، له ساتیکدا وازی لی هینا که

شکومه ندیه که ی ریگه به نوو دلی و په شیمان بوونه وه نه ده دا.

ئوه بوو کاتیک پیتغمه بر ﷺ ویستی کۆچ بکات، (صوهه یب) به وه ی زانی، له راستیدا

ده بوو ئو به کی ک بیت له م سیانه: پیتغمه بر ﷺ و .. ئه بوه کر و .. صوهه یب.

به لام قوره یشیه کان پیلانی خویان دانابوو بۆ رۆگرتن له کۆچی پیتغمه بر ﷺ.

(صوهه یب) که وت ته له کانیانه وه و، ماوه یه ک له کۆچکردن دوا که وت، له کاتیکدا

پیغمبر ﷺ و هاوله که ی له سر بهر که تی خوا ری خویان گرتبوه بهر..

(صوهیب) گفتوگ و بگره و بگرده زوری کرد، تا توانی له دهستی ناحه زانی دهریاز بیت، چوه سر حوشتره که ی، به غاردان که و ته برینی بیابان..

قوه پیشیه کان سیړه گرانی خویان به شوینیا نارد و پی پی گیشتن، هر که (صوهیب) چاوی پییان که وت بهر له وه ی له نزیکه وه روو به پرویان بیتوه، هاواری لیکردن:

{نه ی خه لکی قوه پیش...!! خوتان دهرانن که من دستراسترتین که ستانم له تیر هاوړیدا.. سویند به خوا نامیلیم پیم بگن تا هرچی تیرم پییه نه یاوړیم، پاشانیش به شم شیره که م لیتان ددهم هتا هیچ شتیکم له دستدا نامینتی، ده ی گهر ده تانه وی ورنه پیش...}

گهر ده تانه وی نه و سهره وت و سامانه که متان نیشان ددهم و، وازم لی بینن...}

به زه بیان به خویاندا هاتوه و، رازی بوون که سامانه که ی بیه ن و پییان وت:

- به هزاری و نه داری هانیه ناومان و، لای نیمه مالت زیاد ی کرد و، له نیتوماندا که یشتیه نه و پله ی پی گیشتی، نیتاش دته ویت به خوت و ماله که توه دهریچیت...??

نه و جینگایه یان نیشان دهدات که سهره وت و سامانه که ی تیدا حه شاردا بوو، نه وانیش وازیان لی هینا به ری خویا بییت و، به ره و مککه گه رانه وه..

سیر له وه دایه نه وان بی هیچ گومانیک باوه ریان به قسه که ی کرد، به بی دودلی و، داوی هیچ به لکه یه کیان لی نه کرد.. بگره سویندیشیان نه دا که قسه کانی راست بیت...!!

نه مش هلویتیکه بؤ (صوهیب) مه زنی زوری تیدایه که وه ک پیاوکی دستپاک و راستگل شایانیه تی...!!

(صوهیب) تنها و دلخوش له سر کچ کردنه که ی به رده وام بوو، تا له (قبای) گه پشته وه پیغمبر ﷺ.

پیغمبر ﷺ دانیشتبوو، هندیک له هاوه لانی له دهوردا بوو، (صوهیب) بیان لی دهر که وت، هر که پیغمبر ﷺ بینی به روو یه کی گه شه وه بانگی لیکرد: {باوکی یه حیا له مامه له که یدا

قازانجی کرد...!!}

باوکی یه حیا له مامه له که یدا قازانجی کرد...!!}

تا له و سته دا، نه م ناپه ته پیروزه هاته خواره وه:

{وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاةِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَعُوفٌ بِالْعِبَادِ: که سانی وا هن بؤ ره زانندی خوا گیانیان دهبه خشن، خودا له گه ل به نده کانی خوی زلد به سوز و

به زه ییه. البقرة/۲۰۷.

به لی، (صوهیب) گیانه بپواداره که ی خوی به هموو نه و سهره وت و سامانه ی کپی که لاویتی خوی له پیناودا به سر بریدوو.. هموو لاویتییه که ی و.. هرگیز ههستی نه ده کرد که

نو خه له تاره.

مال چپه، نالتون چپه، هموو دونیا چپه، که نو ئیمانته کی، سهروه ری ویژدانی، ویستی ناینده ی بۆ بمینتته وه...؟؟

پیغمبر ﷺ زوری خوش دهووست... (صوهیب) پش له پال پاریزکاری و تهقوایدا، رۆح سوک و، قسه خوش بوو...

رۆژنکیان پیغمبر ﷺ چاری پشی کهوت خورمای دهخوارد و، چاویکیشی کول ببوو...!

پیغمبر ﷺ به پیکه نینه وه پشی فهرموو: خورما دهخویت و چاویکیشت کول بووه...؟

وهلامی دایه وه: جا چی تیدایه...؟ به چاره که ی دیکم دهبخوم...!!

نو له بهخشینیشدا زۆر دهستکراوه بوو... هموو نو پاره ی له (بیت المال) پشی دهسرا له پشای خوادا دهیبهخشی، هاوکاری دهست کورتی دهکرد و... بهمانای لیکه و ماوانه وه دهجوو... به ویستی خوی نانی دهخواردی نه دار و هتیو و دیل دهدا.

تهنانهت دهستکراوه یبه زیاده که ی سهرنجی (عومر) راکیشا بوو، نو وه بوو پشی وت: ده ببنم زۆر خواردن ده بهخشیت تا که یشتۆته نو وه ی زیاده پزیی تیدا بگی...؟

(صوهیب) وهلامی دایه وه: له پیغمبر ی خوام بیستوه دهیفه رموو:

{چاکترین کهستان نو که سه یه که خواردن ببهخشیت...}

گر ژانی (صوهیب) پزی بیت له چاکه و مهزنی، نو ها هلبژاردنی له لایه ن (عومر) کوری خطاب) وه تا پیشنوژی بۆ موسلمانان بکات هموو ژانی پچ له درهوشانه وه و مهزنی دهکات...

نو وه بوو کاتیک ئه میری برواداران له نوژی به یانیدا بریندار کرا...

که هستی به کۆتایی ناکامی کرد، راسپارده و دواين وشهکانی دا به گوپی هاوه لانیدا و، وتی:

{با (صوهیب) نوژی به خه لکی بکات...}

له و رۆژه (عومر) شهش له هاوه لانی هلبژارد و، کاری هلبژاردنی خه لیفه ی نوپی خسته نه ستر...

خه لیفه ی موسلمانان خوی پیشنوژی بۆ دهکردن... به لام له و رۆژانه دا که کهوته نیوان برینداریوونی (عومر) و، هلبژاردنی خه لیفه ی نوپی، کن پیشنوژی بۆ خه لک بکات...؟

(عومر) به تاییه تی له و ساتانه دا که گیانه بن گه رده که ی به ره و لای خوی گه وه دهگه راپه وه، هه زار جار بیری دهکرده وه به ره له وه ی هلبژارت... گه ره لیشی بژاردا به، نو وا که س بهخته وه رتر نیه له و که سه ی که هلبژارد...

عومر (صوهیب) هلبژارد...

هلبژارد بۆ نو وه ی بیته پیشه وای موسلمانان له نوژدا تا خه لیفه ی نوپی دهست به کار

دهی.. هه لیبزارد و دهیزانی که زمانی (عهجمی) ایه، نم هه لیبزاردنهش له تهوای
 نیعمه ته کانی خوای گوره بوو به سهر (صوهه یی کوی سینان) ی بهنده ی چاکیدا..

مد عازی کوری جہیل
نلانترینیا باہمہ لاک و حمدیل

کاتیک پیغمبر ﷺ په پمانی عهقه‌بی نوومه می له‌گل نه‌نصاریه‌کاندا ده‌به‌ست، له نړو
 نو حرفتا که‌سه‌ی شانده‌که‌ی لږ پټکواتبوو، لاویکی رووخسار که‌شی، سه‌رنج راکټشی، ندان
 برسکه‌دار دانیشتبوو... به‌هینمی و سه‌نگینه‌که‌ی بینری سه‌رسام ده‌گرد، که قسه‌شی
 ده‌گرد بینر زیاتر ده‌چه‌په‌سا...!!

نو لاره (مه‌عازی کوپی چه‌بل) بو T ..

که‌وا بوو نوو پیاویکی نه‌نصاریه و، له روژی عهقه‌بی نوومه‌دا په‌پمانیدا و، بووه
 موسلمانیکی پیشین..

پیاویکیش ناو‌ها زوو موسلمان بوو‌پیت و، وه‌ک نوو ټیمان و دلنایمی هه‌پیت، له هېج
 دیمه‌ن و جه‌نگیکا له پیغمبره‌ی خوا ﷺ نوا ناگ‌وټت، مه‌عاز هه‌روای کرد...

له‌گل نه‌وه‌شدا که‌شدارترین چاکه و، مه‌زنت‌ترین خاسیه‌ته‌کانی تیگه‌پشتن(فقه) که‌ی بوو.
 له فیه‌م و زانیندا که‌یشتبووه نوو ناسته‌ی شایسته‌ی له‌رموده‌که‌ی پیغمبر ﷺ بیت که
 له‌باره‌وه‌به‌فرمووی:

{ زانان‌ترین که‌سی نوم‌م‌تم له باره‌ی حلال و حه‌رام‌وه، مه‌عازی کوپی چه‌بله }.

مه‌عاز له عاقله‌ندی و به‌هینمی زیره‌کیدا هاوشیوه‌ی (عومری کوپی خطاب) بوو، پیغمبر
 ﷺ که ناردی بڼ یه‌من لټی پرسی:

- نه‌ی مه‌عاز به‌چی هوک‌میان ده‌که‌یت؟

له وه‌لامیدا وتی: به کتیبی خودا..

پیغمبر ﷺ فرمووی: نه‌ی نه‌گر له کتیبی خودادا نه‌تدو‌زیه‌وه...؟؟

مه‌عاز وتی: به‌پنی سوننه‌تی پیغمبره‌که‌ی ﷺ به‌جینی ده‌که‌یه‌نم...

فرمووی: نه‌ی نه‌گر له سوننه‌تی پیغمبره‌که‌ی پدا ﷺ نه‌تیننیه‌وه...؟؟

مه‌عاز وتی: به‌ب‌چونی خرم نیجه‌تاد ده‌که‌م و، که‌مترخه‌می ناگ‌م...

روخساری پیغمبر ﷺ که‌شایه‌وه و فرمووی:

{ سوپاس بڼ خوا که نیربرای پیغمبره‌ی خوی سه‌رکه‌وتوو کردوه بڼ نوو کاره‌ی که

پیغمبره‌ی خوا پنی رازیه‌ه } ..

جا پشتگبری و خوخه‌ویستی (مه‌عاز بڼ قورمان و، سوننه‌تی پیغمبره‌که‌ی په‌رده‌پوشی

عقلی نه‌ده‌کرد له چاودنری کرنی بیروچونه‌کانیدا، هه‌روه‌ها نوو راستیه‌ زوره‌ په‌نهانانه‌ی

له عقلی ناشارټه‌وه.. که چاودروانی یه‌کتیکه‌ بیدو‌زټه‌وه و ناراسته‌ی بگات.

له وانه په هم توانايه له سر نيجتهاد و، نو نازايه تيهی له به کارهينانی زيره کی و عه قلدا، وایانگر دبو له (مه عان) که له نيو برا و هاوه لانيدا له هموان زياتر له فيقه شاره زابيت، هره که پیغمبريش ﷺ باسی کرد، بويه (زاناترين کهس له باره ی حه لال و حه رامه وه).

سربرده میژووییه کان وای ده خه نه روو - له هر جییه کدا بویه - عه قلنکی رووناکي به خش و به تینی هه بوو که دهیزانی به چاکي کارویار په کلابکاته وه ..

نو هتانی (عائذاللهی کوی عبدالله) بزمان ده گپړته وه، که رۆژنکیان له سره تاي سرده می خه لیا فیه تیی عومردا له گه ل هاوه لانی پیغمبردا ﷺ چوویه مزگوت، ده لیت:

{له نيو کړپړکدا دانیشتم که له سی کهس زیاتر بوون، هه موویان فرموده یان له پیغمبري خواوه ﷺ ده گپړاپه وه، له نيو دانیشتمه که دا لویکی خوین گرمی، بیروا جوانی، دره وشاوه هه بوو، که له هه موویان که نچتر بوو، گهر گومانیان له فرموده یه که هه بویه ده یان گپړاپه وه بوی و نویش فه توی بۆ ده دان، هه تا پرسیاریشیان لئ نه کردایه قسه ی بۆ نه ده کړدن، کاتیک کړپړه کیان ته و او بوو چوومه نریکیه وه و لیم پرسی:

ته ی به نده ی خوا تو کیتیت؟؟

وتی: من (مه عازی کوی جه به ل) م .

نو هتا (نو بو موسلیمی خه ولانی) ش ده لیت:

{چوومه نيو مزگوتی (هومص)، کومه لیک پیاری پیرم به دی کرد که نچیکي جوانی به توانای بیده نگ له ناوه راستیاندا دانیشتبوو.. گهر خه لکه که گومانیان له شتیک بۆ دروست بویه روویان ده کرده نو و پرسیاریان لئ ده کرد.. به که سیکي ته نیست خووم وت: نو ه کیتیه ..؟

وتی: مه عازی کوی جه به له ..

نیدی خو شه ویستی نو که و ته نيو دلمه وه} ..

(شه هری کوی حه وشه ب) یش له باره یه وه ده لیت:

{هاوه لانی پیغمبري خوا ﷺ گهر مه عازیان له نيو دابویه کاتیک قسه یان ده کرد، سرنجیان دودا وه ک سامیک بوی} ..

نو همیری بیواداران (عومر) ت زدر جار پرس و رای پی ده کرد ..

له هندی جیگاشدا که پشتی به بیرو چوون و تیگه یشتنی (مه عان) ده به ست، ده بیوت:

{گهر مه عازی کوی جه به ل نه بویه (عومر) به هیلاکدا ده چوو} ..

وا دیاره مه عاز خواوه نی عه قلنکی چاک مه شق پیکرو و، پینگه یه کی کاریگری قه ناعه ت

هینر بووه، که له همینی و شاره زاییه هه مه لایه نه که یه وه سرچاوه ی ده گرت ..

له میانی نو سربروده میژوویانه شدا که پیی ده گه ین، ده بینین سه ک پیشتر باسمان کرد - لابه ری گریه کانه ..

که و ابو نو هه هر دانیشتوه و خه لکی له ده وره ..

بیده نگیشه، قسه ناکات هه تا دانیشتونای کزږه که پرۆشی قسه ی نه بن..
 کاتیکیش دانیشتون له کارنکا جیاړا بوون، ده یانگړاپه وه بۆ مه عاز تا په کلای بکاته وه..
 که قسه ی ده کرد، وهک یه کتیک له هاوسه رده مه گانی پاسی دهکات:
 {وهک نه وهی له زارییه وه رووناکای و گوهه ر بیته دهر و ابو} ...
 نو له سه رده می پیغه مبر ﷺ و پاش وه فاتکردنیشی که هیشتا هه ر گنج بوو،
 گه یشتبووه نو هه موو پله پاپیه له زانین و، نو ریزگرتنه ی موسلمانان بۆی.. تا له سه رده می
 (عومر) دا ۶ (مه عاز) وه فاتی کرد که هیشتا ته مه نی سی و سن سالی تینه په راند بوو..!!

* * *

(مه عاز) له ده ست و، ده روون و، ئاکاردا لیئورده بوو..
 داوای هه ر شتیکی لیئبرکایه به خۆشییوه ده بیه خشی.. به هۆی نو مالیه خشین و
 سه خاوه تیه وه هه موو سامانه کی له ده ست دابوو
 کاتیک پیغه مبر ﷺ وه فاتی کرد، (مه عاز) له یه من بوو له و ساته وهی که پیغه مبر ناردی
 بۆ نه وی تا موسلمانان فیتر بکات و له ئاین شاره زلیان بکات..
 له سه رده می جینشینی (نه بو به کردا) (مه عاز) له یه من ده گه پایه وه، (عومر) ده یزانی که
 مه عاز ده وله مند بووه.. پیشناری کرد بۆ نه بو به کرد که مال و سامانه کی له گه ل به ش
 بکات..!! عومر هیچ چاوه پروانی نه کرد، به لکو به په له هه ستایه وه و به ره و مالی مه عاز که و ته
 پۆی و قسه گانی پتیه یاند..
 له راستیشدا (مه عاز) ده ستپاک و، باخه ل پاک بوو، یا ده وله مندیش بوویت، نو
 خراپه به کی نه کردوه، هیچ شتیکی گومانلیکراوی نه انجام نه داوه، له پال نه وه شدا داواکه ی
 (عومر) ره تکرده وه و، له و باره یه وه گفتوگۆی له گه لدا کرد.

(عومر) له لای هه ستا و روشت..

بۆ به یانی، (مه عاز) به په له به ره و لای مالی (عومر) ده پویشت..
 که ده گات پتیی خیرا ده ست ده کاته ملی و به ر له وهی قسه بکات، فرمیسک به چاوانیدا دپته
 خواریی و ده لیت:

{نه مشه و له و خه ودا بینیم له ناو ئاووئکا په له قاژه مه، ده ترسام که نغری بیم، هه تا تر هاتی
 نه ی (عومر) و ده ریازت کردم} ..
 جا هه ردوکیان پتیکه وه به ره و لای نه بو به کرد چوون و.. (مه عاز) داوای لیکرد که ماله کی
 له گه ل به ش بکات.

(نه بو به کرد) پتیی فه رموو: ((هیچ شتیکی ئی وه رناگرم))..

(عومر) سه پیری (مه عاز) ی کرد و وتی: ((ئیتسا پاک و حه لاله))..

نه بویه کړی له خواترسې پاريزگار تا که نرهمه ميکي بڼ معاز به جي نه ده هيتشت، گهر
بيزاناييه به ناروا په بډاي کړدوه.

(عومه) يش هيچ تر ممت يا گوماننکي به رانېر (معان) نه بوو..

به لڼکو نه وه سرده مې نمونه بيه کان بوو، که ساننکي نږدی وای تڼدا بوو که به وه تر ږپکي
ته ولومه ندي خو شېبه خت پيشېرکيتيان بوو، تڼياندا بوو وه ک بالنده ده فې، تڼياندا بوو خيرا
ده وږشت، تڼياندا بوو له خږی ده گرتوه.. به لام هم موويان له نيو کاروانی چا که دا ده وږيشتن و
ريگانيان ده پېرې.

(معان) کوچ ده کات بڼ شام و، له نيو خزم و که سه کاني و نه و خه لکه ی روويان تڼده کړد
وه ک ماموستا و تڼگه يشتوويه ک ده ژيا، کاتيک نه ميري شام (نه بو عوبه بڼده) که هارپني له دلا
شېرني گياني به گياني معاز بوو مرد، نه ميري به واداران (عومه) نه وي له جيگاندا کړده والي
شام و، تنه چند مانگيک به سر نه ميري تڼگه پيدا تڼپېرې تا به هيمنی و تڼبه کارييه وه بڼ لای
په روه رډگاري که پايه وه..

(عومه) ۲ ده بووت:

{ گهر معازم بکر دايه به جيتن شين و، په روه رډگارم پرسياړی لي بکر دايه: بڼ کړده
جيتن شين؟ نه وا ده موت: گويم له پيښه مېره که ت بوو ﷺ ده يفه رموو: زانايان کاتيک ده چنه
خزمه تي په روه رډگاري بالاده ستيان، معاز له پيشيانه وه په... }

نه جيتن شينې (عومه) ليږده ما به ستيه تي، دانانیه تي له سر هم موو موسلمانان، نه ک
ته نها له ولاتيک يا ويلايه تڼک..

(عومه) بهر له وهی که به ريت پرسياړيان لي کړد: گهر به کيکت بڼ دابناييه..؟ واته خوت
جيتن شينک بڼ دابناييه و نيمه ش په پمانان پي بډايييه له سرې..
له وه لامدا وتي:

{ گهر معازی کوپي جه بهل زيندو بوايه و، نهوم دانابايه، پاشان که ده که يشته وه
خزمه ت په روه رډگارم و ده پيرسي لي م: کيت له سر نوممه تي موحه مه د دانا، منيش ده موت:
(معازی کوپي جه بهل) م دانا، پاش نه وهی گويم لي بوو پيښه مېر ﷺ ده يفه رموو: معازی
کوپي جه بهل پيشه وای زانايانه له روژي نو اييدا }...

* * *

روژنيگان پيښه مېر ﷺ نه رموي:

{ نهی معاز... سويند به خوا خوشم ده و تيت، توش با له بېرت نه چي نوای هم موو نوژنيک
بلي تيت:

(اللهم اعني على ذكرك و شكرك و حسن عبادتك: خودايا کومه کم بکه له سر ياد کړدن و
سويا سگوزاري و چاک په رستنت)...

به لى.. خوايه كرمه كم بكه.. پیغمبرى خوا ﷺ هميشه جهختى له سهر ئو مانا مهزنه ده كرده وه كه خهلكى به هۆيه تیده گن كه هيچ توانا و دهسه لات و پهنا و پشتیوانتيكيان نيه جگه له خوا، بهس خواى بهرز و بى هاوتايان ههيه..

(معان) يش به چاكى له وانه يه گه پشت و به جوانى به جنى هيتا..

به يانیه كيان پیغمبر ﷺ پتیی گه پشت و لى پرسی:

{ ئه ی معاز چۆن رۆژت كرده وه..؟؟ }

وتی: وهك برهوادارتكى راست رۆژم كرده وه ئه ی پیغمبرى خوا..

پیغمبر ﷺ له رموو: هه موو رهوايهك حه قیقه تى خۆى ههيه، جا حه قیقه تى ئیمانكه ی

تۆ چیه؟

(معان) وتی: هيچ به يانیهك هه لئه ستاوم هه رده م وام گومان بره وه كه شهوم به سه ردا

نايهت.. هيچ شه ويكيشم به سه ردا نه ها تووه ده نا وام گومان بره وه كه ناگه مه به يانی.. هيچ

هه نگاوتكم نه ناوه، مه گه را گومانم بره وه كه هه نگاوى نيكه ی به شویندا نانیم... وهك ئه وه ی

سه يری هه موو ئومه ته پيشينه كان بگه م كه بانگه كرتن بۆ لای نامه كيان.. وهك ئه وه ی كه

به هه شت نشیان به دی بگه م له ناز و نيعمه تى به هه شتدان و.. ئاگر نشیان ببينم له نيو ئاگر دا

سزا ده درين...

پیغمبر ﷺ پتیی له رموو: چاكى بۆ چوویت، پابه نديه پتیه ی { ...

به لى.. معاز هه موو شتیکى خۆى و ئاینده ی به خشیبووه خوا و، جگه له وه هيچ شتیکى

ديكه ی به دی نه ده كرده..

(ئین مه سمود) له پیاوه لدانیا چاكى بۆ چوووه كاتى ده لیت:

{ له راستیدا (معان) ئومه تيك بوو، ملكه چ بۆ خوا و بى گه رده بوو، ئیمه معازمان به

(ئىبراهيم) ده چوواند { ...

* * *

(معان) هه ميشه خهلكى بۆ لای زانست و، يادى خوا بانگ ده كرده..

بانگه شه ی خهلكى ده كرده بۆ ده ستگرتن به زانستى راستى سوودمه نده وه و ده يوت:

(به ئاگا بن له خواربوونه وه ی دانایان.. رهوا به هۆى رهواوه بناسن، بزائن كه رهوا رۆشنایى

ههيه)!!...

ئو په رستشى وهك مه به ست و، دانگه رى سه ير ده كرده..

رۆژتيكيان موسلمانتيك پتیی وت: فيرم بكه.

(معان) لى پرسی: ئایا گه ر فيرت بگه م گوپرايه لم ده بيت..؟؟

پیاوه كه وتی: من رۆزيش له سهر گوپرايه ليت سوورم..

معاز پتیی وت: (رۆژ نا رۆژ به پلژوو به..

شەونوێژ بکە و، بشخووه.. رۆزی پەیدا بکە و، خراپە مەکە.. هەر بە موسڵمانی بمره و..
بە ناگا بە و خۆ دوور بگره له پارانه‌وهی سته‌م لێکراو)..

زانستی وه‌ک ناسین و، کردار، سه‌یر ده‌کرد و.. ده‌یووت:

(هەرچی ده‌تانه‌وێت فێری بن، بزانی که زانست لای خوای گه‌وره هیچ سویدیکتان پێی
ناگه‌یه‌نێت هه‌تا کاری پێ نه‌که‌ن)..

باوه‌په‌تنان به‌ خوا و یادکردنی وه‌ک ئاماده‌کردنی هه‌میشه‌یی مه‌زنی خوا و، پێداچوونه‌وه‌ی
هه‌میشه‌یی ئاکاری ده‌روون سه‌یر ده‌کرد.

(ئه‌سه‌وه‌ی کوپی هیلال) ده‌لێت: {له‌گه‌ڵ مه‌عازدا به‌رنگادا ده‌رۆشیتین، پێی وتین:
دانیشن با سه‌عاتیک ئیمان تازه‌ بکه‌ینه‌وه‌}..

له‌وانه‌یه‌ هۆی ژۆر بێده‌نگ بوونه‌که‌ی ئه‌و کرداری راما‌ن و بێکردنه‌وه‌یه‌ بووبیت که له
ناخیدا نه‌ده‌سه‌روت و رانه‌ده‌وه‌ستا.. ئه‌مه‌ بوو که هه‌روه‌ک به‌ پێغه‌مبەری ﷺ وت: هیچ
هه‌نگاوێک نانی‌ت، وا گومان ببات هه‌نگاوێکی دیکه‌ی به‌دوادا ده‌نێت.. ئه‌مه‌ش به‌هۆی زیاده
رۆچوونی‌وه‌ له‌یادی په‌روه‌ردگاری و، رۆچوونی له‌ لێپێچینه‌وه‌ی ده‌روونیدا..

* * *

ئاکامی (مه‌عاز) هات و، بانگه‌کرا بۆ دیداری خوا..

له‌ کاتی ژانه‌کانی گیانکێشانادا له‌ نه‌سته‌وه‌ راستی هه‌موو زیندوویه‌ک ده‌رده‌که‌وێت و، ئه‌و
وشانه‌ به‌سه‌ر زمانیدا دێت- گه‌ر توانای قسه‌کردنی هه‌بێت- که کاروبار و ژبانی تێدا کورت
بۆته‌وه‌..

ئا له‌و چرکه‌ ساتانه‌دا، مه‌عاز چهند وشه‌یه‌کی مه‌زنی درکاند که به‌واداریکی مه‌زن ئاشکرا
ده‌کات.

ئه‌وه‌ بوو سه‌رنجی ئاسمانی ده‌دا و له‌ په‌روه‌ردگاری خاوه‌ن میهری ده‌پاراپه‌وه‌ و ده‌یووت:
(په‌روه‌ردگارا.. من پێشتر له‌ تۆ ده‌ترسام، به‌لام ئه‌مه‌رێک تکات لێده‌که‌م، په‌روه‌ردگارا.. تۆ
ده‌زانیت که من دینیام به‌هۆی رۆشنتی رووباره‌کان، یا روواندنێ داره‌کانه‌وه‌ خۆش
نه‌ویستوه‌.. به‌لکو به‌هۆی تینویه‌تی کاتی گه‌رمای ژۆر توند و ناخۆشیه‌کانی هه‌ندێ کات و،
به‌ده‌سته‌پێتانی زانست و ئیمان و گوێپه‌له‌ی زیاتره‌وه‌ خۆشم ویستوه‌)..

ده‌ستی راستی درێژ کرد وه‌ک ئه‌وه‌ی ته‌وقه‌ له‌گه‌ڵ مردندا بکات و، له‌بێ هۆشیه‌که‌یدا
ده‌یووت:

(به‌خه‌یر بێت مردن.. خۆشه‌ویستیکه‌ له‌ کاتی نه‌داریدا هاتوه‌)..

* * *

ئه‌مجا (مه‌عاز) گه‌په‌یه‌وه‌ بۆ لای خوا..

مقداری کوری عه مر

پہنہ میں کورہ چاک لہ۔ شہر دہم ۱۹

هاولن و نرستانی له باره یوه دهوین و دهلین:

(یکه کم کهس که نسهپی تاودا له پیناوی خودا، میقدادی کوپی نسهود بوو)...

(میقدادی کوپی نسهود) پالوانی نهمجاره مانه و به (میقدادی کوپی عهمن) ناو ده بریت، له سردهمی نه فامیدا په پمانی له گه ل (نسهودی کوپی عبد یغوث) دا به ست و شویش کردی به کوپی خوی، به و جزره به ناوی (میقدادی کوپی نسهود) موه بانگ ده کرا، تا نئو نایه ته پیروزه ی قورنان هاته خواره وه و مندالی خه لگ به می خق کردنی هه لوه شانده موه، پاش نوره ره چه له کی نهمیش درایه وه پال (همری کوپی سه عدی) باوکی راسته قینه ی..

میقداد له و که سانه بوو که زقر زوو موسلمان بوون و، هه وته مین که سیشه که موسلمان بوونی خوی راگه یاند و ناشکرای کرد، به و په پی نازایه تی مهرانه و خوزگه ی نرستانه وه، پشکی خوی له سزا و نهمشکه دجه ی قوره ی شیه کان چه شت..

هه لویتستی رژی (به در)یشی بز هه میشه وه ک تابلیه کی قه شهنگ ده میتینه وه و هیچ به هاو نرخی کم ناکات...

هه لویتستی بلند، هه مو نوانه ی بینیان ناو اته خواز بوون که هر که سه و خوی خاوه نی نئو هه لویتسته مه زنه بوايه..

(عبداللهی کوپی مه سعودی) هاو له پیغمبر ی خوا ﷺ ، ده لیت:

(دیمه نیکم له میقداد بیی، من خاوه نی بوومایه، لام خوزه ویستر بوو له هه موو نئو شتانه ی که له سر زویدا هه یه)..

تا له و رژه دا که به ناخوشی و دهستی پیکرد.. قوره ی شیه کان به هیزکی به تین و سوور بوونیکي زقر و، لوتبه رزی و خوزه لکیشانه وه هاتبوون..

تا له و رژه دا، که موسلمانان کم بوون، پيشتریش له شه پرکرن له پیناوی نسهولما تا قی نه کرابوونه وه و، نوره یکه مین جهنگ بوو که بیکن..

پیغمبر ﷺ رلوه ستا و نیمان و ناماده باشی نئو که سانه ی له گه لیدا بوون تا قی ده کرده وه له روه به پوو بوونه وه ی نئو سوپا زقره پر پیاده و سواره ی به ره و پووین دیت.

هات و داوی رلویزی له و باره ی موه کرد، هاو له لانی پیغمبر ﷺ ده یانزانی کاتیک داوی پرس و رلویز بکات، نئو به راستی کاره که نه دجام ددات و، راستی تیروانین و بچوونی ته وای هه ریه که له هاو پیکانی ده ویت، خو گه ره کیکیان بچوونیکي هه بوايه جیاواز یان به پیچه وانه ی بیرو پای هه موویان، نئو هیچ شهرم و نهنگی تیدا نیه..

(میقداد) ترسی نه وې هه بوو که له باره ی نهو جهنگوه له نیرو موسلماناندا هلویتسی خوپاریزی هییت.. بهر له وې کسی دیکه بدویت نهو پیش کهوت تا به وشه تیزه کانی دروشمی شه په که بخاته روو، به شداری له پیکهاتی ویژدانیدا بکات..
به لام بهر له وې لیوی بجلینن، (نه بو به کری صدیق) ده دستي به قسه کرد، (میقداد) زور دلثارام بوو.. (نه بو به کر) قسه ی جوانی کرد.. پاش نه ویش (عومری کوپی خطاب) دوا و قسه ی چاکی کرد..

پاشان (میقداد) هاته پیشه وه و وتی:

(نه ی پیغمبري خوا ﷺ ..!! به ره و نه وې خوا خستویه تیه به رده ستت به پری بکه وه، نیمه هه موممان له گه لتداین.. سویند به خوا هرگیز وه که نه وې به نی نیسرائیل به (موسا) یان گوت پیت نالین: برې تو و په روه ردگارت به ننگن، نیمه لیره دا داده نیشین... به لکو پیت ده لنین: برې تو و په روه ردگارت به ننگن و، نیمه ش له گه لتاندا ده جه ننگین...!!

سویند به و زاته ی توی به هق ره وانه کړیوه، گه به ره و چه قی ده ریامان به بیت به بی ناوردانه وه له گه لتدا دین تا ده گپته شوینی خوت و، له لای راست و چه پ و له نواوه و پیشه ووت ده جه ننگین، تا خوی گوره سه رکه وتوت ده کات)...

وشه کانی وه که ده ستریزی گولله ده ربه پین و.. ده موچاو و روخساری پیغمبر ﷺ که شایه وه و لیوه کانی به پارانه وې خیر که بؤ میقدادی کرد بریسکانه وه... نه و وشانه ی که (میقداد) درکاندی جوش و خروش خسته نیو کومه لی پروادارانه وه، که به و په پری هیز و بروای خویه و جوری قسه کردنی بؤ هرکه سی بیه ویت بدویت و... به شیوازیک بؤ هر که سی که بیه ویت قسه بکات دیاری کرد...!!

به لی.. و ته کانی (میقداد) مه به ستی خوی له دلی پرواداراندا پیکا و، (سه عدی کوپی مه عانی) سه رکرده ی نه نصاریه کان هه ستایه وه و وتی:

((تیمانان پی هینایت و به راستمان زانیت و، شایه تیمان دا که نه وې تو هیناوته حقه، له سه ره نه وه واده و به لین و په ایمانان پیدایت، ده نه ی پیغمبري خوا به ری بکه وه به ره و نه وې که ده ته ویت، دلنیا به نیمه له گه لتداین... سویند به و زاته ی توی به هق ره وانه کړیوه گه به چپته نیو ده ریایه وه له گه لت دین، ته نها که سیکمان دوا ناکه ویت، هیچ پیمان ناخوش نیه که سبه ی نی رو به پوی نوژمنیکمان بکه پته وه..

نیمه له جهنگو نارامگرین و، له روو به روویونه وده راستگوین. به لکو خوا نه وې چاوتی پی روشن ده بیت له نیمه دا به دی بینیت.. ده ی له سه ره که تی خوا بمان به...))

دلی پیغمبر ﷺ پریو له شادی... و به هاره له کانی فرموو:

(ده ی به پری بکه ون و، مژده تان لی بیت)...

هه روو کومه ل به یه که گیشتن...

موسلمانان له وړوڅه دا تنها سې نه سپ سواريان هېو بهس، نه وانش: (ميقداى كوپى
عمن) و (مهرسدى كوپى نې مېرپسد) و، (زوبيرى كوپى عوام) بوون، تيكراى مواهيدانى
ديكه به پياده، يان به سوارى وشته وه بوون..

* * *

نو وشانې (ميقدا) كه پيشتر باسما ن كړد، تنها نازايه تيه كې ناخاته روو و بهس،
به لكو دانايى دروست و، بيركردنه وهى قوليمان نيشان ده دات..

(ميقدا) نا بهو جوړه بوو..

دانا و، زينگ بوو، داناييه كې تنها به وشې رووت گوزارشتى له خوى نه ده كړد، به لكو
به بڼه مای بې وینه و، ناكارى پر به او راست گوزارشتى له خوى ده كړد و، نه زمونږه كانيشى
مايهى به هيز بوونى دانايى و نيشانهى ژيريه كې بوو..

جاريكيان پښه مېر ښاد نه ميرايتى جگايه كې پې سپارد، كه گه پايه وه پښه مېر ښاد لى
پرسى: (نه ميرايتيت به لاره چوڼ بوو) ...؟؟

به راستگريه كې مزنه وه و لاسى دايه وه:

(وات لى كړدم وه ما سهيرى خوځم بكم كه له سهرو خه لگه وم و، نه وان هموو له خوار
منه ون.. سويند بهو زاتهى توى به حق روانه كړدوه له نه مړې به دوا تا هه تايه نه ميرايتى
سه روو كه سيش ناكه م) ...

جا گه نه مه دانايى نه بيت.. نهى ده بيت چي بيت...؟؟

گه نه وېش دانا نه بيت.. ده بيت كې ديكه بيت...؟؟

پياويكه به هوى دهر وونى، يا لاوازيه وه هه لئاخه له تى..

فرماندارى پې دهر وىت، له له خوځيايى بوون و سهركه شى دهر وونى ده ترسيت و، نه
لاوازيه ي دهر وونى بې دهر ده كه وىت و، سويند ده خوا كه خوى لى نور بگريت و، پاشى نه
نه زمونږه رته فرمانداريتى ده كاته وه و خوى لى ده پار وىت و... پاشان سوينده كې ده باته
سه رو له دواى نه وه هر گيز نابيته نه مير...!!

نه وه هميشه نه وه فرموده يه ي له سهر زار بوو كه له پښه مېر ښاد بيستېو، كه نه وېش:

((به خته وهر نه وه كه سه يه كه له ناشووب دور بگ وىته وه)) ...

نه وېش كاتى له فرمانداريدا لوت به رزيه كې به دى كړد توشى ناشووبى ده كړد، يان
له ودا بوو توشى بكات، نه وا به خته وهرى نه وه له خو دور گرتندايه لى..

زور له سهر خوى و هيدى بوونى له هه لسه نگاندى پياواندا.. به كيكى ديكه بوو له
نيشانه كانى داناييه كې.

نهمهش له پیغهمبري خولوہ ﷺ فیر ببوو. پیغهمبر ﷺ فیری کردبوون که دلی
ثامه میزاد له وه پگه راندا خیرا تره له هه لگه رانه وی مه دجه ل له کاتی کولاندا..

(میقداد) مه زنده و هه لسه نگانندی خوی له باره ی خه لکوه نوا ده خست تا کاتی مرینی نو
که سه ده مات، بق نووی دلنیا بیت که نو که سه ی نم ده یویت هه لسه نگانندی خوی
له باره وه بخاته روو ناگوریت و گورانی تازه به سهر ژیانیدا نایهت.. یان هیچ شتیکی نوی له
پاش مرینی روونادات..؟؟

داناییه که شی له م گفتوگویه دا که یه کیک له هاره ل و کورنشینانی بؤمانی باس ده کات، له
زوری شاره زاییه که یدا دهره وشیتوه، نو هاره له ی ده لیت:

{رؤژکیان لای (میقداد) دانیشتمبوون، پیاویک به لایدا تیه پی.. روویکرده (میقداد) وتی:
خوش به ختی بق نو دوو چاره وی که پیغهمبریان ﷺ ببینوه.. سویند به خوا هه زمان ده کرد
نووی تر بینیت ئیمهش بمانببناپیه و، نووی تر تئیدا ناماده بوویت ئیمهش تئیدا ناماده
بوویناپیه..

(میقداد) رووی تیکرد و پیی وت:

((چی واتان لیده کات که خورگه به دیمه نیک بخوازن که خوا لیتانی په نهان کردوه، که
نازانن گه تئیدا ناماده بوویناپیه چون ده بوون؟؟ کومه لانیک هوسه رده می پیغهمبري خوا ﷺ
بوون خوی گه وره به سهر دم و چاویان کردنیه نؤزه خوه.. نووه بق سوپاسی خوا ناکن
ئووی له و تاقیکردنه وه یه ی نووان پاراست و، کردنیه بروادار به په روه ردگار و
پیغهمبرتان))..

داناییه.. به لام چون داناییه ک...!!

ناگهیت به هیچ بروادارک که خوا و پیغهمبري ﷺ خوش بوویت، ده ببینی ناواته خوازی
نووه یه که له رؤژکاری پیغهمبر ﷺ دا بزیاپه و ببیناپیه...!
به لام به رچاو رؤشنی (میقداد) ی دانای زیره ک ره هندی شارووی نو خورگه یه ناشکرا
ده کات..

نایا ریی تن ناچیت نو که سه ی ناواته خوازه له و رؤژکاره دا بزیاپه.. له پیپی نؤزه خیابان
بوایه..؟؟

نایا له واته نه بوو که له گه ل بی پیاوه راندا نه میش بی پیاوه ر بوایه...؟؟
که وایوو چاک وایه نو که سه سوپاسگوزاری خوا بیت که له سهرده میکدا ژواندویه تی ئیسلام
له سه قامگیریدایه و، نوویش به بی گری و به سه لامه تی وه ریکرتوه...؟؟
نم نید و بچوونه ی (میقداد) ، که له دانایی و زرنکیدا دهره وشیتوه.. له هه موو
هه لوسته و، نه زمونیک و، وشه یه کیدا، ژیریکی دانا بوو.

میقداد خۆشه ویستیه کی مه زنی بۆ نیسلام هه بوو..

له پال نه وه شدا، تیگه یشتو و دانا بوو..

خۆشه ویستیش نه وکات مه زنی و داناییه که خاوه نه که ی بکاته مرفه نیکی پایه بهرز، چێژی نه و خۆشه ویستیه له خودی خۆیدا ههست پێ نه کات.. به لکو له بهر پر سیاریتیه کانیدا بیدۆزیته وه..

(میقدا دی کوری عه مریش له و پێپه بوو..

خۆشه ویستیه که ی بۆ پیغمبر ﷺ، دلی پر کردبوو له بهر پر سیاریتی به رانه بر سه لامه ت بوونی پیغمبر ﷺ .

له شاری مه دینه دا هه ر ده نگنکی ناساز ببیسترایه، (میقدا) له چاوتر و کانیکدا خۆی ده گه یانده ده رگای پیغمبر ﷺ خوا ﷺ و به سواری ئه سپه که یه وه راده وه ستا و، زۆر به توندی شمشیری به ده ست وه ده گرت و له خزمه تیدا بوو..!!

خۆشه ویستیه که شی بۆ نیسلام، دلی پر کردبوو له بهر پر سیاریتی نه و به رانه بر پارێزگاری کردنی نیسلام.. نه که هه ر له فیل و ته له که ی نوژمنانی،.. به لکو له هه له ی دۆسته کانیشی..

رۆژنیکیان له گه ل سهریه که دا چوه ده ر و، نوژمن توانی گه مارۆیان بدات، نه میری سهریه که فه رمانی دا که هه چ که س و لایه که ی نه له وه پێنیت.. به لام یه که ی که له موسلمانه کان ناگاداری فه رمانه که ی نه بوو و، سه ریچی کرد، نه میره که یان سزایه کی وای دا زیاد له وه ی که شایسته ی بیته، یان هه ر شایه نی نه بووه..

(میقدا) به لای نه و پیاوه دا تێپه ری، ده گریا و هاواری ده کرد، کاتی له و باره یه وه لێی پرسی و، نه ویش به سه رهاته که ی بۆ گنپه یه وه..

(میقدا) ده ستی گرت و، پێکه وه به ره و لای نه و نه میره رۆشتن و، (میقدا) نه وه نده ی گفتوگۆ له گه لدا کرد تا هه له که ی بۆ ده رخست و پینی وت:

(ده ی ئیستا، خۆت بخه به رده ستی و... رێگه ی بده تۆ له ت لێ بکاته وه)..!!

نه میره که به گوێی کرد.. به لام سه ربازه که لێی خۆشبوو و هه یچی له دلدا نه ما، (میقدا) یش به مه زنی هه لویتسه که و، مه زنی نه و ئایه نی که نه م سه ره وه ریه یی پێداوه، زۆر شادوه مان بوو، وه که نه وه ی که گۆرانی بلێت له بهر خۆیه وه ده یوت:

(من ده رم و... نیسلام ده سه لانداره)..!!

به لێ.. نه وه خۆزگی نه و بوو.. که کاتیک به ریته نیسلام ده سه لانداری بیته... و به راستیش بۆ به ده ییتانی نه و ئاوا ته له گه ل تیکۆشه راندا هه ول و کۆششینیکی بێ وینه ی وه های دا که شایسته ی نه وه بیته پیغمبر ﷺ پینی به ره موویته:

((خوای گوره فرمانی پیکردم خۆشم بوویت و.. هه والی پیدام که توی خۆش
دهویت))...

بہ عیدی کو پی عامر
سزنی لہذیر قوم کا کوند

کې له نيمه ناشنای هم تاوړه په و، پښتر بيستويه تي..؟؟
 -وا گومان ده بهم- گهر هر هم مووشمان نه بيت، نه وا زږيه مان، هرگيز نه مان بيستوه..
 وهك نه وهی له گه لتاندا بم نيستا كه ده يخيوتنه وه، پرسيار ده كهن: ده بيت هم (سه عيدي
 كورې عام) ه كې بيت..؟؟
 به لي.. نيستا ده زانين هم (سه عيدي) ه كښه..!!

* * *

په كښه له گوره هاوړه لاني پيغه مبرې خوا ﷺ، با تاوړه كشي وهك ناوی گوره هاوړه لاني
 ديكه بلاو و ناشنا نه بيت.

په كښه له گوره خړپاريزه په نهانه كان..!!

پيډه چيت ناسايی و دوپاره كړنه وه بيت، كه بلين له هم موو ديمه ن و غه زليه كدا له گه ل
 پيغه مبرې ﷺ دا بووه.. چونك نه وه پړه وي هم موو موسلمانان كان بوو، بړ هيچ بهوادار ك نه بوو
 كه له ناشتي يان جيهاندا له پيغه مبرې خوا دوا بكه ویت.

(سه عيدي) بهر له رزگار كړني (خه يبه) موسلمان بوو، له و ساته وهش كه ئيسلامي له ناميز
 كرت و واده و به ليني دا به پيغه مبرې ﷺ، هم موو زيان و، بوون و، ناينده ی خړيشی پی
 به خښين.

گوټپايه لي و، لونيانه ويستی و، بهرزي.. خړ خه فه كړدن و، وهرج و، خړ بهر ز كړتن،
 هم موو خه سلته چا كه كان له م مرقه پاك و بيگه رد و برا و هاوړې گوره په دا مه بوو..
 كاتيكش هم ولده ده دين به مه زليه كې بگين و بيبينين، پتويسته كه زرينگ بين تا بر تاگا
 نه بين له و مه زنيه و ليگه پين له ده ستمان ده رچيت و خړي ون بكات..

كاتيك له نيو قه ره بالفيدا چاومان به (سه عيدي) ده كه ویت، هيچ شتيكي تيدا به دی ناكه بين
 جيگای رمان و سه رجدان بيت..

چاويه كښه له ننداماني ده سته ی هزاران ده بينيت.. قز ناوړه كاو و ته پ و تړلوی... له
 پوښاك و، شپوهی دهره وهيدا، هيچ شتيكي تيدا نيه له موسلمانان هزاره كاني جودا
 بكتاوه..!!!

خۆ گەر پۆشاک و شیوەی دەرەویمان کردە بە لگە و نیشانه بۆ ئاشنا بوونی حەقیقەتی ئەر، ئەوا هیچ بەدی ناکەین، چونکە مەزنی ئەم پیاوێ زۆر لەوێ رەسەترە کە بە رووکەشتیکی دەوڵەمەندانە و ئال و والا خۆی بنویشت.

ئەو تانی ئا لەویدا لە پشنتی سادەیی و پۆشاکە کۆنەکانیوە خۆی حەشارداوێ...
ئایا مرواری شاراوێ نیو گۆچکە ماسیتان بینوێ...؟ ئەمیش شتیکی لەو بابەتەیه..

* * *

کاتیکی ئەمیری برواداران (عومەری کوپی خطاب) معاویەیی لە والییتی شام لادا، بە دەورووبەری خۆیدا چاوی گیرا، بۆ کە سێک دەگەرا لە جینگای ئەر دایبێت.

شیوازی (عومەر)یش لە هەلبژاردنی والی و یاریدەدەرەکانیدا ئەوپەڕی بە ناگا بوون و وردی و، لە سەر خۆیی تێدا بوو. چونکە لەو بریوایدا بوو کە هەر والییهکی لە دوورترین جینگای سەر زەوی هەلەیک بەکات، خۆای گەورە لە سەر ئەوێ پرسیار لە نوو کەس دەکات: یەکە میان عومەر.. نووهمیان خاوەنی هەلەکە..

پێودانگیشی لە هەلسەنگاندنی خەلک و هەلبژاردنی والیدا زۆر بە وردبینی و توندی و، گشتگیری و، بەر چا و روونیوە بوو، تا ئەوپەڕی وردبینی..

شامیش، لەو رۆژگارەدا جینگایهکی گەورە بوو، ژیا نیش تێیدا بەر لە گەیشتنی ئیسلام بۆ ناویان بە چەندین سەدە، لە نیو شارستانیتهێ رکا بەرەکاندا گۆڕانی بە سەردا دەهات و، ناوەندیکی بازرگانی گرنگ و، چا و گەیکە فراوانی نیعمەت بوو، بۆیە بەواتەوێ و، لە بەر ئەوانە.. خانەیی هەلەلە تاندن بوو، هەر بۆیە بە بۆچوونی (عومەر) کە سێکی دنیا نەویستی، خواپەرستی، رازی بووی، تەویه کاری، پشت لە دنیا کردووی و هەای دەویست کە هەموو شەیتانەکانی گومرا کردن لە بەردەم نەویستنی ئەودا هەلبێن..

(عومەر) بانگی کرد: دۆزیموێ... (سەعیدی کوپی عامر)م بۆ بانگ بکەن..!!

دواتر، (سەعید) دیتە لای ئەمیری برواداران و ئەویش داوای ئی دەکات بێتتە والی (حومص)..

بەلام (سەعید) داوای لێبوردنی کرد و.. وتی: (توووشی ئاشوویم مەکە، ئەی ئەمیری برواداران)..

(عومەر) بە دەنگی بەرز وتی:

(سویند بەخوا وازت ئی ناھینم.. ئێوێ سپاردەکان و جێنشینیان خستۆتە گەردنی من و..

پاشان بە جیم دێلن)....!!

لە ماوێهیکە کەمدا (سەعیدی) رازی کرد، چونکە بەراستی وشەکانی عومەر شایانی ئەوێ بوون کە بریوای پی بێتت.

به لئی هیچ دادگه ری تیدا نیه که سپارده و چی نشینیان بدن به سر نه ودا و، پاشان به تهنه جتی به لئن.. جا گه ر که سانی وهک ((سه عیدی کوپی عامر)) له بهر پرسپاریتی هه لبین، نیدی عومر کی له سر فرمانپه واییه گرانه کانی دابنیت..؟؟

(سه عید) له که ل ژنه که یدا، که تازه بووک و زاوا بوون، به ره و (حومص) که وتنه پی، هاوسره که شی هه ر له مندالیه وه رۆر جوان و نازدار بوو.. (عومر) پیش بهی پیویست له سامانی پیدان.

کاتیک له (حومص) جیگیر بوو.. ژنه که ی ویستی مافی خزی وهک هاوسه ریک له و سامانه بخاته کار که عومر پی به خشین و، داوای لیکردن که جل و بهرگیکی شایان و، پیویستی و که لوپه لی پی بکپن و.. نه وی دیکه ی هه لگیرن..

(سه عید) پی وت: ده ته وی له وه چاکترت نیشان بدهم..؟؟ ئیمه له ولاتیکی داین بازرگانیه که ی قازانجه نده، بازاره که پیشی گه رم و گوپه، ده با ئه م پاره یه بدهین به که سیک بازرگانی پیوه بکات بۆمان و بیبوژینتیه وه..

ژنه که ی وتی: ئه ی گه ر له بازرگانیه که یدا زهره ری کرد..؟؟

(سه عید) وتی: پاراستنه که ی له سر نه و داده نئم..!!

ژنه که ی وتی: که واییت.. رۆر چاکه..

(سه عید) چوه دهره وه، هه ندیک پیداوایستی ژانیتیکی کوله مرگی پی کرپی، پاشان هه موو سامانه که ی به سر هه ژار و نه داراندا به خشیه وه..

رۆژان تیپه ری و.. له نیوان هه ر ماوه و کات و ماوه یه کی که دا ژنه که ی له باره ی بازرگانیتیه که یانه وه پرسپاری لیده کرد، که قازانجیان به کوئی گه یشتوه..

(سه عید) پیش وه لای ده دایه وه: بازرگانیتیه کی سه رکه وتوه و.. قازانج له گه شه و زیادبووندا یه.

رۆژکیان له به رده م که سیک نزیکیدا که به راستی کاره که ناشنا بوو هه مان پرسپاری لیکرد، زهرده خه نه گرتی، پاشان پیکه نی به جۆریک که ژنه که ی گومان و دوودلی بۆ دوست بوو، رۆر داوای لیکرد که به راستی و رونی بۆ بدویت، پی وت: میرده که ت هه ر له و رۆژه دا هه موو سامانه که ی به خشیه وه.

ژنه که ی (سه عید) گریا و، غه مبار بوو که له و پاره سوودمه ند نه بوه، نه نه وه ی خزی ده یویست لئی کرپی، نه پاره که ش ما..

(سه عید) سه رنجی دا، فرمیسه که رۆزه کانی زیاتر جوان و قه شه نگیان کردبوو.

به ر له وه ی نه و دیمه نه سه رنج راکیشه ده روونی لاواز بکات، به چاری عه قل سه رنجی به هه شتی دا، هاوه له دیرین و کزچکرده کانی خزی تیدا به دی کرد، وتی:

((هاوه لانتېکم هه بوو بهر له من بهر و لای خوا روشتن... منیش پیم خوش نیه گهر همور
 نوره له دوتیادا هه په بزم بیت له رنگی توان لا بدهم...!!!
 گهر بشتراپه که به جوانیه کی هلیبگښتته وه، وهک نوره له گه ل دهرونی خویدا
 بدویت، وتی:

((ده زانیت که له بهه شتدا پهری چاورهش و چاک و باشی وا هه په، که گهر یهک دلنه یان
 بهینرته سر زهری هر هموری روونک ده کاتوه و، رویشاییه کی روونکی خور و مانگی
 پتگوه نده هیشت... دهی نیستا قوریانی به تر بدهم له پیناوی تواندا، چاکتره لوره ی
 توان بکه مه قوریانی له پیناوی تودا...!!!
 قسه گانی، هر وهک چون به هیمنی و، رووگشی و، ره زامه ندی، ده ست پیکردبوو به هه مان
 شیوهش کز تایی پی هینا...))

ژنه که پشی دلنارام بوو، تیگه یشت هیچ شتیک نیه چاکتر بز شو له رویشتن له سر رنگی
 سعید و، هاندانی دهرونی خوی بز لاسایی کردنوره ی شو له دوتیا نویستی و ته قواد...!!!

* * *

(هومص) له روژگاردها، به (کوفه ی دوهم) ناو دهربا، هم ناو لیتانه شی به هوی نذر
 هه لکه پانه وهی خه لکه کی و راجیبایان به رانبر به والیه کانیان بوو...
 گهرچی (کوفه) که له عیراقه له یاخی بووندا له پیشتر بوو، (هومص) یش ناوی شو ی
 به هوی هاوشیوه بیوه وهرگرت..

سهره پای سهرقال بوونی (هومص) یه کان به یاخی بوونه وه، هر وهک باسمان کرد، شو
 خوی گوره دل کانیانی به رانبر شو به نده چاکه که (سعید) بوو رینوینی کردبوو، خوشیان
 ده ویست و گوږپایه لی بوون.

(عومر) روژنکیان پرسپاری لیکرد: ((خه لکی شام تزبان خوش دهویت))...
 (سعید) له وه لامودا وتی: ((له بهر نوره یه که هاوکاریان ده کم و دلنه وایبان ده کم))...
 خوشه ویستی خه لکی (هومص) بز سعید هر چند بیت، شوای بیژاری و سکالایان هر
 ده بیت و دهریازوونی لی نیه... گهر هر بز نورهش بیت بیسه لمپنیت که هیشتا (هومص)
 رکا بهری (کوفه ی عیراقه...!!!

روژنکیان، شمیری بپواداران (عومر) سهردانی (هومص) ی کرد و له نیو هه شاماتیکي
 نذری خه لکه که یدا پرسپی: له باره ی (سعید) وه چی ده لین...؟
 هه ندیک که س سکالایان لپی هه بوو... به لام سکالایه کی پیروز، چونکه به هوی شو
 سکالایوه لایه نیکي نذر سهرسوپه نهری مه زنی شو پیاوه دهرگوت... که نذر جیگای
 سهرسوپه مان بوو...!!!

(عومر) داوای له پټې سکالاکاران کرد، که یهک به یهکی خاله کانی سکالاکه یان بخنه پوو...

قسه که ریگ به ناوی نو پټپوه هه ستایه وه و وتی: ((چوار سکالامان له سر هیه..
تا رږڅ نه بیته نایه ته دهر وه بډلامان...
به شه ودا وه لاسی هیچ کس ناداته وه...))

له مانگیکا نو رږڅی هیه که تییدا نایه ته دهر وه بډ لامان و نایبینین...
چواره میش، که نو هیچ دسه لاتیکي تییدا نیه، به لام نیمه ی بزار کرپوه، نه ویش
نه ویه که ناویه ناو بی هوش ده بیته - واته ده بوریته وه -))...
پیاوکه نه وه ی وت و دانیشته...

(عومر) بډ ماو هیک مات و بیده نگ بوو، رووی له خوا کرد و، به چرپه وه ده بیوت:
((خودایه من وهک چاکترینی به نده ی تو ناسیومه...
خودایه پتیشبینی و شیوه ناسیه که م بډی به خه سار نه بیته))...

جا بانگی کرد به رگری له خڅی بکات، (سه عید) وتی:
((نه وه ی که ده لټین: تا رږڅ نه بیته وه ناچمه دهر وه بډ لایان...))

سویند به خوا پټم خڅش نه بوو باسی هڅیه که ی بکه م... له راستیدا خڅزانه که م خزمه تکاری
نیه، خڅم هه ویر ده شټلم و، وازی لیدیتم تا هه لډیت، ټینجا نان ده که م، نوای نه وه ده ستونږ
ده گرم بډ نوږڅی چپشته نگاو، پاشان نیمه وه دهر وه بډ لایان))...

روخساری (عومر) که شایه وه و، وتی: سوپاس بډ خوا... نه ی نووه م...؟!
(سه عید) درږڅی به قسه کانیدا:

((نه وه شی که ده لټیت: به شه ودا وه لاسی کس ناده مه وه...))

سویند به خوا پټم خڅش نه بوو باسی هڅیه که ی بکه م... من رږڅم داناوه بډ نه وان و،
شه ویش بډ په روه رډگارم))...

((نه وه ویش که ده لټین: له مانگیکا نو رږڅم هیه ناچمه دهر وه بډ لایان تییدا...))

خزمه تکارم نیه جل و بهر که م بډ بشوات و، جل و بهرگی نیکه شم نیه بیگریم، هر بډیه
خڅم جل و بهر که کانم ده شڅوم و چاره پوان ده که م تا له نوای ماو هیک و شک ده بیته وه... له
کوتایی رږڅیشدا ده چمه دهر وه بډ لایان))...

((نه وه ویشی که ده لټین: که ناو به ناو بی هوش ده بډ...))

ناماده ی کوږڅانی (خوبیسی نه نصاری) بووم له مه که، که قوره ویش گڅشته که یان لږ
ده کرده وه، خستبوویانه سر حوشتریک و، پټیان ده وت: پټ خڅشه ټیستا (محمد) له جیگی
تږدا بوایه و، تږش ساغ و سه لامه ت بوویتایه...؟! وه لاسی ده دانه وه و ده بیوت: سویند به خوا

پیم خوښ نیه من له نڼو کهس وکار و منداله کاندما بم، له نڼو ساغ و سلامه تی و خوښی
 دونیا دا و، پیغمبره ی خواش درکښک بچیت به پئیدا..
 هر کاتیک ئو نیمه نهم بیته وه یاد که بینیم و، که من ئو روزه له هاوه ل پرستان بووم،
 پاشان بیرم ده که ویتنه وه که ئو روزه سرخستن خویه بیم واز ئی هینا، له ترسی سزا و
 نه شک نه جی خوا ده له رزم و له هوشی خوم ده چم)..
 وشه کانی (سه عید) کزایی هات، که به تهری فرمیسکی خواریزی بیگه رسیه وه لیوه کانی
 به جیده هیشت..

(عومر) خوی پی رانه گرا و له خورشیا ندا، به دهنگی به رزوتی:
 ((سوپاس بق ئو خواجه ی که پیشبینی و ناسینه که می به مه له نه برد))!!
 دهستی کرده ملی (سه عید)، نڼو چاوانه روشنه پایه به رزه که ی ماچکرد..

* * *

چ به ختیکه له رنڼوینی ئو پیږه دروستکراوه به دهستیان هیناوه..؟؟
 چ ماموستایه ک بوو پیغمبره ی خوا ﷺ ..؟؟
 چ رووناکیه کی پرشنگذار بوو کتیبی خوی که وره..؟؟
 ئیسلام چ قوتا بخانه یه کی ئیلهام به خش و چ فیترکارتک بوو..؟؟
 به لام، نایا زوی ده توانیت ژماره یه کی زوری له م پیږه له سر پشته خوی مه لگرت..؟؟
 گهر ئو وه رووبیدایه، ئو وا به زه وییه تی نه ده مایه وه و.. ده بووه فیرده وس..
 به لی.. ده بووه فیرده وسی واده دراو..
 له کاتیکدا که فیرده وس هیشتا کات و ساتی نه هات بیت، ئو وا ئو که سانه ی له م پیږه
 پایه دار و سه ریلندانه که به ژیا ندا ده گوزهرین و به سر زه ویدا تیده په پن.. هه میشه که م و،
 ده گمه نن..

(سه عیدی کوپي عامر) یه کتیکه له وانه..

به خشش و موچه که ی به پپی ئه رک و کاره که ی زور بوو، به لام ئو هینده ی ئی هه لده گرت که
 به شی خوی و خیزانه که ی بکات و.. ئو ی دیکه ی به سر ماله هه ژاره کاندما ده به خشیه وه..
 رنڼوکیان پپی و ترا: به و زیاده یه خاو و خیزان و خزمانت ببورژنره وه..
 له وه لادما ده بیوت: ((باشه بق خاو و خیزان و خزمانم..؟؟
 سویند به خوا من ره زامه ندی لای خوا نافرؤشم به خزمانه تی))..
 چه نده جاریش پپی ده و ترا: (خه رجیی خوت و خاو و خیزانت زیاد بکه و له شته باشه کانی
 زیان به هرهر به).

به لام ئو هه میشه له وه لادما، ئم وشه مه زمانه ی دوویات ده کرده وه:

((نهخبر هرگیز له دهستهی یه کهم دوا ناکهوم، پاش ئهوی گویم ئی بوو پیغمبری خوا
 ﷺ دهیفرموو: خوای گه وره خه لکی بۆ لیترسینه وه کۆ دهکاته وه، بپواداره هه ژاره کان وه ک
 بۆله کۆتر به خۆشیه وه دین، پتییان دهوترت: راره ستن بۆ لیترسینه وه، ده لئین: هیچ شتیگمان
 نه بووه تا له سهری لیمان بپرسنه وه... خوای گه وره دهفرموت: بهنده کانم راستیان وت و..
 بهر له خه لکی دهچنه به هه شته وه))...

* * *

له سالی بیسته می کۆچیدا، (سه عید) گه پایه وه بۆ لای پهروه دگاری، پاکتر له په پهی
 سپی، به ته قوا ترین دل و، جوانترین ژیاننامه ی هه بوو..

مهیل و تامه زۆیی بۆ گه یشتنه وه به دهسته ی یه کهم درێزه ی کیشا، که ژانی خۆی له
 پیناوی پاراستنی به لینه که ی و شوین پی هه لگرتنیاندا نه ز کردبوو..

به ئی.. خۆزگی گه یشتن به پیغمبر و مامۆستا که ی و.. به هه مو هاره له پتیشینه
 بیگه رده کانی درێزه ی کیشا..

ئهوا ئه مۆ، ئاسوده یی و، دلنیایی دهروون و، بار سووکیه وه پتییان ده گات..
 له باری نونیا و خۆشی به کانی نه هیچی پتیه و نه هیچی جیه پتشته تا پشت و شانی قورس

بکات..

ته نها خۆ پارێزیه که ی، نونیا نه ویسته یه که ی، ته قوا که ی، مه زنی دهروون و ئاکاری پتیه.

ئه و چا که نه ی ته رازوو قورس ده که ن، به لام له سه ر پشت سوکن... !!

له گه ل ئاکاری واکه خاوه نه که ی نونیا ی پی هه ژاند و.. له خۆ بایبوون ئه وی

نه هه ژاند... !!

* * *

سلوو له (سه عیدی کوپی عامر)..

سلوی لیتین له ژیان و، مردنیدا..

سلوو، پاشان سلوو، له ژیان و یادی..

سلویش له که سه به ریز و بن گه رده کان.. هاره لانی پیغمبر ﷺ خوا... ﷺ

چہ مزہ ی کوری عبد اللہ

سبزی خور اور رولاری زہیدام

مه‌ککه له خه‌وتکی قولدا بوو، پاشی رۆژیکي پږ کوشش و، ماندوویوون و، په‌رستش و،
ناره‌زووبانی..

قوره‌یشیه‌کانیش له نیو نوینه‌کانیاندا ئه‌مدیو و ئه‌و دیویان ده‌کرد.. ته‌نها په‌کیکیان نه‌بیټ
که له‌ناو نوینه‌که‌یدا ئارامی نه‌ده‌گرت، زوو ده‌خزیته‌ ناوی و، چهند ساتیکي کم‌ نیایدا
حه‌سایه‌وه، پاشان به‌ خوښی و شادییه‌کی مه‌زنه‌وه هه‌لده‌ستایه‌وه، چونکه واده‌ی له‌گه‌ل
په‌روه‌رگاریدا هه‌بوو، رووی ده‌کرده شوینی نوێزکردنه‌که‌ی له ژوره‌که‌یدا و، به‌رده‌وام له‌گه‌ل
په‌روه‌رگاری ده‌نوا و لښی ده‌پارایه‌وه.. هه‌ر کاتیک ژنه‌که‌شی به‌ هوی پرخه‌ی سنگی تکاکاری
و پارانه‌وه گه‌رم و گوړه دووباره‌بووه‌کانی به‌خه‌به‌ر بهاتبایه، به‌زه‌ی پښیدا ده‌هاته‌وه و، داوی
لښه‌کرد به‌زه‌ی به‌خویدا بیته‌وه، به‌شی خوځی بخه‌وټ، وه‌لامی ده‌دایه‌وه و ئه‌سرینه‌کانی
پیش وشه‌کانی ده‌که‌وتن:

((سه‌رده‌می خه‌وتن به‌سه‌ر چوو ئه‌ی خه‌دیجه))..!!!

هیشتا کاره‌که‌ی خه‌وی قوره‌یشی نه‌زړاندبوو، گه‌رچی له‌وه‌دا بوو بیته‌ مایه‌ی سه‌رنج
راکښانیان، ئه‌و ساته هیشتا له سه‌ره‌تای بانگه‌وازیدا بوو و، به‌چرپه و نه‌پتی وشه‌کانی
ده‌درکاند.

ئه‌و که‌سانه‌ی ئه‌و رۆژانه باوه‌رپان پښی هینا بوو زۆر کم بوون..

جگه له نیمانداران که‌سی دیکه‌ش هه‌بوو ریز و خوښه‌ویسته‌یه‌کی زۆریان هه‌بیټ بوی و، به
جۆش و خړوښیکي مه‌زنه‌وه باله‌کانیان لښک بدن به‌ره‌و نیمان هینان پښی و رۆشتن له نیو
کاروانه‌ پیرۆزه‌که‌ی. ته‌نها کاریگه‌ری عاده‌ت و ژینگه و، پاله‌په‌ستوی داب و نه‌ریت و بۆماوه و،
دوودلی له نیوان بانگی رۆژئاوابوون و، بانگی رۆژه‌لاتندا، رۆگربوو..
(حه‌مه‌ی کوړی عبدالمطلب) مامی پیغه‌مبه‌ر ﷺ و، برای شیری.. په‌کیک بوو له‌وانه..

* * *

(حه‌مه‌) به‌چاکی ناشنای مه‌زنی و کاملی برازاکه‌ی بوو... به‌ روون و ناشکرایی راست و
دروستی کاره‌که‌ی و، کرۆکی خه‌سه‌له‌ته‌کانی ده‌زانی..

ئه‌و ته‌نها وه‌ک مامیک ناشنای برازاکه‌ی نه‌بوو به‌س.. به‌لکو وه‌ک برا و، هاوړی، ده‌پناسی..
چونکه (حه‌مه‌) و پیغه‌مبه‌ر ﷺ له یه‌ک نه‌وه بوون و، ته‌مه‌نیان نزیک بوو.. پښکه‌وه گه‌وره

بوون و، بهیهکهوه یاریان کرد و، بوون به برا و، له سهرهتای رینگاوه ههنگاو ههنگاو له گهژ
یه کدا پێکهوه رۆشتن..

خۆ گهر گهنجیتی هه رهیه که یان به رینگایه کدا رۆشتبیت، ئه وه چه مزه پێشی هاوته مه نه کانی
خۆی ده که وت له به ده سه تهینانی خۆشیه کانی ژیان و، کردنه وه ی جینگا بۆخۆی له نیو
پیاوماقولاتی مه ککه و گه وره پیاوانی قورپه یشدا... له کاتیکدا (موحه مه د) له خه لوه تدا بوو
له گه ژ رۆشناییه کانی رۆحی که دهستی به روونا کردنی رینگای به ره و خرا چون کردبوو و،
قسه ی دلی که له ژاوه ژاوی ژیان سووری خسته بووه به ره و بیر کردنه وه و رامانی قۆل و، رووه و
خۆ سازدان بۆ ده ست خسته نیو دهستی حه ق و وه رگرتنی..

ده لێین: گه چێ لاویتی هه رهیه که یان ئاراسته یه کی جیای گرت، ئه وا چه مزه بۆ چرکه
ساتیکیش له چاکه کانی هاوته مه ن و برازا که ی دانه برا.. ئه و چاکه و ریزدارانه ی که
خاوه نه که یان خسته بوه جینگایه کی بلند له دلی هه موو خه لگیدا و، وینه یه کی ناشکرای بۆ نابنده
مه زنه که ی ده کێشا.

له سپیده ی ئه و رۆژه دا، چه مزه وه ک کردبوویه خوو، ها ته ده ری.
له لای که عبه کۆمه لێک له گه وره پیاوانی قورپه یش و پیاوماقولاتیانی به دی کرد و له گه لیان
دانیشت، گوئی له قسه کانیان گرت..

ده ریا ره ی (موحه مه د) ده دان...

چه مزه یه که مچار بوو ببینی بانگه وازی برازا که ی خسته نیه ته دله راوکی.. قسه کانیان بۆنی
بۆغز و کینه و، داخ له دلی و، تالی له دیت.

ئه وان پێشتر باکیان نه بوو، یان وایان ده خسته روو که گوئی پی ناده ن و به لایانه وه هه یج
نیه.

به لام ئه مپۆ، دله راوکی و، خه م و، ئاره زوومه ندی هه لمه تبردن بۆی، له روخساریاندا شه پۆلی
ده دات..

چه مزه به قسه و باسه کانیان زۆر پێکه نی و.. زیاده په وی و، خراپ لێکدانه وه ی دایه
پالێان..

به داویدا (ئه یو جه هل) بۆ ئاماده بوانی دووپات کرده وه که چه مزه له هه موو خه لکی زیاتر له
مه ترسی ئه وه ی (موحه مه د) بانگه وازی بۆ ده کات ناگاداره، به لام ده یه ویت کاره که لای
قورپه یش ئاسان بکات تا بخافلێن و، کاتیک به ناگا بپه نه وه، خراپترین رۆژی بێت و، کاری
برازا که ی به سه ریاندا ژال بوو بێت..

به رده وام له قسه کانیاندا ده یانته پاند و هه ره شه یان ده کرد و.. (چه مزه) یش هه ندی جار
پێده که نی و، جاری واش هه بوو قینی هه لده ستا، کاتیکیش جیا بوونه وه و هه رکه سه و به پیی

خزیدا روشت، (همزه) سهری به بیرګه کی نوی و، خورپه تازه که قورس بوو، کاری
برازګه کی ده مینایه بهرچاو و، سهر له نوی له گه ل خزیدا تاوتوی ده کرد...!!!

* * *

روژان تپه پی، هر روژه و بانگی له وی دیکه ده کرد و، له گه ل هر روژنګدا قسه و باسی
قورپه ش له سهر بانگه وازه که ی پښه مېر څرګندا زیاتر ده بوو...
پاشان قسه و باسه کان ده گورپا یو شه پ فرۆشتن.. (همزه) ش له دوروه چاودیری
هه لوښته که ی ده کرد..

خوږاگری برازګه کی سهرسامی کرد بوو... لیبران که ی له پیناوی نیمان و بانگه وازه که یدا
لای هه مو قورپه ش شتیکی نوی بوو، سهره پای شو لیبران و خوږیسه کی که پیسی
ناسرابوو...!!

خو گه ر له روژه دا گومان بیتوانیایه هر که س بهرانبه راستګویی پښه مېر و مه زنی
خورپه وشته کانی هه لڅخه له تینی، نو ا توانای نه بوو که لین و جیګایه ک بوچوونه نیو تیګه پشتمنی
همزه بدوژن ته وه...

همزه له هه موان چاکتر ناشنای (موحه ممد) بوو... له کانی زور مندالیه وه... تا لاویتی
بیګه ردی... و تا کانی پیاویتی ده ست پاکی به رزی..

نو وه ک خزی دهیناسی، به لکو زیاتر له وه کی خزی ده ناسیت ناشنای بوو، له و کاته وه ی
که پتکه وه هاتبوونه زیان... به یکه وه گوره بسون... پتکه وه پتکه یشتن... ژبانی
(موحه ممد) پش هر هه مووی وه ک تیشکی روژ بیګه رده...!! همزه هیچ گوماننکی به دی
نه کردوه سه باره ت به و ژبانه.. نایه ته یادی روژنک بینیبیستی توپه بیت، یان نا نومید، یا
چاوچنوک، یان ناره زوویان، یان به پوره و داروخواو بیت..

(همزه) ش ته نها خاوه نی هیزی جه ست نه بوو به س، به لکو خاوه نی هوشمه ندی عه قل و،
به هیزی ویستیش بوو..

تا لیره وه شتیکی سروشتی نه بوو که له شوین که وتنی که سیک دوا بګه ویت که شو هه موو
راستګویی و ده ستپاکی به ی تیدا درک پی کرد بوو... به و جوړه له دلیدا پتچاپه وه تا شو
کانه ی به هوی کارنګه وه له روژنکی نزیکا ناشکرا ده بیت..

* * *

روژی دیاریکراو هات...

(همزه) له مال هاتده ر و، تیر و که وانه که ی له شان کرد بوو و، به ره و پوی بیابان
ده چوو تا ناره زووه خو شه ویسته که ی و، وه رزشه په سه نده که ی، که راوه، نه نجام بدات... که
راوچی به کی لپها تووی که م وینه بوو..

به شیکي رژژ له وئی مایه وه... کاتیک له راو گه رایه وه، وه کړدبوویه پیشه، بهره و که عبه چوو، تا ته وانی بگات، بهر له وهی بهره و ماله وه بگه پرته وه.

له نزيك كه عبه خرمه تكار يكي (عبداللهی كورې جه دعان) ی پیگه بشت...

هر كه چاوی پئی كه وت، وتی:

((ئی باوكی (عوماره)... گهر ده تبینی (محمدی برازات چی به سهرات به دهستی (نهبو چه كه می كورې هیشام)... نا له وئی چاوی پئی كه وت دانیشتبوو، نازاری دا و، جنیوی پئیدا و، نه وهی پئی ناخوش بوو پئی كړد...))

ئینجا نه وهی نهبو جه هل به سهر پیغمبري ﷺ مینا بوو بوی شیکر ده وه...

حه مزه به چاكي گویی له قسه كانی كرت، پاشان بۆ كه میك بیري كرده وه، دواي نه وه دهستی برد كه وانه كه ی له سهر شانی دانا و... به خیرایی و جه سورانه بهره و لای كه عبه رژژشت، بهر نومیده ی له وئی به نهبو جه هل بگات... خو گهر له وئی نه یږزییه وه، نه وا له شوین و جیگای دیکه به دوایدا ده گه پئی تا پئی ده گات...

به لآم بهر له وهی بگات كه عبه، سهیری كړد نهبو جه هل له چه وشه كه پيدا له نئو كومه لئيك له گهره پپانانی قوره یش دانیشتوه...

به هیمنیه کی ترسناکه وه، حه مزه له نهبو جه هل نزيك بووه وه، پاشان كه وانه كه ی بهر زكړده وه و دای به سهری نهبو جه هلدا، شكندی و خوینی لئها، بهر له وهی كه ناماده بوان له سهر سامیه كه یان به ناگابینه وه، حه مزه هاواری به سهر نهبو جه هلدا كړد:

((جنیو به موحه ممد ده دهیت، له کاتیکدا كه من له سهر ناینه کی نوم و نه وه ده لئیم كه نه و ده یلئیت...؟! دهی گهر ده توانیت وه لآم بده ره وه...))

له چرکه ساتیکدا، هه موو ناماده بوان نه و سووگایه تیه ی به (نهبو جه هل) ی سهر كړده یان كړا و نه و خویننه ی له سهری ده چوړا، له بیریان چوو، نه و وشه یی وه كه هوره بروسه دای به سهری اندا سهر قالی كړدن... نه و وته یی كه (حه مزه) تئیدا رایگه یاند له سهر ناینی (محمد) وه، هه مان تئپوانینی هه یه و، نه وه ده لئیت كه نه و ده یلئیت...

نایا حه مزه موسلمان ده بیئت...؟؟

به ریژترین و به هیژترین گه نجی قوره یش...؟؟

به راستی نه مه نه هه مته تیه كه قوره یش توانای بهر گه گرتنی نیه، چونكه موسلمان بوونی حه مزه ریگه بۆ زگر كه سی هه لئبارده و دیاری دیکه خووش ده گات تا موسلمان بین و، (موحه ممد) یش كه سانئیکي خاوه ن توانا و هیزی له ده ور كړ ده بیته وه كه بینه مایه ی به هیژی بوونی بانگه وازه كه ی و خو كړ كړنه وهی و، رژژكیش قوره یش به دنگی نه و پاچانه بیدار ده بیته وه كه خاوه ند و بته كانیان ده شكینئیت...!!

به لې.. همزه موسلمان بو، نو هوی له دلیدا پښا بویوه بڼ خه لکی ناشکرا کرد، هه موو نو خه لکه حه په ساوهی به نا نومیدی به جیهیتشت و، نه بوجه هلیش نو خوینهی ده سپری له سهره شکاره کی ده هاته خواری.. همزه چار لکی نیکه ده سستی دایه که وانه کی و له سهر شانی راگرت و، به هه نگاهی چه سپار و، نازایه تی به همیزیه به ره و مال که و ته ری..!

* * *

همزه خاوه نی عه قلیکی به جیهیتنه ر، ویزدانیکی راست و دروست بوو.. که که پایوه ماله وه و، ماندویتی نو رژی دهرچوو، دانیشیت پیری کرده وه و، نو رووداوانه ی پیش ماوه یه کی کم روویدا بو ده هینایه خه یالی..

چون موسلمان بوونی خوی راگه یاند و.. کی..؟؟

له چرکه ساتیک له چرکه ساته کانی حه ماسه ت و توپه یی و هه لچووندا رایگه یاند.. پتی ناخوش بوو خراپه به رانبر برازاکی بگریت و، سته می لی بگریت و نویش هیچ پشت و په نا و سهرخه ریکی نه بیت، بویه توپه بوو، له سهر ریز و پایه ی به نی هاشم غبروت گرتی و، سهری نه بو جه هلی شکاند و، موسلمان بوونی خویشی دا به روویدا..

به لام، نایا نه وه رنگایه کی په سه نده تا مروز واز له ناینی باویا پیر و هوزه کی به نیتت.. ناینی چه رخ و سهرده مه کان.. پيشوازی له ناینیکی نوئی بکات که هیشتا بنه ماکانی تاقی نه کردوه ته وه و، له باره ی راستییه وه ته نها شتیکی کم ناشنا بیت..

راسته نه یو چرکه ساتیکیش گومانی له راستگریی (موحه ممد) و بیگه ردی مه به سته کی نیه.. به لام نایا ده گریت مروز له چرکه ساتیکی توپه بووندا پیشوازی له ناینیکی نوئی بکات و، هه موو نه و به رپر سیاریتی و ماندوویه تیه ی له نه ستر بگریت، هه ر وه کو نیستا همزه کردی..؟؟

له راستیدا نه و له دل و ده روونیدا ریزی هه بوو بڼ نه و بانگه وازه نوپیه ی که برازاکی نالا هه لگریه تی..

به لام، گه ره سهری نورسراییت که په کیک بیت له شوینکه و توانی نه و بانگه وازه و، بپوادار

بیت پتی و، پاریزه ری بیت.. ده بی کاتی گونجاو بڼ چوونه نیو نه و ناینه کی بیت..؟؟

له چرکه ساتیکی غبروت و توپه یی..؟ یان کاته کانی بیر کردنه وه و له سهر خوی..؟؟

به و چوره راست ره وی ویزدانی و، بیگه ردی بیر کردنه وه، په سه ریاندا سه پاند که نه و

بایه ته هه مووی سه ره نوئی به چاکی و وردبینی بیر لی بکاته وه..

ده سستی کرد به بیر کردنه وه و، چه ند رژیکی به سهر بود، له بیر کردنه وه نه ده سهروت و،

شه وانه ش چاوه کانی نه ده چوونه خه و..

کاتیکیش بمانه ویت بهموی عه قله وه راستی بدوژینه وه، گومان وه هژکاریکي گیشتن به ناسینی خوی ده سه پینیت..

به جوره، همزه هر که عه قلی خسته کار له توژینه وهی رهوشی نیسلام و، ناینی کون و ناینی نویی له گال په ک به راورد کرد، بهموی سوژی خورسکی بژماوهی به رانبر ناینی باووباپیری و، ترسی خورسکی بژماوهی به رانبر هممو شتیکی نوی، گومانیان له ده روونیدا روژاند..

هممو یادوه ریه کانی له باره ی که عبه و، خواوه ننده کانی و، بته کانی..، ده ریاره ی نو سه روره ی ناینیانه ی هاتوه پیش چا و که نو خواوه ننده داتاشراوانه بژ هممو قورپه ییش و، تیکرای مه ککه به گشتی ده سه بهر کردوه....

دابان له هممو نو میژوه و .. ناینه دیرینه زور سه خته .. نه وه ش رستن و شیکردنه وهی مه زنی پیویسته..

همزه سه ری سوږده ما له وهی که چون ناده میزاد ده توانیت ناوا به ناسانی و خیرا ناینی بلو و باپیرانی به جی بهیلتیت و په شیمان بووه وه له وهی کردویه تی.. به لام گشتی بیرکردنه وهی ژیرانه ی درژده پیدا.. کاتیکیش بینی که تنها عه قل بس نیه به هممو دل سوژی و راستگویی به کیوه په نای برده بهر نادیار (غیب).

له لای که عبه، به ملکه چیوه روویکرده ناسمان و، په نای برده بهر هممو شتیکی نیو نو که رپونه له توانا و روشنایی، تا به ره و لای حق و ریگی راست ری توپینی بکن، ده با گوی له خوی بگرین، پاشماوهی به سه هات که مان بژ باس بکات:

{... پاشان مه ستم به په شیمانی کرد به دابان له ناینی باووباپیر و هژده کم و... له م کاره مه زنه به گومان بووم، به جوړک که چاوم نه ده چپوه خه و..

پاشان هاتم بژ لای که عبه، له خوا پارامه وه که سنگم بژ حق بکاتوه و، گومان و دوو دلیم لا نه هیلتیت. خوی گوره پارانه وه کی گرا کردم و دلی پر کردم له دنیایی.

به ره و لای پیغه مېری خوا ﷺ که وتنه پی و، هه والی سهر گوزه شته ی خوم پیدا و، نه ویش پاراپیه وه بوم که دل م له سهر ناینه کی چیگیر بیت...}

به مجوره (همزه) موسلمان بوو.. موسلمان بوونیکي ته او به دنیاییه وه..

خوی گوره بهموی همزه وه نیسلامی شکوادر کرد و... سه ریلند و بویرانه راوه ستا و بهرگری له پیغه مېری خوا و، هاره له بوژده سه لاته کانی ده کرد..

نه بو جهل که بینی له ریزی موسلماناندا ده وه ستیت، تیگه یشت که جهنگ به ریا ده بیت، هر بویه هات و هانی قورپه ییشیه کانی ده دا که نازار و نه شکه نه ی پیغه مېر و هاره له کانی بدن و، به رده وام ریگی بژ شه ریکی نیوخوی ساز ده کرد که بهموی وه سارپیژی رق و کینه و بوغزه کانی دلی خوی پی بکات..

دیاره (همزه)ش نهیده توانی ریگری له هه موو نازاردانیک بکات.. به لام له گه ل نهوه شدا
 موسلمان بوونی قه لمان و پاریزگارک بوو.. هه روه ها سه رنج راکیشانیتکی سه ر که وتوویش بوو
 بۆ زۆرک له هۆزه کان که به هۆی موسلمان بوونی همزه و، پاشان (عومری کوپی خطاب) هوه
 نه وانیش دهسته دهسته بیتنه ناو نیسلامه وه..!!

له و ساته وهی که همزه موسلمان بوو هه موو خۆشی و، توانا و هیژ و، ژیانی بۆ خودا و
 ناینه که ی نه ز کرد بوو، هه تا وای لیکرد پینهمبر ﷺ ئه م نازناوه مه زنه ی پی به خشیت:
 {شیری خودا و، شیر ی پینهمبره که ی ﷺ} ..

یه که مین دهسته ی موسلمانانیش که بۆ روو به روو بوونه وهی نوژمن که وته پی، همزه
 به رپرسی بوو..

یه که مین نالاش که پینهمبر ﷺ دابیتته دهست یه کیک له موسلمانان، نه وا به همزه درا..
 نه و رۆژه شی له غه زای به دردا هه ر دوو کۆمه ل به یه که گیشتن، شیر ی خودا و شیر ی
 پینهمبره که ی ﷺ، له و غه زایه دا مایه ی سه رسورمان بوو..!!

پاشماوه ی له شکر ی تیکشکاو ی قوپهیش له به دروه به ره و مه ککه به سه ر شلپی و
 ناو میدی که پانه وه، نه بو سو فیانیش دلشکاو و، سه رشقرانه که رایه وه..

چونکه له نیو کۆره پانی چه نکدا لاشه ی که وره پیاوانی قوپهیش وه ک.. نه بو جهل و..
 عوتبه ی کوپی ره بیعه و.. شه بیه ی کوپی ره بیعه و.. ئومه یه ی کوپی خه لف و.. عوتبه ی
 کوپی نه بی موعهیت و، نه سو ده ی کوپی عه بدول نه سه دی مه خزومی و.. وه لیدی کوپی عوتبه
 و.. (نظر کوپی حارس) و.. (عاص کوپی سه عید) و.. (کعم کوپی عه دی) و.. ده یه ها پیاوی
 دیکه ی قوپهیش وه ک نه وان که وره ی به جی هیشتبوو..

جا له به ر نه وه ی که قوپهیش به ناشتی و هیمنایه تی نه و شکسته خراپه یان له یاد
 نه ده چوو.. هه ر بۆیه ده ستیان کرده خۆ سازدان و، کۆکردنه وه ی هیژ و بی هوده بیان، تا
 تۆله ی خۆیان و ریژ و کۆژاوه کانیان بکاته وه..

قوپهیش سوور بوو له سه ر شه پ..

غه زای ئو خود هاته پینشه وه و قوپهیشیه کان زۆر زوو به سه ر کایه تی (نه بو سو فیان) بۆ
 جاریک ی که هاتنه ده ره وه و، هه موو هۆزه عه ره به هار په یمانه کانی خۆیان له که لدا بوو..

که وره پیاوانی قوپهیش له م چه نگه نو تیه یاندا ئامانجیان بوو پیاو بوو: یه که میان
 پینهمبر ﷺ .. دووه میشیان همزه له نوای پینهمبر.. به لی.. نه و که سه ی گو بیستی قسه و
 باسی پلانه کانیان بوایه به ر له ده رچوونیان بۆ چه نگ، ده بیینی که چۆن همزه له نوای
 پینهمبر ﷺ مه به ست و ئامانجی چه نگه که بوو..

به ر له ده رچوونیش پیاویکیان هه لئازرد و کاری همزه یان پی سپارد، که نه ویش
 کۆپله یه کی چه به شی خاوه ن شاره زاییه کی که م و پینه بوو له پم هار و یزیدا... هه موو پۆلی نه ویان

له چنگه که دا چر کرد بووه وه له وهی که لیدانیکي کوشنده ناراسته ی حمزه بکات به په که ی و، ناگاداریان کرده وه که جگه له وه به هیچ شتیکی دیکه وه سره قال نه بیت، ناکامی چنگه که و ناراسته ی کوشتاره که هر چون بیت..

ته نها نه وه کاری نه وه..

واده و به لینی به هایکی زدر مه زنیان پیدا بوو که نه ویش نازاد کردنیه تی.. نه و پیاوه که ناوی وه حشی بوو، کویله ی (جوبه یری کوی موعتم) بوو.. له رژی به دریشدا مامی جوبه ییر تیا چو بوو،

جوبه ییر پی و ت: {له گه ل خه لکیدا به روره دهره وه، خو گه ر توانیت حمزه بکوژیت نه و ت

نازادیت}..!!

پاشان ناردی بق لای (هیندی کچی عوتبه) ی خیزانی نه بو سو فیان تا زیاتر هانی بدات و، پالی پیوه بنیت به ره نه و ناما جی که ده یانه ویت..

هیند پیشتر له چنگی به دردا باوکی و، مامی و، برایکی و، کویکی تیا چو بوو..

پیشی وترا بوو حمزه هندی که له وانه ی کوشتوره و، ده ستیشی هه بووه له کوژانی نه وانی

دیکه دا..

له بهر نه وه زوری پی او و ژنانی قوره پیش سوور بوون له سره چوونه دهره وه بق چنگ،

ته نها بق هیئانه وی سره ی حمزه و بهس به هر نرخیک بووه و چه ندی ناره حه تی بویت..!!

هیند چند رژی که بهر له چوونه دهره وه بق چنگ، ته نها کاری نه وه بوو هه موو رق و

کینه ی بکاته نیو دلی وه حشیه وه و رژی خوی بق دیار یکرد، خو گه ر سره که وتوو بوو له

کوشتنی حمزه دا نه و به نرخترین خشلی خو پارازنده وه که نافرته هه بییت پی بیه خشیت و،

به په نجه کین له دله کانی گواره و مرواریه به نرخه کانی و گه ر دانه زیره که ی که گه ر دنیان

قهره بالغ کردوو گرت و، له کاتی که دا که چاره زه که کانی بریوه وه حشی وتی:

{هه موو نه مانه بق تویه، گه ر حمزه بکوژیت}...!!!

وه حشی لیکي له دم ده هاته خورای و... خه یالی به جوش و خروشوه به ره و لای نه و

چنگه له شقه ی بالی ده دا که نازاد بوونی خوی تیدا به ده ست ده هیئت و، نیدی به کویله و

ده ست به سره ی نامینیتتوه و، هه موو نه و خشلانه ییشی که شان و ملی سره کرده ی نافرته تانی

قوره پیش و، ژنی سره کرده که یان و، کچی سره کرده که یانی رازندوتوه دیتت ده ستی..!!

که واته پیلان بوو.. هه موو نه و چنگه ش حمزه ی ﷺ به شیوه ی یکی روون و ناشکرا

ده ویت..

چنگی نو حود ده ستی پیکرد..

هر دوو کرمه ل به یه که یشتن و.. حمزه به کالای شه پوه که و ته نیوان زه وی مردن و

کوشنار و، په ریکی نه عامه ی له سره سنگ بوو که پیشتریش سنگی له چنگدا پی رازاندوتوه..

دهستی کرد به هاتن و چوون، هر سه رڼکی بیویستایه به شمشیره که ی ده بیه پانده،
 بهرده وام له بی باوه پانی دده، وهک نه وهی مهرگ هاتبیتته ژیر فرمانیه وه، هر که سن بیویستایه
 تیی ده گرت و په کسه ر ده بییکا...!!

هموو موسلمانان هه له تیان برد تا له ودا پوو سه رکه وتنی ته و او به ده دست به پینن..
 نه نانه ت هیزه شکاره که ی قورپه یس دهستی به کشانوه کرد، هه لده هات... گه ر تیرهاو پیزان
 شوینی خویان له سه ر کیزه که جن نه میشتایه و، نه هاتنایه ته خواره وه بق گورپه پانی شه پ به
 مه بهستی کز کردنه وهی ده سته که و ته کانی نورمنی تیکشکاو.. خق گه ر نه وان شوینی خویان
 چول نه کردایه و نه و که لیته گه وره یان له به رده م سواره کانی قورپه یسدا والا نه کردایه نه و
 جهنگی نو خود گزستانیک بوو بزه موو قورپه یس" به پیاو و.. ژنیه وه.. به لگو به نه سپ و
 هوشتریشیه وه...!!

سواره کانیان له پشته وه له کاتی بن ناگایدا له موسلمانانیا ن دا و، شمشیره تینوه
 شیتته کانیان خسته کار بویان و.. موسلمانان سه ر له نوئی ده ستیان دایه وه خق کز کردنه وه و،
 شمشیره کانیان هه لگرت وه که هه ندیکیان کاتیک سو پای قورپه یس به دی کردبوو ده کشیتته وه و
 هه لدیت دایان نابوو.. به لام به راستی نه و کاره چاوه پروان نه کراوه سهخت و دژوار بوو..

حه مزه که نه وهی بیینی هیز و چوست و چالکی و هه ولی چه نده قات زیاتری کرد..
 له راست و چه پ و به رده م و دواوهی خویه وه لئی ده دان و.. (وه حشی) یس له ویدا چاودیری
 ده کرد و، چاوه پروانی ده رفه تی ده ستریزی کردن بوو تا لیدانی خوی ناراسته بکات..
 با لینگه پین (وه حشی) خوی باسی نه و دیمه نه مان بق بکات، به ده می خوی:

{ .. پیاویکی حه به شی بووم، رم به شیوهی حه به شییه کان ده وه شانده، زدر که م هه له م
 ده کرد له گرتنه نیشانه دا.. کاتیک خه لکه که به یه ک گیشتن، چووم و سهیری حه مزه م ده کرد،
 تا له نیو خه لکه که دا وهک هوشتری که له گت به دیم کرد.. به شمشیره که ی خه لکی له ت له ت
 ده کرد و، هیچ شتیک له به رده میدا خوی نه ده گرت..

سویند به خوا خوم بق ناماده ده کرد و ده مویت، له پشت دره ختیکه وه خوم شارده وه تا
 بیپیکم یا لیم نریک بیتته وه، (سیباعی کوپی عه بدول عوزا) بردمیه پیتشه وه به ره و لای، کاتیک
 حه مزه چاوی پتی که وت هاواری لئی کرد: و ره به ره و پووم نه ی کوپی خه ته نه که ری کچان،
 پاشان لیدانیک ی وای لیدا سه ری له لاشه که ی کرده وه..

تا له و کاته دا ره که م جوولان، هه تا به دلی خوم هاویشتم و دای له سنگی له نه یوان
 قاچه کانیه وه هاته ده ر، هه ستایه وه به ره و لام، به لام توانای به سه ریدا نه شکا و مرد..
 چوومه سه ری و ره که ی خوم هه لگرت، پاشان گه پامه وه بق سه ریا زگه و تئیدا دانیشتم،
 چونکه من هیچ پیویستییه کی دیکه نه بوو تئیدا و، نه وم کوشت تا نازاد بم... {
 هیچی تیدا نیه گه ر واز له وه حشی به پینن قسه کانی خوی ته و او بکات:

{کاتیک گه پامه وه بۆ مه ککه نازاد کرام و، له وی مامه وه تا پیغهمبری خوا ﷺ له روژی رزگار کردنی مه ککه دا هاته وه ناوی، منیش هه له ات بۆ تائیف.

کاتیکیش شانندی تائیف به ره و لای پیغهمبری خوا ﷺ چوون تا موسلمان بین دوودل بووم که رو له کوئی بکه م، وتم: بگه مه شام، یا به من، یا هه ر جیگایه کی دیکه ..

سویند به خوا من نا له و خه فه ته دا بووم پیاویک پیی وتم: تیا چوون بۆ تو...!! سویند به خوا پیغهمبری خوا هه ر که س بیته ناو ناینه که یه وه نایکوژیته ..

منیش هاتم تا گه یستمه خزمه ت پیغهمبری خوا ﷺ له مه دینه و نه بیینیم تا له به رده مهیدا راهه ستام و شایه تومانی حه قم هینا، کاتیک بینیمی فه رمووی: تو (وه حشی) یته...؟ وتم: به لێ ئه ی پیغهمبری خوا... فه رمووی: بۆم باس بکه که چۆن حه مزه ت کوشت، منیش بۆم گنپایه وه .. کاتیک له قسه کانم بوومه وه فه رمووی: تیا چوون بۆ تو، له به ر چاوم ون به .. منیش خۆم له ریگه ی پیغهمبری خوا ﷺ لاده دا، تا نه م بینیت هه تا ئه و کاته ی وه فاتی کرد و گه پایه وه بۆ لای خرای گه وه .

کاتیک موسلمانان چوونه ده ره وه بۆ (موسه یله مه ی که زاب) ی خاوه نی یه مامه، منیش له گه لیاندا روشتم و، هه مان ئه و ره می که حه مزه م پێ کوشت له گه ل خۆم برده ..

کاتیک خه لکه که دای به یه کدا (موسه یله مه ی که زاب) م بینی وه ستابوو، شمشیرێکی به ده سه ته وه بوو، خۆم بۆ ساز کرد و، ره مه که م جوولاند، تا به دلی خۆم تیم گرت و به ری که وت ..

جا گه ر به م ره مه باشتی رین که س که حه مزه یه کوشتی وتم، ئه وا خوازیارم خوای گه وه بعه خشیته و لیم ببویریت چونکه خراپترین که سیش که (موسه یله مه ی که زاب) ه پیم کوشت}.

* * *

به م شیوه یه شییری خدا و شییری پیغهمبره که ی، سه رفرازانه شه هید بوو...!! هه ره وک چۆن ژیا نی ده نگه ره وه و سه رفرازانه بوو، مر دنی شی به هه مان شیوه ده نگه ره وه و سه رفرازانه بوو.. دوژمه کانی ته نها به کوشتنی وازیان لێ نه هینا.. باشه چۆن وازی لێ به یین و رازی بن.. له کاتیکدا که ئه وان هه موو به بنده کانی قوهره ییش و تیکر پای پیاره کانیان هاتنه ئه و جه نگه وه که ته نها پیغهمبره حه مزه ی مامیان مه به ست بوو.

(هیندی کچی عوتبه) که خیزانی ئه بوسوفیان بوو فه رمانی کرد به (وه حشی) که جه رگی حه مزه ی بۆ به یینیت.. وه حشی به ده م ئه و خواسته نا جوهره روشت و.. کاتیک هینای بۆ هیند، به ده سته راستی پیی دا و به ده سته چه پیشی گواره و گه ردا نه که ی وه ک به خخش له سه ر ئه و کاره ی ئه نجامی دا وه رگرت لێ ..

هیندی کچی نو عوتبه یی که موسلمانان له جهنگی به دردا کوشتیان و ژنی نه بسوفیانی سرکرده ی سوپای بڼ باوه پی بت پرستی.. جهرگی همزه ی خسته ناو دهمی و ده بیجووی بهو نومیده ی که نو کاره سرشیتانه ساپیژی بوغز و کینه ی بکات، به لام جهرگه که له نیتوان که لبه کانی نه وستا، نیتوانی که نیدی بیمزیت، هر بویه له دهمی دهریهینا و، چوو به سر بهردیکی بهرز و هاواری ده کرد:

نحن جزینا کم بیوم بدر
والحرب بعد الحرب ذات سُر
ما کان عن عتبه لی من صبر
ولا أخسی، وعمّ، ویکری
شفیت نفسی وقضیت نذری
أزاح وحشی غلیل صدري

واته: نیمه سزای روژی به درمان دانه وه، شهر ی دوا ی شه پیش ناپه حه ته، له دوا ی عوتبه و براکم و مامی و کورپه کم نارام نه ما، ساپیژی دهرونی خوم کرد و نزره کم به جی هینا، وه حشی داخ و کینه ی دهرونی نه هیشت..)

جهنگ کزایی هات و، بڼ باوه پان سواری حوشتره کانیان بوون و، جلهوی نه سپه کانیان گرت و به کاروان به ره و مه که که و تنه وه ری..

پښه مېرمنه و هاوه لانی به ره و گورپه پانی جهنگه که هاتن تا سهیری شه هیده کانیان بکن.. له ویدا له نیتو جهرگی دله که دا، له کاتیکدا له دم و چاوی نه و هاوه لانه ی دهروانی که گیانی خویان له پیناوی خوادا به حشی و، کردیانه قوربانیه کی بیگره د بڼ په روه ردگاری بالاده ستیان. له نا کاو راوه ستا و ... سرنجی دا، نیتوچه وانی گرز بوو... به ددانه کانی لیوی خوی کرؤشت و... پیلوی چاوه کانی دا به یکه دا..

هرگیز له و باوه په دا نه بوو که ناکاری عه رب هینده بیته خوار و نه و درنده په تیه ی لی بوه شیته وه و، جهسته ی مردوویه ک بشیوینیت به و جزوه ی که بینی جهسته ی مامی شه هیدی پایه بهرز (همزه ی کوی عبدال مطلب) ی شیر ی خودا و سررداری شه هیدان شیوینرا بوو..

پښه مېر چاوی که وه ک مانگی تابان ده که شایه وه، له کاتیکدا که سرنجی جهسته ی مامی دا فرمووی:

(هیچ کزستی وه که نه می تر ناپه حه ت نابیت لام.. رانه وه ستاویشم هرگیز له م راوه ستانه ناپه حه ت تر..)

پاشان ناوی دایه وه له هاوه لانی و فرمووی:
(له بهر نه وه نه بوايه (سه لیه ی) - خوشکی همزه - دلته نگ نه بیت و نه کرپته خوویه ک

له دوا ی من، لی ده که پام درنده و بالنده کان بیاد خورادایه ..
له هر شویتیکدا خوا بالاده ستم بکات به سر قورپه بیشیه کاندا، جهسته ی سی که سیان ده شویتیم..)

هاوه لانی پښه مېر هاواریان کرد:

(سویند به خوا، هر روزك خواى گوره سرمانخات بکات به سه ریاندا، ئه تکیان ده کهین، به جورتک که هیچ عه ره بیك وای نه کرد بیئت...!!)

به لآم ئو خودایه ی که حمزه ی به شهید بوون ریزار کرد، چاریکی دیکه ش ریزی
 ایدهنیت به وه که کوژرانی ئو ده کاته دهرفته بۆ وانه یه کی زدر مازن که نا هه تابه دادگری
 بیاریزیت، به زهیی پیداهاتنه وه ته نانه ت له سزادان و توله سندنه وه دا ده کاته فرز و
 پیویست..

فرز به مجوره که میشتا پیغمبر ﷺ له وتنی په یمانه پیشینه که ی نه بوویوه وه نیگای
 بۆ هاته خواری له جیگای خویدا.

﴿اذْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ
 أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ، وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ
 لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ، وَأَصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ،
 إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ﴾ النحل ۱۲۵-۱۲۸.

واته: به کارزانی و ناموزگاری په سهند، مهردوم به رهو ریگه ی په روه ردگارت بانگ بکه و به
 چاکترین شیوه له گه لیان بدوی، په روه ردگارت له و که سانه ی له ریگه ی ئو لایانداوه - له گشت
 که س- ناگادارتره و هر خوشی باشر ده زانی کن په له سه ر راسته پئی په .. ئه گه ر توله
 ده ستیننه وه، دار به دار بۆ و پتر نه بۆ، خو ئه گه ر خوپاگریش بن، دیاره بۆ خوپاگره کان زدر
 باشره .. خوپاگر به! دیاره خوپاگر تیشته هر بۆ خویه و خه میان مه خو و له و گزی و
 فیلاننه ش ده یکن، دلته نگ مبه، بیگومان خودا له گه ل خوپاریزان و چاکه کارانه.
 هاتنه خواره وه ی ئم نایه تانه ش له و جیگایه دا، چاکترین پاداشت بوو بۆ حمزه که
 پاداشتی که وته لای خواى گوره ..

* * *

پیغمبری خوا به مهنترین شیوه خوشی ده ویست، ئو - هره وه کو پیشتر باسمان کرد -
 ته نها مامه ی خوشه ویستی نه بوو به س..

به لکو برای بوو له شیر وه ..

هاوژینی بوو له مندا لیتیدا..

و هاوژینی هه موو ته منی بوو..

له م چرکه سانانه ی مالئاوایشدا، پیغمبر ﷺ هیچ سلاویکی بۆ مالئاوایی لیکردنی به دی

نه کرد چاکتر بیئت بۆی که به قه د ژماره ی هه موو شه هیدانی چهنگه که نوژی له سه ر کرد..

به مجوره لاشه ی حمزه به رهو شوینی نوژکردنه که برا له گوره پانی چهنگ که ئه می

له نئودا تیاجوو، خوینی پڑا... جا پیغمبر ﷺ و هاوه لانی نوژیان له سه ر کرد، پاشان

شهیدیکي دیکه یان هیئا و، پیغمبر نوږی له سر کرد. دواي نه وه شهیده که دهر او
 حمزه له جی خوی دهمایه وه شهیدی سیم ده هیئرا له تهنیشت حمزه وه دانرا و
 پیغمبر نوږی له سر یان کرد.

بهو جوړه. شهیدان همویان. یه یه یه هیئران و. پیغمبري خوا ﷺ نوږی له سر
 هریه که یان و حمزه له گه لیدا بیت ده کرد، نه روزه هفتاچار نوږی له سر مامی کرد.

* * *

پیغمبر ﷺ له جنه که وه بهرو مال گه پایه وه، له رنگادا گوئی له دهنگی نافر تانی
 مؤزی (عبدولنه شهل) یو بؤ شهیده کان ده گریان، پیغمبر ﷺ له زود به سوزی و
 خوشه ویستیدا ده یفرموو:

{ به لام حمزه که س ناگری بوی } ... !!

{ سعدي كورې معان گوئی له و قسه ده بیټ و، وا گومان ده بات که پیغمبر ﷺ
 دهرونی ناسوده نه بیټ گه نافر تان بؤ مامی بگرین، بویه خیرا بهرو لای نافر تانی
 مؤزی (عبدولنه شهل) دهرات و فرمانيان پیده کات که بؤ حمزه بگرین، هر که پیغمبر
 گوئیستی گریان که یان ده بیټ بهرو لایان ده چیت و، ده فرمویټ:

{ مبهستم نه وه نه بوو، بگه پینه خوا به زه یی بیټه وه پیتاندا، له مړی به دواوه گریان نیه }.

ئیدی هاوه لانی پیغمبر ده سټپشخوریان ده کرد له لاوانده وهی (حمزه) و بهرز راگرتنی
 ره وشته زود مه زنه کانیدا.

له و باره یه وه (حساني كورې سابت) له چامه یه کی درزیدا ده لیت:

دع عنك دارا قد عفا رسمها	وابكي على حمزة ذي النائل
اللابس الخيل إذا أحجمت	كاللث في غابته، الباسل
أبيض في نروة من هاشم	لم يمر نون الحق بالباطل
مال شهيدا بين أسيافكم	ثلث بيدا وحشى من قاتل

واته: واز له و خانوه بهینه که دروستکردنی ته او بووه بؤ حمزه ی پایه بهرز بگری، نه و
 پیاهوی که خوی کزده کرده وه و سوزی نه سپه کی ده بوو، وه ک شیري به چهرگ و ابو له
 بیسه که یدا. سپی بو له پنه چدا و نه وهی هاشم بوو، به سر حه قدا نه ده پوشت به نار ه و
 له نړی شم شیره کانتاندا شهید بوو، هر دوو ده سټی و وحشی بکوژه کی بشکیت.

* * *

عبداللهی کړی ره واهه ش ده لیت:

بکت عینیی وحق لها بکاتها
وما یغنی البکاء ولا العویل
على أسد الإله غداة قالوا :
أحمزة ذاکم الرجل القتیل
أصیب المسلمون به جميعاً
هناك وقد أصیب به الرسول
أبا یعلی، لك الأركان هدّت
وأنت الماجد البرّ الوصول

واته: چاوه کانه نه شکیان رشت و حه قیشیان بوو که گریان، گریان و دژېډ چ سوډیکي هه به
جا.. به سر شیری خودادا، کاتیک به یانی وترا: ئه ری ئه پیاوه کوډاوه همزه به، کړستی
هه موو موسلمانان کورت له ویدا و پیغمبریش غمبار بوو بوی. ئه با به علی، ده ست و پتی
بیهیز کړین، تو سه رفراز و چاک و په روش بوویت.

* * *

(صه فیه ی کچی عبدالمطلب) ی پوری پیغمبر ﷺ و خوشکی همزه ش وتی:

دعاه إله الحقّ ذو العرش دعوة
الى جنّة یحیا بها، وسرور
فذلك ما کنا نُرجی ونرتجی
لحمزة یوم العشر خیر مصیر
فوالله لا أنساک ما هبت الصبا
بکاء وحننا، محضری ومسیری
على أسد الله الذي کان مدرها
يُدودُ عن الاسلام کلّ کلور
أقول وقد أعلى النعمی عشرتی
جزی الله خیراً من أخ ونصیر

واته: خودای حقی خاوهن ته خت بانگه پشستی کرد بوی ئه و به ه شته ی تیدا به ناسوده
ئه ری.. نه وه ش خواست و نومیدی نیمه بوو بوی همزه که له روژی هه شردا باشترین
سه رنه نجامی هه بیت.. سویند به خوا تا شنه پای به یانی هه لکات له بیرت ناکم، گریان و خم و
په زاره، خوښی و خاموشیمه، بوی شیری خودا که ویستی پاراستنی نیسلام بوو له هه موو
بویاوه پیک، ده لیم و شیوه نی هزه کم به رز ده که مه وه، خوا پاداشتی برا چاک و
سه رخه ره که مان به چاکترین شیوه بداته وه..

له گال نه وه شدا باشترین لاواندنه وه ی بون و به رانه دار له یاددا و ته کانی پیغمبر بوو کاتنی
له سر لاشه ی راوه ستا، ئه ساته ی له نیتو شه هیده کانی جه نگدا به دی کرد و فه رموی:

{به زه یی خوات له سر، به راستی تو- نه ونده ی من بزانه- په یوه ندی خزمایه تیت به جن
ده که یاند و، زکر کاری چاکت نه انجام ددها} ...

* * *

به راستی په زاره ی پیغمبر ﷺ بوی همزه ی مامی مه زنی زکر قورس بوو.. سه ره خوښی
لیکړدنیش تیدا کاریکي سه خت بوو.. له گال نه وه شدا قه در جواترین سه ره خوښی بوی
پیغمبر له گال خویدا هه لکرتبوو.

له ریځای گه پانه ویدا له نوحوده وه بز مال، پیغمبر ﷺ به لای نافرته تیکي هوزی (به نی دینان) دا تیپه پری کرد که باوکی و، میړده که ی، برایه کی شه مید بوویون..
کاتیک چاوی به موسلمانان که وت له جهنگ ده گه پانه وه، به په له بهرو لایان رۆشت و دهنگ و باسی شه په که ی لیده پرسین..

هوالی مهرگی میړد و... باوک و... براهه یان پیتدا...

نه مچا به په رۆشیه وه لئی پرسین:

{ نه ی پیغمبر ی خوا چی لی هاتوه } ...؟؟

وتیان: { زور باشه... سوپاس بز خوا چاکه مهره ک تو پیت خۆشه } ...!!

وتی: { نیشانم بدن، مه تا سهیری بگم } ...!!

له گه لی رۆشتن تا له پیغمبر ﷺ نزیک بوویه وه، کاتیک چاوی پتی که وت به ره و روی رۆشت و وتی:

{ هموو کړستی که له دوا ی تو، کاریکه و ناسان ده پیت } ...!!

* * *

به لی... نه مه جوانترین و زیندووترین سهره خۆشی بوو..

پیده چیت که پیغمبر ﷺ بز نو دیمه نه گوره و بن وینه به زه رده خنه گرتبیتنی، چونکه له دونیا دا هول و، خۆشه ویستی و، خۆبه ختکردنی هاوشیوه ی نه وه نیه..

نافرته تیکي... لاوازی، بیده سته لات، له یه ک ساقدا باوکی و، میړده که ی و، براهه کی له ده ست بدات.. کاردانه وه ی به رانبر نه و کړسته له ساتی بیستنی نه و هواله دا که کتو له بن دینن نه وه بوو:

{ نه ی پیغمبر ی خوا چی لی هاتوه } ...؟؟!!

به راستی نه وه دیمه نیک بوو که هه در به چاکي وینای کتشا و ساته که ی دیاریکرد تا بیکاته سهره خۆشی بز پیغمبر... به لام چ سهره خۆشیه ک... سهره خۆشی بیت بز شیر ی خودا و، سهره داری شه هیدان...!!

عبداللہی کوہی مہ سعور

بدھ مین کہ سن بدھ ناسکرلا قورن ان خمونینز

به له وهی که پیغمبر خوا ﷺ بچیته مالی نرقه موه، (عبداللهی کوپی مهسعود) باوه ری پښ هینابوو، بووبوه شه شهمین که سی موسلمان بووی شوینکه وتهی پیغمبر ﷺ که واته له و که سانه یه زؤد زوو باوه پریان هینا...

له باره یی یه که مین دیداری له گه ل پیغمبر خوا دا ده لیت:

{ که نجیکی تازی پښکه یشتوو بووم، مه په کانی (عوقبه ی کوپی نه بی موعیت) م ده له وه وړاند، پیغمبر ﷺ و نه بوبه کر هاتن، وتیان: نه ی گه نج، شیرت لایه به شمان بدهیت...؟؟
وتم: ناتوانم بتان دهم، له بهر نه وهی هی خؤم نیه و من لایان دانراوم..

نه مچا پیغمبر ﷺ فرمووی: نه ی مه پښکت لایه هیشتا قسر بیت و، که لی نه گرتبیت...؟؟
وتم: به لی...

هینام بؤ لایان، پیغمبر گرتی و دهستی به گوانیدا هینا و له پهروه ردگاری پاراپیه ووه گوانه کانی پرشیر بوو.. پاشان نه بوبه کر به ردیکی ناو چالی هینا و، دوشیه ناوی و، نه بوبه کر لیتی خوارده وه، دواي نه وه منیش خوارده وه.. ئینجا به گوانه که ی فرموو: بچوره وه جیتی خؤت، نه ویش چووه وه جیتی خؤی..

پاش نه وه چوومه خزمهت پیغمبر و، وتم: له و قسانم فیر بکه.
فرمووی: تر که نجیکی فیرکراویت...}

* * *

(عبداللهی کوپی مهسعود) سه رسام بوو کاتیکي بهنده یه کی چاکی خودا و پیغمبره دهست پاکه که ی بینی له پهروه ردگاری ده پارپته وه و دهست ده هینیت به گوانیکدا که واده ی شیردانی هیشتا نه هاتوه، نه ویش له خیر و رزق و روژی پهروه ردگار شیریکی پوختی پالئوړوی دا بؤ خوارده وه...!!

نه و روژه نه یده زانی، که نه وهی بینویه تی ساناترین و بچوکتیرین موعیزه یه و، له کاتیکي نزیکدا له و پیغمبره موعیزه یی وها به دی دهکات که دنیا دهه ژینیت و، پر له رووناکي و رینوینی دهکات...

بگره نه و روژه نه یده زانی، نه و که مندالیکي هه ژاری لاوازی کرئ گرتیه و شوانی مه په کانی (عوقبه ی کوپی نه بی موعیت) ه ده بیته یه کیک له موعیزه کان، روژگاریک که ئیسلام ده یکاته

بپوادارتکی ودها به ئیمانکه کی لوتبهرزی قورپه شیه کان ههرس پر دینن و سته مکاری که وره کانی ده به زینتت ..

ده پروات له کاتیکدا که ئو نه دیده ویرا به لای مه جلیستکدا تئپه ریت که یه کیک له سرکرده کانی مه که کی تیدا بیت، مه گهر ساری نه وی بگردایه و ههنگاوه کانی هیواش بنایه .. ده لئین: پاش موسلمان بوونی به ره و لای ده سته یه که له گه وره پیاوونی قورپه شیه ده چیت لای که عبه، له کاتیکدا که هه موو پیاوما قولانی قورپه شیه و سرکرده کانی له وی دانیشتبوون و، به سر سه ریانه وه راده وه ستیت، قورثانی خودا به دهنگه کاریگه ره به رزه که کی ده خوینیت:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ﴿الرَّحْمٰنُ﴾ عَلَّمَ الْقُرْآنَ، خَلَقَ الْإِنْسَانَ، عَلَّمَهُ الْبَيَانَ، الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ، وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ﴿الرحمن ۱-۶﴾.

پاشان به رده وام ده بیت له سر خویندنه وه که کی و، سرکرده کانی قورپه شیه حه په ساون، باوه پرمان نه ده کرد به وهی که چاوه کانیاں ده بیینی و... به وهی که گوئییه کانیاں ده بییست .. هه رگیز له و باوه پدا نه بووه که ئو که سهی له دزی ده سلات و لوت به رزی ئه وان وه ستاوه .. کرئی گرتی یه کیکه له وان و، شوانی مه په کانی پیاوما قولیکانه .. (عبداللهی کورپی مه سعودی) هه ژاری نادیار و نه ناسراوه .. !!

با لیکه پئین که سیک که به چاوی خوی ئو دیمه نه کاریگه ری به دی کردوه بوامنی بگتیریته وه .. که ئه ویش (زوبیره) ﷺ، ده لئیت:

{یه که مین که س که له نوای پیغمبری خوا ﷺ به ئاشکرا له مه که ده قورثانی خویند (عبداللهی کورپی مه سعودی) بوو ﷺ، رۆژنکیان هاوه لانی پیغمبر کوربوونه وه و تیان:

سویند به خوا قورپه شیه کان هه رگیز گوئیان له م قورثانه نه بوو به ئاشکرا بخویند ریت، چ پیاویک ئه دیات به گوئیاندا...؟؟

(عبداللهی کورپی مه سعودی) وتی: من ..

وتیان: ده ترسین خراپه ت به سر بینن، ئیمه پیاویکمان ده ویت خاوه ن هوز بیت، نه گهر ویستیان لئی بده ن بیپارینن ...

وتی: وازم لی بینن، خوی گه وره ده مپارینتت ..

(ئیین مه سعودی) هات تا له چیشته نگاودا گه یشته سر که عبه، پاشان به دهنگی به رز ئه مهی خویند: ﴿بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ .. الرَّحْمٰنُ .. عَلَّمَ الْقُرْآنَ﴾، دواتر به ره و روویان وه ستا و خویندی ..

لئی رمان و تیان: کورپه که کی (ئوم عبه) چی ده لئیت ..؟؟ له وه ده خوینیت که موحه ممه د هیناویه تی، هه ستانه وه بوئی و که وتنه لیدانی دم و چاوی، ئه ویش به رده وام بوو له سر خویندنه وه که کی هه تا گه یشته ئه و جیکایه ی که خوی گه وره ویستی له سر بوو پئی بگات ... پاشان به روخسار و جهستی برینداره وه گه رایه وه بو لای هاوه له کانی، پئیان وت:

ئیمه ئا له وه ئه ترساین به سهرت بیټ..

وتی: دوژمنانی خوا هرگیژ ئاوا بین نرخ نه یون لام وهك ئیستا، گهر دهشتانه ویت سبه بینیش دو یاره ی ده که مه وه بویان..

پییان وت: به سته، نه وه ی ئه وان رقیان لیته تی دات به گوئیاندا...!!

به لئ... (ئینب مه سعود) ئه و رۆژه ی که چه په سا به پرپوونی گوانی مه ره قسره که له شیر که له پرینکا و بهر له وه ی که کاتی شیردانی بیټ.. ئه و رۆژه نهیده زانی که نه و وه ژاران و کهسانی ساده ی وهك نه و، دهبنه په کیک له موعجیزه گه وره کانی پیغمبه ر، نه و رۆژه ی که بهیادخی ئیسلام هه لده گرن و، تیشکی خۆر و رووناکی نیوه پۆی پښ جی لیز ده کن...!!
نهیده زانی که نه و رۆژه نزیکه ...

به لام زۆر خبیرا نه و رۆژه هات و، زهنگی واده هانتی لییدا و، نه و گه نجه کری گرت هه ژاره، ونبوه... بوه موعجیزه په ک له موعجیزه کان...!!

* * *

له بهر چه نجالی ژبان نه ده بینرا...

بگه دوور له قهره بالفیشی...!!

هیچ جینگایه کی نه بوو له نیو نه و که سانه دا که خاوه نی سامانیکی زۆر بوون، یا له نیوان نه وانه دا که خاوه نی چه سته په کی به هیز بوون، یا له نیونه وانه دا که شتیک پله و پایه یان پیدرابوو..

نه و مال و سامانی نه بوو.. چه سته ییشی له پ و لاواز.. له پله و پایه شدا نه ناسراو.. به لام ئیسلام له بری هه ژاریه که ی باشتری پښ به خشی و به ختیکی زۆری له گه نجینه کانی کیسرا و گه وه ره کانی قه یسه ری پیده دا...!!

له بری نه و چه سته لاواز و بنه یزه ی، ویستیکی پښ ده به خشیته که سته مکاران له ناو ده بات و، به شداری ده کات له گزینی داهاتوری میژودا...!!

له جیی ونبوونه کیدا نه مریی و زانست و پایه په کی پیده به خشیته که له پیشه وه ی زانایانی میژودا بیټ...!

راستی پیغمبه ری ﷺ ئیددا به دی هات، نه و رۆژه ی پښی فهرموو:

((تو گه نجیکی فیرکراویت))، په ره ردگار فیری کرد، تا بوویه شاره زای نیوئومهت و، راگری نه و که سانه ی هه موو قورئانان له بهر بوو..

له باره ی خۆیه وه ده لیت:

{له ده می پیغمبه ره وه ﷺ هفتا سوره تم وه رگرتوه، که س لیم ناباته وه تییاندا}..
وهك نه وه ی خوا ویستی پیاداشتی بداته وه، نه و کاته ی ژبانی خۆی خسته مه ترسییه وه له

پیناوی نه وهی قورئان به دهنګی بهرز بخویندیت و له هه موو جینګایه کی مه که دا بلاوی بکاته وه له سالانی دهر به دهری و نه شکه نجه دان و خوای گه ورهش به هره ی جوان خویندنه وه و راست تیګه یشتنی و اتاګانی پښ به خشیبوو...

پیغمبریش هاوه له کانی راده سپارد که شوین پی پی (نبین مسعود) هه لېګرن و ده یفه رموو: (ده دست بګرن به ریګه ی کوپی (نوم عهد) وه)...

رایده سپاردن که لاسایی خویندنه وه که ی نهو بګن و، لیبه وه فیژ بڼ که چوڼ قورئان بخویندنه وه.

پیغمبر ﷺ ده یفه رموو:

((نهو که سه ی که حز ده کات قورئان وه ک خزی که هاتوته خواره وه ببیستیت، نهوا با گوئ له کوړه که ی (نوم عهد) بګریت))...

نور جاریش پیغمبر ﷺ حه زی ده کرد که گوپیستی قورئان بیت له زاری (نبین مسعود) وه...

رؤنکیان پیغمبر بانګی کرد و، پتی فه رموو:

((قورئانم بق بخویندنه وه نه ی عبدالله))...

عبدالله وتی:

(من بؤتی بخویندنه وه، له کاتیکدا که بق تو هاتوته خواره وه، نه ی پیغمبری خوا)؟!)

پیغمبر پتی فه رموو:

((پیم خۆشه که له کهسانی دیکه وه گوپیستی بم))...

(نبین مسعود) دهستی کرد به خویندنه وه له سوره تی (النساء) هه تا که یشته نهو نایه ته ی خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَىٰ هَؤُلَاءِ شَهِيدًا، يَوْمَئِذٍ يَوْمُ الْقِيَامَةِ كَفَرُوا وَعَصَوُا الرَّسُولَ لَوْ تُسَوَّىٰ بِهِمُ الْأَرْضُ وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا﴾ النساء ۴۱-۴۲.

پیغمبر خوا خزی بق نه ګرېا و ګرېا و، چاوه کانی پر له نه سرین بوون، به دهستی ناماز ه ی بق (نبین مسعود) کرد: که ... (نه ورنده به سه ... نه ی نبین مسعود هینده به سه) ... نبین مسعود له باره ی نهو به خششه ی خوای گه وره پتی داوه ده دوت و ده لن:

(سویند به خوا هیچ نایه تیکی قورئان نیه که نه زانم له باره ی چیه وه هاتوته خواره وه و، هیچ که س نیه له من شاره زاتر بیت له قورئان، خۆ ګر بزانه که سیکی دیکه هه یه له من شاره زاتر بیت ده توانم به سواری و شتر پتی بګم، نهوا خومی ده گه یه نم و، منیش له نیتوه چاکتر نیم)!!!

هاوه لانی پیغمبر خواش ﷺ له باره ی نهو پیشه نګه یه وه شایه تیان بق داوه.

نه میری باوه پداران (عومر) ﷺ له باره یه وه ده لیت:

((لیوان لیوه له شاره زایی))..

نه بوموسای نه شعهریش ده لیت:

((له باره ی هیج شتی که وه پرسیارمان لی مه کن تا شو دهریای زانیاربه تان له ناودایه))..

تنها پیشنگیتی له قورئان و (فقهدا جیتی ستایش نه بوو و بهس.. به لکو له پاریزکاری و

ته قواشدا هر له پیشه وه بوو.

(حذیفه) له باره یه وه ده لیت:

((هیج که سیکم نه بینیه وه که (ثیبین مسعود) له پیغمبره یی خوا بکات له هلس و کهوت و

خوو په وشت و ناکاریدا..

هاوه لانی پاریزکاری پیغمبر ﷺ ده یانزانی که (ثیبین نوم عه بد) له نزدیکترین که سیانه له

خواوه))..!!

رؤزیکیان چند هاوه لیک لای (عه لی کوپی ابوطالب) ﷺ دانیشتبویون و پتیا و ت:

(نه یی نه میری باوه پداران، هیج که سمان نه بینیه وه له ره وشت جوانی و نرم و نیانی و زانین

و، خوژی هاونشینی له گلی و، پاریزکاریدا چاکتر بیت له (عبداللهی کوپی مسعود)..

نیمامی عه لی وتی:

سویندتان ددهم به خوا، له ناخی دلنانه وه بوو...؟؟

وتیان: به لی..

وتی: (خودایه تو شاهید به... خودایه منیش هه مان نه وه یی نه وان وتیان ده یلیتمه وه، یان

چاکتر له وه..

نه و قورئانی خویند و هه لاله که یی هه لال کرد و، هه رامه که پیشی هه رام کرد.. شاره زا بوو له

ثایندا، له سویننه تیشدا زانا بوو)..!!

* * *

هاوه لانی پیغمبر ﷺ که باسی (عبداللهی کوپی مسعود) بیان ده کرد، ده یانوت:

کاتی ری له نیمه ده گیرا، روخست به و ده درا، هه رچیه که نیمه ناماده یی نه بوین، نه و

ناماده یی بوو).

مه به ست له مه نه وه بوو که (عبدالله) ﷺ زود دهره تی له لایه ن پیغمبره وه ﷺ بو

ده په خسا که بو که سی دیکه نه په خسابوو، له هه موو که س زیاتر ده چوو ه ماله که یی، زیاد له

که سانی دیکه ش له خزمه تیدا داده نیشت... جیا له هه موو هاوه لانی دیکه جیگه یی نه پتی و

په نهانی بوو، ته نانه ت به (صاحب السواد) ناویان ده برد، واته خاوه نی نه پتی..

نه بو موسای نه شعهری ﷺ ده لیت:

((پیغمبرم ﷺ بینی، وام ده بیننی که ثیبین مسعود له که س وکاری بیت)..

نهمهش به موی نه وهی که پیغمبر ﷺ خوشه ویستی کی زور مه زنی به رانبری هه بوو، پاریزکاری و زرنگی و، دهر وون به زبیه که ی خوش ده ویست... هتا پیغمبر ﷺ له باره یوه فهرموی:

((گر به بی راویژی موسلمانان که سینم بۆ نه میری دیاری بگردایه، ئهوا فرمانم ده کرد که کوپی (نوم عهد) دابنن...))

پیشتریش راسپارده ی پیغمبرمان بۆ هاوه لانی خسته روو:
(دهست بگرن به ریگی کوپی (نوم عهد) وه)...

نهم خوشه ویستی و، متمانه پیکردنه کرد بوویانه شایسته ی نه وهی که زور نزیك بیت له پیغمبری خواوه ﷺ و، نه وهی به و به خشرنا به که سی دیکه نه درا کاتیک پیغمبر ﷺ بی فهرموو: ((مۆلت خواستنت بۆ لای من نه وهی په رده به رز بکه یته وه))..

نهمهش مافی مؤلت پیدانی بوو که له هه ر کاتیکدا بیه ویت، شهو بیت یا رۆژ، له دهرگای مالی پیغمبر ﷺ بدات.

به مجۆره هاوه لانی له باره یوه ده یانوت:

((هه گر ریگری له نیته بکرایه مؤلت به و دهر، له هه ر جیهک نه بوینایه نه و تاماده ده بو))..

له راستیشدا (نیین مه سعود) شایانی نه و ریزلینانه بوو.. سه ره رای نه وهی که نیکه لاوییه که ی به و جۆره نزیك بوو، ده بیتوانی زور خانه خوئی بیت، له گه ل نه وه شنا (نیین مه سعود) ته نها ملکه چی و ریز و نه وهی بی زیادی ده کرد..

له وانه یه چاکترین شتیش بۆ دهرخستنی نه و ناکار شیرینه تیندا، روخساری بیت کاتیک له باره ی پیغمبری خواوه ﷺ ده ووا له پاش وه فاتی.. سه ره رای زور که م قسه کردنی له باره ی پیغمبره وه ﷺ، ده بینن کاتیک لئوی بچولاندایه تا بلیت: گویم لئو بوو پیغمبری خوا ده ووا و ده یفه رموو... موچرکه ی توند ده یگرت و شپزی و دله راوکی پیوه دیار بوو، له ترسی نه وهی نه بادا له بیری بکات و پیتیک له جیگای پیتیکی دیکه دابنیت...!!

با گوینستی براکانی بین که له باره ی نه و دیارده یه ده وین:

(عه مری کوپی مه یمون) ده لیت:

{سالتیکیان چومه خزمه ت (عبداللهی کوپی مه سعود)، گویم لئنه بوو له باره ی پیغمبری خواوه ﷺ بدویت، که چی رۆژنیکان باسی فهرمووده یه کی کرد به سه ر زاریدا هات: پیغمبری خوا فهرموی، ناروحه ت بوو تا بینیم ئاره قه به نۆچه وانیدا هاته خواری، پاشان وه ک نه وهی به بیری هات بیته وه - وتی: نه وهی پیغمبر فهرموی نزیك بوو له مه {...!!

(عه لقه مه ی کوپی قه یس) یش ده لیت:

{عبداللهی کوپی مه سعود ئیوارانی هه موو پینج شه ممه یك وتاری دها، له ههچ ئیواره به کیان گویم لای نه بوو بلیت: پیغه مبهری خوا فهرموویه تی.. تنها جارک نه بیت.. سه یرم کرد خوی دابوو به سهر گزچانه که یدا، گزچانه که ی ده له رزی و، ده جولایه وه و خوی نه ده گرت}!!..

(مه سروق) یش له (عبدالله) وه بزمان باس ده کات:

{روژنیکان (ئیبن مه سعود) وتاری دها وتی: گویم لای بوو له پیغه مبهری خواوه ﷺ... دوا ی نه وه له رزی و جله کانیشی له رانه وه.. پاشان وتی: وه ک نه وه ی فهرموو... یان نزیک له وه.}!!..

ریژ و به رز پارگرتنی پیغه مبهری خواوه ﷺ لای نه وه که یشتبووه نه و ناسته زۆر مه زنه، نه مه ش له زیره کیه که یه وه سه چاوه ی گرتبوو، بهز له وه ی که له ته قواکه یه وه بیت...!!
چونکه نه و پیاوه ی زیاد له که سانی دیکه هاوده میتی پیغه مبهری ﷺ کردبیت، به راستی له پله و ریزی نه و پیغه مبهره تیگه یشتبوو.. پاشان هه لس و که وتیشی له گه ل پیغه مبهره ﷺ دا کاتیک که له زیاندا بوو، له باسکردنیشیدا پاش مردنی، خوهره وشتیکی نایاب بوو...!!

* * *

له ههچ گه شت و ناوه دانیه کدا له پیغه مبهری خواوه ﷺ دانه ده بپرا...

هه موو دیمه نه کان و، تیکر پای جه ننگه کانی بینی... له رۆزی به دریشدا له به رامبه ر نه بو جهلدا رۆنکی هه بوو شایانی باسکردن بوو، که له و رۆزه پایه بلنددها شمشیری موسلمانان له ناویان برد...

جه نشینه کانی پیغه مبه ر و هاوه لانی ریژ و قه در ی ناشنا بوون و... نه میری باوه پداران (عومر) کردیه سه ره رشتی (بیت المال) له کوفه، کاتیکیش ناردی به خه لکه که ی وت: {سویند به و خواهی که ههچ خواهیکی دیکه نیه جگه له و، ئیوه م له خۆم له پیشترا داناوه، ده ی ئیوه ش لئی وه رگرن و لئی فیر بن}..

خه لکی کوفه ش به جۆری خوشیان ویستبوو که که سی دیکه یان پیشترا له و زیاتر خوش نه ده ویست.. و که سیشیان دوا ی نه و خوش نه ویستوه..

یه کده نگی خه لکی کوفه ش له سهر خوش ویستنی مروفتیک، کاریکه له موعجیزه ده کات..

چونکه نه وان یاخی بوو و گیزه شتیوین بوون و، له سهر یه ک خواردن نارامیان نه ده گرت...!!
توانای هیمنی و ناشتیان نه بوو..

خوشه ویستیان به رانه بری گه یشتبووه نه و ناسته ی، کاتیک خه لیفه ی موسلمانان (عوسمان) ﷺ ویستی له سهر کوفه لای بیات، له ده وری کزبوونه وه و، پئیان وت: (له لاهان بمینه ره وه و مه رۆ، ئیمه ش ناهیلین تووشی ههچ خراپه یه ک بیت لئی)..

به‌لام (ئێین مه‌سه‌ود) به‌چهند وشه‌یه‌ك وه‌لامی دانوه كه ده‌روون به‌زی و ته‌قوای ده‌خاته روو، پێی وتن:

{گۆپراپه‌لی ئه‌وم له‌سه‌ره و، ئه‌وه ده‌بێته هۆی ئازاوه و ناشووب و، منیش پێم خۆش نیه كه یه‌كه‌مین كه‌س بم ده‌رگاكانی والا بكم}...!!

ئهم هه‌لوێسته پایه‌بلنده پارێزكاره ده‌مانگه‌یه‌نێته هه‌لوێستی (ئێین مه‌سه‌ود) له ئاست خه‌لیفه‌ی موس‌لمانان (عوسمان)... كه گه‌توگژ و جیاپاری له‌نیوانیاندا دروست بوو تا گه‌یشه ئه‌وه‌ی موچه و یارمه‌تی (عبدالله) له (بیت المال) بپرا.. له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا ته‌نها وشه‌یه‌کی خرابی به‌رانیه‌ر (عوسمان) نه‌درکاند... به‌لكو هه‌لوێستی پارێزگاری لێکردن و به‌ناگاهه‌تانه‌وه‌ی هه‌بوو، کاتیك بینی پیلان گێران له سه‌رده‌می عوسماندا ده‌گزیته بۆ ئازاوه‌گێپی.. و کاتیك هه‌وله‌گانی له‌ناویردنی عوسمانی بیست، وته به‌نرخه‌که‌ی وت:

{گه‌ر بیکوژن، که‌سی وه‌ك ئه‌ویان پێ ناکرێته جێ‌نشین}..

هه‌ندێك له‌هاوه‌لانی (ئێین مه‌سه‌ود) ده‌لێن:

{هه‌رگیز نه‌مان بیستوه (ئێین مه‌سه‌ود) قسه‌یه‌کی خراب به‌ عوسمان بلێت}..

* * *

خوای گه‌وره هه‌روه‌ك چۆن ته‌قوای پێ به‌خشیبوو، به‌هه‌مان شێوه داناییشی پێداوو. توانایه‌کی زۆریشی هه‌بوو له‌ به‌دی کردنی قولایی ناخه‌کان و، گوزارشت کردن لێی به‌ جوانی و راست و دروستی.. بۆ نمونه با گۆی‌بگرین له‌ کاتیکیدا که ژبانی مه‌زنی (عومه‌ر) کووت ده‌کاته‌وه و له‌ چرکدرنه‌وه‌یه‌کی سه‌رسوپه‌ینه‌ردا ده‌لێت:

{موس‌لمان بوونی رزگارکردن(فتح) بوو.. کۆچکردنی‌شی سه‌رگه‌وتن بوو.. جێ‌نشینی‌هه‌که‌شی ره‌حمه‌ت بوو}..

له‌باره‌ی ئه‌وه‌ی ئه‌مڕۆ به‌ رێژه‌یه‌تی کات (نسبیه‌ الزمان) ناوی ده‌به‌ین، ده‌دوا و ده‌بیوت:

{په‌روه‌ردگارتان شه‌وو رۆژی لا نیه.. رۆشنایی ئاسمانه‌کان و زه‌ویشی له‌ رووناکی روخساریه‌وه‌یه}...!!

ده‌ریاره‌ی کار و گرنگیتی له‌ به‌رزکردنه‌وه‌ی ئاستی ئاکاری خاوه‌نه‌که‌یدا ده‌دوا و ده‌بیوت:

{من سه‌رزه‌نشتی پیاویك ده‌کم، که ببینم ده‌ست به‌تال بێت و.. هیچ ئیشیکی تونیا و.. هیچ کاریکی نواپۆژی نه‌بێت}..

له‌ وته‌ کۆکراوه‌کانیشی:

{باشترین ده‌وله‌مه‌ندی، ده‌وله‌مه‌ندی ده‌روونه‌، چاکترین تیشووش ته‌قوایه و، خراپترین کوێریش کوێری ده‌ و، مه‌زنترین هه‌له‌ش درۆکردنه، خراپترین کاسبیتی سوخواردنه و،

خراپترین خواردنیش خواردنی مالی مه تیوه، نو که سهیشی که خو بگریت خوی گوره لئی
خوش ده بیټ، هرکه سیش لئې پورده بیټ، خوداش لئی ده بووریټ { ..

* * *

نا ئه مه یه (عبداللهی کوړی مه سعودی) هاوه لئی پیغمبر لئی خوا ﷺ .
نه مهیش گوشه یه کی ژیا نه مه زنه شکو داره که به تی، که خاوه نه که لئی له پیتاوی خودا و
پیغمبر ره که لئی و ناینه که بیدا گوژه راندی ..

نه وه تا نو و پیاوه لئی که لاشی وه که قه باره ی چوله که و ابو .. !!
لاواز، کورت، له وده دا بوو که خه لکی دانیش توو له بالادا له ناستی نه مدا بیټ، له کاتیکدا هم
به پیوه وه سقا بیټ ..

دوو لاقی لواز و یاریکی مه بوو .. روژکیان پیتیان سهر که و ته سهر داریک تا خورما بؤ
پیغمبر لئی خوا ﷺ لئې بکاته وه .. هاوه لانی پیغمبر باریکیه که یان به دی کرد پیکه نین،
پیغمبر ﷺ فه رموی:

{ به قاچه کانی نیین مه سعود پیده که نن، که له کیشانه دا لای خوی گوره قورسترن له
کیوی نوحود } .. !!

به لئ .. نا ئه مه نو مه ژار و کری گرت له لواز به میزه یه .. که نیمان و دلناییه که کی کردیه
پیشه وای پیشه ننگانی چاکه و رینوینی و رووناکي ..

پشکی خوی له سهر سهر خستی خوا و به خششی پیترا، به وه لئی که کردیه یه کیک له ده
هاوه له یه که مینه که لئی نئو هاوه لانی پیغمبر ﷺ نه وانه لئی که کاتیکدا له سهر زه وی بوون مژده ی
ره زامه ندی خوا و به هشتیان پیترا ..

له هه موو جهنگه براوه کانی شدا به شداری کرد له گه ل پیغمبر ﷺ و .. جئ نشینه کانی دا
پاشی نو .. له سهر ده سی نو دا بیینی مه زنترین دوو نیمراتو ریه تی جیهان رزگاره بن و
ده روزه کانیان به ملکه چی و گوټرپایه لئی له به رده م به بیداخه کانی نیسلام و ویسته که بیدا والا بن ..
پله و پایه کانی دی که به شوین موسلمانیکدا ده گه پرا پری بکاته وه و، سهروه و سامانی
ژوریان که و تپووه ده ست، به لام هیچ کام له وانه له و واده و به لینه تی دوور نه خسته وه که دابووی
به خودا و پیغمبر لئی خوا و .. هیچ ریگریک له دلناییه بؤ لای خوا و ملکه چی و خاکه رای و
به پیره وی ژیا نی لانه دا ..

له خو زگه و ناواته کانی ژیا نی ش تهنه خو زگه یه کی مه بوو، هه موو چاریک خو زگه ی بؤ
ده خواست و نوویاره ی ده کرده وه و گورانی به بالادا دهوت و، ئومیدی ده خواست که پیتی
بگات ..

ده با گوئی له خوی بگرین بؤمانی باس بکات:

{ له جنګي ته بېوکدا له گال پیغه مبهري ﷺ بوم نیوه شو هه ستام.. بلنسه ی
 ناگریم بینی له لایه کی سه ریا زگه که وه به شوینیدا ته ماشام کرد، سه یرم کرد نه وه پیغه مبهري
 خوا و، نه بویه کر و عومه ره، عبداللهی قاچ باریک مردووه و نه وان چالی بز ه لده که نن،
 پیغه مبهري خواش له چاله که یدایه، نه بویه کر و عومه ریش دهیده نه دهستی، پیغه مبهريش
 ده فهرموئ: براهه تانم بده نه دهست.. دایانه دهستی، کاتیک نه لحه ده که ی ناماده کرد
 هه رموی، خودایا من نیواره م کرده وه و لئی رازی بوم توش لئی رازی به.. خوزیا من خاوه نی
 نه و چاله بووماه {..

نه وه تاکه ناواتی بوو له دنیا دا دهیخواست..

نه ویش-ره که ده بینین- نه و شته ناخواریت که خه لک به ناواتیه وه له سه ره رزی و
 ده وله مهندي و پله و پایه و ناویانگ...

چونکه نه وه ناواتی پیاویکی دلفراوانی ده روون به رز و یه قین پته و بوو.. پیاویک خوی
 که وره هیدایه تی دابیت و پیغه مبهري په روه رده ی کردبیت و قورئان پیشه روی بکات...!!

موزه یفقی کوری به مان

وودزی وودرودنی وودستی فسه لود

خه‌لکی (مه‌دانن) پۆل پۆل و ده‌سته‌ده‌سته هاتنه‌ ده‌روهه‌ بۆ پێشوازی ئه‌و والیه‌ نوێیه‌یان که ئه‌میری باوه‌پداران (عومه‌ر) ﷺ بۆی هه‌لبژاردبوون...
 به‌وپه‌ری شادی و خۆشییه‌وه‌ هاتنه‌ ده‌روهه‌ بۆ بینینی ئه‌و هاوه‌له‌ پایه‌ بلنده‌ی که زۆریان له‌باره‌ی پارێزکاری و ته‌قواکه‌یه‌وه‌ بیستبوو... زیاتریشیان ده‌ریاره‌ی ناره‌حه‌تیه‌ سه‌خته‌کانی له‌رزگارکردنی عێراقدا به‌رگوێی که‌وتبوو...

له‌کاتێکدا ئه‌وان چاوه‌پوانی که‌ژاوه‌ی هاتووێان ده‌کرد، پیاویکی نورانیان له‌برده‌م خۆیاندا بینی، به‌سواری گوێدرێژیکه‌وه‌یه‌ که کورتانیکێ کۆنی له‌سه‌ر پشته‌ و، پیاوه‌که‌ش قاچه‌کانی به‌ملاو لایدا شوێر کردۆته‌وه‌ و، کولێزه‌یه‌ک و که‌مه‌ک خویێ به‌ده‌سته‌وه‌ گرتبو ده‌بخواردن...!!

که‌ که‌یشته‌ نیوه‌ندی کۆمه‌له‌که‌یان، ئه‌وجا زانیان که ئه‌وه‌ (هوژه‌یفه‌ی کوپی یه‌مان)ه، ئه‌و والیه‌یه‌ که‌ چاوه‌پوانیان ده‌کرد، وه‌خت بوو له‌ خۆشیا بال‌ بگرن...!!
 به‌لام، سه‌ریان له‌چی سوپه‌ده‌میتین...!!
 چاوه‌پوانیان ده‌کرد هه‌لبژاردنی عومه‌ر چی بێت...؟!
 له‌ راستیدا ئه‌وان به‌هانه‌یان هه‌بوو، چونکه‌ ولاتی ئه‌وان چ له‌ سه‌رده‌می فارسه‌کان و، چ له‌ پێشی فارسه‌کان، والی وه‌ها پایه‌بلندی له‌م جۆره‌ی به‌خۆوه‌ نه‌دیوه‌...!!

* * *

هوژه‌یفه‌ ده‌رۆشت و، خه‌لکه‌که‌یش هه‌ر ده‌وره‌یان دا‌بوو، له‌ ده‌وری خه‌پوویوونه‌وه‌...
 کاتێک بینی روویان تێکردوه‌ وه‌ک ئه‌وه‌ی چاوه‌په‌ی‌بن قه‌سه‌یان بۆیکات، سه‌رنجیکێ بو‌دی روخساریانی داو، پاشان وتی:
 {ئاگادارین له‌ هه‌لوێسته‌کانی ئاشووب}...!!
 وتیان: ئه‌ی باوکی عبدالله هه‌لوێسته‌کانی ئاشووب کامه‌یه‌...؟
 وتی: {به‌رده‌رگای ده‌سته‌لاتدارانه‌...
 یه‌کیکتان ده‌چیت بۆ لای ئه‌میر یا والیه‌یه‌ک، به‌درۆی باوه‌ر ده‌کات و، شتانیکێ تێدا وه‌سف ده‌کات که‌ تێیدا نیه‌}...!!

به‌پاستی چهنده‌ جێی سه‌رسوپه‌مانه‌، ئه‌وه‌نده‌ش ده‌سته‌پێکردنیکێ جوان بوو...!!
 خه‌لکه‌که‌ که‌ ئه‌وه‌یان له‌ والی نوێیان بیست ده‌ست به‌جێ به‌خۆیاندا هاتنه‌وه‌، که ئه‌و له‌ نوێیادا هینده‌ی رقی له‌ دوو‌پوویییه‌ و بێزاره‌ لێی، رقی له‌هیچ شتیکێ دیکه‌ نیه‌.

نهم دستپیکهش راستترین گوزارشت بوو له که سیتی فرمانپه‌وای نوئی و، له ریبازی فرمانپه‌وایی و والیه‌تیه‌که‌ی...

* * *

(حوزه‌یغه‌ی کوپی په‌مان) به سروشتیکی نایابه‌وه هاتوته ژیان و رقی له دوپوویی و، خاوه‌نی توانایه‌کی ژور‌که‌وره‌یه له به‌دی‌کردنی ژیریه‌ژیریه‌ دووره‌کانیدا... له و ژورده‌وی نه‌و و (سه‌فوان‌ی) برای له‌که‌ل باوکیدا هاتنه خزمه‌ت پیغمبری ﷺ و هرسنکیان موسلمان بوون، نیسلام نه‌و به‌هره‌یه‌ی زیاتر‌که‌شه‌دار و سه‌نگینتر ده‌کرد... چونکه نه‌و هاته نیو ناینیکی به‌هیزی، پاکي، نازای، خاوه‌ن به‌هاوه... که رقی له ترسنوکی و، دوپوویی و، دروکردنه...

له‌سه‌ر ده‌ستی پیغمبر به روون و ناشکرای و هک سپیده‌ی به‌یان گوش کراو، هیچ شتیکی ژیانی نیه لای نه‌وان نادیار بیټ... یا له قولایی ده‌روونیدا په‌نهان بیټ... راستگو و ده‌ست پاکه... به‌هیزه‌کانی له‌سه‌ر حق خوښ ده‌ویټ و، رقی له ماستاوکاران و، ریابازان و، فیلباز و هه‌لخه‌له‌تینه‌رانه...!!

هیچ یواریکی دیکه‌ی ودها نه‌بوو که به‌هره‌که‌ی (حوزه‌یغه) تیدیدا گه‌شه بکات، و هک نه‌و بواره، له نامیزی نه‌م ناینه‌و، له‌به‌رده‌ستی پیغمبردا و، له‌نیوه‌ندی نه‌و نه‌وه مه‌زنی هاولاندا...!!

به‌راستیش به‌هره‌که‌ی چاک گه‌شه‌ی سه‌ند و... له خویندنه‌وه‌ی روخساره‌کان و نه‌پنینه‌کاندا تایبه‌تمه‌ندی خوی وه‌رگرت... به‌یه‌ک ته‌ماشاکردن روخساری ده‌خویندنه‌وه‌و، ده‌چوپیه‌ گوشه و قوزبني قولاییه‌ شاراوه‌کان و، نییه‌ته په‌نهانه‌کانی به‌ی هیلک بوون ناشکرا ده‌کرد...!!

له‌مه‌شدا نه‌وه‌ی ده‌یویست پتی گه‌یشت... ته‌نانه‌ت نه‌میری باوه‌پداران (عوم) ﷺ که که‌ستیکی ژور زیره‌ک و زرنګ و ژیر بوو، بیروبوچوون و به‌رچاپوونی حوزه‌یغه‌ی وه‌رده‌گرت، له هه‌لباردن و ناسینی پیاواندا.

حوزه‌یغه له چاکی و توکمه‌یی بیروبوچووندا هینده‌ی پی به‌خشرابوو که بزانیټ چاکه له‌م ژيانه‌دا روون و ناشکرایه بق هر کس بیه‌ویټ... خراپه‌ش خوی لی هه‌له‌ده‌کریټ و ده‌شاردریټه‌وه، هر بزیه پیویسته له‌سه‌ر که‌سی هوشمه‌ند که توژیټنه‌وه له‌سه‌ر خراپه بکات له‌وانه‌ی ده‌پینن و، له شاراوه‌کانی.

به‌مجوره (حوزه‌یغه) ﷺ خوی په‌کلاکرده‌وه بق توژیټنه‌وه‌ی خراپه و خراپه‌کاران و، دوپوویی و دوپوه‌کان..

ده لیت:

{خه لکی له باره ی چاکوه پرسپاریان له پښه مېری خوا ﷺ ده کرد،
به لوم من له باره ی خرابه وه پرسپارم لیده کرد له ترسی نه وه ی نه بادا بمگاتئ...
وتم: نه ی پښه مېری خوا، نیمه له نه قامی و خرابه دا بووین، خوی گوره تم چاکه یه ی
بؤ ناردين.. نایا له دوا ی تم چاکه یه خرابه هیه...؟
فرمووی: به لئ...}

وتم: جا نایا له دوا ی نه و خرابه یه ش چاکه رووده دات...؟
فرمووی: به لئ... خرابیشی تیدا ده بیت..

وتم: خرابیه کای چیه...؟؟

فرمووی: که سانیک دین سوننه تی من جن به جن ناکن و... رینمایي نیکه ده گرنه بهر
له بری نه وه ی من هندیکیان لی ده ناسیت و هندیکیان نانا سیتوه...
وتم: نایا له پاش نه و چاکیه خرابه رووده دات...؟
فرمووی: به لئ! بانگخوزانیک دین له بهر ده روازه کانی دوزه خن، هر که س به ده میانه وه
بچیت فری ده دهنه ناوی...}

وتم: نه ی پښه مېری خوا، جا فرمانت چی یه بؤم گر به وه که یشتم...؟

فرمووی: پابه ند ده بیت به کومه لی موسلمانان و پښه واک یانه وه..

وتم: نه ی گر کومه ل و پښه وایان نه بوو...؟؟

فرمووی: له و ده سته و ریچکانه گرشه گیر ده بیت، گر باوه شت کرد بیت به بنی دارنکا
هه تا ده مریت و تو له سر نه وه به...!!

چاوتان له قسه کای بوو: ((خه لکی له باره ی چاکوه پرسپاریان له پښه مېری خوا ﷺ

ده کرد، به لوم من له باره ی خرابه وه پرسپارم لیده کرد له ترسی نه وه ی نه بادا بمگاتئ))...؟؟

به راستی (خونده یفه ی کوی یه مان) چاوکراوه و بهرچاوه یون ژیا بهرانبهر چاوگی
ناشوبه کان و، ریپه وه کانی خرابه تا خو یان لی بیاریزیت و، خه لکیشیان لی ناگادار بکات،
نهمه ش چاوه کراوه ی کردبوو بهرانبهر نونیا و، شاره زایی له باره ی خه لکی و، ناسینی کات و
ساته وه... له هوش و عقلیدا بابه ته کانی به شیوازی فیه یه سوف و، لیزانی دانایه کان
تاووتویی ده کرد..

(خونده یفه) ﷺ ده لیت:

{خوی گوره موحه ممدی ﷺ نارد، نه ویش بانگی خه لکی کرد له تاریکیه وه بهر و
رووناکي و، له بی پاره یه یه وه بهر و باوه، له نیتو خه لکیشدا نه وه ی ویستی هات به ده میه وه،
نه وه ی مریدبوو به هوی خه قه وه ژیا نی هاتوه به بهر دا...
نه و که سه شکی که ده ژیا به هوی ناپه واوه ژیا نی له بهر برآ...}

پاش ئهوه پێغه مبرایه تی روشت و، جێ نشینایه تی له سه ریبازی ئه وهات...
پاشان ده بیته پادشاییه کی داگیرکراو...!!

خه لک هه یه به دل و ده ست و زمان به ره له ستی ده کات.. ئه و که سانه به ده م هه قه وه
چوون.. تیشیاندا هه یه که به دل و زمانی به ره له ستی ده کات، به بێ ده ست، ئه مه ش له قی
حه قی واز لێ هێناوه...

له نیویشیاندا هه یه به دل به ره له ستی ده کات، به بێ ده ست و زمان، ئه مه ش وازی له دوو
له قی هه ق هێناوه...

هه یشه له نیویشیاندا که نه به دلی، نه به ده ستی، نه به زمانی به ره له ستیان ناکات، ئه مانه ش
مریدی ناو زیندوه کانن}...!!!

له به ره ی ده لکه کان و ده رباره ی ژیا نی رووناکی و تاریکی تیدا ده دا و ده بیوت:
{ده لکه کان چوار جۆرن:

- دلێک دا پۆشراوه، ئه مه ش دلی بێ باوه ره...

- دلێک دوو دیوه، ئه مه شیان دلی دوو پوهه...

- دلگێکیش رووته، چرایه کی تیدا هه گه شه یته وه، ئه مه ش دلی بهواداره..

دلگێکیش هه یه که دوو پوهی و ئیمانی تیدا هه، نمونه ی ئیمانیش وه که دره ختێک وایه به ئاری
پاک ئاو بدریت.. نمونه ی دوو پوهیش وه که جۆگه یه که کیم و خوینی پێدا به وات! جا کامیان
بالا ده ست بوو، ئه وا سه ره ده که ویت}...!!!

جا شاره زایی حوذه یفه له خراپه و، سوو پوهی له سه ر رو به پوهی و نه وه به ره رچدانه وه ی،
شتێک له تیزیان به خشی بووه زمان و وشه کانی و، خۆی به نازایه تیه چاکه که وه له و باره یه وه
هه و العمان ده داتی، ده لیت:

{هاتم بۆ خزمه ت پێغه مبر ﷺ و وتم: ئه ی پێغه مبری خوا، زمانیکه تیزم هه یه به رام به ر
خاوه خێزانم، ده ترسم به هۆیه ره به خێمه نیو ناگر...

پێغه مبر ﷺ پێی فهرمووم، ئه ی تو بۆ زۆر داوا ی لێخۆش بوون ناکه یه ت...؟؟ من له
رۆژێکدا سه د جار داوا ی لێخۆش بوون له خوا ده که م}...

* * *

ئا ئه وه یه حوذه یفه ی دوژمنی دوو پوهی و، دۆستی قسه له پوهی..

پیاویکی له م جۆره ش، ئیمانه که ی پته و تو که مه ده بیته... و خۆشه ویستی و پشتیوانیشی
قول ده بیته.. حوذه یفه له ئیمان و خۆشه ویستی و پشتیوانیدا به و جۆره بوو..

باوکی موسلمانان به دی کرد له رۆژی ئه ویدا به ده ستی موسلمانان کوژرا، کوژرانیکه به
هه له و به که سێکی بێ باوه ری تێگه یشتی بوون...!!!

حوزه یفه ئاورپکی دایوه، بینی شمشیره کان هاتوون به یه کدا، هاواری له لیده ره که ی کرد: باوکمه.. باوکمه.. نه وه باوکمه..!!
به لام ناکامی هاتبوو..

که موسلمانان به وه یان زانی، ماته مینی و غم دایگرتن.. به لام نه وه به سۆز و لیبورده وه ته ماشای کردن و وتی:

{خو لیتان خوش بیت، که له هه موو به به زه ییه کان به به زه بیتره}...

پاشان به شمشیره که یه وه به ره و جهنگ هه لگیر ساوه که رؤیشت تا خۆی تیدا تاقی بکاته وه و ئهرکی سه رشانی به جئ بیئو...

شه پر کۆتایی دیت، هه وائ ده گاته وه به پیغمبری ﷺ، نه ویش فه رمان ده کات که خوینی بدریت له باتی باوکی حوزه یفه (حوسه یلی کورپی جابر) ﷺ، به لام حوزه یفه ی کورپی به هانه ده هیئتته وه و رازی نایبت پی و، هه مووی دابهش ده کات به سه ر موسلماناندا، به وهش خوشه ویستی و ریزی پیغمبر به رانه بری زیاتر ده بیت..!!

* * *

نیمان و وه لائی حوزه یفه، رازی نایبت به ده سه و سانی و، لاوازی... به لکو به مه حالیش رازی نیه..

له جهنگی (خه نده ق) دا، پاش نه وه ی که دۆرپان بوویه به شی بی باوه پانی قوپه پش و جوله که هاوپه یمانه کانیان، پیغمبر ﷺ ویستی که ناگاداری کۆتا گۆرپانکاری هه لویستی سه ر یازگی نوژمنه کانی بیت..

شه ویکتی تاریک و سامناک بوو.. ره شه باش گفه گفی ده دایه وه و هاژه هاژی بوو، وه ک نه وه ی که بیه ویت چیا په گو ریشه داره کانی بیابان له بن ده ریئو... هه لویسته کهش به وه هه موو نابلقه و سه سه ختی و سوور بوونه ی له خۆی هه بیوو و بوو بووه هۆی ترس و توقین، برسیتی زۆریش که یشتبووه ناستیکی زۆر ناره حه ت له نیو هاوه لانی پیغمبر ﷺ نا له و کاته دا کئ توانا و، هیزی نه وه ی هه یه که بجیته نیو مه ترسیه کی تاریکه وه و به ره و سه ر یازگی کانی نوژمن بجیت و بیبه زینیت، یان دزه بکات بق ناوی، پاشان سه یری حالیان بکات و ناگاداری هه واله کانیان بیت...؟؟

پیغمبر خۆی له نیو هاوه لانی که سیک دیاری ده کات که به م چالاکیه گرنگه زۆر ناره حه ته هه ستیت...

بلئی نه و پاله وانی کئ بیت...؟؟

هه ره نه وه... (حوزه یفه ی کورپی یه مان)...!

پښه مبهري خوا بانگي كرد و ئويش به جتي هينا، خوي به و راستگريه زږد مهنه كې كه هه يتي بزمان باس دهكات و هه واله كه مان بڼ ده گڼرته وه، تنها ئه وه له توانادا بوو كه ده بيت داواكې پښه مبهري به جڼ به نيتت... به هڅي مه ترسي ئو چالاكېي كه خرابووه ئه ستويوه ئامازه بڼ ئه وه دهكات و، له سه رته نجامه كاني سل دهكات و، هه ستانيش به ئه نجامداني له ژير باري برسيتي و، سه رما و سوله و ماندويه تي زږدا كه به هڅي ئابلوقه ي مانگيځ يا زياتري دوزمانه وه گيرږده ي بوويون...!

كاري حوذه يفه نا له و شه ودا سه رسوپه ينه ر بوو..

ماوه ي نيوان هه ردوو سه ربارگه كې بڼي و، ئابلوقه كې به زانده و.. دزه ي كرد بڼ ناو سه ربارگه ي قورپه يش و، په شه باي توونديش ناگري سه ربارگه كې خاموش كرديو و، تاريكي بالي به سه ردا كيشابوو، حوذه يفه ﷺ له نيو ريزي جه نگاوه رانياندا شويني خوي كرده وه..

ئه بوسوفيان سه ركرده ي قوره يش ترسي ئه وه ي هه بوو، كه تاريكي بيته هڅي دزه كرندي موسلمانان بڼ ناويان سه رساميان بكات، هه ر بزيه هات و سوپاكه ي ناگادار كرد... حوذه يفه ش كوئي لږ بوو به دنكي به رز ده يوت:

(ئه ي خه لكې قورپه يش، با هه ريه كه له ئيوه سه يري هاونشپينه كې بكات و، ده ستي بگريت و بزانيت ناوي چپيه)...

حوذه يفه ده لئيت: (منيش خيرا ده ستم برد بڼ ده ستي ئه وه ي ته نيشتم و وتم پتي: ناوت

چپيه...؟ وتي: فلاني كورې فيسار...!!

به مجوره ناماده بووني خوي له نيو سوپاكه دا به سه لامه تي ده سته به ر كرد...!

ئه بوسوفيان دريژه ي به بانگه وازه كې بڼ قورپه يش دا و وتي: (ئه ي خه لكې قورپه يش... سويند به خوا ئيوه ناتوان ليره دا رږد بكه نه وه.. به راستي ولاخه كان-واته حوشر و ئه سپه كان هيلاك بوون... (به نو قوره يزه) ش ناپاكيان لږ كرين و هه والي ناخوشمان لنيانه وه پي گه يشتووه، به هڅي ره شه باي توونديشه وه ده بينن چيمان به سه ر هاتووه.. مه نجه له كانمان راناوه ستيت و، ناگرمان بڼ ناكرته وه.. چاره كانمان بڼ راناگريت... بار بكن، ئه وا منيش بار ده كه م)..

باشان چوو سه ر وشتره كې و، ده ستي به روشتن كرد و، جه نگاوه رانيش به شوينيدا

كه و تنه ري..

حوذه يفه ده لئيت: (ئه گه ر له بهر فه رمانې پښه مبهري خوا ﷺ نه بوايه كه هېچ شتيك ئه نجام

نه دم، به تريك (ئه بو سوفيان) م ده كوشت)..

حوذه يفه گه رپه وه بڼ لاي پښه مبهري خودا ﷻ و هه واله كې پي گه ياند و ئه و مزده يه ي

پيدا..

ئو كه سهی سه رنجی حوذهیفه بدات له بیركردنه وه، شیوازی كاركردنی و... له سه رقالبوونی به زانست و زانیارییه وه رابمیتیت، هیچ پالهلوانیتیه کی له میدانای شه و کوشتاردا لی چاوه پروان ناکات..

له گه لئمه شدا.. حوذهیفه له م بواره دا هه موو گومانه کانی ده سپریه وه ... و

ئو پیاوه خواپه رسته، سه رنجده ره، هه ر كه شمشیره كه ی هه لده گرت و روپه پووی سوپای بت په رستی و تاریکی ده بوویه وه توانای له راده به ده ر و سه رسوپهینه ری خووی ده خسته روو كه جیگه ی سه رسام بوون بوو.

به سه بزمان كه بزانی، ئو سیه مین كه س، یان پینجه مین كه س بووه، له نپو ئو هاوه لانه ی ده ستپیشخه ری مه زن بوون له رزگارکردنی هه موو عیراقدا..!
هه مه دان و، ره ی و، دهینه وه ر، له سه رده ستی ئو رزگار کران..

له چه نگی (نه هاوه ند) ی مه زنیشدا، كه فارسه كان له سه د و په نجا هه زار چه نگاوه ردا خویمان ده نواند.. ئه میری باوه پداران (عومه ر)، (نوعمانی کوپی موقره ن) ی هه لپژارد بۆ سه رکرده یه تی سوپای موسلمانان و، نامه شی نووسی بۆ (حوذهیفه) كه سه رکرده یه تی سوپایه ک بکات و له کوفه وه به ره و لای بچیت..

(عومه ر) نامه ی خووی بۆ چه نگاوه ران نارد و، نووسی:

{كه موسلمانان كزبوونه وه، با هه ر ئه میره و به سه ر له شکر ی خوویه بیت... و با (نوعمانی کوپی موقره ن) سه رکرده ی هه موو له شکره کان بیت..

گه ر (نوعمان) شه هید کرا، ئه و با (حوذهیفه) ئالاکه هه لگرتیت.. گه ر ئه ویش شه هید بوو، با چه ریری کوپی عبدالله) بیگرتیه ده ست}..

به مجۆره، ئه میری باوه پداران سه رکرده کانی چه نگی هه لده بزارد، هه تا ناوی چه وتیانی هینا..

هه ردوو سوپا به یه ک گه یشتن..

فارسه كان به سه د و په نجا هه زار كه سه وه..

موسلمانه كانیش به ته نها سی هه زاره وه.. زیاتر نا..

چه نگ به شپۆه یه کی كه م وینه به رپابوو.. به جۆرتك كه له هه موو چه نگه کانی میژوو زیاتر

گیانفیدایی و توندوتیژی تیدابوو..

(نوعمانی کوپی موقره ن) شه هید بوو... به ر له وه ی كه ئالای موسلمانه كان به ریته وه سه ر

زه وی، سه رکرده ی نوئی به ده ستی راستی لینی وه رگرت و، شه نه بای سه رکه وتن له نپو ده نگ و

هه را و تیگوشانیکی زۆر مه زندا شه کاندیه وه.. ئه و سه رکرده یه ش ته نها (حوذهیفه ی کوپی

یه مان) بوو..

دهست به جی ئالاکه‌ی گرتنه دهست و، فرمانیدا که هه‌والی مردنی نوعمان بلاونه‌بیته‌وه هه‌تا جه‌نگه‌که کۆتایی نیت و، (نه‌عیمی کوپی موقره‌ن)‌یشی بانگ کرد و وه‌ک ریزلینانی خستیه شوینه‌که‌ی (نوعمان)‌ی برای..

هه‌موو نه‌وانه‌ی به‌تیگه‌یشتنه پرسنگداره‌که‌ی له‌چهند چرکه‌ساتیکدا نه‌نجام دا-جه‌نگیش هه‌ر درژیه‌ی هه‌بوو-..

پاشان وه‌ک په‌شه‌بای له‌بن هیته‌ر که‌وته ویزه‌ی سوپای فارسه‌کان و هاواری کرد:

{الله اکبر، به‌ئینه‌که‌ی راست بوو!!}

الله اکبر، سه‌ریازه‌کانی خۆی سه‌رخست!!}

دواتر جله‌وی نه‌سه‌په‌که‌ی سوپانده‌وه‌و به‌ره‌و لای جه‌نگاره‌رانی سوپاکه‌ی و هاواری لیکردن: نه‌ی شوینکه‌وتوانی موحه‌مه‌ده... نه‌وه‌تا به‌هه‌شته‌کانی خوا سازده‌ده‌ن بۆ پیشوازیتان،

ده‌ی ئیوه‌ش درژیه‌ به‌چاوه‌پروانی مه‌ده‌ن...

ده‌ی نه‌ی پیاوانی به‌در..

بۆ پیشه‌وه، نه‌ی پاله‌وانانی خنده‌ق و، ئوحوود و، ته‌بوک..

حوذه‌یفه‌ توانی هه‌موو جۆش و خۆوشی جه‌نگه‌که‌ی به‌پارێزیت، گه‌ر زیادی نه‌کردبیت بۆی..

جه‌نگه‌که‌ش به‌ دۆرانی فارسه‌کان کۆتایی پێ‌هات.. دۆرانیکی زۆر خراپ.. دۆرانیکی که

خه‌ریکه‌ هاوشیوه‌ی نه‌بێ...!!}

* * *

نهم بلیمه‌ته له‌ داناییه‌که‌یدا، کاتیک خواپه‌رستیه‌که‌ی له‌ ته‌کدابیت..

بلیمه‌ته له‌ خۆبه‌ختکردنیدا، کاتیک له‌سه‌ر گۆره‌پانی جه‌نگ راده‌وه‌ستیت..

نه‌و به‌و جۆره‌ بوو، بلیمه‌ته بوو له‌ هه‌موو چالاکیه‌کدا که‌ پێی ده‌سه‌پێردرا و، له‌ هه‌موو

راویژیکدا که‌ داوای لێبکرایه‌..

کاتیک (سه‌عدی کوپی نه‌بو وه‌قاس) و نه‌و موسلمانانه‌ی که‌ له‌گه‌لێا بوون له‌ (مه‌دائن)ه‌وه

گواستیان‌وه‌ بۆ (کوفه‌) و تیایدا نیشه‌ته‌جێ بوون..

نه‌مه‌ش پاش نه‌وه‌ی که‌ که‌ش و هه‌وای (مه‌دائن) زیانیکی زۆری له‌ عه‌ره‌به‌ موسلمانه‌کان

دا، که‌ نه‌وه‌ش وای له‌ (عوهمه‌ن) کرد نامه‌ بنوسیت بۆ (سه‌عد) پاش نه‌وه‌ی گه‌را به‌دوای

جیگایه‌کی زیاتر گونجاودا ده‌ست به‌جێ نه‌وێ به‌جێ به‌ئێت و، موسلمانه‌کانی بۆ بگۆرێته‌وه‌..

تا له‌ وێژده‌دا کنی کاری هه‌لبژاردنی نه‌و شوین و جیگایه‌ی پێ‌ سه‌پێردرا...؟

به‌ (حوذه‌یفه‌ی کوپی یه‌مان) سه‌پێردرا.. له‌گه‌ل (سه‌لمانی کوپی زیاد)دا رۆشت تا شوینیکی

گونجاو بۆ موسلمانان بنۆزنه‌وه‌.

کاتیک گه یشتنه خاکی کوفه، که له و کاتدا زهویه که ی لماوی روت بوو، حوذه یفه به هواوه بونی کرد و، به هاوړیکه ی وت: نومه ده بیته شوینمان به ویستی خوا..
به م شیویه نه خشه ی کوفه کیشرا و دهستی ناوه دانگردنوه ی پی گه یشت و کردیه شاریکی ناوه دان..

هر که موسلمانان کان گواستیانوه بقی نه وی، نه خو شه کانیاں چاک بوونه وه، لاوازه کانیاں هیزیان هاتوه به بردا و، ده ماره کانی خوینیاں بوژایه وه...!!
به راستی حوذه یفه خاوهنی زیره کیبکی به فراوان و، نه زمونیکی همه چه شن بوو، همه میشه به موسلمانانی دهوت:

{چاکترین کهستان نه وانته تان نین که واز له دنیا یان دهینن بقی دواړوژ.. و نه وانته شان نین که واز له نواروژ دهینن بقی دنیا.. به لکو نه وانته یه که له میش و له ویش ودرده گرن.}

* * *

له په کیک له روژه کانی سالی سی وشه شی کړچیدا.. بقی دیداری په روه ردگاری بانگکرا..
له کاتیکدا که نه و خوی بقی دوايه مین گه شتی سازده کرد هندیک له هاوه لانی هاتنه لای، لئی پرسین:

نایا کفنتان له گه ل خوی بقی هیناوم...؟؟

وتیان: به لئی..

وتی: نیشام بدهن..

کاتیک بینی، سهیری کرد تازه و جوانه..

نوا زه رده خه مه ی گالته نامیز که وته سهر لیږه کانی و، پئی وتن:

{نوم کفنه بقی من نابیت.. به لکو من دوو له فافی سپیم به سه که کراسی له گه لدا نه بیت..

چونکه من بقی که میک له گوردا ده مینمه وه، دواتر ده گوردریت بقی چاکتر له و.. یان خراپتر

له و...!!

چهند وشه په کیشی له بهر خویوه درکاند، نه وانته ی له وی دانیشتبون گوئیان بقی رادیرا..

{سلاو له مردن...}

خو شه ویستیک به خو شتی هات..

نه وه ی په شیمان بیت سهر که وتوونه {..

نه وه ی وت و گیانیک له مه زنتین گیانه کانی مروژ و، له زوریان به ته قواو دره وشاوه و

ملکه چتر به ره و لای خوی گوره به رز بوویه وه..

عہ مہاری کوری یاسر
ہیا ونکی بہر سینی ...!

گر خه لکانک هه بووایه له بهه شندا له دایک بوونایه و، له سایه یدا پتیکه پشتنایه و
 گوره ببونایه، دواتر بهیترایه ته سر زهوی تا بیته رازینه ره وهی و، روونکی بزى، ئهوا
 (عممان) و (سومه ییه) دایکی و (یاسری) باوکی له و که سانه ده بوون...!!
 به لام ئیمه بز ده لئین: ئه گره.. بزچی ئه م گریمانه یه ده که ین، له کاتیکدا که خاووختزانی
 یاسر به راستی له پیتری بهه شتیان بوون...؟؟
 پیغمبریش ﷺ ته نها دلنه وایى نه ده کردن بهس، کاتیک فرموی:
 {خاووختزانی یاسر نارام بگرن، واده ی ئیوه ی له ناو بهه شته}...
 به لگو برپاری حه قیقه تیکى ددها که ناشنای بوو و، واقیعیکی بوویات ده کرده وه به چاوی
 خۆی ده بیینی و به دی ئه کرد..

* * *

(یاسری کورپی عامری باوکی (عممان) شاره گه ی خۆی له ولاتی (یه مهن) به چن هیشت و
 به دواى برپایه کیدا ده گه را و، پرساری ده کرد..
 شوین و ریی مه ککى به دل بوو، تییدا گیرسایه وه بووه هاوپه یمانی (ئه بو حوذه یفه ی
 کورپی موغیره)...
 (ئه بو حوذه یفه) ش به کیک له خزمه تکاره گانی که ناوی (سومه یه ی کچی خه یات) بوو ئی
 ماره کرد..

له م ئن هیئانه پرۆزه شدا خواى گه وه (عممان) ی پى به خشین..
 زۆر زووش موسلمان بوون.. وه ک ئه و چاکه مه ندانه ی خواى گه وه هیدایه تی دان..
 هه ره ها هاوشانی ئه و چاکه مه ندانه ی پتشین که پشکی خۆیان له سزاو ئه شکه نجه و
 ناره حه تی قوره ی شیه کان چه شت...!!
 له و کاته دا قوره ی ش زۆر چاوی له سر ئه وه بوو برواداران به لایه کدا بگه ن..
 خۆ گه ره و که سانه بوونایه که خاوه ن مۆز و ریز و پالپشتن، ئه وا به هه ره شه و گوره شه
 روویه پووی ده بوونه وه، (ئه بو جه هل) به هه ر باوه ردارێکیان بگه پشتایه پتیی دهوت: ولزت له
 ئایینی باوو پاپیرانت هیئاوه که ئه وان چاکتر بوون له تو.. خهوت به با ده ده ین و.. ریزت
 نامیلین و.. بازگانیه که ت تیک ده شکینین و.. سهروه ت و سامانه که ت تیاده به ین.. پاشان
 شه پی ده روونی توندیان له نژی به ریا ده کرد.

خو گهر بېواداره کیش له بیده ستلآت و هژارانى مهککه بوايه، يا له کزيله کاني،
نارپه مه تيان ده کرد و نه شکه نجهى زوریان ده دا..

خانه وادهى (ياسر) له دهستهى هزارو بڼه دهسته لاتان بوو..

کارى نه شکه نجه دانیشيان به (بهنى مخزوم) سپیږدرا، هموویان ده مینانه دهره وه.. یاسر
و، سومه یه و، عهعمار، ده یانبرنده بهر گهرماى به تینى مهککه و، به هموو جوړ و شیوه پهک
بهر ده بوونه گیانیا ن و نه شکه نجه یان ده دان!!

به شى (سومه یه)ش له م نه شکه نجه دانه دا سامناک و ترسناک بوو، که لیره دا خو مان له
قهرى باسکردنى ناده یڼ.. به پشتیوانى خوا دیدارمان ده بیټ له گه ل به ریزی قوریانیدان و،
خوړاگرییه مهنه که پيدا و له باره یه وه نه دوین له گه ل باسى خوشک و هاوشیوه نهمره کانی نه
رؤزگار ده دا..

لیره شدا تنها هینده مان به سه به بڼ زیاده پړه وى بلین که (سومه یه) ش شهید نا له و
رؤزه دا مه لویتستکی وه های نواند ریزیکی نه پړاوه ی به خشیه هموو مړفایه تی، له سره تاپه وه
تا کزتابى و، حورمه تیکى پيدا که به هاکى ته وار نایټ..!

مه لویتستک، کردیه دایکى مهنه بزق هموو بېواداره کانی تیکړای سرده مه کان و،
رؤزدارانى گشت کات و ساته کان..!!

* * *

پیغه مبرک دهاته دهره وه تا به ره و نه و جیگایه بېوات که ده یزانى خانه وادهى یاسرى
تیدا نه شکه نجه ده دریت..

له و رؤزانه شدا هژکارى به ره نگار بوونه وه لایردنى سزای هیچ له ده ستدا نه بوو.. نه وه ش
ویستی خوا بوو..

چونکه ناینى نوټ- به نامه ی بیگردى نیبراهیم-.. نه و ناینى (موحه مه مد) به پداخه که ی
به رز ده کاته وه، بزلفیکى چاکسازى سه رزارى و روکesh نیه.. به لکو به نامه ی ژيانه بزق هموو
مړفایه تی بېوادار و... ده بیټ نه م مړفایه تی په خاوه ن باوه پړه یش که نه م ناینى له گه ل میژوو
به هموو پاله وانیتى و، قوریانیدان و، مه ترسیه کانی وه بزق بېمینته وه..

نه م هموو گیانفیدایه چاکانه، نه و (بنچینه) یه په که خوړاگرییه کى بڼ پسانه وه و،
جاویدانیه کى له ناونه چووى به ناین و بیرو باوه پړه به خشى..!!!

نه مه ش (بۆنیکى خو شى) یه و دلئ بېواداران پړه دکات له دؤستایه تی و خوژگه و، نه و
(بلندگړ) یه په که ریتماى نه وه کان به ره و لای حه قیقه تی ناین و راستگړی و مهنه په کى
دهکات..

به مجوره مهر ده بوو نیسلام نه و گیانفیدایى و قوریانیه تی مه بیټ و چاره یه کى دیکه
نه بوو، قورئانى پړویش له م چهند نایه تدا نه مه ی بزق موسلمانان روون کردؤته وه..

ئەو ئەنئەنە دەفەر مۆیت:

﴿ أَحْسَبِ النَّاسِ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ. نَاخَوْ مَعَهُم مَرْدَمَ لَيَّانٍ وَايَهُ مَعَهُرَ كَمَا بَلَغْنَ نَيْمَهُ بَاوَهُرِمَانَ مَيْتَاوَهُ، نَيْتَرِ وَازْيَانَ لَعْنَةً مَيْتَرِيَّتٍ وَ تَوَوْشِي هَيْجِ تَاقِيكِرْدَنَهُ وە مِيه ك نَابِن؟ ﴾ العنكبوت/۲.

﴿ أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخَلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمُ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمُ الصَّابِرِينَ: نَاخَوْ نَيْتَوَهُ لَاتَانَ وَايَهُ سە رە مە خۆ دە چە نە مە شت؟ كە چى مە شتە خودا خە باتكاران و خۆپاكارانى نىئەى ديارى نە كرىووه. ﴾ ال عمران/۱۴۲.

﴿ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ: نَيْمَهُ ئەوانەى بەر لە مانىشمان تاقى كرده وە، بىنگومان خوا ئەوانەى كە راسيان گوت، ئەوانەش كە درۆزنن، ديارى دەكا. ﴾ العنكبوت/۲.

﴿ أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَأْتِكُمُ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ... : پێتان وایە كە س خۆتان تىناگە يەنئى و خواش لەوانەى لە نىئە چوونە جيهاد بىناگايە! ﴾ التوبة/۱۶.

﴿ مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّىٰ يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ: خوا مە چى كاتى باوەرداران لە بارو دۆخىكدا- و نىئە مەن- نە مە شتوتە وە، مەگەر لە بەر ئەوئەى ناپاكان لە پاكان مە لا وىرئى. ﴾ ال عمران/۱۷۹.

﴿ وَمَا أَصَابَكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ فِإِذَنْ لَأَنْتُمْ وَاللَّهُ وَالرَّسُولُ مَوْجِبُونَ: مە چى ئەو رۆژە تووشتان هات و دوو كۆمەل بە يەك گەيشتن، گەشتى بە ئىزنى خودا بوو، مەتا خاوەن باوەرەكان نیشان بدان. ﴾ ال عمران/۱۶۶.

* * *

بەلن.. بەم شىئە قورئان وە چەو مەلكرانى فێركرد، كە قوربانيدان كۆكی نىمانەو، بەرەنگارىوونەوئەى دەستدرێژىيە سە مكارەكان بە خۆپاگرى و ئارامگرتن و بەر دە وامى.. چاكترين و جوانترين باشىەكانى نىمان پێكده مەئینن...

ئا لێرە وە ئەم نىمانەى خۆاى گەورە ياساكانى دادە پێژىت و، رەگ و ريشەى دادە كوئىت و، نمونەكانى دەخاتە روو، پێويست دەكات كە پشتىوانى بوونى بە قوربانيدان بكرىت و بە خۆپێنەكەى دەروونى خۆى پاكژ بكات و، بۆ ئەم چالاكىيە زۆر بەرزە كۆمەلێك لە ئەو و لایەنگران و پیاوچاكانى مەلجێزىت ببنە پێشەنگىكى گەشاووه، نمونە يەكى بەرز بۆ ئەو پىروادارانەى بەرەو لای دێن.

(سۆمە بىيە) و.. (ياسر) و... (عەمما) يش لەو كۆمەلە پێرۆزە مەزنىە بوون كە قەدەرەكانى نىسلام مەلجیژاردن تا قوربانيدان و خۆپاگرى و سووربوونيان بىتتە پىروانامەى مەزنىتتى و چاويدانيان..

* * *

وتمان: هه موو روژیک له مال دهاته دهری تا بهره و لای خانه وادهی (یاس) بپوات، تا دهستخوشی له خړپاگری و پاله وانیتیه که یان بکات و.. دله گوره که شی له سۆز و بهزه بیدا ده توایوه که دیمه نی ئو سزاو نه شکه دجه یانی به دی ده کرد که له توانایاندا نه بوو..

روژیکیان، له کاتیکدا که سهردانی ده کرد (عهمار) بانگی کرد:

(ئهی پیغمبریی خا سزا و نه شکه دجه دانمان گیشته ئوپه پی).

پیغمبریش بانگی لیکرد:

{ئارام بگره (باوکی یه قظان)..}

ئارام بگرن خانه وادهی (یاس)..

چی ژوانی ئیوه به هه شته {..}

هاوه لانی (عهمار) له زور جیگادا دهریاره ی سزادانیان داوان.

عهری کوپی هه کیم ده لیت:

{(عهمار) سزا دهدرا، تا هۆشی له لای خۆی نه دهما و نه دیده زانی چی ده لئ}{.

عهری کوپی مه یمنیش ده لیت:

{بئ باوه په کان (عهمار) یان به ناگر سوتاند، پیغمبریی خواش له وکاته دا به لایدا

تیده په پی، دهستی هینا به سه ری (عهمار) دا و فهرمووی: ئهی ناگر سارد و بئ زیان به بۆ

(عهمار)، هه روه که چۆن سارد و بئ زیان بوویت بۆ (ئمبراهیم){..}

ئو هه موو سزایه نه دیده توانی گیانی (عهمار) ببه زیتنی، ئه که رچی پشتی نا په ههت کرد بیئت

و هیژ و توانای که م کرد بیئت..

(عهمار) له راستیدا ههستی به ماندوویه تی نه کرد، له و روژهدا نه بیئت که جه لاده کانی

هه موو بلیمه تی خۆیان له تاوان و ده سترژیدا خسته که پ و.. له داخ کردنیه وه به ناگر، بۆ

راکشانی له سه ر ئو زه ویه که رمه بلیسه داره له ژۆر به ردی که رمدا و... بۆ نغرۆکردنی له نیو

ئاودا هه تا هه ناسه ی پئ نه مینیت و، برین و زامه کانی ته پ بیئت و بیته ژان.

ئا له و روژهدا، کاتیک له باری سه ختی نه شکه دجه داندنا هۆشی لای خۆی نه ما بوو، پتیا

وت: ناوی خواوه نده کاشان به چاک به پینه، دووباره یان ده کرده وه لئ و، ئه ویش به بئ

هه سترکردن به نوایاندا ده بوته وه.

هه ر له و روژهدا، پاش ئه وهی که مێک هۆشی هاته وه، ئه وهی که وتیووی هاته وه یادی و،

ئارامی نه ما و، ئه م کاره ی له پیش چاو که وره بوو تا وه های سه یر کرد که هه له یه که و لیبوردن

و قهره بوو کردنه وهی نه بوو.. له چه ند چرکه ساتیکي که مدا، هه سترکردن به گونا هباری ئه وه نده

سزای پئ که یاند که سزای بئ باوه پانی له ئاستیدا که م و خۆش بوو..!!

خۆ گه ر (عهمار) بۆ چه ند کاتژمیریک به و هه سته یه وه وازی له بپه یزایه ده بوویه هۆی

تیاچوونی..

نهو بهرگي نارپه حتی جهستی دهگرت، چونگه گیانی لهویدا بهرز بوو...
بهلام نیستا وایتدهگا که گیانی شکستی هینا و، ختم و خهفت و ترس بهرهو تیاچوون و
مه رگی دهبات...

خودای مهزن و بالادهستیش ویستی واپوو نهو دیمه نه وروژینهره بکاته ترپکی
کو تاییه کی...

دهستی پیروزی نیگا هات تا تهوقه لهگه ل (عممار)دا بکات و، هاواری لته بکات: هسته
تهی پالوان... هیچ سه رزه نشت و نهنگه کت له سه رنیه...

پیغمبری خوداش ﷺ که پشت به هاوه له کی و بینی دهگری، فرمیسه کانی به دهستی
سپی و، پتی فرموو:

{بی باوه ره کان نه شکه نه بیان دایت و، له نیو تاودا نفرۆیان کردیت، وتت تاواو...
تاوات...وت؟}

عممار سه ری نهوی کرد و وه لای دایه وه:

به لئ تهی پیغمبری خوا...

پیغمبری خوا ﷺ به زه رده خه نه وه فرمووی: ((گه ر هاتنه وه، وه که نه قسه یه ی
نیستایان پی بلن))...!!

باشان نه م نایه ته پیروزی قورئانی بق خوینده وه:

{إِلَّا مَنْ أَكْرَهُ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ: مه گه نه وکه سه ی به زور کوفری پی بکریت و دلشی
له سه ر باوه ر دلتیابیت. النحل/۱۰۶.

دهروونی (عممار) سوکنایی بق هات، ئیدی هستی به تازاری سزا و نه شکه نهجی
جهستی نه ده کرد و، هیچ باکی لئی نه بوو...

به راستی گیانی نهو قازانجه مند بوو، ئیمان که شی به هه مان شیوه قازانجی کرد و...
قورئانیش باسی نهو بازگانیه ی له خو گرت، ئیدی پاشی نه وه چی ده بییت با بیی...!!

(عممار) هینده خو پارگر بوو جه لاده کانی لئی بیزار و ماندوو بوون و، له به رده م سووربوونی
نه ودا به چو کدا هاتن...!!

* * *

پاش کوچکردنی پیغمبر و موسلمانان له شاری مه دینه جیگر بوون و، کومه لگی
نیسلامی له وی زور خیرا پیک ده هات و، خزی ده گرت و ته واد ده بوو...

له نیوه ندی نهو کومه له موسلمانان باوه رداره شدا، (عممار)یش جیگایه کی بلندی گرت...!!
پیغمبری خوا ﷺ زوری خوشده ویست و، سه رنجی هاوه لانی بق لای ئیمان و تاکاره کانی

را ده کیشا...

پیغمبر ﷺ له باره یه وه ده فرمویت:

{(ععمار) تا سر ټیسکه کانی لیوان لیټوه له نیمان} .

کاتیک لیک تې نه گه یشتنیکي سهرزاري که وته نیوان (خالیدي کوړی ولید) و (ععمار) هوه، پیغمبر فرموی:

{هر که س دزایه تی ععمار بکات، خواش دزایه تی شو دهکات، هر که سیش دلی ععمار بره نجینیت، خوی گوره دلی دهره نجینیت...}

هر بویه هیچ ریگایه کی دیکه له بهردهم (خالیدي کوړی ولید) - پالوانی نیسلام - دا نه بوو، نه وه نه بیت که خیرا خوی بگه یه نیته (ععمار) و داوای لیټور دنی لوی بکات و، بهو نومیده ی به جوانی لپی بیوریت...!!

کاتیکیش پیغمبر ﷺ و هاو لانی مزگه وتیان له شاری مه دینه دروست ده کرد، پاش مانه وه یان له وی، نیامی عمل ﷺ هونراوه یه کی هونیبوه وه و دو باره ی ده کرده وه، موسلمانانیش له گه لیا ده یانووته وه، ده یانووت:

لا یستوي من یعر المساجدا یداب فیها قائما، وقاعدا

ومن یری عن الغبار حائدا

واته: وهک یهک نیه، نه وهی مزگه وت ناوهدان دهکات و، په رستشی تیدا دهکات به هه ستانه وه و دانیشتنه وه، له گه ل نه وهی که له تپ و تزوای بوون خوی لاده دا.

(ععمار) یش له لایه کی مزگه ونه که دا کاری ده کرد و، سروده که ی ده و ته وه و دهنگی به رز ده کرده وه... یه کیک له هاو لانی وای گومان برد که (ععمار) خوی به سهردا ده نویتن، بویه به هه ندیک وشه دلی ره نجانده، پیغمبر ﷺ توپره بوو، فرموی:

{هه قیان چیه به سهر (ععمار) هوه...؟}

بانگیان دهکات بز به هه شت، نه وانیش بز ناگر بانگی ده که ن..

(ععمار) نووری چاومه...}

جا پیغمبر یری خوا ﷺ موسلمانیکي تا نه و راده یه خویش ویستبیت، ده بیت نیمان و، تاقیر دنه وه و، دهریون به رزی و، سه قامگیری دهریون و ریپه وی... گه یشتبیته نه و په پی و، له تر ټپکی ته او مه ندیدا بیت...!!

خوادی گوره ش له نیمه ته کانی خوی پر به خشیبوو به ریپه وی راست ریټوینی کر دیوو، له پله ی باوړ و دنیا بیاشدا گه یشتبوه نه و ناستی پیغمبر یری خوا ﷺ پا کانه بز نیمانی بکات و، له نیټو هاو لانیدا به رزی بکاته وه وهک پیشه ننگ و نمونه نیسانی بدات و، له باره یه وه ده فرمویت:

{شوین پیټی نه وانیه نوای من هه لبرگن... نه بو به کر و عومر... و به ری و شوینی عماردا برؤن} ..

سه‌ریده‌گتیره وان له باره یه وه وتویانه:

(بالا بهرز و، چاوشین و، چوارشانه بوو.. له هه‌موو کهس زیاتر بیده‌نگ ده‌بوو.. له هه‌موانیش که‌تر قسه‌ی ده‌کرد)..

جا ده‌بیت ژیا‌نی ئەم که‌له‌پیاوه، بیده‌نگه، چاوشینه، سنگ پانه، چۆن گوزه‌رابییت که جه‌سته‌ی شوینه‌واری ئەشکه‌نجه‌ی جۆراوجۆری پتیه‌بوو، هه‌روه‌ها-له‌هه‌مان کاتدا-پروانامه‌ی خۆراگریه‌ سه‌رسوره‌یتنه‌ر و مه‌زنیه‌ له‌پارده‌به‌ده‌رکه‌ی پتیه‌بوو...؟! ژیا‌نی ئەم دۆسته‌ دلسۆزه‌ و، ئەم به‌واداره‌ راستگریه‌ و، ئەم خۆبه‌ختکاره‌ به‌هه‌مه‌نده‌ چۆن گوزه‌رابییت...؟؟

ئو له‌گه‌ل پیغمه‌به‌ر و مامۆستا که‌یدا هه‌موو دیمه‌نه‌کانی به‌دی کرد.. هه‌ر له‌ به‌در و ئو‌حود و خه‌نده‌ق و ته‌بوکه‌وه‌ بیگره‌.. تا هه‌موو غه‌زا‌کانی دیکه‌.. کاتیکیش پیغمه‌به‌ری خواﷺ و هه‌فاتی کردی‌هه‌ره‌و لای په‌روه‌ردگاری بالاده‌ست که‌راپه‌وه‌، ئەم که‌له‌پیاوه‌ به‌رده‌وام بوو له‌سه‌ر رویشتن..

له‌کاتی روویه‌پوو‌بوونه‌وه‌ی موسلمانه‌کان له‌گه‌ل فارس و، له‌گه‌ل رۆمه‌کاندا و، له‌ روویه‌پوو‌بوونه‌وه‌یایندا له‌گه‌ل سوپای به‌لیشاوی هه‌لگه‌راوه‌کاندا، (عه‌عمار) هه‌میشه‌ له‌ ریزی پیشه‌وه‌دا بوو.. سه‌ریازیکی ئازا و ده‌ست پاک بوو، شمشیره‌که‌ی له‌ ئاست هه‌یج لیدانیکدا نه‌وی نه‌ده‌کرد و، به‌واداریکی پارێزگاری پایه‌بلند بوو، هه‌یج ویستیک له‌ خوا‌بێ‌ناگای نه‌ده‌کرد.. کاتی‌ک ئەمیری باوه‌رداران (عومهری کوه‌ی خطاب) به‌وپه‌رپی وردببینی و خۆپارێزییه‌وه‌ والی موسلمانه‌کانی هه‌لده‌بژارد و کێ هه‌لبێژێ، هه‌میشه‌ چاوی به‌وپه‌رپی متمانه‌وه‌ ده‌که‌وته‌ سه‌ر (عه‌ماری کوه‌ی یاس)..

به‌مجۆره‌ خه‌ی‌را کردیه‌ والی کوفه‌ و، (ئینین مه‌سه‌ود)یشی له‌لای کرده‌ سه‌ریه‌رشتی (بیت المال)ه‌که‌ی.. و نامه‌ی نووسی بۆ خه‌لکی ئه‌وی و مژده‌ی هاتنی والی نوێیانی پیدان و وتی: {من عه‌ماری کوه‌ی یاسرم ناردوه‌ بۆ لاتان وه‌ک ئەمیر و.. ئینین مه‌سه‌ودیش وه‌ک مامۆستا و وه‌زیر..}

ئەم دوانه‌ش له‌ خانه‌دانه‌کانی هاوه‌لانی (موحه‌مه‌د)ن، له‌ به‌شداربووانی به‌درن {.. (عه‌عمار)یش به‌جۆری فه‌رمانپه‌وای ده‌کردن زۆر گران بوو به‌لای ئه‌و که‌سانه‌وه‌ که‌ چا‌وچۆک بوون له‌ دونه‌ادا و به‌رگه‌گرتنی سه‌خت بوو لایان تا که‌ یشته‌ ئه‌وه‌ی که‌ له‌کۆمه‌کی ئه‌بکهن یا له‌وه‌دا‌بوو ئەنجامی به‌دن..}

له‌ راستیدا والیتیه‌که‌ی خا‌که‌راییی و، پارێزگاری و، دونه‌یانه‌ویستی زیادکرد.. (ئینین ئه‌بی هوزه‌یل)، که‌ له‌ هاوسه‌رده‌مانی کوفه‌ی ئه‌وه‌، ده‌لیت: {عه‌ماری کوه‌ی یاسم ببنی ئه‌و کاته‌ی والی کوفه‌ بوو تروژی ده‌کوه‌ی، پاشان به‌ په‌تیک ده‌بیه‌سته‌وه‌ ئه‌یدا به‌ کۆلیا و، به‌ره‌و ما‌له‌وه‌ ده‌رویشتن}!!!!

له وکات دا که سیکي ره شوکی به نه میری کوفه ده لیت: (نه ی گوئی پراو)، تانه و ته شیری دا له گوئی که له جهنگی په مامه دا به شمشیری هه لگه پراوه کان قرتابوو. نه میری که دهسته لاتناره ته نها هینده ی به و تانه لیدره و ت:

{جنیوت به چاکترین گویم دا... که له پیناوی خوادا وای لیته اتوه} !!!

به لئ... له پیناوی خوادا رژی په مامه وای لیته ات، نو رژه ش په کیک بوو له رژه پر سه روه ریه کانی عمار... که تیدا نم که له پیاوه گرده لول ناسا سو پای (موسه یله مه) ی دروژنی دروینه ده کرد، به ره و شکست و تیا چوونی ده بردن..

له نيو موسلمانان کانشدا سارد بونه وه ی هه ست پر بگردایه به دنگه هه ژینه ره که ی هاواری لیده کردن، نه وانیش وه ک تیری هاوژراو شالوویان ده برد.

(عبداللهی کوپی عومر) ﷺ ده لیت:

{له رژی په مامه دا عمار ی کوپی یاسرم بینی له سر به رذکی گوره بوو، چوو بووه سه ری و هاواری ده کرد: نه ی کومه لی موسلمانان.. نایا له به هشت راده که ن...؟ من عمار ی کوپی یاسرم، ورن بۆ لام... سه یرم کرد، بینیم گوئی قرتاوه و ده له ریتته وه، له کاتیکدا که رژد به گرمی ده جهنگا} !!!

هه رکه س گومانی له مه زنی موچه مه دی پیغمه مبری راستگز و، ماموستای ته واومه ند هه یه، با له ناست نم نمونانه ی شوینکه و ته و هاوه له کانیدا هه لویتسته یه ک بکات و، له خوئی بپرست: نایا که سی دیکه توانای و به ره یینانی دهسته یه کی ناوا مه زنی هه یه جگه له پیغمه مبریکي به خشنده و، ماموستایه کی مه زن...؟

که له پیناوی خوادا ده جهنگان و به جوړی هه لمه تیان ده برد وه ک چوونه پیشی که سیک که به دوا ی مردندا بیت، نه ک سه رکه و تن... !!

کاتیکیش چی نشین و فرمانه وان، خه لیفه ده چوو مه ری بیوه ژنه کانی ده دوشی و، هه ویری نانی بۆ ماله هه تیوو ده شینلا... هه روه که نه بو به کر و، عومر نه نجامیان دا... !!

نو ده مه ی والیش بوون، خوار دنه که ی خوئی به په ت ده به ست و دهیدا به کولیدا... وه کو عمار نه نجامی دا... یا ده ستیان له موچه که یان هه لده گرت و ده هاتن له په لکی دارخورما قاپ و زه میله یان دروست ده کرد... وه ک سه لمان... !!

ده با سه ری ریز و نه وازش له ناست نو و ناینه دا دانه وینین که نه وانه ی و بهر هینا و، بۆ نو پیغمه مبره ی که په روه رده ی کردن، با له پیش ناین و پیغمه مبره شوه، بۆ خوادا بالاده ستی دانه وینین که بۆ هه موو نه وه ی هه لژاردن و... رننوینی کردن بۆی و... کردنیه سه رمه شق بۆ چاکترین نوممه ت که بۆ خه لگی نیردرا بیت... !!

(خوډه یغه کوی یه مان) ی پسرپور له زمانی نه پینه کان و دلّه کان له ناماده سازیدا بقر دیداری خوا و، له سره مرگدا بوو، یه کیک له و هاوه لانه ی که له دهوری دانیش تبوون لیتان پرسى: (فرمانان به چی پنده کیت، گر خه لکی جیاوازیان که و ته نیو)؟ خوډه یغه له کاتیکدا که نوا وشه کانی دهرکاند، پتی وتن:

{ په یوه ست بن به کوی (سومه یه) وه... چونکه به راستی نه و تا مردن له حق دانا پریت } . به لئ... (ع ممان) له گه لّ حقه دا دهروات له هر کوئی بیت... ثانیستاش که نیمه له سر شوینه واری پرؤزی هلو یسته مان کردوه و، شوینی شته دیاره کانی ژبان هه زنه که ی ده که وین، ورن با له دیمه نیکی مه زن نریک ببینه وه..

به لام، با به رله وه ی به روه ووی نه م دیمه نه ببینه وه له جوانی و به نریخیدا... له پاکي و نه و اومه ندیه که یدا، له لیبران و سووریوونیدا... له سرکه وتن و توانیدا... ورن با سهیری دیمه نیکی نیکه بکه ین که له وه یان له پیشره و هوالی هاتنی ددات و خو ی بق ده سازینیت..

نه وه ش کاتی جیکر یوونی موسلمانان بوو له مه دینه و، پیغه مبر ی ده ست پاک و هاوه لانی چاکه کاری دهوری هه ستابوون و، خو یان ته پ و توژاوی کردبوو له پیتاوی په روه دگاریاندا و، ماله که ی نه ویان دروست ده کرد و.. مزگه وتیان بنیات دهنه و... دلّه بپواداره کانیا ن پې بوو له خوژگه و، له خوژشیدا دهره وشایه وه، سوپاس و ستایشی په روه دگاری ده کرد..

هه موان به سنگ فراوانی و هیواوه کاریان ده کرد و... به ردیان هه لده گرت، یان قورپان ده شتلا، یا دیواریان دروست ده کرد..

ده سته یه ک لیره و، کومه لیک له وئ..

ناسوی به خته وهریش نه وه ی دووباره ده کرده وه که نه وان به دهنگه خو ش و ناسکه که یان به به رزی ده یانچری:

((لئن تعدنا والنبي يعمل لذاك منا العمل المظلل))

واته: گر نیمه دابنیشین و پیغه مبر کار بکات، نه وه کاریکی سه رلیشیتاوانه یه بق نیمه . به و جوړه سرودیان ده چری و ده یانوته وه...

پاشان دهنگی گه وره و خو شیان زیاتر هه لده بې بق چرینی سرودیکی نوئ:

((اللهم إن العیش عیش الآخرة فأرحم الأنصار والمهاجرة))

خوادایا ژبان، ژبانی دواپوژه به زهیت بیته وه به نه نصار و کوچکه راندا

سرودی سینه میان:

لا یستوي من یعمر المساجدا یدأب فیها قائما، وقاعدا

ومن یری عن القبار حاندا

وهک یه ک نیه، نه وه ی مزگه وت ناوه دان ده کات و په رستشی به هه ستانه وه و دانیشته وه

تیدا ده کات، له گه لّ نه و که سه ی که له ته پ و توژاوی بوون خو ی لاده دا

نه مانه دروستکراوه کانی خوان کارده که ن... سهربازه کانی نه ون، نالاه لگری نه ون و، ماله که ی دروست ده که ن..

پیغه مبهره ده سپاک وچاکه که یسی له که لیاندایه و، قورسترین به رد ه لده گریت و نارپه حه ترین کار نه جام ددات و.. به دنگی بهرز و ناسکیش رازی دهرونی ره زامه ند و دلتیایان ده دریکنی و... ناسمانیش له سهربازوه پیرزیایی له زهوی دهکات که نه وانهی له سر خوی ه لگرتوه.. زبانی که شاهویش خوشترین جه ژنی به خویوه ده بینیت...!!
(عهماری کوپی یاس) یش له ویدا و له نیتوه ندی نه و شاهنگه جه نجاله دا به ردیکی قورس ه لده گریت و له شوینی خویوه به ره و جینگی مه بهستی ده بات..

موحه ممدی پیغه مبهری خودا ره حمتی هیدایه ت دهر، چاوی پرکه وت و سوزی بوی جولای و لیتی نریک بوویه وه و به دهستی چاکه کاری نه و ته پ و توره ی که له سهری نیشتبوو ته کاند و له روخساری جوانی بهروداری راما، رامانیکي پر له روشنایی خودا، پاشان به هه موو هاره له کانی ده فهرمویت:

{ هاور له کوپی سومه یه...!! کومه لیکي یاخی ده بکوژن }.

بوی چاریکی تر پیشبینی کردن دو باره ده بیته وه.. کاتیک دیواریک روخا که نه و له بنیدا کاری ده کرد، هه ندیک له براکانی وایان گومان برد که مرد بیته و، هه والی مردنی ده به ن بوی پیغه مبهری و، کاریگری هه واله که هاره لان شپرز دهکات.. به لام پیغه مبهری خوا ﷺ به بوپه پی متمانه و دلتیاییه ره ده فهرمویت:

{ عهمار نه مردوه.. کومه لیکي یاخی عهمار ده کوژن }.

جا ده بی نه و کومه له یاخی به کن بین...؟؟

که ی بیته و، له کوپی...؟؟

(عهمار) یش به چاکی گوپی بوی نه و پیشبینیه هه لختنبوو، وه ک گوپی هه لختستی که سیک ناشنای راسنبینی نه و بهرچا و بوونیه بیته که پیغه مبهری مرنی هه لیگرتوه..
به لام نه ترسا.. چونکه له وه تی موسلمان بووه له هه موو چرکه ساتیکي شه و و رژدا پالئوراوه بوی مردن و شهید بوون..

رژگار گوزه شت و سالان تیپه پین..

پیغه مبهری خوا وه فاتی کرد و به ره و لای خوی بالاده ست که پرایه وه.. پاشان نه بوپه کریش وه فاتی کرد.. نوای نه وانیش عومار... و

(عوسمانی کوپی عه فان) ی (نو النورین) جی نشینی گرت ه دست..

پیلان له نری نیسلام تا دوا هه ناسه له کار دابوو، هه ولی دده به هوی خیانه ت و وروزاندنی

ناشوب نه وه ی له جه نگدا له دهستی دابوو به دهستی به بینیت..

کوژزانی عومریش په کم سهرکه وتن بوو که نهو پیلانانه به دهستی هینا و وهک ره شه بایه کی به تین له و ولاته وهی که نیسلام کورسی و پادشاکانیانی هرهس پئ هینا بوو دهیدا به سهر مه دینه دا..

شه هید بوونی (عومر) له خوبایی کردن بۆ نه وهی به رده وام بن له سهر هه وله کانیان و، نازاوهی نایه وه که یاندیه زۆریه ی ولاته نیسلامیه کان.

له وانه یه (عوسمان) ﷺ وه کو پتویست گرنکی به کاره کان نه داییت و خوی ئی نه پاراستیبت و، به دهمیه وه نه چوو بیبت، هه ر بۆیه روداوه سه خته که روویدا و (عوسمان) ﷺ شه هید بوو، ده روزه ی ناشووب له موسلمانان والا بوو.. (معاویه) دهستی دایه ململانی له گه ل خلیفه ی نوی (علی) ﷺ دا و داوای مافی خوی کرد له کاروبار و خه لیا په تیدا..

دید و تپروانیی هاوه لانیس هه مه چه شن بوو.. تیناندا بوو دهستی خوی له و جیا وازاییه کیشابووه وه و چوو بووه مالی خوی و ته ی نیبن عومری کرد بووه دروشمی:

(هه ر که س وتی وهره بۆ نوێژ، به دهمیه وه چووم

هه ر که س وتیبتی وهره بۆ سه رفزای، به دهمیه وه چووم

هه رکه سیش وتیبتی وهره بۆ کوشتنی برای موسلمانان و سامانه کی به، و تومه نه خین)..

له نئیوشیاندا بوو دابوویه پال معاویه..

هه پیشیان بوو له گه ل علی خاوه ن په یمان و خه لیه ی موسلماناندا بوو..

بلیتی له و رۆژهدا عه ممار له گه ل کیدا بیبت؟؟

نه و پیاوه ی که پیغه مبهری خوا ﷺ له باره یه وه فه رموی:

(به شوین ری و شوینی عه مماردا برۆن)..؟

ده بیبت نه و پیاوه له کام لاداییت که پیغه مبهری خوا ﷺ له باره یه وه فه رموی:

(نه وه ی دژایه تی عه ممار بکات خوی که وهره دژایه تی ده کات)..؟

نه و که سه ی که پیغه مبهری خوا ﷺ گوئیستی دهنگی ببوایه له ماله کی نزیك ده بیته وه

ده یفه رمو:

(باشی باشبوو به خیر بیبت، مۆله تی بدن با بیبت)..!!

پشتیوانی (علی کوری ابوطالب) ی کرد، نه ک بن لایه ن بن یان ده مارگیر بن، به لکو ملکه چ

بوو بۆ حه ق و، خاوه ن به لئین بوو..

چونکه (علی) خه لیه ی موسلمانان بوو، خاوه ن به لئینی پیشه وایه تی بوو.. له کاتی کیشدا

جینشینی وهرگرت که شایانی بوو، لئی ده وه شایه وه..

علی به ر له هه موو نه وانه و پاش نه وه، خاوه نی نه و باشی تیا نه بوو که پله و شوینی لای

پیغه مبهری خوا ﷺ وه ک پایه ی هارون بۆ موسا لیکر دبوو.

نو و عماره‌ی که له گه‌ل حه‌قدايه به‌ره و هرکوي بروت، به‌هوی روشنایی به‌چاپوونوی و دلسوزییه‌که‌یه‌وه رینوینی ده‌کریت بۆ لای تاکه خاوه‌ن مافی راسته‌قینه له‌م ململانیه‌دا.. له‌و رۆژه‌شدا به‌بۆچوونی نو و تنها نیامی عه‌لی خاوه‌ن مافی راسته‌قینه بوو، هر بۆیه شوینی خوی له‌ په‌ناوه‌ گرت.

نیامی عه‌لی ﷺ به‌جۆرێک د‌لخۆش بوو به‌و پشتیوانی لیکردنه‌ی له‌و رۆژه‌دا له‌وانه‌یه‌ به‌و شیویه د‌لخۆش نه‌بو بیته و باوه‌پ زیاتر پته‌و بوو به‌وه‌ی که له‌سه‌ر حه‌قه بۆیه پیاوی حه‌قی مه‌زن (عه‌مان) هاتۆته لای ئه‌م و له‌گه‌لیدا رینگا ده‌بپیت..

رۆژی ترسناکی (سه‌فین) هات.

نیامی (عه‌لی) پش بۆ به‌ره‌نگاریوونه‌وه‌ی نو و کاره‌ پ‌پ مه‌ترسیه‌ چووینه‌ ده‌روه‌ که نو و بیاخی بوونیکي داده‌نا که به‌رپرسیاریتی خامۆش کردنی له‌ نه‌ستی ئه‌ودایه‌..

(عه‌مان) پش له‌گه‌لیدا چووینه‌ ده‌روه‌..

نو و ساته (عه‌مان) ته‌مه‌نی نه‌وه‌د و سئ سائ بوو..

نه‌وه‌د و سئ سائ و، بۆ شه‌پ ده‌چیت..؟؟

به‌ئ.. چونکه له‌و به‌پوايه‌دايه‌ که جه‌نگ به‌رپرسیاریتی و ئه‌رکی سه‌رشانیه‌تی.. و به‌شیوه‌ی که سیکي سی سائ توندوتۆلت‌ر و جوان تر جه‌نگا..!!

نو و پیاوه‌ی هه‌میشه‌ ب‌ه‌ده‌نگ بوو، که‌م قسه‌ی ده‌کرد، هر که لێوه‌کانی ده‌جولاند ئه‌م

نزایه‌ی ده‌درکاند:

{ په‌نا به‌خوا ده‌گرم له‌ ناشووب..

په‌نا ده‌گرم به‌خوا له‌ ناشووب.. }

له‌دوای وه‌فاتی پیغمبره‌ری خواوه ﷺ به‌رده‌وام ئه‌م و وشانه‌ ویردی سه‌رزاری بوو..

له‌گه‌ل تپه‌رپیوونی رۆزگاریشدا، ئه‌م زیاتر دووباره‌ی ده‌کرده‌وه‌ و په‌نای ده‌گرت.. وه‌ک نه‌وه‌ی د‌له‌ ب‌ه‌گه‌رده‌که‌ی هه‌ستی به‌و مه‌ترسییه‌ هاتوه‌ ک‌ردب‌ئ کاتئ رۆژه‌کانی نزیک

ده‌بوویه‌وه‌..

کاتی‌ک مه‌ترسییه‌که‌شی روویدا، و ئازاوه‌ و ناشووب به‌رپا بوو، (عه‌مان) شوینی خوی

ده‌زانی و له‌ رۆژی (سه‌فه‌ین)دا، له‌ کاتی‌کدا ته‌مه‌نی نه‌وه‌د و سئ سائ بوو-هه‌روه‌ک و تمان-

شمشیره‌که‌ی گرت به‌ ده‌ستی‌وه‌ تا حه‌قیکی پ‌پ سه‌ریخات که سه‌رخستنی به‌ ئه‌رکی سه‌رشان

ده‌زانیت..

دید و تپروانینی خۆی‌شی له‌باره‌ی نو و جه‌نگه‌وه‌ راگه‌یاند، و وتی:

{ ئه‌ی خه‌لکینه:

به‌ره‌و لای نو و که‌سانه‌ بمانب‌ن که وای ده‌رده‌خه‌ن تۆله‌ی (عوسمان) ده‌که‌نه‌وه‌، سویند

به‌خوا مه‌به‌ستیان تۆله‌ سه‌ندنه‌وه‌ی نیه‌، به‌لکو چیژی دونیایان کردبووه‌، و به‌خۆشی قوتیان

داوه و، دوزانن که حق دایانده پریت لهو خوځی و نارو زوانه ی نونیا یان که کاتیان پښ
ده برده سه ..

نو که سانه ش رابوردیو کی وایان نیه له نیسلامدا که شایانی نه و بیته موسلمانان
گوږپراه لیان بن و، دهسته لاتدار بن به سهریانه وه و، دلشیان نه وه نده ناشنای خوا نه بووه که
وایان لې بکات شوینی حق بکه ون ...

به راستیش نه وانه خه لکی ده خه له تینن به وه ی که وای ده خه نه روو توله ی (عوسمان)
ده که نه وه .

ته نه نه وایان مه به سته که دهسته لاتدار و پادشا بن { .. (۱)

۱ بیگومان عه معاری کوږی یاسر، کاتیک که شان به شانی نیمامی عه لی ده جهنگا له به رامبر
معاویه و له شکرده که ی خویانی پښ له سر حق بوو، چونکه داوای نه وایان ده کرد که معاویه
و له شکرده که ی بیته ژیر گوږپراه لی کردنی نیمامی عه لی، کاری نه وایان به یاخی بوون و
دهرچوون له فرمانی خه لیه ی موسلمانان له قه لم ده دا .

بن گومانیش معاویه و له شکرده که ی خویانیان پښ له سر حق بوو که نه م جهنگه یان
به برپا کرد و پیمان و ابوو توله له بکوژانی نیمامی عوسمان ده که نه وه که نیمامی عه لی نه وکات
نه یده ویست بیانکوژتته وه و توله یان لې بستینتته وه، چونکه ترسی ناژاوه و ناشووی مه بوو و،
توانای به سهریاند نه بوو، له بهر نه وه ی ژماره یان زور بوو، ده یویست کوشتنه وه یان نوا بضا تا
هه لیکي ده سکه وئ و ببقوژتته وه .

نه و تا نه بو دهر داو و نه بو نومامه چوون بق لای معاویه و پیمان وت له سر چی له گه ل نه م
پیاوه دا ده جهنگی، سویند به خوا له خوت و له باوکیش زووتر موسلمان بووه و بق خزما یه تی
پیغه مبریش له تق نزدیکتره، له تق زیاتر مافی نه م کاره ی هیه .

معاویه ش وه لای دانوه و فرمووی له سر خویانی عوسمان له گه لیدا ده جهنگم، چونکه
بکوژانی عوسمان له لایدا جیان بوه ته وه، ده ی برون پښ بلین با بکوژانی نیمامی عوسمانان
به ده سته و بدات، نه وکاته له ناو دانیشتونای شام من یه که م که سم به یعه تی پښ ده دم .

نه بو دهر داو و نه بو نومامه ش هردووکیان چوونه لای نیمامی عه لی و قسه که ی معاویه یان بق
گږپراه وه، نه ویش پښی وتن: له معاویه زیاتر خه می خویانی عوسمان له دلدا یه، به لام ده بیته به
خه کیمانه توله ی بکوژتته وه، نا نه وانه ی که ده یانینن خه لیکي یه کجار زور هاتنه دهر وه و
جیا بوونه وه و وتیان: نیمه عوسمانان کوشتوه، جا کی ده یه وئ با بیته به رانبه رمان و به
گژماندا بیته .

نه بو دهر داو و نه بو نومامه له هه لو یستی راستی هردووکیان گه یشتن، معاویه له سر هه قه
که ده یه وئ توله ی عوسمان بستینن و نیمامی عه لی پاس ده کات و توله سه ننده وه له بکوژانی
عوسمان کاتی نه هاتوه .

پاشان ئالاكی گرتە دەستی و، بەسەریانەو بە شەكاوایی بەرزى كردهوه و، هاواری له خەلكە كە كرد:

{سویند بەو زاتەى گىانی منى بەدەستە.. بەم ئالایەو شەن بەشانی پیتغه مبهري خوا ﷺ جەنگاوم، ئەوەتانی ئەمڕۆش دەجەنگم...

سویند بەو زاتەى گىانی منى بەدەستە.. گەر بە سەرماندا سەرىكەون تا دەگەنە (سەفەتە هەج)

دەنیام لەوێ كە ئێمە لەسەر حەقین و، ئەوان ناپهوان {...

خەلكەكەش شویتى عەممار كەوتن و، بپروایان بە راستى قسەكانى هینا..

(ئەبو عبدالرحمنى سوله مى) دەلیت:

{لەگەڵ ئیمامى عەلى دا ﷺ بەشدارى جەنگى (سەفەین) مان كرد، (عەممارى كورپى

یاسم) بىنى لەهەر لایەكى شەپهكەو بووایە، یا لە هەر دۆلك لە دۆلكانیدا بووایە، هاوهر لانی پیتغه مبهري ﷺ شویتى دەكەوتن وەك ئەوێ بەیداهیان بێت {..!!

(عەممار) كە لە جەنگەكەدا دەهات و دەچوو، لەو بپروایەدابوو كە ئەو یەكێكە لە شەهیدانى... پیتغه مبهري كەى پیتغه مبهري ﷺ بە پیتی گەورە لەبەرچاویدا دەدرهوشایەو:

((گۆمە ئێكى یاخى عەممار دەكوژن))...

لەپیتوانى ئەوهدا لە ناسۆى جەنگەكەدا بەم هۆنراوێ بەدەنگى دەدايەو:

{ئەمڕۆ بە نازیزانم شاد دەبمەو...

بە موخەمەد و، هاوهر لەكانى {!!

پاشان وەك موشەكێكى ئاراستەكراو بەرەو شویتى معاویە و ئەو ئەمەبىیانەى كە لە دورى بوون دەچوو بە دەنگى بەرز هاواری لێدەكرن:

لەسەر هاتنە خوارەوێ لیمان دان.

ئەمڕۆش لەسەر خراب رالەكردنى لیتان دەدەین، لیدانێك سەرتان لەلاشە بكاتەو و هاوهری لە هاوهرى بێن ئاگا بكات، یا نەحق بەگرتەو شویتى خۆى..

ئەمەش هەلۆتێستى عەممارى كورپى یاسرە كاتێك كە قەيسى كورپى عوبیاد پرسیاری لێدەكات ئایا ئەم جەنگەى كە لە بەرانبەر معاویە دەیکەن فەرمانێكە لە پیتغه مبهري خواتان وەرگرتوو، یا ن بۆچوونێكى خۆتانە كە قابیلی راستى و هەلەیه. ئەویش لە وەرلامدا وتى: بەلكو بۆچوونێكى خۆمانە و پیتغه مبهري خوا فەرمانى ئاواى نە بە ئێمە و نە بە هیچ كەسێك نەكربوو.

سەرچاوه: (الظلاء الراشدون بين الاستخلاف والاستشهاد)، (معاویەى كورپى ئەبى سولفیان)ى مامۇستا حبیب محمد سعید. (لێكۆلەر)

مه‌بستیشی له‌مه نه‌وبوو که هارو له دیرینه‌کانی پیغمبر، که عه‌معاریش یه‌کټکیانه، دوټنی دژی نه‌م‌وه‌وه‌کان شه‌پان کرد که نه‌وسوفیان نالامه‌لگری بټ‌باروه‌پی بوو، سوپای بټ‌باروه‌پانی به‌پټوه‌ده‌برد...

دوټنی له‌دزیان جه‌نگان، چونکه قورثانی پیروز به‌ناشکرایي فرمان به‌شه‌پکردن ده‌کات له‌گه‌لیان له‌بهر نه‌وه‌ی موشریک بوون...

به‌لام نه‌مړو، با موسلمانیش بووین و، با قورثانی پیرویش به‌ناشکرا فرمان به‌کوشتیان نه‌کات، ئیجتهدای عه‌عمار ﷺ له‌گه‌پانی به‌نوی حه‌قیقه‌ت و، تیگه‌یشتنی له‌مه‌بسته‌کانی قورثان و ویسته‌کانی گه‌یاندبوویانه نه‌و به‌وایه‌ی له‌دزیان به‌نگټ تا حه‌قی داگیر کړاو ده‌گه‌پټه‌وه بټ‌لای خاوه‌نی و، تا بټ‌همیشه‌ناگری ناشووب و هه‌لگه‌پانه‌وه خاموش بیټت...

ه‌روه‌ها مه‌بستیشی نه‌وه‌ بوو، نه‌وان له‌دوټنیدا دژی نه‌م‌وه‌وه‌کان جه‌نگان به‌هوی باوه‌پ نه‌بوونیان به‌تاین و به‌وا نه‌بوونیان به‌قورثان...

نه‌مړوش... به‌هوی لادانیان له‌تاین و، شټواندنی قورثان و خراب لیکنده‌وه و راهه‌کردنی و، هه‌ولدانیان بټ‌گونجاندنی نایه‌ته‌کانی له‌گه‌ل ویست و ناره‌زوو و پټویستیان له‌دزیان ده‌جه‌نگن...!!

نه‌وه‌تا ته‌م‌نی نه‌وه‌د و سی‌ساله‌و دواټن جه‌نگی ژیانی به‌جه‌رگ و نازایانه نه‌نجام ده‌دات...

بهر له‌وه‌یش که کړچ بکات لټی کوتا وانه‌ی خټ‌پاگری له‌سهر حه‌ق ده‌دا به‌گوټی ژياندا و، دواټن هه‌لوټستی م‌زن و، به‌پټو و، فټرکاری بټ‌ی به‌جی ده‌هټلیت...

پیاوانی معاویه به‌پټی توانا هه‌ولیاندا عه‌عمار دورر بڅه‌نه‌وه تا به‌شمشټیری نه‌وان نه‌کوژټ، چونکه نه‌و کاته بټ‌خه‌لکی روون ده‌بیته‌وه که نه‌وان (کومه‌له‌یاخی‌یه‌که‌ن، به‌لام نازایه‌تی عه‌عمار که خوی به‌ته‌نهما وه‌ک سوپایه‌ک له‌دزیان ده‌جه‌نگا، هټشی له‌لان هټ‌شټبوون.

هه‌ندیک له‌سهریازه‌کانی معاویه بټ‌درفه‌تټیک ده‌گه‌پان برینداری بکه‌ن، تا هه‌لیان بټ‌هه‌لکه‌وت و پټ‌کایان...

* * *

له‌شکری معاویه زټ‌رټیک له‌تازه‌موسلمان بووانی له‌خټ‌گرتبوو... که به‌هوی رزگار بوونی نه‌و ولاته زټ‌رانه‌ی ئیسلام نازادی کردن له‌زټ‌ر چنگی رټم و فارس... زټ‌ریه‌ی نه‌وانه‌بوو بوونه سووته‌م‌نی نه‌و جه‌نگه‌ناوخوییه‌که به‌هوی ملکه‌چ نه‌بوونی معاویه بټ‌په‌یمانان به‌عه‌لی وه‌ک خه‌لیفه و، ئیمام هه‌لگیرسا... نه‌وانه‌سووته‌م‌نی جه‌نگ بوون، و نه‌و نه‌وته‌بوون که بلټ‌سه‌ی ناگره‌که‌یان زیاتر ده‌کرد...

نهم رووداوه پر مه ترسیه، ده کرا به هیمنی و ناشتی چاره سر بکرایه گهر کارویار به ده دست
موسلمانان پیشینه کان بووایه.. به لآم بهر له وهی بگاته نهوپه پی تووند و تیزی دهستی
که سانیکي پی گه پشت که نایندهی ئیسلامیان به لآوه گزنگ نه بیت، و ناگره که یان زیاتر خوش
ده کرد و بلایسه دارتریان ده کرد..

به یانیه که هوالی کوژرانی عه مکار بلآو بوویوه وه، موسلمانان له نیو خویندا پیشینه که ی
پیغه مبهری خویان ﷺ بق په کدی باس ده کرد که روزگار یکی زرد بهر له ئیستا هاوه لآن له
کاتی دروستکردنی مزگوتی مه دینه دا گوئیستی بوون..

{هاوار له کوپی سومه یه، کومه لیکي یاخی ده یکوژن}..

خه لکه که ئیستا ده زانن، نه و کومه له یاخی یه کپی.. نه و کومه له یه که عه ماری کوشت..
نه ویش به دهستی سوپای معاویه کوژا..

هاوه لآنی علی به مه ئیمانان زیاتری کرد..

دهستی معاویه ش، گومان که وه داگیر کردنی دلیان و، هه ندیکیان ناماده بوون بق
هه لکه پانه وه و چوپونه لای ئیمامی علی..

معاویه هه ر که نه و هوالی بیست، خیرا له مال هاته دهر و به ناو خه لکیدا بلآوی کرده وه
که نه و پیش بینه راسته و، پیغه مبهری خواله ﷺ پیشینه که ی ته واو دهر چوو که عه مکار
کومه لیکي یاخی ده یکوژن..

به لآم کپی عه ماری کوشت..؟ پاشان هاواری له و خه لکه کرد که له گه لیدا بوون و وتی:

((نه وانه عه ماریان کوشت که له ماله که ی خوی هینایانه دهری و شه پان پیی کرد))..

هه ندیک له وانه ی هه واو نارهنوو له دلایندا بوو به و لیکدانه وه یه فریویان خوارد و، جهنگ
له سر په وتی خوی به رده وام بوو تا گه یشته کاتی دیاری کراوی.

* * *

به لآم عه مکار.. ئیمامی علی له سر سینگی خوی هه لیگرت به ره و نه و شوینه ی که له گه ل
موسلماناندا نویژی له سر کرد بردی، پاشان به جله کانیوه به خاکیان سپارد..

به لآن، به و جلانه یه وه که به خوینی پاکي سوور بوویوو.. جا هه مووناوریشمی دنیا و
(دیباچه) ده دست ناده ن بق نه وهی بینه کفنی شه هیدیکي پایه بهرز و، دنیاویستیکی
خوایه رستی وه کو عه مکار..

پاشان موسلمانان به سر سوپانه وه له سر گزپه که ی راوه ستان..!!

پیش چند ساتیک عه مکار له نیوانیادا بوو، له گزپه پانی شه ردا هونراوه ی ده چپی..
دهروونی پر له خورشیه کی زرد سه بری مژده به خش به گه پانه وه بق نیشتمانه که ی ده کرد و،
هاواری ده کرد:

{نهمړو به نازیزانم شاد دهمه وه، به موخه ممد و هاوه له کانی}...!!!!
 بلنی نهمړو واده یی هه بوییت له گه لیان و زانیبیتی و، له چاوه پروانی کاته که پدا
 بوییت...!!؟؟!

هاوه لان له یه کدیان ده پرسی:
 یه کتکیان به هاوه له کس و ت: نهری شو دهمه و یتوارهی شو روزهت له یاده له مدینه له
 خزمهت پیغمبره خوادا ﷺ دانیشتبووین و.. له ناکاو روخساری گه شایه وو و نهمووی:
 {به هشت بؤ عمار به پرؤشه}...؟؟
 هاوه له کس وتی به لن، هر شو روزه ناوی که سانی دیکه شی برد... له وانه علی و، سه لمان
 و بلال...

که واته به هشت به پرؤش بوو بؤ عمار..
 که وایی، پرؤشیه که ی درژه ی کیشا و، نم خوی راگرتبوو تا هه موو نهرکه کانی به چی
 به یتیت و، دوا نهرکی سه شانه نه نجام بدات..

له راستیدا به جوانی به جیتی هیتا و، به چاکی چی به جیتی کرد..
 واده ی ولامدانه وه ی بانگی شو پرؤشیه هات که له به هشتی به رینه وه بانگی
 لیده کرد...؟؟

به لن.. وهختی وهلامدانه وه ی شو بانگ کردنه یه و... پاداشتی چاکه ش هر چاکه یه..
 به مجوره ربه که ی دانا و رؤشت..

کاتیکیش خولی سه رگوره که ی به دهستی هاوه لانی له سه ر لاشه ی ریکده خرا، گیانی دست
 له ملانی چاره نووسی به خته وهری بوو له وی.. له به هشتی نهمریدا، که پرؤشیه که ی بؤ
 عمار درژه ی کیشا..!

یه کیک له و نه نصاریانای، که پیغمبری خواﷺ له باره یانوه فرمویه تی:
 {نه نصاریه کان به هر شوین و رنگه یه کدا بپژن، منیش به همان شوین و رسی
 نه نصاریه کاندا دهرم و، گر هجره تیش نه بووایه نو ا من یه کیک بووم له نه نصاریه کان}..
 (عوباده ی کبری صامیت) جگه له وهی که نه نصاریه، یه کیکیش له و سرکردانه یان که
 پیغمبر کرپه سرده سته ی کس و کار و هژزه کانیان ..

کاتیک شاندى یه کمى نه نصار هات بق مه ککه تا په یمان بدات به پیغمبر له سر
 مسولمان بوون، نو په یماندانه ی که به (عقبه ی یه کم) ناسراوه، (عوباده) ﷺ یه کیک بوو
 له و نوازه بپواداره ی که زور به دم نیسلامه وه هاتن و، دهستی راستیان بق لای پیغمبر ﷺ
 دریز کرد و په یمانیان پیدا و، دهستیان توند گوشى و بوونه پشتیوانى موسلمانان.

کاتیک بق سالی داهاتوو وهرزی حه ج هات (په یمانی عقبه ی دووم) ی به خوره دی، که
 شاندى نووه می نه نصار په یمانیان دا، که له هفتا بپواداری پیاو و ژن پیکهاتبوو، له مه شدا
 (عوباده) یه کیک بوو له سر کرده کانی شانده که و سرده سته ی نه نصاریه کان.

له وه به نواوه دیمه نه کان یه که له نوای یه که ده هاتن و .. هه لویتستی قوربانیدان و کوشش و،
 خویه ختکردن به نوای یه کدا دهات، (عوباده) له هه موو نه واندا بق تنها جاریک دیوانه کهوت و،
 رژی نه کرد له قوربانیداندا ..

له و کاته وهی که خودا و پیغمبره که ی هه لبارد، به چاکترین شیوه هه لده ستا به
 شوینکه وتنی نو هه لبارتنه، هه موو وه لانی بق خوا بوو .. تیگرای په رستمی بق خوابوو ..
 گشت په یوه ندیبیه کانی به خرم و هاوپه یمانه کانی و دوژمنانیه وه، به پیی ئیمانیه که ی و، نو
 ناکاره ی که ئیمانیه که ی به سه ریدا ده سه پاند نه جامی ده دا ..

بنه مالی (عوباده) وابه سته ی هاوپه یمانیتیه کی دیرین بوون له گه ل جوله که کانی (به نو
 قه ینقاع) له مه دینه ..

له و کاته وهش که پیغمبر و هاوه لانی کزچیان کرد بق مه دینه و، جوله که کانیش وایان
 خسته روو هه قیان به سه ریه وه نیه، هه تا نو روزانه ی پاش جهنگی به در و به ر له شه ی
 نو خود هات و جوله که کانی مه دینه دهستیان دایه خراپه کاری و .. یه کیک له هژزه کانیان -
 به نوقه ینقاع - په نایان برده به رهزکاری ناشووب و نازوه نانوه بق موسلمانان کان .. هه ر که
 (عوباده) نو هه لویتستیانی به دی کرد، به لینه که ی له گه ل هه لوه شانده وه و کزتابی به
 هاوپه یمانیتیه که یان هینا و، وتی:

{پشت به خوا، پیغمبرو، بروداران ده به ستم} ..

ثایه تاته خواری و ده ستخوشی له وه لویتست و پشتیوانیه ی کرد و، فرموی:
 ﴿وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ﴾: هرکس پشت له خوا و
 پیغمبره کی و بروداران بکات، ئه واهر کومه لی خوا سرکه وتوون. المائدة/۵۶.

* * *

ئهم ثایه ته پیروزه دامه زانندی کومه لی خودا (حزبی خودا) ی راگه یاند...
 حزبی خوداش، هموو ئه بروداران ته که به یداخی هیدایه ت و حه قیان هه لگرتوو و له
 دوری پیغمبری خودان ﷺ و، دریزه پیدهری پیروزی ریزی ئه برودارانن که به دریزایی
 میثوی کون هاتوون و ئه وانیش به دوری پیغمبر و نیردراوه کانی خویمان بوون و، له کات و
 سرده می خویندا په یامی خودای به رزی راگری بوونه وریان گه یاندوه...
 حزبی خودا- ئه مجاره یان- ته نها به موحه مه د ﷺ ناره ستیت، به لکو له ری نه وه کانی
 داهاتوو و سرده مه کانی دیکه وه برده وام ده بیت، تا زوی و ئه وهی له سره ته کوده کاته وه
 لای خودا و، هموو برودارنک به خودا و پیغمبره کی له حق ده گرت...

به مجرزه، ئه و پیاوهی که ئهم ثایه ته پیروزی له سر دابه زی و ده ستخوشی ئه و
 هه لویتستی لیکرد و وه لائو نیمانه کی پته وتر ده کات، ته نها وه ک سهرده سته یه کی
 نه نصاره کان له مدینه دا نامینتسه وه به س، به لکو ده بیته یه کیک له سرده سته کانی ئهم
 ثایه که هموو لایه کانی زوی پی ده کات..

به لن، (عوباده ی کوری صامیت) بوو به سرده سته ی هوزه که ی خوی له خه زره ج و،
 سرکرده یه که له سرکرده کانی ئیسلام و پیشه وایه که له پیشه وایانی موسلمانان که ناوی وه ک
 نالا له زوری ولاتانی سرزه ویدا ده شه کیتسه وه، نه ک بق نه وه یه ک، یان دوو نه وه، یا سئ، بق
 هموو نه وه کان... ماوه کانی داهاتوو... کات و سرده مه کان... به لکو بق تا خودا ویستی
 له سر بیت!!

* * *

رژنیکیان گوئی له پیغمبری خوا ﷺ بوو له باره ی به ریرسیارستی ئهمیر و والیه کانه وه
 ده نوا..

گوئی لی بوو پیغمبر ﷺ باسی ئه و چاره نووسه ی ده کرد که چاوه پی هرکه سیکه که له
 هه قدا زیاده وهی بکات، یان سامانیک ده خاته ئه ستوی خوی و فیلی تیدا ده کات.. ئه مجا
 له رژیکی زوری لیها ت و، سویندی خوار به خوا که هرگیز نه بیته ئه میری دوکه س...
 سوینده کی خویشی برده سر..

له کاتی جن نشینی (عومر) دا ﷺ، (عومر) نه یوانی رازی بکات پله و پایه یه که وه ریگریټ،
ته نها فیترکردنی خه لگی و تیگه یانندیان له نایین نه بیټ..

به لئ.. نه وه ته نها کاریک بوو که (عوباده) له نه ستوی گرت و، خوی له هموو کاروباریکی
دیکه که پریوو له خۆشی و، ده ستولات و، ده وله مندی و، دورخسته وه که مه ترسی هیه بۆ
سر نایین و چاره نووسی.

به مجوره کچی کرد بۆ شام له گه ل (مه عازی کوپی جه به ل) و، (نه بوده ردا) دا و... نه و
ولاته یان پر له زانست و زانیاری و رووناکمی کرد.

پاشان (عوباده) به ره وه له ستین روشت و بۆ ماوه یه که کاری قازییه تی گرت ده ست و،
به ناوی خه لیفه (معاویه) وه وه ک والی نه ویی به پرتوه ده برد..

(عوباده ی کوپی صامیت) له کاتیکدا نیشته جیتی شام بوو چاوی بریپووه نه ویدیوی سنور
و.. سهیری مه دینه ی منه وه ری پایته ختی ئیسلام و مه لبه مندی جن نشینایه تی ده کرد و، تییدا
(عومری کوپی خطاب) ی به دی ده کرد.. که پیاویکه هاوشیوه ی نیه..!!

(عوباده) ش له پیژی یه که م بوو که باشتین و مه زنتین و کاریگه رترین روژانی ژوانی له گه ل
پیغه مبه ری نازیزدا گوزه راندبوو.. نه و نه وه یه ی که تیگوشان وه به ری هینا و به قوریانیدان
نه خشه ی سازکرد و، به ویستی خوی ئیسلامی هه لبارد نه که له ترسا.. گیان و سامانیسی
له پیناوی خوادا به خشی..

(عوباده) له و پیژره بوو که موچه ممد به ده ستی خوی په روه رده ی کردن و، له گیان و،
رووناکمی و، مه زنی خوی به ره وه ری کردن...

خۆ گه ر له نیو زیندواندا که سیگ هه بیټ له ژياندا بیټ و نمونه ی به رزی فه رمانډه وایی بیټ
و ده روونی (عوباده) پر له خۆشی و، دلنی پر له متعانه بکات، نه وه ته نها نه و پیاوه بالا به رزه
جیگره یه که له مه دینه داده نیشیت.. (عومری کوپی خطاب) ه..

جا (عوباده) گه ر ه لئس و که وته کانی (معاویه) ی به و پیتوانه یه بیټویه، نه و زقر له یه کدی
دورریوون و، پیکدادان هه ر ده بوو بیټ و... بوویش..!!

* * *

(عوباده) ﷺ ده لیت:

{په پیمانان دا به پیغه مبه ری خوا ﷺ که له بهر خوا ی گه وره له لومه ی لومه کاران
نه ترسین}..

(عوباده) ش چاکترین که س بوو بۆ به لئین بردنه سر.. که واته نه و سل ناکات له (معاویه) ی
خاوه ن نه و هموو ده ستلته و، له درزی هه موو هه له کانی راده وه ستیت..

خه لکی فه له ستین رۆژنکیان شتیکی نۆد سهیریان بینی و.. هه والی ئه و به رهنگاریو نه وه
جه سورانه یی (عوباده) به رامبه ر (معاویه) گه یشتبووه نۆدییه ولاتانی نیسلام و بوو به
پیشهنگ و چرا..

سه ره پای ئه و نه رمیه فراوانی (معاویه) ی پئناسرابوو، هه لویسته کانی (عوباده) دلتهنگی
کرد و هه په شه یه کی راسته و خۆی به رانه ر هه یبه تی ده سه لاتی خۆی تیدا به دی کرد.
(عوباده) ش له لای خۆیه وه سهیری کرد مه و دای جیاوازی نیوان ئه و و معاویه زیاتر و
فراوانتر ده بیته، هه ریویه به (معاویه) ی وت: ((سویند به خوا هه رگیز له یه ک جیگادا له گه ل تۆدا
نیشته جئ نايم)).. ئه وه بوو فه له ستینی به جئ هیشته و گه راپه وه بۆ مه دینه..

* * *

ئه میری باوه رداران (عومه ر) خاوه نی زیره کییه کی مه زن و، که سئکی دوربین بوو.. نۆد
سوور بوو له سه ر ئه وه ی که رێگه ته دات که سانی وه ک (معاویه) بینه والی که پشت به زیره کی
خۆیان ده به ستن و له راده به دهر به کاری ده مه یین به یئ ئه وه ی که هه یج کرمه له هاوه لئیکی
پارێزگاری نوینانه ویست و ئامۆزگاری کار و دلسۆزیان له ده وره بیته، تا جله ی سه رکه شی
چاوچنۆکی و ئاره زووی ئه و والییانه بگرن و، تا بۆ ئه وان و بۆ خه لکیش بینه یادمه ینه ره وه ی
هه میشه یی رۆژانی پیغمبر و سه رده سی ئه و..⁽¹⁾

۱ له راستیدا ئیمامی عومه ر یه که مجار که معاویه ی کرده والی شام لاشی نه دا له سه ر کاره که ی تا
سه رده سی ئیمامی عوسمان و، هه یج کاتیکیش معاویه ت پشتی به زیره کی و لیه اتوی خۆی
نه به ستوو، چونکه ئه و په روهرده ی ده ستی پیغمبر بوو ئیمان و باوه رتیکی به تینی به خوا
هه بوو، ده شه یزانی ئه گه ر خوا پشتیوانی نه بیته و یارمه تی نه دات ئه وه به هیلاک ده چیت،
بۆیه ش هه موو کاتیک ئه م نزایه ی که پیغمبره ی خوا بۆی کردبوو نووباره ی ده کرده وه و
ده بیوت: (خوایه معاویه فیزی قورئان و ژمیریاری بکه و له سزای رۆژی قیامه تیش بیپارێزه).
هه ره ها معاویه ت فه رموده یه کی پیغمبره ی خوی ﷺ بیستبوو که به رده وام ده ترسا
هه په شه که ی پیغمبر ئه ویش بگریته وه، به وه ی که شتیکی بلێ و که سیش نه توانی وه لاسی
بداته وه یا په خنه ی لیبگری.

ئه بوقه بیل له معاویه ی کورپی ئه بوسوفیان ده گپرتته وه که معاویه رۆژنکی جومعه ده چیته
سه ر مینه ر بۆ ئه وه ی موسلمانان تاقی بکاته وه. له ناو وتاره که یدا ئه مه ی وت:
(سامان سامانی خۆمانه، ده سته و تیش ده سه که وتی خۆمانه، هه رکه سیک بمانه وئ
ده یده یئ و هه رکه سیکیش نه مانه وئ نایده یئ).

له پیناوی نه وده، هر که نه میری باوه پداران (عوباده ی کړې صامیت) ی بینی که پایوه بڼ
 مه دینه، خیرا لینی پرسی: ((عوباده چی وای لیکردی بگه پښته وه))...؟؟ کاتن چی وکی نه وه ی
 له نڅوران نه و معاویه دا روویدابوو گڼر پایوه بڼی، (عومر) پتی وت:
 {بگه پڼزه وه بڼ جینگای خڅت، خوا نه شو پڼینه وڼران بکات که خه لکی وه ک تڼی
 تیا نه بیټ} !!..

پاشان عومر نامه یه کی نارد بڼ معاویه و تیایدا نووسی:

{هیچ دهسته لاتیکت بڼ نیه به سر عوباده دا} !!..

به لڼ.. عوباده خڅی نه میری خڅی بوو..

کاتیک (عومری فاروق) نه وها ریز له که سیک ده گرتیت، که وایوو که سیکي زڼر مه زنه..

به پراستیش (عوباده) زڼر مه زن بوو له نیمانه که یدا و، له راستی ویزدان و ژانیدا..

* * *

نه و قسه یه ی کرد و که سیش وه لاسی نه دایه وه، بڼ جومعه ی نووه میش نه م قسه یه ی
 نوویاره کرده وه، که س وه لاسی نه دایه وه.. بڼ جومعه ی سییه م نه م قسه یه ی نوویاره کرده وه،
 یه کیک له ناو مزگه و ته که هه لسا و وه لاسی دایه وه و وتی:

(نه خیر، سامان سامانی خڅمانه و ده سته و تیش ده سکه وتی خڅمانه، جا هر که سیک
 لیمان ده ستینن نه وه به شمشیر ه کاتمان ده دیده نه بهر دادگای خوا).

خه لیفه معاویه له سر مین به ره که ی هاته خواره وه و ناردی به دوا ی کابرا دا و بردیا نه
 ژووره که ی، خه لکه که ش وایده زانی که نه م وه لامدان وه یه ی کابرا که دلی خه لیفه ی نا په حه ت
 کرد و خه لیفه ش تو له ی لیڼده ستینننه وه..

پاشان خه لکه که چوونه ژووره وه لای خه لیفه، ده بینن پیاوه که له سر ته خته که ی خه لیفه
 دانیشتوه، پیش نه وه ی نه وان به سر سامیه وه پرسیار بکن، خڅی هاته قسه کردن و وتی:
 نه و پیاوه منی رزگار کرد، خوا رزگاری بکات، گویم له پیغه مبه ری خوا ﷺ بووه فرمویه تی:
 ((دوا ی من چه ند کار به ده ستینکین کاتیک قسه یه ک بکن هیچ که س ناتوانن وه لامیان بداته وه
 و، نه گه ر پایه کی نادرست و نارپکیان هه بیټ هیچ که س ناتوانن پراستیان بکاته وه.. نه و
 ده سه لاتدارانه وه ک مه میون فڼن ده بریننه ناو ناگری دڼزه خ)).

جا منیش جومعه ی یه که م نه م قسه یه م کرد که س وه لاسی نه دامه وه و جومعه ی نووه میش
 هه روه ها، له دلن خڅمدا وتم له وانه یه من له وانه بم.. جا له جومعه ی سییه مده نه و قسه یه م
 نوویاره کرده وه و نه و پیاوه هه سته و وه لاسی دامه وه و رزگاری کردم، خوا رزگاری بکات.

جا لیزه دا نه و یه پی خاکه رایی و ملکه چی و زه لیلی نه و ها وه له به پڼزه به ده رده که وی که
 هه موو کاتیک حه ق گو بووه و ملکه چی حه قیش بووه.. (لیکوله روه).

سهرچاوه: (معاویه ی کړې نه بوسوفیان) ی حبیب محمد سعید

له سالی سی و چواری کزچیدا، له شاری (زهمله) ی فه له ستین، نه م سردهسته رینماکاره ی
نیسلام مالئاوایی له زیان کرد و، جیده ست و بؤنخوشی خزی به چی هیئت..

خه بابی کوری ندره ت

ماژ سئای هونزری فیلداری

چند که سټکی قورپه پيشی له مال هاتنه ده ری و، به ره و روی مالی (خه باب) هه نگاریان ده نا، تا نه و شمشیرانه ی ل و ره ریگن که له گه لې پښکها تبوون بړیان دروست بکات..
(خه باب) ناسنگه ری شمشیر دروستکار بوو، شمشیری دروست ده کرد و ده یفرؤشت به خه لگی مه ککه و، ده ینارده بازارپوه..

نه مجاره یان وانه بوو، نه و (خه باب) هی له مال و کاره کی نوور نه ده که و ته وه، نه وه تا چند که سټکی قورپه پيشی هاتوون بړ لای و نه یان بینی و له برده رگای مال که یدا دلنیشتون چاره پروانی ده که ن..

پاش ماوه یه کی زؤر (خه باب) گه پایه وه له روخساریدا نیشانه یه کی پرسې پرشنکدار به دی ده کرا و، چاره کانیشی فرمیسی خؤشی خؤیان ده نواند.. هات و به خیر هاتنی له میوانه کانی کرد و دانیش..

خیرا لیان پرسې: ها.. خه باب.. شمشیره کانت بړ دروست کردین؟؟
فرمیسه کانی خه باب وشک بووه وه، شادیه کی دره وشاوه چیگه کی گرتوه له چاره کانیدا و، وه که نه وه له گه ل خؤی بدویت وتی: کاره کی زؤر سهیره..
خه لکه که نوویاره لیان پرسیده وه: کابرا، کاری چی..؟ نیمه له باره ی شمشیره کانمانه وه پرسیار ده که ین، ته واوت کردون..؟؟

نه مجا خه باب به سه رنجه قوله خه پالییه کانی به ناگایان ده هیئتته وه و ده لیت:

- نه ری ئیره بینوتانه..؟ گویتان له قسه ی بووه..؟؟

کرپاره کان به سه رسوپمانه وه سه یر یه کدی ده که ن..

یه کټکیان به گالته جارپیه وه لئی پرسې:

- نه ری خه باب تر خؤت بینووته..؟؟

خه باب گالته ی به فیلی هاوړنکه ی دیت و وه لای پرسیاره کی ده داته وه و ده لیت:

- مه به ست کرپه..؟؟

کابراش به رقه وه وه لای ده داته وه: مه به ستم له و که سه یه که تر باسی ده که یت..؟؟

(خه باب) پاش نه وه کی نیشانی دان له وه نووره قسه ی ل و دره یټن و، گه نه و ئیستا

نیمان هیتانی بدرکټیت له برده میاندا، نه و له بهر نه وه نیه هه لیان خه له تاند بیت و، قسه یان ل و

دره مینابیت، به لگو به هؤی نه وه وه یه که هه قی به دی کردووه له نامیزی گرتووه، برپاری

دوه که به ده نگی به رز باسی بکات و رایبگه یه نیت..

به وپه پری گه شی و خۆشی گیانیه وه، وه لامیان ده داته وه و ده لئیت:

- به لئی... بینیم و... گویم لئی گرت... حه قم بینى له هه وو لایه کیه وه درده په پری و،
رووناکی له دم ده هاته دهره وه..

هیدی هیدی به کرنگراوانی قوره بيشی خه ریک بوو تئده گه یشتن، په کیکیان نه پاندى و وتی:

- نه و که سه کئیه باسی ده که گیت ئه ی کزیله ی ئوم ئه نمار...؟؟

(خه باب) یش به هیمنیه کی خودا په رستانه وه پئی وت:

- که سی دی هه یه جگه له... برای عه ره بم.. کئی دی هه یه جگه له وه هه زه که تدا،

حقی ئی بیاریت و رووناکی له دم بیته دهر...!!

یه کیتی دیکه یان به سامه وه هاواری ئی به رز بووه وه:

- وا هه ست ده که م که مه به ستت موحه ممه د بیت..

(خه باب) یش به شادییه وه ساری بی له قاند و وتی:

- به لئی، نه وه که نئردراوی خوایه بی لای ئیمه تا له تاریکیه وه دهر با زمان بکات به ره و

رووناکی..

(خه باب) ئیدی زانائیت له پاش نه و وشانه چی دیکه ی وت و، چی پئی وترا، نه وه ی له یادی

ماوه تنها نه وه یه که پاش ماوه یه کی زۆر به ناگا هاته وه بینى میوانه کانی رۆشتوون و..

جهسته و نه ندانه کانی لاشه ی ژان و نازاریان هه یه و، خوینی به ربووی جهسته ییشی جل و به رگ

و لاشه یان خویناوی کر بووه...!!

هه رنو چاوه گه شه که ی بریه دهر و یه ری و.. جینگا که شی له وه ته نگتر بوو که جینگه ی

سه رنجه تیزه کانی تیدا بیته وه، دانی به خۆدا گرت و، هه ستایه وه به ره و دهره وه و، له به رده م

دهرگای ماله که یدا پالی نا به دیواره که یه وه وه ستا و، چاوه زیره که کانی له گه شتیکی دریزدا

بریه ناسۆ و، سه رنجی راست و چه پی پئیده دا.. نه و دوو چاوه له ناست ره هه نده

پئی پراها توه کانی خه لکیدا نه ده وه ستان و... نه وان به دوا ی ره هه ندیکی ون بوودا و ئیل بوون..

به لئی.. به دوا ی ره هه ندیکی بزبووی ژبانی نه و، هه مو نه و خه لکی له گه ل نه ودا ده ژین

له مه که، بگره هه مو خه لکی گشت شوین و ساته کانی ش، ده گه را..

بلئی... نه و قسانه ی که نه مۆق له موحه ممه دی ﷺ گوئی لئی بوو، نه و رۆشنا یه بیت که

رئینۆینی بکات به ره و لای نه و ره هه نده ون بووه ی ژبانی هه مو مۆقایه تی...؟؟

(خه باب) به رده وام بوو له سه ر رامانی جوان و، بیرکرنه وه ی قول.. پاشان گه پرایه وه نئو

ماله که ی.. هاته وه تا بزینه کانی جهسته ی تیمار بکات و، ناماده ی بکات بی پیشوازی

نه شه که جهه دانیکی نوئی و، ژان و نازاریکی تازه...!!

له و رۆزه وه (خه باب) جینگای بلندی خۆی له نئو نه شه که نده دراو و چه وسوا وندا گرت..

جینگای بلندی خوی گرت له نټوان شو که سانه دا که سهره پای هه ژاری و، بیده سه لاتیان، روه پوهی لوت به رزی قوپه یش و توندوتیژی و سرشیتی توان ده بوونه وه..
 شوینی به رزی خوی له نټو شه وانده دا گرت که له دلایندا خو شه ویستی شو نالایه یان چاندوه که له ناسوی رووندا ده شه کایه وه و جارې سرانه وه ی سهرده می بت په رستی و، قه یسه ری ددها به گوئیاندا و.. مژده ی هاتنی جیهانکی ددها که خه لکی به وپه پی دلسوزی و لیپرانوه ته نها خوی گوره ده په رستی و.. مژده ی هاتنی رژیانی بیده سه لات و زهحه تکیشانی ددها، شه وانیه که له سیپه ری شو نالایه دا له گه ل شو که سانه دا وه ک به ک ده وه ستن که پیشتر به کاریان ده هیتان و، بینه شیان کریمون و نه شکه نجه یان ددهان..
 به بویره یه کی مهنه وه، (خه باب) وه ک سهر کرده به ک ههنگاوی نا..
 (شه عبی) ده لیت:

{خه باب زږ نارامی گرت و، له به رده سستی بڼه باوه پاندا هیهج نهرم بوونکی تیدا به دی نه کرا و، گه یشته شه وه ی به روتی پشتیان ده خسته سهر به ردی زږ گرم تا گورشته که ی توایه وه}!!..

به لڼ.. پشکی خه باب له نازار چه شتندا زږ بوو، به لام به رگریکردن و نارامگرتنه که ی گه وره تر بوو له نه شکه نجه دان..

بڼه باوه پانې قوپه یش هه موو شو ناسنه ی که له مالکه ی خه بابدا هه بوو بڼه دروستکردنی شمشیر، کردیانه کلز و زنجیر و، ده یانخسته نټو ناگر بڼی تا داغ ده بوو، پاشان جه سته و دست و قاچه کانی پڼ کلز ده کرا..

رژنکیان له گه ل چه ند هاوه لټکی چه وساو ه چون بڼه لای پیغمبر ﷺ خواږه نک له بهر ترسی قوربانیان، به لگو بڼه داواکردنی له ش ساغی و، وتیان: ((نه ی پیغمبر ﷺ خوا.. نایا داوا ی سهرکه وتنمان بڼه ناکه یت..؟؟)) واته داوا ی سهرکه وتن و له ش ساغیمان لای خوا بڼه ناکه یت..

ده با لیکه پڼ خه باب خوی هه واله که مان بڼه بگریږته وه:

{سکالای خرمان برده لای پیغمبر ﷺ خواږه له کاتیکدا که له سهر عه باکه ی شانې دادابوو لای که عه دا، وتمان: نه ی پیغمبر ﷺ خوا.. نایا داوا ی سهرکه وتنمان بڼه ناکه یت..؟؟
 پیغمبر ﷺ دانیشته و، دم و چاوی سوور هه لگه پرا و نه رموری:
 ((خه لکاتی بهر له نټوه پیاوی وایان لیده گرا، چالی بڼه هه لده که ندرا و، پاشان مشاریان بڼه ده هیتا و، ده یانخسته سهر سهری و، ده یانکرد به نوو له ته وه، هیشتا له ناینه که ی پاشگه ز نه ده بوویه وه..!!

یان به شانیه ناسنین گوشت و نټسکیان دا ده هیتا، به وهش له ناینه که ی پاشگه ز نه ده بوویه وه..!!

جا بزنان خوی گوره هم تاینه ی خوی سرده خات تا وای لیدیت سواریک له شاری
(سهنه) گوره بهره و شاری (حزه مومت) دیت له کس ناترسیت جگه له خوا و، په لاماری گورگ
بؤ سر مپره کانی، به لام ئیوه په له تانه))!!..!!

(خه باب) و هاوه له کانی شو و شانیه یان گوی لیبوو، نیمان و سورویونیان زیادی کرد و
پریاریان دا که هریه که یان شو سورویون و، نارامگرتن و، قوریانیدانه ی که په روه ردگار
و پیغمبره که ی پتیان خوشه نیشانی بدن.

(خه باب) یش شو شه په ناپه حه ته ی به وپه پی نارامگری و، خورپاگری و، چاوه پتی پاداشت
لای خواوه نه جامدا.. قورپه شیه کان هانایان برده لای (نوم نه نما)ی خواوه ی (خه باب)، که
کزیله ی شو بوو بهر له نازادکردنی، نه ویش رازی بوو به شداری کرد له هه لمه تی
نه شکه دجه دانیدا..

ده هات و ناسنی سورکراوه ی داخی ده هیتا و، ده یخسته سر سر و ناچه وانی، خه بابیش
له ناو نازار ده تلایه وه، به لام هه ناسه کانی خوی خه فه ده کرد، تا هاواریکی لیدره نه چیت و
له خویایی بوونی سته مکاره کانی پیرازی بی..!!

رژیکیان پیغمبر ﷺ خواوه به لایدا تپه پی و، له و کاته دا ناسنی سوروه و کراو له سر
سری بوو ده یسوتاند و ده بیرزاند، دلی له ناو سؤز و به زیمی و خه م دا بؤی داخوری، به لام شو
رژه پیغمبر ﷺ چی له توانادا بوو تا بؤ خه بابی نه دجام بدات..؟؟

هیچ.. تنها نه وه نه بیت که خورپاگری بکات و بؤی بپارپته وه..

تا له ویدا پیغمبر ﷺ هر دوو دهستی کراوه ی به رز کرده وه بؤ ناسمان و، فرموی:

(خودایه خه باب سر یخه)..

ویستی خوی گوره و ابو که تنها چند رژیک کی کم تپه پی بوو (نوم نه نما) تۆلی
خیزای بؤ سر دابه زی، وه ک نه وه ی قه دهر کردی تپه ترسینه بؤ شو و جه لاده کانی لیکه،
نه وه بوو تووشی (هاریه کی) توند و سرسوپه یتر و سهیر بوو- وه ک میژوونوسان باسی
ده کن- وه ک سه گ ده وه پی..!!

نه و رژه پتیان وت: هیچ چاره یه کی لیکه نیه جگه له وه ی سری به ناگر داخ بکن..!!
به مجرّه به یانی و ئیواره سری ره قینی (نوم نه نما) ناسنی سورکراوه ی پتیادا
ده هینرا..!!

* * *

قورپه شیه کان به نه شکه دجه دان به رهنگاری نیمان ده بوونه وه و.. پروادارانش به قوریانیدان
رویه روه ی نه شکه دجه دان ده بینه وه و.. خه بابیش یه کیکه له وانیه که قه دهر دیاری کردبوو تا
بیکاته ماموستایه کی هونه ری فیداکاری و قوریانیدان..

(خەباب) بەردەوام بوو لەسەر بەخەشینی کات و ژبانی خۆی لە پێتوانی ئەو ئایەدا که هێشتا ناشکرا نەکرابوو..

(خەباب) لە رۆژانی سەرەتای بانگەوازا بە پەرستش و نوێژکردن وازی نەدەهێنا، بە لکو توانای خۆی خستبوو گەر بۆ فێریبون و، لە ترسی ستمکاریی قورەیشی بە نزیکەوه دەچووو مالی هەندێ ئەر برا بپاوانانە ی که ئیسلام بوونی خۆیان شارەبپوووهو، لە گەلیاندا قورئانی دەخویند و فێری دەکردن..

سەرقالبوو بە لیکۆلینەوه ی قورئان که ئایەت ئایەت و، سوزەت.. سوزەت دەهاته خوار.. تەنانەت (عبداللهی کورپی مەسعود) که پێغه‌مبەری خوا ﷺ لە بارە یه‌وه فەرموویەتی: ((هەرکەس ویستی که قورئان وەك ئەوهی هاتۆته خواری بخوینن، ئەوا با وەك کورپی (ئوم عەبد) ببخوینن))..

دەلێن:

تەنانەت (عبداللهی کورپی مەسعود) ییش (خەباب) ی وەك سەرچاوه‌یه‌کی گەوره‌ی لە بەرگکردنی لیکۆلینەوه ی قورئان دادەنا..

هەر ئه‌ویش بوو قورئانی بە (فاتیمە ی کچی خطاب) و (سەعیدی کورپی زەیدی) هاوسەری دەوت، کاتیک (عومەری کورپی خطاب) لە ناگاوات بۆ لایان و شمشێرەکی بە شانیه‌وه بوو که هاتبوو تا کاری خۆی لە گەل ئیسلام و پێغه‌مبەرە کهیدا یه‌کلا بکاتەوه، بە لام هەر که قورئانی لەو دێزانە ی ئەو پەپه‌یه‌ی خەباب فێری دەکردن خویندەوه هاوارێکی پێرۆزی ئی بەرزبوویه‌وه:

(موحه‌ممەد نیشان بدەن)..!!

(خەباب) گوئی لەو قسەیه‌ی عومەر بوو، خێرا لەو پەنایه‌ی خۆی حەشار داوو هاته دەر و،

وتی:

ئە ی عومەر..

سویند بەخوا، ئومیدم وایه که خوای گەوره تۆی تاییهت کردیبت بە نزای پێغه‌مبەرە که ی ﷺ، گویم لیبوو نوینن دەیفەرموو: ((خودایه ئیسلام بەهێز بکه بە خۆشەویستەرین کهسیان لەم نوو پیاوه.. ئەبی حەکەمی کورپی هیشام و عومەری کورپی خطاب))..

دەست بە جێ عومەر لێی پرسی: ئە ی خەباب ئیستا موحه‌ممەد لە کوێ بدۆزمه‌وه..؟؟

خەباب وەلامی دایه‌وه:

لەلای سەفا، لە مالی ئەر قەمی کورپی ئەبی ئەر قەم..

(عومەر) بەرەو لای بەختەوه‌ری زۆری و، چاره‌نووسی مەزنی رۆشت..!!

(خه بابی کوږی نورهت) هه موو دیمه ن و غه زاکانی له گه ل پیغمبر خدایا بینووه، هه موو ته منی به نیمان و دلنیا ییوه گوژه راند..

کاتیکیش له سه رده می (عومر) و (عوسمان) دا (بیت المال) ی موسلمانان پر بوو له سامان، (خه باب) موچه یه کی زوری هه بوو به پیتی نه وهی که له موهاجیره دیرینه کانه که زوو موسلمان بوون..

نم ده ست مایه زوره ش بواری بڼ خه باب ره خساند که له کوفه خانوو یه که بڼ خوی دروست بکات و، سامانه کی له شوینکی مال که پیدا داده نا که هاوه ل و میوانه کانی پتیا ن ده زانی و.. هه رکه س پیویستی پتی بوایه، ده چوو چه ندی پیویست بوو له سامانه کی هه لده گرت..

له گه ل نه وه شدا.. خه باب چاوی نه ده چوووه خه و، فرمیسه کانی وشک نه ده بوون، هه رکه باسی پیغمبر خدایا ﷺ و نه و هاوه لانه ی بکرایه که زیا نی خویان له پتیاوی خوادا به خشی و، پاشان به سه رفرازی گه رانه وه بڼ لای بهر له وهی که دنیا به رووی موسلماناندا والا بیت و، سامانی زوریان بگه ویتته ده ست.

گوئی ئی بگرن له کاتی سه ره ره رگیدا بڼ نه وکه سانه ده دویت که هاتوونه ته سه ردانی.

پتیا ن وت:

- ئی باوکی عبدالله، مزده ت لی بیت، سبه یی نه ده گه یته وه به برا کانت..

به دم گریانه وه وه لاسی دلنه وه:

{هیچ ترسیکم نیه نیستا.. به لام نیوه برا و که سانیکتان هی نامه وه یاد که هه موو پاداشته که یان برد له گه ل خویان و هیچیا ن له دنیا پی نه برا..}

نیمه ش له پاش نه وان ماینه وه هه تا نه وه نده مان له دنیا پی برا که جگه له خول جیگایه کی دیکه شک نه به یین تنیدا دابننن {..}

ناماژه ی بڼ خانوو ه ناساییه کی کرد که دروستی کرد بوو..

دواتر بڼ جاریکی دی ناماژه ی بڼ جیگای پاره کی کرد وتی:

{سویند به خوا نه یه په ت به ستومه ته وه، نه له دواوکاریشم گرتخته وه}..!

پاشان ناوپی دایه وه له و کفنه ی بڼی ناماده کرابوو، که به زیاده پوهی و دستبلاوی ده زانی، له کاتیکدا فرمیسه که چاوانی ده هات وتی:

{سه یر بکن.. نه وه کفنه که مه..}

به لام (حه مزه) ی مامی پیغمبر خدایا ﷺ نه و زوره ی که شهید بوو کفنی نه بوو جگه له عه پایه کی کزن تا پتی کفن بکن.. سه ری پتی داده پوشرنا قاچی درده که وت، که ده درا به

قاچیدا سه ری درده که وت}..!!

(خه باب) له سالی سی و هه وتی کوجیدا وه فاتی کرد...

ماموستای دروستکاری شمشیر له سه رده می نه فامی و...

ماموستای دروستکردنی خو به ختکردن و فیداکاری له نیسلا مارد...!!

ئو پیاوه مرد که یه کیک بوو له و کومه له ی قورئان هاته خواری و بهرگری لێ کردن و، سالدی لێ کردن ئو کاته ی که هه ندیک له گه وره پیاواری قوره پیش داوایان کرد له پیغمبر ی خوا ﷺ که رۆژنکیان بۆ دیاری بکات و، رۆژنکی دیکه ش بۆ مه ژارانی وهک (خه باب) و (صوههیب) و (بیلال) بیته.

که قورئان پیاواری روو له خودا ئاوا به بهرزی و ریزه وه له خو ده گریته و، نایه ته کانی

داده به زیت بۆ پیغمبر و پیتی ده فه رمویت:

﴿وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾ (۵۲) وَكَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لِيَقُولُوا أَهَؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ﴾ (۵۳) وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ: ئو که سانه مه تدرینه و ده ریان مه که که گشت به یانیان و نیواران هانا ده به نه بهر خودای پهروه دگاریان و بۆ ره زامه ندی ئو کوشش ده که ن. تو هیه کارت به کاری ئه وان نه بی، ئه وانیش هیه کاریان به سه ر تو وه نه، سا ئه گه ره مانه ده رکه ی، تو ش له سه ته مکاران ده بی.. ئیته ئاوا هیندیک به هیندیک تر تاقی ده که یه وه، تا بلین: چون خودا له ناواماندا مه ره ئه مانه ی وه بهر چاکه ی خو ی خسته وه؟ ناخو خودا له وان باشتر شوکرانه بژیوان نانا سی؟ هه رکاتی ئه وانه دینه لات که به نیشانه کانی ئیته بهوادرن، پیتیان بلن: سه لامتان لێ بێن، پهروه دگارتان له سه ر خو ی نوسیه که به بهر به زه یی خویتان بخات. الانعام: ۵۲-۵۴.

به مجوره پیغمبر ﷺ له پاش هاتنه خواره وه ی ئو نایه ته مه ره که بیینی نایه ریزی

لیده گرتن و عه باکه ی خو ی بۆ راده خستن و، ده ستی ده خسته سه ر شانیان و پیتی ده فه رموون:

((به خیزی ئو که سانه ی پهروه دگارم له باره یانه وه رایسپاردم...))

به لێ.. یه کیک له و کوره چاکه کارانه ی رۆژانی دابه زینی وه سی و، نه وه ی قوربانیدان مرد...

* * *

پیده چیت چاکترین شت که مالتاوا یی ئه وه ی پز بکه ین، وه کانی ئیمامی علی ﷺ بیته که

له کاتی گه رانه وه ی له شه پی (سه فه ین)، چاری به گزینی ساده وساکار که وت و، پرسی:

ئه مه گزیری کن به...؟

وتیان: گزیری خه بابه...

سه ری دانه واند و خه م بر دیه وه و وتی:

ئو پیاوه کئی بوو که پیغمبر دهستی گرت و له باره یه وه فەرمووی:
 ((هموو ئوممه تیک ئه مینکی ههیه، ئه مینی ئه م ئوممه تهش ئه بو عوبه یده ی کوپی
 جه پراحه))...؟؟

ئو پیاوه کئی بوو که پیغمبر له جهنگی (ذات السلاسل) دا بۆ هاریکاریکردنی (عهمری
 کوپی عاص) ناردی و، کردیه ئه میری سوپایه ک که ئه بو به کر و، عومهری تیدا بوو...؟؟
 ئه هاوه له کئی بوو که یه که م که س بوو نازناوی (ئهمیری ئه میره کان) ی لئ ترا...؟؟
 ئه که سه بالا به رزه، جهسته لاوازه، دهم و چاو بئ گۆشته، ریش ته نکه، ددان که له ی که
 ددانه کانی پیتشه وه ی که وتبوون کئی بوو...؟؟
 به ئی.. ئه پیاوه به هیزه ئه مینه کئی بوو که عومهری کوپی خطاب له کاتی سه ره مه رگیدا
 له باره یه وه وتی:

(گه ر ئه بو عوبه یده ی کوپی جه پراچ زیندوو بوایه دهمکرده جینشین و گه ر په روه ردگارم له
 باره یه وه پرسیا ری لئ بکرده مایه، دهموت: ئه مینی خودا و، ئه مینی پیغمبره که یم کردوته
 جینشین)...؟؟

ئو پیاوه ئه بو عوبه یده یه.. (عامری کوپی عبداللهی کوپی جه پراچ)...
 له روژانی سه ره تای هاتنی ئیسلامدا، به ر له وه ی که پیغمبر ﷺ بپواته مالی ئه رقه م،
 له سه رده ستی ئه بو به کر موسلمان بوو، له کزچکردنی دووه مدا چوو بۆ حه به شه و، پاشان
 گه پرایه وه تا له گه ل پیغمبردا به شداری به در و، ئو خود و، هه موو غه زا کان بکات، پاش
 ئه وه ش به رده وام بیته له سه ر ره وتی به هیزی ئه مینی و له دوا ی وه فاتی پیغمبر ریش ﷺ له
 خزمه تی جینشینه که ی پیغمبردا بیته که ئه بو به کره و، دوا ی ئه ویش له خزمه تی ئه میری
 باوه رداران (عومهر) دا بیته، به جۆرک که پشتی کرده دونیا و، به وپه ری دونیا نه ویستی و، ته قوا
 و، خۆپاگری و، ده ستپاکییه وه به دهم ئاینه که یه وه ده چوو.

* * *

کاتیک که ئه بو عوبه یده به ئینی دایه پیغمبری خوا ﷺ که ژیا نی له پیناوی خودا
 بیه خشیت، چاک له واتای ئه م سن وشه یه له پیناوی خودا - گه یشتبوو، له وپه ری
 ئاماده باشیدا بوو تا ئه وه ی ئه و ریگایه پتووستیه تی له کوشش و قوریا نیدان پیتی بیه خشیت.
 له و ساته وه ی ده ستی راستی خسته ده ستی پیغمبر و به ئینی پندا، خۆی و روژانی خۆی
 و ژیا نی خۆی هه مووی به سپارده یه ک ده بینی که خوا ی گه وره پیتی سپارنووه تا له پیناوی

خودا و رهمانندی نه ودا بیبه خشیت، به شوین هیچ کام له ناره زوه کانی خویدا نه چیت و.. هیچ هز و ترسک له پئی خودا لای نه دات..

کاتیک که نه بوعوبیده نه مه کدار بوو به رانبر نهو به لینهی که هاوه لانی دیکه ش نه مه کداریوون به رامبهری، پیغمبر ﷺ له ریږه وی ویزدان و، زیانیدا نه وهی تیدا به دی کرد که شایستهی نه نازاره دلنارایه بیت که رزا به سریدا و، پیی به خشی و، فرموی:

((بوعوبیدهی کوپی جه پراج، نه مینی نه م نوممه ته به))..

* * *

ده سټپاکی نه بوعوبیده له سر به پرسیار تیه کانی، دیارترین خاصیه ته کانی بوو.. نه وه بوو له غزای نوحودا هستی به سووریوونی بی باوه پان کرد له سر ره وتی جهنگه که، نه له بهر به ده سټهټیانی سرکه وتن تیدا، به لگو بهر له وه و به دژ له وه، بی باوه پان له سر کوشتنی پیغمبریهی مزن سوور بوون، هر بویه له گال خویدا پیکهات که له جهنگه که دا له شوینی خویدا که نریک بوو له پیغمبریهی خوا بمینیته وه.

به رده وام به شمشیره کهی که وه ک خوی نه مین بوو که وته لیدانی سوپای بته رستی که وه ک گومپا و ده سټر ریژگار هاتوه و ده یه ویت روونکی خوا خاموش بکات..

هر کاتیک ش رهوشی جهنگه که و پیویستی شه پرکدن وای بخواستایه له پیغمبریهی خوا ﷺ سووریکه ویته وه سرنجی له لای لیدانی شمشیره کهی نه بوو.. به لگو همیشه سهیری نهو جیگایهی ده کرد که پیغمبریهی تیدا وه ستاوه و ده جهنگا و، به وپه پی په روشی و دل په اوکیتیه وه چاویزی ده کرد.

نه بوعوبیده هر که مه ترسیه کی به دی بگردایه له پیغمبر نریک ده بیته وه، له جیگای دوری خوی هه لده که ندرا و خیرا به سر زهویه که دا ده هات تا دوژمنانی خودا تیک بشکینتی و، روویان وه ریژریت بهر له وهی که زیان به پیغمبریهی خوا بگه یه نن...!!

له یه کیک له و رویشتنانه یدا، له کاتیکدا که جهنگ گه یشتبوه نه وپه پی گرمی، کومه له جهنگاوه ریژ چواره و دهی نه بوعوبیده یان گرت، چاره کانی هه وه ک کردبوه خو، چاوی وه ک چاوی باز بریبوه شوینی پیغمبریهی خوا ﷺ، نه بوعوبیده وهخت بوو له روشی خوی بچیت که بینی تریک له دهستی بی باوه ریژکه وه هاویژا و پیغمبر ده پیکیت، به شمشیره کهی وه ک نه وهی سه د شمشیر بیت که وته ویزه ی نه وانیه دوریهان دابوو، تا بلاوهی پی کردن و له دوری خوی لادان و، به په له به رهو لای پیغمبر روشت، خوینی پاکي به دی کرد به دم و چاویدا دیته خوری و، بینی پیغمبریهی ده سټپاک به دهستی راستی خوینه که ده سټریت و ده فرمویت:

((خه لکانیک چن سرده که ون دم و چای پیغمبره که یان خویناوی کرد، له کاتیکدا که نو بقی لای په روه ردگاریان بانگیان ده کات))...؟؟

سهیری کرد هر دوو نه لقه ی زئی پوښه که ی که پیغمبر له سهیری ده کرد چه قیونه ته روومه تی، خزی پترانه گبرا و... خیرا لئی نزیک بوویه وهو به ددانه کانی نه لقه یه کیانی گرت و دهریه تیا، ددانی که وت، پاشان نه لقه که ی دیکه شی دهریه تیا و، ددانیکی دیکه شی که وت..

وا جوانه گوئ له نه بویه کری صدیق راگرین هم دیمه نمان بقی باس بکات:

(که روژی نوحود هات، تیریک هاوژرا بقی پیغمبر ﷺ و نوو له نه لقه کانی زئی پوښه که ی چه قینه روومه تی، بهر هولا ی پیغمبر ﷺ رویشتم، بینیم که سیک له لای روژمه لاتوه به په له وه که نه وه ی بفری بره و لای دهرپوات، له دلای خوژمدا وتم: خودایه بیکه یته گوژپرایه لئی.

کاتیک که یشتینه لای پیغمبر ﷺ، سهیرم کرد نه بو عوبه یده ی کورپی چه پراچه بهر له من که یشتوته لای، پیی وتم: نه ی نه بویه کر له پیی خوا وازم لئی پیینه من له روومه تی پیغمبر ﷺ دهریه تیا..

منیش وازم لئی تیا، نه بو عوبه یده ش به نوو ددانی پیښه وه ی یه کیک له نه لقه کانی دهریه تیا و، که وته سر زویه که و له که لیشیدا ددانیکی پیښه وه ی که وت..

پاشان به ددانه که ی دیکه ی نه لقه که ی تری گرت و دهریه تیا و، نه ویش که وت، له وه به دوا نه بو عوبه یده له نئیو خه لکیدا به ددان که ل ناسرابوو...!!!

نو روژگار هیشی لیپرسراویتی هاوه لان زگر فراوان و موزن بوو، نه بو عوبه یده به وپه پی راستگویی و دست پاکیه که یوه هر له ناستی خوژیدا بوو..

کاتیک پیغمبر ﷺ له غزای (خه به طه) دا کردیه سهر کرده ی سهر سئسه د و هندی چنگاور، که تیشوویان تنها خورما بوو..

چالاکیه که سهخت و، که شته که ش نوور بوو، نه بو عوبه یده به وپه پی لیپران و دلفراوانیه وه نه رکه که ی گرتنه نه ستو و له گه ل سهریزه کانیدا که وته پی و، خوژاکی هر یه که شیان به دریزایی روژیک چنگیک خورما بوو، نه و کاته ی شی خورما که خریک بوو ته و او بییت، پشکی هر یه کیکیان بوو به تنها خورمایه ک.. که هه موو خورما که ش ته و او بوو ده ستیان دایه لیکر دهنه وه ی (خه به طه) واته که لای دار به که وانه کانیان، ده یانگوتی و، ناویان ده کرد به سهریدا و ده یانخوارد.. له بر نه وه ش بوو چنگه که ناوئرا غزای (خه به طه) - که لادار..

بن گویدانه برسیتی و بن به شیون به رده و ام بوون، نه وه ی به لایانه وه گرنگ بوو تنها نه وه بوو که له گه ل سهر کرده به میزه نه مینه که یاندا، هم چالاکیه به رزه نه نجام بدهن که پیغمبر ﷺ له لیبزار دبوون بقی نه نجامدانی...!!!

به راستی پیغمبرى خواﷺ زږد زږد نه مینی نه م نوممه ته ی خوښ ده ویست و..
زږد ریښی لئډه نا..

نه و روژه یسی شاندى موسلمانانى خه لکى (نهجران)ی یه من هاتن و، داوايان لئی کرد که
که سیکيان له گه لدا بنیږیت تا شاره زای قورئان و سوننه ت و ئیسلامیان بکات، پیغمبرى خوا
پئی فرمون:

((پیاویکی نه میتان له گه لدا ده نیرم.. که به راستی نه مینه، که به راستی نه مینه، که
به راستی نه مینه))!!

هاوه لان که گوئیان له م ستایشی پیغمبرى خواﷺ بوو، هه ریه که یان ناوا ته خوازی نه وه
بوو که پیغمبر هه لیبږیږیت و، نه و شایه تیدانه راستگریانه بیته پشک و به شی..
عومری کوږی خطاب ﷺ ده لیت:

(هه رگیز حزم له نه میرایه تی نه کردوه، وه که نه و هه ز لئ بوونی نه و روژه م، به و نومیده ی
که من نه و که سه بم، زږد زوو چوم بۆ نویژی نیوه پۆ، کاتیک پیغمبرى خواﷺ نویژی
پیکردین و سه لامی دایه وه لئ بوویه وه، به لای راست و چه پیدا رووانی، خوږم به زده کردوه
تا بم بینیت..

زوری نه برد نه بو عوبه یده ی کوږی چه پراخی به رچا و که وت و بینى، بانگی کرد و پئی
فرموو: بږد دادگری له نئوانیاندا بکه له وه ی که جیاوازیان هه بوو تیددا.. ئیدی نه بو عوبه یده
رؤشت)!!!

نه م رووداوه نه وه ناگه یه بینیت که له نئو هاوه لاندا ته نها نه بو عوبه یده ریښی هه بوویت لای
پیغمبر و جیگای متمانى بوویت.. به لکو نه وه ده خاته روو که یه کیک بوو له و که سانه ی
نه و متمان به نرخه و، نه و ریږلینانه گه وره یه ی به ده سته تینا..

پاشان نه و ته نها، یان تاکه که س بوو که رهوشی کاروبار و بانگه واز له و روژه دا بواری
نه وه ی پیده دا که دور بیت له مه دینه و، ناکاره چاکه کانیشی ریگا خوښکار بوون بۆ نه نجام
دان و ده رچوونی له و چالاکیه دا..

نه بو عوبه یده هه روه که چۆن له سه رده می پیغمبردا به نه مینی ژیا، پاش وه فاتکردنی
پیغمبریش هه ر به نه مینی مایه وه و.. به رپرسیار یتیه کانی به نه مانه تیکى وه هاوه ده گرته
نه سستی خۆی که به شی هه مو خه لگی سه ر زه وی ده کرد گه ر دابه شکرایه به سه ریاند..

له ژیر سایه ی ئالای ئیسلامیشدا بۆ هه ر که وئى چوو بیت وه که سه ریازیک، به هزی لیه اتوو یی
چاکیه وه وه که نه میر بوویت وابوو.. به نه میریش رؤشت بیت... به هزی خوږه که مزانی و
دلسۆزییه وه وه که سیکى ئاسایى نئو جهنگاوه ران وابوو..

نو کاتیشی خالیدی کوپی وه لید.. سرگردایه تی سوپای نیسلامی ده کرد له یه کیک له جهنگه یه کلاکه روه گوره کاندو .. نه میری باوه پداران (عومه) سره تای سرده می فرمانپه وایی خوی له و کاته دا ده ست پی کرد که نه بو عوبه ییده ی خسته جیگای خالید... هر که نه بو عوبه ییده نیردراوی (عومه) ی پی گه یشت و نه وه واله نوییه ی پیگه یاند، وه واله که ی ندرکاند و له سینگی دونیانه ویستی، زرنگی، نه مینی، خویدا شاردیه وه، تا کو خالیدی سرکرده رزگارکرده مه زنه که ی ته او کرد.

تا له و کاته دا.. به شیوازیکي نۆر به رزی جوان و بو په پی ریزه وه نوسراوه که ی نه میری باوه پدارانی پیدو..

خالید لپی پرسى:

(خودا رحمت پی بکات نه ی نه بو عوبه ییده.. چی وای لیکردی که نه م نوسراوه ت بۆ هات وه الوم نه ده بیتن)..؟؟

نه مینی نه م نوممه ته ش له وه لامیدا وتی:

(بیام خو ش نه بو شه په کت بشکینم، ده سته لاتندارتی دنیاشمان ناویت و، بۆ دنیاش وه الوم ناده یین، هه موومان له نایینی خودا براین)..!!

* * *

نه بو عوبه ییده ده بیته نه میری نه میره کان له شام.. نۆرتین و پۆشته و پرچک و تفاقترین سوپای نیسلام ده که ویته زۆر فرمانپه وایه تی.

که چاوت پیی ده که وت وات ده زانی یه کیکه له جهنگاوه ران و.. که سیکي ناسایی نیو مسولمانانه..

کاتیکیش گوئی له قسه و باسی خه لگی شام بوو له باره یه وه و، سرسام بوونیان به (نه میری نه میره کان) یانی هه ست پیکرد که نه وه.. خه لکه که ی کو کرده وه و وتاری بۆ دان..

سه رنج بده ن.. بزائن چی وت به وانیه که شه یدای هیژ و، مه زنی و، سپارده ییه کانی بوو بوون..

(نه ی خه لکینه.. من مسولمانیکي قوپه ییشیم..

هر کامیکتان.. سوور یان په ش بیته، ره وشت و ته قوای له من زیاتر بیته ده خوازم که من له زۆر ده سته لاتنی نه ودا بم)..!!

خوا بتپاریزنی نه ی نه بو عوبه ییده..

خوا نه و دینه ش بژیه نن که توی وه به رهینا و نه و پیغمه مبه ره ییشی فیری کردی..

موسولمانیکي قوپه ییشی، نه که متر و نه زیاتر.

نایینی: نیسلامه..

هژده کي: قوپه يش..

ته نها نه وه ناسنامه يه تي..

به لآم نه و هك نه ميري نه ميره كان و، سر كرده ي سوپاي ئيسلام له روي ژماره وه، له هم موويان به هيزتر و، خاوه ن سر كه وتني مه زتر..

به لآم نه و هكو فرمانږه واي ولآي شام، فرمانه كانى جي به جي ده كريت و، خواسته كانى به جي ده مينرئيت..

همو نه وانه و له وش زياتر، نابنه مايه ي سرنج راکيشانى و، له تپروانينى نه ودا هيچ سهنگيكي نيه.. هيچ سهنگيک!!

* * *

نه ميري ئيمانداران (عومري كوپي خطاب) دپته سر داني شام و، له و كسانه ي هاتوونه ته پيشوازي كرنى ده پرسئيت:

-كوا براكهم..؟؟

پني ده لئين:

- كيت ده ويئ..؟

وه لآميان ده داته وه: نه بو عوبه يده ي كوپي جه پراح.

نه بو عوبه يده دپت و، نه ميري باوه پداران (عومر) ده ست ده كاته ملي و.. پاشان به ره و مال له گه ليدا ده پوات، له نيويدا هيچ كه لوپه ليك به دي ناكات.. ته نها شمشيره كى نه بيت، له گه ل قه لغان ورمه كى..

عومر به زه رده خه نه يه كه وه لئي ده پرسئيت:

(نه رئ بؤ وهك خه لكي به شي خؤت پيگه وه نه ناوه)..؟

نه بو عوبه يده له وه لآميان ده لئيت:

(نه ي نه ميري باوه پداران، نه مه ده مگه يه نيته جي خؤم)..!!

* * *

رؤنځكيان، له كاتيكدا نه ميري باوه پداران (عومري فاروق) له شارى مه دينه سر قالى كاروبارى جيهانى به رفرآوانى موسلمانان بوو، نه وه واله غه مناكه ي بؤ هات، كه نه بو عوبه يده مردوه..

فاروق پيلووي چاره كانى ليك نا و چاوي پر بوو له سرين..

نه سرينه كان هاتنه خورئ.. به ناچارى چاره كانى كرده وه..

رحمته بۆ هاوه له که ی نارد و، یاده وهریه کانی له که لیدا به وپه پری سۆز و نارامه وه هاته وه یاد.

ئو وته یه ی له باره وه دووباره کرده وه:

(گر ئاواتیکم مه بوايه، ئهوا ته نها ئه وه م به ئاوات ده خواست که مالتیکی پږ له پیاوانی وه که ئه بوعوبه یده م مه بوايه)..

* * *

ئهمینی ئوممهت له سه ر ئه و خاکی له بته رستی فارسه کان و، سته مکاری رۆمه کان، پاکی کرده وه مرد..

له ویش ئه مږ له ژیر خاکی ئوردوندا ئیسقانه کانی ئه م به چه رگه چه شار دراوه، که جینشینگی گیانی چاک و، ده روونی دلنیا ی بوو..

ئیدی بۆ تو و.. بۆ ئه ویش، گر ئه مږ گۆږه که ی پږ بزانری یا نه زانری..

گر ویستت پتی بگه یت هیچ پتویستت نیه به که سیک تا بگه یه نیتته لای..

چونکه په ند وانه به جیماوه کانی، ئه وت نیشان ده دن..!!

عوسمانی کوری مہ ظعون

عولیدر سیتا زیا خدوہ نگہیہ

نه گه رويست ريزه بندي هاوه لاني پيغمبره کورې خوا ﷺ بگه يت به پتي زوو موسلمان بوونيان،
نهوا بزانه که خاوه ني ژماره چوارده (عوسمانی کورې مهظعون) ه..

هروهها بزانه، که نم (عوسمانی کورې مهظعون) ه، يه که مين موسلمانانې مواجبر بوو که
له مهدينه کزچی نوایی کرد و، يه که مين موسلمانانې بوو که له گورستانی (به قيع) به خاک
سپيږدرا..

له کوتايشدا بزانه، که نهوا هوله پایه بلندهی نيستا سه ربردهی ژيانی ده خوئينينه وه
خوابه رستيکی زود مه زن بوو.. وه که خوابه رستانی نيو پرستگانا، به لکو وه که خوابه رستانی
ژيان..!!

به لن.. ژيان به هه موو شادی و، به رپرسياريتي و، چاکه کانیه وه خه لوه تگه ی بوو..
خوابه رستيه که شي کاریکی ژيرانه بوو له پيناوی حق و، ليپرانیکی به رده وام بوو له پيناو
چاکه و چاکسازيدا..

* * *

کاتیک نيسلام تيرژی سهره تاي بانگخوازی له دلی پيغمبره وه ﷺ ده گويزايه وه.. له
وشه که کانیه وه که هه نديک که س به په نهانی و نزييه وه گويسان لوده بوو..

(عوسمانی کورې مهظعون) له ويدا بوو.. يه کيک بوو له و که مينه يه ی که زود خيرا به ره و لای
بانگوازی خودا هات و دهوری پيغمبره که يان گرت..

له م پيناوه شدا تووشی هه مان سزا و نه شکه نجه بوو، که بپوادارانې نارامگر و خوپاگر
تووشی بوون..

کاتیکيش پيغمبره کورې خوا ﷺ نم ژماره که مه موسلمانانې ده ربه ده ره ی به ره و ژيانیکی
باشتر نارد و فرمانی پيکردن که کزچ بکن بچ حبه شه، خزی هيشته وه تا به ته نها
به ره نگاری نه شکه نجه بيپته وه، عوسمانی کورې مهظعون نه ميري ده سته ی يه که می کزچکاران
بوو، (سانب) ی کورپشی له گه ل خزی برد و، رووی کرده ولاتيکی دوو له ده سته لاتی
(نه بوجهل) ی دوژمنی خوداو، نرنده ی قورپه يشی و.. سزا و نه شکه نجه يان..

* * *

وه که هه موو موسلمانانې کزچکردوی هه رددو کزچه که.. يه که م و دووه م.. بچ حبه شه،
(عوسمانی کورې مهظعون) يش ﷺ پابه ندبوونی به نيسلامه وه و، په يوه ست بوونی پيوهی

زیادی کرد..

له راستیدا هردوو کوچکه که بۆ حبه شه دیارده یه کی دهگه من و، سه رفرازی رهوشی

نیسلان..

چونکه نهوانی بپوايان هینابوو به پیغمبر ﷺ و به راستیان زانیبوو، شوینی نهو
رووناکییه که وتیوون که بۆی هاتبوو، به هه موو شیوه یه ک بیزار بوویوون له بتپه رستی به گشت
سه رله شیوان و نه قامیه کانیه وه و، هه لگری فیتره تیکی راستی وه هابوون که تازه به په رستی
بتی له به رد داتاشراو یان له قور دروستکراو نه ده خه له تان...!!

کاتی که چوونه حبه شه رووبه رووی نایینیکی به ریلوو، ریکخراو بوونه وه.. که که نیسه و
قه شه و خواپه رستی خۆی هه بوو..

جا نه و ناینه- ئیدی تیروانیان به رامبه ری هه رچی بیت- دوور بوو له و بتپه رستی له
ولاتی خۆیاندا له سه ری راهاتبوو و، له په رستی بت به شیوه ی ناسراو و نهو داب و نه ریتانه ی
که له پاش خۆیان به جییان هیشتبوو..

پیاوانی که نیسه ی حبه شه هه ولی خۆیان دا بۆ راکیشانی نهو کوچکرووانه بۆ لای
ناینه که یان و، بپوا پنی هینانیا ن به مه سیحیه ت وه ک نایینیک.

له پال هه موو نه وه دا ده بینین که نهو کوچکرووانه له سه ر خۆشه ویستی و پشتیوانی
بپن سنووری خۆیان بۆ نیسلام و موحه مده ی نیردرای خوا ﷺ مانه وه.. به خۆشی و
دلپا وکییه وه چاوه پنی نهو رۆژه نزیکه یان ده کرد که تییدا ده گه رینه وه بۆ ولاته
خۆشه ویسته که یان و، ته نها خودای بپه او هل ده په رستن و، شوینی خۆیان له پشت پیغمبر
مه زنه وه ﷺ ده گرن.. له رۆژانی ناشتی و هیمنی له مرگه وتندا و.. له گۆره پانی جه نکیشدا، که ر
هیزی بپه او ه پان ناچار ی شه پ و کوشتاری کردن..

* * *

که واته کوچکرووان له حبه شه به دلنیا یی و هیمنیه وه ژیان و.. (عوسمانی کوپی
مه ظهون) پیش له گه لیاندا ژیاو له و غوریه ته شدا فیل و ته له که ی (نومه یی کوپی خه له ف) ی
نامۆزای له یاد نه چوو بوو که له پال نهو نازار و نه شکه نه چه یی که به و و که سانی دیکه ی
که یانده بوو، دهستی نابوو داشۆرینی و به لینی پیده دا که:

وتبری نبالاً، ریشها لك اجمع	تریش نبیلاً لا یواتیک ریشها
وأهلكت أقواماً بهم کنت تفرع	وحاریت أقواماً کراماً أعزة
وأسلمك الأوباش ما کنت تمنع	ستعلم إن نابتک یوماً ملمة

* * *

له کاتیکدا که کزچکاران له ولاتهی کزچیان بؤکردبوو پهرستشی خویان دهکرد و، نو هی له قورئان پییان بوو ده یادخوینده وه، سهره رای غوریهت جؤشیکي گیانی که م وینه یان هه بوو..

هه والیان بؤ دهات که قوره یش موسلمان بوون و، له گه ل پیغه مبهری خودا ﷻ کړنووش بؤ خودای تاکی به دسته لات ده بن..

ئا لیره دا کزچکردوان شت و مه کی خویان پینچایه وه و به وپه پی پاریشی و شادی وه به ره و مه که هاتنه وه، شنه بای ئه وینیان پیشینان که وتبوو..

له گه ل ئه وه شدا که له دوری به نزیک بوونه وه بؤیان ده رکوت که ئه و هه والهی له باره ی موسلمان بوونی قوره یش وه پییان گه یشتبوو لری بوو..

ئا له و سانه دا له دستیان ده رجوو بوو، سه پریان کرد په لیان کردوه، به لام چون بپدن ئه وه ش له کاتیکدا که له پیش چاویان...!!!

بئ باوه پانی مه که ش گوئیستی هه والی گه پانه وه ی ئه و نیچیره بوون که له میژه له دوی وئل بوون و توریان بؤ گرتنی هه لده دا.. ئیستاش ئا ئه وه تانی، هه لی ره خساوه و، قه ده ره کانی هیناویه تی...!!

(په نامه ینده ی) له و کاته دا یه کیک بوو له داب و نهریته پیروز و ریژداره کانی عه رب، گه ر پیاویکی بیده سه لات له په نای ده سه لاتداریکي قوره یشیدا خوی په نا بدایه، ئه و ده بوویه قه لایه کی به رگریکار بؤی نه خوینی ده پڑا و، نه ئارامی ده شتوینرا..

هه موو گه پاره کانی و هک یه ک نه بوون له ده سه که وتنی په ناداندا.. له و پیناوه دا که میکیان توانیان په نا ده سه به ر بکن، له وانه (عوسمانی کوپی مظهون) جووه په نای (وه لیدی کوپی موغیره).

به مجوره به هیمنی و دلنیایی گه پاره وه مه که و به ریگاویانه کانی دا ده پویشت و ده چوویه کړپ و دانیشته کانی به بئ ئه وه ی به که م سه یر بکریت یان نازار بدریت..

* * *

به لام (عوسمانی کوپی مظهون).. ئه و پیاوه ی که قورئان گوشی کرد و، پیغه مبه ر ﷻ پهره رده ی کرد، سه رنجی دوری خوی ده دات، ده بینیت برا موسلمان هه ژار و بیده سه لاته کانی، ئه وانه ی په نایان ده ست نه که وت.. ده بینیت تووشی ئه شکه نجه و ناره هه تی ده بن له هه موو لایه که وه و... له هه موو ریگایه که وه سه تم به دویانه وه یه..

له کاتیکدا که ئه و دور له نازار و ئه شکه نجه ی هه ژه که ی له هیمنی و ساغیدایه و، به مه گیانی نازادی ده هه ژئینیت و، ویزدانی پاکي نازار ده جیژیت و، ده روونی به سه ر خویدا زال ده کات و، له مالی خوی دیته ده ری و سووره له سه ر ئه وه که له په نامه ینده ی (ولید) خوی لا

بدات و، خړی له پاراستنه دهریاز بکات که بیبیه شی کردوه له چیرې نازار چه شتن له پیتاوی خوا و، ریڼی ویکچورن به برا موسلمانانکانی، نهوجه وانانی بروداری دونیا و، مزدهکانی نهو جیهانوی که سببینه هموو گۆشه و قوزیهکانی به ئیمان و، په کخواناسی و، رووناکي، ددهته قیته وه...

با لیکه پښین که سیک که خړی رووداوه که ی بینویه بزمانی باس بکات:
 {کاتیک (عوسمانی کوړی مه مظرعون) بینی که هاوه لانی پیغمبري خواﷺ له چ ناپه چه تیه کدان و، نه ویش نازاده و دیت و ده چیت له په نای (ولیدی کوړی موغیره) دا، وتی: سویند به خوا من نازادانه له په نای پیاوړکی پیږی هاوه ل پرستاندا بیم و بچم و، هاوه لان و هاوئایینانیشم تووشی نازار و نه شکه نجه و ناپه چه تیه ک بین که من تووشی نام، ناته واوییه کی که وره یه له دهر وونمدا..

هر بزویه روشت بز لای (ولیدی کوړی موغیره) و پتی وت:
 نه ی باوکی (عه بدولشه مس)، په نادان که ت بهس بڼ و، په ناهه نده ییه که م وا بز گتیرایته وه..
 پتی وت:

— بزچی برازام.. له وانیه که سیکي هوزه که م نازاری دابیت..؟؟
 وتی: نه خیر، من به په نای لای خوا رازی دهیم و، نامه وی هانا بز لای که سیکي دیکه جگه له و بیه م..

ده بز بز مزگوت و به ناشکرا په ناداریم بز بگپړه وه، هر وک چون به ناشکرا هاتیه په نام.. هر دووکیان رویشتن تا که یشتنه مزگوت، وه لید وتی: نه مه عوسمانه.. هاتوه په ناداریه تیه که یم بز ده گتیرایته وه..

عوسمان وتی: راست ده کات.. به راستی په ناگپړکی به نه مه ک و به خشنده بوو، به لام من پیم خړش بوو که جگه له خوا که سی دیکه نه که مه جیگه په نای خړم.

دوای نه وه عوسمان روشت و، له کوړکی قوپه ییشیه کاند (له بیدی کوړی ره بیعه) هوزراوه ی بز ده وتن، نه ویش له لایان دانیشتن، (له بید) وتی:
 دلنیا به جگه له خوا هموو شتن ناپه وایه.
 عوسمان وتی: راستت وت..

له بید وتی: هموو خړش ییه کیش هر چاری نیه و ده برپته وه.
 عوسمان وتی: وانیه.. خړشی و نیعمه تی به هه شت ناپرپته وه..
 له بید وتی: نه ی خه لگی قوپه ییش، سویند به خوا پیشتتر ئیوه دلی هاوئشینتان ناپه ندانده، نه مه چیه له نیتوتاندا رووده ات..؟؟

پیاوړکی هوزه که هه ستاوه و وتی: نه م که مزه یه له ناینی ئیمه داباره.. بزیه دلته هیچ زویر نه بیته به قسه که ی..

(عوسمانی کوپړی مه ظعون) یش وه لاسی دایه وه بووه ده مه قالی له نیتواناندا و، نه و پیاوه هه ستایه وه بوی و مشتته کولنکی دا به چاویدا و برینداری کرد، وه لیدی کوپړی موغیره ش له و نزیکه بوو، به چاوی خوی دی که چی تووشی عوسمان بوو، بویه وتی: برازام سویند به خوا ده توتوانی که چارت تووشی نه وه نه بیت، چونکه له نه ستوری که سینګدا بووی که ده پیا راست. عوسمان وتی: نا سویند به خوا چاره ساغه که یانم ناتاجی نه وه یه که تووشی چاره که ی دیکه بووه له پیناوی خوا و.. من له په نای زاتیکدام که له تو جه سوور و به تواناتره نه ی باوکی عه بدولشه مس...!!!

وه لید پتی وت: گهر ویستت برازام نه ورا بگه ریږه وه بق په نای من..
عوسمان وتی: نه خیر....

عوسمان نه شو پینه ی به جی هیشت و چاوی ژانی ده کرد، به لام گیانی، خوشی و، توکمه ی و، مژده ی لی ه لده قوللا..

به ریګادا به ره و ماله که ی هه نګاری ده نا و نه و هژناره یه ی خوی ده و ته وه:

فان تک عینی فی رضا الله نالها	یدا ملحد فی الدین لیس بمهتدی
فقد عوض الرحمن منها ثوابه	ومن یرضه الرحمن یا قوم یسعد
فانی وإن قلتم غوی مضلل	لأحیا علی دین الرسول محمد
أرید بذاک الله، والحق دیننا	علی رغم من یبغی علینا ویعتدی

واته: گهر چاوم له بهر خودا به ده ستی خوانه ناسینکی رینمایي نه کراو لئی نرابی، نه ورا خودا خوی پاداشتی ده داته وه نه و که سه شی خودا رازی بکات، خو ش به ختم نه ی خه لکینه، منیش با نپوه هر بلین سر لیشیتاو و گومرپایه، هر له سر نایینی موحه ممد ده ژیم، مه به ستم له وه خودایه و، ناینه که شمان حقه و با که سانیکیش هه بن شالومان به پینه سر و لیمان بدن.

* * *

به مجوره (عوسمانی کوپړی مه ظعون) وانه یه کی وه های نواند، که شیاریه تی و گونجاوه بوی..

به م شیوه یه ژبان مروفتیکی پایه به رزی وه های به خوره دی که به م هه لویتسه به رزه ی بوونی گولاو پرتین کرد..
به م وشه جوانه جاویدانه ی:

{سویند به خوا، چاره ساغه که یانم ناتاجی نه وه یه که تووشی چاره که ی دیکه بووه له پیناوی خودا.. له په نای زاتیکدام که له تو جه سوور و به تواناتره }...!!!

جا (عوسمان) له پاش ره تکرښه وهی په ناگری لای (ولهید) تووشی نازاردانی قورپه پش
 ده بویوه وه، به ووش زور شاد و به خته وهر بوو. نو نازار و نه شکه نجه یه بؤ نو وهک نو
 ناگره وه هابوو که نيمانی به تینتر ده کرد و پاکی ده کرده وه..
 به مجوره له گال برا بروداره کانیدا که وته ری و، له هیج نه شکه نجه و ریگرک باکیان نه بوو..
 هیج توندوتیژی به کیش نه ده بووه به ربه ست له برده میاندا!!..!

* * *

دواتر (عوسمان) پش کوچی کرد بؤ مه دینه له وی ئیدی نه نه بوجه هل خه وی ده زپاند و، نه
 نه بوله هب و نومه یه و، عوتبه.. نه هیج کام له و داخ له دلانه که شه وو رورزان لی تیکدا بوون..
 له گال نو هاوه له مه زمانه دا ده پوات بؤ مه دینه که به هوی خورگری و دامه زراویانه وه له
 نه زمونځکا سرکه وتن که ته و او سخت و نارحمت و مه ترسیدار بوو، نه وانه ی کوچیان نه کرد
 بوو بؤ مه دینه تا پالی لیده نه وه و به وینه وه.. به لکو تاوه کو له ده روزه یه کی فراوانی والاوه
 به ره و هموو گوشه و قوزینه کانی سر زه وی بگه ونه ری و نالای خودایان به ده ستوه بیت و،
 به وشه و نایهت و ری نوینه کانی مژده به خه لکی بگه یه نن..

له خانه ی کوچ بؤ کراوی رووناکبووشدا، ناوکرؤکی (عوسمانی کورپی مظهرن) و حه قیقه تی
 مه زنی ده گمهنی ده رده که ویت، که چند خواپه رست و، دونیانه ویست و، خورپاریز و،
 توبه کاره..

که واته خواپه رستی پایه بلندی زیره که، که ناچیته خه لوه تگه که یه وه له زیان گوشه گیر
 بیت تپیدا.. به لکو زیان به کار و کرده وه، تیکوشانی له پیناوی خوادا پر ده کات..
 به لی..

خوا په رستی شه و، سوارچاکی رور، به لکو خواپه رستی شه و رور و، سوارچاکی
 هه ردوو کیشیان بوو پیکه وه..

خو گه هاوه لانی پیغمبر ﷺ، به تاییه تی له و ماوه یه ی ته مه نیاندا، هموو گیانی
 دونیا نه ویستی و خورپاریزان تپدا بوو بیت، نه و (عوسمان) له م بواره دا خاوه ن سروشتیکی
 تاییهت به خوی بوو.. که زور رچوبوو له دونیانه ویستی و لی پرا نیدا به شیتوه یه کی زور جوان، که
 هموو زبانی، شه و ورزه کانی کردبوویه نو یزکی همیشه پرشنگدار و، پاکیکارییه کی دریزی
 سازگار!!..!

هه رکه چیژی شیرینی رچوونی له په رستشدا ده چه شت ده گه شته نو و خه یاله ی ههستی
 بگردایه به دابپان له هموو نو هوزکارانه ی که خه لکی په یوه ست ده کات به خوشییه کانی
 زیانه وه.

هه ر بویه به رده وام کالای زیری ده پووشی و، خواردنی ساده و هه رزانی ده خوارد..

رؤژنکیان چوو بؤ مرگوت، له کاتیکدا که پیغمبری خواﷺ و هاوولانی لهوی دانیشتبون، ئه میش کالایه کی شپی له بهردابوو، که به پارچه فره رویه ک پینه ی کردبوو. پیغمبر ﷺ به زهیی پئیدا هاته وه، چاری هاوه له کانیشی پر بوو له ئه شک، پیغمبر ﷺ پیی فرموی:

{ئه بیت ئیوه چۆن بن که له رؤژنکدا به یانیه که ی جلکک ده پۆشن و، ئیواره که ی به کتکی دیکه دینه دهره وه و.. جۆرک خواردنی له بهرده ستدایه و.. جۆرکی دیکه هه لده گرت و.. ماله کانی خۆتان وه کو که عبه داپۆشیوه..؟!}

هاوه لان وتیان:

{حه زمان ده کرد وه هاویا به ئه ی پیغمبری خوا، ئه وجا ئیمه ش له خۆشگوزهرانی ژیا نمان بیده بپا}..

پیغمبر ﷺ وه لامی دانه وه فرموی:

{ئوه دینه دی، ئیوه ئه مرۆ چاکترن له و کاته}.

شتیکی ئاسایی بوو که عوسمان گوئی له وه بیت و، زیاتر خوی بگریت و له خۆشی و شادی رابکات..!!

ته نانه تازی له چونه لای هاوسه ره که شی هینابوو، گه ناگاداری بونی پیغمبر نه بوايه، ئوه بو بانگی کرد و پیی فرموی:

{خاووخیزانیش مافیان هه یه له سهرت}.

* * *

پیغمبر ﷺ زۆر زۆری خۆش ده ویست..

کاتیکیش گیانی بیگه ردی له خۆسازداندا بوو بؤ کۆچکردن و خاوه نه که ی ده یکرده یه کم موهاجیری کۆچکردو له مه دینه و، یه که مین رینگاب به ره وه به هه شت، له ویدا و ئه و ساته پیغمبر ﷺ به ته نیشتی وه بوو..

سه ری شوپ کردبو وه و نیوچاوانی ماچ ده کرد و، به و فرمیسکانه ی له چاوانی به سۆزی ده هاتنه خوار بۆنخۆشی ده کرد، دم و چاوی (عوسمان) له چرکه ساتی مردنیدا له وه پی رؤشنی و دره وشانه ویدا بوو..

پیغمبر ﷺ بۆ مالئاوا یکردن له هاوه له تازیزه که ی فرموی:

{خودا به زهیی بیتوه پیتدا ئه ی باوکی (سانیب).. له دنیا دهرچوویت و، هیچت ئی به ده ست نه مینا و، ئه ویش هیچی لیت ده ست نه که وت}.

* * *

له پاش مرینیشی پټفهمبهړی به سۆز نه و هاوړلای له یاد نه کرد، به لکو هه همیشه باسی ده کرد و، وه سنی ده کرد.. ته نانه ت پټفهمبهړ ﷺ وشه کانی مالئاوایی لیکرینی روقیه ی کچیشی، کاتیک که رچی کیشرا نه وه بوو:

{ بگه ریوه بۆ لای پیشینی چاکمان، عوسمانی کوری مه مظهرن !!!.. }

زہید کوری چاریسہ

کہ ساری اوروں کے نام خون نہ دے سونو

پیغمبري خوا ﷺ راوه ستا بوو سوپای ئیسلامی به پړی ده کرد به ره و غزای (مؤتة) بڼ
 رو به پړو بوونه وهی رومه گان و، ناوی سڼی سه رکړدهی سوپاکه ی پڼی راگه یانندن و، فرموی:
 {زهیدی کوپی حاریسه سه رکړده تانه.. خو نه گهر زهید شهید کړا، نه وا جه عفر کوپی
 نه بوطالب له جڼی بیت.. گهر جه عفریش شهید بوو، نه وا عبداللهی کوپی ره واحه له شویتنی
 بیت}..

جا ده بیت نه و (زهیدی کوپی حاریسه) به کی بیت...؟؟
 نه وه کی په که به ته نها له نیو که سانی دیکه دا نازناوی (خوشه ویستی) لی نرابوو..
 خوشه ویستی پیغمبري خوا ﷺ...؟؟
 به لام رووکهش و شپوهی، نه وا وه که سر برده گنډه وان و میژونووسان باسیان کردوه:
 ((کورث و، رهش نه سمه ر بووه و، گری په که له لوتیدا هه بووه))..
 به لام هوال و به سه رهاتی، نډر نډر گه وره و مه زنه...!!

* * *

حاریسه ی باوکی زهید ولاخ و که ل و په لی ثاماده کرد بوو بڼ (سوعدا) ی خیزانی که
 دهیویست سه ردانی خزمانی (به نی مه عن) ی بکات..
 هاته دهره وه بڼ مالئاوایی کردن له خیزانه که ی که منداله بچوکه که یانی به باوه شه وه بوو
 که ناوی (زهید) بوو، هه رکه بیری ده کرده وه له وهی خودا حافیزی له و کاروانه بکات بگه ریته وه
 بڼ ماله وه که خیزانه که یی له که لیاندا ده پښت، سوژ و نه وینیکي په نهان و سه رسوپه یتنه ر
 پالی پیوه د ه نا که به رده وام بیت له روشتن له که ل خیزان و منداله که ییدا..
 به لام له شویتنه که ی نور که وتیوه و، کاروانه که ش دهستی به روشتنی خوی کرد بوو،
 کاتی نه وه بوو که حاریسه مالئاوایی له خیزان و منداله بچوکه که ی بکات و، بگه ریته وه..
 به مجوره به چاوی پر له نه سرینه وه مالئاوایی لی کردن و.. ماوه یه کی نډر له جیگای خویدا
 راوه ستا تا له بهر چاوی دیار نه مان و، وای هه ست ده کرد که دلی له شویتنی خویدا نه ماوه..
 وه که نه وهی له که ل کاروانچیاندا نه ویش روشنت بیت...!!!

* * *

(سوعدا)ش هیڼدهی خوا ویستی له سهر بیټ له نیو خزم و که سه کانیدا مایه وه ..
 روژنکیان گه پره کی (بهنی مه عن) له ناکاو نوچاری هیژشی هژنکی نه یاری بوویه وه و دای
 به سه ریاندا و (بهنی مه عن) تووشی شکست و دژبان بوون، پاشان شهوی گیرا گیرا و، له نیو
 دیله کانییدا شه و منداله تازه پیگه یشتوه شه بردرا که ناوی (زهیدی کوپهی حاریسه) بوو.
 دایکیشی به تنه او دهستی به تال گه پایه وه بۆ لای میړده کی.

(حاریسه) هر که شهوی بیست وه ک بروسکه لئی بدات که وت و، گزچانه کی مه لگرت و
 که وته گه پان، به مالان و بیابان دا و، پرسپاری کوپه نازیزه کی له کاروانچی و هژده کان ده کرد
 و، سوکنایه تی ده روونی خوی به م هژنراویه ده دایه وه که له ناسور ژانی خویدا بوی هاتوو
 دهیوت و، بهرنگاری حوشتره کی ده بوویه وه:

بکیت علی زید ولم ادر ما فعل	أحي فیرجی؟ أم أتى دونه الاجل
قوالله ما ادری، وانی لسائل	أغالك بعدی السهل؟ أم غالك الجبل
تذکرینیه الشمس عند طلوعها	وتعرض ذکراه إذا غریها أفل
وإن هبت الأرواح هیچن ذکره	فیا طول ما حزني علیه، ویا وجل

واته: بۆ زید گریام و نازانم چی به سه رهات، زیندوو و دهیدوزمه وه؟ یان ناکامی هاتوو.
 سویند به خوا نازانم و، هر له سوراغیدام، نایا دواي من دهشت، یا شاخ قوتی دا خور له کاتی
 هه له اتنیدا ده بیینتتوه یادم و، له ناوابوونیشدا یاده کانی پشت هه لده که ن و ون ده بن که
 گیانه کان هه لده که ن یادی ده وروژیت، نیی له غه مگینی زور و، ناخوشی و تالیم بوی.

* * *

کزیلایه تی له و سرده مه دیرینه دا هه ولی ده دا وه که رهوشنکی کز مه لایه تی پتویست خوی
 به سه پینتیت ..

به هه مان شیوه بوو، له (شهینا)، تنانته له پیشکه وتوو ترین چاخی نازادی و به ره و
 پیشچوونیدا ..

له (رؤما)ش هر و ابوو ..

هه مو جیهانی کون به و جوره بوو .. (دورگی عه رب)یش به هه مان شیوه ..

کاتیک شه هژدهی دای به سه ر (بهنی مه عن) دا و سه رکه وتنی به ده ست هینا و،
 به دیله کانه وه گه پایه وه، به ره و بازای (عوکاظ) رؤشت که له و سرده مه دا هه بوو، دیله کانیان
 فرؤشت ..

(زهیدی) بچوکیش که وته ده ست (حه کیمی کوپهی حوزام)، دواي شهوی که کپی و کردیه
 دیاری بۆ خه دیجهی پوړی - خووشکی باوکی -.

(خه دېجه) ش په زای خوی لې بیت، له و کاته دا خیزانی (موحه ممدی کوپی عبدالله) بوو، که تا نه و کاته ش نیگای بې نه مات بووه خورای، به لام له گال نه وشدا هموو ناکاریکی مه زنی تیدا به دی ده کرا که میژای نه ور یزه بیت که سه ینی بیته په کیک له پیغه مبران..

(خه دېجه) ش زولی خوی به جیپینا و (زهید) ی خزمه تکاری به خشیه میړده کی، کردیه دیاری بې پیغه مبری خوا، شویش به خوشحالیوه وهی گرت دست به جی نازادی کرد و، نیدی هموو سوز و چاودنیکی له دهورونه مه زن و دلگه ورده که یوه به رامبری هه بوو..

له په کیک له ورزه کانی چه جدا، په کیک له هاو نیشتمانانی که په کی مالی (حاریسه) که پشت به (زهید) له مه که و باسی په روشی و خه می دایک و باوکیان بوی کرد، شویش سلو و سوز و خوشه ویستی و په روشی خوی بې دایک و باوکی پیاندا نارده وه و، به حاجیه کانی هوزه کی وت:

{ به باوکم بلین که من لیره له گال به ریترتین باو کد ام } ...

هر که باوکی (زهید) شوینی کوپه کی بې دره کوت له گال براکه یدا به ره و لای که و ته

پی..

له مه که ش به رده وام دربارهی (موحه ممدی ده سستاک) پرسیاریان ده کرد.. کاتی

که یشتنه خزمه تی پیان وت:

{ نهی کوپی عبدالمطلب ... }

نهی کوپی سهر که وردهی هوزه که ت، نیوه خه لکی مه که کن، دیل به ره لا ده کن و، نان در خورادی دیل ده دن.. بې کوپه که مان ها توینه ته خزمه ت، ده ترش چا که مان له گالدا بکه و نازادی بکه بومان } ..

پیغه مبر ﷺ دهیزانی که (زهید) چه نده په یوه دست بووه پیوهی و، له هه مان کاتیشدا

ماقی باوکی تیدا ره چا و ده کرد..

تا له ویدا به (حاریسه) ی وت:

{ زهید بانگ بکن و، سه ریشکی بکن، گهر نیوهی هه لیزارد نه وه به یی به رانبر بې خوتان

بیبه نه وه.. خق گهر منیشی هه لیزارد نه وا سویند به خوا به رانبر هه لئا بیزیم به سهر که سیتکا که منی هه لیزار بیت } !!

(حاریسه) که هر گیز چا وهری نه م هموو لیبور دنه ی نه ده کرد، روخساری که شاپه وه و،

وتی:

((به راستی چاکت له گال به ش کردین و، زیاد له نیوه ت پی به خشین))..

پاشان پیغه مبر ﷺ ناردی به شوین (زهید) داو، کاتی هات لئی پرسی:

{ نه وانه ده ناسیت } ??..

زهید وتی: به لئی، نه وه باو که و.. نه وه ش مام..

پیغمبر ﷺ نه وی به (حاریسه) وتجوو بوی دووباره کرده وه .. نالیژدها (زهید) وتی:
 {کس به سه رتو دا هه لئابژیرم. تق باوک و، ماممی} !! ..
 هر دوو چاوی پیغمبره ری خوا پر له نه سرینی سوپاسگوزاری و سۆز بوون، پاشان دهستی
 (زهید) ی گرت و، بردی بق سینبیری که عبه، که قورده پیشیه کان له ویدا کۆ بوو و ونه وه پیغمبر
 بانگی کرد:

{شاهیندی بدن که (زهید) کوپی منه .. میراتگریم و میراتم ده گریت} !! ..
 دلای (حاریسه) وهخت بوو له خویشیا بفریت .. کوپه که ی هر نه وه نیه نازاد بیت و بهس،
 به لکو کوپی پیاویکه که قورده پیش به (راستگری ده ستهک) ناوی ده بن و له نه وه ی (بهنی
 هاشم) ه و، جیگای ریز و خوشه ویستی هه موو مه که که یه ..
 باوک و مامی که پانه وه بق لای مۆزه که بیان و، بئ خه م بوون له به جی هیشتنی کوپه که بیان
 له هیمناهی تی و خو شگوزه رانیدا به که ورده یی له مه که که، پاش نه وه ی که باوکی نه یه زانی
 پیشتر بیابان قوتی داوه، یان شاخ .. !!

* * *

پیغمبر (زهید) ی کرد به کوپی خو ی .. ئیدی له وه به دوا له نژی هه موو مه که که دا به (زهیدی
 کوپی موحه ممه د) ناسرا ..

له رۆژکی پیرشنگداری سه رسوهرینه ر دا، نیگا موحه ممه دی دواند:
 ﴿أَفَرَأَى بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ، خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ، أَمْ أَرَأَى الْأَكْرَمَ، الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ،
 عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ﴾ العلق/۱-۵.

پاشان دواندن، وشه کانی شه می به دوا دا هات:
 ﴿يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ، قُمْ فَأَنْذِرْ، وَرَبِّكَ أَكْبَرُ﴾ المدثر/۱-۳.
 ﴿يَا أَيُّهَا الرُّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ
 النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾ المائدة/۶۷.

هر که پیغمبره ری خوداش ﷺ په یامه که ی گرتنه ئه ستق، (زهید) دووه مین کهس بوو
 مووسلمان ببیت. به لکو ده لئین به که مین که سیش بوو که مووسلمان بوو .. !!

* * *

پیغمبره ری خودا ﷺ به خو شه ویستی که ی نۆر مه زن خو شی ده ویست و، نه ویس هیژا و
 شایسته ی نه و خو شه ویستی بوو. چونکه شه که دارییه کی بئ وینه بوو، خاوه نی گیانیکی مه زن
 و ویزدان و، زمان و که سیتییه کی بیگه رد بوو ..

هه موو شه وانه و زیاد له وه ش بوو و ونه رازینه ری خه سه له ته کانی (زهیدی کوپی حاریسه) بیان
 (زهیدی خو شه ویست) هه روه که هاوه لانی پیغمبر ﷺ ناویان لی نابوو ..

خاتوو (عائیشه) ره زای خوی لې بیت ده لیت:

{ هرگیز پیغمبری خوا ﷺ (زهیدی کوږی حاریسه) ی نه نارووه له گال هېچ سوپایه کدا نه یکر دبیته سه رکړده یان، خو گره له پاش پیغمبر بیا یه ده یکرده چی نشینی خوی } ..

پله و پایه ی زهید لای پیغمبری خوا ﷺ گه یشتبووه نو ناسته ..

جا ده بیت نو (زهید) ه کی بیت ..؟؟

نو «مروهک و تمان - مندالیک بوو فریندانو، پاشان فرورشرا، نواتر پیغمبر نازادی کرد و بهر لای کرد ..

نو پیاویکی کورته بالای، نه سمه ری، لوت فش بوو، له گال نه وه شدا نو مرفیک بوو که

دلکی کړ و گیانکی نازادی هه بوو ..

پاشانیش له نیسلام و، له دلی پیغمبری خدا ﷺ بلندترین شوین و جیگای بڼ هه بوو،

جا نه نیسلام و نه پیغمبره که ی دهریه سستی پله و پایه ی ره چه له ک و، شتوازی روکه شی نه

بوون ..

له هه گبه ی ثم ناینه مه زنده دا، ((بیلال)) دهره وشیته وه، (سوه یب) دهره وشیته وه،

(عه ممان) و (خه باب) و (نوسامه) و (زهید) دهره وشینه وه ..

هه موویان وهک چاکه کار و، سه رکړده دهره وشینه وه ..

به راستیش نیسلام به هاکانی ژبانی راست کرده وه، کاتیک قورنای پپوژ فهرمووی:

{ إِن أكرمكم عند الله أتقاكم: به ریژترینتان لای خودا پاریزکارترینتان } هجرات/۱۲

ده روازه و نامیره کان و الابوون له بهر دم به هره چاک و، توانا بیگه رده، ده سته پاکه،

به خشنده گاندا ..

پیغمبری خوداش ﷺ (زهینه ب) ی کچی پوری لې ماره کرد، به لام وادیاره که (زهینه ب)

له شه رماندا به م هاوسه رگریه رازی بووه که ناکری بپاری پیغمبری خدا ﷺ بداته دواوه،

یان به ویستی خوی هه لیب ژریت ..

هر بویه ژبانی هاوسه ری تیان به ره و تیکچوون ده پویش و، شیرازه ی پیکه وه مانه وه یان

ده بچرا، نه مچا (زهید) له (زهینه ب) جیابوویه وه ..

پیغمبریش ﷺ به پرسیاریتی نو هاوسه رگریه ی له نه سستی خوی گرت که نو

به پریرس بوو له پیکه اتنی و، به جیابوونه وه شی کزتابی پی هات، جا پیغمبر که چه پوره که ی

هتیا یه لای خوی و ماره ی کرد و بوو به خیزانی و، نواتر هاوسه ری کی نوی بڼ (زهید) خواست

که (نوم که لسومی کچی عوقبه) بوو ..

جا ناژاوه گتپان ده ستیان دایه قسه و قسه لوک له نئو مه دینه دا و ده یانوت: چوون

(موحه ممد) ژنی ته لاقدرلوی (زهید) ی کوږی ده خوازیت؟؟

قورئان وه لآمی دانوه و جیایی خسته نیوان شه وهی وا داده نئین که کوپیانه له گه ل کوی پی
خویان.. ههروه ها جیوازی نیوان کوپ و به کوپی خۆکردنی خسته بوو، بپیری
هه لوه شاننده وهی داب و نه ریتی به کوپی خۆکردنی داو، رایگه یاند:

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ﴾ محمد بابی هیج پیاویک
له پیاوانی نیوه نیه، به لام پیغمه مبه ری خویاه و نوایینی پیغمه مبه رانه. (الاحزاب/ ۴۰).
به م جۆره (زهید) ناوی یه که می که (زهیدی کوپی حاریسه) بوو بۆ گه پاپه وه.
ئیستاش..

ئه و سوپایه ی موسلمانان به دی ده که ن که به ره و جهنگی (جه مموح) ده روات..
(زهیدی کوپی حاریسه) سه رکرده یه تی.

ئه و هیژانه یشی که به ره و جهنگه کانی (طه رف) و، (ئه لعیص) و، (حیسمی) و هی دیکه
ده کشتی..

(زهیدی کوپی حاریسه) سه رکرده ی هه موویانه ..

ئه و هه روه که له خاتوو (عائیشه) مان گوئی ئی بوو پیشتەر له باره یه وه وتی: (هه رگیز پیغمه مبه ر
ﷺ (زهیدی کوپی حاریسه) نه نارده وه له گه ل سوپایه کدا نه یکرد بیته سه رکرده ی ئه و
سوپایه ..)

هه تا غه زای (مۆته) به رپا بوو..

رۆمه کان به ئیمپراتوریته په ک که وتوه که یانه وه، مه ترسیان له ئیسلام بۆ پهیدا بوو بوو،
نه که هه ر ئه وه به لگو وه که مه ترسییه که سهیریان ده کرد که هه ره شه په له سه ر بوونی ئه وان،
به تاییه ت له ولاتی شامدا که له ژیر چنگی ئه واندا بوو و، ئه م ئاینه نوئیته له و ولاته دا رای
ده مالین جیگای خۆی ده کرده وه له فراوان بوون و گه شه دا بوو..
به م جۆره ئه وان شامیان کرد بوو یه خالی پاراستنیان له دورگی عه ره ببیدا و، ولاتی
ئیسلامدا..

پیغمه مبه ری خوا ﷺ له مه به سستی ئه و ده ست پیشخه ریانه تیگه یشت که رۆمه کان بۆ
چاوترستی ئیسلام ده ستیان دا بوو یه، هه ر بۆیه بپیری دا که ئه م ده ست پیشخه ر بیته و، سوور
بوونی ئیسلامیان له سه ر به ره نگاری بوونه وه تی بگه یه نیته ..
به م جۆره ..

له مانگی (جه مادی یه که می) سالی (هه شتی کۆچی) دا سوپای ئیسلام به ره و خاکی
(به لقا) له شام که وته پئی، تا گه یشته نیو جه رگی سوپا کانی هه ره قل که له رۆمه کان و ئه و
هۆزه عه ره به به کرنگه رئاوه ی نیشه جئی سه ر سنوور پتکه اتبوو..
سوپای رۆمه کان لایدا به جیگایه که که پتی ده وترا (هه شارف)..

سوپای ئیسلامیش لایدا به نزیک شارۆچکه یه که به (مۆته) ناو ده برا و، جهنگه که ش
به ناوی ئه وه وه ناو نرا..

پیغمبري خوا ﷺ گرنګی و پایخ و مترسی نو جهنگی به چاګی ده زانی بویه سې خواپرستی شو، و سوارچاګی رژی بډ دیاریکرد..

سیان له وانهی که گیانی خویان به خوی گه وړه فروشتبوو، و هیچ ناوات و خوزګه به کیشیان نه بوو جګه له شهید بوونیکي مهن که به هویه و ره زامه ندی خویان دست بګویت و، به دینتی روخساری پیروزی شادبهن..

نو سې که سش به پتی ریزه ندی سرکردایه تی کردنی سوپا که دا بریتی بوو له:

* زهیدی کورې حاریسه.

* جه عفری کورې نه بو طالب.

* عبداللهی کورې ره واحة.

خوی گه وړه لییان رازی بیت و رازیان بکات و، له تیکرای هاوه لانیس رازی بیت.. به م جوره بینیمان پیغمبري خوا ﷺ کاتی راوه ستا و سوپای نیسلامی به پې ده کرد، نم فرمانانهی خواره وهی راګه یاند:

{ زهیدی کورې حاریسه سرکرده تانه..

ګر زهید شهید کرا، نو ا جه عفری کورې نه بو طالب له جیتی بیت..

ګر جه عفریش شهید بوو، نو عبداللهی کورې ره واحة له شوینی بیت {..

له کاتیکدا که (جه عفری کورې نه بو طالب) له هموو کهس زیاتر نزیک بوو له دلی پیغمبري خوا ﷺ که ناموزایه تی..

سره پای جه سووری و، نازایه تی و، نایانګ و ره چه له کی، پیغمبري خوا ﷺ خسته نوای (زهید) وه و، (زهید) کرده سرکرده ی که می سوپا..

ناوہا، پیغمبر ﷺ هه میشه نو راستیبه ی ده خسته روو که نیسلام ناینیکی نویه و هاتوو تا هموو په یوه ندیبه مرویبه به سرچوو خراپه کان، که له سر بنه مای جیاکاری پوچ و ناپهوا بونیات نراوه بسپرتتوه، له جیګای نه واندنا په یوه ندی نوی، مهردانه و چاک، دایمه زینتت که کوله که کی مروفتی مروفت بیت!!

وهک نو وهی پیغمبري خوا ﷺ نادیاریتی و په نهانی جهنگی داهاتوو بخوینتتوه و، واپوو کاتیک که سرکرده کانی سوپا که ی بهم شیوه یه ریزه ند کرد: زهید، نه مچا جه عفر، نوای نو عبداللهی کورې ره واحة..

نه وانیش هرسنکیان به هه مان ریز به ند شهید بوون و گه پانه وه بډ لای په روه ردگاربان!!

هر که موسلمانان سوپای رومیان به دی کرد دووسد هه زار جه نګاوه ری ساز و پر تفاهه، ژماره که سرسامی کردن که هر گیز وایان مه زنده نه کردبوو.. به لام که ی جه نګه کانی نیمان جهنگی ژماره زوری بووه...؟؟

له ویدا یی باک چوونه پیښه وه .. (زهید) ی سرکرده یان له پیښه وه یه و بهیادخی پیښه مبری خوا ﷺ به دهسته وه یه و، چووه ناو رم و تیر و شمشیره کانی دوزمنه وه، نه وندده ی بق به دسته یانانی نه و پیښه یه ی که بازرگانیه که ی له گه ل خودا هه ییوو، که خوی گوره گیان و سامانی له پرواداران کپویه به وه ی به هشتیان بق هه یه ده گه را، هینده به دوی سرکه و تندنا ویل نه بوو.

(زهید) نه له که ی (به لقاء) ی له دهوری خوی ده بیینی، نه سوپای روم به لکو له خه یالی به هشتدا بوو و، فرشه سه وزه کانی وه ک نالا له پیش چاویدا ده شه کاپه وه و، هه والی نه وه ی پیښه دا که نه مړ رژی زه ماوه ندی نه وه ..

هر یویه لئی ددان و، ده جنگا و سوری شه پکه رانی ده په راند، به لکو ده روزه کانی والا ده کرد و، نه و به ریه ست و ریگریبیانی لاده دا که که و تیوو نه نیوان نه و ده روزه گوره و فراوانه گوره، که به ره و خانگی ناشتی و، به هشته کانی جاویدانی و، هاوشینی لای خودا، پییدا تیده په ریت ..

(زهید) به ناکامی خوی گه یشت ..

گیانی له ریگادا بوو به ره و به هشت و به خوشییه وه خنده له سر لئو بوو و، که جهستی خاوه نه که ی به دی ده کرد، به ناوری شمی نرم نه پیچرلوه ته وه، به لکو خه لتانی خوینیکی بیښه رده که له پیناوی خوا دا رزا ..

پاشان زه رده خه نه بی خه مه شاده که ی زیاتر ده بییت، که ده بییت دووه مینی سرکرده که جه عفره وه ک تیر به ره و نالا که دیت تا وه ریگریت و، هه لیگریت به ره له وه ی که له خولدا ون بییت ..

جہ عفری کوری نہ بوطالب

بیٹوہ و برہ و شہی لہو و چین

سهرنجی لاړتیی به رزی بدن..

ته ماشایه کی جوانی هه بیبه تی بکن..

سهیری له سهر خړی و نارامگری و.. به سۆزی و.. خیرۆمه ندی و خاکه پایی و
ته قواداریه که ی بکن..

هروانه نازایه تیه که ی که ناشنای ترس و بیم نیه و.. سهرنجی به خشنده بیبه که ی بدن که
ترسی له هه ژاری نیه..

دیقه تی پاکي و بی خه وشیه که ی بدن..

له راستگری و ده سته پاکیه کانی رابمیتن.

سهرنجی هه موو شه نگیه که له جوانیه کانی چاکیتی و، باشی و، مه زنی بدن و، سهرسام
مه بن نواتر، چونکه ئیمه له بهرامبهر که سیکدانین که له هه موو که س زیاتر شیوه و ناکاری له
پیغمبر ده چیت..

ئیه له بهرامبهر که سیکدان که پیغمبر به (باوکی نه داران) ی ناو بردوه..

ئیه له بهرانبهر که سیکدان که پیغمبر ﷺ نازناوی (خاوه ن دوویال) ی لئتاوه..

ئیه روویه رووی (بالداری به هه شت) ی ده نگخۆش.. (جه عفری کوپی نه بو طالب) ن..!!

گه وره په که له گه وره کانی په که مین جار بهوایان هینا و مه زترین رۆلیان هه بوو له دارپشتنی
ویژدانی ژياندا..!!

هاته خزمهت پیغمبره ی خوا ﷺ و موسلمان بوو، و جیگای بلندی خوی له نئیه نه وانده دا
گرت که زۆر زوو بهوایان هینا..

(نه سمائی کچی عومه یس) ی خیزانیشی هه مان رۆژ له گه لیدا موسلمان بوو..

نه مانیش مهردانه و بویرانه پشکی خویان له نه شکه نجه و، دهر به دهری چه شت..

کاتیکیش پیغمبر کۆچکرینی به ره و حه به شه ی بۆ هاوه لانی هه لېژارد، جه عفر و
خیزانه که پیشی کۆچیان کرد و چه تده سالتیک له وی مانوه و، خوای گه وره سی مندالی
پیبه خشین: موحه مه دهو عبدالله و، عه وف..

له حه به شه (جه عفری کوپی نه بو طالب) و ته بیژی زمانپاروای سهرکه وتووی ئیسلام و
پیغمبره که ی بوو..

نه مه ش به هوی نه و زیره کی دل و، عه قل پوونی و، زرنکی ده روون و، زمان پارویه په وه که
خوا پتی به خشیبوو..

گەر رۆژی (موتنه) که پاشتر تا شهید بوون تئیدا دهجه نگیت..

جوانترین و سرفرازترین و جاویدانترین رۆژی ته منی بوویت..

ئوا رۆژی (گفتوگر) کردنی له گهژ نه جاشیدا له چه به شه، له جوانی و، بایخ و، سرفرازیدا

هیچ له و که متر نیه..

به راستیش رۆژیکی زۆر گوره و، دیمه نیکی ته او سهر سوپه یتهر بوو..

چونکه قورپه ییش پاش کچی موسلمانان کان بۆ چه به شه له هه ولدانی خۆی نه که وتیوو و،

هیچ له رقی و کینه ی که می نه کردیوو، به لکو ده ترسا له وهی که له وی به هیژ بپن و، ژماره یان

زیاد بکات و، خۆر گهر دهرفته ی زۆریووون و به هیژ یووینیشیان بۆ نه په خستیت، ئوا لوت به رزیان

ئه وهی به سهر شوپه ی ده زانی که ئه واته له ژۆر باری نه شک نهجه و، نازاری ئه مان دهریچن و..

له وی له شوینی کۆچ بۆ کردیواندا به هیوا یه کی گوره و، دلی پیغمبر بۆی به ژۆت و،

سنگی نیسلامی پی فراوان بیته..

ئالیزوه سهر کرده کانیان بریاریان دا که دوو نێردراو به دیاری پر به هاوه ره وانه ی لای

نه جاشی بکن و، تکای خۆیانیان پی بگه یه نن به لکو ئه و که سانه ی به ناواره یی و په نا هیته ده ی

هاتوو نه ته لایان له و ولاته دهریان بکن..

ئه و دوو نێردراوه ش: عبداللهی کوپه ی ئه بی ره بیعه و، عه مره ی کوپه ی عاصی بوو، که تا ئه و

ساته موسلمان نه بوو بوون..

نه جاشی که ئه و سهر ده مه له سهر ته ختی پادشایی چه به شه بوو، خاوه نی بره وایه کی رۆشن

بوو..

له ناخی دله وه ئاینی مه سیحی به پاک و بیگهر دی و هۆشه ندانه وه رگرتیوو، نوور له لادان

و، به دهر له ده مارگیری و داخران..

باسکردنی زۆر له پیش خۆی بوو.. سهر یرده ی دادگهریشی ئه وه نده به ناویانگ بوو

هه رکه سی ریی بکه و تابه ته ئه وی له هه موو جیگایه ک که پنی بگه یشتایه باسی ئه و دادگهریه ی

ده کرد، له بهر ئه وه ش بوو پیغمبر ﷺ ولاته که ی ئه وی هه لبژارد و کردیه خانه ی کۆچ کردنی

هاوه لانی..

هه ر له بهر هه مان هۆش بوو قورپه ییش ده ترسا له وهی که ئه وه ی ده یانه ویته بۆی نه یه ته دی،

هه ر بۆیه هه ردوو نێردراوه که ی خۆیان به دیاری گوره و پر به هاوه نارده لای قه شه و، گوره

پیاوانی که نیسه له وی، سهر کرده کانی قورپه ییش هه ردوو نێردراوه که ی خۆیان راسپارد که

تادیاریه کان نه ده ن به به تریکه کان نه چنه دیداری نه جاشی، هه تا دید و بۆچوو نه کانی خۆیانیان

پی بگه یه نن و، ببینه تکاکار و کۆمه ککاریان لای نه جاشی..

هرږو نړدراوه که گه یشتنه حه به شه و کول و باریان لې خست و، چاویان به ه موو گوره
پیاوانی رځانیاں کهوت و، نو دیا ریانه ی هینا بوویان پییان به خشین.. پاشان دیاریه کانی
نه جاشیان نارد.

بهرده وام دهرونی (قه شه و به تریکه کان) یان له دژی موسلمانان کان پر ده کرد له رق و،
ده یان کرده پالپشت تا نه جاشی والی بکن که له ولاته که یان وه دهریان نی.
رژدی دیداری نه جاشی دیاریکرا، که له به رده میدا روویه روی رکابه ره قوره یشیه کانیاں
ده بنه وه که هرده م به فرت و فیژ و نازاریانه وه به شوینیا نه وه.

به ویقاریکی رژد و، بی فیزییه کی پایه بلند وه، نه جاشی له سهر کورسیه به رزه که ی
دانیشت و، نسهف و پیاوانی کاریه دهستی له دوری بوون و، به راه به ریشی موسلمانانی
موهاجیر به شیتوه یه کی ریگ و پیک دانیشتن، سه بووی خودا دایگرتیوون و، له سیبه ری
به زه یشیدا بوون، هرږو نړدراوی قوره یشیش راوه ستان و هه مان نو تومه تیان دوویاره
کرده وه که پیش ماوه یه که لم دیداره به رفراونه گوره یه له چاو پیکه و تنیکی تایبه تدا
به نه جاشیان راگه یاند بو!

((نه ی پادشا.. چهند گه نجیکی گیز و گیل په نایان هیتاوه بق ولاته کهت، که له ناینی
هوزه که یان داپراون و نه هاتوونه ته نیو ناینه که ی توشه وه، به لکو ناینیکیان داهیتاوه، که نه
نیمه ناشناینی و نه تو، هر بوی گوره پیاوانی هوزه که یان، له باوک و مامه و تیره کانیاں
نیمه یان نارووه بق لاتان تا بیانگیزیتوه بق لایان))..

نه جاشی ناوړی دابه وه له موسلمانان کان و، لئی پرسین:
((نو ناینه تان کامه یه که له ناینی هوزه که تان دایپیروون و، بی باکیشی کرسوون له ناینی
نیمه))..؟

جه عفر هه ستایه سهر پی.. تا نو نرکه ی موسلمانانی کوچکروو به راویژ هه لیان بژارد
بوو بوی بهر له هاتنیاں بق نم دانیشتنه نه انجام بدات..
به لی.. جه عفر به و په پی سوز و ریزه وه هه ستایه وه و، سه رنجیکی خوشه ویستانه ی نو
پادشایه ی دا که په ناداریکی چاک بوو بویان و، وش:
} نه ی پادشا..

نیمه که ساتیک بووین له سهرده می نه فامیدا.. بتمان ده په رست و، گزشتی مرداره وه بوومان
ده خوارد و، خراپه مان ده کرد و، په یوه ندی خزمایه تیمان پچراند بوو، له هاوسیه تیدا خراب
بووین و، به میژ له نیوماندا بی دهسه لاتی ده خوارد.. تا خوی گوره له خومان پیغمبر ریکی
بق ناردین، که ره چه لک و، راستگویی و، ده ستپاکی و، پاک و بیگه ردی ناشناین، نه ویش
به ره لای خودا بانگی کردین تا تنها نو به خوا بزاین و بیبه رستین و، ولز له و بت و به ردا نه
به نین که نیمه و باو و باپیرانمان ده مان په رست..

فرمانمان پي دهکات له قسه کردندا راستگو بين و، سپارده به جي بگه يه نين و، په يوه ندي خزمایه تي به جي بهي نين و، هاوسپي به کي چاک بين و، واز له شتي قه ده غه کراو و خویندنی بهي نين..

ريگري نه نجامداني خراپه کاري و، قسه ی دړو و، خواردي مالي هه تيوو، قسه هه لېه ستن بړ نافرمانی داوین پاکمان لیده کات.. نیمه ش به راستمان زانی و بپرومان پي هینا و، شویني که وتین له وهی که لای په روه ردگاریه وه بړی هاتبو، جا خودای تاک و ته نهمان په رست و هیچ شتی کمان نه کرده هاویه ش و، نه وهی لای قه ده غه کردبووین نیمه ش وازمان لای هینا و، نه وهی حه لالی کرد نیمه ش حه لالمان کرد، جا هوزه که مان دایان به سه رماندا و ، نه شکه نجه یان داین و له سه ر ناینه که مان بگره و برده یان بړ دروست کردین، تا بمانگړنه وه بړ په رستنی بت و، نه و خراپه کاریانه ی که پیشتر له سه ری بووین..

کاتی دلره قانه روویه روومان بوونه وه و، سته میان لیکردین و، جیگه یان پي لیز کردین و، نیمه یان له ناینه که مان داپړی، له ولای خومان دهرچووین و په نامان بړ لای تو هینا، به و نومیده ی له لای تو سته ممان لای نه کریت}..

چه عفر نه م وشانه ی وه ک گزنگی به یان درکاند و، دهررونی نه جاشی پر کرد له هه ست و شادی و..

ثاوپي له چه عفر دایه وه ولای پرسی:

((نایا له وهی بړ پیغمبره که تان هاتوته خواره وه هیچت پییه))..؟؟

چه عفر وتی: به لای..

نه جاشی پي وت: ده ی بیخویندنه وه بړم..

نه ما چه عفر دهستی کرد به خویندنه وهی چه ند نایه تیک له سوورده تی (مه ریهم)، خویندنه وهی که سهرنج راکیشی جوانی کاریگر و.. نه جاشی گریا و هه موو قه شه کانی دهریشی له گه لیدا ده ستیان کرد به گریان..

کاتیک فرمیسه که به کوله کانی سپریه وه، ثاوپي له هه رديو نیردراوی قوپه یش دایه وه و،

وتی:

{نه مه و، نه وهی که عیسا هینا بووی، له یه ک سه رچه شمه وه دهرچووین.. بړونه وه سویند

به خوا نایانده مه وه ده ستان}..!!!

خه لکه که بلاوه یان لای کرد و، خوی گه وره به نده کانی سه رخت، له کاتیکدا که هه رديو

نیردراوه که ی قوپه یش تووشی دپرانیکي خراپ بوون..

به لالم (هه مری کوپي عاص) که سیکي فیلباز و نوردان بوو، دپوان شکستی پي نه ده دا و،

سه ری بړ پي نومیده ی که چه نه ده کرد..

به مجوره که له گمان هاوریکه پیدا ده که پایوه بڼ شوینی حهوانه وهیان، له بیرکردنوه و نه خشه داناندا بوو، به هاوریکه ی وت:

((سویند به خوا سبهینن ده چمه وه لای نه جاشی و، شتیکی پیده لیم ثم خوشیه یان نه هیلت))..

هاوریکه ی پتی وت: ((وامه که، ئه وانه خزمانن، ئه که رچی جیاوازیشیان هه بیته له گه لمان و سه ریچییمان بکن))..

عمر وتی: ((سویند به خوا پتی ده لیم که ئه وانه ده لاین عیسای کوری مریه م به نده په که، وه ک هه موو به نده کان))..

که واته ئه مش داویکی نوییه که نیربراره که ی قوره ییش بڼ موسلمانان کانن ناوه ته وه تا بیانخانه هه لویستیکی دیژاره وه و، بگه ونه نڼو هه ردوو به ردی دسته پرتیکه وه، گه ر وتیان: عیسای کوری مریه م به نده په که له به نده کلنی خوا، ئه وارق و قینی پادشا و قه شه کانیان له به رامبه ر هه لده ستینن،.. خو گه ر ئه وه شیان ره تکرده وه که عیسا مرؤف بیت، ئه و له ناینه که یان ده رچوون!!

بڼ به یانی به ره و لای پادشا که و تنه پتی و، عمر پتی وت:

((ئهی پادشا: ئه مانه قسه په کی سه یر له باره ی عیساهه ده کن))..

قه شه کان شله ژان..

ئهم ده سته واژه کورته ورته ورتی تی خستن و وروژاندنی..

بڼ جاریکی دی ناریدانه وه به شوین موسلمانان کاندا تا له باره ی هه لویستی ناینه که یان سه باره ت به عیسا پرسیا ریان لی بکن..

موسلمانان هه ستیان به و پلانه نوییه کرد و، کوربونه وه و راویژی خویان ده کرد..

پاشان پیکه اتن له سه ر ئه وه ی که ئه و راستیه ی له پیغه مبه ره که یان ﷺ بیستوه هه ر

ئه وه بلین و، هینده ی تاله موویه ک لینی لانه دن، ئیدی چی ده بیته با بیته..!!

سه ر له نوی دانیشن سازکرا و.. سه ر هتا نه جاشی ده سته کرد به قسه کردن و له جه عفری

پرسی:

{له باره ی عیساهه چی ده لاین}؟؟..

جه عفر بڼ جاریکی که وه ک چرا په کی پرسنگدار هه ستایه وه و وتی:

{ئه وه ی که پیغه مبه ره که مان ﷺ هیناوتی بومان له باره په وه ئه وه ده لاین: عیسا به نده ی

خواپه و پیغه مبه ریه تی و، خوا به خشی به مریه م و، رۆحیشی له ئه و بوو}..

نه جاشی راستی و دروستی ئه وه ی که له باره ی عیساهه رایگه یاند نووپا تکرده وه و، وتی

عیساش هه ر هه مان شتی له باره ی خویه وه و تووه..

به لام ریزی قه شه کان ژاژاوه ی تیکه وت وه ک ئه وه ی ناپازی بن..

نه جاشی بپواداری بهرچاو روون بهردهوام بوو له سره قسه کانی بۆ موسلمانان کان و، وتی:
 {بپوښ، نپوه له خاکی مندا پاریزراون و، هر که سیک جنیوتان پی بدات یان نازارتان بدات،
 نهوا باجی شوو کارهی له سره که نه جاشی دلوه} ..
 پاشان ناوپی له دهره و پوره کهی دایه وه و، به په نجه ییش ناماژهی بۆ هر یوو نیردراوه کهی
 قورپیش ده کرد، وتی:

{دیاریه کانیان پی بده نه وه، هیچ پیویستیم پییان نیه ..
 سویند به خوا کاتیک خوای گوره نم مولکه می بۆ گپرامه وه بهرتیلی لی وهرنه گرم، جامن
 بیم و بهرتیلی تیدا وهریگرم} !!!
 نوو نیردراوه کهی قورپیش به سر شوپی هاتنه دهره وه و، دست به جی بهرو مه کهه
 پییان گرت بهر و چورنه وه بۆ شوئی ..

موسلمانان کانیس به سر و کایه تی جه عفر هاتنه دهره وه تا دریزه به زیانی نازامی خوایان
 بدن له حه به شه، تیدا بپینه وه هر وه که ده یان ووت: ((له چاکترین مال و .. له گه ل باشرین
 دراوسی دا ..)) هه تا خوای گوره موله تیان دوات که بگرتنه وه بۆ لای پیغمبر و براکانیان
 و بهر و زیدی خوایان ..

پیغمبری خوا ﷺ نامه نگی رزگار کردنی (خه بیهری) ده گپرا کاتیک جه عفری کوپی
 نه بو طالب و نه موسلمانان هی که تا نه و سانه له گه لیدا مابوونه وه له حه به شه، هاتنه وه ..
 به هاتنه وه شی دلی پیغمبر پچ بوو له خویشی و، شادی و، مژده ..
 دستنی کرده ملی و فهرمووی:

{نازانم به کامیان دلخوشیم: به رزگار کردنی خه بیهر .. یان به گه پانه وهی جه عفر ..}
 نه مچا پیغمبر و هاوه لانی بۆ نه جامدانی ((عومره ی قهزا)) بهرو مه کهه که وتنه پی و،
 پاش به جیه پنیانی گه پانه وه بۆ مه دینه و، دلی جه عفر پچ له شادی بوو به بیستنی هوالی برا
 بپواداره کانی که له گه ل پیغمبر دا ﷺ غزای - بدر و ثوحود ... چندين نیمه ن و غزای
 دیکه یان نه جاشی دلوه .. چاوشی پچ له نه شک بوو بۆ نه وانه ی که به پله ی شهیدیه گیشتن و
 راستیان کرد له گه ل نه و به لینه ی دابوویان ..

دلی نه میش بۆ به هشت لیی ددا و په روشی بوو، له بۆسه دا بوو بۆ دستکوتنی
 دهره تی شهید بوون و، چاوه روانی سانه سر فرازه کهی ده کرد .. !!
 غزای (موتنه) هر وه که پیشت باسمان کرد، نالاکانی له ناسؤدا ده شه کایه وه و بهرو
 کوپی تیکوشان ده جول ..

جه عفر هلی ته منی له م غزایه دا به دی کرد، یا نه و هتا سرکه و تنیکی گوره بۆ ناینی
 خودا به دست ده هینیت، یان شهید بوونیکی مه زنی له پیناوی خودا بۆ ده بیت ..

جا له پیغمبري خوا ﷺ چووېه پيشه وه بهر نومېدهی که له م غزایه دا جیگایه کی بڼ
دیاری بکات...

جه عفر به چاکی دهیزانی که نه وه گشت و سهیران نیه و.. جه نگیکی بچوک و ناساییش
نیه.. به لکو جه نگیکه که نیسلام پیشتر شهرې وه های به خوره نه دیوو.. جهنگ له دزی
سوپا کانی نیمراتر به تیگی گوره و به ریلو، که خاوهنی چهک و تفاق و ژماره و نه زمون و
مال و سامانگی وه هایه که عه رب و موسلمانگان هاوتای نین، له گله نه وه شدا پر به دل
به روشی بوو، به کیک بوو له و سنی که سیه کی پیغمبر بڼ مه رگر دایه تی سوپا که ی نیاری
کروون..

سوپا به پی کهوت و، جه عفریش له گله یاندا روشت..

له روشگی سامناکدا هه ربو سوپا به یه که گیشتن..

له کاتیکدا جه عفر مافی خوی بوو که توشی سه رسامی بیت کاتیک سوپای رومی به دی
کرد که خوی له دوو سهه هزار جهنگاور دا ده بیخته وه، به لام به پیچه وانوه وه
بهوادارگی به پیز و ناماده سازی پالوانگی به توانا ههستی به شادیه کی بی سنوو کرد و،
دهیزانی که نه وه دزی هاوشان و هاوشیوهی خوی ده جه نگیت...!!

نالاکش له وه دا بوو له دهستی راستی (زهیدی کوپی حاریسه) به ریخته وه، جه عفر خوی
که یاندی و به دهستی راستی لئی وه رگرت و.. به شیوه یه کی بی وینه ده جهنگا..!

جهنگانی پیاویک که به دوا ی سهرکه وتندا ویل نیه، به لکو شهید بوونی مه بهسته..

سه ریزانی روم زور بوون و دهوره یان دا، سهیری کرد نه سپه کی ریگی جولانی نیه بویه
لئی دابهزی و.. شمشیره که ی ناراستی نوژمنه کانی کرد و.. بینی به کیک له نوژمنان ده یه ویت
له نه سپه کی نزیک بیته وه تا سواری بیت، به لایه وه نارجهت بوو که نه وه نگرسه بچیته سه
نه سپه کی، هه بویه شمشیره که ی بڼ دریز کرد و، ملی به پراند...!!

نه مچا وهک زریان به ربوو به ریزی رومه کان و، نه م هه لبهسته وروژینه ره ی به دهنگی به رز
دهوته وه:

يا حبذا الجنة و اقتسرابها طيبة و باردا شرابها

والرؤم روم، قد دنا عذابها كافرة بعيدة انسابها

علي اذ لاقيتها ضرابها

واته: چند شیرینه به ههشت و نزیک بوونه وه لئی، که خواردنه وه کانی خوش و سارده و..
رومیش هه رومه سزا و نه شکه نهجی نزیک بۆته وه و، کافر و بی بنه چهن.. هه بویه له سه رمه
لئی بدهم که پیی گیشتم.

جهنگاورانی روم توانای نه م پیاوه یان بڼ دهرکهوت که وهک سوپا یه کی بی شومار
ده جهنگیت..

هر بویه شیتانه دهوره یان داو سوور بوون له سر کوشتنی و.. به جۆرک نابلوقه یان دا که ریځای دهریازبوونی نه بیټ..

به شمشیر له دهستی راستیان دا و، بهر له وهی نالاکه له دهست بکه ویتنه سر زهوی به دهستی چه پی گرتی.. له دهسته که ی دیکه شیان دا، نه مچا به باله کانی نالاکه ی راگرت..

نالیزه دا هه موو بهرپرسیاریتی نه و له وه دا خوی ده بینیه وه که لینه گه ریت نالای پیغمبر ی خوا ﷺ تا نه و گیانی تیدا بیټ بکه ویتنه سر زهوی..

نه و ساته یشی جهسته ی پاکي به لادا هات و کهوت، داری نالاکه له نیو هه ریدو بالی جهسته پیدا چه قی بوو، شه کانه وه که ی بانگی (عبداللهی کوپی په واحة) ده کرد و، نه ویش وه که تریکی هاوژراو به ره و رووی هات و، به هیزانه گرتیه دهستی و، به ره و سر نه نجامتیکی مه زن پیوه ی که و ته ری!!

به م جوره، جه عفر مردنیکی بۆ خوی هه لیزارد که له مه زترین مردنه کانی مروءه بیټ..!!
به م شپوه به به دیداری په روه ردگاری بالادهستی شابهوویه وه و، به خق به خنکاری به کلاکه روه وه و، پاله وانیتی پیچراوه یه وه..

خودای زانا و به ناگا پیغمبر ی له سر نه نجامی شه په که و، ناکامی جه عفر ناگادار کرد و، نه ویش مالئاوایی لیکرد و گریا..

هه ستایه وه و به ره و لای حالی ناموزاکه ی که و ته پی و، منداله کانی بانگ کرد و، بونی کردن و حاجی کردن و، چاوی پر بوو له نه سرین..

پاشان گه پایه وه بۆ کوره که ی و، هاوه لانی دهوره یان دا بوو، شاعیری نیسلام (هه سانی کوپی سابیت) هه ستا بۆ شیوهنی جه عفر و هاوه لانی وتی:

غدا مضوا بالمؤمنین یقودهم	ال الموت میمون النقیة ازهر
اعز کضوه البدر من ال هاشم	ابی اذا سیم الظلامه مجسر
فطاعن حتی مال غیر موسد	لمعترک فیه القنا یتکسر
فصار مع المستشهدين ثوابه	جنان، و ملتف الحدائق اخضر
وکننا نری من جعفر من محمد	وفاء و امرا حازما حین یامر
فما زال فی الاسلام من آل هاشم	دعائم عز لا یزلن و مفخر

له دواي (هه سان) یش (که عبی کوپی مالیک) هه ستایه وه و هونراوه ی (الجزلی) ی خوی ناراسته کرد:

وجدا علی النفر الذین تتابعوا	یوما بمؤتة، اسندوا لم ینقلوا
صلی الاله علیهمو من فتية	وسقی عظامهم الفمام المسبل
صبروا بمؤتة للاله نقوسهم	حذر الردی، ومخافة أن ینکلوا
اذ یهتدون بجعفر واولوه	قدام أولهم، فنعم الأول

حتى تفرجت الصفوف وجعفر
حيث التقى وعت الصفوف مجدل
فتغير القمر المنير لفقده
والشمس قد كسفت، وكادت تأفل
هموو هژار و نه داران بقی باوکیان گریان، چونکه به راستی جه عفر باوکی هژاران، بوو...
نه بو هورهیره ده لیت:

{جه عفری کوپی نه بو طالب باشترین کهس بوو بقی هژاران} ..
به لئی، به خشنده ترین کهس بوو له ماله که پیدا کاتیک زیندوو بوو... نه و ساته ی ناکامیشی هات
تنها به وه رازی بوو که له هموو شهیدان به خشنده تر و له هموو یان زیاتر گیان و ژیانی
کوشش پی کرد بیت...

عبداللهی کوپی عومر ده لیت:
{له غزای موته دا له گه ل جه عفر دا بووم، کاتی سهیرمان کرد، بینیمان زیاد له نه وه د
جی شمشیر رمی پیوه دیار بوو} !! ..
زیاد له نه وه د جی شمشیر و شوینی رم... !!؟؟!

له گه ل نه وه شدا، نایا بکوژی توانیان زیان به روح و سهرته نجامی بگه یه نن...؟؟
هرگیز نه یان توانی... شمشیر و ره کانیشیان تنها پردیک بوو شهیددی پایه برز به سه ریدا
به رپه وه بولای په روه ردگاری خاوهن به زهیی و بالادهستی و، جیگایه کی بلندی به ده ست
هینا...

نه و لوییه له به هشتی نه بر او دا، نیشانه ی جهنگه کی له سر هموو جی شمشیر زکی
جهستی له ت له تی ه لگرتوو...

گه ر ناره زووشتان لی بوو، نه و ا گوئی له پیغمبر ﷺ رادین، که ده فهرمویت:
{له به هشتا به دیدم کرد... نوو بالی خویناوی هه بوو... قاچه کانیشی بویه کرابوون} !!! ..!

عبداللہ کی کوری پرہ واجہ

مذیٰ فہمہ کلمہ گہنہ شکرینہ ہرہ مرین !!

کاتیک پیتهمبەری خوا ﷺ بەدزی بێ باوەراستی قورەپشەوه لەگەڵ شاندی موسلمانانی مەدینەدا لە نزیک مەککە دانیشت و، نوازە سەردەستەیی ئەنصار تێیدا پەیمانێ یەکەمیان دا، (عبداللهی کۆپی رەواحە) یەک بوو لەو سەردەستەکانی ئیسلامیان بەرەو مەدینە هەلگرت و، ئەوانەیی کە ئەم پەیمانەکانیان رۆگای بۆ کۆچکردن سازکرد کە ئه‌ویش پینگەیه‌کی چاک بوو بۆ ئابینی خودا و ئیسلام..

ئەو ساتەیشی پیتهمبەر ﷺ پەیمانێ عەقەبەیی دووهمی له‌ هەفتاوی سێ کەسی ئەنصاری خەلکی مەدینە وەرگرت، (عبداللهی) مەزن یەکیک بوو لەو سەردەستە پەیمانەرانە..

پاش کۆچکردنی پیتهمبەر و هاوێلانیشی بۆ مەدینە و جینگێر بوونیان لەوێ (عبداللهی کۆپی رەواحە) له‌ هەموو ئەنصاریه‌کان زیاتر کاری دەکرد بۆ سەر خستنی ئابینی خوا و پالپشتکردنی بونیاتتانی و، له‌ هەموویان زیاتر ناگاداری فرت و فیتلەکانی (عبداللهی کۆپی ئوبەیی) بوو کە خەلکی مەدینە لەوێ دابووون بەر له‌ کۆچکردنی ئیسلام بۆ ئه‌وێ بیکەن بە پادشا و فرمانرەوای، کەتالی ئه‌و دەرڤەتە لە دەست چووێ له‌ قورگی ئەدەهاتە دەرەوه، هەریۆیه زۆر زانی و فرت و فیتلی خۆی بە کار دەهێنا بۆ ئەه‌لەنانەوه بۆ ئیسلام.

لەهەمان کاتدا (عبداللهی کۆپی رەواحە) بە زرنگی و بەرچاو پوونیه‌وه چاودێری ئه‌و فرت و فیتلەکانی دەکرد و، زۆریی هەولەکانی (عبداللهی کۆپی ئوبەیی) بەهەدر دابوو، فرت و فیتلەکانی له‌ جوله‌ خستبوو..!! (عبداللهی کۆپی رەواحە)، خۆیندەوار بوو لە ژینگەیه‌کدا کە زۆر کەم خۆیندەواری تێدا بوو..

جگە لەوه شاعیریش بوو، هۆنراوه‌ی سازگار و به‌هێز له‌ لێوه‌کانیه‌وه دەرەپه‌رین..

له‌و کاتەوه‌یش کە موسلمان بوو، توانای شیعیری خۆی خستبووه‌ خزمەت ئیسلام..

پیتهمبەریش ﷺ شیعره‌کانی خۆش دەویست و زۆری ئی دەبیست..

رۆژنکیان پیتهمبەر ﷺ له‌گەڵ هاوێلانیدا دانیشت و، (عبداللهی کۆپی رەواحە) هات،

پیتهمبەر لیتی پرسی:

{ گەر ویستت شیعر بلتیت چون دەیه‌وێتیه‌وه { ٢٢٠٠

عبدالله وه‌لامی دایه‌وه: { سه‌رنجی دەه‌دم و پاشان ده‌یلتیم }..

ئەمجا هازر بە دەست دەستی به‌هۆنینه‌وه کرد:

يا هاشم الخير ان الله فضلكم	علي البرية فضلا ماله غير
إني تفرست فيك الخير أعرفه	فراسته‌ خالفتهم في الذي نظروا
ولو سألت أو استنصرت بعضهم	في حل أمرک ماردوا ولا نصروا

فثبت الله ماتاك من حسن

تثبيت موسى و نصرا كالذي نصروا.

واته: ئی هاشمی چاک خودا فرزلی نیوهی به سەر چاکه کاراندا، به شیوه یه کی نه گۆی من پېشبینی چاکم کردووه له تۆدا و دهیناسم، پېشبینیهک جیوازه له تیروانیی دیکه ی سهرکاران جا گهر ناخوازیت بوو، یان هه ندیکیانته سهرخسته، له چاره سازی کاروبارتدا هه رگیز رهتی ناکه نه وه و سهرت ناخهن خودا ئه و چاکه ی پئی به خشیوویت بچه سپینیت، وه کو موسا و سهرکه و تنیکی وه ک ئه وت پئی ببه خشیته.

پیغمبر ﷺ دلخۆش بوو پئی و، فره مووی:

{له گه ل تۆدا، خودا بچه سپینیت} ..

ئه و کاتهش که پیغمبر ﷺ له عمره ی قه زادا به دوری مالی خودا ده سوپایه وه، (عبداللهی کورپی ره واحة) له بهر ده ستیدا بوو و، هه لبه سته ی بۆ ده وت:

يارب لولا انت ما اهدتنا	ولا تصدقنا ولا صلينا
فانزلن سكينه علينا	وثبت الاقدام ان لاقينا
ان الذين قد بغوا علينا	اذا ارادوا فيتنه ابينا

واته)) په روهر دگارا گهر تق نه پای هیدایه تمان نه ده درا و، به واما نه ده هیتا و، نوژیان نه ده کرد ده سا سه بووریت دایبارینه به سه زماندا و، دامه زواومان بکه له کاتی روویه پوو یونه وه دا، ئه وانه ی ده ستدریژیان کرده سه زمان، گهر مه به ستیان ناشووب بیت خو مانیان لی (لاده یین))

موسلمانانیش هۆنراوه جوانه کانیان ده وت وه ...

ئه شاعیره شیمه رتوره، غه مبار بوو کاتیک ئایه تی:

﴿وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ: شاعیران، گومراکان له نوویان ده چن.﴾ الشعراء/ ۲۲۴-دابه زی ..

به لام ده روونی سه بووری بۆ هات که ئایه تنیکی دیکه هاته خواری:

﴿إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا: مه گهر

ئه وانه ی به وایان به خوا هه یه و ئاکارچاکن و زۆد یادی خوایان کردووه و پاش ئه وه ی

چه وستیرانه وه، هه ر تۆله ی خو یان کرده وه.﴾ الشعراء/ ۲۲۷.

کاتیکیش ئیسلام ناچارکرا بۆ به رگری کردن له خو ی بجه نگیت، (عبداللهی کورپی ره واحة) له غه زاکانی (به دس) و (ئوهرود) و (خه بیبه) و (خه بیبه) دا شم شیره که ی گرتی بووه ده ست و، ئه و وشانه ی هۆنراوه که ی کرد بوو دروشمی هه میشه یی:

{ئهی نه فسه که م، گهر نه شکوژریت هه ر ده مریت} ..

له هه موو جهنگ و غه زایه کیشدا هاواری له بی یاوه پان ده کرد:

خلوا بني الكفار عن سبيله خلوا، فكل الخير في رسوله

واته: واز له بجاوه پان بیئن بهرخی خویاندا بچن، وازیان لی بیئن، هه موو چاکه یه که له پیغه مبهری خوداوه یه.

غه زای (موخته) بهرپا بوو.

(عبدالله) سیتیهمین سه رکرده ی بوو، هه روک پیشتر له باسی (زهید) و (جه عفر) دا خستمانه روو.

(عبدالله) له کاتیگدا که سوپا مهینه ی به جی ده هیشت راوه ستا و، هۆنراوه ی ده هۆنیوه ووتی:

وضریة ذات فرع تقذف الزیدا

لكنني أسأل الرحمن مغفرة

بحرية تنفذ الاحشاء والكبدا

أو طعنة بيدي حران مجهزة

يا أرشد الله من غاز، وقد رشدا

حتى يقال إذا مروا على جدثي

واته: له خودای به خشنده ده خوازم لیم بیوریت و، لیدانیکی وام بهریکه ویت که یا بریندار یووونکی وا، به پمیک که ناوسک و جهرگ بپریت، هه تا گه به سه لاشه که مدا تیپه رین بلین، چهند جهنگاوه ریکه به توانا بوو، توانای خوی نواند.

به لی.. نهوه خۆزگی بوو.. به س.. لیدانی شمشیریک یان بهرکه و تنی رمیک، که بیگه یه نیته نوئیای شه میدانی سه رفراز..!!

سوپا به رهو (موخته) که وته ری، کاتیک موسلمانان له دوژمنه که یان نزیک بوونه وه سلیمان ده کرد له سوپای نووسه ده هزار که سی رۆم.. ریزی وه هایان به دی ده کرد کۆتایی نه بوو، له ژماره نه ده هات..!!

موسلمانان سهردجی ژماره ی که می خویانیان دا و، دهسته و سان بوون و.. هه ندیکیان و تیان:

((با هه وال بنیورین بق پیغه مبهری خوا و، له ژماره ی دوژمن ناگاداری بکه ین، جا یا نه وه تا خه لگمان بق رهوانه ده کات، یا نه وه تا فه رمانمان پیده کات بگه پینه ناوه و نیمه ش گو تپه ایه لی ده بین))..

به لام (عبداللهی کوری رهواحه) له نیتو ریزه کانیاندا وه ک رۆژی رووناک هه ستایه وه و، پتی و تن:

{ئهی خه لکینه...}

سویند به خوا نیمه.. له گه ل دوژمنه که ماندنا به ژماره و، هیژ و، رۆزی، ناچه نگین..

تهنها به هۆی نه و ناینه وه ده چه نگین که خوای گه وره ریزی لیتاوین پتی..

دهسا بهرې بکون... سر نه نجام په کښک له م نوو چاکه په ده بیت، یا سرکه وټن، یان شهید بوون} ..

جا نیماند لوانی ژماره که می، نژد باوه پردار هاواریان کرد، ..
{سویند به خوا، (کوپی رهواحه) راستی وت} ..

نمجا سوپا بهرو نامانجی خوی که وته پې و، به ژماره یه کی که موه پوویه پووی نوو سوپا هزاره پوویه وه که رڼمه کان بې شه پښکی خوینای ترسناک کزی کرد پوویه وه ..
هروهک پیشتتر باسما ن کرد، هه رنوو سوپا به یه ک گه پشتن ..

سر کرده ی په کم (زهیدی کوپی حاریسه) کهوت و پله ی به رزی شهید ی به ده ست هیتا ..
سر کرده ی نووم (جهعفری کوپی نه بو طالب) شوینی گرتوه تا به و پهری که یف و شادی و سر به رزی وه نه ویش شهید بو ..

نمجا نژده ی سر کرده ی ستیم هات، که (عبداللهی کوپی رهواحه) بو، هات نالاکه ی به ده ستی راستی له جهعفر وهرگرت .. له کاتیکدا که جهنگ له گه رمه دا بوو، له وه دا بوو نوو موسلمانان که مانه له نیو جه دجالی نوو سوپا نژد و بی شو ماره دا ون ده بوو، که (هیرقل) هینا بووی ..

نوو کاته ی که (عبدالله) وهک سر ریازیک ده جهنگا، به بی نوو دلې و سل کردن ده هات و ده چوو ..

به لام نیستا .. که بوته سر کرده ی سوپا و به رپرس له ژبانی، له به رامبه ر پنده ی رڼمه دا خه ریک بوو دابمینیت، وهک نه وه ی نوو دلې و ترس دایگر تیت، به لام هینده ی نه برد هه موو هیزی مه ترسی له خوی دوور خسته وه و هاواری کرد ..

أقسمت یا نفس لتنزلنه	مالي أراك تكريمين الجنة
یا نفس إلا تقتلي تموتي	هذا حمام الموت قد صليت
وما تمنيت فقد أعطيت	إن تقملي فعلمها هديت

واته: نه ی نه فسه کم، سویندم خوار نووه که ده بیت دابه زیته ناو جهنگه که، چیه ده بینم رقت له به هشته ؟؟ نه ی نه فسه کم، گه ر نه شکور تیت هه ر ده مریت، نه مش کوتری مه رگه و اگه یشتروه . نه وه ی ناوات بوو واپیت به خضرا، گه ر وهک نه وان بکیت، نه وا هیدایه ت تراویت . مه به ستیشی له وان هه رنوو سر کرده ی هاوهلی بوو که شهید بوون: زهید و جهعفر .
نمجا وهکو زبیا ن به ریوویه سوپای رڼم ..

خو گه ر له به ر نه وه نه بوايه که نه و رڼزه وهک واده ی له گه ل به هشتدا نوو سرا بوو، نه وا به شمشره که ی به رده وام لئی ده دان هه تا هه موو جهنگا و هه کوزکواوه کانی له ناو ده برد .. به لام ساتی مالئاوای و کوزکردنی زهنگی لینا و سره تای به ره و لای خوی گه وره گه پانه وه ی راگه یاند و، شهید بوو ..

جستهی به لادا هات و، گیانی به جهرگی بیگړدی به ره و لای په روه ردگاری بالا دست بوویه وه ..

و گه وره ترین خوژگه ی هاته دی:

حتى يقال إذا مروا على جدتي يا أرشد الله من غاز، وقد رشدا

واته: هه تا گه به سر لاشه که مدا تیپه پین بلین، چند جهنگاوه ریکی به توانا بو، توانای خوئی نواند.

به لئی ئه ی (عبداللهی کوپری ره واحة) ..

ئهی ئه و جهنگاوه ره به توانایه ی، توانای خوئی نواند...!!!

له کاتیکدا جهنگ له سر خاکی (به لقاء) له شام به رده وام بو، پیغمبره ی خوا ﷺ له مدهینه له گه ل هاوه لانیدا دانیشتبوو، قسه ی بژ ده کردن و قسه یان بژ ده کرد ..

له ناکاو، که به دلنیا یی و خوشیه وه بژ یه ک ئه دوان، پیغمبره ی خوا ﷺ بیده نگ بو، پیلوی چاره کانی که میک داخست و .. پاشان به رزی کرده وه و بریسکه ی غم و ناسور و خو شه ویستی ده رکه وت...!!!

سه رنجی پر له داخ و که سه ری بپه روخساری هاوه لانی و، فهرمووی:

{زه یدی کوپری حاریسه نالاکه ی هه لگرت و جهنگا تا شه هید بو ..}

پاشان (جه عفر) لئی وه رگرت و پیوه ی جهنگا، تا ئه ویش شه هید بو ..

که میک بیده نگ بو، دواتر دهستی کرده وه به قسه کردن و فهرمووی:

پاشان (عبداللهی کوپری ره واحة) گرتیه دهست جهنگا، تا شه هید بو} ..

بژ جار یکی دی که میک بیده نگ بو، ئه مجا چاره کانی به رووناکیه کی، شادی، دلنیا،

به رۆش، نره وشاوه و فهرمووی:

{به رزکرا نه وه بژ لام له به هشتدا}...!!!

چ گه شتیکی به رزه ئه و گه شته یان ..

چ پینکها تنیکی به خته وه رانه یه ..

هه موویان پینکه وه بژ غه زا چوونه ده ری ..

پینکه وه ش هه موویان به ره و به هشت به رز بوونه وه ..

باشترین سلاویش ناراسته ی یادی نه مریان بکرت، ئه م وشانه ی پیغمبره ی خوا ﷺ بو

به رزکرا نه وه بژ لام له به هشتدا}...!!!

خالی کوری وہ لید

ناخندین . وینا گہینہ کہ سبسی بخوینہ !!

سەرگۆزشته‌یه‌کی سه‌یری هه‌یه...!!

ئهو پیاوه‌ی له‌رۆژی (ئوحد)دا موسلمانانی خسته‌ ناره‌حه‌تیه‌وه .. رۆژه‌کانی دیکه‌ش
دوژمنانی ئیسلامی تووشی ناره‌حه‌تی کرد...!!

ده‌با ئیمه‌ش سه‌ربرده‌که‌ی له‌سه‌ره‌تاوه‌ ده‌ست پێ بکه‌ین..

به‌لام چ سه‌ره‌تایه‌ك...??

ئهو خۆیشتی، هه‌چ رۆژێکی دیکه‌، جگه‌ له‌و رۆژه‌ی که‌ تێیدا ده‌ستی خسته‌ نێو ده‌ستی
پێغه‌مبەر و به‌لێنی پێدا، به‌سه‌ره‌تای ژبانی نازانیت..

گه‌ر له‌تواناشیدا بوایه‌ ئه‌وا هه‌موو ئه‌وه‌ی چه‌ندین رۆژ و ساڵ به‌ر له‌و رۆژه‌ روویداوه
له‌ت‌مه‌ن و ژبانیدا ده‌یسپه‌یه‌وه...

که‌واته‌ با ئیمه‌ له‌وێه‌ ده‌ست پێ بکه‌ین که‌ پێی خۆشه‌.. له‌و چرکه‌ ساته‌ به‌هره‌مه‌نده‌ی
که‌ تێیدا دلی ملکه‌چی فه‌رمانی خودا بوو، تێیدا رۆحی دایه‌ ده‌ستی راستی په‌روه‌ربگاری
خاوه‌ن به‌زه‌یی-که‌ هه‌ربوو ده‌ستی هه‌ر راسته‌یه‌- به‌ره‌که‌ت و په‌رۆش بۆ ئاینه‌که‌ی و بۆ
پێغه‌مبهره‌که‌ی، شه‌هید بوونیکی مه‌زن له‌ پێناوی هه‌قدا له‌ دلیدا هه‌لقولا، که‌ به‌هۆیه‌وه‌ کۆل
و باری ئه‌و رۆژه‌ به‌تالانه‌ی پشتیوانی ئاره‌وای تێدا ده‌کرد له‌سه‌ر شانی لاده‌بات..

رۆژێکیان به‌ته‌نها بیری ده‌کرده‌وه‌ و، یاده‌وه‌ریه‌ چاگه‌کانی له‌سه‌ر ئه‌و ئاینه‌ نوێیه‌ی که‌ رۆژ
له‌ ئه‌وای رۆژ ئالاکانی زیاتر ده‌دره‌وشیته‌وه‌ و ده‌شه‌کێتیه‌وه‌ ده‌هیناو و ده‌برد، له‌ خودای
په‌نه‌ان زانی خواست که‌ به‌هه‌ر هۆیه‌که‌وه‌ بووه‌ رێنمایی بکات و.. له‌دلی زرنگ و وریایدا
مژده‌کانی دلتیابوون چه‌که‌ره‌ی کرد، و، وتی:

{ سویند به‌خوا خه‌زمان له‌سه‌ر زیگه‌یه‌کی راستن،..

ئهو پیاوه‌ش پێغه‌مبهره‌..

ده‌سا، تا که‌ی...??

سویند به‌خوا، ده‌رۆم، و، موسلمان ده‌بم}..

ده‌با گۆی له‌خۆی رابگرین ده‌ریاره‌ی ئه‌و گه‌شته‌ پیرۆزه‌ی بۆ لای پێغه‌مبهری خوا ﷺ، و،
سه‌باره‌ت چوونی له‌ مه‌که‌که‌وه‌ بۆ مه‌دینه‌ به‌مه‌به‌ستی کردنه‌وه‌ی جیگایه‌ك بۆ خۆی له‌کاروانی
به‌واداراندا، بۆمان بدوینت:

{ .. جا پټم خوښ بوو که په کټک بدوزمه وه هاو ه لیم بکات، که یستم به عوسمانی کوږی ته لحه، نه وهی له نیازدا بوو بوم باسکرد نه ویش خیرا هات به دمه مه وه، و پټکه وه له شار کوتایي شوو به پټکه وتین.. کاتی که یشتینه دهشتایي (عمری کوږی عاص) مان بیښی، وتی: سلواتان لی بیت خزمینه، وتان: سلواوی له ترش..

وتی: به ره و کوږی ده پون؟ بومان باسکرد، نه ویش ه والی پیدان که به ه مان شیوهی نیمه به ره و لای پیغمبر ده پروات تا موسلمان بییت..

نه ویش له که لمان دا هات و به ریکه وتین تا له یه که م روژی مانگی (هغه ی سالی هه شتی کوچی که یشتینه مه دینه..

کاتیک چوومه خزمهت پیغمبر خوا ﷺ وه ک پیغمبر ټک سلوم لئی کرد، نه ویش به پروویکی که شه وه وه لای سلوه که ی دامه وه، نه مجا موسلمان بووم و شاهیدی هقم هینا..

پیغمبر ﷺ ه رموی: عاقله ندیم له تودا به دی کرد هر بویه له خوا پارامه وه که بتکه په نیته شوینتیکی هق..

په ایمان دا به پیغمبر خوا و وتم: داوای لیخوشبوونم بؤ بکه له ه موو نه و کوسپ و ته که رانه ی دروستم کرد بییت له به رده م بانگه وازی خوادا..

ه رموی: نیسلام ه موو شتیکی پیش خوی راده مالیت.

وتم: نه ی پیغمبر خوا له سر نه وه (په ایمان ده دم)..

ه رموی: خودایا له ه موو نه و ریگریانه ی که (خالیدی کوږی وه لید) له به ر دم ناینه که ت دا دروستی کرد وه خوښ بیه.

نه مجا (عمری کوږی عاص) و، (عوسمانی کوږی ته لحه) چوونه پیشه وه و، موسلمان بوون و په ایمانیاں دا به پیغمبر خوا ﷺ ...

نه و داخوازیه تان بیښی که له پیغمبر خوا: داوای لیخوشبوونم بؤ بکه له ه موو نه و کوسپ و ته که رانه ی دروستم کرد بییت له به رده م بانگه وازی خوادا))...؟؟

هر که سټک به چاوو و، به رچاو روونی له و ده سته وازه یه ی رامینتیت، تیگه یشتنیکی راست و دروستی لا که لاله د بییت سه باره ت نه و ه لویتس تانه ی که وه ک لوغز وایه له ژیان ی نیموږی شمشیری خودا و پالوانی نیسلامدا..

کاتیکیش ده که یڼه نه و ه لویتس تانه له به سه ر هاتی ژیانیدا نه م ده سته وازه یه رینیشاند ه رمان ده بییت بؤ تیگه یشتن و راهه کردنی..

نیستاش له که ل خالیددا ده بین که تازه موسلمان بوو، تا له سوار چاکی قوپه پیش و شوږه سواره که ی رامینتین و، سه رنجی لیژانی ه موو عه رب له کشانه وه و دان به سه ردا ده بین، که پشت له خوا وه نده کانی باو و باپیری و سه ربه رزیه کانی ه وزه که ی ده کات و، له که ل

پیغمبر و موسلماناندا پیتغوازی جیهانیکې نوې دهکات، خودا بوی نیاریکړدوه که له سایه نالی پیغمبر و وشه یه کخوانسیدا راپه پرت...
له گهل (خالد) داین - که واته - دواى نه وهی که موسلمان بوو، تا سرگوزشته ی سیری به دی بگه بن..

نری به سرهاتی هرسی شهیده پالوانه که ی جهنگی موته تان له یاده...؟؟
که (زهیدی کوپی حاریسه) و، (جعفری کوپی نه بوطالب) و، (عبداللهی کوپی ره واحة) بوون..

که به راستی پالوانی غزای موته بوون له خاکى شام.. نو غزایه ی که رومه کان نووسد هزاره نگاوه ریان کز کړد بویوه و، موسلمان تپیدا توشی نارچه تیه کی بی وینه بوون..
نو دسه وازه بلنده غمگینه شتان له یاده که پیغمبر ﷺ هوالی هرسی سرکرده ی جهنگه کی پی راگه یاند، کاتیک فرموی:

{زهیدی کوپی حاریسه نالاکه ی گرته دست و جهنگا پیوه ی هتا شهید بوو.
پاشان (جعفر) وهریگرت و شه پی کرد، تا شهید بوو..
دواتر (عبداللهی کوپی ره واحة) گرتیه دست و پیوه ی جهنگا تا شهید بوو} .
نو فرموده یه ی پیغمبر ﷺ نه منده ی ما بوو، هیشتمانه وه بۇ جینگای خزی له سر
نم لاپه رانه ..

نم هه ش به شه که ی نیکه ی فرموده که یه:
{پاش نه وه شمشیرک له شمشیرکانی خودا نالاکه ی هه لگرت و، خوی گه وره
رزگار بوونی له سر دستى نو به دپه ننا} ..
جا ده بیت نو پالوانه کی بیت...؟؟

نو قاره مانه (خالدی کوپی ولید) بوو.. که وه ک سربازیکى ناسایی به په له به ره و غزای (موته) که وته پی له ژیر فرمانی هرسی سرکرده که دا که پیغمبر بۇ سوپاکه ی نیاریکړد:
زهید و، جعفر و، عبداللهی کوپی ره واحة، که هر سیکیان به مه مان ریزه بندی له گوره پانی جهنگه خویناویه که دا شهید بوون..

له دواى شهید بوونی دوا سرکرده، (ثابتی کوپی نه قرم) په لاماری نالاکه ی دا و به دستى راستى هه لگرت و له نيو سوپای موسلماناندا به ریزی کرده وه تا بی سرویه ریه ی نه که وپته ناوریزه کانیه وه..

هر که (ثابت) نالاکه ی هه لگرت خیرا به ره و لای خالدی کوپی ولیدی برد و، پئی وت:
(نالاکه بگره نه ی باوکی سوله یمان)..

خالد له کاتیکدا که تازه موسلمان بوویو نه وه ی به مافی خزی نه زانی که سرکرده یه تی دسه تیه ک بکات که نو مواجیر و نه نصارانیه له نیودایه به له نو موسلمان بوون.

ناکار جوانی و، خځ به که م زانی و، پښانین و، باشیهک، که نه و شایانیه تی و گوجاوه
بڼی...!!

نالیرهدا و له ولامی (ثابتی کوپې نه قره م) دا وتی:

{نه خځیر.. نالاکه مه لئاگر، تر له من له پښتر و حه قتری بڼی.. به ته مه نیت و به شداری
به دریشت کړیوه} ..
{ (ثابت) ولامی دایوه و، وتی: بیگره تر له جهنگدا له من لیرانتری، سویند به خوا ته نها
بڼ تر م ه لگرت} .

پاشان بانگی له موسلمانان کان کرد: نه ری رازین به وهی خالید بڼیته سرکرده تان..؟
وتیان: به لی..

نه مچا نه م بلیمه ته چوپوه سر نه سپه کی و، نالاکه ی به دهستی راستی ه لگرت و به ره و
پښه وه که و ته ری و وه که نه وهی له چنه دهر گایه کی داخوا بدات که ساته وه ختی کرانه وهی
هاتوه له به رده م ری گایه کی دور و درژدا تا نه م پاله وانه هیدی هیدی به سریدا پروات، له کاتی
زیانی پښه مېر و پاش وه فاتیشیدا، تا به بلیمه تیه له پاده به دهره کی قه دهر بیگه به نیته
کارنک که خودا له چاره ی نویسیوه..

پاش نه وهی که چاره نویسی جهنگه که دهرکه وت، خالید سرکرده ایته سوپای گرت
دهست، جا قوریانی موسلمانان کان زور زور بوو، و باله کانیان شکابوو و.. سوپای رومی بی
شوماری له راده به دهر و راهاله ریش، سرکه وتوو، به ده ماغ بوو..

له توانای هیچ لیها توییه کی جهنگیشدا نه بوو که هیچ له سر نه نجامی شه په که بگوریت، و
تیندا شکست خواربوو بکاته سرکه وتوو، سرکه وتوو بکاته لور او..

تا که کارنکیش که چاره پڼی بلیمه تیک بوو نه نجامی بدات، راگرتنی زیان لی که وتنی سوپای
موسلمانان بوو، دهر باز کردنی پاشماوهی بوو به ساغی، واته کشانه وهی خورپاریزی که
پاشماوهی هیزی به شه پها توو له گزپه پانی جهنگه که دا له تیاچوون دور ده خاته وه.
نه م کشانه وهی ش له و جیگایه دا به هیچ چورنک نه دهره کر..

به لام، گهر راستیش بیته که (هرگیز نابیت مه حال له دلی که سی مرده دا ه بیته) نه وا کی
هیه دلی له خالید نازاتر بیته و، له و بلیمه تر و به رچاو پوونتر بیته..!!؟

نالیرهدا شمشیری خودا هاته پښه وه وه که چاوی باز به هردوو چاوی له گزپه پانی
جهنگه که ورد بوویه وه و، به لیرانیه که ی خوی زور خیرا نه خشه ی داده نار.. سوپاکه ی دابهش
ده کرد له کاتیکدا که جهنگ له گهر مه یدا بوو، ده یکرد به چنه ددهسته په که وه، هر ددهسته په که
چالاکي خوی بڼ دیاری ده کرد و، هونری له راده به دهر و لیرانی زوری خوی خسته گهر تا
توانی که لیرانکی فراوان و به رین له ریزی سوپای رومدا دروست بکات و، موسلمانان ساغ و بی

زیان لیبه وه ده‌ریاز بوون، پاش ئه‌وه‌ی به‌هۆی بلیمه‌تی پالهلوانی ئیسلامه‌وه له‌کاره‌ساتیک
رزگاری بوو که له‌وه‌دا بوو روویدات...!!

له‌م‌جه‌نگه‌شدا پینهمبهری خوا ﷺ ئه‌وانازناوه مه‌زنه‌ی به‌خشیه خالید..

قوربه‌ش په‌یمانی خۆیان له‌گه‌ڵ پینهمبهری خوا ﷺ شکاند، موسلمانان به‌سه‌رکردایه‌تی
پینهمبهر ﷺ به‌ره‌و مه‌ککه که‌وتنه پێ..

پینهمبهری خوا خالیدی کوپی وه‌لیدی کرده سه‌رکرده‌ی لای راستی سوپاکه..

خالید وه‌ک سه‌رکرده‌یه‌ک له سه‌رکرده‌ی موسلمانان و، ئومه‌تی ئیسلام، چوو به‌ ناو
مه‌ککه، پاش ئه‌وه‌ی وه‌ک سه‌رکرده‌یه‌ک له سه‌رکرده‌کانی سوپای بته‌پرستی ده‌شت و
کتیوه‌کانی بۆ ماوه‌یه‌کی زۆر ناشنای بوون..

یاده‌وه‌ریه‌کانی مندالی که‌وته بێر، ساته شیرین و خۆشه‌کانی و.. یاده‌وه‌ری لاوتی و،
کالته و گه‌په به‌هاواره‌کانی.. هاته‌وه پێش چا و..

پاشان یاده‌وه‌ریه‌کانی ئه‌و رۆژگاره نوور و درێژه ده‌یه‌نینته جۆش که ته‌مه‌نی خۆی تیدا
کرده قوربانیه‌کی دۆلۆ بۆ بته بێر ده‌سته‌لات وه‌یج و پوچه‌کان..

به‌ر له‌وه‌ی که دلی هه‌ست به‌په‌شیمانی بکات له‌سایه‌ی دیمه‌نیکی جوان و به‌رزیدا
راچله‌کی..

دیمه‌نی رووناکی داپۆشه‌ری مه‌ککه.. دیمه‌نی ئه‌و بێده‌سه‌لاتانه‌ی که تا ئه‌و ساته
جه‌سته‌یان شوینه‌واری نازار و ئه‌شکه‌جه‌ی پێوه‌یه و، ده‌گه‌رپننه‌وه بۆ ئه‌و زنده‌ی که به‌ سه‌تم
و زۆرداری لێی ده‌رکران، ئیستا له‌گه‌ڵ هیله‌ی ئه‌سه‌په‌کانیادا ده‌گه‌رپننه‌وه بۆی و، له‌ژێر سایه‌ی
ئالا شه‌کاره‌کانی ئیسلامدا و.. ئه‌وه‌ی بوونی به‌ په‌نهانی به‌گویتی به‌کدیاباندا ده‌چریان له‌مالی
ئه‌رقه‌م ئه‌مۆڤ گۆڤوه بۆ ده‌نگی به‌رزنی (الله اکبر) که مه‌ککه ده‌له‌رینننه‌وه وه (لا اله الا الله)ی
سه‌رسوپه‌ینه‌ری سه‌رکه‌وتوو، که وه‌ک ئه‌وه وایه گه‌ردوون له‌گه‌لیدا بێت و، وه‌ک ئه‌وه‌ی هه‌ر
هه‌مووی جه‌ژنی بێت...!!!

ئهم موعجیزه‌یه چۆن بوویدا...؟

چ راهیه‌ک هه‌یه بۆ ئه‌وه‌ی بوویدا؟

هیچ.. هیچ شتیکی نه‌یه ته‌نها ئه‌و نایه‌ته نه‌بیت که لێشای سه‌رکه‌وتوو له‌ میانی (لا اله الا
الله) و (الله اکبر) هه‌کانیدا ده‌یلن، له‌ کاتیکدا که هه‌ندیکیان به‌شاده‌وه له‌ به‌کدی راده‌میتن و
ده‌لین:

﴿وَعَدَ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ﴾ به‌لێنی خواجه و، خواش له‌به‌لێنی خۆی لا
نادات!! الروم/ ۶.

خالد سهری بهرز دهکاتوه و، بهو پهړې ریز و خوښی و سنگ فراوانیه وه له نالاکانی
نیسلام راده مینیت که له ناسودا ده شه کینه وه و، به خوی ده لیت:

— به لئی.. نه مه به لیتی خواجه و، خوداش له به لیتی خوی لانات.. !!

پاشان سهری سوپاسگوزاری له بهرامبر به خششی په روه ریدگارا داده نه وینیت که
رینمونی کرد بق لای نیسلام و له م روزه مه زنی رزگارکردندا کردیه به کیک له وانه ی نیسلامیان
به روه مه که ه لگرتوه .. نه ک نه وانه ی رزگارکردن ناچاریان دهکات موسلمان بین..

خالد له به نای پیغمبر خوادا ده مینیته وه و، توانای لیته توی خوی ده خاته خزمهت
نه و ناینه ی که له ناخی دلپوه بهوای پی هیناوه و، هم مو ژانی خوی نه ز کردوه بوی.

پاش نه وه ی پیغمبر خواداش که پاره وه بق لای په روه ریدگاری بالا دست و، (نه بویه کری
صدیق) ترکی جی نشینی گرتنه ستر و، گیزه لوکسی ه لگه پاره ده ستر ریزیکار و

فیلبازه کان ه لیکرد و به نه پهی سوور بوو و ه ستانه وه ی پر هات و ه راپاره و نابلوقه ی ناینی
نویی ددها .. (نه بو به کر) له په کام سهرنجاندا چاوی ده که ویته سر پاله وانی نه و ه لویسته

و پیاوی گونجاوی نه و سات .. باوکی سوله یمان، شمشیری خودا، خالدی کوی وه لید .. !!
راسته که نه بویه کر دهستی نه کرد به شه پ له نژی ه لگه پاره کان بهو سوپایه نه بیت که

خوی سه رکردایه تی ده کرد به لام نه وه هیچ ریزگر نه بوو له وه ی که نه و خالدی دانا بوو بق ریزی
به کلارکرنه وه و، خالد له جهنگی به کلارکرنه وه دا که مه تر سیدارترین جهنگی ه لگه پاره کان

بوو، پیاوی لیته توی و قاره منی خه مخوری بوو..

له کاتیکدا دهستی ه لگه پاره کان خویان ساز ده کرد بق نه نجامدانی پیلانه گوره که یان،
خالیفه ی مه زن (نه بویه کر) سوور بوو له سر نه وه ی که خوی سه رکردایه تی سوپای موسلمانان

بکات و، گوره هاوه لان ه وانی زوریان دا بق وازهینان له و سووریونه ی، به لام بی نه نجام بوو و
زیاتر سوور بوو..

له وانه یه ویستبیتی به وه نه و ره وشه ی که خه لکی بانگ کردبوو بق شه پ کردن گرنگی و
بایه خیکی زیاتری پی بدات، به بچوونی نه و ته نها به شداری کردنی له و جهنگ خویناویه دا که

له نیوان هیزی باوه پ و، سوپای ه لگه پاره وه و تاریکیدا روو ده دات نه وه ی پی دوویات
ده کرتیه وه، که هر ده بیت سه رکردایه تی راسته و خوی به شیک یان هم مو سوپای موسلمانان

بکات..

له راستیدا گیزه شیوینی ه لگه پاره کان سه ره پای ده سته پیکرنی وه ک یاخیبوو نیکی نه یار،
به لام مه ترسی زور بوو..

هم مو نه وانه ی داخ له دل بوون بهرامبر نیسلام و تیکرای نه وانه ی که له بوسه دا بوون بوی
درفه تی ده گهنی خویان چنگ که وت — نیدی له نیو هوزه عره به کاندای بیت — یا له سر

سنور، که ده سته لاتی زوم و فارسی زیاد ده کرد،

نو دمه لاته ی که هستی ده کرد نیسلام گه وره ترین مه ترسیه له سهری، هر بویه دهستی دابویه ناشووب گیزی له ریگای خویه وه و له پشت پرده وه...!!
 نه وه بوو ناگری ناشووب که له نیوان هژره کانی نه سه د، غه طغان و، عه بهس و، طیه و، ذبیان دا، مه لگیر سا..

پاشان هژره کانی (بهنی عامر و، مه وازین و، سولهیم و، بهنی ته میم) یچی گرت وه...
 هیشتا پینکا گزان روی نه دابوو گوردرا بوو بق سوپایه کی دهیان هزار جهنگاوه ری له خق گرتیوو..

خه لکی به حرهین و، عومان و، موهرهش، به دم شو پلانه ترسناک وه چوون و، نیسلام رو به روی ترسناکترین گرفت بوویه وه و، خاکی ده ورویه ری موسلمانان بوویه ناگر..
 به لام، نه بو به کر له ویدا ناماده بوو!!

نه بو به کر جله وی سر کردایه تی سوپای گرت دهستی و له گه لیاندا که وته پی به ره شوینی هژره کانی بهنی عه بهس و، مور و، ذبیان، که به له شکر یکی می شو ماره وه بوی هاتبوون..
 شه دهستی پینکد و دریزه ی کیشاو، موسلمانان تییدا سرکه و تنیکی گه وره و مه زنیان به ده سته یتا..

سوپای موسلمانان له مدینه جیگیر نه بوو بوویه وه، خه لیفه ناماده ی کردن بق جهنگیکی دیکه..

سات له دوی ساتیش هوالی مه لگه پاره کان و کوبوونه وه کانیان زیاتر مه ترسیدار ده بوو

نه بو به کر به سر کردایه تی سوپایه ک بق جاری دووم که وته پی، به لام گه وره هاوه لان نارامیان نما و، به کده نگ بوون له سر نه وه ی که خه لیفه له مدینه بمینیتته وه، نه وه بوو نیامی علی ریگای به نه بو به کر گرت و جله وی نه سه به کی گرت که به سواریه وه و له پیش سوپاکه ی وه ده ریشت و، پی و ت:

{ به ره و کو، نه ی جی نشینی پیغه مبه ری خوا...؟؟

من هر نه وه ت پی ده لیم که پیغه مبه ری خوا له رژی نوخودا پی فهرمووی:

شمشیره که ت بخه ره وه کیلان و به خوت دلته نگمان مه که..}

خه لیفه ی موسلمانان به رامبر به کده نگیه کی سووی موسلمانان رازی بوو که له مدینه

بمینیتته وه و سوپاکه ی کرد به یازده کومه له وه .. رژی هریه که یانی دیار کرد..

خالیدی کوپی وه لید سه رده سته ی به کیک له و کومه له گه ورانه بوو..

کاتیکش خلیفه ټالای ددایه دست هر نه مریک، بهرو لای خالید هات و پتی وت:
 { له پیغهمبری خوام بیست دهیفرموو: باشترین بندهی خوا و، لیها تووی هوزه، خالیدی
 کوړی وه لید، شمشیریک له شمشیریکانی خوایه، خوی گوره زالی بکات به سر بوی باوه پ و
 بوو پوه کاند! ..

به مجوره خالید بردهوام له سر ریبازی خوی بوو و، سوپاکهی له جهنگیکه وه
 دهگوژیابه وه بوی جهنگیکي دیکه و، له سرکه و تنیکه وه بوی سرکه و تنیکي تر، تا جهنگي
 په کلاکرینه وه بهریا بوو..

نه ما له ووی، له یه مامه (به نو حنیفه) و نه و هوزانهی که دابوویانه پالیان، مه ترسیدارترین
 سوپای هه لکه پراوه کانیان پیکه پنا بوو، به سر ریکایه تی (موسه یله مای دروژن) ..

هه ندیک له سوپای موسلمانان کانیس روو به پرووی سوپای موسه یله مای بوو بوویه وه، به لام
 مه به سستی خویان به دست نه هیتا بوو..

جا فرمانی خلیفه به سر کردهی لیها توو راگه یه نرا بهرو لای (به نو حنیفه) بکه ویته
 ری..

خالیدیش به ریکوت..

(موسه یله مای)، هر که زانی (خالید) به ریکه وه یه بهرو لایان، سوپاکهی ریکسته وه و،
 کردیه مه ترسیه کی راسته قینه و، رگا به ریکي ترسناک..

هر دوو دسته به یکه گه یشتن..

کاتیک له پراوه کانی میژوودا سر گوزشتهی نه و جهنگه گوره یه ده خوینیته وه، سرسام
 ده بیبت، چونکه خوت له بهرام بهر جهنگیکدا ده بینیته وه که له درندایه تی و جهور و سته مدا له
 شه ریکانی نه م سرده م ده چیت، با له جوړی چه ک و رهوشی جهنگیشدا جیاواز بن..

خالید له گول سوپاکه یدا چوویه سر گردیک به سر یه مامه دا ده پروانی و، موسه یله مای
 به لوت به رزی و له خویایی بوونه وه هات، ریزه کانی سوپاکه ییشی له زوریدا کورتاییه که ی دیار
 نه بوو..!!

خالید سرده سته یی و ټالاکانی دایه دست سر کرده کانی سوپاکهی و، هر دوو سوپا
 به یکه کدا گژان و، جهنگیکي سامناک بهریا بوو.. زور سامناک و.. شه هیدی موسلمانان به دوی
 په کدا وک گولی باخچه یه ک ده که ورتن که بهر ره شه بایه کی تووند که و تیبیت..!!

خالید بالا ده سستی توانای نوژمنانی به دی کرد و، به نه سپه که یه وه چووه سر
 ته پؤلکه یه کی نریک و، سر دنجیکي خیرای قول و زیره کانه ی گوړه پانی جهنگه که ی دا..
 دست به چی ه سستی به خالی لاوازی سوپاکهی کرد و ژماردی..

بینی که به هوی نه و کاره کت و پړه ی سوپای موسه یله مای هیتای به سر یاندا ه سست کردن
 به لیپر سراویتی لاواز بووه، هر بویه له هه مان چرکه ساتدا بهریاریدا که دلی تی کرای موسلمانان

به رامبه هه ست کردن به بهرپرسياريتی تا نه په پي راجله کينيتت.. نه وه بوو روشت و بانگی له دسه و باله کانی سوپاکه ی کرد، شوینه کانی سر له نوی له گډه پانی شه پدا بق دیاریکردنه وه، پاشان به دهنګه دلیره کسې هاواری لیکردن:

{به پښکون، با نه مړی توانای هه موو زیندوویه که به دی بګه یین}..

هه مووتان بږن.

نه مچا موهاچیره کان له ژیر نالای خویاندا به پږی که وتن، نه نصاره کانیش له ژیر نالای خویاندا {هه موو پوله ی باوکیګیش له ژیر نالای خویدا}..

به مجوره به ته اوای بوون بوویه وه که شکست هات له کوپه دیت و.. دهروونه کان زیاتر په رویشی دایګرتن و، رووناکتر بوون و، پر بوو له جه سووری و نازایه تی..

خالیدیش ماوه ماوه، (الله اکبر) و (لا اله الا الله) ده کرد، یان هاواری له سوپاکه ی ده کرد و فرمانی ده کرد به سریاندا و، شمشیره کانی سوپاکه ی ده گډوی بق نه وه قه درانه که گه رانه و بیان نیه و، هیچ شتک ریګر نیه له بهر دم مه به سته کانیدا..

له چنه خوله کینکی دیاریکراودا ریزه وی جهنګه که گډا و سه ریازه کانی موسه یله مه به دیان و، سدان و، هزارانیان ئی ده کوت وه که میشتیک که به هوی هه ناسه ی پاککه ره وه ی برسکه یه کی له ناو به ره وه هه ناسه ی ئی پرا بیتت..!!

له راستیدا خالید وه که کاره با سوور بوون و جه سووری خوی گواسته وه بق سه ریازه کانی و، گیانی چوویه نیو هه موو سوپاکه یه وه.. نه وه ش یه کیک بوو له خاسیه ته کانی بلیمه تیه سه رسره پینه ره که ی..

به م شتویه مه ترسیدارترین و توند و تیزترین جهنګی هه لگه پراوه کان نه نجام درا و، (موسه یله مه) کوژدا..

لاشه ی سه ریازه کانیشی گډه پانی جهنګه بیان ته نی بوو و، بق هه تا هه تابه خول درا به سه نالای درق خوازاندا..

له شاری مه دینه ش خه لیفه نویژی سوپاسگوزاری بق په روه ردگاری بالا ده سستی کرد که نه و سه رکه وتنه و نه و پاله وانه ی پی به خشیوون..

نه بویه کر به هوی تیګه یشتووی و به رچاو پوونیه وه بوی ده رکه وتبوو که نه و هیزه شه ر خوازانه ی له دهوری سنووری ولاته که به تی چ رولیکې مه ترسیداریان هه یه له سه ر چاره نووسی نیسلام و په پیره وکارانی..

فارسه کان له عیراق و.. رومه کان له ولاتی شام، دوو نیمپراتوریه تی تیګشکاون و، چنه تاله موویه کی له تاله مووه به سه ر چوونکیان کرتبووه وه و خه لکیان له عیراق و له شام تووشی خراپترین نازار و نه شکه نجه ده کرد، به لکو به کاریان ده هیتان - که زوره شیان عه رب بوون -

بڼ شه پکردن له دژي نهو موسلماننه عه ره بانهي که به پيدايي ناييني نو پيان به رز کرد بو يوه و، به پاچه کانيان له هم مو قه لاکاني جيهاني کونيان ددها و، بڼ گهني و خرابيه کانيان لا دهرد...!

ناليزه دا، خه ليفهي مه زن و پيروز رينمايه کاني خوي ناراستهي خاليد کرد که به سوپاکه يوه به ره و عيراق بگه ويته پي...!

خاليد ي پاله وانيش رووه و عيراق که وته ري و، نه م لاپه پانه جيگاي نه وه ي تيدا بوايه ته وه که له شوين يه ک له دواي يه کي که زاوه ي سه رگه و تنه کاني به روستينا به، تا به سه رهاتي سه رسوپه يته ره مان به دي بگردايه.

کاري خوي له عيراق به نووسيني نامه بڼ هم مو والي و نوينه ره کاني کيسرا له سه ر شار و ناوچه کاني عيراق ده ست پي کرد...

{به ناوي خوي به خشنده و ميهره بان

له خاليد ي کوپي وه ليده وه بڼ سه رگرده کاني فارس...}

سلاو له و که سه ي شويني هيدا به ت که و تب يت.

دواتر، سوپاس بڼ نهو خودايه ي که خزمه تکاره کانتاني بلاوه پي کرد و، پادشاکانتاني لي سنده وه و، فيل و ته له که ي لاواز کردن.

نهو که سه ي وه ک ني مه نويز بکات و، روو بکاته قبيله مان و، گزشتي شتي سه رپر اوي ني مه ي خوارد نه وه موسلماننه و، نهوي بڼ ني مه هه بي بڼ نه ويش هه يه و، نهوش له سه ر ني مه بي ت له سه ر نه ويشه نه م نامه يه پيتان گه يشت نهوا بارمته م بڼ بنيزن و بينه (ذمي)، دنا، به و زاته ي جگه له و خودايه کي ديکه نيه که سانتيکتان بڼ ده ني تر مردنيان لا خو شه ويسته هينده ي خو شه ويستي زيان له لاي ني وه ...!!!

هه والبه ره کاني که به ره و هم مو لايه کي نارد بوون گه پانه وه بڼ لاي و هه والي نه وه يان پيدا که سه رگرده کاني فارس له عيراق سه رقالي کوز کرد نه وه ي سوپايه کي نون، نه ويش کاتي خوي به فيري نه دا و، سه رپازه کاني خوي برده سه ر ناره وا تا له ناويان بيات و.. زه ويش به شتي وه يه کي سه رسوپه يته ر بڼ ي پيچرايه وه.

له (نوبله) وه، بڼ (سه دير) و، پاشان (نه جف) تا (حيره) و، (نه نبار و) کاظميه) له هه مو وياندا که زاوه ي سه رگه و تني به دواي که زاوه ي نيکه دا ده هات و، له هه مو جيگايه ک شنه باي مو زده نالاي نيسلامي به رز ده کرده وه و زيتر ده سته و بي ده سه لاتان ده هاتنه زيتر سايه ي به لي... زيتر ده سته و بي ده سه لاتاني خه لکي نه و ولا ته ي که فارسه کان داگيريان کرد بوو خرابي ترين سزاشيان ددهان...!

چند جوان و به جي بوو که خاليد شالاره که ي خوي به دهر کردني فرمانتيک بڼ هم مو هي زه کاني ده ست پي کرد:

{جوتیاره کان تووشی زیان مه‌کن و، لئیان گه‌پښ با به‌هیمنی له‌سر کاری خویان بن، مه‌گر که‌سانیکیان که‌بڼ بڼ شه‌رکردن له‌دښتان، نو کاته به‌رامبه‌ر شه‌رکه‌رانیان بجه‌نگن} .. به‌سوپا سه‌ربه‌رزه‌که‌پوه وه‌ک چه‌قو به‌سر که‌ره‌ی تازه‌دا به‌پښی رویشت تا له‌سر سنووری شام راوه‌ستا ..

تا له‌ویدا سه‌دای بانگه‌ران و، (الله اکبری رڼگار یخو ازان دهنگی دایه‌وه .

بلئی رومه‌کان له شام گوئیستی بوین ..؟؟

یان له‌و (الله اکبر) انه‌دا به‌سر چوونی رڼگار و، جیهانی خویان بڼ ده‌رکه‌وتبیت ..؟؟ به‌لئ، گوئیان لئ بوو و .. راجله‌کین و .. بریاراندا که‌سه‌رشیتانه‌ جه‌نگی بڼو می‌دی تیاچوون نه‌نجام بدن !!

نو سه‌رکه‌وتنه‌ی ئیسلام به‌سر فارسه‌کاندا له‌عیراق به‌ده‌ستی هی‌نا بوو مژده‌ به‌خشی سه‌رکه‌وتنیکی هاوشپوه بوو به‌سر رومه‌کاندا له شام ..

نه‌نجا نه‌بویه‌کری صدیق چه‌ندین سوپای ناماده‌ کرد و، بڼ سه‌رکه‌دایه‌تیشی چه‌ند که‌ستیکی لئیاتووی هه‌لیژارد که‌ بریتی بوو له‌ نه‌بوعوبه‌یده‌ی کورپی چه‌رپاچ و، عمیری کورپی عاص و .. یه‌زیدی کورپی نه‌بوسوفیان و، پاشان معاویه‌ی کورپی نه‌بو سوفیان ..

کاتیک که‌ هه‌والی نه‌و سوپایانه‌ گیشت به‌ ئیمپراتوری روم، ناموزگاری وه‌زیر و سه‌رکرده‌کانیان کرد که‌ له‌گه‌ل موسلماناندا پڼکڼین و، نه‌چنه‌ جه‌نگاننکی نڼرلوه‌وه له‌ دښان ..

به‌لام وه‌زیر و سه‌رکرده‌کانی سووریوون له‌سر شه‌ر کردن و رایان گه‌یاند که‌:

{سویند به‌خواری به‌ نه‌بویه‌کر ناده‌ین که‌ نه‌سه‌که‌ی به‌پښتته‌ خاکمانه‌وه} ..

سوپایه‌کیان ناماده‌ کرد که‌ ژماره‌ی ده‌گه‌یشته‌ نوسه‌د و چل هه‌زار جه‌نگاوه‌ر.

سه‌رکرده‌ی موسلمانه‌کانیش په‌یامی ترسناکی هه‌لوپسته‌که‌یان نارد بڼ خه‌لیفه‌،

نه‌بویه‌کریش وتی:

{سویند به‌خواری چاره‌سه‌ری دهری دلیان به‌خالید ده‌که‌م} !!!

(کوژه‌ری وه‌سوه‌سه‌کانیان) .. وه‌سوه‌سه‌ی هه‌لگه‌پانه‌وه و دوژمنایه‌تی و شپړک، فرمانی

خه‌لیفه‌ی پڼ گیشت که‌ به‌ره‌و شام بکشیت، تا ببیتته‌ نه‌میری نه‌و سوپایانه‌ی ئیسلام که‌ به‌ر

له‌ نه‌و به‌ره‌و نه‌وئ چووه .

خالید ده‌ست به‌جڼ فرمانه‌که‌ی به‌جڼ هی‌نا و، (موسه‌نای کورپی حاریسه‌ی له‌ جڼگای

خوی له‌ عیراق به‌جڼ هی‌شت و له‌گه‌ل نه‌و سوپایه‌یدا که‌ هه‌لیژارد بوو که‌وته‌ ری تا گه‌یشته

نه‌و جڼگایانه‌ی که‌ موسلمانه‌کانی تیدا بوو له‌ شام و، به‌ بلیمه‌تیه‌ سه‌رسورپښته‌ره‌که‌ی سوپای

موسلمانانی رڼکخست و شوینی گودجای بڼ دیاریکرد به‌ماوه‌یه‌کی که‌م، له‌ نیوه‌ندی جه‌نگ و

به‌ره‌و بوو نه‌وه‌شدا، له‌ نڼو جه‌نگاوه‌ره‌کانیدا وه‌ستا و وتاریکی ناراسته‌ کرد، له‌پاش

سوپاسگوزاری و ستایشی په‌روه‌ردگاری وتی:

{ ټمړې روژنيکه له روژه کاني خوا، نايبت کهس شانازی تيدا بکات و خوی پتوه هلبنيت..
 دلسوزانه تيبکوشن و مېهستان تنها خوا بيت له کاره کتان و، ورن با ټميريتي
 دستا و دست پي بکين - واته بيگورينه وه - په کيکمان ټمړې ټمير بيت، په کيکي ديکه
 سبه يني، په کيکي تر دوسبه ي، تا هر ه مو ټميريتي ده کن } ..
 ټمړش روژنيکه له روژه کاني خوا..

چ ده ستپيکي که شهنگ و جوانه !!!

* نايبت کهس شانازی تيدا بکات و خوی پتوه هلبنيت..

ټمېش زياتر که شهنگ و جوانتره و ټمېه کدار ترين خواريزني (وهرع) !!

ټم سرکرده ژير و مېزه به زالکړدي که ساني ديکه به سر خويدا هېچ که می نه کرد، له
 کاتيکدا که خليفه کردبويه سرکرده ي ه مو سوياکان به تيکړاي ټميره کانيشيانوه، به لام
 ټو نهويست که بيته پالپشتيک بؤ شهيتان له سر دلې هاوه لاني و، دهستي له و مافه
 ه ميشه ييه ي له ټميرايه تي هلگرت و کرديه سره له نيوان ه مووياندا وه که يه ..
 ټمړې ټميرک .. سبه يني ټميرکي ديکه .. دوسبه يش په کيکي تر و .. به و شپوه يه تا
 دوايي ..

سوپای رويمش به ژماره ي زور و چهک و تفاقيه وه، شتيکي پر مه ترسي بوو ..

سرکرده کاني روم زانيان که کات له بهر وه وندي موسلماناندي و، دريژه کيشاني جهنگ
 و زوربوني شه پگان سرکه و تنيکي ه ميشه بيان بؤ دسته بهر ده کن، له بهر ټوه بهرارياندا
 که ه مو سوياکانيان له يک شه ردا کل بکه نه وه بؤ سر عرب تا پاش ټو جهنگ
 شويته واريان نه مي نيت، بيگومان موسلمانان له و روژدا ه ستيان به بيم و مه ترسيه کي وه
 کرد بوو که دل و دهر وونه گيان له سر دهسته کاني خسنبووه دل راوکي و ترسان.

به لام له ټاوه ها کاتيکي رهش و ناخوشدا خوی په نهان دابو بؤ خزمه تکړديان و،
 بهر به ياني هيو و سرکه و تن ه مو گيانيانې ده تني !!!
 جا دهسته لاني روم و ژماره ي سوپای هر چند بيت، ټوبه کر، که پياويکي سه رنسه،
 وتي:

{ خاليد بزيان } !!!

{ سوپند به خوا چاره سري دهردي دلان به خاليد ده کم } ..

ده با روم به ه مو هرا و هزيانانوه بيته به رامبر موسلمانانې له ناو بهريان !!!
 خاليدې کوپي و ليد سوپاکي برد و، کردي به چند دهسته يه که وه، نه خشه يه کي نوتي بؤ
 ميژش بردن و کشانه و دانا که له گال شپوانې رومه کاندا ده گونجا پاش ټوه ي که شاره زاي
 هژکاره کاني فارسه کاني برايان بوو له عيزاق و .. ه مو پيوانه يه کي بؤ جهنگ که دانا ..

زږد سیر بوو، شه پره که بهو شیوه یه روویدا که خالید نه خشه ی بڼ کیشا و بڼی چوو، هه نگار به هه نگار، جوله به جوله، به پاده یه که وهک نه وهی پیشبینی ژماره ی لیدانی شمشیر کانی جهنگه که ی کریدیت، له مه زنده و پټوانه یدا هیج هه له ی نه کرد بوو...!!
هه موو په لامارنک که پیشبینی کردبوو له لایه ن رومه کانه وه بکریته سهریان، نه نجامیان دا..

هه موو کشانه وه یه که پیشبینی کرد کردیان..
به له وهی جهنگه که روویدات نه وهی که میک سهرقالی کردبوو، پیشبینی کردنی هه له اتنی هه ندیک له سوپا که ی بوو - به تاییه ت نه وانه ی که تازه موسلمان بوو - پاش نه وهی که بینی دیمه نی سوپای رومه کان چه ند ترس و تو قانندی خسته دلایانه وه..
له راستیدا بلیمه تی سهرکه وتنی خالید له یه که شندا خوی دهنواند، که نه ویش دامه زراوی بوو، دهیزانی که هه له اتنی نوو که س و سی که س، ده کریت پچرپچری و ترسیک بخاته نیو سوپا که یه وه که هه موو سوپای دوژمن نه توانیت بیکات..
له پټناوی نه وه دا، زږد توند و تیز بوو - به لام چ توند و تیزییه که - به رامبه ر نه وانه یه که کانیان فری دهن و هه لدین..

تا له و شه په دا به تاییه ت - شه پری یه رموک - پاش نه وهی که سوپا که ی شوینی خویان گرت - بانگی نافرمانی موسلمانی کرد - و بڼ یه که مجار شمشیری دانه دست و، فرمانی پیکردن، که له گشت لایه کی پشتمی موسلمانانه وه رابوه ستن و، پټی وتن:
{نه وهی پشتمی هه لکرد و هه له ات، بیکوژن}..

نه وهش ناوردانه وه یه کی چاک بوو کاری خوی به باشی پټکا...!!
به له ده سټپیکردنی شه پره که سهرکرده ی سوپای روم دلاوی له خالید کرد که بڼی ده ریکه ویت تا چه ند وشه یه کی پی بلیت..
خالید بڼی هاته دهره وه و، له شوینی به تالی نیوان هه ردوو سوپا که دا، به سواری نه سه کانیانه وه روویه رووی یه کدی بوونه وه..
(ماهان) ی سهرکرده ی روم به خالیدی وت:

{زانیومانه که تنه ا بی به رگی و برسیتی له ولاتی خوتانه وه هیتاونی..}

جا نه گه ر پټان خوشه هه ریه که تان پو شاک و خوارده مهنی و ده دیناری دهنه می و، بگه پټنه وه بڼ ولاتی خوتان، بڼ سالی داهاتووش به هه مان شیوه بټان دهنیرم}...!!
خالیدی مهرد و پالوان ددانه کانی له سه ر یه که توند کرد و، تیگه یشته که قسه کانی سهرکرده ی روم چ بی نه دهبیه کی تټدایه ..

بویه بپاری دا که وه لایمکی گونجای بداته وه و، پتی وت:
 {بزانه وه که وهی تو باست کرد برستی نهی هیناوینه ته دهره وه، به لام نیمه که سانیکن
 خوین دهره خوینه وه، زانیمان که هیچ خوینیک خوشتر و چاکتر نیه له خوینی روم، له بهر نه وه
 هاتن}!!!!

نه ما خالیدی پالوان جله وی نه سپه که ی گرت و گه پرايه وه نیو سوپاکه ی و، نالا که ی
 به رز کرده وه و ده ستنیکردنی جه نگی راگه یاند...
 {الله اکبر}..

{شنه ی پای به هشت هه لیکرد}..
 سوپاکه ی وه که موشه کی هاویژراو دهره چوو.
 جه نگیکی بی وینه له سهختی و نارچه تیدا دهستی پیکرد..
 رومه کان وه که کتو به چوند دهسته یه که هاتن..
 موسلمانان که به جوری به رپه رچیان دانره که چاوه پوانیان نه کرد بوو..
 موسلمانان که گیانفیدای و خوراگریه کی وایان نواند که عاقله ندانی سه رسام ده کرد..
 ((نه وه تانی له کاتی گهرمه ی شهردا یه کیکیان له (نه بو عوبه یده ی جه پراح) نزیک ده بیته وه و

پتی ده لیت:

{من زور سووم له سهر شه مید بوون، جا هیچ پیوستیه که هیه به پښه مبهري څوانه که
 پتی که یشت پتی رایگه یه نم}؟!
 {به لی.. پتی بلای نهی پښه مبهري خوا نه وهی په روه ردارمان واده و به لینی پیدا بوون
 به راستی بینیمان}..

نه ما پیاوه که وه که تری هاویژراو دهره پری و.. به نومیدی تیاچوون و کوتایی هاتنی
 چویه نیوه ندی نارچه تیه کان و.. به شمشیره که ی لینی ده دان و، به هزاران شمشیر لینی ده درا
 تا شه مید بوو...!!

نه وه تا ((عیکر مه ی کوپی نه بو جه هل)) یش..

به لی.. کوپی نه بو جه هل..

کاتیک چه پزکی روم له سهری قورس ده بیته هاوار له موسلمانان ده کات و ده لیت:
 {بهر له وهی که خوا ریئتوینیم بکات بق لای نیسلام زورم شهر دزی پښه مبهري څوانه
 کردوه، جا نه میر له دوژمنانی خوا هه لیم}??

پاشان هاواریکرد: {کی به لاین ده دات له سهر مردن}..

جا ژماره یه کی زوری موسلمانان که به لینیان پیدا له سهر مردن و پیکه وه چونه نیو
 جه رگه ی جه نکه که وه، به دوا ی سهر که وتندا ویل نه بوون، به لگو شه میدیان ده ویست و.. پاشان
 به روه به لاین و فرؤشته که یان چوون و، شه مید کران...!!

((ئوانه‌ی دیکه‌ش به‌سه‌ختی بریندار کراون، ئاویان بۆ ده‌هینریت ده‌میانی پی ته‌ر بکن، کاتیک ئاوه‌که ده‌هینریت بۆ که‌سی یه‌که‌میان، ئاماژه‌ی به‌ ئاوگیره‌که‌دا که بیدا به‌و برایی ی له‌ ته‌نیشتی‌وه‌تی و برینه‌که‌ی له‌م سه‌ختره‌ و، زیاتریش تینوویه‌تی، کاتیک ئاوه‌که بۆ ئه‌ویش ده‌به‌ن، ئه‌ویش لای خۆیه‌وه‌ ئاماژه‌ی بۆ ئه‌وه‌ی ته‌نیشتی کرد، که بۆ ئه‌ویشیان برد ئاماژه‌ی بۆ ئه‌وه‌ی ئه‌و لایه‌وه‌ی کرد..

به‌مجۆره‌.. هه‌تا گیانی زۆریه‌یان به‌تینوویه‌تی ده‌رچوو.. به‌لام جوانترین لیپران و خۆنه‌ویستی بوو!!
به‌تی..

له‌ راستیدا جه‌نگی (یه‌رموک) بواریکی زۆر که‌م وینه‌ بوو بۆ گیانفیدایی.
له‌نیۆ تابلۆکانی خۆبه‌ختکاری سه‌رسوره‌هینه‌ردا که لیها توویه‌ جه‌سوره‌کان وینه‌یان کیشا، ئه‌مه‌ تابلۆیه‌کی دیاره‌.. تابلۆیه‌که‌ وینه‌ی خالیدی له‌ خۆ گرتوو له‌ پێشه‌وه‌ی سه‌د سه‌ریازیه‌وه‌ -زیاتر نا- که دژی هاتنی رۆمن، ئه‌و رۆمه‌ی ژماره‌ی سه‌ریازه‌کانی چل هه‌زار که‌سه، خالید هاوار له‌و سه‌د که‌سه‌ی که له‌گه‌لیایه‌تی ده‌کات:
{ سویند به‌و زاته‌ی گیانی منی به‌ده‌سته‌ رۆمه‌کان ته‌نها هینده‌ ئارام و هیزیان ماوه‌ که بپینتان.

منیش ده‌خوازم که خوای گه‌وره‌ شانه‌کانیان بخاته به‌ر ده‌ستتان..

سه‌د که‌س.. روه‌به‌پووی چل هه‌زار ده‌به‌نه‌وه‌ و.. سه‌ریش ده‌که‌ون!!

به‌لام سه‌ر سوپه‌مان بۆچی؟؟

ئهی ده‌له‌کانیان لیوان لیو نیه‌ له‌ بڕوا بوون به‌خودای به‌رزی بالا ده‌ست..؟؟ و بڕوا به‌ پیغه‌مبه‌ره‌ راستگر و ده‌ستپاکه‌که‌ی ﷺ؟؟ و بڕوا به‌ کیشه‌که‌ی، که له‌ هه‌موو کیشه‌کانی ژیان زیاتر، چاک و، رینما کار و، ریزداره‌؟

خه‌لیفه‌که‌شیان (ئه‌بوه‌کری صدیق) نیه‌ په‌زای خوای لی بیت، ئه‌و پیاوه‌ی ئالای به‌سه‌ر دونه‌یادا به‌رز ده‌کریته‌وه‌ له‌ کاتیکدا که ئه‌و له‌ مه‌دینه‌ی پایته‌ختی تازه‌ی جیهانی نوی به‌ده‌ستی خۆی مه‌پی بیوه‌ژنه‌کان ده‌نوشیت و، هه‌ویر بۆ نانی هه‌تیوه‌کان ده‌شیلێت..؟؟

ئایا سه‌رکرده‌شیان (خالیدی کوپی وه‌لیدی) له‌ناو به‌ری وه‌سوه‌سه‌ی سه‌تمکاری له‌خۆبایی بوون و، نوژمنکاری و، شمشیری هه‌لکیشراوی خودا نیه‌ به‌سه‌ر هیزنی دواکه‌وتوویی و، بۆگه‌نی و، بی‌پاوه‌پیه‌وه‌؟؟

ئایا ئه‌مانه‌، وانین..؟

که‌واته، شه‌نهای سه‌رکه‌وتن هه‌لبکه‌..

به‌ به‌هیزنی و ده‌سته‌لات و، سه‌ره‌رزی و، توندییه‌وه‌ هه‌لبکه‌..

له راستیدا بلیمه تی (خالید) سرکرده پیښه وایانی سوپای رومی سرسام کرد بوو، بهجوریک وای له یه کتیکیان کرد که ناوی (جرجه) بوو بانگی خالید بکات تا له یه کتیک له ماوه کانی پشووی نیو جهنگه که دا بیته پیښه وه بوی.

کاتیک به یه که یشتن، سرکرده ی روم رووی دهمی کرده خالید وتی:
{ئی خالید..}

راستم پی بلی و، دروم له که ل مه که، چونکه مروفی نازاد درو ناکات..
نایا خوای گوره له ناسمانه وه شمشیریکی ناردوه بوی پیغمبره که تان و نه ویش به خشیبیتی به تو و، له هر که ست هه لکیشابیت به زاندووته؟؟.

خالید وتی:

{نه خیر}

پیاوه که وتی:

{ئی بوی ناو نروای شمشیری خودا؟؟}.

خالید پتی وت:

{خوای گوره پیغمبره یکی بوی نارین، هه مان بوو بپوای پی هیئا و هه بوو بپوای پی

نه کرد..

منیش یه کتیک بووم له وانه ی به راستم نه زانی تا خوای گوره دلی بوی لای نیسلام راکیشاین و، به هوی پیغمبره که یوه رینمای کردین و، به لینمان پیدا..

پیغمبره ریش پاراپاوه بوم و، پتی فرموم: تو شمشیریکی له شمشیره کانی خوا، بهم جوړه ناو نرام..

سرکرده ی روم وتی:

{بانگه وازی خه لکی بوی چ شتیک ده که ن..؟}

خالید وتی:

{بوی لای یه کخواناسی و، بوی لای نیسلام}

وتی:

{نایا نه و که سه ی نه مپو موسلمان بییت پاداشت و مافی وه ک نیوه ی بوی هه یه؟}

خالید وتی: {به لی، چاک تریشی بوی هه یه..}

پیاوه که وتی: {چون، له کاتیکدا نیوه بهر له و موسلمان بوون..؟؟}

خالید پتی وت:

{نیمه له که ل پیغمبره ی خودا ﷺ زیاوین و، به لگه و موعجزه کانیمان بینی و، حه قی

هر که سیکه نه وه ی نیمه بینیمان بینیبیتی و، نه وه ی نیمه بیستان بیستبیتی که به ناسانی

موسلمان بییت..

به لام ئیوه که نه تاندیوووه و گوڤیستی نه بوون، پاشتر به نه دیتراوی بهواتان هیئاوه، نه وا پاداشتی ئیوه چاکتر و گوره تره گه راستگور بن له نیهت و نهینیه کانتاندا له گه ل خوا { .. سه رکرده رۆمه که هاواری لی هستا و، نه سپه که می به ره و لای خالید تاودا و، له ته نیشتیوه راهه ستا:

{ ئیسلام فیر بکه ئی خالید } !!!..

موسلمان بوو و.. دو رکات نوژی کرد و.. هیچ نوژیکی نیکه دی دای نه وه نه کرد، که هه ربوو سوپا دهستان کرده وه به جهنگ، (جرجهی رۆم) له ریزی موسلماناندا دژ به رۆمه کان به نومیدی به دهسته پانانی شه هیدی جهنگ تا به دهستی هیئا و پتی گه یشت..!!

پاشان. ئایا ئیمه به ره و پووی مه زینتی نیمه نیکی جوانتر نه بینه وه.. که خالید سه رکردایه تی سوپای موسلمانانی ده کرد له وه جهنگه سهخته دا، ئازایانه سه رکه و تن له نیوان که لیه ی رۆمه کاندایه ده ره هینیت، به و راده گومانوای و ترسناکه ی که تیدا به نامه به ری هاتوو له مه دینه وه سه رسام ده بیته که نامه یه کی له خه لیفه ی نوپوه بۆ هیئاوه - نه میری باوه پداران عومهری کورپی خطاب..

سلووی عومهری بۆ موسلمانان تیدا بوو، له گه ل هه والی کزچی دواپی خه لیفه ی پیغمه به ری خوا ﷺ نه بو به کوری صدیق، پاشان فه رمانی کرد به لادانی خالید له سه رکرده یی و، دانانی (نه بو عوبه یده ی جه پراح) له جیگای..

خالید نامه که ی خوینده وه، داوی به زه یی و ره حمه تی بۆ نه بو به کور و سه رکه و تنی بۆ عومهر کرد..

پاشان داوی له هه لگری نامه که کرد که نه وه ی له نامه که دا هاتوو به که سی رانه گه یه نیت و له جیگایه که داینا و فه رمانی پیکرد که به جی نه هیلیت و، نه چیته لای هیچ که س..

نه مچا دهستی کرده وه به سه رکردایه تی جهنگه که و هه والی مردنی نه بو به کور و فه رمانه که ی عومهری شارده وه تا نه و سه رکه و تنه دیت که نزیک بۆ نه وه..

زهنگی سه رکه و تنی لی دا و، رۆمه کان تیکشکان..

نه مچا سه رکرده ی پاله وان له نه بو عوبه یده چوو به پیشه وه وه ک سه ریا زیک سلو له سه رکرده که ی بکات، سلووی لیکرد و.. له سه ره تا دا نه بو عوبه یده وه ک گالته یه که له گالته کانی سه رکرده یه که سهیری کرد که سه رکه و تنیکی به دهست هیئا بیته به ییری که سدا نه هات بیته..

به لام هینده ی نه برد سهیری کرد راستیه کی ته واوه، چوو نیو چاوانی خالیدی ماچ کرد و، مه زنی ده ربوون و ئا کاره کانی خالیدی ده ژمارد.

گه پانه وه یه کی میژووپی دیکه ش هه یه، ده لیت: نامه که له نه میری باوه پدارانه وه بۆ نه بو عوبه یده نیرنرابوو، نه بو عوبه یده ش هه واله که ی له خالید شارده وه تا جهنگه که ته واو

جا هر کامیان بیت.. نو او ریښای خالید له هر دوو باره که دا مه به سستی نیمه یه..

به راستیش ریښایکی ژور قه شنگ و مهن و به رز بوو..

له همو ژبانی خالید دا هیچ ه لویستیکی دیکه به دی ناکم که دلسوزی قول و راستگری

به تینی ناو ها بخاته پوو..

لای نو وه کو په که، نه میر بیت، یا سه ریاز..

نه میرایه تی وهک سه ریازیتی وایه، هر په که پان هؤکاریکه و نهرکی سه رشانی خوی به رامبر

خودا که بپوای پی هیناوه و، به رامبر پیغه مبره که ی که به لینی پیی داوه و به رامبر نو

ناینه ی که له نه ستوی گرتووه و له سایه ی نالا که یدا روشتووه، پیی به جی ده که یه نیت..

هه ولدانی نو له کاتیکدا که نه میریکی فرمان به جیه پناوه هه روک هه ولدانیه تی وهک

سه ریازکی گو تیرایه ل..!!

نو سه رکه وتنه مهنه ش به سه ر دهر وونیدا بوی ساز کردبوو، هه روک بق که سانی دیکه ی

پپی جینشینه کانیشی ساز کردبوو که فرمان پره وایی نوممته ی نیکلام و ده ولته ی موسلمانان

بوون له ورژده دا..

نه بویه کرو عومه..

که نوو ناون زمان توانای جولانی نیه بق ناوه پنایان، هه تا همو مو عجزیه کانی چاکه ی

مرؤف و، مهنی مرؤف نه هیتیته خه یالی خوی..

سه ره پای بزبوونی خۆشه ویستی هه ندیک کات له نیوان عومه و خالید دا، بیگه ردی عومه

و دادگری و، خواتر سانی و، مهنی له راده به دهری، هه رگیز لای خالید جیگه ی پرسیار

نه بوون..

پاشان برپاره کانیشی هه رگیز لای نو جیگای گومان نه بوون، چونکه نو ویزدانه ی که

ده یچولاند، له ته قوا و، دامه زراوی و، دلسوزی و، راستگریا گه یشتبووه راده یه کی وا که

ویزدانیکي پاک و پیگه یشتوو پیی بگات، نه میری باوه پداران (عومه) به خراب سه یری خالیدی

نه ده کرد، به لکو شمشیره که ی په له و تیز ده هاته پیش چاو..

له پاش کوژرانی مالیکي کوری نویره (عومه) نه وه ی خسته روو کاتیک که پیشنیاری کرد

بق نه بویه کرو گز شه گیری بگات و، وتی:

{شمشیره که ی خالید په له کردنی تیدایه}..

واته به سوک گرتن و تیزی و، په له کردنی تیدایه..

(نه بویه کبری صدیق) یش له وه لامیدا وتی:

{ناتوانم به ره لستی شمشیریک بکه م که خوی گوره زالی کردبووه به سه ر بی باوه پاندا}..

(عومر) ده بیوت خالد په له کړدنې تېدايه.. په له په لیه که ی خالیډ پال شمشیره که ی خالیډ نه ک خوی، نو وشانهش دهریپی نه ده بی نه میری نیمانداران نین و بهس، به لگو له هه مان کاتدا ریژگریته تی له خالیډ..

(خالیډ) یش پیاوی شه په، له لانکه وه تا داره مهیت.

نو ژینگه و، پینگه یشتن و په روه رده کړدنې و، هه موو ژیانی بهر له نیسلام و نوای نه ویش هر هه مووی مهیدانیک بوو بؤ سوار چاکیتی، پر مه ترسی، لیژانانیه ..

پاشان سووربوونی رابردووی بهر له موسلمان بوونی و، نو جهنگانه ی له دژې پیغه مبر و هاوه لانی نه نجامی داو نو لیدانانیه شمشیره که ی له رژیانی بی باوه پیدا سه ری پرواداران و روخساری خواپه رستانی پی لیکرده وه، تیگرای نه وانه قورساییه کی زوریان له سر ویزدانی هه بوو، وایان له شمشیره که ی کړدبوو که هه لوه دای له ناوبردنی هاوه له پرستان بیت چه ند هینده ی نه وه ی که به سر موسلمانانیدا هینا)).

تیروش نو دهسته وازه تان له یاده که له سه رته ای نه م باسه وه هینامان که له میانې قسه کړدنیدا له گل پیغه مبری خوادا ﷺ هات، که پی و ت:

نه ی پیغه مبری خودا، لای خوی که وره داوی لیخوشبوونم بؤ بکه له سر هه موو نو ریگریانیه ی له برده م ریگای خوادا دروستم کړدوه.

ویژای هوال پیدانی له لاین پیغه مبره وه ﷺ، که نیسلام هه موو شتیکی پیش خوی ده سرپتته وه، نو هر سوور بوو له سر نه وه ی که پیغه مبر ﷺ په یمانی پی بدات که خوی گوره له هه موو نه و کارانه ی، پیشتر به شمشیره که ی دهستی نه نجامی داوه، بیوریت..

شمشیریش کاتیک به دهستی شوړه سواریکی جه ریه زه ی وه ک (خالیډی کورې وه لید) هوه ده بیت و، پاشان نو دهستی که پی گرتوه ویزدانیکی په روشی گه رمه ی پاکبوونه وه و قه ره بوو کړدنه وه و، داپوشراو به خو شه ویستی و پشتیوانیه کی ره ها بؤ ناینیک که پلان و دژایه تی دهوره دراو بیجولینیت، نو او زور سخت ده بیت له سر نه و شمشیره که دهست له بنه ما ره ق و، تیژییه رقیژناوه کانی هه لگریت..

به م جوړه شمشیره که ی خالیډمان بینی سر نیشه ی بؤ خاوه نه که ی دروست ده کړد.

نو کاته ی نوای رزگار کړدنې مه ککه ش پیغه مبر ﷺ ناردی بؤ لای هه ندیک له هوزه عه ره به کانی نریک شاری مه ککه، پی فرموو:

{وه ک بانگخوازیک ده تنیرم، نه ک جه نگاهور}.

شمشیره که ی به سه ریدا زال بوو زولی جه نگاهوری تیدا به رجه سته کړد و. وازی له زولی بانگخوازی هینا که پیغه مبر رایسپاردبوو، هر نه وه ش بوو وای کړد له پیغه مبر ﷺ غه مگین و نارپه حه ت بیت کاتیک هه والی کاره کانی خالیډی پینگه یشتن، هه ستایه وه و رووی کړده قبيله و، هه ردوو دهستی به رزکړده وه و، به م وته یه ی پوزشی بؤ خوی گوره هینتایه وه:

{خودایا خرم بهری ده کم له وهی خالید نه جامی داوه}

پاشان علی نارد بقی لایان خوینی دانی و پاره و سامانی بقی گپړانه وه.

وتراوېشه که خالید بهره پاکانه یی بقی خوی کړېوه که (عبداللهی کورې حوزافه یی سهه می) پتی وتوه: پیغمبر یی خوا فرمانی شه پکردن له گه لیاندای پیکردون له بهر نه وه یی موسلمان نابن..

خالید خاوه نی توانایه کی نائاسایی بوو و.. پاله په ستویه کی زوری له سهر دروست کړېوو بقی داپوخوانی هه موو جیهانی کونی..

خو گه ر نیمه لئی رابمیدین کاتیک بتی (عوزا) ده پوخینیت که پیغمبر نارېووی بقی روخاندی.

یان گه ر سهرنجی بده یی که به پاچه که یی نه و بینا به ردینه یی دهروخاند، وه ک پیاویک ده هاته بهر چاومان که له دزی تیکرای سووپایه ک بجه نگیث، سهری تاکه کانی ده پچراند و ریزه کانی به رته وازه ده کړد.

نه و به ده سستی راستی و، به قاچیشی لئی دده و، هاواری له پارچه ورد وړېوو هکان و، خو له داکه وتوو ه که یی ده کړد:

{نه یی عوزا بپروام پیت نیه ، نه ک پاک و بیگه رد بیت

من بینیم خوی گه وره سهر شوپری کړدی..!!}

پاشان ناگری له خاکه که یی به رده دا و ده یسوتاند..!

هه موو دیارده کانی هاوه ل پرستی و پاشماوه کانی له بقی چوونی خالید دا وه ک عوزا جیگایه کی له و جیهانه نوئییه دا نیه که خالید له سایه یی نالاکه یدا راوه ستا بوو..

خالید به هیچ شتیکی دیکه له شمشیره که یی ناشنا نه بوو بقی پاکتاو کړدی.

هر بویه .. {باوه ږم به تو نیه ، نه ک پیگه ردی بوټ

من بینیم خوی گه وره سهر شوپری کړدیت}..!!

گر نیمه ش له گه ل نه میری باوه پداران (عومه) دا نه و خو زگه په مان هه بایه، که بریا شمشیره که یی خالید به دره بووایه له و په له په لیبه، نه و له گه ل نه میری باوه پداران (عومه) یش، نه م و ته یی دوویاره ده که ینه وه:

{شافره تان ده سته وسانن له وهی که سیتیکی دیکه یی وه ک خالید وه به ریټن}..!!

نه و روژی خالید کړچی دواپی کړد (عومه) زور زور به کول بزی گویا و، خه لکی دواتر زانیان که نه و ته نها بقی له ده سندان ناگری، به لکو بقی ده رفته ده گویا که مردن له ده سستی (عومه) دا که ده یویست خالید بکاته وه به نه میر پاش نه وهی قسه و قسه لویکی خه لکی له سهر لچوو و، هوپه کانی گوشه گیر کړدی نه ما، گه ر مردن پتی نه گه یشتابیه و خالید خیرا به ره و دیداری په روه ردگاری نه گه پایه ته وه.

به ئی، ئه پاله وانهش خیرا به ره و نارامگاکه ی له به هشتدا گه رایه وه ..
 ئیستا بۆی هیه به ویتته وه ..؟؟ چونکه ئه و که سیک بو سه زهوی هیچ که سی دیکه ی
 وه که ئه و دوژمنی هه وانه وه ی به خۆیه وه نه دیووه ..؟؟

ئیستا کات و ساتی ئه وه یه جهسته ی شه که تی بۆ که می بسره وی ..؟؟ هه ئه و بوو
 هاوه لان و دوژمنانی له پیاوه لدانیدا ده یانوت:

{ئه و پیاوه ناخه ویت و، لێناگه ریت که سیش به ویت { ..؟؟

به لام ئه و گه سه رپشک بکرایه ئه و ئه وه ی هه لده بژارد که خوای گه وره ته مه نی درۆژتر
 بکرایه و کات و ساتی زیاتر پی بیه خشایه تا درۆزه به تیکشکانی پاشماوه بۆگه نه کان بدات
 و، له سه رکار و جیهاد کردنی له پیناوی خوا و ئیسلامدا به رده وام بیت

جا گیانی ئه م پیاوه و بۆنی خۆشی بۆ هه میشه ده مینیتته وه، به رده وامه، کاتی که نه سپ
 ده حیلینیت و، ره مه کان ده بریسکیتته وه، به یداخه کانی به کخواناسی به سه ر سوپاکانی
 ئیسلامه وه ده شه کیتته وه ..

ده لیت:

{شه ویک که تینیدا بوکتیکی رازاوه م بۆ بێتن، یا مژده ی له دایکبوونی کوپکم پی بدریت،
 خۆشه ویستر نه یه لام له شه ویک سی ره ما و سۆله ی توند، که له گه ل پۆلیک له خه باتکاراندا، له
 دژی بی پیاوه پان رۆژ بکه مه وه} ..

له پیناوی ئه وه شدا، په ژاره و که سه ری ژانی -به بۆ چوونی خۆی- ئه وه بوو که له سه ر
 نوینتگه که ی به ریت، له کاتی که که هه موو ژانی به سه رپشتی نه سپه که یه وه، له سایه ی
 بریسکه ی شمشیره که یدا به سه ر برده وه ..

ئه و که له گه ل پینهمبری خوادا ﷺ به شداری غه زای کرد و، هه لگه پاوه کانی داپلۆسی.

تخت و تاراجی فارس و رومی له گه ل خاکدا یه کسان کرد و، به پاکردن به سه ر زه ویدا
 رۆشت، هه نگاو به هه نگاو له عیراق، هه تا زرگاری کرد بۆ ئیسلام و له ولاتی شامیش شه قار
 شه قار، تا هه ره مووی بۆ ئیسلام زرگار کرد ..

وه که سه رکرده یه ک، که نا په هه تی و خۆبه که مزانی نی سه ربازنک تینیدا رهنگی دابوو یه وه،
 وه که سه ربازنک که هه لگری به برسیاری تی سه رکرده و پیتشهنگی بوو.

داخ و که سه ری ژانی پاله وان ئه وه یه که له سه ر نوینتگه که ی به ریت ..!!

ئالیره دا که ئه سرینه کانی به خور له دیده ی ده خزانه خواری وتی:

{له و شه ره و ئه و هیرشه به شدار بووم و، هیچ جینگایه کی جهسته م نه ماوه جینگه ی لیدانی

شمشیری پیوه نه بیت، یا جی ده می رم، یا شوینی تیر ..

ئیتشاش ها ئه وه له سه ر نوینتگه که م وه کو وشتر به سه ر لوتدا ده مرم، ده سا باچاروی

ترسنۆکه کان بی خه و بیت} ..!!

نهمانه شو وشانن شو کاته ساتی وتنیان نیه، مهگر هر پیاوونکی ناوا بتوانیت بیلیت.
 شو ساته ییش له پینشوازی چرکه ساته کانی مالئاوایدا بوو، دهستی کرد به وهسیهت کردن..
 ده زانن وهسیهتی یو کی کرد...؟؟

بق خودی عومری کوپی خطاب!!

ده زانن چی له دواى خوی به چی میشتبوو..؟

نسهپه که ی و چه که که ی..!!

هیچی دیکه...؟؟

هیچی دی، له وهی که خه لکی کزی ده کاته وه وه یانه..!!

چونکه شو که زیندوو بوو هیچی به لاره گرنګ نه بوو، جګه له بایه خدانی به سرکه وتن و
 به ده سته پتانی بالا دهستی به سر نوژمنانی چه قدا.

له شت و مه که کانی نونیا شدا هه مووی له سر هیچ شتیک سوور نه بوو..

ته نیا یه شت نه بیټ، که به وپه پری خوځه ویستیه وه سووریوو له سوری.. که نه ویش
 (قه لسنوت) ه که ی بوو..

له رژی یه رمووکدا لئی که وت و، خوی و خه لکه که ش زور له دوی گه پان.. کاتیک له سره
 نه وه سرزه نشت کرا وتی:

{هه ندیک له مووی په رچه می پیغه مبهیږی خودای تیدا بوو و زور پیی گه شبین بووم و، پیی
 سرده که وتم}.

له نواییدا، لاشه ی نم پاله وانه له ماله که ی به سر شانی هاوه لان هینرایه دهره وه و دایکی
 پاله وانی کزچکریوو به سوو چاوی سوور بوونی ناویته به غه مه وه لئی دهروانی و له مالئاواییدا
 وتی:

تق له هه زاران هه زار که سی هوز باشتی، کاتیک روخساری مهردان بکه ویتته مملانی... له
 نازیه تی دا...؟ تق له پاوکی شیران نازتری که له راوی شیر ده گه پینه وه... له سوارچاکیشدا...؟
 تق شوپره سوار تری له و لافاره به خوږه ی که له نیو شاخه کانه وه لیشاو دینیت.

انت خیر من الف من القوم اذا ما کیت وجوه الرجال

اشجاع...؟ فانت اشجع من لی ش غضنفر یذود عن اشبال

اجواد...؟ فانت اجود من سیل غامر یسیک بین الجبال

(عومر) که گوئیستی نه وه بوو،.. زیاتر دلی داخوړیا.. و فرمیسه که کانی به خوږتر بوون

و.. وتی:

{راستت وت..}

سویند به خوا شو ناوه ها بوو}..

نه مجا پاله وان له گلکوکه یدا به خاک سپیږدرا..

هاوه لانیښی که دونیا کش و مات و، ملکه چ و بیده نگ بوو، به ملکه چیه وه راوهستان..
 تنها حیلې نه سپیک هات و نه و بیده نگیه ی شکاند -وه که نه وه ی به بیرې نومه دا بیت- که
 پاش نه وه ی ره شوکه ی لایرد بوو خیرا ده هات و، شه قامه کانی مه دینه ی به راکردن به دوا ی
 ترمی خاوه نه که یدا بریبوو، که دلته نگ ی و بونی خوژی شو به پیروه ی ده برد.

که که یشته کومه له خه لکه بیده نگه که و گوره شیداره که سه ری وه ک نالا بلند کرد.
 به به رزی حیلاندى.. ته وار وه ک نه و کاته ی که پالوانه که ی به سه ر پشته وه بوو و،
 هه ره شه ی له ته خت و تاراجی فارس و رزم ده کرد و، چاره سازی دهردی دلی بته رستی و
 ده ستریزگارانی ده کرد و، هه موو هیزکی شه ره نگیز و هاوه ل په رستی له سه ر رنگه ی نیسلام
 راوه مالی..

مایه وه -چاوه کانی له سه ر گلکوکه ی نه ده تروکاند- سه ری به رز کرده وه و نه وی کرد و،
 ده جولاند بز گوره و پالوانه که ی و، سلوی مالئاوایی لیده کرد...!!
 پاشان به سه ر به رزی بیده نگ راوه ستا، نیو چاوانی بلند بوو، به لام چاوه کانی به خوږ
 نه شکیان لیده باری..!!

(خالید) له گه ل چه که یدا (وه قف) ی کردوون له پیناوی خوا.
 به لام.. داخل هیج شوره سواریک پاشی خالید ده توانیت بچیته سه رپشتی..؟؟
 یان پشتی بز هیج که سیتی دیکه نه وی ده کات..؟؟
 نیی نه ی پالوانی هه موو سه رکه وتنه کان.. و
 نه ی به ره به یانی گشت شه وه زه نگه کان..
 به راستی تو به گیانی سوپاکه توره به سه ر سه ختی لیښاوی هیرشبه راندا زال ده بوویت که
 به سه ر یازه کانت ده وت:

{کاتی سه ر له به یانی خه لکه که خه م و خه فه تیان لاده چیت}

تا وه که په ندیک له توره مایه وه..

نه وه تا تر نیستا که، خه فه ته کانت ته واوکرد.

ده سا نه ی باوکی سوله یمان، سوپاس بز به یانیه که ت...!!

سه ریه رزی و، بونی خوژ و، نه مری بز یادت نه ی خالید...!!

لیمان گه ری.. له گه ل نه میری باوه رداران (عومه) دا نه و شه سازگاره پاراوانه بلتینه وه که
 له کاتی مالئاوایی لیکردن و شیوه نگیژانیدا بو ت وتی:
 خودای گه وره رحه م به باوکی سوله یمان بکات.
 نه وه ی لای خوی گه وره هه یه چاکتره له وه ی له زیاندا تییدا بووه.
 به راستی سوپاسگوزارانه ژیا و به خته وه رانه ش کوچی کرد.

فہمسی کوری بہ عدی کوری عوبارہ
فیلنڈز ترین کہ سی عدی میں بود کہ رومو کتا کا فہما یہ

سهره پای گه نجیته کوی، نه نصاریه کان وهك سهر كرده هلس و كه وتیان له گه لدا ده كرده..
له باره یه وه دهیان وت: ((گر بمانتوانیا په به سامانه كه مان ریشیکمان بۆ قه یس بکریا په،
نه وا ده مانکړی)).

له بهر نه وهی کۆسه بوو، هیچ خه سله تیکي سهر كرده ی له داب و نه ریشی هۆزه كه یدا كه م
نه بوو جگه له وریشه نه بیته كه پیاوه كانیان روخساری خویان پی هه یبه تدار ده كرده، جا ده بیته
نه و گه نه جگه کئی بیته كه هۆزه كه ی چه زیان ده كرده ده ست له هه موو سامانه كانیان هه لېگرن
به رامبه ر به ریشیک كه روخساری نه وی پی داپېوشن و، روو كشی ده ره کی مه زنییه
راسته قینه كه ی و، سهر كرده یه تیه سهر كه وتوه كه ی پی نه واو بكن...؟؟
نه وه (قه یسی كړی سه عدی كړی عوباده) په.

له خانه دارترین و دیرینترین خانه واده كانی عه ره به.. نه و ماله ی كه پیغمبر ﷺ له
باره یه وه فهرمووی:

{خانه دانی سیمای خه لکانی نه م ماله یه}..

نه و لیژانه ش كه فیل و ته له كه و، لیژانوی و، زیره کی لی هه لده قولی و، له باره ی
خۆشیه وه راستگوریانه وتویه تی:

{گه ر ئیسلام نه بوایه، فرت و فیلتیکی وه هام ده كرده عه رب بهر گه ی نه گرتایه} !!..

چونكه نه و زیره كیكی، زۆر فیلتزانی، می شك كراوه بوو.

له رۆژی (صه فه یین) یشدا له شوینی خۆیدا بوو له ته ك ئیمامی عه لیدا به رامبه ر معاویه و..
له گه ل خۆیدا داده نیشت و نه خه شه ی فرت و فیلتیکی ده كیشا كه له توانایدا بیته معاویه و
نه وانه ی له ته كیدایه به رۆژیک یان چه ند رۆژیک له ناو بیات، به لام نه و فرت و فیله ی خوی
ده پشكنی كه به هوی زیره كه یه كه یه وه بۆ هاتبوو و، به فیلتیکی خرابی مه تر سیداری ده هاته
پیش چاو و، نه و نایه ته ی قورئانی پېرۆزی ده هاته وه یاد كه ده فهرموویت:

{وَلَا يَحِيقُ الْمَكْرُ السَّيِّئُ إِلَّا بِأَمْلِهِ: فرۆفیلتیش هر په خه ی خاوه نی ده گری}.

فاطر/۴۳.

ده ست به جی پاشگه ز ده بوویه وه و، داوی لیخۆشبوونی له خوا ده كرده و، زمانی حالیشی
ده یوت:

{ سویند به خوا گهر بڼ معاویه بلوټیت به سه رماندا زال بېټیت، ئوا تنها به هوی زیره کیه که یوه زال نابیت به سه رماندا به لکو به هوی ورع و ته قوای نیمه وه بوی دست ددا زال بېټیت } !!..

جا ئو نه نصاریه خه زره جیهی نیو مالټیکی سه رکرده یه کی مهن، چاکه و ره وشت پاکی له باو و باپیرانه بڼ مابووه .. سعدی کوپی عوباده، سه رکرده ی خه زره ج بوو که نواتر به دیداری ده گه یین ..

کاتیک موسلمان بوو دهستی (قهیسی) کوپی گرت و بریدیه خزمهت پیغمبره وه و تی: { نه مه خزمهت کارته ئه ی پیغمبره ی خوا } ..

پیغمبره ییش له (قهیس) دا هه موو خه سه لټیکی زال بوون و ده رکه و ته کانی چاکسانی تیدا به ی کرد ..

هینایه لای پیشه وه و نزیکی کرده وه و (قهیس) به رده وام خاوه نی ئو جیگایه بوو .. { نه نه س ی هاوه لای پیغمبر له و باره یه وه ده لټیت:

{ قهیسی کوپی سعده بڼ پیغمبره ی، وه ک جیگای پاسه وان و ابو بڼ سه رکرده } ..

له کاتیکدا که قهیس، به ر له موسلمان بوونی به و زیره کیه ی خزی که خه لکی به رگه ی بیرکرده وه یان نه ده گرت مامه لای له گه ل خه لکیدا ده کرد و، که س نه بوو له نیو مه دینه و ده ووبه ریدا هه زار حساب بڼ لیزانیه که ی نه کات .. کاتیکیش موسلمان بوو، نیسلام فیزی کرد که دلسوزانه هه لس و کهوت بکات، نه ک به فیل و لیزانیه که ی و، له راستیشدا نه وه یه کی چاکه کار بوو بڼ نیسلام و، فیل و لیزانیه که ی وه لاختس و، نیدی له وه به دوا هه لمه ته له ناوبه ره کانی پی نه ده چنی و .. هه ر که رووبه رووی هه لوئیستیکی سه خت ببوايه ته وه، سوزی ده جولا بڼ فرت و فیلزانیه کۆت کراوه که ی و، ده سه وازه هه میشه یه که ی ده و ته وه:

{ گه ر نیسلام نه بایه، فرت و فیلټیکم له عه ره ب ده کرد به رگه ی نه گرتایه } !!..

له نیو خه سه لټه کانیشدا تنها ده ست باوبه که ی له زیره کیه که ی زیاتر بوو و .. خانه دانی و ده ست باویش ناکارټیکی کت و پپی قهیس نه بوو، به لکو ئو له رۆله ی مالټیکی دتیرینی به خشنده و ده ست باو دابوو و، خانه واده ی (قهیس) یش - له سه ر داب و نه ریتی به خشنده و ده وله مه ندانی ئو کاته ی عه ره ب بوون -.

بانگ کارټیکیان له سه ر په کیک له به رزاییه کانیان دانا بوو میوانی به رۆژدا بڼ ناخواردن بانگ ده کرد ..

یان ئاگری داده گیرساند بڼ ریواری نامق و نه شاره زا تا به هویه وه شه و ری ده ریکه ن و .. خه لکی له و رۆژگاره دا ده یانوت: ((هه ر که س حزی له به ز و گزشته، با بچیته سه ر خوانی دوله یمی کوپی حاریسه)) ..

((دوله یمی کوپی حاریسه) ش باپیره ی نووه می (قهیس) بوو ..

جا له و ماله دیرینه دا (قهیس) به بهخشندهی و لیبوردهی گزشرکا..
 رزځکیان نه بوبه کر و عومر له باره ی ده سترکراوه یی و بهخشنده یی قهیس وه ده لوان،
 وتیان:

{گه رواز له بهخشنده یی تی نه ولاره بهینین، ماله که ی باوکی تیا ده بات}..

(سه عدی کورپی عوباده)ش به و قسه یی نه وانی زانی که له باره ی (قهیس)ی کورپی وه
 وتبوویان، بویه وتی:

{کڅ له بهره ی (باوکی قوحافه- واته نه بویه کڅ) و، کورپی خطاب پوزشم بڅ دینیتته وه..
 کورپه که م رڅ ده کن به سه رمدا)!!..!!}

رزځکیان قه رزځکی زوری دابوویه برایه کی نه داری..

له واده ی دیاریکراوی دانده پیدا پیاره که نه مه کدارانه چوو بڅ لای قهیس و قه رزه که ی بڅ
 گتیاپه وه، به لام نه و وه رینه گرت و پیی وت:

{نیمه شتیک به خشبیبتمان وه ری ناگرینه وه}!!..!!

فیتره تی مرقفیش ریبارځکی هه یه لئی لا نادات و، په پیره ویکي هه یه نایگرپیت.. هر بویه
 که بهخشنده یی هه بوو نازایه تیشی له که لدا ده بیت..

به لئی.. بهخشنده یی راسته قینه و نازایه تی راست دوانه یه کن، هیچ په کڅکیان له وی دیکه
 لوانا که ویت.. خو گه بهخشنده یی به دهر له نازایه تی هه بوو، نه و بزانه که نه وه ی به دی
 ده که بیت بهخشنده یی نه.. به لکو رووکه شیکي به تال و دروزنانه ی روکه شه کانی خو هه لنان و
 پپوپاگه نده کردنه و.. نه گه نازایه تیش هه بوو به یی بهخشنده یی، نه و بزانه که نه وه ش
 نازایه تی نه، به لکو ویستیکه له ویسته کانی خو سه پانندن و سته مکاری..

کاتیک (قهیس) به ده سستی راستی جله وی بهخشنده ییبه که ی گرتبوو و، به هه مان ده سستی
 راستیش جله وی نازایه تی و بویری گرتبوو..

وه که نه وه ی مه به سستی شاعیری نه م کزپله یه نه و بیت:

اذا ما رایة رفعت لمجد تلقاها عرابة بالیمین

جا نه نازایه تی یی له هه موو نه و غه زایانه دا دهره وشایه وه که له که ل پیغهمبری خوادا
 ﷺ به شداری کرد کاتی که پیغهمبر زیندوو بوو..

درڅه ی به و دهره وشاوه ییبه دا، له و جه نگانه شدا که پاش کزچکردنی پیغهمبر بڅ لای
 په روه ردگاری بالا، به شداری تیدا کرد..

نه و نازایه تی یی ش پشت به راستگویی ده به سستیت له بری فیل و تله که و.. به روه
 پوونبوونه وه و پوویه پوویونه وه بچیت، نه ک پیچ و په ناو هه لفه له تانندن، خاوه نه که ی گیردوی
 نارپه حه تی و سه ختی ده کات به جوړی که نازاری ده دات و شه که تی ده کات..

له و ستاوه‌ش (قهیس) توانای له‌را‌ده‌به‌ده‌ری له‌سه‌ر فرت و فیل و پێچ و په‌نا پشت گوی خست، ئه‌و جو‌ره ئازایه‌تیه‌ روون و ئاشکرایه‌ی هه‌لگرتبوو، ئه‌و نا‌په‌حه‌تیانه‌ی که به‌هۆیه‌وه تووشی ده‌بی‌ت و ئه‌و نه‌ها‌مه‌تیانه‌ی بۆی دیت له‌به‌ر چاوی بوو..

ئازایه‌تی راست و دروستیش ته‌نها له‌ متمانه‌ی خاوه‌نه‌که‌یه‌وه سه‌رچاوه‌ ده‌گریت..
ئه‌و متمانه‌یه‌ش ئاره‌زوو یا ویستیک نیه، به‌لکه‌ راستگویی له‌گه‌ڵ ده‌روون و، دلسۆزیی بۆ حه‌ق پێکی دینیت..

به‌م جو‌ره کاتیک جیا‌پایی که‌وته‌ نێوان ئیمامی عه‌لی و معاویه، ده‌بینین له‌ته‌که‌ ده‌روونی خۆیدا به‌ته‌نها ده‌مینیته‌وه و، به‌دوای راستیدا ویله‌ له‌ ریی بۆ چوونه‌وه، هه‌تا گه‌ر بینی ئیمامی عه‌لی له‌سه‌ر حه‌قه، ئه‌وا سه‌ربه‌رزانه و، ئازا و، چاونه‌ترسانه‌ له‌گه‌ڵیدا ده‌بی‌ت..
له‌ جه‌نگه‌کانی (هه‌فه‌ین) و، (جه‌مه‌ل) و، (نه‌هره‌وان) دا (قهیس) یه‌کێک بوو له‌ پاله‌وانه بو‌یره‌کانی ئالا هه‌لگری ئه‌نصار و، هاواری ده‌کرد:

مع النبي، وجبريل لنا مدد
هذا اللواء الذي كنا نحق به
الا يكون له من غيرم احد
ما ضر من كانت الانصار عيبته

واته: ئه‌مه ئه‌و به‌یداخیه‌ که له‌گه‌ڵ پێغه‌مبهردا بووین هه‌لمان گرتبوو، (جبریل)یش پشتیوانمان بوو زینای پێ نه‌گه‌یشتوو هه‌ر که‌س ئه‌نصاریه‌کان سه‌ریازی بی‌ت و هیچ که‌سی دیکه‌ی نه‌بی‌ت.

ئیمامی (عه‌لی)یش کردبوویه‌ فه‌رمانه‌وه‌ی میسر..

معاویه‌ش هه‌میشه‌ چاوی بری‌بووه‌ میسر.. هه‌رده‌م وه‌ک به‌ترخترین گه‌وه‌ری تاجی چاوه‌پوانگراوی بی‌ت..

له‌ پێناوی ئه‌وه‌شدا هه‌ر که (قهیس)ی بینی فه‌رمانه‌وه‌یه‌تیه‌که‌ی پێ ده‌دریت شیتی دایگرت و ده‌ترسا له‌وه‌ی که (قهیس) بۆ هه‌تا هه‌تایه‌ ئه‌و له‌ میسر دا‌په‌ریت، هه‌تا گه‌ر ئه‌و سه‌رکه‌وتن به‌سه‌ر ئیمامی عه‌لیشدا به‌ده‌ست به‌ی‌تیت، سه‌رکه‌وتنێکی یه‌کلاکه‌ره‌وه..
به‌م شتیه‌وه‌ به‌هه‌موو هۆکاره‌ فیلایه‌یه‌کانی و، به‌و ته‌له‌که‌ پازیانه‌ی که له‌ هیچ سلی نه‌ده‌کرد، دووزمانی له‌ دژی (قهیس) ده‌کرد لای ئیمامی عه‌لی، هه‌تا ئیمام له‌ میسر بانگی کرده‌وه..

ئالێزه‌دا خۆی تیگه‌یشت که (معاویه) ئه‌م گه‌مه‌یه‌ی له‌ دژی ئه‌و ئه‌نجام داوه‌ پاش ئه‌وه‌ی که هه‌وله‌کانی بۆ دانه‌ پال خۆی، تاوه‌کو له‌ دژی ئیمامی عه‌لی سنگ پ‌ر رق و کینه‌ بکات و، هه‌تا پشتیوانی بۆی که‌م بکاته‌وه.. که‌واته، چاکترین به‌رپه‌رچدانه‌وه‌ی فرت و فیلێ معاویه، خۆشه‌ویستی و پشتیوانیکردنی زیاتر بۆ ئیمامی عه‌لی و، بۆ حه‌ق که ئیمامی عه‌لی نوێنه‌رایه‌تی ده‌کات، ئه‌وه‌ش له‌ هه‌مان کاتدا جێ باوه‌پکردنی ته‌واو و جه‌خت له‌سه‌ر کراوه‌ لای قه‌یسی کۆری سه‌عدی کۆری عوباده..

بهم شپوه په بڼو چرکه ساتيک وای هه ست نه کرد که نیامی علی لایداوه له سر میسر..
 نه میریتی و، فرمانبره وایی چیه، هه موو پله و پایه کان لای (قهیس) تنها نامیریکن بڼو
 خزمه تکردنی حق به کارده هیترین و، راوه ستانیسی له گه ل نیامی علیدا له گورپه پانی جه نگدا
 هؤکاریکی دیگه په که گرنگی و جوانیه که ی که متر نیه..

نازایه تی (قهیس) ده گاته چله بڼپه ی راستگویی و ژیریه که ی، له پاش شهید بوونی
 نیامی علی و په یمانندان به حه سن..

قهیس بپوای هیئا که (حه سن)، میراتگری راسته قینه ی پیشه وایه تیه، هه بڼپه په یمانی
 پیندا و بی باک له تووشبوونی مه ترسی پشتیوانی لی کرد..

کاتیکیش (معاویه) ناچاری کردن بڼو دانانی شمشیره گانیان، قهیس دیت سر کردایه تی
 پینچ هه زار له وانه ده کات که سهری خویان تاشیبوو بڼو ماته مینی شهید بوونی نیامی علی..
 نیامی حه سن وای به چاک ده زانی که برینی موسلمانان ساریژ بکات که لاواز بوونی
 دریزه ی کیشاوه و، راده یه بڼو شو و کوشناره له ناوبره فوتینه ره دابنیت و، له گه ل معاویه دا
 بکه ویته وتو ویزه وه پاشان به لینی پی بدات..

نالیزه دا (قهیس) سر له نوی بیر له رهوشه که ده کات وه و، سهیر ده کات هه لویستی
 نیامی حه سن هه چند راست و دروست بیت، هه وا سر یازه گانی (قهیس) هه مافی
 راویژ کردنیان له باره ی دیاری کردنی چاره نووسیان هه یه له هه ستریدا، بهم جوړه کویان
 ده کات وه و تارکیان ناپاسته ده کات:

{ گه ر بتانه ویت شه پتان پیده کم تا په له که کوژرانتان بکه م، گه ر هه زیستان لی بی هه وا
 هیمنایه تیتان بڼو ده سته بهر ده کم }..

سهر یازه کانیشی کاری نووه میان هه لیزارد و، هیمنایه تی لای معاویه بڼو وه رگرتن، که
 ده روونی ته او کرایه وه کاتی بینی قه دره ی وایه چله وی حه وانه وه ی له ده ست به هیترین
 رکابه ری به تین و مه تر سیدارترین که س له سر سره نجامه که یه تی..

سالی په نجا و نوی کوچی له شاری مه دینه، هه لیزانه که نیسلام بوویه دایه نگای
 لیزانیه که ی، کوچی نوایی کرد..

مرد هه و پیاوه ی که ده بیوت:

گه ر له بهر نه ره نه بوایه له پیغه مبهري خوا م ﷺ بیستوهه ده یه ره موو:

{ فیل و، هه لخه له تاندن له ناگر دایه، هه وا ته له که بازترین که سی هه م نوممه ته ده بووم }..

له ناشتیدا مرد و، ره وتی پیاویکی راستگویی، روونی، به خشنده ی، نازای له پاش خوی له

ژياندا به جی هیشت..

به لئی.. مرد و.. له پاش خوی ره وتی پیاویکی ده سته پاکی له سر هه و شتانه ی که هی نیسلام

بوون له لای له (هه سترگرتن) و، به لاین و، په یماندان به جی هیشت..

عمومہ بری کوری وہ وہب
شہداء ذوقی و حمد ولاری شہداء

له رۆژی بەدردا، یه‌کێک بوو له‌و سه‌رکردانه‌ی قوڤه‌یش که شمشیریان بۆ هه‌لمه‌تبردنه سه‌ر ئیسلام به‌ده‌سته‌وه گرتبوو.

پیاویکی دوور بینی مه‌زنده کاربوو، هه‌ر بۆیه هۆزه‌که‌ی دایانابوو تا سه‌رنج بدات و ژماره‌ی ئه‌و موسلمانانه‌ی له‌گه‌ڵ پێغه‌مبهدا هاتوون بۆ رووبه‌پوویونه‌وه‌یان بزانیته‌ت، و سه‌یر بکات له‌ پشتیانوه‌وه بۆسه‌ یان هێزی کومه‌ککار هه‌یه.

جا (عومه‌یری کوڤی وه‌هه‌بی جه‌مه‌حی) به‌ئه‌سه‌په‌که‌یه‌وه که‌وته‌پێ و به‌ده‌وری سه‌ریازگی موسلمانه‌کاندا سوڤایه‌وه، و داوتر گه‌رپایه‌وه بۆ لای هۆزه‌که‌ی و پێی وتن: (سێ سه‌د که‌سن، که‌مێک زیاتره‌ یان که‌متر)، له‌ راستیدا مه‌زنده‌که‌ی راست بوو، لێیان پرسى: ئه‌ی هێزی کومه‌ککاریان له‌ پشته‌وه‌هه‌یه؟ له‌ وه‌لامیاندا وتی:

{هیچمان له‌ پشتیانوه‌وه به‌دی نه‌کرد.. به‌لام ئه‌ی خه‌لکی قوڤه‌یش، سووارانیکم بینی مردنیکی چه‌تیمان هه‌لگرتبوو له‌گه‌ڵ خۆ.. که‌سانیکن جگه‌ له‌ شمشیره‌کانیان هیچ به‌ریه‌ست و په‌ناگه‌یه‌کیان نه‌یه..}

سویند به‌خوا وای ده‌بینم پیاویکیان لێ ناکورژیت تا یه‌کێکی لێ نه‌کوشتین، خۆ گه‌ر هینده‌ی ژماره‌ی خۆیانیان لێ کوشتین، ئه‌وا له‌دوای ئه‌وه ژيان چ خوشیه‌کی تێدایه...؟؟

ئیه‌وه‌ش بیروڤای خۆتان تاوتووی بکه‌ن..

هه‌ندێک له‌ گه‌وره‌ پیاوانی قوڤه‌یش که‌وته ژێر کاریگه‌ری قسه‌کانی و، له‌وه‌دابوو که‌ پیاوه‌کانیان کۆبکه‌نه‌وه و به‌بێ شه‌ر به‌ره‌و مه‌ککه‌ بگه‌ڕێنه‌وه، گه‌ر (ئه‌بوجه‌هل) نه‌بووایه‌ که‌ ئه‌و بیروڤایه‌ی بوچه‌ڵ کردنه‌وه و، ناگه‌ری بوغز و کینه‌ و، ناگه‌ری جه‌نگی له‌ ده‌روونیاندا داگه‌رساند، که‌ خۆی یه‌که‌م سوتاوی بوو..

خه‌لکی مه‌ککه‌: به‌ (شه‌یتانی قوڤه‌یش) ناویان ده‌برد..

به‌لام (شه‌یتانی قوڤه‌یش) له‌ رۆژی به‌دردا تووشی ناڤه‌حه‌تیه‌ک بوو، که‌ نه‌خۆی و نه‌ هۆزه‌که‌ی هیچ سوودیان لێ نه‌بینی، جا سوڤای قوڤه‌یش به‌سه‌رشوڤی و تیکشکاوێ به‌ره‌و مه‌ککه‌ گه‌ڕانه‌وه و، (عومه‌یری کوڤی وه‌هه‌ب)یش هه‌ندێ له‌ مه‌دینه‌ دواکه‌وت.. چونکه‌ کوڤه‌که‌ی به‌دیلی که‌وتبووه‌ ده‌ستی موسلمانه‌کان..

رۆژیکیان له‌ کۆڤ و کۆبوونه‌وه‌یه‌کدا له‌گه‌ڵ (سه‌فوانی کوڤی ئومه‌یه‌ی) ئامۆزای دانیشته‌.. سه‌فوان بوغز و کینه‌یه‌کی یه‌کجار تالی ده‌خواردوه‌وه، چونکه‌ (ئومه‌یه‌ی کوڤی خه‌له‌ف) ی باوکی له‌ رۆژی به‌دردا تیاچوو بوو و، بیره‌ داڤووخواه‌کان ببونه‌ گۆڤی پارچه‌کانی مه‌یته‌که‌ی.

(صه فوان) و (عومه ی) پیکه وه دانیشن و رق و کینه ی خویان ه لده پشنت ..
 با لینگه پښین (عروه ی کوپی زویه ی) نه و گفتوگویه درژده مان بؤ بگنږیتته وه:
 {صه فوان له کاتیکدا باسی کوژراوانی به دری ده کرد وتی: سویند به خوا له دوی نه وان
 ژیان هیچ خۆشیه کی تیدا نیه ..!!
 عومه ی پښی وت: راستت وت، سویند به خوا گه له بهر نه و قهرزه نه بووايه که له سهر شانمه
 و توانای دانه وهیم نیه و، له بهر نه و مندالانه م نه بایه که ده ترسم دوی خۆم تیا بچن نه و
 به سواری به ره و لای موحه ممد ده چووم تا ده مکوشت، بیانویه کم هیه لای ده مکرده به هانه:
 ده موت له پیناوی نه و کوپه دیله مدا هاتووم.
 (صه فوان) نه وه ی قۆسته وه و وتی:
 قهرزه که ت له سهر من .. من له بری تو دهیده مه وه .. منداله کانیش ت له گه ل منداله کاندا
 ده ژیه م هتا مابن ..

نه مچا عومه ی پښی وت: که و ابوو با نه مه نه پښی بیت له نیوانماندا ..
 پاشان (عومه ی) فرمانی کرد شمشیره که یان بؤ تیژ کرده وه و ژهراویان کرد، دواتر که وته
 ری تا که یشته مه دینه .
 له کاتیکدا که (عومه ی کوپی خطاب) له گه ل کومه لیک له موسلماناندا له باره ی روژی
 به دره وه ده دون و، باسی نه و روژیه یان ده کرد که خوی گه وره لینی نان، عومه ر سهرنجی دا،
 (عومه ی کوپی وه هب) ی به دی کرد و لآخه که ی له بهر ده رگای مزگه وتدا به ستوته وه و،
 شمشیره که ی به شان وه یه، وتی:
 نه و سه که (عومه ی کوپی وه هب) ی دوژمنی خواجه، سویند به خوا ته نها بؤ خرابه کاری
 هاتوه .

هر نه و بوو له روژی به دردا لیمان نزیك بوویه وه و مه زنده ی کردین بؤ هۆزه که ی ..
 پاشان عومه ر چوو بؤ خزمه ت پیغمه مبری خوا ﷺ و پښی وت:
 نه ی پیغمه مبری خوا نه وه تا (عومه ی کوپی وه هب) ی دوژمنی خوا دپندانه به
 شمشیره که یه وه هاتوه ..
 پیغمه مبر ﷺ فرموی:

بیکه ره ژوره وه بؤ لام .. نه مچا عومه ر چوو یه لایه وه و قایشی شمشیره که ی له ملی پیچا
 و، به و پیاره نه نصارییه نه ی که له گه لیدا بوون وت: وه رنه خزمه ت پیغمه مبری خوا و دابنیشن و
 ناگاداری نه و پیاره پیسه بن، چونکه متمان ی پی نا کریت ..
 (عومه ر) هیئایه ژوره وه بؤ لای پیغمه مبر ﷺ و، به قایشی شمشیره که ی ملی به ستبوو
 کاتی پیغمه مبر بینی فرموی: وازی لی بینه عومه ر، نزیك به ره وه عومه ی ..
 عومه ی هاته پیشه وه و وتی: (به یانیتان باش، نه مه ش سلووی سرده می نه فامی بوو ..

پیغمبر ﷺ پتی فرموو: خوی گوره به سلوونکی چاکتر له سلوه که ی تو هی عومیر ریژی لی ناوین... که نه ویش سلوی نهلی به هشته.

عومیر وتی: نهی موجهمه د نهوه به لای منه وه شتیکی تازه یه.

پیغمبر ﷺ فرمووی: چی وای لیکردوویت بۆ ئیره بییت...؟؟

وتی: هاتووم بۆ نه و دیله ی که له لاتانه.

پیغمبر ﷺ فرمووی: نهی نهو شمشیره چی یه له ملندا...؟؟

عومیر وتی: خوا له ناوی به ریژت چ شمشیرنگه، جا هیچ سوودیکی مه بووه بۆمان...؟؟

پیغمبر ﷺ لینی نوویاره کرده و فرمووی: راستم پی بلتی عومیر، بۆچی هاتووته...؟

وتی: ته نها بۆ نهوه هاتووم و بهس.

پیغمبر ﷺ فرمووی: بۆ نهوه نه هاتوویت به لکو تر و سه فوانی کوپی نوممه یه له

به رده لانتیک دانیشتبون باسی قوپه ییشیه کوژواوه کانی نیو بیره کانتان ده کرد، پاشان وت:

گر له بهر نهو قهرزه نه بییت که له سهرمه و، له بهر منداله کانیشم نه بییت نهوا به ریژه که وتم تا

موجهمه دم ده کوشت، نه ما سه فوان قهرزه کهت و منداله کانیشی گرتنه ستر به و مرجه ی

که من بکوژیت، خوی گوره ش ریژرو به ریسته له نیوان تر و نهو کاره دا...!!!

ئا له و ساته دا عومیر هاواری کرد: اشهد ان لا اله الا الله، و انک رسول الله..

نهوه کاریک بوو ته نها له نیوان من و سه فواندا بوو و، سویند به خوا ته نها خوی گوره

ه والی پیداویت، جا سوپاس بۆ خوا که ریژوینی کردم بۆ لای نیسلام..

نه ما پیغمبر ﷺ فرمووی به هاوه له کانی: براکه تان له ناین تییکه یهن و قورئانی پی

بخوینن و دیله که شی بۆ بهر بدهن...!!

به م جوړه عومیری کوپی وه هب موسلمان بوو..

به م شیوه یه (شه یسانی قوپه ییش) موسلمان بوو و، روشنایی پیغمبر و نیسلام به جوړیک

دایوژی که له چرکه ساتیکدا بگوړیت بۆ ه واری یه کی نیسلام..!!

عومیری کوپی خطاب ده لیت:

{ سویند به و زاته ی گیانسی به دهسته، به راز خو شه ویستر بوو له لام له عومیر کاتیک که

دهر که وت لیمان.. نه مژش له ه ندیک له منداله کانه خو شه ویستره له لام.

عومیر دانیشت و به قولی بیری له لیبورده یی نه م ناینه و، مه زنی پیغمبر ده کرده وه،

ریژه به تاله کانی نیو مه که کی هاتوه یاد بهر له کوچکردنی پیغمبر و یارانی بۆ مه دینه،

که تنییدا ته له ی بۆ نیسلام داده نا و شه پی له که لدا ده کرد.

پاشان نه هامت و شه پکردنی ریژی به دری بیرکه وته وه..

نوا تر نه وه تا نه م پی شمشیره که ی ه لگرتووه و هاتووه پیغمبر ی پی بکوژیت.

هموو نه مانه له چرکه ساتيځدا دهرپيته وه به وتی: (لا اله الا الله، محمد رسول الله)...!!

چ لیبوردهی و، چ بیگه ردی و، چ متمانه به خؤ بوونیکه هم ثانیه مه زنه له خؤی گرتوه...!!

نړی ناوا نیسلام له کتوپړيځدا هموو هه له کانی پښتري دهرپيته وه و، هموو ستم و دوژمنکاره کانی له بیړی موسلمان دهچيته وه و، دلایانی بؤ دهگه نوه و، له نامیزی دهگرن...!!؟

نړی بهم جؤره، نو شمشیرهی که پییه وه هاتبوو و، په یمانی له سر خرابترین پیچانه وه و، خرابترین تاوان دابوو، هیشتا له پیش چاویان دهریسکتیه وه، هموو نوره له یاد دهگرت و، نیستا تنها نوره باس دهگرت که عومه یر به موسلمان بوونی - له یه ک چرکه ساند - بووه ته یه کیک له موسلمانان و هاره لانی پیغمبر، نوره ی بؤ نوان هه بیته بؤ نه میس هه یه و، نوره شی له سر نوان بیته له سر نه میسه...!!؟

نړی بهم شیوه یه، نوره ی که عومری کوپی خطاب بهر له چهند ساتیک دهویست بیکوژیت، لای عومه ده بیته که سیکي خؤشه ویستتر له کوپ و کچه کانی...!!؟؟

جا گه ر تنها چرکه ساتیکي راستگویی، که عومه یر تییدا موسلمان بوونی خؤی راگه یاند، لای نیسلام نو هموو پیزانین و ریژلینان و پاداشت و به رزیبه ی هه بیته، که واپوو نیسلام ثانینکی زؤر مه زنه...!!

له ماره یه کی کورتدا عومه یر ناشنای نړکی سرشانی خؤی به رامبر نو ثانیه بووه... که ده بیته هینده ی له دؤی جهنگاوه خزمته ی بکات و.. نوره نده ی که له دؤی بانگه شه ی کردبوو بانگه شه بکات بؤ لای،.. نوره ی خؤای گه وره و پیغمبره که ی پیمان خؤشه له راستگویی و، جیهاد و، گوژپایه لی نیشان بدات و.. بهم جؤره رؤژکیان هاته خزمته پیغمبر و وتی:

{نهی پیغمبر ی خوا: من زؤر هه ولم داوه بؤ خامؤشکردنی رووناکي خودا و، زؤر نازاری نه وانم داوه که له م ثانیه ی خؤای گه وره بوون و، چاپیم خؤشه که ریگم بدهیت بجهوه مه که و، بانگه وازی خه لکی بکه م بؤ لای خوا و، بؤ لای پیغمبره که ی و، بؤ لای نیسلام، به لکو خؤای گه وره ریژونینان بکات، دهنه له سر ثانیه که ی خؤیان نه شکه نجم دهنان هه روه ک چؤن هاره له کانی تؤم له سر ثانیه که یان نازاردا}..

تا له رؤژانه دا، که عومه یر مه که که ی به جی هیشتوو رووه و مه دینه، (صه فوانی کوپی نوممه یه) که عومه یری هه لئابوو بؤ چوونه دهره وه به مه به سستی کوشتنی پیغمبر، لوت به رزانه به شه قامه کانی مه که دا ده هات و ده چوو، کوپ و دانیشتنه کانی پر له خؤشی و شادی ده کرد...!

کاتیک که خزم و براكاني دهریاره ی نوښتی و دلخوښی و گه شانوه ی پرسیاریان لې بگردایه، له کاتیکدا که ښک و پرسکی باوکی له نڼو بره کانی مه ککه دا گهرمن، به له خږبایی بوونه وه دهسته کانی ددها به یه کدا و به خه لکی دهوت: ((مژده تان لې بیت به رووداوک که پاش چند رښتیکان هه واله که پتان پیده گات و، کاره ساتی به درتان له بیر ده باته وه...!!

جا هه موو به یانیه ک ده چوو به قه راغی مه ککه و له کاروانچی و سواره کانی ده پرسکی:
(نرئ هیچ له مه دینه رووی داوه)؟

نه وانیش وه لامیان به جږړک بوو که نه م پښی خوښ نه بوو و، مایه ی رازی بوونی نه بوو، که سیان روودلوکی وای له مه دینه دا به دی نه کړد بوو جیگای گرنگی پیدان بیت..
سه فوان بی نومید نه بوو.. به لکو به روام بوو له سر پرسیارکردن له رښواران، هه تا رښتیکان به هه ندیکان که پښت و لښی پرسین: (نرئ هیچ له مه دینه رووی داوه)؟؟

رښواره که ش پښی وت: با.. رووداوکی ټږه زن روویداره...!!
روخساری (سه فوان) که شایه وه و دهروونی پر به نونیا لیوان لیو بوو له شادی و خوښی..
بږیه خیرا به په روښانه له رښواره که ی پرسیه وه: چی روویداره؟ بږمی بگڼه وه))..
پیاره که وه لاسی دایه وه: (عومه بری کوپی وه هه ب) موسلمان بوو و، نه وه تا له وی شاره زای نه و نایه ده بیت و، فیزی قورمان ده بیت...!!

زه وی له پښ چاوی سه فوان سوپاره وه و.. نه و پوداره شی مژده ی به هږزه که ی ددها پښی و، چاوه پروانی ده کړد تا کاره ساتی به دری له بیر بیاته وه، نه وه تا نه مږ له هه واله دلته رښنه دا بږی هات و کردیه خوله میښ...!!

رښتیکان رښواره که که پښته وه ماله که ی و.. عومه بر شمشیره که ی به رزکرد بوو یه وه که پاره وه بږ مه ککه و، خوی بږ شه پ سازکرد بوو، یه که م که سیش (سه فوانی کوپی نوممه یه) ی بیښی..

هر که چاوی پښی که وت بری له وه کرده وه شالووی بکانه سر، به لام شمشیره ناماده که ی دهستی عومه بر هینایه وه هږشی خوی و، تنها به وتنی هه ندیک جنیو به عومه بر وازی هینا و به رښی خویدا روشت..

(عومه بری کوپی وه هه ب) به موسلمانی که پاره وه مه ککه، له کاتیکیشدا که هر نه بوو بهر له چه ند رښتیک به بی باوه پی لښی چوو به دهره وه.

چوو به ناوی به شپوه ی جوانی رښی موسلمان بوونی عومه بری کوپی خطاب و، دهست به جی له دواي موسلمان بوونی هاواری کرد:

{سویند به خوا هر جیگایه که به بی باوه پی تیددا دانیشتم، ده بیت به نیماندریش تیددا دابنیشم}..

وهك نه وهی كه ((عومهیر)) نه و شانہی كړدبیته دروشم و، نه و هلوپستهی كړدبیته پیښه ننگ.

سوربوون له سر به خښینی گیانی له پیناوی نه و نابنده كه سرده مانیک له نژی چه ننگا بو... له هلوپستیكي وهادا بو كه ریض پښ بدات نازار و نه شكه نجهی نه و كه سانه بدات كه بیان هویت نازاری پښ بگه یه نن.

به مجوره دستي دایه قهره بوونه وهی نه وهی له دستي دابو و... پیش كات و سات كه وتبوو بهرو ناما نجه كی و، به شو و رڼو نیسلا می راده گه یاند، به ناشكرا و نه پتی... له دلپیدا نیمانیک هه بوو كه ناسایش و، رڼو پنی و، رڼو شانی دهاراند به سریدا... وشه ی هه قیسی له سر زار بوو، بانگه شه ی خه لکی پیته كړد بڼ دادگه ری و چا كه و خیر... شم شیره كه شه ی به دستي راستیه وه بوو، نه و رڼو گرهانی پښ دهرساند كه به ریبه ستیان له رڼگی نه وانه دا دونه كه بپروایان هینا بوو به خوا و، جا له چند هه فته یه كدا نه وانه ی له سر دستي (عومهیری كوپری وه هه ب) نیمانیان هینا بوو، ژماره یان له هه موو مه زنده كړد نیک زیاتر بوو كه بیت به خه یالدا.

نه ما (عومهیر) له كه ژاوه یه كی نرڼی پر شنكاردا بردنی بڼ شاری مه دینه. نه و بیابانه شه ی كه له گه شته كه یاندا به سریدا ده پویشته سرسامی و شادی خوی به رامبر نه و پیاوه نه دهارده وه كه بهر له ماوه یه ك شم شیره كه ی به دسته وه گرتبوو به سریدا گوذرا و، بهرو مه دینه شه قاری دونه تا پیغه مبر بكوژیت... پاشان جارنکی دیکه به سریدا له مه دینه وه بهر وخسارنکی جودا له وهی كه پتوهی رڼت هاتوه و له سر پشت وشتره كه ی به سنگ فرلوانپه وه قورنانی ده خویند... دواتر نه و تا بڼ جاری سیییم به سریدا ده پوات... له پیش كه ژاوه یه كی دورورڼی نه و بپوادارانه وه كه چو لاییه كه یان پر كړدوه له (لا اله الا الله) و (الله اكبر)...

به لږ به راستی نه وه هه والیکي مه زنه... هه والی گپانی (شهیتانی قوپه ییش) به هوی هیداپه تی خواوه بڼ دلسوزنکی نه برد له دلسوزه كانی نیسلام و، به رده وام له ته نیشته پیغه مبری خواوه بوو له هه موو غزا و دیمه نه كاندنا و، خو شه ویستی و پشتیوانی بڼ ناینی خودا به پته وی مایه وه پاش وه فاتكردنی پیغه مبری خوا له دنیا.

له رڼی رزگار كړدنی مه ككه شدا (عومهیر) (سه لوانی كوپری نومه یه ی) هاوه ل و كه سی نرنکی له یاد نه كړد و رڼت بڼ لای و له باره ی نیسلامه وه دوا و بانگی ده كړد بڼ لای پاش نه وهی كه هیچ گومانیک به رامبر راستگویی پیغه مبر و، راستی په یامه كه ی نه ما... به لام سه فوان كه ل و په لی خوی كوكردیوه یه وه بهرو (جده) بپوات تا لپیوه بهرو یه من به پرتنه وه...

به زه یی و، پر ژوشی عومیر بقی صفوان زگر زیادی کرد و، سوور بوو له سر نه وهی که به هه مو هژکارک له چنگی شهیتانی دهریکات.

هر بویه خیرا به رو لای پښتمبر خوا څخه روشت و پتی وت:

{ نهی پښتمبر خوا، (صفوانی کوپری نوممهیه) سر گه وره ی هژده که په تی و، له تږ هه له اتوه و چوته ده ری تا خوی بخاته دهریاوه ده سا سه لامتی پی بیه خشه، پښتمبر څخه فرموی:

نه و پاریزاوه.

وتی: نهی پښتمبر خوا نیشانه یکی بده ری تا بزانتیت که پاریزاوه ده بیت، نه وه بوو پښتمبر څخه نه و عمه مامه یی که پیپه وه هاتبووه مه که که پتی به خشی} ..

ده سا با لینگه پتین (عروهی کوپری زویه یی) باسه که مان بقی ته واو بکات:

{ جا عومیر پیپه وه چوپیه دهره وه هه تا پتی گه یشت که ده یویست له دهریاوه بهوات، پتی وت: نهی صفوان، دایک و باوکم فیدات بی توخوا.. توخوا خوت نارحمت مه که.. نه مه نه مانی پښتمبر خواجه څخه بزم هیتاویت.

صفوان پتی وت: تیاچوون بقی تږ، له بهر چاوم ون بیه و مه مدوتنه ..

وتی: نهی صفوان.. دایک و باوکم فیدات بی، پښتمبر خوا څخه باشترین که س و، چاکه مه ندرتین که س و، له سر خوتین که س و، باشترین که سه .. سر به رزی نه و سر به رزی تویه و.. رزی نه و رزی تویه ..

وتی: من له خوم ده ترسم ..

وتی: نه و له وه له سر خوترو به پرتره ..

نه مچا له گه لیدا که پایه وه تا لای پښتمبر خوا څخه رایگرت ..

نه مچا صفوان به پښتمبر خوا څخه وت: نه مه وای ده خاته روو که نه مانت به من دلوه ..

پښتمبر څخه فرموی: راست ده کات ..

صفوان وتی: دوو مانگم بقی دابنی تا خوم هه لیبژیم.

پښتمبر څخه فرموی: چوار مانگت بقی هه بیت تا هه لیبژیت} ..

نوا تر صفوان موسلمان بوو ..

عومیریش به موسلمان بوونی به خته وه ریوو ..

جا (عومیری کوپری وه هب) دریزه ی به ریبازی پرریزی به رو لای خوادا و، به شوی پی

پښتمبر خوا مه زندا دهرپوشت که خوا ی گوره ریتنوتی خه لکی کرد به هوییه وه له تاریکی

دهریازی کردن به رووناکی.

سُورَةُ الرَّحْمٰنِ

چ دانایک بوو .. ؟!

کایتک که سوپاکانی ئیسلام له گۆشه جیاجیپاکانی سر زه ویدا.. به فراوانی و سرکه وتویی له شه پدا بوو.. دانایه کی سر سوپهینەر نیشته جیتی شاری مه دینه بوو..
دانایه که دانایی و هۆشمندی له وشه گانیدا به چۆرئ خۆی ده نواند که گهره تر بوو له بریسکانه وه و جوانی..

هر که پرسپاری ئی بکرایه به وانهی ده و روبه ری خۆی ده وت:
{باشترین کرده وهی خۆتان و، وه رگراوترینیان لای پهروه ردگارتان و، گه شه دارترینیان له پله و نمره دا و، چاکتر له وهی دژی نوژمن بجه نگیت و، له ملیان بدهیت و له ملت بدهن، و باشتر له درهم و دینارتان پی رابگه یه نم..؟؟}..
جا ئه وانهی که به بی دهنگی سهریان نوی کردبوو گوئیان بی شل کرد بوو سهریان به رزده کرده وه و خپرا ده یانپرسی:

{ئو شته چی به.. ئهی ئه بوده ردا}..؟؟
ئه بوده رانیش که سیمای له سایه ی روشنایی ئیمان و داناییه که پدا ده دره وشایه وه، ئه گه پایه وه سر باسه که ی خۆی و دریزه ی پیده دا:
{یادی خودا..}

یادی خودا زۆر گهره تره {!!}..
ئهم داناییه سر سوپهینهره به هه لسه هه که ی بانگه شه ی بی گۆشه گیری نه ده کرد و مه به ستیشی له ووشانه مژده ی خراپ و، کشانه وه له ههنگاوه کانی ئابینی نوی نه بووه.
ئو ههنگاوانه ی که جیهاد کردن له ریزی هه ره پیشه وه پدایه ..

به ئی.. ئه بوده ردا ئه و پیاوه نه بوو، چونکه له وه تی موسلمان بووه شمشیره که ی هه لگرتوه و له گه ل پیغمه بری خودا ﷺ له جیهادا بوو، تا سرکه وتنی خوا و رزگار کردن هات..

به لام له و پپه بوو که له خودی خۆی و له بوونی پپ له زیندوو یه تیدا، هه ر ساتی ته نیا ببوایه، بی بیر کردنه وه و، هانای بپردایه ته بهر میحرابی دانایی و، ژبانی خۆی له پیتاوی ژبانه وه ی راستی و دلنیا بووندا نه زکر دبوو..؟؟

به راستی (ئه بوده ردا) ی دانای مه زنی ئه و رۆزگاره، موقفیک بوو خاوه نی په روشیه کی بی سنوور بوو بی بینینی خوا و پیغمه بره که ی، ئه و له هه مان کاتدا باوه پی هینابوو که ئه و

ئیمان بهو ئهرك و تیگه یشتانه ی هه یه تی، چاكتیرین و تاكتیرین ریگه یه بۆ گه یشتن به حه قیقه ت..

بهم جوړه خۆی له گه ل ئیمان هه کیدا تاك کرده وه و خۆی پى سپارد و، ژيانى خۆی به پى ئه و ئیمان به جه سوورى و، تیگه یشتووی و، مه زنییه وه زاخاو ده کردو به سه ر ئه و ریگه یه شدا رویش تا گه یشته جى و، له سه ر ئه و ریبازه چوو تا گه یشته ئاستى ئه و په رى راستى پته و.. هه تا شوینى بلندی ته واوی خۆی له گه ل راستگوياندا گرت کاتیک له په ره ردگارى ده پاراپه وه و ئه م ئایه تانه ی ده خوینده وه:

﴿ان صلاتی و نسکی و محیای و ماتی لله رب العالمین﴾ الانعام / ۱۶۶.

به ئی.. جیهاد کردنی (ئه بو ده رداه) به رامبه ر ده روونی و، له گه ل خۆیدا تا ئه و ترۆپکه بلنده، تا ئه و بالا ده ستیه دوره.. تا ئه و لیپرانی په رسته.. کو تایی هات..

که ژيانى - هه موو ژيانى - والیکردبوو بۆ خواى په ره ردگارى جیهانیان بیت..!!
ئىستاش.. وه رن تا نزیك ببینه وه له و دانا و خواپه رسته.. ئه و رو شناییه به دی ناکن که به ده وری نیو چه وانیدا ده دره وشیتته وه..؟؟

ئه رى بۆنى ئه و گول و گولزاره ی له لایه وه دیت ناکن..؟؟

جا به راستى ئه وه رو شنایی داناى و، بۆنى ئیمان..

ئیمان و له م پیاوه ئارامگرده داناى به یه ک شاد بوون، به یه ک شادبوونیکى به خته وه رانه، به لام چ به خته وه رییه ک..!!!

له دایکى په رسپار کرا ده رياره ی باشترین کرده وه که پى خۆش بوو بیت.. له وه لامدا وتى:

{بیرکردنه وه و په ندوه رگرتن}..

به ئی.. به راستى ته واو به ناگابوو له وه فه رمایشته ی خواى گه وره که له زۆر ئایه تدا هاتوه:

﴿فاعتبروا یا اولی الابصار﴾ الحشر / ۲.

له کاتیکیشدا که هانى براکانى خۆی ده دا له سه ر رمان و بیرکردنه وه، پى ده وتن:

{یه ک سه عات بیرکردنه وه چاكتره له په رسته شى شوێک}..

جا به راستى په رسته شى و رمان و گه ران به دواى حه قیقه تدا ده ستى به سه ر ده روون..

هه موو ژياندا گرتبوو..

ئه و روژه یه بر وای هینا به ئیسلام وه ک ئاینیک و، په یمانى دا به پینهمه بر ﷺ له سه ر ئه و ئاینه به ریزه، یه کێک بوو له بازگانه سه رکه وتوه به ناو بانگه کانى مه دینه و، به شیکى ژيانى به ر له مو سلمان بوونى له بازگانی کردندا گوزه راندبوو، به لکو به ر له کوچکردنى پینهمه بر و مو سلمانان بۆ مه دینه..

له گه ل ئه وه شدا که کاتیکى زۆر کم به سه ر مو سلمان بوونیدا تپه پریبوو هه تا..

با ئى گه رپین خۆی باسه که مان بۆ ته واو بکات:

{بازرگان بووم کانتیک که بپوام هیئا به پیغمبر ﷺ و موسلمان بووم..}

ویستم که پرستش و بازرگانی پیکه وه بۆم بسازین بهلام نه کرا..

منیش دستم له بازرگانی هه لگرت و رووم کرده خواپه رستی..

جا نه مژد پیم خوش نیه خه ریکی کرین و فرۆشتن بپ و فرۆژانه سی دینار قازانج بکه م،

ته نانه ت که ره دوکانه که شم له ده رگای مزگه وتدا بیت..

بهلام بزانی که من پیتان نالیم: خوی گه وره کرین و فرۆشتنی حه رام کردوه.

بهلام پیم خوشه له وه که سانه بپ که له بازرگانی کردن و کرین و فرۆشتن له یاد کردنی خویان

دانابریت {!!!!}

خۆ بینیتان چۆن ده بویت و مافی ته وای کیشه که ی ده دات و، دانایی و راستگویی له نیو

و شه کانیدا ده بریسکینه وه..؟؟

ئه و خیرا به ره له وهی پرسپاری ئی بکه یین که: نایا خوی گه وره بازرگانی حه رام کردوه ئی

ئه بووده رداه؟

خیرا ئه و پرسپاره ی هاتوه به خه یالماندا لاده بات و، نامازه بۆ ئه و مه به سته به رزه ده کات

که ده یویت و، له پیتاویدا ده سستی له بازرگانی کردن هه لگرتوه سهره پای سهرکه وتنی تییدا..

به راستیش پیاویک بوو به دوی تایبه ته ندییه کی رۆحی و بالا ده ستییه کدا ویل بوو که

به ره و به رزترین پله ی ته و او مه ندی ریئیدراو بۆ ئاده میزادی بیات..

له راستیشدا په رستشی وه ک شه وره وییه ک ده ویست که به رزی بکاته وه به ره و جیهانی بالای

چاکه و، بیگه بینته لای حه ق له پایه داریه که یدا و، حه قیقه ت له سهر چه شه که یدا و، خۆ که ره

ته نها وه ک چه ند ئه رکیک مه به سستی بوایه که به جی به یئری و، قه ده غه کراوانیک وازی ئی

به یئریت، ئه و ده یتوانی که له گه ل بازرگانیتی و کاره کانیدا کۆی بکاته وه..

جا چه ند له بازرگانان هه یه و پیاو چاکن و.. چه ند پیاو چاکی بازرگانیش هه یه له نیو

هاوه لانی پیغمبره ی خواشدا ﷺ چه نده ها که س هه بوو که بازرگانی و کرین و فرۆشتنیان

داینه بریبووون له یادی خوا.. به لکو هه ولیان دا بوو بۆ گه شه کردنی بازرگانی و سامانه که یان تا

خرمه تی کیشه ی ئیسلامی پی بکن و، پیدایه ستییه کانی موسلمانانی پیدایین بکن..

به لام به رنامه ی ئه و هاوه لانه هه یه له به رنامه ی (ئه بووده رداه) که م ناکاته وه، هه ره وک چۆن

به رنامه ی ئه م هه یه له پرۆگرامی ئه وان که م ناکاته وه و، هه ره یه که یان ئه و کاره ئه نجام ده دات که

بۆی دروستکراوه..

ئه بووده رداویش هه سستی به هه ستیارییه کی راستگویانه کردبوو بۆ ئه وه دروستکراوه که

ژیانی خۆی بۆ نه ز کردبوو..

تایبه تمه ندیټی له گهران به دواى حه قیقه تدا به نه جامدانی نه و په پی بواره کانی خو ماندوو کردن به پیټی نه و ئیمانہی که رنونی کړدبوو بق لای په روه ردگاری و، پیغه مبه ره که و، بق لای ئیسلام..

که ر هرتان کرد ناوی بنین سؤفیگه ری..

به لام سؤفیگه ری پیاویکی زنگی بپواداری و، توانای فه یله سوفی و، نه زمونی جهنگاوه و، تیگه پشتمنی هاره لانی بق دهسته بر بوو بوو و، وای له سؤفیگه ره که ی کړدبوو که بزافینکی زیندوو بیټ بق بنیاتنای رۆح، نه که تنها سیبه رنکی چاک بیټ بق نه و بنیاته...!! به لی..

ئا نه وه (نه بوده رداء) ی هاره ل و قوتایی پیغه مبه ری خوا به ﷺ..

ئا نه وه یه (نه بوده رداء) ی خوا په رست و، دانا..

پیاویک بوو به هر دوو قاچی شه قی له دونیادابوو، له سنگی خو ی دهر کړدبوو..

پیاویک بوو له گه ل خویدا چوویه خه لوه ت تاداپیوشی و پاکی کړدوه و، تا بوویه ناوینده یه کی بیگه ر و دانایی و، راستبینی و، چاکه ی تیدا دهر که وت و، نه بوده ردائی کړه مامؤستایه کی مه زن و دانایه کی به هیژ..

به خته ورین، هه موو نه وانه ی نه چنه لای و، گوئی لی ده گرن..

ده ساوهرین نه ی هؤشمه ندان با له داناییه که ی نزیک ببینه وه..

با له فه لسه فه و تیروانینی به رانبه ر شادی و رازاوه ییه کانی ده ست پی بکه یین..

نه و تا قولایی گیانی که وتبووه ژیر کاریگه ری نه و نایه ته جوانه ی قورتائی پیروز دهر یاره ی:

﴿الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ، يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ﴾: نه وه ی مالی کړکړدوه وده بیژنری، وا خه یال ده کا دراوه که ی له مردن ده یپارنزی. ﴿الهمة/۲-۳﴾.

تا قولایی گیانی له ژیر کاریگه ری نه م فه رمووده یه ی پیغه مبه ردا بوو:

﴿ما لئ وکفی، خیر مما کثر وأهلی: نه وه ی که می بیټ و بهش بکات، چاکتره له وه ی نژی هه بیټ و گومرای بکات))..

هه روه ها پیغه مبه ر ﷺ ده فه رموئیټ:

{چه ند له تواناتان بوو له خه م و خه فه تی دونیا خو دوور بگرن، چونکه هه ر که سیک دونیا گه وره ترین خه می بوو، نه و ا خوا ی گه وره په رته وازه ی ده کات و، هه ژاریه تیه که ی ده خسته نیو چاویه وه..

نه و که سه ییش رژی دوا یی گه وره ترین خه می بوو خوا ی گه وره بؤی کز ده کانه وه و، ده وه له مه ندیبه که ی ده خاته دلپه وه و، خوا ی گه وره هه موو چاکه یه کی نژو خیرا بق ده نیریت}.

له پیتاوی شوه دا، شینی بؤ شو که سانه ده کرد که که وتوونه ته بهندی چا وچنؤکی دهوله مندی و ده لیت:

{ خودایا په نات پی ده گرم له پارچه پارچه بوونی دل..
پرسیاری لی کرا:

پارچه پارچه بوونی دل چپیه شه بوده ردا..؟؟
له ولامدا وتی:

شوه په که له هموو دؤ لیکدا سامانم ه بیټ} !!!

بانگه شهی خه لکی ده کرد بؤ به ده سته پیتانی دنیا به هوی ده سته بر دار بوونی وه..
له راستیشدا شوه خاوه نه ندیتی راسته قینه په تی.. به لام راکردن به دوی چا وچنؤکیه کانیدا که کؤتایی بؤ نیه، شوا شه خرابترین جؤری به ندایه تی و کؤیله په تیه.
نالیره دا ده بیوت:

((هر که سی ده سستی له دنیا ه لنه گرت بیټ، شوا دنیا بؤ شو نیه))..

سامانیش لای شو هؤ کاریکه بؤ گوزه رانئیکی ره زامه ندی مانا وند و به س..
پاشان له سر خه لکی پتویسته که به حاللی به ده سستی به پینن و، به نرم و نیانی و میانپه وی په دای بکن، نه که به سوور بوون و خؤ ماندووکردن..
شو ده بیوت:

{ تنها شتی باش بخؤ و..

به س شتی باش به ده ست به پینه و..

تنها شتی باش بیته ناو مال که ته وه}.

نامه یشی بؤ هاوه لئیکی ده نووسی و ده بیوت:

{ دوی شوه، تؤ له پانتایی دنیا دا خاوه نی هر چی هیت، بهر له تؤ هی که سی دیکه

بووه و..

له دوی تؤش بؤ که سی تر ده بیټ.. تنها شوهی لی بؤ تویه که به کاری به پینیت بؤ خؤت..
شوا له پیشتری دابنی له وهی که مال و سامان کؤیکه پته وه تا بیته میرات بؤ کوره که ت، بزانه که بؤ په کیک له م دروانی کؤ ده که پته وه:

یان بؤ کوپئیکی چاکه که له گوپرایه لی خوادا به کاری دینیت و، به ختوه ر ده بیټ به وهی که تؤ ماندوو بوویت بؤی..

یا خود کوپئیکی سه رکه شه و، له سر پیچی خوادا به کاری دینیت و، به وهی که تؤ بؤت کؤ کردؤتوره به دبخت ده بیټ..

ده سا متعانهت ه بی بؤ رنق و رنژییهی که لای خودایه و، خؤت ده ریاز بکه} ..!

هموو دنیا له دیدهی شه بوده ردا شتئیکی روت بوو..

کاتیک (قوبرس) رزگار کړا و دسته‌اته‌کانی جه‌نگ هینرایه‌وه بۆ مه‌دینه، خه‌لکی سه‌یریان کړد نه‌بوده‌درا‌ه ده‌گری.. به‌سه‌رسامیه‌وه لئی نزیك بوونه‌وه و لئیان پرسی و، (جوبه‌یری کوپری نه‌فیر) پرسیاره‌که‌ی ئاراسته‌ کړد:

پتی وت:

{ئهی نه‌بوده‌درا‌ه چی وات لیده‌کات له رۆژیکدا بگریت که خوی گه‌وره ئیسلام و خه‌لکه‌که‌ی سه‌رفراز کړدوه}...؟؟

جا نه‌بوده‌درا‌ه به‌داناییه‌کی رۆر و تیگه‌پشتتینکی قوله‌وه وه‌لامی دایه‌وه:

{تیاجیت ئهی جوبه‌یر..}

سوکت‌ترین دروست‌کراون لای خوا نه‌گه‌ر واز له فه‌رمانه‌کانی به‌ینن..

له‌کاتیکدا که‌نه‌ته‌وه‌یه‌کی به‌ده‌سته‌لات و، سه‌رکه‌وتوو، خاوه‌ن موک بیت و، واز له‌فه‌رمانی

خودا به‌ینیت و، بگاته نه‌وه‌ی که ده‌بیینیت}...!!

به‌لی..

به‌مه هۆکاری ئه‌و شکسته‌ خیزایه‌ی ده‌خسته‌ روو که سوپا‌کانی ئیسلام به‌ ولاته

رزگارکراوه‌کانیان ده‌گه‌یاند.. که ئه‌ویش ئیفلاسی ئه‌و ولاتانه‌یه له رۆحانیه‌تیکي راست‌گویانه

که بیان‌پار‌یزیت و، نایینکی راست و دروست په‌یوه‌ستی بکات به‌ خوداوه..

جا ئالیره‌وه، مه‌ترسی رۆژگار‌یکي هه‌بوو که‌به‌سه‌ر موسلمانه‌کاندا بیت و زنجیره‌کانی ئیمان

بپسیت و په‌یوه‌ست بوون و پابه‌ندبوونیان به‌ خوا و پاستی و چاکه‌ بی هیز بییت و،

رووتبوونه‌وه له‌ده‌ستیان ده‌ریچیت، به‌هه‌مان ئاسانی که پ‌یشتر هات بۆ لایان..!!

هه‌روه‌ک چۆن تیک‌پای دنیا له‌به‌ر دیده‌یدا رووت بوو، به‌هه‌مان شیوه‌ پردیک بوو بۆ

ژیان‌یکي نه‌پاوه‌ و شه‌نگ‌تر.

هاوه‌لانی له‌ کاتیکدا که نه‌خۆش بوو هاتنه‌ دیده‌نی، بینیان له‌سه‌ر جیگایه‌ک نووستوه‌وه که

له‌پ‌سته‌ دروست‌کراوه..

پ‌یان وت: ((گه‌ر ئاره‌زووت لی بووايه نوینگه‌یه‌کی باش‌تر و نه‌رم‌ترت ده‌بوو..))

له‌کاتیکدا سۆمای چاوی بری‌بووه‌ داهاتوویه‌کی دوور، به‌په‌نجه‌ی ئاماره‌ی بۆ کړدن و وتی:

{مالی ئیمه‌ له‌وتیه..}

بۆ ئه‌وی کۆده‌که‌ینه‌وه و.. هه‌ر بۆ ئه‌ویش ده‌گه‌پ‌ینه‌وه..

بۆ ئه‌وی کۆچ ده‌که‌ین و.. بۆ ئه‌ویش کار ده‌که‌ین}...!

ئهم تیروانینه‌ی نه‌بوده‌درا‌ه بۆ ژیان ته‌نها تیروانینیک نه‌بوو به‌س، به‌لکو به‌رنامه‌ی ژیان‌پ‌شی

(پەزێندی کوپی معاویە) داخوازی کێژەکی (ئەبۆدەرداء)ی کرد رەتی کردەووە و، بەداخوازییەکە ی رازی نەبوو.. پاشان کوپێکی هەزاری چاکەکار داخوازی کرد و، ئویش لێی مارەکرد..

خەلکی سەریان سوپما لەو هەلس و کەوتە، جا ئەبۆدەرداء تێی گەیاندن و وتی:
 {گومانتان چێیە بەرانبەر ئەبۆدەرداء گەر خەزمەتکار و خەزمەتگوزارانی پادشا لەبەری
 هەستانەووە و رازاوەیی کۆشک و تەلارەکان سەرسامی کرد..

ئاینەکی لەچێدایە ئەو رۆژە {...؟؟؟!

ئەمەیه دانایی دەروون بەهێزی، دل وریا..

کە دنیا و هەموو ئەو شتەکانی دەروون کە مەندکێش دەکەن بۆ لای و دلی بۆی لێدەدات
 رەت دەکاتەووە..

ئەو بەم کارە ی لە بەختەوهری هەلئایەت بەلگو بەرەو لای رادەکات..

چونکە بەختەوهری راستەقینە لای ئەو ئەوێهێ کە خاوەنی دنیا بێت، ئەک دنیا خاوەنی
 تۆ بێت.

هەرکاتێکیش داواکاریەکانی خەلکی لەژێندا سنووری قەناعەت و مامناوەندیتر راوەستا،
 هەر کاتێک ئاشنای حەقیقەتی دنیا بوون وەک پەردێک کە بەسەردا دەپەڕنەووە بۆ مالی
 ئۆقرەگرتن و حەوانەووە و جاویدانی، هەر کاتێک ئاوەهایان کرد، ئەوا پشکیان لە بەختەوهری
 دروست و تەواو و مەزنتەر دەبێت..

هەر ئەو دەبووت:

{چاکە لەوهدا نیە مال و مندالت زیاد بکات، بەلگو چاکە لەوهدایە کە لەسەر خۆیت مەزنتەر
 بێت و، زانستت زیاد بکات و، لەپەرستشی خوادا چاک بێت خەلکی}..

لەسەردەمی خەلیفایەتی (عوسمان)یشدا، کاتێک (معاویە) والی بوو لە شام، ئەبۆدەرداء
 لەسەر داوای خەلیفە چوووە ئەو بۆ وەرگرتنی پۆستی قازییەتی..

جا لەشام لەکەمێندا بوو بۆ هەموو ئەوانە ی کە خۆشەکانی دنیا گومپای کردوون و،
 بەردەوام باسی رێبازی ژێانی پێغەمبەر و، دنیا نەویستی ئەو و، شیوەی ژێانی دەستە ی
 یەکەمی شەهیدان و راستگۆیانی دەکرد..

(شام)یش لەو رۆژگارەدا مێرگوزاریکی پێ لە شادی و بەخششی بوو..

خەلکەکەش بێزار بووبوون بەو پیاوێ کە بەئامۆزگاریەکانی شت و مەک و دنیایان لەبەر
 چا و ناشرین دەکات..

جا ئەبۆدەرداء کۆی کردنەووە و، وتاریکی بۆدان:

{ئە ی خەلکی شام..

ئێوە بران لە ئایندا و، هاوسین لەمالدا و، پشتیوانی یەکیدین بەرانبەر دوژمنان..

به‌لام چیه ده‌تانبینم شهرم ناگه‌ن...؟؟
 ئه‌وه‌ی که نا‌یخۆن کۆی ده‌که‌نه‌وه... و
 ئه‌وه‌ی تێیدا نیشته‌جێ نابن بونیات ده‌نێن...
 داوای ئه‌وه ده‌که‌ن که پێی ناگه‌ن...
 خه‌لکانی به‌ر له‌ئێوه کۆیان ده‌کرده‌وه، ده‌یانپاراست...
 ئومێده‌وار بوون، و، درێژه‌یان پێده‌دا... و
 بونیاتیان ده‌نا، و، زۆر پته‌ویان ده‌کرد... و
 جا ئه‌وه‌ی کۆیان کردبوویه‌وه له‌ناو چوو... و
 ئومێده‌که‌شیان بوویه‌ گومرایی... و
 ماله‌کانیشیان بوویه‌ گۆر...

ئه‌وه هۆزی (عاد) بوون، نیوانی (عه‌ده‌ن) و (عومان)یان پڕ له‌ سامان و مندال کردبوو...
 پاشان خه‌نده‌یه‌کی گالته‌ ئامیز که‌وته سه‌ر لێوی، به‌هه‌ردوو ده‌ستی ئاماژه‌ی بۆ خه‌لکه‌
 کۆبووه‌که‌ کرد، و، به‌گالته‌ چارپێیه‌کی گه‌رمه‌وه هاواری کرد:

{کێ ئه‌وه‌ی له هۆزی (عاد) به‌جێما به‌دوو سه‌رم لێم ده‌کڕیت...!!؟}

پیاویکی سه‌رسوپه‌ینه‌ر، جوان، پڕشنگدار، داناییه‌که‌ی بپوادارانه‌بوو، و، هه‌ستیشی خۆ
 پارێزانه، و، ئاره‌زیشی به‌تین و تیگه‌یشتوو چاک بوو...!!
 په‌رستش لای (ئه‌بووده‌راه) له‌خۆبایی بوون و سه‌ر ئی شیوان نه‌بوو، به‌لکو به‌داوای چاکه‌دا
 گه‌ران و که‌وتنه‌ به‌ر سۆز و به‌زه‌یی خودایه‌ و، ملکه‌چیه‌کی هه‌میشه‌یه‌ که تێیدا مرقۆ هه‌ست
 به‌لاوازی خۆی ده‌کات، به‌هۆی فه‌زلی په‌روه‌ردگاریه‌وه له‌سه‌ری.
 ئه‌و ده‌لێت:

{له هه‌موو سه‌رده‌متاندا به‌داوای چاکه‌دا بگه‌ڕێن و خۆتان بده‌نه سۆز و به‌زه‌یی خودا،
 چونکه خودا په‌حمه‌ت و به‌زه‌یه‌یه‌کی پاک و خۆشی هه‌یه ده‌یادت به‌هه‌ر که‌سێک له‌به‌نده‌کانیدا
 که بیه‌وێت...}

داوا له‌خوا بگه‌ که نه‌نگیه‌که‌نت دابپۆشیت، ترسه‌کانتان ئارام بکاته‌وه...
 جا به‌راستی ئه‌و دانایه هه‌میشه چاو کراوه بوو به‌رانبه‌ر له‌خۆبایی بوون له‌په‌رستشدا، و،
 خه‌لکی ئاگادار ده‌کرده‌وه له‌وه‌ خۆبایی بوونه‌ی که تووشی هه‌ندیک له‌ ئیمان لاوازه‌کان ده‌بوو
 کاتێک تووشی له‌ خۆبایی بوون ده‌بوون به‌هۆی په‌رستشه‌کانیانوه‌ و، خۆیان به‌سه‌ر خه‌لکی
 دیکه‌دا پێ هه‌لده‌نا و شانازیان پێوه ده‌کرد...

ده‌با گوێی بۆ رادێرین، ده‌لێت:

{تۆزقالتێک له‌چاکه‌ی که‌سێکی به‌ته‌قوا و دلنیا، په‌سه‌ندتر و باشتره له‌وه‌ هینده‌ی چیاکان

په‌رستشی له‌خۆبایی بووان...}

ههروهه دهیوت:

{ داواوی شتیك له خه لکی مه کن که خرابیته نهستیان ..

بهی پهره ردگار یان لیپرسینه وه یان له گه ل مه کن ..

ناگاتان له خرتان بیټ، چونکه نهو که سهی که وته شوین شه وهی شت له خه لکیدا ببینیټ

غه مبارییه که ی دریزه ده کیشیت { .. !!

نهو نایه ویټ بۆ خوا په رستان که هر چه ند پله و پایه ی له په رستشدا به رزیبیته وه

{ قه رزاریه ک} له دهروونی خوی دا بیریت به رانبه ر بنده کان.

له سهری پیویسته سوپاسگوزاری خودا بیټ له سهه سهختی و، به پارانه وهی و جوان هه لس

و که وت کردن و نیه ته کانی کرمه کی نه وانه بکات که به و جزره سه رختنه نه که یشتوون.

نایا هیچ داناییه ک ناشنان جوانتر و به هادارتریټ له دانایی نه م دانایه ..؟؟

{ نه بوقه لاب} هی هاوینی بۆمان ده گپرتیه وه و، ده لیت:

{ رۆژکیان {نه بو ده ردا} به لای پیاوړیکدا گوزهری کرد که گونا میکی کرد بو و، خه لکی

جنیویان پیده دا، نهو ریگری لیکردن و وتی: نه گه ر نیوه له چالیکدا بتاندوزیایه ته وه .. نایا

ده رتان نه ده مینایه وه ..؟

وتیان: به لیټ ده رمان ده مینایه وه ..

وتی: که و ابوو جنیوی پیټ مه دن و، سوپاسی خودا بکن که نیوهی له و گونا هه

پاراستوه .

وتیان: نهی تو رقت لیتی نیه ..؟

وتی: من رقم له کاره که یه تی، گه ر وازی لیټ هیټا نه و ا برامه { .. !

جا گه ر نهو یه کیک بوو له رووه کانی په رستش لای {نه بو ده ردا}، نه و رووه که ی دیکه ی

زانست و زانیارییه ..

جا {نه بو ده ردا} زۆر ریژی زانستی ده گرت و به پیروزی ده زانی .. پیروزی رایده گرت وه ک دانا

و، پیروزی رایده گرت وه ک خوا په رست و، دهیوت:

{ هیچ کام له نیوه نابیټه ته قوادار تا نه بوویټه زانا ..

به هوی زانستیش جوان نابیټ، تا کاری پیټ نه کات { ..

به لیټ ..

زانین لای نهو تیگه یشتنه، ره وشت و زانیاری و، په پیره و .. فیکر و ژپانه ..

هر بۆیه پیروزی راگرتنه که شی پیروزیټی پیاوړیکی دانا یه، ده بینین بانگه شه ده کات که

ماموستا وه ک فیرخواز وایه و هه ره و کوکیان وه ک یه کن له چاکه و، پله و پایه و، پادا هشتدا ..

وای بۆ ده چوو که مه زنی ژبان به ر له هه موو شتیك په یوه سهه به زانستی چاکه وه ..

نهو تانیټ ده لیت:

{چپیه ده تانبینم ده رۆن و، نه زانه کانتان فیرناکه ن؟؟}

بزنان ماموستای چاک و فیرخواز له پاداشتا وهک به کن و.. له دواى ئه وان خیر و چاکه
له که سانی دیکه دانیه {..

هه روه ها ده بیوت:

{خه لکی سی جۆره ..

زانا..

فیرخواز..

سییه مپیش نه زانیکه هیچ خیری تیدا نیه } .

هه روهک پیتشت بینیمان، زانین له دانایی (ئه بوده رداء) دا دانابریت له کرده وه ..
ده لیت:

{ئوهی له هه موو شتیك پتر مه ترسیم لئی هه یه له سه ر خۆم ئه وه یه که له رۆزی قیامه تا

له پیتشه وهی دروستکراوه کاندایم بوتریت: ئه ی عوه یمیر، هیچ فیریوو بوویت؟؟

منپیش بلیم: به لئی..

جا پیم بوتریت: جا به وهی که فیری بوو بوویت چ کاریکت ئه نجام دا...؟؟}

(ئه بوده رداء) رۆر ریزی له زانایانی کردار په سه ند دنا و به رز و به پیز سه یری ده کردن، و له

په روه رداگاری ده پاراپه وه و ده بیوت:

{خودایا من په نات پی ده گرم له وهی که له دلی زانایان نه فره تم ئی بکات..

پنیان وت:

{چۆن دلایان نه فره تت ئی ده کات؟}

ئه مچا ده بیوت:

{به وهی که رقیان لیم بیته..!}

خۆ بینیتان..؟؟

ئو له رق ئی بوونی زانادا نه فره تیك به دی ده کات که به رگه ی ناگریته.. له بهر ئه وه ملکه چ

ده کات بۆ په روه رداگاری تا په نای بدات لئی..

(ئه بوده رداء) ی دانا ناموزگاری خه لکی ده کرد که برابه کی چاک بن و، په یوه ندی مرۆڤ

له که ئ مرۆڤدا له سه ر بنه مای سروشتی مرۆیی دابه زریته و، ده لیت:

{سه رزه نشت کردنی براههت چاکتره بۆت له ده ستدانی، کئی وهک برای ته واوت وایه

بۆت؟

((به براههت ببه خشه و نهرم و نیان به به رانبه ری..

گوو پاپه لی ئیره یکار مه به به رانبه ری و، وهک ئه وت ئی دیت..

سه ینی مردن دیته لات و، داپرانی به سه بۆت..

جا چوڼ ده گړیت له پاش مردنی، له کاتیکدا تا له ژاندا بو مانی خوږیت پی نه دا...؟؟
چاودتیریکردنی خودا بڼ بنده کانی ریسایه کی چه سپاوه (نه بوده ردا) مافه کانی برایتی
له سر یونیات دهنیت..

نوه تانی ده نیت:

{ زور نیگه ران دهم که ستم له په کیک بکه م.. به لام زورتر و زیاتر نیگه ران و په ست دهم،
که ستم له په کیک بکه م له دزی من پشت به خودای گوره و بالا ده ست بیه ستیت } !!..
نئی له مهنی دهرورن و، پرشنگذاری گیانت نهی (نه بوده ردا) !!..
خه لکی ناگادار ده کرد له خه له تاندنی خه یال، کاتیک وا گومان دهن که بیده سه لاته
دابراهه کان نزیکترن له وهی که بکه ونه زور ده ست و، چه پزکیان هوه !!..
باس ده کات که نه وانه له بیده سه لاتی که یاندا هیژکی به تینیان هه په کاتیک په نا دهنه
به ر په روه ردگاری بالا ده ستیان به هوی بی ده سه لاتیان هوه و، کیشه که یان ده خه نه به ر
ده ستی، که به سوک سه بریان ده گړیت له لایه ن خه لکی هوه !!..

نا نوه به - نه بوده ردا - ی دا !!..

نا نوه په - نه بوده ردا - ی دنیا نه ویستی، خوا په رستی، نارامگر..

نا نوه په نهو - نه بوده ردا - هی گه ر خه لکی سه بریان له ته قواکه ی سورما په و، داوایان لی
بگردایه بزیان بپارپته وه و، به خاکه پاییه کی پر متعانه وه وه لای ده دانه وه:
{ چاک مه له نازانم و.. له نفریویون ده ترسیم } !!..

هه موو نه مانه و، هیشتا چاک مه له ناشنا نیت نهی (نه بوده ردا) ..؟؟

به لام چی سه بر بیت، که تر په روه رده ی پیغه مبر رښتیا و..

قوتابی قورنات و.. کوپی سه رته ای هاتنی نیسلام و.. هاوه لی نه بوبه کر و عومر و، هه موو
پیلوانی دیکه بیت.. سه رسامی له چی !!..؟.

زہ بیدی گوری خہ کتاب
ہے لکھی می پڑھی یہ مامہ

رؤژتکیان پیغمبر ﷺ دانیشتبوو، کومه لیک له مسلمانان له دهوری بوون و قسه و یاس به رده و ام بو، پیغمبر چهند ساتیک سهری داگرت و بیده نگ بوو، پاشان رووی ده می کرده نه وانه ی دهوری و فهرمووی:

{ بیوانیکتان له نیتودا هه یه که دانیک ی له دۆزه خدا له کیوی ئو خود قورستره }.

نه مچا ترس، بگره توقین له تووشبوونی ناشووب له ناینده دهات به خه یالی هه موو نه وانه ی ناماده ی نه و دانیشتنه بوون له گه ل پیغمبر خود ﷺ.. هه ره که یان سلی ده کرد و ده ترسا له وهی که خوی تووشی هه لگه پانه وهی خراب و ناخرشه پی بیت..

به لام هه موو نه وانه ی که نه و رۆزه قسه که یان ناراسته کرا کوتاییان به چاکه هات و، په یمانی خویان برده سهر و له پیناوی خوادا شهید بوون و، ته نها (نه بو هورهیره) و (ره جالی کوپی عوفوه) به زیندوویی مانوه لئیان.

چا به رده و ام (نه بو هورهیره) له شی ده له رزی له ترسی نه وهی نه بادا نه و پیشبینه ی پیغمبر له ودا به دی بیت. هه ر بۆیه چاوی نه ده چوو هه و، میشکی هئیر نه ده بوویه وه، تا قه در په رده ی له سهر نه و به ده خته هه لمالی و.. (ره جال) له ئیسلام هه لگه پایه وه و په یوه ندی کرد به (موسه یله مه ی درۆزن) وه و، گه واهیدا که پیغمبره ..

ئا لیره دا نه و پیشبینه ی پیغمبر ﷺ به خراب هه لگه پانه وه چاره نووس خراپی هاته دی و روون بوویه وه..

نه م (ره جالی کوپی عوفوه) یش، رۆژتکیان چوو بۆ لای پیغمبر و به لئینی پئیدا و مسلمان بوو و، کاتیک ئیسلامی لئیه رگرت گه پایه وه بۆ لای هۆزه که ی.. ئیدی نه گه پایه وه بۆ شاری مه دینه تا پاش وه فاتی پیغمبر و دیار کردنی (نه بو به کری صدیق) به خه لیفه ی مسلمانان..

هه والی خه لکی په مامه و کۆبوونه و یان له ده وره ی (موسه یله مه) گه یان دیه نه بو به کر و، پیشنیاری کرد بۆ (نه بو به کر) که ببکاته نیردرای بۆ لایان هه تا له سهر ئیسلام دامه زاوایان بکات، خه لیفه ش مۆله تی پئیدا..

نه مچا (ره جال) به ره و لای خه لکی په مامه که وته ری.. کاتیک چاوی به ژماره ی بئشوماریان که وت وای گومان برد که نه وان سه رده که ون و، ده روونی سه رکه شی دواندی که هه ر نه مرق له نۆیه ده و له ته که ی (موسه یله مه) دا جیگایه ک بۆ خوی بکاته وه که وای گومان ده برد به رتۆیه و نه دیت، وازی له ئیسلام هینا و، چوو یه ریزی (موسه یله مه) وه که واده و به لئینی پئیدا بوو.

چا مه ترسی (ره جال) له سهر ئیسلام سه ختتر بوو له مه ترسی خودی موسه یله مه.

له بهر نه وهی، نېسلام بوونی پېښتري قوښته وه، نو رږژانه ی سرده می پیغمبر که له مه دینه دا ژباوو و، له بهرکردنی ټاپه تی زږدی له قورئان و، نوینه رایه تی کردنی نه بویه کری خه لیفه ی موسلمانان.. هه موو نه وانه ی خراب قوښته وه بقی پالېشتی کردنی ده سته لاتی (موسه یله مه) نووپا تکر دنه وه ی پیغمبر رایه تیه دروینه که ی..

به نټو خه لکیدا ده گه را و پټی ده وتن: که گوئی له پیغمبره ی خواﷺ بوو ده یفه رموو: {نو (موسه یله مه ی کوپی حه ییب) ی به شدار کرد له کاره که پیدا}.. جا که پیغمبر یش ﷺ مرد بیت، نو او ره واترین که س به هه لگرتنی به پیداخی پیغمبر یتتی و نیگا له دوا ی نو، موسه یله مه یه..!!

به راستیش ژماره ی نه وانه ی له دهوری موسه یله مه کږ بوونه وه نوږ زیادیان کرد به هوی نو دروینه ی (ره جال) هه وو... به هوی قوښتنه وه ی نو ته له که بازیه ی په یوه ندی پېښتري به نېسلام و پیغمبره وه.

هه واله کانی (ره جال) یش ده گه یشته مه دینه و، موسلمانان خه م و په ژاره یان تینی سه ندبوو به راتبه ر نو هه لگه راوه مه تر سیداره که سه ر له خه لکی ده شپو یتت، سه ر لیشپو انټکی نوږ خراب و، به و سه ر لیشپو انندنه ش بازنه ی نو جه نکه فراوانتر ده کات که موسلمانان ناچارن نه حجامی بده ن..

نو که سه پشی له نټو هاوه لانی زیاتر رقی لټی بوو و، ده سوتا بقی گه یشتن به (ره جال)، هاوه لټکی پایه به رز بوو که سه رگوزشته ی ژبانی له په رتوکه کانی سه ربرده و میژوودا له ژور نم ناوه شپړینه دا ده دره وشیتته وه“ (زه یدی کوپی خطاب)..!

زه یدی کوپی خطاب..؟؟

پټویسته که ناسیبتتانه وه..

برای عومری کوپی خطاب..

به لټی.. برای گه وره و.. له پېښتري ته ی..

به ر له عومر هاتبووه ژبان و، له و به ته مه نتر بوو..

به ر له ویش موسلمان بوو بوو.. هه روه ک چون به ر له ویش له پټناوی خوا دا شه مید بوو..

* * *

به راستیش (زه ید) قاره مانټکی سه رسره یتنه ر بوو له پاله وانیدا و.. کاری بیده نگ و رږچو له بیده نکیدا کږکی پاله وانټتیه که ی بوو.

نیمان بوونیشی به خوا و پیغمبره که ی و به ټاپنه که ی نیمانټکی پته و بوو و، له هېچ غه زایه ک و مه میدانټکدا له پیغمبره ی خواﷺ لوانه که وتبوو..

له هه موو غه زایه کدا نو په دوا ی سه رکه وتندا ویل نه بوو، هینده ی که به شوین شه هیدبووندا

ده گه را..!!

له روژی نوخو دیشدا، کاتیک شپږ گرم بوو له نیتوان موسلمانان و برباوه پاندا، زهیدی کوپړی خطاب شم شیرزی دوه شانده و، لیلی دده دان.

عومری کوپړی خطابی برای چاری پتی کهوت که قه لغانه کی لیلی که وتوره و، زدر له پیښه که نورمنان زیانی پربگه یه نن، بویه عومر هاواری لئیکرد:

{ئی زهید، قه لغانه کی من ببه و پیوهی بجهنگ} ..

زهید وه لایمی دایه وه:

{ئی عومر! ئه وهی تو له شه میدیون دته ویت، منیش دمه ویت} !!!

به ببن قه لغان، به شیوه یه کی زدر قاره مانانه و، نازیه تیه کی بپوینه جهنگا.

* * *

وتمان" که زهید ﷺ ناگری تن به ریویوو بقرگه یشتن به ره جال و ثاواته خواز بوو که له ناوبردن زیانی پیسی ئه و له به ختی تنها ئه ودا بیته .. چونکه (ره جال) به بچوونی (زهید) تنها هه لگه پاره یه که نه بوو به س .. به لکو دروژنیکي ... دوپووی، حرام باز بوو.

به هوی برپا پوونه وه هه لگه پاره ته وه .. به لکو به هوی مرامبازی هیچ و پوچ و، دوپووی قیزه ون و خوار و ختیچه وه هه لگه پاره ته وه و (زهید) یش له رق لئ بوونی دوپووی و دروژدا، ته و او وه ک عومری برای و ابو ..!

هه دووکیان، رقی ناچولیت و، بوغز و کینه ی نایه ته جوش، وه ک ئه وهی که دوپووی ناو پتته ی هه لپه رستی و، مه به سستی خراپی ده یورژاند.

له پیناوی ئه و مه به سته نزمانه دا (ره جال) روژی خراپی خوی بینی و، ژماره ی نه وانه ی دوری (موسه یله مه) ی خراب خه له تاند و زیادی کردن و، به م کاره ی ژماره یه کی زدریانی به ره و مه رگ نارد که له جهنگی هه لگه پاره کانددا له ناو چوون .. یه که م جار سه ری لئ شتواند و نواجار یش تووشی تیاچوونی کرد .. به لام له پیناوی چیدا ..؟ له پیناوی چا و چنوکیه کی گلاودا که ده روونی رازاند بوویه وه، ثاره زروه کانی جوانیان کردبوو بوی و، (زهید) خوی ناماده کردبوو که به ده دست به سه رداگرتنی ئه و ناشوویه کوتایی به زیانی برودارانته ی خوی به نیتیت، به کوشتنی (موسه یله مه) نا، به لکو به له ناوبردن کی سیک که له و مه ترسیدار تره و، تاوانبار تره که نه ویش (ره جالی کوپړی عوقود) ..

* * *

روژی یه مامه به سه ختی و نادیا ری ده سستی پیکرد.

خالیدی کوپړی وه لید سوپای نیسلا می کوکرده وه و به سه ر شوپنه کانیاندا دابه شکر، به لام

نالای سوپا که ی دایه ده دست کن ..؟

دایه ده دست (زهیدی کوپړی خطاب) ..

نوه بوو هؤزی (به نوحه نیفه) ی شوینکه و ته ی (موسه یلمه) شه پړکی سه ختی خویناویان کرد...

شه په که له سه ره تا دا به سه ر موسلماناندا شکایه وه، زور که سیان لی شه هید بوو. (زهید) بینی هستی توقانندن به دلی هندی که له موسلماناندا دهات، نا له ویدا چوویه سه ته پوځکه یه که و هاواری له براكانی کرد:

{ته ی خه لکینه .. دان بگرن به خورتاندا و، له دوزمنه که تان بدن و، به ره و پیشه وه هلمهت بیهن .. سویند به خوا قسه ناکم هه تا خوی گوره هه ره سیان پښتینی، یان پی ده گم و نه و جا به به لگه که مه وه له گه لی ده و یم} !! ..
نه ما له سه ر ته پوځکه که دابه زی، ددانه کانی جپ کرد بووه وه، به جورتی که زمانی بو چرپه یش نه ده جولاند.

چاره نووسی جهنگه که که لای نه و له سه ر چاره نووسی (ره جال) چپ بوو بوویه وه، هه ر بویه به نیو جهنگا و ره زوره کانداندا وه که تیر ده پویش و، به دوا ی (ره جال) دا ویل بوو تا دوزیه وه ..
نا له ویدا له لای راست و چه پیه وه بوی ده رچوو!! کاتیک که لی شاوی جهنگه که نیچره که ی قوت دها و ونی ده کرد، زهید به دوایدی ده چوو تا جارتیکی دیکه شه پوله کان سه رله نوی ده هیئتایه وه سه ره وه، نه ما زهید لی نی نزدیک ده بوویه وه و شمشیره که ی بو داده هیئتایه وه، به لام شه پو لی مرز زوره که جارتیکی دیکه (ره جال) ی قوت ده دایه وه، زهید یش به شوینیدا ده پویش تا له ده سستی ده رنه چیت ..

تا له دوا ییدا ملی ده گرت و به شمشیره که ی سه ری پ له خوبای بیوون و، درق و، پیسی لی کرده وه ..

به له ناو چوونی دروزنه که ش هه موو خه لکه که یشی له ناوده چوون، جا بیم و ترس که و ته ده روونی (موسه یلمه) و گهرم و گوپی (موحکه می کوپی توفه یل) و پاشان سوپاکه ی (موسه یلمه) یشی نه هیشت، که کوژانی (ره جال) وه که ناگری روتیکی ره شه با که و ته ناویه وه . چونکه (موسه یلمه) به لینی سه رکه و تنی ته وای پښابوون و، به وه ی که نه و (ره جال) کوپی عونفوه) و (موحکه می کوپی توفه یل) پاش سه رکه و تنه که یان هه لده ستن به بلاو کرده وه ی ناینه که یان و دامه زرانندی ده وله ته که یان .. !!

نا نه و تا نیستاش (ره جال) به مردووی که و توه .. که و ابوو پیشبینییه که ی موسه یلمه هه مووی درق ده رچوو و، سبه ی نیش (موحکه م) له ناو ده چیت و، دوا ی سبه ی نیش (موسه یلمه) .. !!

به م جوره نه و لیدانه ی (زهید) نه م هه موو دارمانه ی له ریزه کانی سوپای (موسه یلمه) دا

به رپا کرد ..

موسلمانه کانش، هر که هواله که له نټویاندا بلاوېوېوه عهزمیان وهک شاخ بهرز بووېوه، برینداره کانیان سرله نوی ههستانه وه، شمشیره کانیان هه لگرتوه، به بن گوی دانه برینه که یان..

ته نانه ته وانه شی که له سر لټواری مهرگ بوون و، تنها مانه و په کی که م و هانکه هانکی که می مالئاوایی کردن په یوه سستی ده کردن به ژبانوه، هواله که وهک خه و نیکی جوان بهرگوییان که وت، خوازیری نه وه بوون که گرویتینیان تیدا بوابه و به هویوه بگه راپانایه ته وه ژبان و تا بجهنگانایه وه و، نه و کزتابیه جوانی سرکه وتنه که یان به دی بگردایه..

به لام چن نه وه یان بژده بیت، له کاتیکدا دهروزه کانی به هشت والا کراون بټ پیشوازییان و نه وان نیستا گویبستی ناوه کانی خویان ده بن، که بانگ ده کرت بټ ناماده بوون...!!

* * *

(زهیدی کوی خه تباب) هر دوو ده سستی بهرز کرده وه بټ ناسمان و سوپاسی به خششه که ی پروه ردگاری کرد.. پاشان هاتوه بټ شمشیره که ی و، بټ لای بیده نگیه که ی، چونکه نه و چند چرکه ساتن بهر له نیستا سویندی خوارد به خوا که هیچ قسه نه کات تا سرکه وتن به ده ست ده هینت یا شهید ده بیت..

جهنگه که ش نه وا له بهر ژوه ندی موسلمانان دهروات و.. سرکه وتنی ته اوویان نزیک ده بیتوه و ژور خیرا ده بیت..

تا لټره دا (زهید) شنه پای سرکه وتنی به دی کرد نه هات، هیچ کزتابیه کیشی بټ ژبانی جوانتر له م کزتابیه به دی نه ده کرد، هر بویه ناواته خواز بوو که خوی گوره له رژی به مامه دا شهیدی بټ بیه خشیت..

جا شنه پای به هشت هه لیکرد و دهروونی پرله رټشایی و، چاوه کانی پر له نه شک و، جه سووریه که شی سوورتر کرد..

هر بویه وهک که سیک به دوی چاره نووسی مه زنیدا بگه رټت ده سستی کرد به شمشیر وه شانندن.. تا پاله وانه که شهید بوو.

به لکو بلټن: به شهیدی هه لټری.

به مه زنی بهرز بووېوه، سه رفراز و، به خته وهر..

سوپای نیسلامیش سرکه وتوانه گه پایوه بټ شاری مه دینه..

له کاتیکدا که (عومر) له گه ل خه لیفه (نه بویه کرد) دا پیشوازی له و گه راوه سرکه وتوانه

ده کرد، (عومر) به په رټشوه و چای بټ براگه راوه که ی ده گټرا..

(زهید) یش پیاوټکی ژور بالا بهرز بوو که له بهر بلندی دیار بوو، ناسینه وه ی به چاو له

دوره وه کاریکی ناسان بوو..

به لآم بهرله وهی (عومهن) چاوه کانی ماندوو بکات، موسلمانه گه پاره کان لئی نزیک بوونه وه
و سه ره خوښی (زهید)ی لئی بگن.

عومهر وتی:

{خودا رحم به زهید بکات..}

بۆ هر دوو شته چاکه که پیشم کهوت..

بهر له من موسلمان بوو.. و

پیش منیش شههید بوو.. {

* * *

له و سهرکه وتنه زۆرانهی که نیسلام به دهستی دههیتنا و به سهریدا ده پڑا، زهید بۆ یه ک
چرکه سات له یادی عومهری فاروقی برای لانه ده چوو..

همیشه ده بیوت:

{هر بایه که له رۆژه لاتوه هه لیکرد بیئت، بۆنی (زهید)م تئیدا کردوه}..

به لئی..

بای رۆژه لات بۆنی زهید و، رهنگی ناکاره به رزه کانی هه لده گریئت..

به لآم، گهر نه میری باوه رداران مۆلت بدات، نه مەم بۆ دهسته واژه جوانه که ی زیاد ده کرد،

که چند وشه یه کهن له گه لئاندا گۆشه کانی چوارچێوه که ته واو ده بیئت..

نه ویش نه مه یه:

هر شنه بایه کی سهرکه وتنی نیسلام له رۆژی یه ماموه هه لیکرد بیئت، موسلمانان بۆنی

زهید و پاله وانیتی زهید و... نارچه تی زهید و... مه زنی زهیدیان تئیدا هه ست پئیکرد بوو..!

* * *

له ژۆر سایه ی به یداخی پیغمبر ﷺ پیروزییئت له نه وه کانی خطاب..

پیروزییئت لئیان نه و رۆژه ی موسلمان بوون و.. پیروژ بیئت لئیان رۆژانی جیهادکردنیان و

شههیدبوونیان .. پیروزییئت لئیان نه و رۆژه ی زیندوو ده گریئنه وه..!

نہ لہی کوری عبیدلہ
ہے لؤکہ ی پوژی لؤحود

﴿مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَن قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَن يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا﴾ له ناو بهواداراندا پیاوی وا هن، نو په پیمانې به خویان دا، پیکیان هینا، جا له وانه هه په گیانی به خشیوه و، هیندیکیشیان چاوه پروانن و توژقالتیکیش سوزی خویان نه کورپوه. ۱۴/ الاحزاب/ ۲۳.

پیغمبري خوا ﷺ هم نایه ته می خوینده وه، پيشوازی له روخساری هاوه لانی کرد و، له کاتیکدا که نامازهی بڼ (ته لحه) ده کرد فه رموی:

{نو که سه می پنی خوزه که سهیری پیاویک بکات به سر زه ویدا ده پوات و، که یشتوه به به لینه که می خوی، نو با سهیری (ته لحه) بکات} ..

هیچ موزده یه که نه یوو هاوه لانی پیغمبر نارو ها ناو اته خوازی بن و، دلیان به په روش بیت بزوی زیاد له وهی که پیغمبر به سنگی (ته لحه می کورپی عبدالله) ویدا هلواسی ..

که وایوو دلنیا بوو له سر نه نجامی چاره نووسی ژانی .. که ده ژمی و، ده مریت و، په کتیکه له و که سانه می که راستیان کرد له گال نه وهی که په پیمانان پیدابوو و توشی ناشویش ناییت و، ماندوویه تی زوی بڼ ناییت ..

چونکه پیغمبر مژده می به هه شتی پیدا، جا ده بیت ژانی هم مژده پندراوه به پریزه چی بیت .. !؟

* * *

نو له بازگانیه کدا بوو له خاکی (بوصرا) کاتیک که به راهبیک له چاکترین راهبیه کانیان گیشت و، هه والی بهم دا که نو پیغمبره می له ولاتی حرمم درده که ویت و، پیغمبرانی چاکه کار پیشبینیان کرده، نو کاتی هاتوو و روزه کانی درکه وتوون.

(ته لحه می ناگادار کرد که که ژاوه که می له دست درنه چیت، چونکه که ژاوه می رینوینی و به زهی و دل سوزیه ..

کاتیک (ته لحه) پاش به سهیردنی چند مانگیک له (بوصرا) و له گشت، که رایه وه بڼ شاره که می که مه که بوو، هه سستی به ژاوه ژاویک کرد له نئو خه لکه که ویدا .. گوینی لوتبوو که به هه رکه سیان ده گه یشت یان به هر کومه لیکیان ده گه یشت، باسی (موحه ممدی نه مین) .. و نیگیان ده کرد که بزوی دیت .. له باره می نو په یامه وه ده دوان که هیناویه تی به تایبته بڼ عه رب و، بڼ هه مو خه لکیش.

یه که م که سیش که تلحه پرسیاری دهریاره کرد نه بوبه کر بوو، زانی که ماوه یه کی زؤر نیه له گه ل کاروان و بازرگانیه که پیدا گه پاره ته وه، شان به شانی (موحه معهد) وه ک بپوادارتیکی خؤراگر راوه ستاوه ..

نه ما تلحه به خؤی وت: موحه معهد و، نه بوبه کر..؟؟

سویند به خوا، نه و دوانه هرگیز له سر گومرایی کونابنه وه ..

موحه معهد گه یشتووه ته ته منی چل سالی و، له میانی نه و ته منه دا ته نها درؤیه کمان لی نه بینویه ... جا نایا نه مرؤ به ناوی خوی گه وره وه درؤ ده کات و ده لیت نه و ره وانهی کر بووم و نیگای نار دووه بؤم..؟؟

نه مه نه و شته یه که باوه پپیگردنی زؤر نه سته مه ..

جا تلحه به په له هه نگاهه کانی رووه و مالی نه بوبه کر هه لگرت ..

قسه و یاسی نیوانیان درؤزه نه کی شفا، چونکه په رؤشی بق دیداری پیغمبر ﷺ و په ایمان پیدانی له لیدانی دلی خیراتر بوو ..

جا نه بوبه کر له گه ل خؤیدا بردی بق لای پیغمبر ﷺ و، موسلمان بوو و جیگای خؤی له نیو

نه م کاروانه پیروزه دا گرت ..

به م جؤره تلحه له و که سانه بوو که زؤر زوو موسلمان بوو ..

* * *

سه ره پای پله و پاییه له نیو مؤزه که پیدا و ده وله مهندي زؤری و، بازرگانیه سه رکه و توره که ی، که چی پشکی خؤی له نه شکه نجه دا چه شت و کاری نه و و نه بوبه کر به (نه و فله کوی خوه یلید) سپیزد رابوو که به (شیری قوپه ییش) ناوده برا، به لام نه شکه نجه دانیان زؤری نه خایاند و، زؤر زوو قوپه ییش هستی به نهنگی نه و کاره یان کرد و، له سه رته نجاسی نه و کاره یان ترسان ..

کاتیکیش فرمان به موسلمانان کرا که کوچ بکن، تلحه ش کوچی کرد بق شاری مه دینه و، دواتر له گه ل پیغمبر ﷺ خودا ﷺ به شداری هم موو مه یدان و غه زالکانی کرد - جگه له غه زای به در -، چونکه پیغمبر ﷺ له گه ل (سه عیدی کوی زهید) دا بق کاریک نار دبوونیه دهره وه ی مه دینه ..

۱ بگه پئوه بق کتیبی (وجاء أبوبکر) .. تیبینی / نه و کتیبه ش له نویسنی نویسه ره و به زمانی عهره بیه و نیستا له زؤر ناوی (خلفاء الرسول) دا هه یه .

کاتیک کاره که یان نه جامدا و گه رانه وه بق مدینه، پیغمبر و هاوه لانی له غزای بدر دهگه رانه وه، زقر غمبار بیون به وهی پاداشتی به شداری کردنیان له گه ل پیغمبر دا ﷺ بق جیهان کردن له یه کم غه زادا له دست ده رجوو.

هر چه نده که پیغمبر دلناواییه کی تهوای پی پیه خشین، کاتیک که هوالی پیدان که همان پاداشت و به خششی جهنگاوه رانیان هیه به تهوای، نک هر نه وه به لکو له دستک و ته کانی جهنگه که ش وه که به شداریوانی به شی بق دانان.

* * *

جهنگی (نوحود) یش دیت تا هموو ستمکاری قورپه یش و گشت تولناپه کیان به دی بکات که هاتوه تولی زوئی بدر بکاته وه له چاره نووسیایان دلنیا بیت و موسلمانان تووشی نوا تیکشکانیک بکات که قورپه یش به کاریکی سانا و قه ده ریکه دانراوی داده نا...!!
جهنگیکی خویناوی به رپابوو و زقر زوو زهوی به لاشی خراپه کاران داپوشرا... و کاره که به سر بی باوه راندا که وت.

پاشان کاتیک موسلمانان چاویان پنیان که وت پاشه کشه ده کن، چه که کانیاں دانا و، تیرهاو ویزان له جیگی خوینان هاتنه خواره وه تا پشکی خوینان له دستک و ته کان بیه...
تا له ناکاو سوپای قورپه یش له کاتی بیئاگایی نه ماندا له پشته وه گه راپه وه نیوه ندی شه رکه و جلهوی جهنگه کی که وت ده دست.

نه مجا جهنگه که به گرمی و تووند و تیژی و خویناوی به رده وام بوو، نه کاره کوتو پرپهش کاریگری خوی هه بوو له سر په رته وازه کردنی ریزی موسلمانان کان...
ته لحه سهرنجی نه و لایه جهنگه کی دا که پیغمبری خودا ﷺ تیدا وه ستابوو، ده بینیی که بزته نامانجی هیژی بته رستی و بی باوه ران، هر بزیه خیرا به ره و لای پیغمبر رشت... ریکه کی دورودریژی بهی نه گه ریش به پیوانه کورت بوو...!

ریگایه که له سر هموو بستیکی تووشی ده یه ها شمشیری هار و، ده یان رمی سهرشیت ده بوویه وه!!

له دوره وه پیغمبری خودای ﷺ به دی کرد خوینان له هر دورو رومه تی دیت و، نارامی له سر گرتوه، نه مجا نارامی له تیرا و، به باز و دوو بازیک نه و ریکا نارحه ته تی بهی له به رده م پیغمبریشدا نه وهی لئی ده ترسا به دی کرد... شمشیری بی باوه ره کان به ره و روی دین و، دوره یان داوه و ده یانه ویت زوانی پی بگه یه نن.

نه مجا ته لحه وه پایه یی مه حکم راوه ستا و، شمشیره به ره که ی به راست و چه پدا ده وه شاندد.

که پیغمبر یی نازیزی بینی خوینی به ربووه، نازاره کانیسی ناخ و کوفی پی کردبوو،
 هاوکاری کرد و دوری خسته وه له و چالهی که پیی تن که وتبوو.
 نو به دهستی چه پ و سنگی یارم تی پیغمبر ﷺ ددها، تا بیگه یه نیتته جینگایه کی
 نارام و به دهستی راستیشی - خودا دهستی راستی پیروز بکات - شمشیری ده وه شاند و له گه ل
 نو وین باوه پاندا ده چنگا که دوری پیغمبر یان گرتبوو، باز نهی چنگه که یان وه ک کولله
 پر کردبوو.!!

با لیگه پدین (نه بوبه کری صدیق) نو دیمه نه مان بق باس بکات...

عائشه ده لیت:

{ نه بوبه کر که باسی روژی نوحود ده کرا، ده یوت: نه وه همووی روژی تلحه بوو... من
 یه کم که س بوم گه یستمه لای پیغمبر ﷺ، جا پیغمبر به من و نه بوعوبه بیده ی فرموو:
 بگنه براهه تان...، سه یرمان کرد، بینیمان هفتا برین زیاتر شوینی لیدان و جی رعی پیوه
 بوو... په نجه کانی قربا بوو... نیمه فریای که وتین و باره که یمان راست کرده وه. }

* * *

له هموو به سهرات و غه زاکاندا، تلحه له پیشمه وه ی ریزی نو که سانه دا بوو،
 که مه به ستیان ته نها خودای گوره وه، خۆبه خنکردن بق نالای پیغمبر بوو.
 جا تلحه له نیوه ندی کومه لی موسلماناندا ده ژیا، له گه ل خواپه رستاندا په رستشی خوی
 ده کرد و، له گه ل مواهیداندا له پیناوی خوادا جیهادی ده کرد و، به هر دوو مه چه کیش له گه ل
 مه چه کی برا موسلماناندا بنه ماکانی نو ناینه نوییه یان ده چه سپاند که هاتووه خه لکی -
 هموو خه لک - له تاریکی وه به ره و روونکی بیات...

مافی په روه ردگاریشی به جی هینا، نو ده پوات به سر زه ویدا کار ده کات و، له سایه ی
 فه زلی خوادا ده خوازیت بازگانیه که ی قازانجه مند و، کاروباره کانی سرکه وتوو بیت.
 چونکه به راستی تلحه ﷺ له هموو موسلمانان ده وله مند ترو، له هموو شیان زیاتر
 سامانه کی له گه شه دا بوو...

هموو سامانه که پیشی له خزمه تی نو ناینه دا بوو که له گه ل پیغمبر ی خوادا ﷺ نالاکه ی
 هه لگرتووه... به بین نه اندازه لئی ده به خشی...

خوی گوره ش به بین نه اندازه گه شه داری ده کرد بوی!
 پیغمبر ی خوادا ﷺ نازناوی (تلحه ی خیر) و (تلحه ی به خشنده) و (تلحه ی
 لیشاری) لینا بوو به هزی به خشنده ییه به توژمه که یه وه.

چه ند زوری له سامانه کی به جاری بیه خشیایه، خوی گوره زیاتر بق ده گنرپایه وه...

(سوعدا کی عه وف) ی خیزانی بزمان باس ده کات و ده لیت:

{رۆژێکیان چوو هه ژووره وه بۆ لای ته لهه، بېنیم غه مباره، لیم پرسى: ئه وه چیته...؟؟
وتى: ئه وه سامانه ی که له لاهه.. وا زۆر بووه که غه مبارى کردوم و نا په هه تى کردوم.. پیم وت:
چى له سه رته.. دابه شى بکه..

جا هه ستا و خه لکی بانگ کرد، لئی دابه ش کردتا یه ک دره مى لى نه مایه وه {..
جارێكى دیکه ش زه ییه کی خۆی به نرخیکی به رز فرۆشت و، سه رنجى توره گه ی پاره گه ی
کرد و فرمیسک به چاویدا هاته خوارى و، پاشان وتى:
{پیاویك ئه م سامانه ی له ماله که یدا هیشتر ته وه نازانى چى چاوه پتی ده کات، به خودای
هه لئه له تاوه)..

پاشان هه ندیک له هاوه لانی بانگ کرد و ئه وه سامانه ی پێ هه لگرتن و، به کوچه و
کرلان کانی مه دینه دا ده پۆیشت و دابه شى ده کرد، هه تا گه یشته نیوه شه وه یه ک دره هه مى پێ
نه مابوو..!!

{جابرى کوپى عبدالله} ش له وه باره یه وه ده لیت:

{هه یچ که سه م نه دیوو هه رگیز سامانى خۆی به بێ داوکردن ببه خشیته له ته له ی کوپى
عبیدالله زیاتر}.

له هه موو که س زیاتریش بۆ خزم و که سه نزیکه کانی باشبوو و، ده ستگۆی هه مووشیانی
ده کرد هه رچه ند زۆر بوون.

له وه باره یه شه وه ده رباره ی وتراوه:

{... لینه ده گه را هه یچ که س له {به نى ته ميم} نه دار بێت ده نا خه رجى خۆی و مندا له کانیشى
پێده دا و..

بێوه ژنه کانی به شه وو ده دانه وه، خزمه تى هه ژاره کانیا نى ده کرد و، قه رزى قه رزار بووه کانی
ده دا یه وه {..

{سانبى کوپى زه يد} ده لیت:

{هاوپێهه تى} ته له ی کوپى عبیدالله م کردوه، له سه فه ر و ماله وه شدا له گه لیدا بووم،
هه یچ که سه م نه بېنیوه وه ک ته له له دره م و، پۆشاک و، خوارده مه نیدا به خشیته بێت {...!!

ئه وه ئاشوب و ناژه وه دیاره ش له سه رده مى خه لاقه تى {عوسمان} دا ﷺ به رپا ده بێت..
ته له پشنگه رى به لگه ی رکا به ره کانی عوسمان ده کات و، هانى زۆریه یان ده دات له سه ر ئه وه
گۆرپانکارى و چاکسازیا نه ی داویان ده کرد..

جا ئایا به م هه لوێسته، بانگه شه ی بۆ کوشتنى {عوسمان} ده کرد، یان رازى بوو به وه...؟؟

نه خێر...

ګر بیزانیایه که نو ناژاوه و ناشوویه دريژه ده کښتیت تا له کړتای کاره که دا رق و کینه یه کی دلته زین دهرده په پښت، هه ناسه ی له خو ده پری له و تاوانه قیزه ونه دا که دهرته نجام (خواهني دورووناکي = نو النورين) عوسمان ﷺ بوویه قوریانی..

ده لټین: ګر بیزانیایه که نو ناشوویه ده گاته نو نه هامتې و کړتاییه، نو او بهر نه نگاری ده بوو، هه موو هاوه لانی دیکه ش له گه لیدا بهر نه نگاریان ده کرد که له سه رتای کاره که وه پشت گوئیان خستبوو بهو پټیه ی که بزاف ټکی نیار و به ناگاهینه ره و، هیچی دی..

هه رچه نده نو هه لوټسته ی ته لحه بوویه (ګرئی ژیانی) پاش نو شووازه ناشیرینه ی که که ماروی مالی (عوسمان) درا و کوردا، هر که نیامی (عهل) یش به لټینی له موسلمانان و هر گرت له مه دینه، ته لحه و زویه بریش له وانه بوون، تا دواتر هه ربووکیان مؤلعتیان اعخواست و بؤ به جټه ټنانی عومره چوون بؤ مه که..

له مه که شه وه بهر وه به سرا که وتنه ری، که له وی سوپایه کی زږد کړبوو بوویه وه بؤ مؤلعه سندنه وه ی خوټنی عوسمان..

* * *

شه پی (جهمل) یش روویدا و هه ربوو ده سته ی، داواکارانی خوټنی عوسمان و، نو ده سته یه ی پشتیوانی عهل ده کرد به یه که گیشتن..

نیامی عهل هر که پری له و هه لوټسته نارچه ته ده کرده وه که نیسلام و موسلمانان پټیدا تیده په پن له م ناکرکیه ترسناکه دا، خه مه کانی ده بوونه لیشاو و، فرمیسی جاوه کانی ده هاتنه خوارئ و، گریانی به کولی به رز ده بوویه وه...!!

نو په لکښی نو چاله نارچه ته کرا..
بهو پټیه ی که خه لیفه ی موسلمانانه، ناتوانیت و، نو مافه یشی نیه که لیورده بیت بهرانه بر هر هه لگه پانه وه یه که بهرانه بر ده ولت، یان هر راپه رپنیکی چه کداری دزی ده سه لاتداری شهرعی.

کاتیکش هه لده ستایه وه بؤ سه رکوت کردنی هه لگه پانه وه یه کی له و جوړه، نو او له سه ری پټویسته که روویه پووی برا و هاوه ل و شوټنکه و ته کانی پیغمبر و ناپنه کی بیته وه، نو وانه ی که ماوه یه کی زږد له گه لیاندا دژ به سوپا بی باوه ران چه نگا و، پټکه وه و له سایه ی به یداخې یه کخواناسیدا شه ره کان له ناو یه کتردا تاواند بوونیه وه و بی گرده ی کړدبوون و، کړدبوونیه برا، بگره برای ته ولو پټکه وه په یوه ست.

جا نه مه چ چالټکه...؟ و چ تاقیرکنه وه یه کی تاله...؟

له پټناوی دوزینه وه ی ده روازه یه کی ده ریازبوون له و نه هامتیه و، بؤ پاراستنی خوټنی موسلمانان، نیامی عهل په نای بؤ هه موو هؤکارټک برد و، هیچ تکایه که نه ما نه یکر د بیت.

ئو رهگه زانه ی له دژی نیسلام ده جهنگا، هر ئه وانه، که له سر دهستی ده ولته تی نیسلامی به چاره نویسی سهختی خویان گه یشتن له رۆژگاری دهسته لاتی عومری مه زندا، ئو رهگه زانه ی که تونی ناشوویی چنی بوو و، بهرده وام دنی دها و چاودیزی بهنگاوه کان و گه وره بوونی ده کرد..

* * *

نیمامی عه لی زۆر گریا، کاتیک (عائیشه) ی دایکی بروادارانی به دی کرد له که زاوه که یدا به پیشه وهی سوپایه ک که ئیستا دین بۆ شه پکردن له گه لیدا..
کاتیکیش له نیوه ندی سوپاکه دا ته لحه و زویهیری (هر دوو حه واری پیغمه مبه ری) به دی کرد، داوای له ته لحه و زویهیر کرد که بیته دهره وه بۆ لای، هاتنه دهره وه هه تا ملی ئه سه په گانیان تیک په پین..

جا به ته لحه ی وت:

{ئهی ته لحه، خیزانی پیغمه مبه ری خودات هیناوه و شه ری پتوه ده که یت و، خیزانه که ی خویشت له ماله وه هه شار داوه} ..؟؟

پاشان به زویهیری وت:

{ئهی زویهیر..}

سویندت ده دم به خودا، له یادته رۆژنکیان پیغمه مبه ری خودا ﷺ به لاتدا تپیه پی و ئیمه له فلان جیگا بووین، جا پپی فره موویت: ئهی زویهیر، ئایا عه لیت خۆش ناوی..؟؟ وت: ئایا کوپی خالق و، نامۆزای خۆم و، ئه و که سه ی که له سر ئاینه که مه خۆشم نه ویت..؟؟ جا پپی فره موویت: ئهی زویهیر، سویند به خوا شه ری له دژ ده که یت و، تۆش سه مکاریت {!!..!!
زویهیر ﷺ وتی: به ئی ئیستا دیته وه یادم و، به راستی له بیرم کردبوو ئه وه، سویند به خوا شه پت به رامبه ر ناکه م..

جا زویهیری و ته لحه خویان لادا له به شداری کردین له و جهنگه ناو خوییه ..

که کاره که یان بۆ روون بویه وه ده ست به جهن خویان لادا و، کاتیک (عه مماری کوپی یاس) یان بینی له ریزی عه لیدا ده جهنگیت و، ئه و فره مایشته ی پیغمه مبه ری خویان ﷺ به عه ممار هاته وه یاد:

{ده سه ته به کی یاخی ده تکرۆتیت} ..

خۆ گه ره عه ممار له م جهنگه دا بکوژیت که ته لحه به شداری تپیدا کردبوو، که واته ته لحه له ناو یاخیه کاندایه ..

* * *

تەلحە و زوبەیر لە جەنگە کە کەشانیەوه، ژانی خۆیشیان بوو بە نرخی ئەو کەشانیەوه، بەلام بە چاوی ئارامیەوه چوونەوه بۆ لای خۆی گەورە بەهۆی ئەو بەرچاویروونی و رێنۆینیەیی کە پێی دابوون..

بەلام زوبەیر ئەوا پیاویک بە ناوی (عەمری کوپی جەرەمۆن) شوینی کەوت و بە ناپەوا و فیل لە کاتی نوێژدا کوشتی...!!

تەلحەش، مەرۆنی کوپی حەکەم تیریکی لێدا و ژانی کوتایی پێ هێنا..

* * *

کوژرانی (عوسمان) لە دەرونی تەلحەدا چەسپی بوو، هەتا-و-هە کە پێشتریش وتمان- بووێ گری کوپێری ژانی.

هەموو ئەمە، لە کاتی کە ئەو بە شداری کوشتنە کە ی نەکردبوو و، کەسی هان نەدابوو لە سەری، بە لکو پشتگیری بەرھەستکاری لە دژی کردبوو، لە رۆژێکدا کە وا دیار نەبوو کە ئەو بەرھەستکارییە درۆزە دەکێشێ و گرفت دەنێتەوه هەتا دەگۆرێت بۆ ئەو تاوانە درێندانە..

کاتی کە لە رۆژی (جەمەل)دا شوینی خۆی گرت لە گەڵ سوپای دژ بە ئیمامی (عەلی کوپی ابوطالب) داوای خۆینی عوسمانی دەکرد، خاویار بوو کە ئەم هەلوێستەیی بێتە هەلوەرینی کە لە ناپەحەتی وێژدانی بیحەسینیتەوه..

بەر لە جەنگە کەش دەپارایەوه و ملی کە چ دەکرد و بە دەنگێکی پڕ هەنسک و گریانەوه، دەیوت:

{خودایا ئەمڕۆم بۆ عوسمان لێ وەرێگرە هەتا رازی بیت}..

کاتی کە عەلی و زوبەیر وەک ئەوەی باسمان کرد بەرھووی یە کەدی بوونەوه، وشەکانی عەلی هەموو لایەنەکانی رۆشن کردەوه، راستیان بەدی کرد، و گۆرەپانی جەنگە کە یان بە جێ هێشت.

بەلام شەھیدبوون بۆیان هەلگیرابوو..

بەلێ.. شەھیدبوون بۆ تەلحە بوو پێی دەگات و دەگات پێی لە هەرکۆی بیت..

ئەو پێغه مبه‌ر لە بارە یەوه نەیفەرموو:

{ئەمە لەو کەسانە یە کە بە ئێنی خۆی بە جێ هێناوه، هەرکەس پێی خۆشە شەھیدی ک بەدی

بکات کە بە سەر زوویدا دەروات، ئەوا با سەرنجی تەلحە بدات} ۹۹..

کە وابوو شەھید بە چارەنووسی دیاریکراو و گەورەیی خۆی گەیشت و کارەساتی (جەمەل) پێش کوتایی هات..

(عائیشە) ی دایکی بھوادارانیش تیگەیشت کە ئەو لە کارەکانیدا پەلە ی کردووه، ئەمجا شاری بە سزای بە جێ هێشت و گەراپەوه (بیت الحرام) لە مەدینە، دەستی خۆی لە و مەملانییە

کیتشایه وه، نیماسی عه لیش هه مو هو کارتیکی گه شت و ریژلینانی له و سه فهده یدا بۆ دهسته بهر کرد...

* * *

کاتیکیش عه لی به سه ره شه هیدانی چهنگه که دا ده گه را و نویژی له سه ره هه موو نهوانی له گه لیدابوون و، نهوانه یشی له دژی بوون ده کرد...

کاتیکی له به خاک سپاردنی ته لحه و زوبهیر بوویه وه، راهه ستا و به چه ند وشه یه کی پایه دار مالئاوایی لیکردن و، له کوتاییه که یدا وتی:

{ده خوازم که من و، ته لحه و، زوبهیر و، عوسمان له و که سانه بین که خوی گه وره له باره یانه وه ده فهرمویت: ﴿وَكُنَّا مَا لِي صُدُّوهُمْ مِنْ غِلِّ إِخْوَانَا عَلَيَّ سُرْرٍ مُتَقَابِلِينَ﴾ {الحجر/ ۴۷}..}

پاشان سه رنجیکی به سوژ و غه مگینی گلکۆکه یانی داو، وتی:
{به م دوو گوئییه ی خۆم بیستم له پیغه مبهری خوا ﷺ ده یفه رموو:
ته لحه و زوبهیر دراوسیمن له به هه شتدا}..

زوبه یری کوری عه دوام

عهداری پیغمبری خوقلا

که باسی ته لحه دیته نار، ناوی زویه پیریشی له گه لدا نیت..

باسی (زویه) پش به یی ناوهینانی (ته لحه) ناکریت.

کاتیک پیغمبر خودا ﷺ برایتی ده خسته نیوان هاوه لانی له شاری مه ککه بهر له کوچ کردن، برایی خسته نیوان ته لحه و زویهیره وه.

هموو جار کیش پیغمبر ﷺ پیکره ده ریاره بیان دهوا و، دهی فرموو:

((ته لحه و زویهیر، دراوسیمن له بهه شتدا))

هر دوو کیشیان وهک یهک له خزمایه تی وره چه له کدا ده گه نوره به پیغمبر خودا.

ته لحه له (موپره ی کوپی که عب) دا ده گاتوره به پیغمبر.

زویه پیریش، ره چه له کی له (قوصه ی کوپی کیلاب) دا ده گاتوره به پیغمبر، هر وه ها

(صه فیه ی) دایکیشی پوری - خوشکی باوکی - پیغمبر خوی.

هر دوو کیشیان - ته لحه و زویهیر - له هموو کهس زیاتر له پیوندانگه کانی ژاندا به یه کدی

ده چون..

به یه کچوونیش له نیوانیاندا زؤر بوو... له پوره رده بوون و، دهوله مهندي و، به خشنده یی

و، به هیزی ثاین و.. جوامیریدا و.. هر دوو کیشیان له وانه بوون که زوو موسلمان بوون و.. له و

ده که سن که موژده ی بهه شتیان پیدراوه و، له و شش هاوه له ی راویژ کردن بوون که

(عومری کوپی خطاب) کاری دیار کیدنی خه لیفه ی له پاش خوی بی سپاردن.

ته نانه ت چاره نوو سیشیان ته وا وهک یهک بوو.. بگره یهک سرته نجامیش بوو...!!

* * *

زویهیر وهک باسما ن کرد زؤر زوو موسلمان بوو و.. یه کتیک بوو له و حوت که سه ی که خیرا

به ره و نیسلام هاتن و، له گه ل پشهنه تکه پیروژه کانداه مالی نرقه م به شدار بوو.

له و کاته شدا ته منی پازده سال بوو.. به م جوره له مندالیدا ریتوتی و روشنایی و چاکه ی

به سردا رژا..

له مندالیشه وه شوره سوارکی بویر بوو، ته نانه ت میژوونوسان وا باس ده که ن که یه که م

شمشیر هه لکیشرا بیت له پیناوی نیسلامدا، شمشیری زویهیر بوو.

له رژیانی سره تای هاتنی نیسلامدا، که موسلمانان ژماره یه کی زؤر که م بوون له مالی

نرقه م خویان په نا دابوو.. رژیکیان نه و پروپاگنده یه بلا بوویوه وه که پیغمبر کوژلوه..

نوهی به زویهیر کرا په لاماری شمشیره کې دا و هلیکښا و، به گنجیتیه وه وهک گه رده لول به شه قامه کانی مه که دا ده روښت...!!

یه که مجار چوو، له هواله که دلنیا بیت، سوور بوو له سر نوهی که گه نوه راست بیت نوا به و شمشیره ی به ریښته قورپه یشیه کان تا یا له ناویان دها یان له ناوی دهبان.

له وسه ی مه که گه یشته به پیغمبري ﷺ خوا، و لئی پرسې که چی به سره اتووه...؟
زویه یریش هواله کې پيدا و. پیغمبري ﷺ بوی پاراپه وه و داوی چاکه ی بۆ خوی و سره که وتنیشی بۆ شمشیره کې کرد.

سره پای پلورنزی زویهیر له نیو هوزه کې دیا، نوه یش پشکی خوی له سزا و نه شکه نجه و دهر به دهر کردن به دهستی قورپه یشیه کان چه شت.

مامیشی نهرکی نه شکه نجه دانی له نه ستو گرتبوو. له نیو حسه سړیکدا ده پیچاپه وه و، ناگری ده کرده وه و نوکه له کې ده کرد به سریدا تا هه ناسه ی لی بپریت، له کاتیکدا که له ژیر نارچه ته نه شکه نجه دانیدا بوو بانگی لیده کرد: گومرا به به په روه ردگری موحه ممد، نه م نه شکه نجه یات له سر لاده دم..

زویهیر که له و روژدها گه گنجیکی تازه پیگه یشتوی، نیسک نهرم بوو، به روو به روو بوونه و په کی سامناکه وه و لاسی مامه ی داپه وه:
{نه خیر..}

سویند به خوا، هر گیز ناگه پیغمه وه بۆ بی باوه یی {..

نهما زویهیر کوچ دهکات بۆ حبه شه، هر دوو کوچ-یه که م و دووه میش-، پاشان دهگه پیته وه تا له گه ل پیغمه بری خوادا به شداری هه موو شه په کان دهکات و، هیچ غزا و چه نکیکی له ده ست دهرناچیت.

چهنه زود بوو ژماره ی شو برینانه ی که به جهسته ی زویهیره وه بوون و پاش ساړژوونیشیان وهک میدالیایه که که پاله وانیتی و سره ورپییه کانی زویهیر بگیتته وه شوینیان به لاشه یه وه مابوو.

دهبا گوئی رادیرین بۆ یه کتیک له هاوه لانی شو میدالیا زورانه ی که به سر جهسته یه وه بوو به دی کردوه، بومان باس دهکات و ده لیت:

{هاورپیه تی زویهیری کوپی عوامم کرد له هندیگه شتیدا و جهسته یم به دی کرد، بینیم هه لاهلا بوو به شمشیر و، سر سنگیشی به مؤی شوینی لیدانی شمشیر و رمه وه وهک بیژنگی لیتان بوو.

پیم وت: سویند به خوا نوهی به جهسته ی تروه بینیم هر گیز به می که سی دیکه وه

نه مبینوه..

پټی وتم: سویند به خوا هموو برینه کاتم له گه ل پښه مېری خوادا بووه له پټناوی خوادا بریندار بووم} ..

له جنګی نوحویدشدا پاش نه وی سوپای قوپه یش پشتیان ه لکرد و بهرو مه ککه گه پانه وه، پښه مېر نه و نه بویه کړی دانا بڼ چاودیزې کردنی له شکرې قوپه یش و شویتکه وتنیان هه تا بویان دهرده که ویت که موسلمانان هیزیان ماوه و بیر له هاتنه وه بومه دینه و دریزه دان به شه پ نه که نه وه .

نه مچا نه بویه کړ و زویه یر سه رکردایه تی هفتا موسلمانان کرد و، له گه ل نه وی که نه وان که وتبونه شوین سوپایه کی سه رک ووتوو، به لام نه و لیزانیه تیبیه جهنګیه ی که نه بویه کړ و زویه یر به کاریان هیئا وای له قوپه یشیه کان کرد وایان لیکردن که نه و دهمسته به هیزه که نه بویه کړ و زویه یر به هیزه که یان خسته روو، به رته ای سوپای پښه مېره وای دپاره ده یه ویت شالووی به دودا که وتنیان به شپوه یه کی ترسناک ده ست پښکات، هر بویه قوپه یش که وتنه خویمان و، به په له رووه مه ککه که وتنه ری} .. !!

له رڼوی (یهرموک) یشدا زویه یر به تنها بڼ خوئی سوپایه ک بوو. کاتیک بینی زویه ی نه و موسلمانان ه ی که نه م سه رکردایه تی ده کردن له به رده م لیشاوی کتوی رومه کاندایا خه ریکه شکست دینن، به دهنګی به رز وتی: (الله اکبر) .. به تنها نه و کتوه سه خته ی بری و، به شمشیره که ی لیتی ده دان .. دواتر به نیوه ندی نه و ریزه پر مه ترسیداران ه دا گه راپه وه و، شمشیره که یشی بڼ سل کردنه وه به ده سستی راستی گرتبوو. !!

زویه یر ﷺ گه لیک تامه زوی شه میدی بو و، زور نارو زوومه ندی مردن بوو له پټناوی خوادا. له و باره یه وه ده یوت:

{ته لحه ی کورې عبیدالله ناوی پښه مېرانی له کورپه کانی دنا و، ده یزانی که له پاش موحه مه د پښه مېری دیکه نیه ..

منیش ناوی شه میدانم له کورپه کاتم دنا به و نومیده ی که شه مید بڼ} .. !!

به م جوړه کورپه که ی ناونا (عبداللهی کورې زویه یر) به ناوی هاو لئی شه مید (عبداللهی کورې جهش)، کورپکی دیکه شی ناونا بوو (مونزیر) به ناوی هاو لئی شه مید (مونزیری کورې عه م) وه. په کتیکې دیکه شیانې ناونا بوو (عوره) به ناوی هاو لئی شه مید (عوره ی کورې عه م) وه. کورپکی تریشیانې ناوی (حه مزه) بوو، به ناوی شه میدی پایه به رز (حه مزه ی کورې عبدمطلب) وه. په کتیکیشی ناونا بوو (جهغه) به ناوی شه میدی مه زن (جهغه ری کورې ابوطالب) وه. ناوی په کتیکې دیکه شیانې ناوو (موصعب) به ناوی هاو لئی شه مید (موصعبی کورې عومه ی) وه. ناوی په کتیکې دیکه شیانې ناوو (خالد) به ناوی هاو لئی شه مید (خالیدی کورې سعید) وه ..

بهم جوره ناوی شهیدانی مه‌لده‌بژارد بڼ ناونانی کوره‌کانی، بهو نومیده‌ی که شو روزه
ناکامیان دیت شهید بین...!!

ده‌ریاره‌ی سرگوزه‌شته‌شی وتراوه:

(مه‌رگیز کاری والیه‌تی و جباهه و کورک‌دنه‌وی سهرانه و، هیچ شتیکی له نه‌ستو
نه‌گرتوه جگه له جیه‌ادکرین له پیناوی خوا).

هر بویه لایه‌نی چاکی وه‌ک جه‌نگاوه‌ریک له پشت به‌ستنی تاولوی به‌خوی و، متمانه
به‌خوبوونی‌دا خوی ده‌نواند.

خوگر سه‌ده هزار جه‌نگاوه‌ر له جه‌نگدا به‌شدار بوونایه له‌گه‌لیدا، سه‌یرت ده‌کرد وه‌ک
نه‌وه‌ی خوی به‌ته‌نهایت ده‌جنگا و... وه‌ک نه‌وه‌ی به‌رپرسیاریتی جه‌نگ و سه‌رکه‌وتن ته‌نھا
له‌سه‌ر شانی نه‌وه.

چاکمه‌ندی جه‌نگاوه‌ریتی شویش له‌خوږاگری و، به‌هیزی می‌شکیدا خوی ده‌بیینیه‌وه.

له‌روژی نوحوددا سه‌رنجی دیه‌نی (حه‌مزه‌)ی خالوی دا که بین‌باوه‌په‌کان دل‌په‌قانه
جه‌سته‌ی مردوویان شیواندبوو، هر بویه وه‌ک کیتویک له‌برده‌میدا راوه‌ستا و ددانه‌کانی له‌سه‌ر
یه‌ک توند کردبوو و، توند ده‌سکی شم‌شیره‌که‌ی گرتبوو و، ته‌نھا بی‌ری له‌توله‌سه‌ندنه‌وه‌یه‌کی
سامناکی ده‌کرده‌وه، تا زور زوو نیگا هاته‌ خواری و قه‌ده‌غی کرد له‌ پیغهمبهر و موسلمانان
که بی‌ریشی لڼ بکه‌نه‌وه...!!

کاتیک گه‌مارۆدانی (بنی قریظه‌)ش دریزه‌ی کیشا و خوږان نه‌دا به‌ده‌سته‌وه، پیغهمبهر
له‌گه‌ل‌عه‌لی کوپ‌ی ابوگالیدا ناردی، له‌برده‌م قه‌لا سه‌خته‌که‌ی‌اندا وه‌ستا و له‌گه‌ل‌ئی‌مامی
عه‌لیدا ده‌یوت:

{سویند به‌خوا، یا نه‌وه‌تا نه‌وه‌ی به‌سه‌ر حه‌مزه‌ هات به‌سه‌رتان دینین، یان نه‌وه‌قه‌لایه‌تان
پن‌ده‌که‌ینه‌وه}..

پاشان به‌ته‌نھا خوږان مه‌لدايه‌ نیو‌قه‌لاکه‌وه‌و.

به‌هیزی سه‌رسوپه‌ینه‌ریان، ترس و بیمیان خسته‌دلی نه‌وانه‌ی نیو‌قه‌لاکه‌وه‌دروازه‌کانیان
بڼ موسلمانان والا‌کرد...!!

له‌روژی (حونه‌ین)یشدا چاوی که‌وت به‌ (مالیکی کوپ‌ی عه‌وف‌)ی پی‌شه‌وای هه‌وازن و
سه‌رکرده‌ی سوپا‌کانی بین‌باوه‌پ‌ی له‌و غه‌زایه‌دا.. پاش شکست هینانیان له‌نیو‌ده‌سته‌یه‌ک له
هاورپ‌کانی، پاشماوه‌ی سوپا شکست خواریبووه‌که‌یدا راوه‌ستاوه، به‌ته‌نھا چوره‌نیویانه‌وه‌و،
په‌رته‌وازه‌ی کردن و، له‌و جیگا په‌نه‌انانی که‌ خوږان تی‌دا مه‌لاس دابوو بڼ هه‌ندی‌ک له
سه‌رکرده‌کانی موسلمانان که له‌شه‌ره‌که‌ده‌گه‌رانه‌وه، وه‌ده‌ری‌نان...!!

پشکي نو له خړشوېستنې ورژلینانې لای پښه مېر ژور مەزن بوو..

پښه مېریش ﷺ شانازی پټوه ده کرد و ده یفه رموو:

{هم مو پښه مېر ښک هماریه کی هه بووه، زویه یری کوږی عوامیش حه واری منه} ..

چونکه نو تنها ناموزای نه بوو و بهس، یان تنها عیږدی نه سمائی کچی نه بوه کچی
خاوهن دوو پشترین نه بوو و بهس، به لگو له هه مان کاتدا. نه مکه داریکی به هیز و نازا و، مرد و
به خشنده و له خړبوړو بوو، گیان و مالی خړی به خشیبیت. به خودای په روه ردگاری جیهانیان.

به راستیش (حسانی کوږی سلبیت) چاکی پښکوه که له باره یوه ده لیت:

أقام على عهد النبي وهدية	حواریه والقول بالفعل يعدل
أقام على منهاجه وطريقه	یوالی ولی الحق، الحق أعدل
هو الفارس المشهور والبطل الذي	یصول، اذا ما كان يوم محجّل
له من رسول الله قریة	ومن نصره الاسلام مجد مؤثّل
فكم كریه ذبّ الزیبر بسیفه	عن المصطفى، والله يعطي ویجزل

واته: له سرده می پښه مېر دا له سر رښوینې نو ده گوزه را و حه واری نه بوو، قسه یش
به کرده وه ده سه لمینرئ.. له سر ریاز و ریچکې نو روی له ره وگې راست بوو، حه قیش
داد په روه رانه تره.. نو شو په سواریکې ناودار و نو پاله وانه یه که له رژی تنگانه و سه خندا
دهات و ده چوو.. خزمیکې نزیکې پښه مېرې خودایه و، له سرخستنې نیسلا میشدا
سه ریه رزیبه کی زږدی هه یه.. چندی تنگانه به شمشیره کی لادا له رښ پښه مېر دا و، هر
خودایش ده به خشیبیت و پاداشت ده داته وه.

* * *

به راستی پایه به رز و ناکار مەزن بوو.. نازایه تی و به خشنده بیبه که یشی وه ک نه سپی بره و

و ابو..!!

بازرگانیتیه کی سرکه و تووشی به پټوه ده برد و، سامانیکې زږیشی هه بوو، به لام هه مووی
بؤ نیسلام به خشی تا به قهرزای گیانی سپارد..!!

پشت به ستنیشی به خوی گه وره پښکی به خشنده بیبه کی و، پښکی نازایه تی و گیان
به خنکرده نه کی بوو.

ته نانه ت گیانیشی به خشی و، (عبدالله) ی کوږیشی راده سپارد که قهرزه کانی بداته وه و
ده بیوت:

{گهر قهرزه کانت بؤ نه درایه وه، نووا پشت به گه وره که م به سه ته}

عبدالله لیتی پرسې: مه به ستت له گه وره که ت کی به ..؟

له وه لامدا وتی: {خودا، که چاکترین گه وره و باشتیرین پشتیوانه} ..

عبدالله دواتر ده لیت:

{ سویند به خوا، گیرۆده ی هر نارچه ته یه که ببوما یه له دانوه ی قهرزه که یدا، ده موت: نه ی
که وره ی زویه یر قهرزه کلانی بده ره وه، بۆی ده بژارد و ده سته به ری ده کرد } ..
له رۆژی (جه مه ل) پشدا به و شیتوه ی که باس مان کرد له قسه و باس ماندا له سر (ته له)،
کۆتایی و چاره نووسی (زویه یر) به و جۆره بوو ..

کاتی که بۆی ده رکوت که وا ره وایه که ده سته ی له جه نکه که بکیشیتته وه، به کتیک له وانه ی که
هه می شه مه به ستیان بوو ناشووب و ناژاوه به رده وام بیت، له کاتی که له به رام به ر
به روه رد گاریدا بوو نوین ی ده کرد، نه و سه ری پیچی که ره شمشیرکی لیدا ..

نه ما نه و پیاو کوژه رۆشته وه بۆ لای ئیمامی عه لی و وای گو مان ده برد که موژده یه کی
خۆشی پتیه بۆی، کاتی که هه والی ده سته ریژی کرد نه که ی بۆ سه ر زویه یر پی ده که یه نیت و،
کاتی که نه و شمشیره ی که لیتی سه ندبو ده خاته به ر ده سته ی، پاش نه نجام دانی تاوانه که ی.

به لام عه لی T هاواری کرد کاتی که زانی بکوژی زویه یر له ده روازه که یدا یه و مۆله ت
ده خوازیت بیته ژورئ، هاواری کرد و فه رمانی دا که ده ری بکه ن و وتی:
{ مژده ی چونه نیو ناگر بده ن به بکوژی کوپی سه فیه } ..

کاتی که شمشیره که ی زویه یر یان برده لای ئیمامی عه لی، ماچی کرد و ژۆد به
سه رسامیه وه گریا و، وتی:

{ شمشیریکه سویند به خوا ده می که خاوه نه که ی نارچه ته ی سه ر ریتی پیغه منبه ری خوا ی
پی لاده بات } !! ..

تا لیتره دا و هر سلاو تیک که ناراسته ی زویه یری بکه ی ن له کۆتاییدا قسه کانماندا، جوانتر و
شیاوتر بیت له وشه کانی ئیمامی عه لی ..؟؟

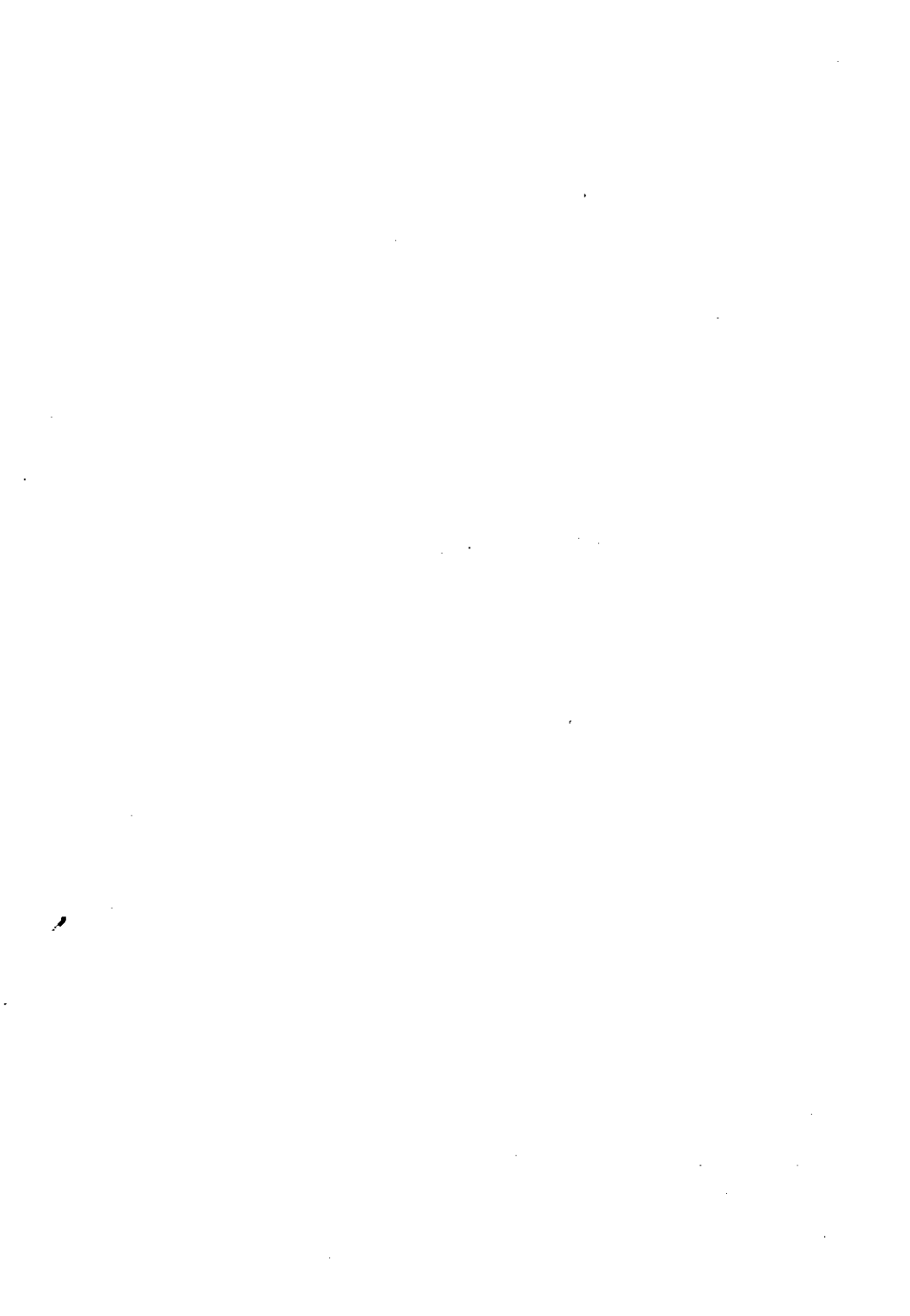
سلاو له زویه یر بیت له ژیان و مردنیدا.

سلاو، پاشان سلاو، له سه ر چه واری پیغه منبه ری خوا.

* * *

غوبه پي کوري عه دي

پازوانتيک .. به سرخا چه وه !!



نائیتاش..

ئهی مەردینه! رێ و الاکەن لە بەردەم ئەم پالەوانەدا..

لە هەموو لایەکەوە، لە گشت جێگا یەکەو وەرن..

بە تاک و، بە کۆمەڵ بێن..

خێرا و، ملکه چانه وەرن..

کۆبینهوه، تاوهکو وانە یەکی بێوینە ی فیداکاری وەریگرن!!

دەلێن: ئەرێ ئێو هەموو سەرگۆزشتە یە ی بۆت باسکردین وانە ی بێوینە ی فیداکاری

نەبوون!!

بە ئێ، وانە بوون..

لە شان و شکرشدا نمونە و هاوشتیوێ هێ بوو..

بەلام ئێو نائیتا لە بەردەم مامۆستایەکی نوێ هونەری قوربانیدان.. مامۆستایەکی گەر

بەدیگردنیتان لە دەست بچیت، چاکە ی زۆر زۆرتان لە دەست چوو، زۆر زۆر.. ئهی خاوەن

بیرۆپرواکانی هەموو نەتەو و ولایتیک! روویکە نە ئیمە..

ئهی شەیدایانی پایه بەرزی هەر کات و سەردەمێک روو لە ئیمە بکەن..

هەر هەما ئێو هێ ئهی ئهوانە ی لە خۆبایی بوون قورسی کردوون و، گومانتان بەرانبەر

ناینەکان و ئیمان خراپە..

بە لە خۆبایی بوونتانهوه وەرن!!

وەرن سەرنج بە دەن که ئاینی خودا چۆن پیاوان وە بەردیتن..

وەرن رامیتن چ جەسووری و... بەرگری و... چ خۆپاگری و توندییەکی.. چ فیداکاری و... چ

پشتیوانی و خۆشەویستیەکی..

بە تەنھا یەکی وشەیش، چ مەزنییەکی لەرادە بەدەر و سەرسۆپهینەرە بپرواهیتان بە حەق

دەپێژیتن بە سەر کەسانی دڵسۆزیدا!!

ئەرێ ئێو جەستە لە خاچ دراوه بەدی دەکەن..؟؟

ئهی هەموو نەو هەکانی مۆف ئهوه بابەتی وانە ی ئەمرۆمانە...

بە ئێ...

ئێو جەستە لە خاچدراوێ بەردەمتان بابەت و، وانە و، مامۆستامانە..

ناویشی (خوبەیی کۆپی عەدی) یە.

به چاکی ئهم ناوه پایه‌به‌رزه له‌به‌ر بکه‌ن.
له‌به‌ری بکه‌ن و، جاپی بۆ بده‌ن، چونکه به‌راستی مایه‌ی ریزه‌ بۆ سه‌رجه‌م مرقۆ و... گشت
ئاین و، هه‌موو رێباز و.. تیکرای ره‌گه‌ز و، هه‌موو سه‌رده‌مه‌کان...!!

* * *

ئهم له‌ تیره‌ی ئه‌وسی شاری مه‌دینه و ئه‌نصاریه‌کانیه‌تی.
که پێغه‌مبهری ﷺ چوه مه‌دینه، ئه‌و هاته خزمه‌تی و به‌پوای هه‌ینا به‌ خودای
به‌روه‌ردگاری جیهانیان.

پیاویکی رۆج سوکی، ده‌روون ناسکی، باوه‌ر پته‌وی، ویزدان نه‌رم بوو، وه‌ک شاعیری
نیسلام (حه‌سانی کوپی سابیت) پیایدا هه‌لداوه:

صقراً توسط فی الأنصار منصبه‌ تسمع السجیة محضاً غیر مؤتشب
واته: هه‌لویه‌ک بوو له‌ نیو ئه‌نصاریه‌کان پله‌ویایه‌ی، لیبورده‌یی و بنه‌چه‌ پاک و بێ‌خه‌وشی
بوو.

کاتیکیش ئالاکانی غه‌زای به‌در به‌رز کرایه‌وه، ئه‌و له‌ویدا سه‌ریازیکی به‌جه‌رگ و،
جه‌نگاوه‌ریکی گیان له‌سه‌ر ده‌ست بوو.

(حاری کوپی عامری نه‌وفل)یش په‌کێک بوو له‌و بێ‌باوه‌پانه‌ی که له‌کاتی چوونیدا بۆ
جه‌نگ هاته سه‌ر ریی ئه‌ویش به‌ شمشیره‌که‌ی له‌ناوی برد.

پاش کلتایی هاتنی جه‌نگه‌که و، گه‌پانه‌وه‌ی پاشماوه‌ی شکست خواردووی دۆپوای
قوه‌پیش به‌ره‌و مه‌که‌که، کوپه‌کانی (حارس) هه‌والی کوژانی باوکیانیان پینگه‌پشت و، به‌چاکی
ناوی ئه‌و موسلمانه‌یان له‌به‌ر کرد که له‌ شه‌په‌که‌دا کوشتبووی که ئه‌ویش (خوبه‌یی کوپی
عه‌دی) بوو...!!

* * *

موسلمانانیش له‌ به‌در گه‌پانه‌وه‌ به‌ره‌و مه‌دینه و، به‌رده‌وام بوون له‌سه‌ر بوونیاتنانی
که‌مه‌لگه‌ی نوێیان..

(خوبه‌پ)یش، خواپه‌رست و، لیبراو بوو، له‌ نیوچه‌وانیدا سه‌روشتی لیبراوان و، رووناکی
خودا په‌رستانی هه‌لگرتبوو..

ئا له‌ویدا به‌ گیانیکی ئه‌فیندارانه‌وه‌ په‌رستشی خۆی ده‌کرد و.. شه‌و هه‌لده‌ستا شه‌ونویزی
ده‌کرد و، به‌په‌ژدا به‌په‌ژوو ده‌بوو، خودای په‌روه‌ردگاری جیهانیانی به‌ پیرۆز و بێ‌گه‌رد ده‌گرت.

* * *

وژنکیان پښمبه رڼا ویستی که نه پښمبه کانی قورپه ییش تا قی بکاته وهو، مه بهستی خوسازدان و جوله و، ناماده باشیان بڼه غزایه کی نوی بڼه روون ببیته وه.. بڼه م کاره له نڼو هاره لاندیدا ده پیاواری مه لږژارد.. که (خوبه ییب) په کښکیان بوو، (عاصمی کورپی سابیتی) ییشی کرد به لڼپرسراویان.

سواره کان به رهو نامانجه که یان که وخته ری تا که پشته جیگایه ک له نڼوان (مه سفان) و (مه ککه) دا، هه والی هاتنیان که پشته به گه په کښکی (هوزه یل) که پښیان ده و تن (به نو هه یان)، نه وانیش خیرا سده پیاواریان له چاکترین تیرهاوژده کانیان ناماده کرد و، ده ستیان دلیه چاودتیری کردنیان و، شوین پښیان مه لده گرتن.

خاریک بوو بی هیوان له دڼزینه وه یان، گه په کښکیان هه ندیک ناوکه خورمای که وتووی له سر زه ویی که به دی نه کرایه.. چند دانه یه کی فی هه لگرت و بهو لڼزانه سر سوپه پښته ره ی هه یه تی لڼی راما، پاشان هاواری کرد له وانهی که له گه لیدا بوون:

{نه مه ناوکه خورمای (به شریب) ه، ده با شوینی بکه وین تا ده مانگه په نیته لایان} ..

به شوین ناوکه خورما که وتووه کانی سر زه ویه که دا رڼیشتن، تا له دوروه نه و نیچیرانه ی به دوا یاندا وژل بوون بینیمان..

(عاصمی) سر کرده ی ده پیاوه که ههستی کرد که به دوا یانده ون، داوای له هاره له کانی کرد که بجه تر و پښکی به رزی سر کڼوه که..

سده تیرهاوژده که ش نریک بوونه وهو، له خواره وهی کڼوه که ییش ده وریان گرتن و، به چاکی که ماروژیان دان و..

داوایان لڼکردن که خو یان بدن به ده سته وه، پاش نه وهی به لڼنیان پڼدان که هچ خرابه یه کیان به رانبر نه نجام ناده ن..

هر ده پیاوه که ناواریان له (عاصمی کورپی سابیتی نه نصاری) رڼی سر کرده یان دایه وه..

چاوه رڼی فرمانی بوون..

هر که نه ویش وتی:

سویند به خوا من ناچه خواره وه په نا دراوی بی باوه پ بم..

خودایا هه والمان بگه یه نه به پښمبه ره که ت} ..

ده ست به جی تیرهاوژده کان ده ستیان دایه تیرهاویشتن بویان.. له ویدا (عاصمی)

سر کرده یان له گه ل حوت له یاوه رانیدا شه هید بوو..

هاواریان له و سیه ی دیکه شیان کرد، که خاوه نی واده و به لڼنیانن به رانبریان گه ر بیته خواره وه.

نه مها هه رسیکیان: (خوبه ییبی کورپی عه دی) و دوو هاره له کی هاتنه خوارو..

تیرهاوړزه کان له (خوبه یب و زهیدی کوږی دیسینه) ی هاوړلی نژیک بوونه وه و پشتمنه کانیا ن کرده وه، به ستیان نه وه ..

کاتیک هاوړلی سټیه میان سه ره تاي خیا نه تکر دنیانی به دی کرد، پرپاریدا که ده بیت نه ویش وه ک عاصم و هاوړلانی دیکه بمریت ..

به و شپوه یه ش که ده یویست شه هید بوو.

به م جوره هشت که س له مه زنتین باوه پدارانی خاوه ن تیمان و، نه مه کدار و، به وه فا بڼ

خودا و پټفه مبره که ی له ناوچوون ..!!

خوبه یب و زهید هولیان دا که خوږیان له په ته کانی ده ستیان دهریاز بکن، به لام ژور توند

به سترابوو ..

نه مچا تیرهاوړزه ده سندرژنی کاره کان به ره و مه که یان بردن و، فروشتیان به

بین باوه په کان .. ناوی (خوبه یب) که و ته بهر گوږیان ..

کوږه کانی (حارسی کوږی عامر) ی کوږلوی روژی به در، به چاکی نه و ناوه یان هاتوه یاد و،

بوغز و کینه ی سنگیانی هه ژاند.

خیرا روښتن بڼ کرپنی و .. له مه شدا ژور

(به س) دا باوک و سه ر کرده کانیا ن له ده ست دا

متی توله سه ندنه وه، کڼ پرکڼیان بوو

بڼ کرپنی.

له کوږتا پیدا هه موو پټکه اتن له سه ری و ده ستیان ناماده کردنی بڼ چاره نووسیک که

ساږژی بوغز و کینه یان بکات، به رام بهر ته نها نه و نا، به لکو له هه موو موسلمانان ..!!

که سانیک ی دیکه ش ده ستیان خسته سه ر (زهیدی کوږی دیسینه) ی هاوړلی خوبه یب و

نه ویش به هه مان شپوه سزا و نه شکه نه چیان ده دا ..

* * *

خوبه یب دلی و، کاری خوږی و، سه ر نه نجامی دایه ده ست خودای په روه . ری جیهانیان.

ده روون به رز و، به وړه له سه ر خودا په رسته که ی به رده وام بوو و، هینده سه بوری خودای

له دلدا بوو که به رد بتوینټه وه و، ناخوږشی لابیات ..

خودای له گه دلدا بوو .. نه ویش له گه ل خودا بوو ..

هستی به و به زه ییه و دلنیا یی به ده کرد که خوا پټی به خشیبو.

روژیکیان په کیک له که کانی (حاریس) که له نټو مالی نه واندا به ند کرابوو، هاته ژوره وه

بڼ لای، خیرا له شوپنی خوږی چوو به دهره وه و بانگی خه لکی کرد تا شتیک ی سه یر ببینن ..

{ سویند به خوا بڼ له ترټیه کی که وره م به ده ستیه وه بینی لټی ده خوارد ..

له کاتیکدا که به ناسن به ستراوه ته وه .. له هه موو مه که که شدا ده نکه ترینه که نه بوو .. و
 گومان ده به م که نه وه رزق و رزیه که بیت خوا به (خوبه یب) به خضی بیت {!!... !!
 به لن .. نه وه رزق و رزیه که بوو خودا به به نده چاکه کاره که ی دابوو، هه روه که چون پیشتر
 به (مهریه می کچی عیمران) پیش درا، نه روزه ی که:
 ﴿كَلِمًا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا قَالَ يَا مَرْيَمُ أَنَّى لَكِ هَذَا قَالَتْ هُوَ مِنْ
 عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾ هه جارینگی زه که ریا له میحرابدا سه ری ده دا،
 دهیدی بزوی له لایه، گوتی: مریم! تر نه م بزویوت له کوئی بوو؟ گوتی: له لایه ن خودا وه بزم
 هاتوو، خودا بقره که سن حز کا ریزی بین هه ژمار ده نترن. کال عمران/ ۲۷.

* * *

بین باوه پان هه والی تیا چوونی (زهیدی کوری دی سیننه) ی براین ﷺ که پاند به خوبه یب ..
 وایان گومان ده برد که به وه میسکی تیک ده دن و، تازاری مرینی پین ده چیژن، نه وان
 بین ناگابون له وهی که خودای خاوه ن میهر و به زهیی میوانداری کردوو، سه بووری و به زهیی
 خوی به سه ردا رژانوو.
 نه مجا ده ستیاندا به سازشکردنی له سه ر نیمانه که ی، هانیا ن ده دا که رزگاری ده بیت گه ر
 بین باوه پ بیت به رامبه ر موحه ممد و، به ر له ویش به رانبه ر نه و په روه ردگاره ی به وای پین
 هیناوه .. به لام نه وان وه که نه و که سه واپورن که ده یه ویت تیر بگریته خور .. !!
 به لن نیمانی خوبه یب وه که خور به هیز و، دور و، ناگرووی و، رووناک ی به خض بوو ..
 هه موو نه وان ی رووناک ده کرده وه که رووناکیبیان لئی ده خواست، گشت نه وان ی گه رم
 ده کرده وه که گه رمیان لئ پراپوو، نه و که سه پیشی لئی نزیک ببویا ته وه و دژی بوه ستایه
 ده یستواند و له ناوی ده برد.

کاتیک که بین نومید بوون له وهی ده یانویست، پاله وانه که یان به ره و چاره نووسی برد و ..
 هینا یانه دهره وه به ره و جیگایه کیان برد که پینی ده و ترا (ته نعیم)، جا شه میدگره شی له ویدا
 بوو ..

هه رکه که یشتنه نه وین خوبه یب مؤله تی ئی خواستن که دوو رکات نوژی بکات، نه وانیش وایان
 گومان ده برد که له گه ل خویدا بدویت بگانه نه و برپاره ی که خوی بدات به ده سه ته وه
 بین باوه پ خوی به رامبه ر خودا و پیغمه مبه ر و ثابنه که ی رابگه یه نیت ..
 نه مجا (خوبه یب) به ملکه چی و، هیمنی و، خق به که مزانینه وه دوو رکات نوژی کرد و ..
 شیرینی نیمان له گیانیدا سه رپیژی ده کرد و، هه زی ده کرد که هه ر نوژی بگردایه و، به رده وام
 له نوژی دا بویا ه ..

به لام ټاورې له بکوړه کانی دایه وه پټی وتن:
 {سویند به خوا، گهر له بهر نه وه نه بوايه وایزان ترس و بیمی مردن مه یه، نو یژه کم زیات
 دريژ ده کرده وه} !!..

پاشان هر دوو دهستی بق ناسمان بهرز کرده وه، وتی:
 {خودایه، یه که به یه کیان بژمیره و، به کومه ل بیانکوړه}
 نو اتر چه سورانه له روخساریان راما و دهستی به هؤنراوه وتن کرد:
 ولست ابالي حین اقتل مسلماً علی ابي جنب کان فی الله مصرعی
 وذلك فی ذات الإله وان یسأ بیارک علی اوصال شلو ممزع
 واته: که به موسلمانی ده کوژیم، نیدی به هر لایه کدا له پیناوی خودا بیت تیاچوونم،
 نه مهش له پیناوی خودایه کدا گهر بیه ویت، نه و ریگه ی خیرا ده کات که نیچیر له دست رلوجی
 راده کات و پیروزی ده کات.

* * *

له وانه یه که نه وه بق یه که مجار بوویت له
 به سر خاچه کوه ده یکوژن.. هانن له دا.
 خوبه بییان پتوه به سته وه.. هر چوار په لیار
 زور کویونه وه.. تر هارویژه کانیش ره کانیان تیزکر..
 هه مو نه و دپنده یه تیه به رانبر نه و پاله وانه له خاچ درره به میواشی به پتوه ده چوو..!!
 چاره کانی لیک نه نا و، سه بووریه سه سر په تیره پرسنگداره که ی روخساری لانه چوو.
 ره کان بق هاویستن ناماده کران و، شمشیره کانیش بق دارنینی گرتی.
 نا لیره دا یه کیک له سه کرده کانی قوپه یشی لینی نزیک بوویه وه و پتوت:
 {بیت خؤشه که موحه ممد له شوینی تودا بوايه، توش به سه سلامه تی له نیو
 خاووخیزانندا بویتایه} ؟؟

لیره دا و بهس، خوبه یب وه که ره شبا به گز بکوړه کانیدا چوو، هاواری کرد:
 {سویند به خوا، پیم خؤش نیه من به خؤشی و ناسوده یی له نیو مال و مندال ا بیم و
 درکیک بجیت به پټی پیغمبر ی خودا} ..

هه مان نه و وشه مه زنه بهر زانه ی که (زه یدی کوری دیسینه) ی هاواری کردی له کاتیکدا که
 نه وان بیریان له کوشتنی ده کرده وه..!! هه مان نه و وته سه رنج راکیشه جوانه بهر زانه ی که
 نوین زهید وتی و.. نه مرق خوبه یب ده یلیت.. وای له نه بو سو فیان کرد که هیشتا موسلمان
 نه بوویو، هر دوو دهستی به توندی بدا به یه کدا و به رقه وه بلتی:

{ سویتند به خوا هیچ که سم نه دیوه که سیکي دیکه ی ناوہا خوش بویت که هاوہ لانی
موحه مہد، موحه مہدیان خوش دهویت)...!!

* * *

نو و شانه ی (خوبه یب) مؤلہ تدان بوو به رم و شمشیزه کان که مہ بهستی خو یان له
جہستی بپیکن و، ئو انیش سہر شیت و درندانہ تیی بہر بوون.
له نزیکی ئو دیمہ نش کژمہ لیک بالندہ و ه لئو دہ سورانہ و، وک ئوہ ی چا وہ پتی
لئو بوونہ و ہ ی قہسابہ کان و رویششتیان بکن تا ئوران له و جہستیہ نزیک ببنہ وہ بیکنہ
جہ میکی چہ وړ..

بہ لام ہر زوو خیزا بانگ کران و کژبوونہ و، دہ نوو کہ کانیان دا بہ یہ کدا وک ئوہ ی قہسہ
لہ گ ل یہ کدیدا بکن و نہینی بقی یہ بدرکینن.

جا لہ ناکار فرین و بہ ناسماندا تپہ پین و، نوور رویشتن ... نوور.. نوور.. وک ئوہ ی بہ
ہست و غریزہ ی خو یان بون وپہ رامہ ی پیاوکی چاکہ کاری خو پراگریان کردبیت کہ له
جہستی لہ خاچدراوہ کہ دہات، ئو انیش شہرم گرتنی لہ و ہ ی نزیک ببنہ وہ لیتی یان خرابہ ی
بہ رانہر بکن...!!

کژمہ لہ بالندہ کہ بہ پاکي و بہ وړژدانی بہرہ و ناسمانی بہرین فرین..
دہستی بربا و ہ و ستہ کار و دہستریژیکرہ کانیش گہرانہ وہ بقی خانہ پر لہ رقی و
کینہ کانیان لہ مہ ککہ.

(خوبه یب) ئو کاتہ ی بہر زیان کردہ وہ بقی سہر قہدی ئو دارخورمایہ ی کہ خاچہ کہ یان
لئو دوست کردبوو، کاتیک ہر چوار پہلیان بہست..

ئو له و ساتہ دا، سیمای خوی بہرہ و ناسمان کردبوو و پہنای بقی پەرہ رډگاری مہ زنی
دہ برد و، دہیوت:

{ خودایہ ئیمہ پہامی پیښه مېرغہ کہ تمان گہ یاند، توش ئو میړئ ئوہ ی بہ سہرمان دینن پتی
بگہ یہ نہ } ..

خوای گہ وړہش پارانہ و ہ کہ ی گیرا کرد..

لہ کاتیکدا کہ پیښه مېر له مہ دینہ بوو، ہہستیکی وا پتہ و دایگرت کہ هاوہ لانی له
نارہ حہ تیدان و.. جہستیہ یہ کیکتیانی بہ ه لواسراوی ہاتہ پیش چا وړ..
دہست بہ جین بانگی میقدادی کوړی عمر و زوہ ییری کوړی عوامی کرد و، بہ سواری
ئہ سپہ کانیانہ و ہ کہ و تہ ری و، بہر دہ وام خیزا بہ سہر زہیدا دہ رویشتن.

تا خوای گوره گه یاندنیه جیگای مه بهست و، جهستهی خوبه ییسی هاوه لیان داگرت و،
پارچه زه وییه کی بیگه ردی زه ویی چاوه پروانی بو تا له ژیر خاکه شیداره که بیدا له خوی بگریت..

* * *

مه تا نه مپز که ش هیچ که س نازانیت گلکوی خوبه ییب له کویدا یه..
له وانیه نه وه گونجاو و شایانتر بیت بزی، مه تا وه کو به رده وام شوینکهی له یانگهی
میژوودا به پاله وانیتی و به سهر خاچیشه وه له ویزدانی زیاندا بیت بمینیته وه..!!

عومه بیری کورپی به عد
هر جهنلاوی نه نف خونوی

نورئ (سعدی کورپی عامر) تان له یاده...؟؟
 نو پیاوه نونیاڼه ویسته خواپه رسته توبه کاره ی که نمیری باوه پداران (عومری کورپی خطاب) به زور رازی کرد تا بیته والی شام.
 له سهره تایی نم کتیبه ماندا له باره یوه نواین و، نونیاڼه ویستی و بهر زیتی و، خو پاریزی ته ولو سهیری نومان به دی کرد...
 تا نیستاش نه و تا له سهر روپه پی نم لاپه پانه دا به برابیه کی نه و شاد ده بین، نه که هر برای، به لگو جمکی نه و، له خو پاریزی و، نونیاڼه ویستی و، بهر زیتی و... دهرونی بهر زیتیدا به شتویه په کی که م وینه دهره و شیتوه...!!
 نه و که سش (عومیری کورپی سعد)...
 که موسلمانان نازناوی (چنراوی تنها خوی) بیان لی تابوو!!
 جا به لاتوه سهیر نه بیت که هاره لانی پیغمبره ی خوا په کده نگ بن له سهر نه وه ی نه و نازناوه ی لی بنریت به موی نه و هه موو باشتی و، تیگه یشتن و، رووناکیه ی که هه یان بوو...!!
 سعدی قورنادخوینی باوکی... له گال پیغمبره ی خوادا... به شداری به در و غزاکانی دیکه ی کریدو و به نه مکاری له سهر واده و به لینی خوی مایه وه تا به شهیدیه گه راپه وه بز لای په روه رنگاری له جهنگی (قادسیه) دا.
 سعد دهستی کورپه کی خوی گرت و له گال خوی بریدیه خرمهت پیغمبره و، به لینی دا به پیغمبره و موسلمان بوو... له و ساته وه ی (عومیر) موسلمان بوو، خواپه رستیکی دامه زراو بوو له میحرایی خوی گه وره دا...
 له خۆده رخستن هله ده مات و، هانای بز بهر سوکنایی سیتبری خوا ده برد...

نووریت له وه ی که بتوانی هه رگیز له ریزه کانی پیتشه وه دا به نیت بکردایه، مه گه ر له نوژندا، چونکه له مه یاندا ده چوو رهیزی په که م تا پاداشتی پیتشکه وتوان به دست بهین... یان له جیهاددا، نه و به راکردن ده چوو ره ریزه کانی پیتشه وه، به و نومیده ی که له پیپی شهیدان بیت...!

۱ له سپره ی نیین هیشام نه و سه ربرده یه ی که له لاپه ره (۵۱۹) ی به رگی په که می چاپی (حلب) ی نووه مدا، وا خراوته روو که باوکی عومیر سعدی کی دیکه یه و، بهر له غزای ته بووک که هیشتا پیغمبره زیندوو بووه نه و مردووه، به لام ابن سعد له (الطبقات الکبری) دا-ج ۴- لاپه ره ۲۲۴ چاپی به بیروتدا ده لیت: نه وه (سعد القاری) ه، نیمه ش نه و بزچوونه مان هه لبارد.

نیدی جگه له وه، نو له خه لوه ندا بوو له گه ل خویدا و، چاکه کاری و خیر و چاکسازي و ته قوای خوی گه شه پیده کرد...!!
 تۆبه کار بوو، بۆ گونا هه کانی ده گریا...!!
 داوین پاک بوو، تۆبه کاری داو ده کرد...!!
 له گشت کات و جگایه کدا، ریبوار تک بوو به ره و لای خوا به ریبوه بوو.

* * *

خودای گه ورهش خو شه ویستی نه وی خستبووه دلی هاره لان و، مایه ی چاو و دل روشنیا ن بوو.. چونکه به تینی نیمانه کای و، بیگه ردی ده روونی و هیوری ریگاکای و بۆنخوشی خه سلته تکانی و، دره وشانه وهی سیمای، هه موو نه وانه وایان لیده کرد که مایه ی شادی و رازانه وه بیت بۆ هه موو نه وانه ی له ته کیدا داده نیشتن، یان ده یانبینی و، هه یج که س و شتیکی به سه ر ناینه که پیدا زال نه ده کرد.

رؤتکیان گوئی له (جولاسی کوپی سوهدی کوپی صامت) ی خزمی بوو.. له مالی خو یان، وتی: (نه گه نه و پیاوه راست بیت، نه وایه له کهر خراپترین)..!!
 مه به سستی له و پیاوهش پیغه مبه ری خوا ﷺ بوو.
 (جولاس) یش له و که سانه بوو که له ترساندا موسلمان بوو بوون.
 (عومه یری کوپی سه عد) نه و ده سته وازه یی بیست و، رق و سه رسامی له ده روونی نارام و هیوریدا ته قیبه وه..

رق، چونکه به کتیک له وانه ی که خوی به موسلمان داده نیت به و شیوره ناشیرینه له باره ی پیغه مبه ره وه ده ویت..
 سه رسام، چونکه به رپر سیاریتی خوی به رامبه ر نه وه ی گو ییستی بوو به خه یالیدا هات، پچی ناخوش بوو..

نه ری نه وه ی بیستی بیگه رپته وه بۆ پیغه مبه ری خوا؟؟

جا چۆن، له کاتیکدا که قسه ی نیو مه جلیس سپارده یه..؟

نه ی بیده نگ بیت و نه وه له سنگی خویدا بیچیتته وه..؟؟

به لام چۆن..؟؟

نه ی نه مه ک و خو شه ویستی و پشتیوانیه کای به رانه ر نه و پیغه مبه ره کامه یه که له تاریکی ده ریازی کردن و، به ره و رووناکی هینان..؟

به لام سه رسامیه کای دریزه ی نه کتیشا و، به روا هینان به وه ی به ده رووندا نیتن هه میشه ده روزه بۆ خاوه نه کای ده بینیتته وه..

هەر بۆیە دەست بە‌جێ (عومەین) وەك پیاویکی بە‌هێز و، بپواداریکی بە‌تەقوا هەلس و‌كه‌وتی كرد... رووی دەمی كرده (جولاسی كۆپی سوهدید):

{ئەمی جولاس، سویند بە‌خوا تۆ له‌ خەلكی خۆشە‌ویستری لە‌لام و، له‌ هەموو كەسیش باشتر بووی بۆم و، له‌ گشتیان نازیرتری لام كه‌ توشی ناخۆشییه‌ك بیت...
ئێستا شە‌یه‌ك كرده‌، گەر ب‌لای ب‌كه‌مه‌وه‌ زیانت پێ‌ده‌گات... گەر ب‌ئێده‌نگ ب‌م لە‌سه‌ری، ئە‌وا ئاینه‌كە‌م لە‌ دەست دە‌رده‌چیت و، مافی ئاینیش له‌ پێشتره‌ له‌ ئە‌مه‌ك و، من ئە‌وه‌ی كه‌ و‌قت دە‌یگه‌یه‌نم به‌ پێغه‌مبە‌ری خوا} ...!

جا (عومەین) به‌ تە‌واوی و‌یزدانی پارێزگاری خۆی رازی كرده‌.
چونكه‌ ئە‌و-یه‌كه‌مجار- مافی تە‌واوه‌ی سپارده‌یه‌تی مه‌جلیسه‌كه‌ی دا و، به‌هۆی دە‌روون به‌رزیه‌كه‌یه‌وه‌ خۆی له‌وه‌ دورگرت كه‌ هە‌ستیت به‌ رۆلی قسه‌هێنەر و قسه‌به‌ر...
دووم جار ئە‌و مافی تە‌واوی ئاینه‌كه‌ی دا و، په‌رده‌ی له‌سه‌ر نووڕووبیه‌كه‌ی گومان لێ‌كراو هە‌لدایه‌وه‌.

سێ‌یه‌م جاریش ده‌رفه‌تی پاشگە‌زی‌نوه‌وه‌ له‌وه‌له‌یه‌ و داوای لێ‌خۆشبوون كردن له‌خوای دا به‌ جولاس، كاتێك راسته‌وخۆ پێی راگه‌یاند كه‌ به‌ پێغه‌مبە‌ری خوای ده‌گه‌یه‌نیت، خۆ گەر ئە‌و له‌ویدا وه‌های ب‌كردایه‌، ئە‌وا و‌یزدانی (عومەین) ئاسووده‌ ده‌بوو، هیچ پێ‌ویستی به‌وه‌ نه‌بوو كه‌ به‌ پێغه‌مبە‌ری ﷺ رابگه‌یه‌نیت..

به‌لام جولاس هە‌ستی خۆزلكردن و سوڕوون له‌سه‌ر خراپه‌ دایگرت و، هیچ وشه‌یه‌كه‌ی بۆ‌زش و لێ‌بوردن خوازی له‌ زاری نه‌هاته‌ ده‌ر، ئە‌مجا عومە‌یر به‌جێ هێشت و پێی وت:
{به‌پێغه‌مبە‌ری خودای راده‌گه‌یه‌نم به‌ر له‌وه‌ی نینگا بێته‌ خوارێ و به‌هۆی ئە‌و گوناهاه‌ی تۆوه‌ به‌ هاوه‌له‌پرستم داين} ..

ئە‌مجا پێغه‌مبە‌ری خوا ﷺ ناردی به‌ شوێن جولاسدا و بانگی كرد، كه‌ هات ده‌یوت شتی وام نه‌وتوه‌، بگه‌ سویندی نرۆشی خوار به‌خوا...!!

به‌لام ئایه‌تی قورئان هاته‌ خوارێ و ره‌وا و ناره‌وا‌ی له‌ یه‌ك جودا كرده‌وه‌:
{يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا قَالُوْا لَقَدْ قَالُوْا كَلِمَۃً الْكُفْرِ وَكَفَرُوْا بَعْدَ اِسْلَامِهِمْ وَهَمُّوْا بِمَا لَمْ يَنْۢبَأُوْا وَّمَا تَقَمُّوْا اِلَّا اَنْۢ اٰغْتَابَهُمُ اللّٰهُ وَرَسُوْلُهُ مِنْۢ بَيْنِ يَدَيْهِۙ فَاِنْ يَتُوبُوْا يَكُنْ خَيْرًاۢ لَّهُمْ وَاِنْ يَتُوبُوْا يُعَذِّبُهُمُ اللّٰهُ عَذَابًا اَلِيْمًاۙ فِى الدُّنْيَا وَاٰخِرَةِ وَّمَا لَّهُمْ فِى الْاَرْضِ مِنْ وَّلٰى وَّلَا نَعْبُدُ وَاٰتِهٖۙ وَاتِهٖۙ: سویند به‌ خودا ده‌خۆن كه‌ ئە‌وه‌یان نه‌دركاندوه‌، كه‌چی قسه‌ی خواره‌ناسانه‌یان كرد، دیاره‌ له‌ پاش موسلمان بوون له‌دین په‌شیوان بوونه‌وه‌، و‌یستیان شتی ب‌گن كه‌ نه‌یان‌توانی پێ‌کی ب‌ینن، هەر بۆیه‌ش رکیان بۆ‌ته‌وه‌ كه‌ خودا و پێغه‌مبە‌ری خودا به‌ر چا‌كه‌ی ده‌گه‌لی كرده‌ون، ناگه‌رووی بۆ نه‌هێشتوون. ئە‌گه‌ر په‌شیمان ببه‌وه‌، هەر به‌ قازانجی خۆیان و، ئە‌گه‌ر هەر روویان وه‌رگێت، خودا له‌م دنیا و له‌و

دنیا نازاری به ژانیا ن ددا و، له م زهویه دا نه کس دؤستایه تیان دهکا و، نه یاوه ریان دهست دهکه ویت (التوبه/۷۴).

(جولاس) ناچار یو دان به قسه که ی دابنې و له گونا هو هله که ی په شیمان ببیته وه، به تایبته ی له و کاته ی که بینی نایه ته پیروزه که هه په شه و گو په شه ی لیده کات و له هه مان کاتیشدا به لاین و واده ی به زه یی و په حمته ی خوی پی ددات گه رتوبه بکا و خوی له گونا دامالی، (إِن يَتُوبَا يَكْ خَيْرًا لَّهُمْ: نه گه په شیمان ببنه وه، هه به قازانجی خویانه).

نه و هلس و که و ته ی عومه یریش خیر و بهر که ت یو بؤ جولاس، نه و یو ته و یه ی کرد و نیسلامه تی خوی جوانتر کرد..

پیغمبر یریش ﷺ گوئی عومه یری گرت و له ستایشی نه و کاره یدا فه رموی:
{ نه ی گنج ... }

گوئی به کانت نه مه کدار یوون...

په روه ردگار یشت به راستگزی دانایت} !!

* * *

له راستیدا بؤ په که م جار بهر له چوار سال، نه و کاته ی که په رتووی (بین یدی عمر) دهنووسی، به دیداری (عومه یر) خو شعال بووم..

به چوړی سرسام بووم که هیچ شتیک به و جوړه سرسامی نه کردووم، وه که به سرهاتی نه و له گه ل نه میری باوه پداراندا.. نه و به سرهاته ی که نیستا بؤ تانی ده گنپه وه، تا له ریبه وه نه و په پی مه زینتیتان بؤ ده ریکه ویت.

* * *

خوتان ده زانن که نه میری باوه پداران (عومه) ﷺ وه که نه وه ی قه ده ره که ی هه لبریزیت ناوها والیه کانی هه لده بژارد... !!

له نیو دونانه ویست و پاریزکار و، ده ستپاکه راستگزاندا هه لیده بژاردن.. نه وانه ی که له والییتی و نه میرایه تی هه لده هاتن و، پتی رازی نه ده بوون مه گه ر نه و کاته رازی ببونایه که نه میری باوه پداران نوری لئیکرنایه ..

سره پای نه و په رچاووونیه تیزه و، شاره زاییه هه مه لایه نییه، نؤد بیري ده کرده وه و، ورد ده بوویه وه له هه لبراردنی والی و بریکاره کانیدا و..

به رده وام نه و دهسته واژه هه همیشه پی به ی نوویاره ده کرده وه.

{پیاوړیکم دهوټ که له نار هؤزه که یډایه و، نه میریان نیه وه که نه میریان بیت و دیار بیت.. کاتیکش له ننویاندا په ونه میریانه، وه که نه وهی که سیکي ناسایي ننویانان بیت و دهریکه وټ...!!

والیبه کم دهوټ، خوی له کالا و، خواردن و، خانو و مالدا له خه لگی جودا نه کاته وه.. نوټیزان له ننوډا بکات و... دابوهرانه شت له ننویاناندا به ش بکات و.. دادگرانه فرمانره وایان بکات و... دهرگاگیشی به رووی پتویسته کانیناندا دانه خات}{. له بهر روټشایی شو پټودانگ توندوتیزانه دا روټکیان (عومه یری کوری سه عدی) هه لټیارد و کردی به وای (حومص).. عومه یر هه ولی دا که خوی له و کاره دهریاز بکات و رزگاری ببیت، به لام نه میری باوه پداران سه پانندی به سه ریډا..

عومه یر نیستخاره ی کرد و، به ره و نرک و کاره گه ی که و ته ری.. له شاری (حومص)، سالیکی ته وای به سه ردا رابورد، هیچ خه راجیکی لټوه نه هات بټی مه دینه.. بگره هیچ نامه په کیشی لټوه نه گه یشته نه میری باوه پداران...}

عومه ر بانگی نو سیاره گه ی کرد و، پټی وټ: {نامه بټی عومه یر بنووسه، تا بیت بټی لامان}.. تا لټره دا مؤله تتان لټده خوازم تا وینه ی شو به په ک گه یشتنه ی عومه ر و عومه یر وه که خوی له په رتوکی (بین یدی عمر) دا هاتووه بخمه روو بټان.

((روټکیان شه قامه کانی مه دینه پیاوړیکی قرزگی تټواری به خټوه دی، ماندوویه تی سه فهری پټوه دیاروو، وه خت بوو هه نگاری بټی نه نریت به هوی شو ماندوویه تی زټوره، شو هیلاکپه ی تووشی بوو بوو..

تووره که یه کی پشت و راخه رټک به سه ر شانی راستیه وه بوو.. گوزده یه کی بچوکی ناویشی به سه ر شانی چه پیه وه بوو..! خوی دابوو به سه ر گوزچانه که یدا و، کوله سوک و بین کټشه که ی به وه گرنگ نه بوو...!! هټور هټور به ره و کټر و دانیشټنی عومه ر هه نگاری ده نا.. - سلوت لټی بیت نه ی نه میری باوه پداران..

عومه ریش وه لامي سلووه که ی دابه وه، شو ماندوویه تی و کوششهی نارچه هت بوو، لټی پرسی:

- نه وه چیته عومه یر..؟؟
- نه وه مه که ده یینی.. نایینی لاشه م رټک و راسته و، خوټیم بیگه رده و، نونیم پټیه و به شاخه کانی رایده کټشم..!!؟؟
عومه ر وتی: چیت پټیه..؟؟

عومیر وتی: مه گبم پښه و تویشووی خومی تیدا مه لده گرم..
 دهرزکیشم که خواردنی تیدا ده خوم و.. گززه یه کیشم که ناوی ده ستنوئیز گرتن و
 خواردنه وهی تیدا مه لده گرم و.. گزچانیکیشم که پیی ده پوم و، بهرپرچی هر دوزمنیکی
 پی ده ده مه وه که بیته ریم..

جا سویند به خوا بونیا ته نها شوینکه و ته ی شت و مه که کانه..!!

عومیر وتی: به پی هاتوویت..

عومیر: وتی: به لن..

عومیر: که سیکت نه دوزیه وه و لاهیکت بداتن پیی برویت..؟

عومیر: نه وان قسه بیان نه کرد و.. منیش داوام نه کرد..

عومیر: نه ی چیت کرپوه له وهی داومانه ته ده ست..؟؟

عومیر: چومه نه و ولته ی ره وان کردم، پیاوچا کانیم کلز کرده وه و، نه رکی کلز کرده وهی
 سه رانه و سامانیام دایه ده ستیان، مه تا کلزبان کرده وه له شوینی خویدا دامنا.. گر هیچ
 شتیکی بؤ تر تیدا بمایا بوم ده هینایت..!!

عومیر: خؤ هیچت بؤ نه هیناوین..؟

عومیر: نه خیر..

نه مجا عومیر به سه رسامی و به خته وه ریبه وه هاواری کرد:

— به لن بؤ عومیر تازه بکه نه وه..

عومه یریش به له خؤ بردنکی مه رنه وه وه لامی دایه وه:

— نه و روزه به سه ر چون.. نیدی نه بؤ تر و، نه بؤ هیچ که سیکی دیکه ی نوای تر کار

ناکه م..!!

نه م نیمه نه (سیناریق) یه که نه وینه ی بکشین، گفتوگزیه که نه یه دروستی بکه ین.. به لکو
 رووداوتکی میژوویه،^۱ خاکی مه دینه ی پایته ختی نیسلام روزه که له روزه ی جاویدانی و مه زنی
 به خویه وه بینووه.

جا چ پتړک بوون له پیاوان نه مه رده پایه به رزانه..!!؟

* * *

۱ له کتیبی (حلیة الأولیاء) ج ۱، که په کیکه له وسه رچاوانه ی که له پیشه کی نه م کتیبه دا دامان
 ناون و پشتمان پی به ستون، نه م رووداوه ی تیدا خراوه ته روو.

عومر ﷺ ناوتی ده خواست و ده بیوت:

{ثاواته خوایم که چند پیاوړتکی وه ک عومیرم هه بویه تا بڼ کاروباری موسلمانان پشتم
پښ بیه ستایه} ..

له بیره ئه وهی عومیر که هاوه له کانی به راستی پیاياندا هه لداوه (چنراوی تنها خزی بوو)
به سر هه موو لاوازییه کی مرؤفا زال بوو بوو که بوونی ماندیمان و، ژبانی گومانایمان دروستی
ده کات..

ئو روژهی که له سر هم خواپه رسته مه زنه نوسرابوو که به ئه زمونی والیه تی و
فرمانپه وایی تپه پریت، خوپاروژییه کی تنها روناکی و گه شه و روشانه وهی زیاد کرد..
ئو له کاتیکدا که فرمانپه وای (حومس) بوو، ئه رکه کانی فرمانپه وای موسلمانی له چند
وشه په کدا وینه کیشا، که هه میسه له سر توانگه ده یدا به گوئی کومه لی موسلماناندا.
ئو ویش ئه وه یه که:

{ئیسلام دیوارتکی به رگریکاره و، ده رگایه کی پتوه

دیواری ئیسلامیش دانگه ریبه و، هه قیش ده روزه که په تی.

خو که ر دیواره که که له بیری تن کهوت و، ده روزه کی شکا، ئه وای ئیسلام داده گپریت..

هه تا ئیستاش ئیسلام به به رگریکاری ماوه ته وه تا ده سه لاتداری توند بیت

توندیتی ده سه لاتداریش کوشتن به شمشیر و، لیدان به قامچی نیه..

به لکوقازییه تی کردنیانه به هه ق و، وه رگرتنه لینیان به دادگه رانه} !!..

ثانیستاش که ئیمه مالناوایی له عومیر ده که ین و.. به به رزی و ملکه چیه وه سلاری

لیده که ین، وه ین با سه رمان و نیوچه وانمان دابنه وینین:

بڼ چاکترین ماموستا "موحه ممه د..

بڼ پيشه وای ته قواکاران" موحه ممه د..

بڼ به زه یی خوا که پیشه کشی خه لکی کربوه تا ژبان ماوه.

درود و سلوو و، به ره که تی خودای له سر بیت..

سلوو له خانه واده ی بنگه ردی بیت..

سلوو له سه هه موو هاوه لانی چاکه کاری بیت..

زهیدی کوری سابت

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes that this is crucial for ensuring transparency and accountability in the organization's operations.

2. The second part of the document outlines the various methods and tools used to collect and analyze data. It highlights the need for consistent and reliable data collection processes to ensure the validity of the findings.

3. The third part of the document describes the results of the data analysis and the key findings. It identifies the main trends and patterns observed in the data, providing a clear overview of the organization's performance.

4. The fourth part of the document discusses the implications of the findings and the recommendations for future actions. It provides a clear and concise summary of the key points and the next steps to be taken.

5. The fifth part of the document provides a detailed analysis of the data, including a breakdown of the results by category and a comparison with industry benchmarks. This section provides a more in-depth look at the data and its implications.

6. The sixth part of the document discusses the challenges faced during the data collection and analysis process. It identifies the main obstacles and provides suggestions for how to overcome them in the future.

7. The seventh part of the document provides a summary of the key findings and the recommendations. It highlights the most important points and provides a clear and concise overview of the document's content.

8. The eighth part of the document provides a detailed analysis of the data, including a breakdown of the results by category and a comparison with industry benchmarks. This section provides a more in-depth look at the data and its implications.

9. The ninth part of the document discusses the implications of the findings and the recommendations for future actions. It provides a clear and concise summary of the key points and the next steps to be taken.

10. The tenth part of the document provides a detailed analysis of the data, including a breakdown of the results by category and a comparison with industry benchmarks. This section provides a more in-depth look at the data and its implications.

11. The eleventh part of the document discusses the challenges faced during the data collection and analysis process. It identifies the main obstacles and provides suggestions for how to overcome them in the future.

12. The twelfth part of the document provides a summary of the key findings and the recommendations. It highlights the most important points and provides a clear and concise overview of the document's content.

13. The thirteenth part of the document provides a detailed analysis of the data, including a breakdown of the results by category and a comparison with industry benchmarks. This section provides a more in-depth look at the data and its implications.

ګر قورنانت به دهستی راستت ګرت و، سر دجت دا و، به جوانی و سورهت دوی سورهت،
 نایهت له دوی نایهت به نټو باخه پر به روپومه کانیدا روشتیت، بزانه له نټو ټو که سانه ی که
 پټویست دهکات سوپاس و پیژانینتانی ناراسته بکهیت له سر ټو کاره مه زنه، پیاویکی ګوره
 هه به ناوی (زهیدی کوپی سابیت) ه...!!

رووداره کانی کړکړدنه وهی قورنانت که نټه باسکرن، له ګه لیشیدا باسی ټم هاوه له پایه
 به رزه ده کړت..

ټو ساته یشی ګولبارانی سر ټو که سانه ده کړت چاکه ی کړکړدنه وهی قورنانت و
 ریزیه ندی و له بهر کړدن بق ټوان ده ګه رټه وه، پشکی (زهیدی کوپی سابیت) له م ګولبارانه دا
 زور مه زنه..

* * *

ټو په کیکه له ټه نصاریینه کانی مه دینه..

ټه نه یشی ټو کاته ی پیغمبر ی خوا ﷺ کوچی کړد بق مه دینه، یازده سال بوو، جا ټو
 منداله بچوکه له ګل موسلمانانی دیکه ی خاوو خیزانیدا موسلمان بوو و، پیت و فه پی نزایه کی
 پیغمبر رڙا به سریدا..

باوک و خزمانیشی له غزای (به ن دا هینایان له ګل خویان، به لام پیغمبر به هزی که می
 ټه من و بچوکی جه سته ی وه ګټرپایه وه..

له غزای (نوحود) پشدا هاوپټ له ګل چند هاوته مه نټکی خزیدا چوونه خزمهت پیغمبر
 پیداکرتنی خویان له سر به شداریکردن پیڼګه یاند تا له هر جیګایه کی نټو ریزی موجهیداندا
 بیت و هریان بکړت..

خزم و کهس و کاره کانیشیان له خویان زیاتر پییان داده ګرت و تکایان ده کړد و سووریون
 له سر ټو دلاویه..

پیغمبر سر دجتکی سوپاس ګوزارانه ی ټو سوارچاکه بچوکانه ی دا و، وا دیار بوو که له م
 غزایه شدا به هانه بق ریڼګه نه دانیان له به شداریکردن ده هینټه وه.

به لام په کیکیان، که (رافیمی کوپی خدیج) بوو، چوویه برده می پیغمبر ی خوا ﷺ
 حه ریه یه کی هه لګرتبوو و برده سستی راستی به شټوه یه کی جوان ده یجولاند و به پیغمبر ی خوا ﷺ
 وت:

{من وهك ده بینیت رم هاویژم و، رم هاویژی به چاکي شاره زام، مؤله تم بده به شدار بم}..

جا پیغمبر ده ستخوښی شو پالوانیتیه تازه پیگه یشتووه، جوانه ی، به زرده خه نه یه کی رازی بوون لآ کرد و، پاشان مؤله تی پیدا..

هاوته مه نه گانی هینده ی تر وروژان.

نهما نوره میان هاته پیښه وه، که (سمره ی کوپې جوندب) بو و، به نده به وه دهستی کرد به هلگردنی دهسته به هیزه گانی و، هندیگ له کهس و کاره کی به پیغمبریان وت:

{سمره زوران بازی له گه ل رافع دهکات} ..

پیغمبریش به زرده خه نه یه کی به سوز ده ستخوښی لیکرد و مؤله تی دا..

تہمہنی هریه که له (رافیع) و (سمره) گه یشتبووه پازده سال و، له پال گه شه ی به هیزی جهسته یاندا.

له هاوته مه نه کان تنها شہش بیچووه شیر مابونه وه، له وانه (زهیدی کوپې سابییت) و (عبداللهی کوپې عومر) ..

نہمانیش ده ستیاندا هول و کزوش، جارئ به تکا و پارانه وه، جارئ به فرمیسک و گریان، جار جار تکیش به نیشاناندانی هیزی بازویان.

به لام تہمہنیان بچوک و، جهسته یان هل جهسته یان و، پیغمبر واده ی به شداریکردنی غزای داهاتووی پیدان..

به م جزوه (زهید) له تہک براکانیدا رولی و ریک له پیناوی خوادا، سالی پینجی کچی و له غزای (خندهق) دا دهستی پیکرد..

که سیتی موسلمانن بروداری شو به شیوه یه کی خیرا و له بهر چاو گه شه ی ده کرد و، تنها وهک مواهیدیک دهرنه کهوت و بهس، به لکو وهک روشن بیرکی هه مه لایه ن و، نه وه بوو قورنانی له بهر ده کرد و، نیگای پیغمبر ی دهنوسپییه وه و، بالاده ست بوو له زانین و داناییدا و، شو ساته یشی پیغمبر راگه یاندنی ثابینه که ی به تیکرای جیهانی دهر وه دهست پیکرد و، نامه ی بؤ پادشا و قیسه ره گانی سر زهوی نارد، فرمانی به زهید کرد . یری هندیگ له زمانه کانیان بییت، نه ویش له ماوه یه کی که مدا فیری بوو..

به م شیوه یه که سیتی (زهید) دهر کهوت و جیگایه کی بلندی له ننیو کومه لگای نویدا گرت و، بوویه مایه ی ریژ و ستایشی موسلمانان.

(شعبی) ده لیت:

{(زهیدی کوپې سابییت) چوو سواری ولاخه که ی بییت، (ثیبین عه باس) ولاخه که ی بؤ گرت، (زهید) پتی وت: وازی له بیته نه ی ناموزای پیغمبر ی خوا.. (ثیبین عه باس) له وه لامیدا وتی: نه خیر، ده بییت ناوه ها بین به رانبر زاناکانمان} ..

(قه‌بیسە)ش دە‌ئیت:

{(زەید) سەر‌ده‌ستە‌ی دابووی و، فە‌تواو، خوێندنه‌وه‌ی قورئان و زانستی دابه‌شکردنی میرات بوو له‌ مه‌دینه‌دا} ..

(سابیتی کوپی عوبەید)یش دە‌ئیت:

{هه‌ج پیاویکم نه‌بویه له‌ ماله‌کە‌ی خۆیدا هه‌نده‌ی زه‌ید زمان شیرین و، له‌ کۆر و دانیش‌تندا ریزدار بی‌ت} ..

(ئەبن عەباس)یش دە‌ئیت:

{ئە‌و هاوه‌‌لانە‌ی پێغه‌مبەر که‌ قورئانیان له‌‌بەر کردبوو ده‌یانزانی که‌ (زه‌یدی کوپی سابیت له‌‌وه‌‌کسانه‌یه‌ که‌ زۆر شاره‌زان له‌ زانست و زانیاریدا} ..

ئە‌و پیاوه‌‌دانانه‌ی که‌ هاوه‌‌لانی له‌ باره‌یه‌وه‌ ده‌یلێن زیاتر ناشنای ئە‌و پیاوه‌‌مان ده‌کات که‌ قه‌‌ده‌ر ریزی چالاکیه‌کی له‌ به‌به‌هاترین چالاکیه‌کانی هه‌موو میژووی ئیسلامی له‌‌خۆگرتوه‌ بۆی.. که‌ ئە‌ویش کۆکردنه‌وه‌ی قورئانه‌.

* * *

له‌‌ و ساته‌‌وه‌ نیکا به‌‌ره‌و دلی پێغه‌مبەر ریی خۆی گرت به‌‌ر تا بی‌یه‌ یه‌‌کێک له‌ رێنیشاندەران، که‌ ژاوه‌‌ی قورئان و بانگه‌‌وازه‌‌که‌‌یشی به‌‌م ئایه‌‌ته‌‌ جووانانه‌‌ ده‌‌ست پێک‌کرد:

﴿أَفْرَأَ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ، خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ، أَفْرَأَ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ، الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ، عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ﴾ (علق/١-٥).

ئا له‌‌ و ده‌‌ستپێکه‌‌وه‌، که‌ نیکا ده‌‌هات بۆ پێغه‌مبەر ﷺ، هه‌‌رکه‌‌ رووی ده‌‌کرده‌‌ لای خودا رووناک‌ی و رێنوێنی ده‌‌خواست.

له‌‌ میانه‌‌ی هه‌‌موو ساله‌‌کانی په‌‌یامه‌‌که‌‌دا، کاتێک که‌ پێغه‌مبەر له‌‌ غه‌‌زایه‌‌ک ده‌‌بوویه‌‌وه‌، تا ده‌‌ست به‌‌ یه‌‌کێکی دیکه‌‌ بکات و... ئە‌‌و ده‌‌مه‌‌ی فرت و فیل و جه‌‌نگی تیک ده‌‌شکاند، تا رووبه‌‌رووی نه‌‌یاره‌‌کانی دیکه‌‌ی بی‌ته‌‌وه‌ و... جیهانیکی نوێ بونیات بنی به‌‌و په‌‌ی لێ‌په‌‌انه‌‌وه‌ .. نیکای بۆ ده‌‌هاته‌‌ خوارئ و، پێغه‌مبەر ده‌‌یخوێنده‌‌وه‌، رایده‌‌گه‌‌یاند، ئا لێ‌ره‌‌دا ده‌‌سته‌‌یه‌‌کی پیرۆز سووریوونیان له‌‌سه‌‌ر قورئان هه‌‌ر له‌‌ سه‌‌ره‌‌تاوه‌‌ جولا و، هه‌‌ندیکیان ده‌‌ستیان دابه‌‌ له‌‌‌بەرکرنی به‌‌پیتی توانا، هه‌‌ندیک‌ی نیکه‌‌شیان که‌ نووسین شاره‌‌زا بوون، ئایه‌‌ته‌‌کانیان به‌‌ نووسراوی ده‌‌پاراست..

له‌‌ ماوه‌‌ی نزیک‌ی بیست و یه‌‌ک سالدا، قورئانی پیرۆز ئایه‌‌ت ئایه‌‌ت، یان چه‌‌ندین ئایه‌‌ت له‌‌‌وای چه‌‌ندین ئایه‌‌ت هاته‌‌ خوارئ و، به‌‌پیتی بۆنه‌‌ی هاته‌‌نخواره‌‌وه‌و هۆکاره‌‌کانی و، ئە‌‌و قورئان له‌‌‌بەر کارانه‌‌ و ، تۆمارکارانه‌‌ش، به‌‌ پشتیوانی خودای بالاده‌‌ست، کاری خۆیانیان راده‌‌په‌‌پاند..

قورئانی پیرۆزیش به تهنه جارێک پێکهوه ههرهه مووی نههاته خواری، چونکه بهرتوکیکی دانراو، یان بابه تیک نیه .

به لگه و رێنیشاندهری (نهوهیهکی نوێ)یه و به پێی سروشتی بونیات ده نریت، خشت له دواى خشت و، رۆژ له دواى رۆژ، بیروباوه په کهى راده بوو و، دل و فیکر و ویستی به پێی ویستی خودا پێکدههات و، به کهم و کورتیهوه خۆی ناسه پینتی، به لگو نه زموونی مرۆیی ئه م نوممه ته به رێگای متمانه بوونی تهواو بهو ویسته خوداییه به رێوه ده بات.

پاشان ده بوو قورئان پارچه پارچه و بهش بهش بیته خواری، تا چاودیری ئه و نه زموونه به پێی رهوتی که شه سه ندوو، هه لوێسته نوێیه کانی و، ئه و گرفتانه ی دینه ریی بکات. ١
قورئان له بهرکاران و نووسه رانی ناماده بوون، ههروهک پێشتر باس مان کرد- بۆ له بهرکردنی قورئان و نووسینه وه ی- له سه رووی هه موویانه وه (عه لی کوپی ابوطالب) و، (نوبه ی کوپی که عب) و، (عبداللهی کوپی مه سعود) و، (عبداللهی کوپی عه باس) و، خاوه نی ئه و که سی تیه پایه بلنده ش که ئیستا لێی ده نوێین: (زهیدی کوپی سابیت) بوو ره زای خودا له هه موویان بیته .

* * *

پاش ئه وه ی قورئان هاته خواره وه و، له ماوه ی کۆتایی هاته خواره وهیدا، پێغه مبه‌ر سوهرهت و ئایه ته کانی به ریزکرای ده خوێنده وه بۆ موسلمانه کان.

نواى وه فاتی پێغه مبه‌ریش ﷺ، موسلمانان یه کسه ر سه رقال بوون به شه ر له دژی هه لگه پاره وه کان.. له جهنگی (یه مامه) شدا.. که پێشتر له کاتی قسه کردن مان ده رباره ی (خالیدی کوپی وه لید) و (زهیدی کوپی خطاب) لێی نواین، ژماره ی ئه و قورئان له به رانه ی که شه هید بوون زۆر زۆر و کاریگه ر بوو. هه ر که ئاگر ی هه لگه پاره وه کان خامۆش بوو و دامرکایه وه، (عومه ر) خیره چوو یه لای (ئه بو به کری صدیق) ؓ تا وه کو سوور بن له سه ر ئه وه ی که به په له (قورئان کۆبکه نه وه) به ر له وه ی قورئان له بهرکاره کانی دیکه ش مردن و شه هید بوونیان پێ بکات.

ئه مجا خه لیفه ی ئیستخاره ی به پهروه رگاری کرد و.. راوێژی له هاوه له کانی کرد و.. بانگی (زهیدی کوپی سابیت) ی کردو و پێی وت:

{تۆ کهنجیکی ژیریت و تۆمه تیکت نادهینه پال} ..

پاشان فه رمانی پێکرد که ده ست بکات به کۆکردنه وه ی قورئانی پیرۆز و، سوودمه ند بیته له کهسانی خاوه ن نه زموونی ئه و بواره ..

(زهید) پش هه ستا به ئه نجامدانی ئه و کاره ی که چاره نووسی تیکرای ئیسلام وه ک ئاینیک

له سه ری وه ستاوه ...!

له نه‌نجامدانی هم کاره‌شدا که سه‌ختترین و مه‌زنت‌ترین کاره تووشی ناپه‌حتمی زږد بوو،
 به‌رده‌وام خه‌ریکی کوزکړنده‌وی نایه‌ت و سوره‌ته‌کان بوو له ده‌می نه‌وانه‌ی که له‌به‌ریان بوو،
 به‌پټی پیگه‌ی شوپټی نووسپنیان و، به‌راوردکړدنیان، به‌ره‌لستی ده‌کرا و دلی ده‌شکا، تاوه‌کو
 قورثانی به‌ریککراوی و گونجاوی کوزکړده‌وه..

همو نه‌و هاوه‌لانه‌ی پټغه‌مبه‌ریش که له‌گه‌ل پټغه‌مبه‌ردا ژیا‌بوون و له پټغه‌مبه‌ریانه‌وه ﷺ
 گوټیستی بوو‌بوون له هاوه‌ی تی‌کړای سالانی هاتنه‌خواره‌وه‌ی قورثاندا کاره‌که‌یان بی‌ه‌له
 دایه‌قه‌لم؟، به‌تایبه‌ت زانایان و قورثان له‌به‌رکاران و نووسه‌رانیان..
 زه‌ید له کاتیکدا وټنه‌ی نه‌و سه‌ختیه زږد گوره‌یه ده‌کیشیت که پیروز و پایه‌داره،
 کاره‌که‌ی دروست کرد، ده‌لټ:

{ سوټند به‌خوا، گه‌ر دلوی گوټزانه‌وه‌ی شاخ‌کیان لی‌کرم‌مایه له جیگای خوی، نه‌وا
 ساناتر بوو لام له‌وه‌ی که فه‌رمانی کوزکړنده‌وه‌ی قورثانیاں پی‌کرم } !!..
 به‌لن...

(زه‌ید) گه‌ر شاخ‌یک، یاں چه‌ند شاخ‌یک له‌سه‌ر شانی هه‌لی‌گرت، ده‌روونی ناسووده‌تره پټی
 له‌وه‌ی که بچوک‌ترین هه‌له بکات له گواستنه‌وه‌ی نایه‌تیک یاں ته‌واوکړنی سوره‌تیکدا..
 ویزدان و نایینی له ناست همو سه‌ختی و ناپه‌حتمیه‌کدا خوپاگره.. جگه له و جوره‌با
 کم و بی‌مه‌به‌ستیش بیت.

به‌لام نه‌و پشتیوانی خوا و، نه‌واده و به‌لټنه‌ی له‌گه‌ل‌دایو که ده‌فه‌رمویت:
 ﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾ به‌خومان هم قورثانه‌مان ناردوته خوار و، هه‌ر
 خو‌شمان ده‌پیارټزین. (العجر/۹).

نه‌وه‌بوو له کاره‌که‌پدا سه‌رکه‌وتوو بوو، به‌جوانترین شپوه نه‌رک و به‌رپرسیاریټیه‌که‌ی
 سه‌رشانی نه‌نجام دا.

* * *

نه‌وه‌ش قورثانی یه‌که‌می کوزکړنده‌وه‌ی قورثان بوو..
 که نه‌مجاره به‌نووسراوی له چه‌ند په‌پاوندکدا کوزکرایه‌وه...
 هه‌رچه‌نده که ده‌رکه‌وتی جیاو‌زی له‌نیوان نه‌و په‌پاوانه‌دا روخساری بوو، نه‌زمونه‌که‌ی بز
 سه‌لماندنی هاوه‌لانی پټغه‌مبه‌ریانه ﷺ که پی‌ویسته هه‌موویان له یه‌ک په‌پاودا کویکه‌نه‌وه.
 نه‌وه‌بوو له سه‌رده‌می جینشینیایه‌تی (عوسمان) دا ﷺ، له کاتیکدا که موسلمانان‌کان
 به‌رده‌وام بوون له‌سه‌ر رزگارکردن و شالاره‌کانیاں و، له شاری مه‌دینه دوور بوون و، له
 غه‌ریبایه‌تیدا بوون..

تا له ورژانه دا، له کاتیکدا که ئیسلام هر روزه و دهسته له نوای دهسته پیژوازی له وانه ده کرد که موسلمان ده بوون و، په یمان و به لئینیان دده، متریسی فره په پاوی ده رکوت کاتیک جیاوازی له خویندنه وهی قورئاندا که وته روو، هه تا له نیوان هاوه لانی زوو موسلمان بوو و نه وانه ی سهره تا دا..

لیره دا دهسته یه که له هاوه لانی ﷺ له سه رووی هه موویانه وه (هوزه یفه ی کورپی یه مان) هاتنه خزمهت خه لیفه (عوسمان) و پیداوستی یه کخستن ی په پاوه کانیان خسته روو بزی...
خه لیفه ش ئیستخاره ی به په روه ردگاری کرد و راوژی له که ل هاوه لانی دا کرد..
هه روه که چون پیشتتر (نه بو یه کری صدیق) پشتی به (زه دیدی کورپی سابیت) به ست، (عوسمان) یش به هه مان شیوه پشتی پښ به ست..

(زه دید) یش هاوه ل و نسته کانی کز کرده وه و، په پاوه کانیان له مالی (حافصه ی کچی عومه) هینا که لای نه و پاریزد او بوو، نه مچا (زه دید) و هاوه له کانی ده ست به کاریوون بز نه تمامدانی نه و کاره مه زن و به رزه یان..

هه موو نه وانه شی هاریکاری (زه دید) یان ده کرد له نوو سه رانی (نیگا) و، نه و که سانه بوون که قورئان یان له به ره..

له که ل نه و هه شدا هه رکه جیا راپوونایه - زورکه میش جیا پا ده بوون - خیرا بیرو یز چوونی (زه دید) و قسه ی (زه دید) یان ده کرده پاساو و به لگه و یه کلاکه روه.

* * *

نائیستاش که نیمه قورئانی پیروز به ئاسانی ده خویندنه وه.. یان به خویندنه وهی گوئیست ده پښ.. نه و نه و سه ختی و نه هه مته زورانه ی که نه وانه ی خوی گوره فره امه می هینان بز کز کرده وه و له به رکردنی نایه ت به خه یالماندا...!!

به ته وای، هه روه که نه و نا په حه تیانه ی چه شتیان و، نه و گیانانه ی به خشیان، له کاتیکدا که جیهادیان ده کرد له پیناوی خوا، تا ناینکی به تین له سه ر زهوی بپیار بدریت و، تاریکاییه کانی سه ر زهوی به رزشنایی نه و ناینه رابمان..

* * *

خالیبری کوری بہ عد
فیدراکارنگیہ کم دہ سہ

له مالتیکی پر ناز و نیعمت و، رازاوه به سهروهی و، له باوکێک که له نیو قورپه پشدا پیشهنگی سه رۆکایهتی بهشی بوو، (خالیدی کوپی سه عیدی کوپی عاص) له دایک بوو خۆ گهر مه بهستان بوو زیاتر ئاشنای ره چه له کی ببن ئهوا بلین: کوپی ئومهیهی، کوپی عه بدولشه مسی، کوپی عه بدولمه ناف..

ئهو رۆژهی تیرۆزه کانی رووناکی له گشت لایهکی مه که کهدا به شهرمهوه ده پۆیشت و، ده دوا که (موحه ممدی ئه مین) له باره ی نیگاوه ده نویت که له ئه شکه وتی (حراه) دا بۆی هاتوه و، له باره ی په یامیکه وه که له په روه رنکاره وه بۆی هاتوه تا بیگه به نیت به بهنده کانی، له و ساته دا دلی (خالید) گوئی بۆ ئه و پۆشناییه هه لختبوو و بووبوه شاهید..!!

ده روونی له خۆشیاندا له شقه ی پالی دها، وه ک ئه وه ی له گه ل ئه م په یمانه دا واده و ژوانی هه بیته و.. ده سستی کردبوو به چاودێری کردنی رێ و شوینی تیرۆزه کانی ئه و رووناکیه و.. هه ر که گوئی له بویه گه ر ه پیاوانی هۆزه که یان له باره ی ئه و ئاینه نوێیه وه ده وین، لایان داده نیشته و به سنگ فراوانیه کی شاراوه وه گوئی لێده گرتن و، جار جار یکیش به وشه یه ک، یان چه ند وشه یه ک به شداری قسه کانیانی ده کرد که پالی پتوه دها به ره و رووگی بلا بوونه وه و، که وتنه ژۆر کاریگه ری و، ئامازه پێدان..!

ئهوانه ی له و رۆزه دا ده یانیینی، لایکی له سه رخۆی هه مینی، زیره کی بیده نگییان به دی ده کرد، له کاتێکدا که له ناخیدا ئاههنگیکی پر جو له و خۆشی و شادی بوو. که تێیدا ته پل لێدرا و.. ئالا به رزکرایه وه.. شه پیوری تیدا دهنگی ده دایه وه و.. سرودی تیدا گه رمی ده کرده وه و.. گۆرانی پاک و بیگه ردی ده چه ی..

جه ژنێک که هه موو جوانیه کانی جه ژن و، شادی و په رۆشی جه ژن و، هه رای جه ژنی تیدا بوو..!! ئه میش وه ک لایک ئه و جه ژنه گه ریه ی له سنگیدا شار دبووه وه، نوێتیه که ی خه فه کردبوو، چونکه گه ر باوکی بیزانیایه که ئه و هه موو پێشوازییه گه رمه ی له بانگه وازه که ی (موحه ممد) له ناخیدا هه لگرتوه، ئه و ژیا نی ده کرده قوربانی خواوهنده کانی (عه بدولمه ناف)..!!

به لام هه ناسه ناوه که کامان کاتیک کارێک ده شارێته وه، ده گاته راده ی پرپوون ئه و توانای به رلێگرتنی نابیت..

روژنکیان..

هیشتا رۆژ نه بوتهو، (خالید)یش له زیندهخه ونه کهیدایه تا ئه و ساته و، چاره سازی خوینکی زۆرگران و تهواو کاریگرو، گوزارشت له جوانی دهکات..
 که وابوو ده لێین: شه و ینکیان، (خالیدی کوپی سه عید) له خه ویدا بینی له لیواری چاله ناگریکی مه زندا راوه ستاوه و باوکیشی له پشتیه وهیه تی به ههردوو دهستی به ره و ناگره که پالی پتوه ده نیت و، دهیه ویت بیخاته ناویه وه، پاشان پیښمبه ری خودای بینی به ره و روی دیت و، به دهستی راستی پیرۆزی کراسه که ی گرت و له ناگر و بلیسه که ی دهووری خسته وه..
 نه مجار له خه وه که ی بیدار بوویه وه، نه خشه ی کاری رۆژی نوئی ی پت به خشیبوو، دهست به جی به ره و مالی (نه بویه کر) که و ته ری و، خه وه که ی بۆ گپتاپیه وه.. خه ونه که شی له راستیدا پیووستی به لیکدانه وه نه بوو..

(نه بویه کر) پتی و ت:

{ نه وه خیر و چاکیه و بۆ تر و ستراره.. نه وهش پیښمبه ری خوایه ع.س.ه. ١٤١٤ شوینی بکه وه، چونکه به راستی ئیسلام به ریه سه ته بو ت له ناگر}..
 نه مها (خالید) ده که ویته ری و به دوا ی پیښمبه ری خوادا ع.س.ه. ١٤١٤ ده که را تا بگاته شوینه که ی و پتی بگات و، ده رباره ی بانگه وازه که ی پرسیا ری لیده کات و، پیښمبه ریش ع.س.ه. ١٤١٤ وه لای ده داته وه:

{ بپروا به نیت به خودای تا ک و ته نیا و، هیچ هاره لیک ی بۆ دانه نیت.. و بپروا به نیت به موحه مده که به نده و پیښمبه ریه تی و..
 واز له په رستی بته کان به نیت که هیچ نابین و نابستن و، هیچ سود و زیانیک ناتوان بگه یهن}..

نه مها (خالید) دهستی راستی ده نیت و، پیښمبه ری خوداش ع.س.ه. ١٤١٤ به وپه ری خو شحالیه وه به دهستی راستی ده یگری ت و، (خالید) ده لیت:
 { من گه واهی ده دم که ته نها (الله) خودایه و..
 گه واهی ده دم که (موحه مده) یش پیښمبه ری خودایه }..!!
 چریه و سروده کانی ناخی ده رده چن..
 هه مو ئه و شاهه نگی له ناخیدا بوو ده رده چیت و.. هه واله که ده گاته باوکی.

* * *

نه و رۆژه ی (خالید) موسلمان بو، ته نها چوار تا پینچ که سی دیکه به ره و ئیسلام هاتبوون، که واته ئه و له و پینچ که سه دا" پێشه نگ بوو که به ره و ئیسلام هاتن.
 کاتی که یه کیک له کوپه کانی (سه عیدی کوپی عاص) به و زوویه موسلمان ده بیت، نه وه - به بۆ جوونی سه عید - کاریکه ده بیته مایه ی گالته چاری و سوکایه تی به بۆی له نیو قوپه یشدا و،

زهوی له ژیر دهسته لاتیدا دهه ژیت.

بهم شیوهیه بانگی خالیدی کرد و، پتی وت: (نهری راسته تق شوینی (موحه ممد) که وتویت و، گوئی لی ده گریت که سوکایه تی به خواونده کاعمان ده کات)...؟؟
خالید وتی:

{سویند به خوا موحه ممد راستگویه..}

به راستی منیش بروام هیناوه پتی و شوینی که وتوم}..

ئا لیره دا باوکی که وته لیدانی، پاشان خزانده ژوریکه تاریکی نیو ماله که ی و، تینیدا بهندی کرد، نوای نه وه به برسیتی و تینوتی ماندووی ده کرد و ده پترساند...

(خالید)یش له پشتی ده روزه داخراوه که وه هاواری لیده کردن:

{سویند به خوا نه راستگویه و، منیش بروام پیته تی}.

نواتر (سه عید) بۆی ده رکوت که نه وه ی به سهر کوره که پیدا ده هینیت بهس نیه، هر بۆیه رۆژتیکان هینایه ده ره وه و برديه بهر که رمای مه که و، خستیه نیو به رده قورس و گرانه بلتسه داره کانیه وه و سن رۆژ نه هیتشت سینه ری به ریکه ویت...!!

تنۆکیک ناویش بهر لیوی نه که ویت...!!

نه مجا باوکه که له کوه که ی بئ ئومید بوو و، که رانديه وه بق ماله که ی خۆی و، دهستی کرد به هه لنان و، ترساندن و.. هه ره شه ی لیده کرد و ده پترساند و... (خالید)یش وه ک حق خۆراک بوو و، به باوکی ده وت:

{له بهر هیچ شتیک واز له نیسلام ناهینم، به نه و ده ژیم و، له سهر نه ویش ده مرم}..

سه عید هاواری کرد:

{که و ابوو دوریکه وه ره وه لیم که مزه ی بئ میتشک، سویند به لات خۆراکت لی ده گرمه وه}..

(خالید)یش وه لایمی دایه وه:

{... خوای که وه باشترین رۆزی ده ره}...!!

نه مجا نه و ماله ی به جن هیتشت که پر بوو له خۆراک و پۆشاکه ریک و جوان و رۆشت..

رۆشت به ره و نه بوونی و بئ به شیوون..

به لام باکی له چی بیت...؟؟

نه ی نه و ئیمان که ی له که لدا نیه...؟؟

نه ی نه و هه موو سه ره ری ویزدان و، هه موو مافی خۆی له چاره نووسیدا نه پاراستوه...؟؟

که واته برسیتی و، بئ به شیوون و، نه شکه نه چه چیه...؟؟

کانتیک مرۆف خۆی له که ل حه قینکی مه زنی وه ک نه و حه قدا ده بینیتوه که (موحه ممد) ی پینهمبه ری خوا بانگ شه ی بق ده کات، جا نایا له هه موو جیهاندا شتیکه به نرخ ماوه نه ییو بیت له قازانچی خۆی له مامه له یه کدا که خوای که وه خاوه نیه تی پئ به خشیوو، به م جۆره

(خالدیدی کوپی سهعید) به قوربانیدان ئەشکهنجەیی لادەدا و، بەهۆی ئیمانەکیەوه بەسەر بێزەشبووندا زāl دەبوو.

ئەوکاتەیش پیتهمبەری خوا ﷺ فرمانی کرد بە هارەلانی بووادیاری کە بۆ نووه مین جار بەرەو حەبەشە کۆچ بکەن، (خالدیدی کوپی سهعید) یەکیەک بوو لەوانەیی خۆیان ئامادەکرد بۆی.

لەوێش (خالدید) هیندەیی خۆی گەورە ویستی لەسەر بێت مایەوه، پاشان لەگەڵ براکانیدا لە سالی حەوتدا، گەراییەوه بۆ ولاتەکی خۆیان و، سەیریان کرد موسلمانەکان لە رزگارکردنی خەبەر بوونەتەوه.

ئەمجا (خالدید) لە شاری مەدینە لە نێو کۆمەلگای موسلمانە نویدا نیشتهجێ بوو کە ئەو یەکی بوو لەو پینچ کەسە کە سەرەتایی هاتنیان بینیووه، بونیاتیان ناوه، پیتهمبەر بۆ هەر غەزایەک بچیت و، هەر نێمە نێک بەدی بکات، (خالدید)یش لە ریزی پیتشەوهی بەشداربووانەتی.

(خالدید)یش بە زوو موسلمان بوونەکی و، بە جیگربوونی ویژدان و ریبازەکی، جیگای ریز و خۆشەویستی بوو.

ژۆر ریزی برابوونی خۆی دەگرت و، ساختەیی تیدا نەدەکرد و نەیدەخستە سازشەوه. پیتهمبەر ﷺ بەر لە وهفاتکردنی کردبوویە والی (یەمەن).

کاتێک هەوالی پێرگەیش (ئەبویەکی) بووه بە جینشین و، بەلێنی پیدراوه، دەستی لە کارەکی مەلگرت و گەراییەوه بۆ مەدینە.

لە کاتێکدا کە ئەو ریزی بێ پایانی (ئەبویەکی) لەپیش چاوی بوو.

لەگەڵ ئەوهشدا وای دەبینی کە رهواترین کەس بۆ جینشینی یەکیکە لە بەنی هاشم:

بۆ نمونە (عەباس).. یان (عەلی کوپی ابوطالب).. لەسەر قەناعەتەکی خۆی مایەوه و پەیمانی بە (ئەبویەکی) نەدا.

ئەبویەکی بەرانبەر بەوه بەر دەوام بوو لە سەر خۆشویستن و ریزگرتنی و، ژۆری ئی نەدەکرد لەسەر پەیمان دان، رقیشی لێی نەبوو لەبەر ئەوهی پەیمانی نەداوه، لە نێو موسلمانەکانیشدا هەر کە ناوی بهینزایە خەلیفەیی مەزن یەکسەر لەبارەیهوه دەدا و، بە شیۆهیهک کە شایستەیی بێت قسەیی لەسەری دەکرد.

پاشتر بربوویچوونی (خالدیدی کوپی سهعید) گۆرا، ئەوه بوو رۆژیکیان لە نێو ریزی موسلمانەکاندا ریی بۆ خۆی کردەوه و بەرەو پیتشەوه رۆیش و (ئەبویەکی)یش لەسەر دوانگە بوو، ئەوه بوو پەیمانێکی راستگۆیانەیی بەتینی پێدا.

(نېبویه کر) سوپاکانی بهرو شام بهر پدېده خست و، نالایه کی دایه دست (خالیدی کوپی سه عید) و بوو به یه کیک له سرکرده کانی سوپا..

به لام بهر له بهر تیکه و تنی هیزه کان له مه دینه وه، (عومری کوپی خطاب) بهر مه لستی کرد له سرکرده ایته کرینی (خالیدی کوپی سه عید) و، بهر دوهام داوی له خالیفه ده کرد هه تا بپاره که می له باره ی سرکرده ایته کرینی (خالید) هوه بگوریت..

هه وال که ده گانه وه به (خالید)، نه ویش تنها هینده ده لیت:
{ سویند به خوا، به سرکرده دانانه که م دلخوشی نه کردم، و لابردنه که یشم زیانی نه بوو بوم } !!..

(نېبویه کری صدیق) یش ﷺ بهرو مالن (خالید) ده پروت و پوزشی بق دینیتته وه و، هه لویتسه نویتیه که می خوی بق راهه ده کات و، پرسپاری لیده کات که له گال کام سرده سته و سرکرده کانی سوپادا حزه ده کات پروت له گال (عومری کوپی عاص) که ناموزایه تی..؟ یان له گال (شهرحه بیلی کوپی حسنه)؟

(خالید) یش وه لامیکي ده دانه وه، که مه زنی و ته قوای ناخی دهرده خات:
{ ناموزاکم، له بهر خزمایه تیه که می خوشه ویسته لام، (شهرحه بیل) یش له بهر ناینه که می خوشه ویسته لام } ..

پاشان بهوه رازی ده بیته که سر یازیک بیته له ده سته ی (شهرحه بیلی کوپی حسنه) دا..
(نېبویه کر) بهر له وه ی سوپاکان بهر تیکه ون (شهرحه بیل) ی بانگ کرد و پتی وت:
{ سررنج بده (خالیدی کوپی سه عید) و بزانه که مافی هیه به سرته وه، هه روه که نه وه ی که تر حزت ده کرد که مافی خوت بزانه یه، گر له شویتنی نه و دابوویتابه و، نه و له شویتنی تو دابوویه ..

تر ناشنای پله و پایه ی نه وه ی له نیسلامدا..
ده زانیت که کاتن پیغمبره ی خوا وه فاتی کرد، نه و یه کیک بوو له والیه کانی..
منیش کرده سرکرده، پاشان بیروپام گورا..
به لکو نه ووش ببیتنه چاکه بزی له ناینه که پیدا و، هیچ که سیش به وه ی سرکرده ایته کرینه وه خوشه بخت نه بووه !!
سریشکیشم کرد له هه لباردنی جینگه ی خوی لای چ سرکرده یه ک بیته، جا نه و تو ی هه لبارد به سر ناموزاکه پیدا..

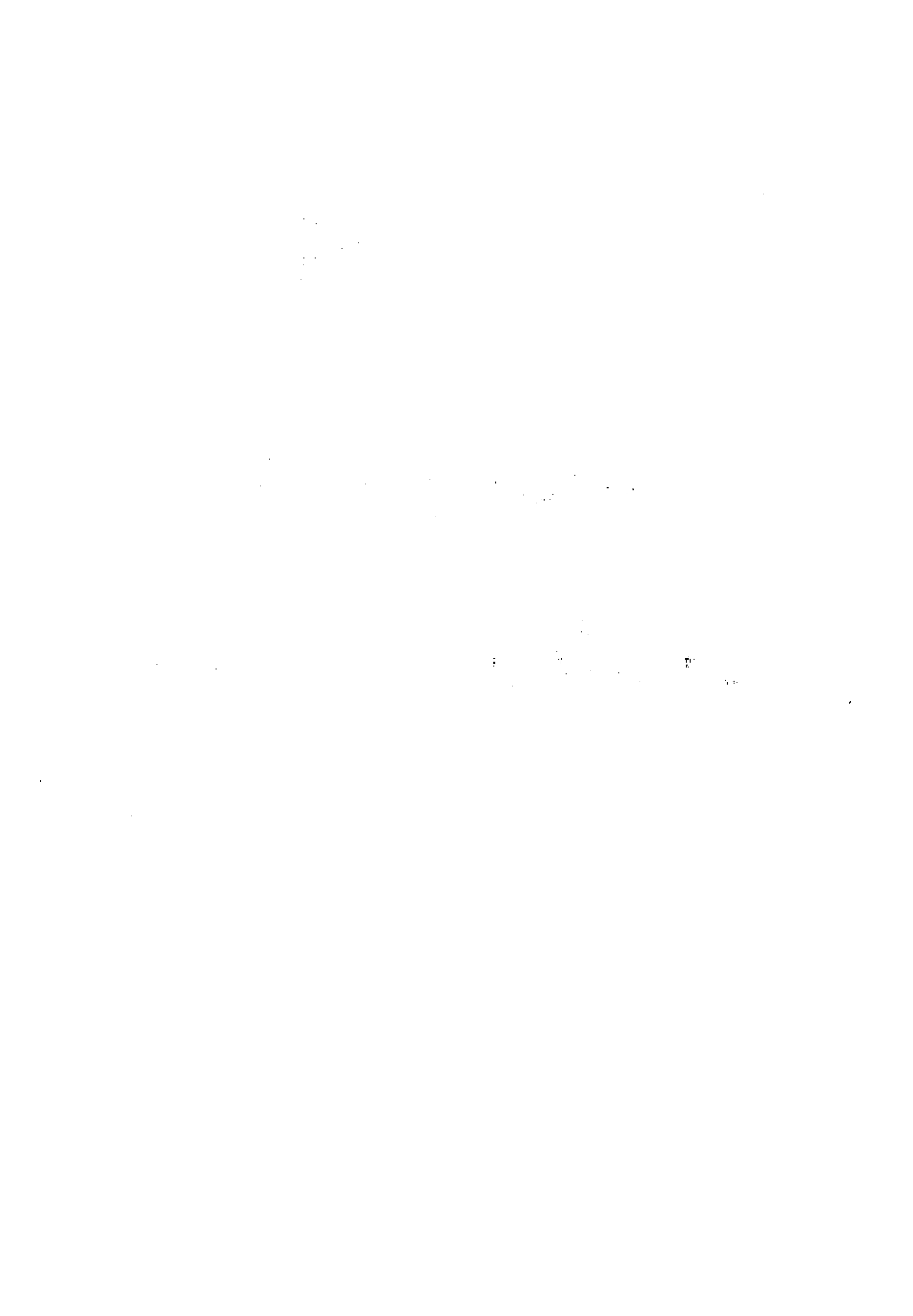
خو گر توشی شتیک هاتیت پتویستت به بیروپای که سینگی به ته قوای ناموزا گاریکار هه بوو، نه و با یه کم که س که بیروپای وه ریگریته (نېبویه بیده ی کوپی جهراج) بیته، پاشان (مه عازی کوپی جه بل).. سیتیه میش (خالیدی کوپی سه عید)، بزانه که تر لای نه وانه ناموزا گاری و چاکت دست ده که ویت..

ناگادارېش به له وهی که بیروپای خوت بسه پښتیت به سه ریاندا، یان لښیانی بشاریفه وه { ..
 له پښگی (مهرج صوفه) دا له خاکی شام، له کاتیکدا که شهر له نښوان موسلمانان کان و
 رڼمه کاندبا به شیوه په کی ترسناک و خوښناوی به رده وام بوو، له پښه وهی نه و که سانه ی که
 پاداشتیان که و ته سهر خودا، شه هیدیکي پایه بلند بوو، له ساتی لوی په وه تاکاتی
 شه هیدبوونی ریگی ژیانی به رویشتنیکي راستگریانه ی بروادارانهی نازایانه پوی ..
 موسلمانان له کاتیکدا که به سهر شه هیدانی جهنگه که دا ده که پان بینیان، وه ک پیشه ی
 هه میشه یی، هین و له سهرخو، زیره ک و بیده نگ، به هیز و جه سوور، نه مچا وتیان:
 { خودایه له خالیدی کوپی سه عید رازی به } ...!!!

* * *

نه بونه سپري نه نصاري

بگه بنجي و سپري بیره و کوری تینکوشان برون



پیغمبر ﷺ ده چوپوه شاری مه دینه و به ودهش کړتایی به گه شتی کړچکردنه سره که وتووه که ی ده مینا و، سره تایی رڼانی پیرڼی له خانای کړچ دست پیده کرد که قه در نه و ی بڼ نه و له خوی گرتیوو تیدا بڼ هیچ که سیکي دیکه ی ه لنه گرتیوو له دونیادا..

پیغمبر به نیوه ندی نه و کومه له خه لکه دا گوزه شت که ریزه کان و دل و دهر و نیان پر له جوش و، نه وین و، په رڼی بوو.. به سواری حوشره که یه وه ده رڼیشت که خه لکی دوری ره شو که یان به قهره بالقی گرتیوو، هر که س ده یویست خوی میوانداری پیغمبر ی خوا بکات..

که ژاوه که گه شته ماله کانی (به نی سالمی کوپی عه وف)، جا هاتنه رڼگی و شتره که و وتیان: ((نه ی پیغمبر ی خوا، لای نیمه لایده، ژماره مان رڼه و، خاوه نی توانا و شت و مه کین)).

پیغمبر یشت له کاتی کدا که نه وان ده ستیان گرتووه به ره شو ی و شتره که یه وه پینان ده لیت:

{رڼگی بڼ چول بکن، چونکه فه رمان پیکراوه}.

نه ما که ژاوه که ده گاته گه په کی (به نی به یاضه)، دواتر لای (به نی سه عد) و، گه په کی (به نی حارثی کوپی خه زره ج)، دواتر گه په کی (به نی عه دی کوپی نه جار) و.. هه موو یه کیک له و هوزانه ش ده هاتنه سر رنی و شتره که ی و، نکایان لیده کرد که به دابه زینی له لایان به خته و هریان بکات، پیغمبر یشت خه ندی سوپاسگوزاری له سر لیوانی بوو، وه لای ده دانه وه:

{رڼگی بڼ چول بکن، چونکه فه رمان پیکراوه}.

پیغمبر دیاریکردنی جیگی دابه زینی واز لی هینا بوو بڼ قه در، چونکه نه و دابه زینه ی مه ترسی و پله و پایه ی خوی ده بیټ و.. له سر خا که که ی مرگه وت بونیات ده نریت که لیوه ی په یام و روناکی خودا بڼ تیکرای نونیا پر شنگ ده دات و.. له په نایشه وه ژور یان چه ند ژوریک له کوپ و خشت دروست ده کړیت.. که له شت و مه کی دونیا ته نها بری پیویستی تیدا یه، یان هینده ی نذر پیویستی!! تیدا ماموستا و پیغمبریک نیشته جی ده بیټ که بڼ نه وه هاتوته ژیان تا گیانی داپوخاوی ببوژنیته وه و هه موو ریز و سلوونکی ببه خشیته نه و که سانه ی که وتیان: (په روه ردگارمان خودایه و پاشان له سر ی جیگیر بوون).. به نه وان ی که باوه ریان

هێنا و ئیمانەکیان بەستم دانەپۆشی.. بە ئەوانەش لە ئاینداریاندا دڵسۆز بوون بۆ خودا، بە ئەوانەش لە سەر زهویدا چاکساز بوون و خراپەخواز نەبوون.
 بە ئی.. پێغه‌مبەر ﷺ بەردەوام بوو لە سەر وازھێنان لەو دیاریکرنە بۆ قەدەر که هەنگاوەکانی بەرێوێ دەبات..

لە پێناوی ئەوەشدا، ئەویش رەشۆی و شترەکی واز لێ هێناو بەرەلای کرد و بە هیچ شێوەیەکی نە یگرتبوو و نە چووێ سەر رێی هەنگاوەکانی، و پێر بە دڵ رووی کردە خودا و بە زمانی پاراپایەوه:

{خودایە چاکەم بۆ هەلبژێرە و، هەلبژێرە بۆم}..

جا لە بەرانبەر مالی (بەنی مالیکی کوپی نەجار)دا و شترەکی وەستا.. پاشان هەستایەوه و بە دەوری چیگاکیدا سوپایەوه، وواتر گەراپایەوه بۆ یەکەم جینگە راوەستانی و، بارگەیی خست و، لەو جینگایەدا جیگیر بوو و، پێغه‌مبەریش بە گەشبینی و دلخۆشیەوه لەسەری دا بەزی..

یەکیک لە موسلمانەکان بە روخساری گەش و خۆشحالیەوه هاتە پێشەوه، بارەکی هەلگرت و، بردیە ماله‌وهی و وواتر گەراپایەوه داوای لە پێغه‌مبەر کرد که بچیتە ئووی و پێغه‌مبەریش بە شوێنیدا رویشت و پیت و فەپی لێ دەباری.

ئەری دەزانن ئەو بەختەوهره واده‌پێدره‌وهی که و شتره‌که له‌برده‌م ماله‌که‌یدا وەستا و، پێغه‌مبەر بوویە میوانی و، هەموو خەلکی مەدینە خۆزگەیان بەو بەخت گورەییە دەبرد...؟
 ئەو پیاوه پالەوانی ئەم سەرگۆزشتەیه‌مانە.. ئەبوئەیوبی ئەنصاری.. (خالیدی کوپی یەزید)ه، ئەوهی (مالیکی کوپی نەجار).

* * *

ئەوه یەکه‌مین دیداری (ئەبوئەیوبی ئەنصاری) نەبو له‌گەڵ پێغه‌مبەری خودا..
 پێشتر، ئەو کاتە شاندیکی خەلکی مەدینە چونە شاری مەکه‌که بە مەبەستی پەیمانان بە پێغه‌مبەری خوا، ئەو پەیمانە پێرژەیی که بە (پەیمانێ عەقەبەیی دووهم) ناسراوه.. (ئەبوئەیوبی ئەنصاری) یەکیک بوو لەو هەفتا بروادارەیی که دەستی راستیان توند خستە دەستی راستی پێغه‌مبەری و پەیمانیاان پێدا و بوونە سەرخەری.

ئائێستاش، که پێغه‌مبەری خوا تەشریفی هێناوه بۆ مەدینە و، دەیکاتە پایتەختی ئایینی خودا، ئەوا بەخت فراوانی (ئەبوئەیوبی ئەنصاری) وایکرد که ماله‌که‌ی بپێتە یەکه‌م ماله‌ که کۆچکەری مەزن و، پێغه‌مبەری ئازیز تێیدا نیشته‌جێ ببیت.

پێغه‌مبەر ویستی لە نەومی یەکه‌می ماله‌که‌دا لابادات.. بەلام هەر که (ئەبوئەیوب) چووێ نەومی سەر‌وه بۆ هۆده‌که‌ی خۆی موچرکه‌ی پێدا هات و، نەیتوانی خۆی بە راکشای یان بە

پټوه له جیگایه کدا ببینیته وه، که له جیگایه کدا بیت بهر ترتر له و جیگایه ی که پښه مېری
خوای تیدایه و تیدیا ده خه ویت...!!

هر بویه هات و تکای زوری له پښه مېر کرد و داوای کرد که بگوئزیته وه بز نهومی
سره وه، پښه مېریش داواکای به جی هیتا.

پښه مېریش تیدیا ده میتیته وه تا مزگوت دروست ده کړیت و، له تهنیشیه وه ژورنکی بز
دروست ده کن.

له و کاته وه ی که قورپه یش ده ستی کرده خوسازدان دژ به نیسلام و شالووی خوی بز سر
خانای کوچ له مدینه دست پیکرد و، هزه کانی کو کرده وه، سوپای پیکه وه نا بز
خاموشکردنی روناکی خودا..

نا له و ساته وه، (نه بوئ یوبی نه نصاری) له سر کاری جیهادکردن له پټناوی خودا راهات..
جا له بدر و، نوحود و، خندهق و، تیکرای میدان و غه زاکاندا، پاله وانانه تیدیا ناماده
بوو خوی و مالی له پټناوی په رور دگاری جیهانیاندا ده کرده قوریانی..

پاش وه فانتکردنی پښه مېریش، له هیچ جهنگیک لوانه که وتوو که له سر موسلمانان
پټویست کرابیت نه جامی بدن، هر چه نده زورده سخت و ناراحت و پر مه ترسیش
بوو بیت..!

نه و دروشمه یش که همیشه دوپواتی ده کرده وه، به شه ووپوژ. به ناشکرا و نهینتی، نه و
فرمایشته ی خوای گوره بو:

﴿انفروا خفأاً وثقلاً: سوکبار بن یان گرانبار بن، به ره و غه زاکاندا بچون التوبه/۴۱﴾

جاریکیان.. له سوپا لوانه که به هوی نه وه ی که خلیفه یه کیک له لوه موسلمانان کانی
کرد بووه به پرسی و، نویش قناعه تی به نه میریتیه کی نه بو.

تتها نه و جاره و به س.. له گال نه وه شدا هه ستکردن به په شیمانی له سر نه و هه لویتستی
هه همیشه دروونی ده هه ژاند و، ده بیت:

{من چیم له سره که کن ده کن به سر دارم}؟؟..

پاشان نوای نه وه هیچ جهنگیکی له دست درنه چوو!!

هینده ی به س بوو که سربازیک بیت له سوپای نیسلامدا و، له سایه ی نالاکه یدا بجهنگیت

و، پاریزگاری شان و ریزی بکات..

نه و ساته یشی ناکوکی که وته نیوان (علی) و (معاویه)، به بین نوودلی خوی پشتیوانی

نیمامی (علی) کرد.. چونکه نه و نیمامه بوو که په یمانی موسلمانانی پیدراوه.. که شه میدیش

بوو، خه لیلیفایه تی یه کلابوویه وه بز (معاویه)، (نه بوئ یوب) به دروونه دنیا نه ویسته،

خوپراگره، ته قواداره که یوه وه ستا و، تتها هینده ی له دنیا ده ویست که جیگایه کی هه بیت له

جهنگدا و، له نیو ریزی موجهاندا شوینتیکي هه بیت.

بهو جۆره، هەر که سوپای مۆسلمانان به رهو (قۆسته ننتینه) که وته ری، له گه لیاندا رۆشت و، شمشیره که ی هه لگرت و، به دای شه هیدبوونیکێ مه زندا ده گه را که ماوه یه کی نۆز بوو دلی بۆی لێی دها و په رۆشی بوو...!!

له و جه نغه شدا بریندار بوو..

کاتی که سه رکرده ی سوپاکه هاته سهردانی، ئه و نوا هه ناسه کانی کێ پکێتیان بوو له گه ل رۆیشتندا بۆ دیداری خوا..

جا سه رکرده که، که (یه زیدی کورێ موعاویه) بوو، لێی پرسى:

{ئهی ئه بوئه یوب، چیت پێویسته؟}

جا، هیچ کهس له ئیمه ی هه یه بیته به خه یالیدا، یان بزانیته، پێویستی (ئه بوئه یوب) چی

بوو...؟

نه خێر.. بێ گومان پێویستی ئه و ئه وه یه که به گیانه که ی شتی که ببه خشی که هه موو

بۆچوون و خه یالیکێ مرۆف له ئاستیدا ده سه تسانه...!!

داوای له (یه زید) کرد، که مرد لاشه که ی به سه ر و لاخه که یه وه هه لگرن و، تا دوورتین

ماوه ی خاکی دوژمن که له توانادا بیته بیچرن و، له ویدا به خاک بسپێردریت، پاشان سوپاکه ی به

درۆزایی ئه و رێگایه تاو بدات، تا گوئیستی ده نگه ی پێی ئه سپی مۆسلمانه کان بیته له سه ر

گلکۆکه ی و، ئه وساته بزانی، که ئه وان گه یشتوونه ته ئه و سه رکه وتن و برنده وه یه ی که

ده یانویسته..!!

ئهری و ده زانن که ئه وه هۆنراوه بیته...؟

نه خێر.. ئه وه خه یالیش نیه، به لکو واقع و، حه قیکه که دنیا له و رۆژه دا به خۆیه وه بینی

و، راوه ستا و چاو و گوئی رادپشت و، خه ریک بوو بره و نه کات به وه ی که ده بیستیته و به دی

ده کات...!!

(یه زید) یش راسپارده که ی (ئه بوئه یوب) ی به جێ هێنا..

له ناو جه رگه ی (قۆسته ننتینه) دا- که ئه مرۆ پێی ده لێن (ئه ستانبول)- لاشه ی ئه و پیاوه

مه زنه و، ئه و قاره مانه گه وره یه به خاک سپێردرا..!!

ته نهاته به ر له وه ی که ئیسلام ئه و ناوه پر بکات، رۆمه کانی خه لگی (قۆسته ننتینه)

به چاوی رۆژه ده یانپوانیه (ئه بوئه یوب) له گلکۆکه یدا..

جێگای سه رسوپمانه که ده بینیت هه موو ئه و مێژوو نووسانه ی که ئه و رووداوانه یان تۆمار

کریوه ده لێن:

{رۆمه کان ده هاتنه سه ر گۆپه که ی و، سه ردانیان ده کرد و.. له کاتی تووش بوونی

ته نگانه دا داوای ده ربازیوونیان لێ ده کرد}...!!

سەرەپای ئەوێی که جهنگه‌کان ژیانی (ئەبوئەبوب)یان تەنی بوو، بواریان نەدەدا که شمشیرە‌کە‌ی دابنێ و بعه‌وێتە‌وه، سەرەپای ئەو، هەموو ژیانی ئێو هێمنی بوو، وه‌ک شنه‌بای دە‌مه‌ویه‌یان..

چونکه ئێو له‌رموده‌یه‌کی بیستیوو له‌ پێغه‌مبەر ﷺ، باش لێی تیگه‌یشتبوو:
{ گەر نوێژت کرد ئەوا وه‌ک که‌سیک نوێژ بکه که مال‌ئاوایی ده‌کات و..

قسه‌یه‌ک مه‌که‌ن که دواتر پۆزشی بۆ به‌یننه‌وه‌و..

بێن ئومێد بێن له‌وه‌ی که له‌ده‌ستی خه‌لک‌دایه‌ {..

به‌مجۆره، زمانی خۆی له‌ ئاشووب وه‌رنه‌داو.

ده‌روونی خۆی نه‌بریه‌ هیچ چاوچنۆکیه‌ک..

هەموو ژیانی به‌ شیوه‌ی په‌رۆشیا‌نێ خواپه‌رستیک و فرمیتیک ریژ به‌سەر ده‌برد..

ئێو کاته‌یشی ئە‌جه‌لی هات، له‌ هەموو دونه‌دا هیچ پتووستیه‌کی نه‌بوو جگه‌ له‌ ئومێده‌ی

که له‌ پاله‌وانتێیو، مه‌زنیه‌که‌یدا، هاوشیوه‌ی ژیانی بوو:

{ لاشه‌که‌م به‌ره‌و دوور... نوور ببه‌ن.. له‌ خاکی رۆمدا و پاشان له‌وێ بمنيژن }..

بروای ته‌لووی به‌ سه‌رکه‌وتن هه‌بوو، به‌ رۆشنا‌یی به‌رچاوووه‌وونیه‌که‌ی ئێو جیگایه‌ی به‌دی

ده‌کزد، و جیگای خۆی ده‌گریت له‌ نێو کۆمه‌لی موسلماناندا، که هاتوونه‌ته‌ نێو رووناکی و

تیشکه‌انه‌وه‌که‌ی..

پاشان ویستی که دوا ویستگه‌ی ژینی ئێوئێ بیته‌، له‌ پایه‌ته‌ختی ئێو ولاته‌، که جه‌نگی

کرتایی و یه‌کلاکه‌ره‌وه‌ی تیدا رووده‌دات، ده‌توانیت له‌ ژێر خاکه‌ چاکه‌که‌یدا، چاودێری سوپای

موسلمانان بکات له‌ پێشپه‌ره‌ویکرنیدا، و، گوێبێستی شه‌کانه‌وه‌ی ئالاکانی، و، حیه‌لی

ئه‌سه‌په‌کانیان، و، ده‌نگی پێیه‌کانیان، و، شریخه‌ی شمشیره‌کانیان بیته‌..!!

ئێوه‌ رۆژتکی چۆله‌وانیه‌ له‌وێ..

ئیدی گوێبێستی شریخه‌ی شمشیر، و، حیه‌لی ئه‌سه‌پ نابیت.

تازه‌ ئه‌وه‌ی کرا کرا، له‌ داها‌تووه‌کی دووردا له‌سه‌ر جوودی گیرسایه‌وه‌.

به‌لام هەموو رۆژێ له‌ به‌یانیه‌وه‌ تا ئیواره‌، گوێبێستی جوانی بانگ ده‌بیته‌ له‌ بلاندگ

به‌رزه‌کانی ئاسۆه‌..

که‌ الله‌ اکبر

الله‌ اکبر

گیانی پێ ئاواتیشی له‌ دوا خانه‌ی جاویدان و سه‌رفرازیه‌که‌یدا وه‌لام ده‌داته‌وه‌:

(هذا ما وعدنا الله‌ ورسوله

وصدق الله‌ ورسوله).

عہد بیاسی کوری عبدالطلب

ٹاؤگیزے مکہ

له سالتکی وشکه سالتیدا، نو ساته‌ی خواپه‌رستان و لات تووشی برسیتی و نه‌هاتی هاتن،
 نه‌میری باوه‌رداران (عومه) و موسلمانان به‌ره و دهشتی فراوانی دهره‌وه هاتنه دهری نوژی
 باران بارین نه‌نجام بدن و، روویکه‌نه خودای خاوه‌ن به‌زه‌بیان که هه‌وو بارانیان بق بنی‌...
 (عومه) راوه‌ستا، له‌کاتیکدا که دهستی راستی (عباس)ی به دهستی راستی خوی
 گرتبوو، به‌زی کرده‌وه بق ناسمان و، وتی:

{خودایا، ئیمه نوژی‌ه‌بارانه‌مان به پیغمبره‌که‌ت نه‌نجام ده‌دا که له نیوماندا بوو...
 خودایه نه‌مروش ئیمه به مامه‌ی پیغمبره‌که‌ت نوژی‌ه‌بارانه ده‌که‌ین، ده‌سا بارانمان بق
 بیاریته...}

جا موسلماننه‌کان له جینگای خویاندا نه‌جولان هه‌تا هه‌ور هات و، باران دهستی کرد به بارین
 و، مزده‌ی به‌خشیه‌وه‌و، جوگه‌کانی تیرناو کرد و، زه‌وی به‌پیت کرد.
 هاوه‌لانیش به‌ره و رووی (عباس) بوونه‌وه‌و، دهستیان ده‌کرده ملی و، ماچیان ده‌کرد و،
 پیروزی‌بیان لیده‌کرد و، ده‌یانوت:

{پیروزی بیت لیت... نه‌ی ناوگپری مه‌که...}

جا ده‌ین نم ناوگپری مه‌که کئ بیت...؟؟

نه‌وه کئ‌یه که (عومه) به‌هوی‌وه په‌نای برده لای خودا.. (عومه)یش وه‌ک ده‌زانی
 چه‌نده به‌تقوا و له‌پیش بوون و خاوه‌ن جئ و شوینه لای خودا و پیغمبره‌که‌ی و لای
 پرواداران...؟

نه‌و پیاوه (عباس)ه، مامی پیغمبره‌ی خواجه ﷺ.

پیغمبره‌یش هینده‌ی خوش ده‌ویست به‌و نه‌ندان‌یه‌ش ریزی لیده‌ناو، له ستایش و
 پیاوه‌لدانی چاکه‌مه‌ندیدا ده‌یفه‌رموو:

{نه‌مه پاشماوه‌ی باوو‌پیرانه...}

* * *

{نه‌وه (عباس)ی کوپی عبدالمطلب)ه، به‌خشنده‌ترین و به‌سوژترین خزم دئستی
 قوره‌یشه...!!}

هرړوك چڼ (همزه) مامی پیغمبر و هاوتمه منی بوو، (عباس) یش ﷺ به هه مان شپوه یوو. جیواویشیان له تمه ندا تنها دوو سځ سال بوو، که تمه منی (عباس) له تمه منی پیغمبر زیاتر بوو.

بهم جوړه (موحه معد) و (عباس)ی مامی، دوو مندالی یه که تمه من و، دوو لوی یه که نه وه بوو.

بویه تنها نزیکی خرمایه تی هۆکاری نزیکایه تیان و خو شه ویستی نیوانیان نه بوو بهس، به لکو هاوتمه منی و، هاوژیانیش به هه مان شپوه هۆکار بوو.

شنتیکی دیکه ش هه بوو پیغمبر هه میشه له پتوانه یدا ده یخسته پله ی به که م. که نه ویش ناکاری (عباس) و کاره چاکه کانی بوو.

چونکه به راستی (عباس) به خشنده بوو، به خشنده ییه کی زور زیاد، هه تا وه که نه وه ی لیها ت بوو که رژلیتانی مامی یان خالی بیت...!!

زوری ش سهردانی خزم و کس و کاری ده کرد و، به هۆی هیچ یه که له ده ستلات، یان پله و پاپه و، سامان جیواوژی له نیوانیاندا نه ده کرد.

نه ویش بۆ نه مه و نه وه، تا راده ی لیزانی لیها ت بوو، به هۆی نه و زیره کی و لیزانییه ی خوځیه وه که له نیو قوربه یشدا هه ییوو، توانی که زور ناسته نگ و نازار له پیغمبر ﷺ دوو بخاته وه کاتی که بانگه وازه کی ناشکرا کرد.

* * *

(همزه) هرړوك له میانه ی قسه و پاسه کانه ماندا پیشتار له باره یه وه بینیمان چاره سهری ده ستدریژی قوربه یشی کرد به شمخیره ناگرینه که یشی سهری نه بوجهلی شکاند.

به لام (عباس)، به هۆی زیره کی و لیزانیه که یه وه زور سوودی به نیسلام گه یاند، هرړوك چڼ نه و شمخیرانه ی به رگریان له مافی ده کرد و له پاراستیدا سوودیان هه بوو...!!

(عباس) موسلمان بوونی خوځی رانه گه یاند تا سالی زگارگرینی مه که، هر نه وه شه وای کربوه زور له میژوونووسان له ریزی نه و که سانه ی داده نین که موسلمان بوونی دواکه وتوه.

به لام هه ندی گتپانه وه ی دیکه ی میژوو هه یه که وای ده خاته روو زوو موسلمان بووی به لام موسلمان بوونه که ی خوځی شاربیته وه.

(نه بورافعی) خزمه تکاری پیغمبر ﷺ ده لیت:

{خزمه تکاری (عباسی کوپی عبدالمطلب) بووم، نیسلام هاتبووه نیوان نیمه ی نال و به یته وه، (عباس) موسلمان بوو، پاشان (نوم فضل) موسلمان بوو. نه مچا منیش موسلمان

بووم

به لام (عباس) موسلمان بوونه که ی خوځی ده شارده وه {..

نمه گڼرانه وهى (نمورافع)ه كه له باره ي باروڅخى (عباس) و موسلمان بوونيه وه ده دويت بهر له غزاي بهر..

كه واپوو (عباس) موسلمان بووه..

شويين و جڼگايشى له مهككه پاش كوچكرنى پښه مېرمنگاندا و هاوه لاني نه خشه يه ك بوو مه به ستي څو ي به چا كترين شتوه به چي هينا..

قوره يشيه كانيش گومانه كاني څويان له نيته ي (عباس) نه ده شارده وه، به لام له همان كاتدا ريگه يه كيان به دى نه ده كرد بڼ نرليه تى كردنى، به تايبه تى كه نو له روخسارى كاريدا به و جزره بوو كه نو ان له ريچكه و ثاين پتي رازين..

هتا كه غزاي (بهر) هاته پښه وه، قوره يشيه كان به هليكيان زاني كه نه پښه كاني (عباس) و راستيه كاني پي ده ريگه و يت..

(عباس) يش له وه زيره كتر بوو كه بينا كا بيت له لايه نه كاني نو فيل و ته له كه خرابه ي كه قوره يشيه كان به هڅويه چاره سازي لايه نه شكست خرابدووه كاني څو ي پي ده كرد و، پلاننه كاني پي داده پشت..

څو گر نو سر كه وتوو بيت له ناگادار كړنه وهى پښه مېرمنگاندا له هه واله كاني قوره يش و جولانيان، نو او قوره يشيش ده بيه نه نيو جه نكيكوه كه بړوا ي پي نيه و نايه و يت.. له گه ل نه وه شدا سر كه وتنى كاني زور ناخايه نيته و به سر قوره يشيه كاندا هه لده گه پښتوه و ده بيته هڅو دڅپان و تيڅكشكانيان..

* * *

هر ديو ده سته له غزاي به دردا به يه كه گه يشتن..

شمشيره كانيان له به يه كدا پڼانكي تر سناكدا به يه كدا هاتن، كه چاره نووسي هر ده سته و، كومه ليكيان ديارى ده كات..

پښه مېرمنگاندا له هاواري له هاوه لاني ده كرد و ده يفه رموو:

{ پداواننكي نه وهى (بني هاشم) و، خه لكتي ديكه ش به زور هينراون، هيچ پڼويستيان به شهركړدن له گه ل نيته دا نيه. هر كه س له نيوه گه يشت به يه كنيكيان با نه يكوژيت..

هر كه س گه يشته (نه بو بوخته رى كړي هيشامى كړي حارسى كړي نه سه د) با نه يكوژيت..

هر كه س گه يشت به (عباسى كړي عبدالمطلب) با نه يكوژيت، چونكه نو به ناچارى هينراوه {..

پښه مېرمنگاندا له م فرمانه ديدا ته نها مه به ستي جيا كړنه وهى (عباسى مامى نه بوو به تايبه ت، چونكه نه وه كات و ساتى جيا كړنه وه نه بوو..

(موحه ممد) پيش ﷺ له و كه سانه نيه كه ببينئ سهرى هاوه لانی له جه ننگيكي حه قدا لیده كړيته وه، بيت تكا بؤ مامه ي بكات له كاتيكدا كه شه پ بده و اومه، گه ر بيزانايه مامه ي له هاوه لپه رستانه ..
به لن ...

پیغه مبهه كه قده غه كراوه ليئى داواى ليخوشبون - ته نها داواى ليخوشبون بؤ ابوطالبى مامى بكات - له كاتيكدا كه (ابوطالب) ئو هه موو پشتيوانى و هه ول و قوربانیه ي بؤ ئو و ئيسلام هه بوو ..

ئوه ش شتيكي گونجاو و به جئ نيه، كه له غه زاي به دردا بيت به و كه سانه ي كه باوك و باپيرى هاوه لپه رستى خويان ده كوئن بلئت: مامه م جيا بكه نه وه مه يكوئن ...!!
به لام گه ر پیغه مبهه راستى مامى ئاشنا بيت و، بزانتيت كه موسلمان بوونى له سنگيدا شارمؤته وه، هه روك زؤر كه سى ديكه ش ئو خزمكه تگوزار ييه ناديارانه يان ده زانى كه بؤ ئيسلام نه نجامى دا بوو .. هه روك له دواييدا ده زانئى كه به ناچارى و بيزارى هيئراوه ئا له و كاته دا ئه ركى سه رشانيه تى كه كه سيك و ابووبيت زرگارى بكات و، له كوشتنى خؤى بپاريزئت چه نده پئى بكرئت ..

خؤ گه ر (ئه بو بوخته رى كورپى حارس) نه زانراوه موسلمانئيتى شار دبئته وه، به نه يئنى وه ك (عه باس) سهرى نه خستوه ..

هه موو چا كه و باشيتى ئو ئوه بوو كه له گه ل سهر كرده كانى قوربه يشدا زيانى به موسلمانان نه ده گه ياند و ستمى ئى نه ده كردن و، به و كارانه يان رازى نه بوو، به ناچارى و بيزارى له گه لياندا به ره و غه زاي به در هاتوه .

گه ر (ئهو بوخته ر) ئوه حالى بيت، ئه و به هؤى تكار دنى پیغه مبهه وه بؤى سهر كه و تنى بؤ خوينى به ده ست هيئا تا نه پرؤيت و، بؤ ژيانيشى هه تا تيانه برئت ..

جا ئايا موسلمانئيك كه ئيسلام بوونى خؤى شار دبئته وه، شايسته تر نيه به و تكار دنه .. پياويك كه له سهر خستنى ئيسلامدا هه لوئستى ديارى هه بيت و، هى ديكه شى كه په رده ي شاراوه ي به سه ردا دابئت ..؟؟

به لن .. (عه باس) به راستى ئه و موسلمانه و، ئه و سهر خه ره بوو ..

ده با توؤئى بگه ر پئينه وه بؤ دواوه تا سهرنج بده ين ..

* * *

له په يمانى عه قه به ي دوه مدا كاتيك كه له وه رزى حه جدا شانديكي ئه نصار هاتن بؤ مه ككه كه حه فتا و سن پياو و دوو ئافره ت بوون، تا په يمان بده ن به خودا و پیغه مبهه كه ي و، پئيكبيت له گه ل پیغه مبهه ردا ﷺ كه كؤچ بكات بؤ مه دينه، پیغه مبهه هه والى ئه و شانده و ئه و

په پیمانې گه یانده مامی .. پیغمبر ﷺ له هه موو بیرو چوونه کانیدا متمانې به مامی هه بوو ..

کاتیکیش واده ی ئو کزبوونه وه په هات که به نه پنی و په نهانی ئه نجام دره، پیغمبر و مامی به په کوه هاتنه دهر وه بهر و ئو جیگایه ی که ئه نصاریه کان چاوه پهلوانیان ده کرد. (عباس) ویستی که راده ی راستی خه لکه که تاقی بگاته وه و په پیمانې ته اوایان ئی وهریگریت بؤ پیغمبر ..

با لپیگه ریښ په کیک له ئه ندامانی شانده که هه واله که مان بؤ بگریته وه، وه ک بیستویه تی و دیویه تی:

ئو که سه ش (که عیسی کوپی مالیک) ﷺ:

{ ... جا له دؤلکدا دانیشترین چاوه پهلوانی پیغمبر وری خوامان ﷺ ده کرد هه تا هات و (عباسی کوپی عبدالملطب) ی له گه لدا بوو .. (عباس) قسه ی کرد و وتی: ئه ی خه لکی خه زه رج، (موحه ممد) وه ک دهر زان له نیمه یه و، له هؤزه که ی خؤمان پاراستومانه و ئو له نیو هؤزه که یدا سهر فرزه و ری ئی گپراوه له شاره که یدا، به لام ئو پی خؤش نیه و هه ز ده کات به لای ئیوه دا بشکیتته وه و بگاته لاتان ..

خؤ گه ر ئیوه ئه مه کدارن به رامبر ئو به لئینه ی پیتان دلووه، ده پیاریښ له وانه ی که دزایه تی ده کن، ئو وا ئیوه و ئه وه ی هه لتان گرتوه ..

خؤ گه ر ئیوه وای ده بیښن که وهریده گرن و سهر شوپی ده کن له پاش هاتنی بؤ لاتان، ئو وا له ئیستاره وازی ئی بیښن} ...

(عباس) ئو وشه په کلاکه روه جهخت له سهر کراوانه ی ده کرد و، چاوه کانیشی وه ک چاوی هه لئو بریویوه روخساری ئه نصاریه کان .. چاودیری کاریگری قسه کانی و کاردانه وه ی ختیرای ده کرد ..

(عباس) ته نها به وهش وازی نه پیتا، زیره کیه مهنه که ی، زیره کیه کی کرداری بو له بواری مادیدیا ده چیتته سهر راستیه کان و، روویه پوی هه موو ره هنده کانی ده بیته وه وه ک وردیښتیکی پسپؤر.

ئا لیره دا به پرسپاریکی زیره کانه که ناراسته ی ئه نصاریه کانی کرد و دریزه ی به قسه کانی دا و وتی:

{ شه پم بؤ یاس بکن، که چؤن به رامبر دؤژمنه که تان ده جهنگن} ...!!؟؟

(عباس) به زنگی خؤی و ئه زمونی له گه ل قوپه پشدا تیده گات که شه پ هه رده بیته و له پشدا له نیوان ئیسلام و هاوه لپه رستاندا، قوپه یشیش دست له ناین و سهر وری و مکوپی خؤی هه لئاگریت و سازش ناکات ..

ئیسلا میش که ره وایه دست له مافه ره واکانی خؤی هه لئاگریت بؤ ناپه وا ..

جا نایا نه نصاریه کان - خه لکی مه دینه - خؤراگرن له شه پدا کاتنه به رپا ده بیت...؟؟
یان نه وان - له روی هونرییه وه - هاوشانی قورپه ییشن و، هونری هه لمه تبردن و کشانه وه و
کوشنار ده زانن...؟؟

له پیتناوی نه وه دا، نه و پرسیاره ی پیتشووی کرد:

{شه پم بق باس بگن، که چؤن به رامبر نوژمنه که تان ده چه نگن...؟؟}

هه موو نه نصاریانه ی که گوئیان بق قسه کانی (عباس) راگرتبوو وه کتو خؤراگر
بوون... هه رکه (عباس) له قسه کانی بوویه وه، به تاییهت له و پرسیاره کاریگره پالپتوه نیره
بوویه وه، نه نصاریه کان ده ستیان کرد به قسه کردن...

سه رتا (عبداللهی کوپی عه مری کوپی حه رام) به وه لامدانه وه ی نه و پرسیاره ده سستی
پتکرد:

{ئیمه - سویند به خوا - پیای شه رین... گؤشکراوین پیی و، به سه ریدا رویشتووین و، له
باوو یا پیره گوره کانه وه بؤمان ماوه ته وه...}

تیری بق ده هاوژین، تا نامینیت...

پاشان به پم لئی ده دهن، تا ده شکیت...

نوآتر به شمشیر تیی به رده بین و، لئی ده دهن هتا خیراترین که سی له ئیمه یان له
دوژمن ده مریت...!!}

(عباس) پیش به روو که شیه وه وه لاسی دانه وه:

{کهواته ئیوه پیای جه نگن، نایا زوژتان له لاهیه یه...؟؟}

وتیان:

{به لئ... زنی گشتگیرمان هه یه...}

پاشان گفتوگویی کی جوان و مه زن له نئوان پیغمبره ی خوا ﷺ و نه نصاریه کانه نه دجام
درا... قسه و گفتوگویی که - به پشتیوانی خوا - نوآتر له لاهیه کانی سیکه ده بیخینه روو...

* * *

ئا نه وه هه لوئستی (عباس) بوو له په یمانی عه قه به دا...

وه که یه که ئیدی، گهر نه و کاته به نه پنی موسلمان بوویت، یان هیشتا له بیرکردنه وه دا
بوویت، نه وه لوئسته مه زنه ی شوینی نه و له نئو هیزه ناوابوه کانی تاریکی و سپیده ی داهاتوو
نیاری ده کات و، ره هه نده کانی مه ردایه تی و ریشه قولی دهرده خات...!!

* * *

ئەمجا رۆژی (هونەین) نەیت، گیانەخەشی ئەو هێمنە لەسەر خۆیە لایەنی نەرم و نیانی نوپات بکاتەو، لە گۆرەپانی جەنگدا ئەو جۆرە پالەولنێتیە بخاتە روو کە کات و شوێنی لە کاتی پێویستدا پڕ دەکات، و هەلوێست بەهۆیەو بەسام دەبێت لەکاتیگدا کە جگە لەو کاتە پێویستانەدا، ئارامگرتووە لەژێر پەراسووەکانیدا و شارداراوەتەو لەبەرچاوان...!!

* * *

لەسالی هەشتەمی کۆچیدا، پاش ئەوێ کە خۆی گەورە مەککەیی رزگارکرد بۆ پێغه‌مبەر و نایبەکی، لای هەندێک لە هۆزە بلۆه‌کانی نێو سوورگی عەرەبیدا گران بوو کە نایبی نوێ ئەو هەموو سەرکەوتنە بەو خێراییە بەدەست بهێنێت..

جا هۆزەکانی (هەوازن و سەقیف و نەسر و جوشەم) و چەند هۆزێکی کە کۆبوونەو، بپاریان دا کە جەنگێکی یەکلاکەرەو دەژی پێغه‌مبەر و موسلمانان ئەنجام بدەن..

وشەیی (هۆزەکان) لێزەدا نایبێت لە سروشتی ئەو شەرانی کە پێغه‌مبەر بە درێزایی ژیانی ئەنجامی دا بمانخە لەتێنێت، و وا تێبگەین کە تەنها چەند پێکدادانێکی شاخاوی بچوکه، هیچ جەنگێک نیە وەک شەری ئەو هۆزانە لە پێگەیی خۆیاندا توند و خۆتیاوی بێت...!!

تێگەشتنیش لەم راستیە مەزەندەییکی تەواوی ئەو هەولە بێ وێنەیمان نادانێ کە پێغه‌مبەری خوا ﷺ و هاوێلانی ئەنجامیان داو و بەس، بەلکو مەزەندەییکی راست و دروست و تەواومان لەبارەیی بەهای ئەو سەرکەوتنە مەزەنە کە ئیسلام و بپواداران بە دەستیان هێنا، تێپوانینیکی روونی سەرخستنی خودا لەم سەرکەوتن و سەرخستەدا دەخاتە روو بۆمان..

* * *

ئەو هۆزانە لە چەند ریزێکی بێ شواماری جەنگاوەرانی دلەرەدا کۆبوونەو.

موسلمانانیش بە دوازدەهەزاره‌و هاتنە دەرەو بۆیان..

دوازدە هەزار... ٩٩

لەکێ... ٩٩

لەو کەسانێ کە لە نوێنێتیکی نزیکدا مەککەیان رزگارکرد، و هاوێلپەرستی و بته‌کانیان فێردایە چالی کۆتایی و ناخۆشیان، ئالاکانیا بەرز بوویەو ئاسۆکانی پڕ کرد بێ ئەوێ کەس لاساری یان سەرقالی بکات...!!

ئەمە شتیگە مایەیی لەخۆیایی بوونە.

موسلمانانیش مۆفەن، پاشان، ئەوانیش لەبەردەم ئەو لەخۆیایی بوونەدا لاواز بوون کە زۆری و یاسایان، و سەرکەوتنی گەورەیان لە مەککە بۆی دروست کردن، وتیان:

{ئەمۆی لەبەر کەمی بەسەرماندا ژال نایب} ...

له کاتیکدا که پیشتر ناسمان به لینی بؤ مه به سستیکی پیژد و به پیژتر له سرکه وتنی پیده دان، په نا بردنی نه وان بؤ هیزی سر یازیان و، له خوږایې بوونیان به سرکه وتنیان له جهنگا، کاریکی خرابه و پیویسته زود زوو لینی پاشگاز بینه وه، جا به کتوپریه کی چاره سازیش بیت..

نه و کاره کت و پر چاره ساز نامیزه ش شکستیکی گوره بوو له سره تای جهنگه که دا، هه تا میان که چ کرد بؤ خوا، خوږایان بی به ری کرد له توانای خوږایان بؤ توانای نه و، له هیزی خوږایانه وه بؤ هیزی نه و، نه مچا شکسته که گوردره بؤ سرکه وتن و، قورنای پیژد هه تا خواری و به موسلمانان کانی فرموو:

﴿وَيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كَثْرَتُكُمْ فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ شِئًا وَضَاعَتْ عَلَيْكُمْ الْأَرْضُ بِمَا رَحَبَتْ ثُمَّ تَلَّيْتُمْ مُذْرِبِينَ (۲۵) ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ: خودا له گه لیک شوین به هانانان هات، رژی حونه نیش هه روه ها، که هه رچهنده به زوری خوږان دهنانین، که چی هیچ به هره ی بؤ نه دان، نه م زه مینه فراوانه تان لآ تنگ بوو، له دوا پیدا هه موو پاشه کشته تان کرد و به روه ودوا گه رانه وه.. پاشان خودا دلنایای بؤ پیغمبره که ی خوږی و بپواداران ره وانه کرد و، زود پیغمبره که ی دابه زاند که نه تانده دیتن، خوانه ناسانی سزا دا و، سزای خوانه ناسه کان هه ر نه مه به. (التوبة/۲۵-۲۶).

* * *

دهنگی (عباس) و خوږاگریه که ی له و رژه دا له گه شه دارترین دیارده کانی سه بووری و سرکه وتن بوو.. له کاتیکدا که موسلمانان کان له یه کتیک له نوله کانی (تیهامه) کوبوویونه وه و چاره روانی هاتنی دوزمنه که یان ده کرد، هاوه لپه رستان به ر له وان چووویونه نوله که و له نیتو لاپال و شیوه کانیدا بؤسه یان بؤ نابوونه وه، چه که کانیان تیز کرد بووه وه، ده ستیان به جله وی ده ستی شخه ریبه وه گرتبوو..

له ساتی بیناگابووندا، له کاریکی کت و پری سه رسوپه ینه ردا دایان به سه ر موسلمانان کاند و، وای لیکردن بؤ دور رایگن و، که س ناوړ له که س نه داته وه.. پیغمبره ی خوداش ﷺ که شوینه واری نه و هیرشه له ناکاوه قوستراره ی بینی که به سه ر موسلماناندا هات، چوه سه ر نه سپه سپیه که ی و هاواری کرد:

{بؤ کوی ده پون خه لکینه..؟؟}

بگه پیته وه بؤ لام..

من پیغه مبرم و دروناکه م..

من نه وه ی - عبدالمطلب - م..

نا له و کاتدا تنها (نه بویه کر) و (عومه) و (عالی کوړی ابوطالب) و (عهباسی کوړی عبدالمطلب) و کوړه که ی (نه زلی کوړی عهباس) و (جه عفری کوړی حارس) و (ره بیعی کوړی حارس) و (نوسامی کوړی زهید) و (نیمه نی کوړی عه بید) و چنند هاوه لیکي دیکه له دهوړی پیغهمبر بوون.

نا له ویدا نافرہ تیک هه بوو که جیگایه کی بلندی له نیو پیاوان و پاله واناندا گرتبوو..

نه ویش (نوم سوله میم کی میلحان) بوو..

شله ژان و له رزینی موسلمانانی بینی و، سواری وشتره کی (نه بوت له عی میردی ﷺ) بوو و، خیرا بهره لای پیغهمبر چوو..

کاتیک که کوړپه له کی نوسکی جوولا- که سکی پر بوو- عاباکی لبرد و توند سکی خوی پی به ست و کاتن گه شته لای پیغهمبر ﷺ خه نجره که کی به دهستی راستیه وه گرتبوو، پیغهمبر زه رده خه نه ی کی بڼ کړبو پئی فرموو:

{نوم سوله میم..؟؟}

وتی:

{به لن.. باوک و دایمک به قوریانت بی نه ی پیغهمبری خوا..}

نه وانه ده کوژم که تر ده پوختن، هه روک چۆن نه وانه ده کوژیت که له دژت ده جهنگن، چونکه نه وانه شایسته ی نه وه}..

زه رده خه نه که زیاتر له سر روخساری پیغهمبری متماندار به واده ی په روه ردگاری گه شایه وه و پئی فرموو:

{خوا ی گه وړه به سه و چاکتریشه نه ی نوم سوله میم} !!

* * *

نا لیره دا که پیغهمبری خوا ﷺ نا له و هه لویسته دایه، (عهباس) له تنیشیه وه بوو، بگره له بهره میدا بوو، ره شوی ولاخه که ی گرتبوو، به گز مردن و مترسیدا ده چوو..

پیغهمبر ﷺ فرمانی پیکرد که هاوار له خه لکه که بکات، (عهباس) یش که سیکي به خزه و بز ی دنگ گه وړه بوو، دهستی کرد به بانگ کردنیان:

{نه ی خه لکی نه نصار..}

نه ی خاوه ن به لینه کان}..

وه که نه وه ی دنگی بانگه بری قدهر و ترسینه ری بیت..

خیرا هه لاتوانی به رده م نارپه حه تیه له ناکاوه که ی زرینگانده وه، که له و لاو نه ولای دژله که دا:

بلاویوو یوو نه وه، هه تا به یه که دنگ وه لامیان دایه وه:

{لیک.. له خزمهت داین.. له خزمهت داین}..

هه لگه پانه وه و هک په شهبه گه پانه وه، هه تا په کیکیان و شتره که ی یان نه سپه که ی نده پښت، له ساری داده به زئی و شمشیر و زئیه که و که وانه که ی هه لده گریت و، به ره و لای دهنگی (ععباس) ده چوو..

سه ره نوئی شه په که .. به شپوه په کی خویناوی و، توند ده سستی پیکرده وه..
پیغمبری خوداش ﷺ هاواری کرد:

{ ئیستا که شه په گرم بووه } ...

به راستیش شه په گرم بوو بوو..

کورژاوانی (سه قیف) و (هه وازن) خزان و، نه سپه کانی خودا زال بوون به سهر نه سپه کانی لاتدا و، خوی گوره سه بووری خوی به سهر پیغمبره که ی و بهواداراندا باراند...!!

* * *

پیغمبری خوا ﷺ (ععباس) ی مامی زؤر زؤر خؤشده ویست، هه تا نه و رژه ی غه زای به در ته و او بوو نه نوست، که مامی له نئو دیله کاندا شه وی برده سهر..

پیغمبریش ﷺ نه و سؤزه ی خوی نه شارده وه کاتیک له باره ی خه و زپانه که په وه پرسیاری لیکرا، له کاتیکدا خوی گوره سهر که و تنیکی بر پوینه ی پر به خشیبوو، له وه لامدا فرمووی:
{ گویم له نکه نکی (ععباس) بوو به به ستراره یی } ..

هندیک له موسلمانان گویبیستی قسه کانی پیغمبر بوون و، په کیکیان خیرا به ره و شوینی دیله کان چوو، کۆته کانی (ععباس) ی شل کرد و، گه پایه وه و هه والی دا به پیغمبری خودا و پتی و ت:

{ نه ی پیغمبری خودا..

من له کۆته کانی (ععباس) م هندیک شل کرد } ..

به لام بق ته نها (ععباس) ..؟

ئا لیره دا پیغمبر به هاوه له که ی فرموو:

{ برؤ وا له هه موو دیله کان بکه } ..

به لن، خؤشه ویستی پیغمبر به رامبر مامی، نه وه ناگه په نیت که جیای بکاته وه له و خه لکه ی که ره وشیک ی وه یه ک کزی کردونه ته وه..

کاتیکیش بریاردرا فیدیه له دیله کان وه ریگریت، پیغمبر فرمووی به مامی:

{ نه ی ععباس..

فیدیه ی خۆت و، -عه قیلی کوری ابوطالب- ی برزات و، -نه و فلی کوری حارس- و، -عوتبه ی کوری عه مر- ی برای -حارس کوری فهر- ی هاویه یمانت بده، تو خاوه ن سامانیت { ...

(عەباس) ویستی که بِن فیدیه دان له دیلی ده‌ریاز بیټ، بۆیه وتی:
 {ئەئى پيغه‌مبەرى خوا، من موسلمان بووم، بەلام هۆزه‌کم بە‌نۆر هيناميان} ..
 بەلام پيغه‌مبەر ﷺ سوور بوو لەسەر ئەو‌ەى که فیدیه بدات و، بۆ ئەو بۆنە يە ئايەتى
 توردانى پيروژ هاته خوارەوه و فەرمووی:
 ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَنْ فِي أَيْدِيكُمْ مِنَ الْأَسْرَىٰ إِنَّ يَلْمِزَ اللَّهُ لِمَنْ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا يُؤْتِكُمْ خَيْرًا مِّمَّا
 أَخَذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرَ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ: ئەئى پيغه‌مبەر! تۆ بەو ديلاڤە بِلن که لەبەر دەستی
 ئیۆه‌دان، ئەگەر خودا ئاگای لیبن چاکە‌یە‌کتان لە‌دلدايە، چاکتر لە‌و‌ەى لیتان سە‌نراوه پیتان
 دە‌داتە‌وه و لیتان خۆش دە‌بێ، خودا له گوناھان دە‌بوورئ و دلۆفانە. (الأنفال/۷۰).
 بە‌مجۆره (عەباس) فیدیه‌ی لە‌بری خۆی و ئەوانە‌ی له‌گە‌لیدا بوون دا و، بە‌ره‌و مە‌ککە
 گە‌رايە‌وه ..

لە‌و‌ای ئە‌وه قورەيش عاقلمە‌ندى و چارپوونیه‌که‌يان بۆ نە‌خە‌لە‌تینرا، پاش ماوه‌یه‌ک
 سامانە‌کە‌ی کۆ‌کرده‌وه‌و شت و مە‌کە‌کە‌ی هە‌لگرت و ، خۆی گە‌يانده لای پيغه‌مبەر له‌ خە‌یبه‌ر،
 تا شوینی خۆی له‌ که‌ژاوه‌ی موسلمانان و کاروانی برواداراندا بە‌دە‌ست به‌یئت و .. بۆیه جینگای
 خۆشه‌ویستی و ریزیکى گە‌وره لای موسلمانان، بە‌تایبه‌ت که ریز و خۆشه‌ویستی پيغه‌مبە‌ریان
 بە‌رامبە‌رى دە‌بینی و گوټیان لئ‌دە‌بوو له‌بارە‌ی‌وه دە‌فە‌رموئ:
 {عەباس له‌جینگە‌ی باوکە‌ ..

جا هە‌رکە‌س نازاری (عەباس) بدات نازاری منى داوه }
 ئە‌مجا (عەباس) ئە‌وه‌یه‌کى پيروزی خستە‌وه .
 که (عبدالله‌ی کوپى عەباس)‌ى زانای ئوممە‌ت يە‌کێکە له‌و ئە‌وه پيروزانە‌ی .

* * *

له‌ رۆژى هە‌ینی چوارە‌دى مانگی رە‌جە‌بى سالى سى و دووی کۆچى خە‌لکى بە‌رزيابه‌کانى
 مە‌دینه گوټيبیستی هاوارکارێک بوون چا‌پى دە‌دا:
 {رە‌حمەتى خوا له‌و کە‌سه‌ بیټ ئاماده‌ى ناشتنى (عەباسى کوپى عبدالمطلب) دە‌بیټ} ..
 تیگە‌یشتن که (عەباس) مردووه ..
 ئە‌مجار خە‌لکێکى بئ‌شومار هاتنه‌ دەر‌وه بۆ ناشتنى بە‌جۆرئ که شارى مە‌دینه شتى
 وه‌هاى بە‌خۆزه نە‌دیوو ..

خە‌لیفە‌ی ئە‌و رۆژه (عوسمان) ؓ نوټی له‌سەر کرد و ..
 له‌ژێر خاکی (بە‌قیع)دا جە‌ستە‌ی (ئە‌بو‌لفە‌ضل) .. بە‌ چا‌وگە‌شى، له‌ نیۆ ئە‌و چاکە‌خوارانە‌دا
 که راستیان کرد له‌گە‌ل ئە‌و بە‌ئینه‌یان دا که به‌ پە‌روه‌ردگاریان دا‌بوو ئۆقرە‌ی گرت و حە‌وايە‌وه
 !!..

نہ ہو ہوا لایا
خسہ یا نگہی سے روم و وحی

راسته که زیره کی مړوځ له سهر خوی دوه سستیټ..

خاوهن توانا ریزپه پره کانیش زورچار نارېحه تی زوربان توش ده بیټ، له کاتیکدا که ده بوو

سوپاس و پټزانینیان پټ بگات..!!

هاوه لوی پایه به رز (نه بوهوره بیره) ش په کیکه له وانه..

خاوهنی به هره یه کی ریزپه پ بوو له تواناو هیزی بیریدا.

نه، هونه ری گوټراگرتن زور جاک شاره زابوو، بیریشی ناشنای هونه ری له بهرکردن و هه لگرتن بوو..

گوټی ده گرت و، تټی ده گه یشت و، له بهری ده کرد، نواتر یه ک وشه.. یان یه ک پیتی له وهی که تټی گه یشتبوو له یاد نه ده چوو، هه رچه نده ته منی دریز بباویه و، زورکاری به سهردا تټپه پ بباویه..!

له پټناوی نه ودا به هره کی شه وهی بقره خساندبوو که له زوری هی هاوه لانی زیاتر فرمووده کانی پیغمبر ﷺ له بهر بگات و، له هه مووشیان زیاتر فرمووده ریوایت بکا. کاتیک که سهرده می (فرمووده هه لټه سته کان-الوضاعین) هات که پسرپو بوون له دروکردن به دم پیغمبر هی خاوه ﷺ، نه بوهوره بیره یان کرښووه به هانه ی خویان، ریز و ناوداری شه یان له گټرانه وهی فرمووده له پیغمبر هره وه ﷺ قوستبووه وه، هانی هه فرمووده یه کیان هه لټه ستایه ده یانوت: (نه بوهوره بیره) وتی..!

خه ریک بوو به و کاره یان ناویانگی (نه بوهوره بیره) و پله و پایه یان وه ک فرمووده گټره وه یه ک له پیغمبر ﷺ ده خسته جیگه کی گومان و ژیر پرسیاره وه، گه نه و هه وله باش و ریزپه نه بوایه که گه وره چاکه کاران نه دجامیان دا و ژانی خویان کرده قوربانی و تهرخانان کرد بقره خزمه تکرښی فرمووده کانی پیغمبر هره وه و ره تکرښه وهی هه موو هه لټه ستر او زیاد کراوتیک تټیدا. نا لټرهدا (نه بوهوره بیره) له نټیو جالالوکه کی درو و ده له سکان دهر بانی بوو، که به هویوه خراپه کاران مه به ستیان بوو که له رییه وه دزه بکن بقره ناو نیسلام و دواتریش نازار و توانه که یه بدن به کولی نه ودا..!!!

ناټیستاش.. هه رکه گوټیستی و تار بیژن، یان ماموستا، یان وتار خوټینیکی هه ینی ده بین نه م ده ستوازه ناشنایه ده لټت: (عن ابي هريرة رضی الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ...).

ده لیم: کاتیک گوئیستی نه و ناوه ده بیت به و جوره، یان کاتیک که زدر پیی ده گیت و، له زدر جینگای په راوی فرموده و، ژياننامه و، فیه و، نایندا به شیوه یه کی گشتی به دی ده گیت، بزانه که به هاوه لیک ده گیت که له زدری هاوه لان زیاتر سرقالی هاوه لیتی و گوئگرتن بوو.

چونکه که نجینه ی فرموده شیریه کان و نه و رینونیه دانایانه ی که له پیغمبره وه ﷺ له بهری کرد، نمونه ی زدر که مه..

نه و، به هزی نه و به ره و، نه و که نجینه یه ی که ه هیوو، له زدری هاوه لان به توانتر بوو له گیزانه وه ی نه و ژوانه ی که پیغمبر ﷺ و هاوه لانی ﷺ تئیدا ژيان و پیی که یاندن-که ر نیمانت پته و دهرونت به پرورش بیت- به و ناسویانه ی که چاکه کانی (موحه ممه د) و هاوه لانی به خزی دی، که مانای خوین به ژيان ده به خشم و، تیکه یشتن و پتیکه یشتن به ره و لای رینونیه ده کرد.

خو که ر نه م دیرانه په رشی نه وه یان کردیت که ناشنای نه بوهوره یره ببیت و گوئیستی سه رپورده و به سه رهاتی ببیت، نه و فرموو نه وه تو و نه وه ی که ده ته ویت.. نه و په کیکه له وانه ی که شورش نیسلام هم موو نه و گورپانکاریه مه زنانه ی هینایه نارا تئیدا رهنگی دابوو یه وه.

له کرئگرتنه یه وه بق سه رکه وړه.

له ونیوو یه کی نیو جه نجالی، بق ناودار و پیشه وا..!!

له که سیتی کرپوش بهری به رده م به رنیکي داتاشراو، بق برواداریک به خودای تاک و ته نه ای خاوه ن ده ستالات..

نه وه تا خویشی ده نویت و ده لیت:

{به به تیوی گوره بووم و، به نه داری کرچم کرد و.. کرئگرتنه ی (بوسره ی کچی غه زوان)

بووم به نانه سکی..!!

له کاتی دابه زیناندا خزه تم ده کردن و، له کاتی سوارپوونی و لاخه کانیا ن بوم ده گرتن..

نیستاش نه وه تام خودا ژنی پښ به خشیوم و، سوپاسی خوا ده که م که نایینی کرپوته

پالپشت و، نه بوهوره یره شی کرپوته پیشه وا}..!!

* * *

له سالی هوتی کرچیدا له کاتیکدا که پیغمبر ﷺ له خه بهر بوو، هاته خزه تمی

پیغمبره و به ویستی خزی و په رشیبه وه موسلمان بوو.

له و ساته‌وه‌ی که پێغه‌مبەری بینی و په‌یمانێ پێدا هه‌رگیز لێی جودا نه‌ده‌بوویه‌وه له‌کاتی خه‌وتندا نه‌بیئت..
به‌م جۆره‌ ئه‌و چوار ساله‌ بۆخۆی ته‌مه‌نێک بوو.. ته‌مه‌نێکی فرلوان و زۆرو، پر له‌ گوفتار و کردار و گۆیگرته‌ی چاک بوو..

* * *

ئه‌بوهوره‌یره‌ به‌هۆی فیتره‌تی راستی خۆیه‌وه‌ ئه‌و رۆله‌ گه‌وره‌یه‌ی خۆی بۆ ده‌رکه‌وت که ده‌توانیئت بۆ خه‌زمه‌تکردنی ئایینی پیرۆزی ئیسلام ته‌نجامی بدات..
پاله‌وانانی جه‌نگ له‌نێو هاوه‌لانداندا زۆرن..
فوقه‌ما و بانگخوازان و مامۆستایان زۆرن..
به‌لام زینگی و کۆمه‌له‌که‌ نووسین و نووسه‌ری تێدا نه‌بوو.
له‌و سه‌رده‌مانه‌دا، هه‌موو گه‌وه‌ی ئاده‌میزاد، نه‌ک به‌ ته‌نها عه‌ره‌ب، گه‌رنگیان به‌ نووسین نه‌ده‌دا و، نووسین له‌ نیشانه‌کانی پێشکه‌وتنی هه‌یج کۆمه‌لگایه‌ک نه‌بوو.
بگه‌ ئه‌وروپاش به‌هه‌مان شێوه‌ بوو تا چه‌ند چه‌رخێکی له‌مه‌وبه‌ر.
زۆریه‌ی پادشانه‌شینه‌کانیشیان، له‌سه‌روی هه‌موویانه‌وه‌ (شارلمان) نه‌خوێنده‌وار بوون، خوێندنه‌وه‌و نووسین ئاشنا نه‌بوون، له‌ هه‌مان کاتدا خاوه‌نی زیره‌کی و توانایه‌کی چاک بوون..

* * *

ده‌گه‌رینه‌وه‌ بۆ قسه‌کانی خۆمان، تا ببینین که ئه‌بو هوره‌یره‌ به‌هۆی فیتره‌تیه‌وه‌ پێداویستی ئه‌و کۆمه‌لگا نوییه‌ی که ئیسلام بوونیاتی ده‌نیئت درک پێ ده‌کات بۆ که‌سانێک که له‌په‌ور و داب و نه‌ریته‌کانی بپارێزێت، له‌و رۆژانه‌دا ژماره‌یه‌کی که‌می هاوه‌لان هه‌بوو ده‌یانزانی بنووسن، پاشان هه‌ندیکیان ده‌رفه‌تی ئه‌وه‌یان نه‌بوو که پێغه‌مبەر هه‌رچی فه‌رموو تۆماری بکه‌ن..

ئه‌بوهوره‌یره‌ش خوێنده‌وار نه‌بوو، به‌لکه‌ له‌به‌رکار بوو، خاوه‌نی ئه‌و ده‌رفه‌ته‌ش بوو، یان خۆی یه‌کلاکردبووه‌وه‌ بۆ ئه‌و مه‌به‌سته‌ی، چونکه‌ خاوه‌نی زه‌وی و زاریک نه‌بوو تا بچێنیئت و بازرگانیشی نه‌بوو تا به‌هوایدا بچێت!!

ئه‌و کاتێ خۆی بینی ئه‌وه‌نگ موسلمان بوو، سووریو له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی که قه‌ره‌بووی ئه‌وه‌ بکاته‌وه‌ که له‌ده‌ستی چوه‌، ته‌مه‌ش به‌وه‌ی که شوێن پێی پێغه‌مبەر ﷺ هه‌لبگرێت و بچێته‌ کۆپ و دانیشته‌کانیه‌وه‌..

پاشان ناشنای ئه و بهره په ی خوی بوو که خوی گوره پی به خشی بوو، که ئه ویش پیری فراوانی به میزی بوو، که به موی نرای پښه مبهړه و ﷺ به وهی که خوی گوره پیروزی بکات بۆ خاوه نی پرشنگار و فراوانتر و به میزتر بوو. جا ئیدی بۆ نه بیته یه کیک له وانهی که له بهرکردنی ئه و که لتوره له ئه ستویان بگرن و بۆ نه وه کانی داهاتوی بگوازنه وه...؟؟
به ئی.. ئه مه رۆلی ئه وه که بهره کانی سازی کردبوو بۆ نه جامدانی و، له سهری پیویست بوو که به یی ته به لی پیی هه ستیت..

* * *

ئه بوهره یه له و که سانه نه بوو که ده یاننوسی، به لام ههروه ک باسمان کرد زۆر زوو شتی له بهر ده کرد و میشکی به میز بوو.
نه خاکیکی هه بوو تیدا بچینیت و نه بازرگانیه ک سه رقالی بکات، پاشان له گشت و دانیشته کاند له پښه مبهړ دانه ده پرا..

به مجوره خوی و وردبینی میشکی ساز کردبوو بۆ له بهرکردنی فرموده و رینوینییه کانی پښه مبهړی خوا ﷺ..

کاتی که پښه مبهړیش ﷺ که پاره وه لای په روه رگاری بالاده ست، ئه بوهره یه دهستی دایه گیرانه وهی فرموده و، ساز کردنی، به جۆر که هندی که له هاوه لان سه ریان سوږده ما: ئه م هه مو فرموده ی له کوئی بوو، که ی بیستی و تیی گه یشت..

ئه بوهره یه ش رۆشنایی خسته سهر ئه و دیارده یه، وه که ئه وهی بهرامبه ر ئه و گومان و دوو دیانه ی که بۆ هندی که له هاوه لان دروست بوو بهرگری له خوی بکات، وتی:

{ئیه ده لئین زۆر له بهر ی پښه مبهړه و ﷺ قسه ده کات و ده لئین: ئه و موهاجیرانه ی که بهر له و موسلمان بوون ئه و فرمودانه باس ناکن..؟؟}

هاوه لانی موهاجیرم کاروباری نیو بازرا سه رقالی کردبوون و، هاوه لانی ئه نصاریش به موی زهوی و زاریانه وه سه رقالی بوون..

منیش پیاویکی نه دار بووم و، زۆر له کۆر و دانیشته کانی پښه مبهړی خوا دا نامه ده بووم، کاتی که ئه وان له وئی نه بوون من له وئی بووم و، ئه وهی ئه وان له یادیان بکردیایه من له یادم ده ما..

پښه مبهړیش ﷺ رۆژیکیان باسی کرد بۆمان و فرمودی: کئی عه باکه ی راده خات تا له قسه کانم ده به وه، پاشان بیدانه وه به خۆیدا و هیچی له یاد نه چیت له وهی که له منی بیستوه..! ئه مجا عه باکه ی منی راخست و قسه ی بۆ کردن، پاشان دامه وه به خۆمدا، سویند به خوا هیچم له یاد نه چوو له وهی که گویم لئی بوو..

سویند ده خرم به خوا، نه گهر له بهر نه و نایه ته ی قورثانی پیروز نه یوایه، هر گیز باسی هیچ شتی کم یو نه ده کردن، که نه ویش ﴿إِنَّ الْإِنِّ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْآيَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ﴾: نه و که سانه ی، نه و شتانه ی له و کتیبه دا هه یه و یو شاره زایی مرقفه، له پاش نه وه ی ناریدمانه ته خواره وه، له خه لکی ده شاره وه، خودا و هه موو نه فرینکاران نه فرینی لعه ده کن. ﴿البقرة/۱۵۹﴾
 نه بوهوره بیره به م جوړه راهی نه یینی پیشکه وتنی خوی ده کات له زور گپړانه وه ی فرموده له پښتمبه ری خودلوه ﷺ.

نه و، -یه کم- له که سانی دیکه زیاتر دهستی به تال بووه یو هاره لیتی کردنی پښتمبه ر. پاشان خاوه نی میشتکی به هیز بوو، که پښتمبه ر زیاتر به ره که تداری کرد و به هیز تر بوو.

نوی نه وه به هوی چه زیپکرنی وه فرموده ناگپړته وه، به لکو به هوی نه وه ی که بلاو کړنه وه ی نه و فرمودانه به رپر سیاریتی نایینه که ی و زیانیه تی، نه گینا حق و چاکه ی نه نه درکاند و، نه وکاته ش که مته رخه م بوو، پاداشتی که مته رخه م کانش چاوه پنی ده کرد. له پیتاری نه ودا فرموده ی و ره ده گرت و ده یگپړایه وه، هیچ شتی نه ده بووه رنگر و هیچ کرسپیکي له رندا نه بوو یو فرموده گپړانه وه.. هه تا رنژنکیان نه میری به واداران (عومر) پتی وت:

{ یا نه و هه تا واز له گپړانه وه ی فرموده ی خوا ده هینیت، یان نه و هه تا نورت ده خه م وه یو خاکی (ده وس) } ..

مه بهستی خاکی هوز و که س و کاره که ی بوو.

نه م ری لگرتنه ی نه میری باوه پداران تقمات نه بوو یو نه بوهوره بیره، به لکو نه وه پالپشتی تیروانینی که بوو که (عومر) بونیاتی ده نا و نوویاتی ده کرده وه، که نه ویش بریتی بوو له: له سر موسلمانان پیویسته له و سرده مه دا به تاییه ت که جگه له قورثان هیچ شتی دیکه نه خویننه وه، له بهر نه که ن، هه تا قورثان له دل و دهر وون و عه قلیاندا داده م ززیت و ده چه سپیت ..

چونکه قورثان په لوی نیسلامه و، ده ستور و، فره نه گیه تی، زور قسه کړنیش دهر یاره ی پښتمبه ری خوا ﷺ، به تاییه ت له و سالانه ی پاش وه فاتکرنیدیا که قورثانی تیدا کرده کرایه وه نوودلیه کی نروست کړدبوو که هیچ پیویستی نه ده کرد و بی سوود بوو.

له بهر نه وه (عومر) ده بیوت:

{ به قورثانه وه سه رقال بن، چونکه قورثان فرمایشتی خودایه }.

هروه ها ده بیوت:

{ که متر فرموده له پښتمبه ری خواوه بگپړنه وه، نه وانه نه بیوت که کاری پیده کړیت }.

کاتیک (نه بوموسای نه شعری) یشی نارد بۆ عیراق، پنی وت:

{تو دهجیت بۆ لای که ساتیک که مزگوتیان ههیه وه که پورهی ههنگ به قورئانه وه
سهرقان، جا وازیان لی بیته به وهی که پیوهی سهرقان و، سهرقالیان مه که به فرموده وه،
له وه شدا من هاویه شتم} ..

قورئانیش به شیوه یه کی زۆر زامن کۆکرایه وه، بئنه وهی شتی دیکه ی تی بکه ویت که تئیدا
نه بویت ..

به لام فرموده کان (عومه) ناتوانیت زهمانه ی شه وه بکات که زیاده یان ساخته ی تیدا
نه کړیت، یان بکړته هۆکاریک بۆ دزۆکردن به دهم پیغمبری خواره ﷺ و لیدانی ئیسلام ..
ئهبوره ویره ش ریزی تپوانینه که ی (عومه ی) ده گرت، به لام له هه مان کاتدا متمانه ی
به خۆی و ده ست پاکی خۆی هه بو، نه یده ویست که ئه وه فرموده و زانیاریانه نه درکینیت که
له و پڕویه دایه شارینه وه یان تاوان و تیاچوون بیت.

به م جۆره .. هه یج ده رفه تیکی نه ده دۆزیوه بۆ خستنه پڕوی شه وهی له سنگیدایه له
فرموده که بیستویه تی و تپی که یشته وه جگه له گێرانه وه و باسکردنی ..

* * *

له گه له شه شدا هۆکاریکی گزنگ هه بو، که رۆژیکی گه وهی هه بو له وروژاندنی
ناپه حته ی بۆ ئهبوره ویره، به هۆی زۆر گێرانه وه و باسکردنی فرموده کانیه وه .
چونکه له و رۆژگاره دا فرموده ناسیکی دیکه هه بو که فرموده ی له
پیغمبره وه ﷺ ده گێراییه وه و زیاده پره ی تیدا ده کرد و، موسلمانانیش له هاوه لان دلتیا
نه بوون له زۆری فرموده گێرانه وه ی، که شه ویش (که عیبه ئه حبار) بوو که پێشتر جوله که بوو
پاشان موسلمان بوو.

* * *

رۆژتکیان (مه روانی کپه ی هه که م) ویستی توانای له به رکردنی ئهبوره ویره تا قی بکانه وه،
بانگی کرد بۆ لای خۆی، داینیشاند و داوای لیکرد که فرموده ی له پیغمبره ی خواره ﷺ بۆ
بگێرته وه، له کاتیکدا که نووسه رانی خۆی له پشتی په رده وه دانابوو، فرمانی پێ کردبوون
که ئهبوره ویره هه رچی وت بینوسن.

پاش تپه پڕیونی سالتیک، مه روان جاریکی دیکه بانگی کرده وه، ئه وه فرمودانه ی لی
پرسیاره که نووسه ره که ی تۆماری کردبوو، ئهبوره ویره ش یه ک وشه ی له یاد نه چوووو!!
جا له باره ی خۆیه وه ده یوت:

{هیچ کام له هاوه لانی پیغه مبهري خوا له من زیاتر فرموده دی له پیغه مبهري خواوه نه گټه پراوه ته وه، جگه له (عبداللهی کوپي عمري کوپي عاص)، چونکه ئه و دهینوو سیه وه، من نه مده نووسی} ...

نیماسی (شافعی) یش-رحمه تی خوی لئ بیت- له یاره یه وه ده لیت:

{ئبوهوره ییره له هه مو فرموده گټه وه کانی سه رده می خوی زیاتری له بهر کردوه} ..

(بوخاری) یش-رحمه تی خوی لئ بیت- ده لیت:

{هه شت سه د یان زیاتر له هاوه لانی و شوینکه وتوان و زانست خوازان له ئبوهوره ییره وه فرموده یان گټه پراوه ته وه} .

به م جوزه ئبوهوره ییره قوتابخانه یه کی گه وره بوو که مانه وه و جاویدانی بۆ نووسرا..

ئبوهوره ییره ﷺ له خوا په رسته به رده وامه کان بوو، به سه ره له گه ل ژن و کچه که پیدا هه موو شه و شه ونووژیان ده کرد و.. ئه و سییه کی هه لده ستا و ژنه که یشی سه ئه کی و کچه که شی سییه کی هه لده ستا.. به مجوزه هه ر سه عاتیکی شه و تپه پریایه مالی ئبوهوره ییره په رستش و یادی خودا و نوژیی تیدا نه انجام ده درا!!

له پیناوی ته نها سه رقائ بوونیشی بۆ هاوه لیتی پیغه مبهري ﷺ به راده یه ک ناره حه تی و برسیتی چه شت که که سی دیکه وه ک ئه وی لئ نه هات بیت..

ئه وه تا خوی بۆمان باس ده کات: که چۆن برسیتی ریخۆله کانی ده هینا ژان، نه مچا به ردی ده به سته وه به سکپه وه و ده سته ده گرت به جه رگپه وه، له مزگه وتدا ده که وت و ده بواریه وه هه تا هه ندیک له هاوه لانی وایان گومان ده برد که فن (صرع) ی له گه لدا یه، ئه و فن گرتوو نه بوو..!

کاتی که موسلمان بوو هیچ گپه و گرتی کی ژبانی نه مابوو که نیکه رانی بکات و به لایه وه گرتگ بیت جگه له یه ک گرفت نه بیت که به هۆیه وه خه و نه ده چوه چاوی..

ئه و گرفته ش دایکی بوو چونکه له و کاته دا ناماده نه بوو موسلمان بیت..

ته نها هینده نا، به لکو نازاری کوپه که ی ده دا و ناوی پیغه مبهري خودای به خراب ده هینا لای..

رۆژیکیان ئبوهوره ییره گوتی لیبوو قسه ی ناخۆشی به پیغه مبهري خوا ﷺ ده وت، به

گریان و دلته نگپه وه له لای هه ستا و، به ره و مزگه وتی پیغه مبهري رویشت..

ده با گوتی بۆ خوی رادیرین پاشماوه ی هه واله که مان بۆ باس بکات:

{... جا هاتم بۆ لای پیغه مبهري خوا به گریانه وه و، وتم: ئه ی پیغه مبهري خوا، دایکی

ئبوهوره ییره م بانگ کرد بۆ لای ئیسلام، به لام رازی نه بو و، نه مپۆش بانگم کرده وه به لام

قسه ی ناخۆشی به رانبه ر تۆ کرد، داوا له خوا بکه که ریتنوینی دایکی ئبوهوره ییره بکات بۆ لای

ئیسلام..

پیغمبري خواﷺ فرموي: خودايا رښویني دايكي نه بوهوره يره بکه..
 نه مچا چومو دهره وه و به خیرایي رښوینم تا مزده ي پارانه وه که ي پیغمبري خوداي
 بده من، کاتيک که يشتمه دهرگا که بينيم داخراوه گويم له خوږه خوږي ټاوبو، بانگي ليکرم:
 نه ي نه بوهوره يره له جيگای خوټ بوسته..

پاشان جله کاني له بهر کړد و سه پوښه که ي دا به سه ريډا و هاته دهره وه و تي: اشهد ان
 لا اله الا الله، و اشهد ان محمداً رسول الله.

نه مچا که پامه وه بڼ لای پیغمبري خواﷺ له خوښيانا ده گريام، هره وه چوڼ پيشتر
 به هډي دلته نگيه وه ده گريام، وتم: مزده ت ليږبي نه ي پیغمبري خوا، خواي گوره
 پارانه وه که ي گيراکريت..

خواي گوره هيدا يه تي دايكي نه بوهوره يره ي دا بڼ لای نيسلام..
 پاشان وتم: نه ي پیغمبري خوا! داوا بکه له خوا که من و دايکم لای بپواداران
 خوښه ويست بکات..

پیغمبري ش فرموي: خودايا تم بهنده بچوگت و دايكي لای هموو ژن و پياوړي
 بپوادار خوښه ويست بکه { ..

* * *

نه بوهوره يره به خوابه رستي و، مواهيدي ژيا و.. له هيچ غزا و، گوږپايه ليه ک
 نوانه ده که وت.

له کاتي خه لافه تي (عومري کوږي خطاب) داﷺ کړيه والي به حره ين.

(عومر) يش وه که ده زانين له ليږسينه وه ي واليه کانيدا زږد توند بوو، گه ر په کيکيان
 بکړدا يه ته والي و له و کاته دا خاوه ني دوو پوښاک بوايه، نه وا ده بوو که نه و رږه ي ده ستي له
 والييتي هله ده گرت له نونيدا ته نها دوو پوښاکه که ي ه بوايه و.. چاکتريش که وازي ليږديني تي
 ته نها پوښاکيکي ه بپيټ..!!

به لوم گه، که وازي له والييتي ده ميټا نيشانه ي ده وله مهندي پيوه دياربوايه، نه وه له و
 کاته دا له ده ست ليږپيچينه وه ي (عومر) دهر باز نه ده بوو، هه رچنده سه رچاوه ي
 ده وله مهندي که ي شي حه لال وړي پيډراو بيت!

نونيا يه کي ديکه.. (عومر) پري کړد بوو له جواني و موعجزه..!!

کاتيک يش نه بوهوره يره بوو به والي به حره ين ههندي مالي کړکړده وه، له سه رچاوه ي

حه لاله وه، (عومر) به وه ي زاني و بانگي کړد بڼ مه دينه..

با ليگه رښي نه بوهوره يره باسي نه و گفتوگور خيږايه مان بڼ بکات که له نيونياندا روويډا:

{عومەر پښی وتم:

ئهی دورمینی خودا و، دورمینی کتیبه که ی، دزیت له مالی خودا کردوه...؟؟
 وتم: من نه دورمینی خودام و، نه دورمینی کتیبه که ی،... به لام دورمینی هر که سم که
 دزایه تیان بکات..

منیش له و که سانه نیم دزی له مالی خوا بگم..!

وتی: ئهی له کوی ده هه زارت کۆ کردوه...؟؟

وتم: ئه سپم هه بوو زاونی کرد و، له گه ل به خششی یه که له دوا ی یه کی مانگانه..

عومەر وتی: ده ی بیبه خشه به (بهیتولمال) ی موسلمانان {...!!

ئهمجا ئه بوهوره یه سامانه که ی دا به (عومەر) و پاشان دهستی بهرز کرده وه بق ئاسمان و

وتی: {خودایه له ئه میری باوه پداران خوش بیه {...}

پاش ماوه یه که (عومەر) ئه بوهوره یه ی بانگ کرد و داوا ی لی کرد سه ره له نوئی بیکاته والی،

ئه ویش ره تی کرده وه و داوا ی لی بردنی کرد و رازی نه بوو.

عومەر پښی وت: بوچی؟؟

ئه بوهوره یه وتی:

هه تا سوکایه تی به ناموسم نه کریت و، سامانم بپریت و له پشتم بدریت..

پاشان وتی:

ده شترسم به بی زانین دادوهی بگم.

و به بی له سه رخویی قسه بگم..

* * *

رۆژنکیان زۆر تامه زۆری گه پانه وه بق لای خودا بوو..

له کاتی که ئه وانه ی هاتبوونه سهردانی داوا ی چاکبوونه وه بیان له نه خوشیه که ی بق ده کرد،

ئو له خودا ده پاپایه وه و دووباره ی ده کرده وه و ده بیوت:

{خودایه من چه زم له دیدارته، ده تۆش چه ز به دیدارم بگه {..

سالی په نجا و نۆی کۆچی له ته منی هه فتا و ههشت سالی کۆچی نوایی کرد..

له نۆی ئارامگرتوه چاکه کاره کانی (به قیبع) دا لاشه ی سپار دراوی چی که یه کی پیروزی گرت...

له کاتی که ئه وانه ی له گه ل چه تازه که یدا هاتبوون له گه پانه وه دا بوون، زۆر له و

فه رمودانه بیان دهوت که له پیغه مبه ر خودا وه له به ری کردبوو بۆیان.

له وانه یه یه کیک له تازه موسلمان بووه کانیش سه ری لار کرد بیته وه بق لای هاو پیکه ی و لئی

بپرسیت:

- بۆچی ئەم گەوره کۆچ کردوو مان نازناوی (ئەبوهوریره) ی لێنرا..؟؟

جا هاوڕێکە ی که شارەزای ئەو یه وه لای دەداتەو:

- له سەردەمی ئەفامیدا ناوی (عەبدلشەمس) بوو، که موسلمان بوو پیغمبەر ناوی تا (عبدالرحمن).. جا نۆز بە سۆز بوو بەرانبەر گیانلە بەران و، پشیلە یەکی هەبوو، نانی پێدەدا و، هەلێ دەگرت و، خاوینی دەکردەو، شوینی بۆ دەکردەو.. وهك سێبەر هەمیشە له گەلیدا بوو..

بەمجۆرە بانککرا: ئەبوهوریره (باوکی پشیلە).. رهزای خودای لێبیت و رازی بکات.

* * *

به پائی کوری مالیات
خود و بهمه

نو دوو کهسهی که بڼ خودا ژيان و، په پيمانیکيان دا به پښتمبري خودا ﷺ که له گڼ
تڼپه پړوونی رڼگاردا که شهی کرد و بوژایه وه.

په کڼکيان (نه نه سی کوپی مالیک) خزمه تکاری پښتمبري خوا ﷺ بو.

(نوم سوله یم) ی دایکی له تمه نی بیست سالیدا هینا په خزمه ت پښتمبري خودا وتی:

{ نهی پښتمبري خودا.. }

نه مه (نه نه سی) خزمه تکارته، خزمه ت بکات، لای خوا بڼی پاپړه وه..

جا پښتمبر نيوچوانی ماچ کرد و دوعایه کی بڼ کرد که تمه نی دريڅی به چاکه و پیروڅی

به سر برد..

پښتمبر بڼی پاپړه وه و فهرمووی:

{ خودایا سامان و، کوپی نڅی بده ری و، بهر که تداري بکه بڼی و، بیخه ر

به هه شته وه.. }

نه ما نه ود و نڅ سال ژیا و، کوپ و کوپه زای نڅی پډرا، هه روه ما خوا له نڅ و نڅی

باخیکی فراوانی دلږیڼی پڼ به خشی بوو، که له سالیگدا دوچار سیوی ده گرت..!!

* * *

نوو مهین برایشیان (به رانی کوپی مالیک) بو..

ژيانی مه زنی گيان له سرده ستانه ی خوی به سر برد و، دروشمی:

{ خودا و، به هه شت.. }

هه رکه سیك له کاتی شه پکردنی له پڼناوی خودا بیبینیا په، سر سوپه پڼه ریه کی به دی

ده کرد له سر روی سر سوپه مانه وه بو..

چونکه (به راه) له و که سانه نه بوو که له کاتی شه پکردنی به شمشیره کی له نڅی

بی باوه پان به دوی سرکه وتندا ویل بوون، با له و کاته خدا سرکه وتن با شترین نامانج بوویت..

به لکو شو و عودالی شهید بوون بو..

هه موو نومیدی نه وه بوو که به شهیدی بمریت و، له سر خاکی به رز له جهنگه کانی حه ق و

نیسلامدا به لڼنه کی به جڼی به پڼیت.

له پڼناوی نه وه خدا له هیچ مهیدان و غه زایه ک دوانه که وت..

رڼو کڼکيان براکانی چونه سر دانی، روخساری خویندنه وه و پاشان وتی:

{ پڼده چیت که له وه بترسن له سر نوینگه که م بمرم.. }

نا سویند به خوا، په روهر دگارم بی به شم ناکات له شهیدي) ...!!
 گومانه که پشی راست دهرچوو تینیدا و، (بهراء) له سره جینگاکه ی نهمرد، به لکو له په کینک له
 جوانترین جهنگه کانی نیسلامدا به شهیدي گیانی سپارد...!!

* * *

پالوانیتي (بهراء) له رښي (یهمامه) دا هر له خږي دهات... شیاو بڼ پالوانیک که
 (عومری کوږی خطاب) راپده سپارد که هرگیز نه کړیته سرکرده، چونکه جه سوږی و
 چاونه ترسی و، پاکړینی به دواي مردندا... هه موو ثمانه له جهنگاه رانی دیکه ی ژیر سایه ی
 سرکرده ایته یه که ی تووشی مه ترسیه ک ده کرد که له تیاچوون دهچوو...!!

(بهراء) له رښي (یهمامه) دا راوه ستا و، سوپای موسلمانان به سرکرده ایته ی (خالید)
 تاماده بوو بڼ روویه پوو بوونه و، وه ستا چاوه پښی نو چرکه ساتانه ی ده کرد که به سستی وه ک
 چند سالیک بیت دهگوزه را، بهر له وه ی سرکرده فه رمان بکات به شالو بردن..
 هردوو چاوی تیز ی به خیرایی و زرنگی دهگتپا به سر هه موو گډپه پانی جهنگه که دا، وه ک
 نه وه ی به دواي چاکترین جیگادا ویل بن بڼ مردنی پالوانه که...!!
 به لڼ، جگه له و مه به سته هیچ شتیکی دیکه له هه موو نونیا دا سرقالی نه کړدبو..

بڼ باوه پانی بانگه شه کاری تاریکی و ناږه وایی به شمشیره بره په که ی زږیان لیده که وت..
 تا دواتر و له کږتایی شه په که دا به ده سستی بڼ باوه پڼک لیدنیکي بهر که وت، که به هویوه
 جه سستی که وت سر زهوی، له کاتیکدا گیانی به ره و لای کږمه لی پایه به رز له زه ماوه ندی
 شهیدان و، جه ژنی پیروزیوه کاندرا رڼگای دهگرت بهر...!!

* * *

خالید هاواری کرد: الله اکبر، جا ریزه توکمه کان به ره و لای قه دهره کانیان که وتنه ری و، له
 گه لیشیاندا (بهراء ی کوږی مالیک) شهیدای مردن به پڼی که وت..
 رویش و به شمشیره که ی دروینه ی شوینکه وتوانی موسه یلمه ی دروژنی ده کرد و،
 نه وانیش وه که لای پایز له ژیر توندی ده سته لاتیدا هه لده وه رین..
 له شکر ی (موسه یلمه) بڼ هیز و که م نه بوو.. به لکو مه ترسیدارترین سوپای هه موو
 هه لگه ږاوه کان بوو..

به زږی ژماره و چه ک و تفاق ی و به شه پکړینی جهنگاه ره کانی، مه ترسیه ک بوو له سه روی
 هه موو مه ترسیه کانه وه..

به بهرگریه کی نهوپه ی توند وه لای هیرشی موسلمانان کانیان دایوه هه تا له وه دابوو که
 چله وی سرکه وتن بگرنه ده ست و بهرگریکردنه که یان بگډپت بڼ هیرش بردن..

نا لیره دا ترسېک که وته ریزی موسلمانان کانه وه، سرکرده و وتاریژده کانیان ده چوونه سر پشتی نه سپه کانیان و وشه ی دامه زواویان ناراسته ده کرد و، واده و به لئینی خودایان ده هیتیا یوه یاد..

(به رانی کوری مالیک) یش ده نگی بلند و خورش بوو..

(خالیدی) سرکرده بانگی کرد و پیی وت: قسه بکه ئه ی (به راه)..

جا (به راه) به چهند وشه یه ک هاواری کرد، که له سوپاسگوزاری و، جوانی و، به هیتیدا بیژینه بوو..

نه ویش نه وه بوو:

{ ئه ی خه لگی مه دینه ..

نه مرق مه دینه تان نه ..

به لکو خودا و، به هه شتتان هه یه { ..

چهند وشه یه ک که گیانی بیژره که ی و پیشینی خاسیه ته کانی ده خاته روو.

به لئ..

نه وه خودا و، به هه شتتان هه یه !!

ئا له و پتیه گه یه دا، ناکریت خه یالات بق لای هپج شتیکی دیکه بپوات..

ته نانه ت شاری مه دینه ی پایته ختی نیسلام و، نه و ولاتی که مال و خاوو خیزان و مندالی

خویان تییدا به جی هیشته وه، ناییت بیری له بکه نه وه، چونکه نه گه ر نه مرق شکست به پینن، نه وا

مه دینه یان نیدی هه رگیز ناییت..

وشه کانی (به راه) رویشتن وه ک.. وه ک چی..؟

هه ر ویکچوو اندنیک بقی سته مه له حه قیقه تی شوینه وار و کاریگه ریه که ی..

با بلئین: وشه کانی (به راه) رویشتن و به س..

کاتیکی که می به سه ردا تپیه پی شه په که گه پایه وه سه ر نؤخی سه ره تایی..

موسلمانان کان به ره و پپشه وه ده چوون و، سه رکه وتنیکی ته ولویان پیتی خویان دابوو..

بی باوه په کانیش به شکستیکی بیژاره وه ده که وتن..

(به راه) یش له ویدا له که ل براکانیدا به نالاکی (موحه مه د) وه ﷺ به ره و واده ی مه زنی

ده رویشتن..

بی باوه ران به راگردن به ره و دواوه گه رانه وه، چوونه نیو باخچه یه که وه خویان تییدا په نا

دا..

شه په که یش به خوینی موسلمانان سارد بووه وه، وا دیاریوو که به م فرت و فیله ی

شوینکه وتوانی موسه یله مه و سوپاکی په نایان بق بردوو ده کریت چاره نووسی شه په که

بگوردریت..

تا لیره دا (براء) چوپیه سر گردنکی بهرز و هاواری کرد:
 {نه ی کومه لی موسلمانان..}

هه لمبگرن و فریم دن به سه ریاندا له باخچه که دا..

نه ی پیتم نوتن که به دوا ی سرکه و تندنا ناگه پیت به لکو عه ودالی شه هید بوونه...!!

له م نه خشه یه شدا باشترین کوتای بی ژیانی و، چاکترین وینه ی مردنی بی خوی
 هه لبرابوو...!!

چونکه نه و کاتیک ده خرپته ناو باخچه که وه، ده روزه که له موسلمانان ده کاتوه، له هه مان
 کاتدا شمشیری بی باوه په کان لاشه ی هه لاهه لا ده کن، له و کاته شدا ده رگاکانی به هه شت خوی
 ده پازینیته وه و الا ده بیت بی پیشوازی زاویه کی نوی و، سه ریه زنی دیکه...!!

* * *

(براء) چاره پشی نه کرد تا خه لکه که هه لیبگرن و بیخه نه ناو باخچه که وه، چوپیه سر
 دیواره که ی و، خوی خسته نیو باخچه که و ده روزه که ی کرده وه، نه مجا سوپای نیسلام تیکی
 شکاند.

به لام خونه که ی (براء) نه هاته دی، نه شمشیری بی باوه پان له ناوی برد، نه نه و
 تیا چوپونه پشی بی بوو که خوی به ته مای بوو..

(نه بو به کیش ﷺ راستی وتوو له باره یه وه:

{سوور بوو له سر مردن.. ژیانی بی به خشر!}...!!

راسته که جهسته ی نه م پاله وانه له و کاتدا زیاد له هه شتا لیدانی شمشیری بی باوه په کانی
 بهرکه و تبوو، هه شتا برین زیاتری تن که و تبوو، هه تا مانگیکی ته واو دوا ی شه په که یش،
 (خالیدی کوپی وه لید) خوی سه په رشتی چاره سه رکردنی ده کرد..

راسته هه موو نه و شمشیرانه ی که بهری که وتوو نامانج و خوزگه ی نه وی نه مینا دی..

به لام نه وهش (براء) تووشی ناومید بوون ناکات.. سبهین شپنکی دیکه رووده دات و،
 جهنگ و شه پی دیکه ی به دوا دا دیت..

پیغمبر ی خوا ﷺ پیشبینی نه وه ی بی کردبوو که پاران وه ی لای خوا گپرایه..

جا نه وه ی له سه ریه تی تنها نه وه یه له په روه رگاری بیارپته وه هه رده م که شه هیدی بی
 به خشیت، پاشان له سه ری پیویسته په له نه کات، چونکه هه موو نا کامیک واده ی خوی
 هه یه...!!

هه موو برینه کانی رژئی (به مامه ی) (براء) ساپیژ ده بین..

ئەجا لەگەڵ سوپای موسلماناندا بەرپێدەکهوێت، که بەرەو لەناوپردنی هیزی تاریکی دەچوون.. ئا لەوێدا نوو ئیمبراتۆریه‌تی پان و بەرینی تیا به، رۆم و فارس، به سوپا دەستدرژی‌کاره‌کانیان ولاتی خودایان داگیر کردبوو، خه‌لکه‌که‌یان ده‌کرده‌ کزیله..

(به‌راء) به شمشیره‌که‌ی لێی دهدا و، له جینگه‌ی هه‌ر لێدانیکه‌شی دیوارێکی بلند له بونیاتنانی جیهانیکی نوێ داده‌مه‌زرا که له ژێر سایه‌ی ئالای نیسلادا خێرا وه‌ک رۆژی رووناک گه‌شه‌ی ده‌کرد..

* * *

له یه‌کێک له شه‌په‌کانی عێراقدا، فارسه‌کان له شه‌په‌کردنیاندا په‌نایان برده‌ به‌ر درندایه‌تیه‌کی زۆر خراپ که له توانایاندا بوو..

قولاپی چه‌سپ کراو به زنجیر و سوورکراو به ناگریان به‌کاره‌ینا و، له قه‌لاکانیان ده‌یانهاوێشت، به‌ر هه‌ر که‌س بکه‌وتایه‌ له‌و موسلمانانه‌ی که نه‌یانده‌توانی خۆی ئی‌ دور بخه‌نوه‌ لێی گیرده‌بوو هه‌لیان ده‌کێشا..

(به‌راء) و برا مه‌زنه‌که‌یشی (ئه‌نه‌سی کوپی مالیک) له‌گه‌ڵ ده‌سته‌یه‌ک له موسلمانه‌کاندا کاری یه‌کێک له‌و قه‌لایانه‌یان پێ سپێدرابوو..

به‌لێ له‌ناکاو یه‌کێک له‌و قولابانه‌ به‌ریوه‌وه‌ و، له (ئه‌نه‌س) گیر بوو، ئه‌نه‌س له‌به‌ر گه‌رمی نه‌یتوانی زنجیره‌که‌ بگری‌ت تا خۆی ئی‌ ده‌ریاز بکا..

(به‌راء) چاوی به‌و دیمه‌نه‌ که‌وت و.. خێرا به‌رەو لای براکه‌ی هات که زنجیره‌ سووره‌وه‌بووه‌که‌ به‌رەو سه‌ر دیواری قه‌لاکه‌ به‌رزی ده‌کرده‌وه‌و.. به‌ ده‌ستی زنجیره‌که‌ی گرت و به‌وپه‌ڕی توانایه‌وه‌ ده‌ستی دایه‌ و خه‌ریکی بوو هه‌تا کردیه‌وه‌ و پچراندی و ئه‌نه‌س رزگاری بوو، (به‌راء) و ئه‌وانه‌ی له‌گه‌ڵ ئیدابوون سه‌رنجیگی ده‌ستیان دا له‌جینگه‌ی خۆیدا نه‌مابوو..!!

هه‌موو گۆشته‌که‌ی توابوووه‌وه‌، تنها په‌یکه‌ری ئێسکه‌که‌ی به‌ سوتاوی و ره‌شی ماپویه‌وه‌...!!

جا ئه‌م پاله‌وانه‌ ماوه‌یه‌کی دیکه‌ له‌ چاره‌سازی هێواشی له‌سه‌رخۆدا به‌سه‌ر برد.. تا چاک بووه‌وه‌..

* * *

به‌لام کاتی ئه‌وه‌یه‌ که ئه‌م شه‌یدای مه‌رگه‌ به‌ ئاواتی بگات..؟؟

به‌لێ.. ئێستاکن..!!

ئا ئه‌وه‌تا جه‌نگی (توستور) دێته‌ پێشه‌وه‌ تا تێیدا موسلمانه‌کان رووبه‌رووی سوپای فارسه‌کان ببنه‌وه‌و..

بیته جه ژنیش بؤ (برام)، به لام چ جه ژنیک..

* * *

خه لکی نه هواز و، فارسه کان له سوپایه کی چوپړدا کړیوونه و تا جهنگی موسلمانان کان بگن..

نه میری باوه پداران (عومری کوپری خطاب) یش نامه یه کی نووسی بؤ (سه عدی کوپری نه بووه قاص) له کوفه تا سوپایه ک بنیریت بؤ نه هواز. نامه یه کی شی نووسی بؤ (نه بوموسای نه شمعی) له به صره تا سوپایه ک رهوانی نه هواز بکات، له نامه که دا بؤی نووسی بوو:

{(سوه یلی کوپری عدی) بگه به نه میری سه ریزه کان..}

با (به راښی کوپری مالیک) یشی له گه لدا بیت {..}

جا نه وانه ی له کوفه وه هاتبوون له گه ل نه وه ی له به صروه روشتبوون به یه ک گیشتن تا روویه پووی سوپای نه هواز و له شکری فارسه کان بینه وه له شه پکی سه خندا..
نه و دوو برا مزه نش له نئو سه ریزه به واداره کاندا بوون.. (نه نسی کوپری مالیک)..
(به راښی کوپری مالیک)..
شه رکه به زورانبازی دهستی پیکرد، (برام) به تنها خوی سه د پاله وانی فارسی له ناو برد..

پاشان شه پ گرم بوو له نیوان سوپاکاندا و، ژماره یه کی زور نقد کوژاو له هه ریدو لا ده که و تن..

هه ندیک له هاوه لان له کاتیکدا که جهنگ به رده وام بوو، له (برام) نریک بوونه وه و بانگیان کرد و پتیان و ت:

{تایا (برام) نه و فرمایشته ی پیغه مبهرت له باره ی خوت وه له یاده:

{(قر بژنکی تزوای دم و چا ناوساو بیت و گوئی پین نادات، نه گه سویند بخرات له سه ر خوی گه وره، سوینده که ی ناشکینیت، (به راښی کوپری مالیک) یه کیکه له وانه ..؟
نه ی (برام)، سویند له سه ر په روه ردگارت بخو، که شکستیان پین بهینیت و سه رمان بخرات}..

جا (برام) دهسته کانی به ره و ناسمان به ملکه چیه وه به رزکرده وه و داوای کرد:

{خودایه شانیا نمان بخه به رده ست..}

خودایا بیان شکینه .. و

سه رمان بخه به سه ریاندا..

نه مری منیش بگه یه نه به پیغه مبه رکه ت {..}

سهرنجیگی قوڼی (نه نه س) ی برای دا که له نزیکیه وه ده جتگا.. وهک نه وهی مالئاوایی لی بکات..

نه مچا موسلمانان کان به شیوه یه کی وا بویرانه دهر پهرین که دنیا چکه له وان له که سی دیکه ی نه بینیه وه..

سهرکه وتنکی روون و ناشکرایان به ده ست هینا.

* * *

(براء) بیش له نئو شه هیده کانی جهنگه که دا بوو، زهرده خه نه یه کی شادی وهک گزنگی به ره به بیان روخساری به رزکزیتوه وه.. دهستی راستی له سهر خۆله که تیکه ل بوو به خوینه کی..

شمشیره که بیشی له تهنیشیه وه بوو.. به هیز و بی کهلین، ریک و بی شکاوی.. به راستی ریپواره که گه یشته وه خانه ی خوی..

له گه ل برا شه هیده کانیدا کوتایان به گه شتی تهمه نیکی پایه بلند و مهن هینا و، بانگیان لیکرا:

﴿أَنْ يَلَكُمْ الْجَنَّةُ أَوْ رِجْمُوهَا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ﴾: تهمه نه و به هه شته یه که پیتان دراوه، له پاداشتی نه و کارانه ی کردووتانه. (الأعراف/ ۴۳).

* * *

عوتبهی کوری غه زوان

سبهینی نه میره کانتان دواي من ده بيننه وه

له نړیو که سانی زوو موسلمان بوو، کزچکردوانی سره تا بڼ حبه شه و، پاشان بڼ مه دینه..

له نړیو شو تیرهاوژیږه زرنګانه دا که له پیناوی خوادا به چاکی تاقیکرانه وه، شو پیاوه زڼد بالابه رزه، رووخسار که شه، دل دامه زراوه (عوتبه ی کړپې غه زوان) ه..

حه وته مین که سه له وانه ی زڼد زوو موسلمان بوون و، دهستی راستیان خسته نړیو دهسته راستی پیغه مبهری خواوه ﷺ و، به لښیان دا و به رهنګاری قوپه یش بوونه وه به وه موو توانا و دهسه لاتهی که هه بیوو بڼ ترله سه ندنه وه.

له رڼزانی سره تاي بانګه وازدا.. رڼزانی ته نګانه و سه سختی، (عوتبه ی کړپې غه زوان) خزی راګرت له گه ل براکانیدا، شو خوګرتنه به رزه ی که دواتر بوویه تویشووی مؤفایه تی که به درڼزایی رڼزګار لښی تیز ده بوو و، که شه ی پڼ ده کرد.

هر که پیغه مبهری خواوه ﷺ فرمانی کرد به هاوه لانی که کوچ بګن بڼ حبه شه، (عوتبه) ش له گه ل کزچکاراندا چوپیه دهره وه..

به لام په رڼزی بڼ پیغه مبهری ﷺ لښه گه ګرا له وی جڼګیر بییت، هر بویه زڼد خیرا رڼګای دهشت و دهر و دهر یای ګرته بهر و ګه راپاوه بڼ مه که و، له په نای پیغه مبهردا بوو تا سالی کزچکردن بڼ مه دینه هات، نه مچا (عوتبه) ش له گه ل موسلماناندا کوچی کرد..

له و ساته وه ی قوپه یش په لاماردانی خزی دهست پڼکرد و پاشانیش که شه پری کرد، (عوتبه) رم و تیره کانی به شانوه بو، به لښانیه کی بیوڼنه وه دههاویشت و، له گه ل برا بپواداره کانیدا به شداری ده کرد له هره س پڼه یتانی جیهانی کونی به هه موو بت و هه لبه سترلوه کانیه وه..

شو رڼزه یش پیغه مبهری نازیز ګه راپاوه بڼ لای په روه رڼګاری بالاده ست چه که که ی داننه نا، به لکو به رده وام له سر زه ویدا ده چنه ګا و، له شه پکرنیش له گه ل فارسه کاندا کوششی مه زنی هه په..

* * *

نه میری باوه پداران (عومر) نرکی رزګارکردنی (نه بوله ی پڼ سپارد، تا خاکه که ی له فارسه کان پاک بکاتوه که کړدیویوانه خالیکی بازدان به سر هڼزه شالویه ره کانی نیسلا م بڼ نړیو نیمبراترریه تی فارسی، تا ولاتی خودا و به ندنه کانی رزګار بګن.

(عومر) له کاتی به رڼکرنیدا له گه ل سوپا که یدا پڼی وت:

{ له گڼ شمېره کسانو کې له گڼ لاندان بهرې بکه وه، تا ده گڼه نه وپه پرې خاکی عه رب و...
سهرمتای خاکی عه جه م..

له سر بهر هکمت و قسمته خودا بهرې بکه وه..
هر کس ولامی نایته وه بانگی بکه بڼ لای خوا..
هر که سیش نیمانې نه مینا، سهرانه ی لې بسینه...
دهتا شمشیر به کلرینه بڼ زیاده وږی..
دوژمن له ناو بهرو، له خوا ی په روه دگلرت بترسه {..

* * *

{ عوتبه } ش به سهر کردایه تی سوپا یه ک که گوره نه بوو که وته پڼ، تا که یشته (نه بوله)..
فارسه کان له ویدا سوپا یه کیان له به هیترتین سوپا کانیان مؤل دابوو..
عوتبه ش سوپا کی خوی ریکرکد و، له پیشه وهی راوه ستا و، رمه کی به ده ستیه وه
گرتبوو، که خه لکی له و روزه وهی فیزی رم هاویشتن بووه شکستیان لې نه دیوو...!!
جا هاواری له سوپا کی کرد:

{ الله اکبر، په یلمنه کی هاته دی }..

وه ک نه وهی نادیاریکې نزیک بخوینته وه، دوا ی چند په لامارکی پیروز (نه بوله) که وته
ده ستیان و خاکی کیان له سهریازانی فارس پاک کرده وه و، خه لکه کی رزگار بوو له
چه وسانه وه که له میزه ده چه وسینرانه وه.. خودای مه زنیش واده و به لینی خوی برده سر..
{ عوتبه } له جتی (نه بوله) نه خشی شاری به صرای کیشا و، ناوه دانی کرده وه و مزگه وته
که وړه کی دروست کرد..

ویستی نه وی به جڼ بهیلنیت و بگ پڼته وه بڼ مه دینه و، تا له دهسته لانداریتی هال بیت،
به لام نهمیری باوه رداران فرمانی پیکرد که بمینته وه..

جا { عوتبه } له جیکای خوی مایه وه و نویزی به خه لکه کی ده کرد و، له ناینه کیان تی
ده گه یاندن و، داندگه رانه داسهری نیوانیانی ده کرد و، جوانترین نمونهی دنیانه ویستی و
پارزیکاری ساده گوزهرانی پیشلن ده دان.

به هه موو توانا شیموه له دژي رابواردن و زیاده پوهی تیده کوشا، هه تا هه ندیک له وانه ی
نارمزومندی خو شگوزهرانی و ناره زروه کان بوون سر زه نشتیان کرد..

تا لیره دا { عوتبه } هه ستا و تاریکې ناراسته کردن و وتی:

{ سویند به خوا، هه و ته مین کس بووم له گڼ پیغمبري خوادا ﷺ جگ له گڼ لای دار

خوړاکمان نه بوو بیخوین هه تا ناوده معان بریندار ده بوو..

رۆژێکیان عه‌بابه‌که‌م بۆ هات، کردم به‌ نوو که‌رته‌وه، نیوه‌یم دا به‌ (سه‌عدی کۆری مالیک) و، نیوه‌که‌ی نیکه‌شم پۆشی...}

* * *

عوتبه‌ له‌ مه‌ترسی دونه‌یا بۆ سه‌ر بێنی نۆژ ده‌ترسا و، بۆسه‌ر موسه‌لمانانیش ترسی هه‌بوو، هه‌ر بۆیه‌ له‌سه‌ر رازیبوون و زبیری گوژه‌ران رای ده‌هێنان.

نۆژ که‌سه‌یش هه‌ولیان دا که‌ له‌و رێبازه‌ی خۆی لای بده‌ن و، هه‌ستکردن به‌ به‌رپرسیاریتی و، ئه‌و مافانه‌ی که‌ به‌رپرس هه‌یه‌تی له‌ ده‌روونیدا بووژێتن، به‌تایبه‌ت له‌و لاتانه‌دا که‌ پێشتر به‌م جۆره‌ به‌رپرسه‌ دونه‌یانه‌ویسته‌ که‌م خۆزلانه‌ رانه‌هاتوه‌و، خه‌لکه‌که‌یشی وا راهاتوون که‌ رۆژی روکه‌شی به‌رز و رازلوه‌ بگرن... جا (عوتبه‌) وه‌لامی ده‌دانه‌وه‌ و، ده‌یوت:

{په‌نا ده‌گرم به‌خوا که‌ له‌ دونه‌یا تاندا مه‌زن بم و، لای خوای گه‌وره‌ بچووک}..!

ئه‌و کاته‌یشی بێزاری له‌ روخساری خه‌لکیدا به‌دی کرد به‌هۆی توندی ئه‌و به‌وه‌ی که‌ له‌سه‌ر رازیبوون و که‌م خۆری رابێن، پێتی وتن:

{سه‌به‌یینه‌ له‌دوای من ئه‌مه‌ره‌کانتان ده‌بینن}..

وه‌دزی حاج هات و، په‌کێک له‌ براکانی له‌جێی خۆی له‌ به‌صرا به‌جێ هێشت و چوو بۆ حاج، که‌ حاجی کرد، سه‌ردانی مه‌دینه‌ی کرد، له‌ویدا داوای له‌ ئه‌میری باوه‌رداران کرد که‌ له‌ ئه‌مه‌ریایه‌تی لای بدات..

به‌لام (عومه‌ر) وازی نه‌ده‌هێنا له‌م پێره‌ پایه‌ بلنده‌ی دونه‌یا نه‌ویستانی هه‌له‌هاتوو که‌ تیکرای مرۆفایه‌تی شه‌یدای بوون.

پێتی ده‌وتن:

{سپاردراره‌ کانتان ده‌خه‌نه‌ سه‌ر شانی من..}

پاشان به‌ ته‌نها به‌جێم ده‌هێلن...??

نا، سویندم به‌خوا هه‌رگیز لاتان نا به‌م}...!!

به‌م شیوه‌یه‌ وه‌لامی (عوتبه‌ی کۆری غه‌زان)یشی دایه‌وه‌..

ئه‌و کاته‌یشی که‌ (عوتبه‌) ته‌نها ئه‌وه‌ی له‌ توانادا بوو که‌ گوێزپایه‌تی بیت، سواری و لاخه‌که‌ی

بوو تا بگه‌رێته‌وه‌ بۆ به‌صه‌ره‌..

به‌لام به‌ر له‌وه‌ی سواری بیت رووی کرده‌ قیبه‌ له‌ هه‌ردوو ده‌ستی ملکه‌چی به‌ره‌و ئاسمان به‌رزکرده‌وه‌و، له‌ په‌روه‌ردگاری بالاده‌ستی پاراپایه‌وه‌ که‌ هه‌رگیز نه‌یگه‌رێته‌وه‌ بۆ به‌صه‌ره‌ و، به‌ره‌و فه‌رمانپه‌وايه‌تی..

پاراپانه‌وه‌که‌یشی گه‌رابوو..

له‌ کاتی‌کدا که‌ به‌رپه‌وه‌ بوو به‌ره‌و ویلايه‌ته‌که‌ی ئاکامی هات و..

گیانی بهره و لای پهروه رندگاری گه پایوه و پیچرایویوه به و مهوا و به خششانه ی
 نه نجامی دا به و دونیانه ویستی خژگرتنه ی له گونا...
 و به و نیمه تانه ی خوای گوره پیی به خشیبوو...
 و به و پاداشتانه ی که خوای گوره بزی ناماده کربوو...

* * *

سابقہ کوری فہ بس
وٹار پٹری پیٹن میڈر خوا

(حه‌سسان) شاعیری پێغه‌مبەری خوا و ئیسلام بوو..
 (سابیت)یش و تارپیژی پێغه‌مبەری خوا و ئیسلام بوو..
 وشەکان بە بەمیزی و بەرزی و، پڕ واتایی و، جوانی له زاری ده‌هاتنه‌ ده‌ر..
 له‌سالی شانده‌کاندا، شانديکي (به‌نی ته‌ميم) هاتنه‌ مه‌دینه و به‌ پێغه‌مبەری خوايان ﷺ

وت:

{هاتووین شانازیه‌کانی خو‌مانت بۆ باس بگه‌ین، جا مۆله‌ت بده‌ به‌ شاعیر و
 و تارپیژه‌که‌مان} ..

پێغه‌مبەریش ﷺ زه‌رده‌خه‌نه‌ گرتی و، پێی فەرموون:

{ئوه‌ مۆله‌تم دا به‌ و تارپیژه‌که‌تان، با بلێت} ..

جا (عوطاردی کورپی حاجب) هستا و خۆی هه‌له‌که‌شیا به‌ شانازیه‌کانی هۆزه‌که‌یه‌وه‌..
 کاتیك‌ که‌ لی‌بوویه‌وه‌، پێغه‌مبەر ﷺ به‌ (سابیتی کورپی قه‌یس)ی فەرموو: هه‌سته‌ وه‌لامیان
 بده‌ره‌وه‌..

(سابیت)یش هه‌ستایه‌وه‌ وتی:

{سوپاس و ستایش بۆ خوا، که‌ ئاسمانه‌کان و زه‌وی دروستکراوی ئه‌وه‌وه‌، فەرمانی خۆی
 تیدا به‌دی هێناون و، به‌ زانینی کورسیه‌که‌ی فراوان کردووه‌، هه‌چ شتیك‌ نیه‌ هه‌رگیز له‌ فەزلی
 ئه‌وه‌ نه‌بین} ..

پاشان به‌ توانای ئه‌وه‌ی که‌ کردووینه‌تیه‌ پێشه‌واو، له‌ چاکترین دروستکراوانی خۆی
 نێردراویکی هه‌لبژارد، که‌ بئه‌چه‌ی له‌ هه‌موان رێزدارتره‌ و، له‌ هه‌موان راستگوتره‌ و، له‌ پایه‌دا
 له‌هه‌موان باشتره‌، جا په‌یامی خۆی بۆ نارده‌ خوارئ و، کردیه‌ متمانه‌پێکراوی له‌سه‌ر
 دروستکراوه‌کانی، جا هه‌لبژاردی خوا بوو له‌ ناو هه‌موو خه‌لکدا..

پاشان خه‌لکی بانگ کرد بۆ بپوه‌نێنان پێی، جا کۆچکارانی هۆزه‌که‌ی و خزماتی نزیکي
 بپوایان پێ هێنا و، باشترین خه‌لک له‌ په‌چه‌له‌کدا و، چاکترینیان له‌ کرده‌وه‌دا..
 نواتر ئێمه‌ی ئه‌نصار په‌که‌مین که‌س بووین به‌ ده‌میه‌وه‌ چووین..

جا ئێمه‌ پشتیوانی خودا و، وه‌زیره‌کانی پێغه‌مبەرکه‌ین} ...

* * *

(سابیت) له‌گه‌ڵ پێغه‌مبەری خودا ﷺ به‌شداری شه‌پی (ئوحد) و، غه‌زاکانی دیکه‌ی

کرد..

گیانفیدییه‌که‌یشی به‌جۆریکی ته‌واو سه‌رسوپه‌ننه‌ر و.. مایه‌ی سه‌رسام بوون بوو!!

له شه پی مه لگه پراوه کانیښدا، همیشه له پیښه وه بوو، تالامه لگری نه نصار بوو، به شمشیره کیشی که نه کول ده بوو نه ده شکا شمشیری دوه شانده..

له جهنگی (به مامه) شدا، که پیښتر چند جاریک باسماں لیوه کرد، (سابیت) شوینه واری نه و هیرشه له ناکاوهی بینی که سوپای (موسه یله مهی دروزن) بۆ سهر موسلمانان نه جامیان دا، جا به دهنگه گره به رزه کهی هاواری کرد:

{ سویند به خوا، له گه ل پیغه مبه ری خوادا ﷺ به م جوره شه پمان نه ده کرد } ..

نه مجا رویشت و زور دورونه که وتوهو، گه پایه وه و خوی وه ک مردوو لیگر دیوو، کفنی له بهر کردبوو، جاریکی که هاواری کرده وه:

{ خودایه من بی به ریم له وهی نه وانه هیناویانه }

مه به سستی له شکرده کهی موسویله مه بوو..

{ داوای لیبور دنیشت لیده که م له وهی که نه مانه نه جامیان دا.. }

مه به سستی که مته رخه می موسلمانان بوو له شه پرکړندا..

سالمی خزمه تکاری پیغه مبه ری خوادا ﷺ چوه پالی، که تالامه لگری موهاجرین بوو..

جا هر دویکیان چالیکي قولیان بۆ خویان مه لکند و چوونه ناویه وه و راوه ستان و خویان

کرد به سهریدا مه تا نیوهی هه ریه که یان داپوشرا..

بهو جوره راوه ستان.. وه ک دور کیوی بلند، نیوهی هه ریه که یان له نئیر قولایی چاله که دا

جیگیر بوو.. له هه مان کاتدا نیوه کهی سهر وه پشی - سینگ و ناوچه وان و باسکه کانی - به ره و

رووی سوپا کانی بت په رستی و درۆ ده بویه وه..

به شمشیره کانیان له هه رسه ریازیکی سوپای موسویله مه یان ده دا که لئیان نزیک

ببویا ته وه هه تا هر دویکیان له شوینی خویاندا شه هید بوون و، خوری هر دویکیان به ره و

ناو بوون رویشت..!!

نه و دیمه ته یان ﷺ مه زنترین هاوار بوو که زولی هه بوو له هاتنه وهی موسلمانان کان بۆ جیگه ی

خویان، که سوپای (موسه یله مهی دروزن) یان کرده خولی ژیر پئیان..!!

* * *

(سابیتی کوپی قه یس) یش.. نه و پایاوهی له وتاریژی و شه پرکړندا بالاده ست بوو،

مه لگری ده روونیکي گه پراوه و، دلنکی ملکه چ بوو، له موسلمانان زیاتر ترسی له خوا هه بوو و

شهرمی لی ده کرد..

کاتیک نه م نایه ته ی قورئانی پیرویش هاته خوارئ:

{ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ: خودا نه وانه ی خوش ناوئیت که به فیزه وه به ریگدا

ده پون و شانازی به خویانه وه ده گن. القمان/ ۱۸.

(سابیت) ده روازه ی ماله که ی داخست و، دانیشت ده گریا.. و مانه وهی له مامه لندا بهو جوره

درژدهی کیشا، هتا هوالی شو کاره‌ی که یه‌نرا به پیغمبری خواﷺ، نویش بانگی کرد و لئی پرسى.

(سابیت) وتى:

{ئى پیغمبرى خوا، من هه‌زم له پۆشاکى جوان و، پیلایى شه‌نگه، جا ترسام که به‌وه له شانازى کاران بم} ..

پیغمبر ﷺ به زه‌رده‌خه‌نیه‌کى رازى مه‌نده‌وه، وه‌لامى دایه‌وه:

{تۆ له‌وانه نیت ..

به‌لکو به‌چاکى ده‌ژیت و ..

به‌چاکیش ده‌مریت و ..

ده‌چیته به‌هه‌شت} ..

کاتیک شو نایه‌تەش هاته خوارى:

﴿بِأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ﴾ ئى گە‌لى باوه‌پداران! نه‌که‌ن ده‌نگتان به‌سه‌ر ده‌نگى پیغمبر که‌وى، شیوازی ناخاوتنیشتان له‌گە‌لى، به‌شیوه‌ی ناخاوتنى نیوان خۆتان نه‌بیت، نه‌وه‌کو به‌بێ نه‌وه‌ی به‌خۆتان بزانن کاره‌کانتان لى پوچه‌ل بیته‌وه. (المجرات/۲.

(سابیت) ده‌روازه‌ی ماله‌که‌ی داخست و ده‌ستی کرد به‌گریان.

پیغمبریش ﷺ که نه‌یده‌بینى پرسى یارى له‌باره‌وه کرد و، ناردى به‌شوینیدا و بانگی کرد ..

(سابیت) یش هات ..

جا پیغمبر له‌هۆى دیارنه‌بوونه‌که‌ی پرسى، وه‌لامى دایه‌وه:

{من پیاویکی ده‌نگ گه‌وره‌م ..

پیشتر ده‌نگم به‌رز ده‌کرده‌وه به‌سه‌ر ده‌نگتا ئى پیغمبرى خوا ..

که‌وابوو کرده‌وه‌کانم پوچه‌ل بوونه‌وه، من له‌پێرى ناو‌ئاگرم} .. !!

پیغمبریش ﷺ وه‌لامى دایه‌وه:

{تۆ له‌وانه نیت ..

به‌لکو به‌پاکى ده‌ژیت و ..

به‌شه‌هیدى ده‌کوژنییت و ..

خواى گه‌وره‌ش ده‌تخاته به‌هه‌شته‌وه} ..

* * *

له‌سه‌ربرده‌ی (سابیت) دا روودویک ماوه، که ئه‌وانه‌ی بیرکرده‌وه و تێپروانیان له‌نیو جیهانى ته‌نگى ماددیاندان کورتى هیناوه که ده‌ستی لیده‌دن، یان ده‌بیینن، یا بۆنى ده‌که‌ن،

پیتی ناخوئینه وه...!!

له گه ل نه وه شدا، رووداوه که راسته و، راهه که یشی روون و ئاسانه بۆ هر که سێک که له گه ل بینینیدا به رچا و روونی بخاته کار..

پاش نه وه ی که (سابیت) له شه ره که دا شه هید بوو، یه کێک له تازه موسلمان بووه کان به لایدا تێپه ری کرد و زێیۆشه به نرخه کی به سه ر لاشه ی (سابیت) وه به دی کرد و وای گو مان برد که مافی خۆیه تی بیبات بۆ خۆی و بردی..

با لینگه رێن گێره ره وه که خۆی بۆ مانی باس بکات:

{ .. له کاتێکدا که پیاویک له موسلمانان کان خه وتبوو، (سابیت) هاته خه ونی و، پیتی وت:

وه سه یه تیکت بۆ ده کم، جا نه کی بلیت: نه وه خه ونه و نه نجامی نه ده یته ..

من که نوێن شه هید بووم، پیاویک له موسلمانان به لامدا تێپه ری و، زێیۆشه کی بردم..

ماله که یشی له و په ری خه لکه که یه و، نه سه په که یشی قه د بلنده - واته له جله وه که یدا -، مه نجه لێکی به سه ردا داوه، له سه ر مه نجه له که ش که لو په لی داناوه.

جا بڕۆ بۆ لای (خالید)، فه رمانی پێ بکه بنیژیت به نوایدا و بیهینیته وه..

کاتێک که بیهیته وه مه دینه و چووینه وه لای (نه بو به کس) ی جینشینی پیغه مبه ری خوا، پێن بلی: که من نه وه نه وه قه رزم له سه ره..

با هه ستیت به دانه وه ی..

کاتێک پیاوه که له خه وه کی رابوو، چوو یه لای (خالیدی کوپه ی وه لید) و، خه ونه کی بۆ گێرپا یه وه..

جا خالید یه کێکی نارد زێیۆشه که بهینیته وه، هه روه ک (سابیت) باسی کردبوو به ته وای دۆزییه وه..

که موسلمانان کانی ش گه رانه وه مه دینه، موسلمانان که خه ونه کی بۆ خه لیه گێرپا یه وه و، نه ویش وه سه یه ته که ی (سابیت) ی به جێ هینا..

له ئیسلامدا وه سه یه تی مرده و به و جۆره به جێ نه هینرا وه پاش مرده ی، ته نها نه وه وه سه یه تی (سابیتی کوپه ی قه یس) نه بیته { ..

* * *

نۆر راسته که مرۆ نهینیه کی گه وه یه..

﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ:

نه وه که سانه ی له ریی خوادا کوژدان، هه رگیز به مرده و یان حیساب مه که ن، به لکو زیندوون و خوادا بۆ و یان ده داتن. ١٦٩/ ١٦٩.

نوسه یدی کوری موضه بر

پاله وانی بر قزی — قیفه

میراتگری له باوو پاپیرانیوه ناکاریه رزی بوو..

باوکی که (حوضه ییری کوپی که تانیب) ه سرگه وره ی (ئوس) و، په کیک بوو له پیامو قولانی عه رب و، جه نگاهره به جهرگه کانی سرده می نه قامیدا..

شاعیریک له باره یوه وتویه تی:

لو أن المنايا، حدن عن ذي مهابةٍ لهبنَ (حُضِرًا) يوم غلق واقمًا
يطوف به، حتى اذا الليل جنهُ تبرًا منه مقعدا متناغما

(ئوسه ی) ریزی و، نازایه تی و، به خشنده می له باوکیه وه بۆ مابوو یوه و، به له وه ی که موسلمانیش بییت، په کیک بوو له سرگه وره کانی مه دینه و پیامو قولانی عه رب و، تیره او یژه زیره که کانیان..

کاتیك که ئیسلامیش پاکی کرده وه و، به ره و سر ریگای راست و به جیتی په روه ردگاری بالاده ست و سوپاسکراو رینوینی کرا، جه سووریه کی زیادی کرد و، پله و ریزی گه شه دارتر بوو، ئه و رۆزه ی که جیگای خوی گرت، بوو به په کیک له پشتیوانانی خودا و پشتیوانانی پیغه مبه ره کی و، هاته ریزی ئه و که سانه ی زۆر زوو موسلمان بوون.

* * *

موسلمان بوونیشی زۆر خیرا و، په کلاکه ره وه و، به ریزانه بوو..

کاتیك که پیغه مبه ره ﷺ (موصعه بی کوپی عومه یی) نارد بۆ مه دینه تا ئه و موسلمان ئه نصاریانه ی له په یمانی عه قه به ی یه که مدا به لئینیان دابوو به پیغه مبه ره فیریان بکات و تئیان بگه په نیت و، که سانی دیکه ش به ره و لای ئاینی خودا بانگ بکات.

له و کاته دا، (ئوسه یی کوپی حوضه ی) و، (سه عدی کوپی مه عاذ) که سرگه وره ی مۆزه کانیان بوون، پیگه وه دانیشتن و له باره ی ئه و کاره ناوخۆیه وه ده دوان که له مه که وه هاتوه و ئاینه که ی ئه مان به په روپوچ داده نیت و، بانگ شه بۆ لای ئاینیکی نوئی ده کات که پتی ئاشنا نین..

(سه عد) به (ئوسه ی) وت: به ره و لای ئه و پیاووه به پتی بگه وه قسه ی پتی بلتی و ریگری لای پیکه..

(ئوسه ی) پش خه نجه ره که ی هه لگرت و به ره و شوینی میوانداری (موصعه ب) که وته پتی که له مالی (ئسه عدی کوپی زوراره) بوو که په کیکه له سرگه وره کانی مه دینه و پیشتەر موسلمان بوو بوو..

له کور و دانیشننه که ی (موصعب) و (نوسه دی کوپی زوراره) شدا، (نوسه یی) خه لکینکی
بینی به گرنگی و بایه خوه گوپیان بق شو وشه چاکانه راگرتبوو که (موصعب یی کوپی عومه یی)
بوی ده کردن و بانگی ده کردن بق لای خوا..

جا (نوسه یی) سه سامی کردن به توره بوون و هه لچونه که ی.
(موصعب) پیی وت:

{ده کردن دابنیشیت و گوپراگرت.. له هرچی رازی بویت شو و وری ده گرت و،
هه چیشیت پن ناخوش بوو، واز له وه ده هینین که حزت پیی نیه}؟؟..

* * *

(نوسه یی) پیاوکی عقل روشنی دل زیره ک بوو، به جورئ خه لکی مه دینه ناویان لعنابوو
(کامل).. که نه وهش نازناویک بوو پیشتر باوکی پیی ناسرابوو..

هر بویه کاتیک (موصعب) ی به دی کرد تیگه یشتن و عقل ده کانه دادور، خه نچره که ی
له زهویه که دا چه قاند و، به (موصعب) ی وت:

- به راستی باشت وت، چیت لایه بیلی..

نه مچا (موصعب) دهستی دایه خویندنه وهی قورنانی پیروز و، راهه کردنی بانگه شهی تاینی
نوی بوی.

نهو تاینه راستی که موحه مه مد فرمانی راگه یانندی و، بلاوکردنه وهی بنه ماکانی پیکاره.
نه وانه ی ناماده ی نهو دانیشننه بوون ده لئین:

{سویند به خوا، نیسلاممان له روخساری (نوسه یی) دا به دی کرد بهر له وهی که قسه
بکات.. له دره وشانه وهو کرانه ویدا هه ستمان پیکرد}!!!

* * *

هر که (موصعب) له قسه کانی بووه وه (نوسه یی) به سه سامیه وه هاواری کرد:
{چه ند قسه یه کی جوان و به جیتی..

چی ده که ن نه گه ر بتانه ویت پیته نیو نه م تاینه وه}؟؟..
(موصعب) پیی وت:

{جهسته و، پڑشاکه کانت پاک بکه یته وهو، شایه تی حه ق بدهیت و، پاشان نوپڑ بکه ییت}..
نوسه یی، خاوه ن که سایه تیه کی دامه زرو و به هیزی بن گه رد بوو، نه ویش که ناشنای رنگه ی

خوی بوو، بق چرکه ساتیک له به ردم ویسته چه سپاوه که یدا نوودل نابن..

دوای نه وه (نوسه یی)، به بن هیچ نواخستن و خاوه خاویه ک هه ستا بق پیشوازی کردنی نهو
تاینه ی که دلی بوی کرایه وهو، گیانی پیی گه شه دار بوو، خوی شژرد و پاکزیوویه وهو، پاشان

کړنوشی بز په روه ردگاری جیهانیان برد و، موسلمان بوونی خوی راگه یاند و، ماشاواپی له
روژانی بتپه رستی و نه فامیتی خوی کرد...!!

ده بوو (نوسهید) بگه پښتوه بز لای (سه عدی کوپی مه عان)، تا هوالی شو نه رکه ی پی
بگه یه نیت که خستیه نه ستوی، نرکی ریگرتن له (موصعه بی کوپی عومه یی) و ده رکړنی..
که رایه وه بز لای (سه عد)..

هرکه نزيك بوویوه له کړ و دانیشننه که ی، (سه عد) به وانهی ده وروپه ری خوی وت:
{سویند ده خوم، که (نوسهید) به روخساریکی دیکه، جیا له وهی که رویش
که رایه وه}...!!!
به لئ..

له راستیدا به روخساریکی پر تالی و توپه یی و، گرزییوه رویش و..
به روخساریکی داپوشراو به تڅڅن و سوز و روناکیه وه هاتوه...!!

* * *

(نوسهید) بریاری دا که که میځ زیره کیه که ی بخاته گه پ..
شو ده زانیت (سه عدی کوپی مه عان) له بیگه ردی ناو ده روون و، توندی جه سوری و،
ساغی بیرکړنه وه و مه زنده کړنیدا ته واو وه که نه مه..

ده زانیت که له نیتوان شو و نیسلامدا جگه له گوئ لپبوونی شو فه رمایشتانه ی خوی
گوره که نه م بیستی هیچی دیکه نیه، که نیردراوی پښه مېر بز لایان (موصعه بی کوپی
عومه یی) به چاکی ده زانیت بیخوینیتته وه و راهی بکات..
خو گه ر بلئ به (سه عد) من موسلمان بووم، ده توش هسته و موسلمان ببه، نه وا
روپه پو پوونه وه یه که سه ره نجامه که ی مسوگه ر نیه..

که واپوو پتویسته له سه ری که به جوړی ده مارگری (سه عد) بووژینیت که پالی پتوه بنیت
بز کړ و دانیشننی (موصعه ب) تا بیستیت و بیینیت..
چا چ ریگایه ک بز نه وه بگریته بهر..؟

* * *

(موصعه ب) هه روه ک پیشتر باسمان کرد، میوانی (نه سه عدی کوپی زوراره) بوو،
(نه سه عدی کوپی زوراره) ش کوپی پوری (سه عدی کوپی مه عان) بوو..
نا لیره دا (نوسهید) به (سه عدی) وت:

{بزبان باسکردوم که (به نی حارثه) هاتونه ته ده ری بز سه ر (نه سه عدی کوپی زوراره) تا
بیکوژن، ده شزلنن که کوپی پوری تویه}..

(سعد) هستایوه، دهمارگری و توپهیی پالی پیوه دنا، خه نجره که ی ه لگرت و خیرا بهرو نوو چیگه یه ی که (نسه د) و (موصهب) و، نوو موسلمانان هی لیبوو که له گه لیدابوون رویشت..

کاتن نژیک بوویه وه له دانیشتنه که یان هیچ ژاوه ژاو و دهنکه دهنکیکی به دی نه کرد، به لکو بیده نگی پالی کیشابوو به سر هم موویاندا و، (موصه بی کوپی عومه ییش له ناوه راستیاندا بوو به ملکه چی پیوه نایه ته کانی خوی گه وری بژ ده خویندنه وه، نه وانیش به گرنکی و پایه ختیکی مهنه وه گوئیان لژ راگرتبوو.

لیزه دا هستی به و ته یه کرد که (نوسه یید) بژی نابویه وه تا وای لی بکات بهرو نوو دانیشتنه پروات و گوئی رادیییت بژ نوو شتانه ی که نژردراوی نیسلام (موصه بی کوپی عومه ییش) ده یلئت..

له راستیشدا فیراسه تی (نوسه یید) به رامبر هاوه له که ی راست درچوو، هر که (سعد) گوئی ه لخت، خوی گه وری سنگی کرده وه بژ نیسلام و، به خیرایی تیشک چیگای خوی له نژو ریزی باوه پدارانی پیشیندا گرت.

* * *

(نوسه یید) له دل و عه قلیدا خاوه نی نیمانیکی پته و پرشنگدار بوو..

نیمانه که پیشی نرم و نیانی و له سه رخوی و مهنده دروستی پت به خشیبوو، به جوئی که هر دهم چیگای ممانه بیت..

له جه نگی (به نی موصطه له ق) دا (عبداللهی کوپی ثوبی) رق و قینی هستا و، به و خه لکه ی مهنه ی و ت که له دوری بوون:

{نیوه ولاتی خوتانتان بژ جه لال کردن و، سامانی خوتانتان له گه لدا به شکردن.. به لام سویند به خوا، نه گه ر نه وه له ده ستاندا یه لیانتان بگرتایه ته وه، نوو روویان ده کرده چیگه یه کی دیکه.

ده سا سویند به خوا، که گه رایه نه وه بژ مهنه، به میز و ریزدارمان سه رشوپ و بده سه لاتمان درده کات}..

هاوه لی پایه برز (زهیدی کوپی شره م) گوئی له و وشانه بوو، بگره گوئی له و زه هره دورووییه ناگرینه بوو، هر یزیه پیویست بوو له سهری که نوو هه واله بگه یه نییت به پیغمبری خوا ﷺ.

پیغمبری خواش ﷺ زور ناره حه ت بوو، (نوسه یید) پتی گه یشت، پیغمبر ﷺ پتی فرمور:

— نه و ت پت نه گه یشتوه که هاوړیکه تان وتوویه تی..؟؟

(ئوسهید) وتی:

- چ هاوپییهك ئهی پینهمهبری خوا...؟؟

پینهمه بره رمووی:

- (عبداللهی کهری ئوبهی)...!!

ئهمجا (ئوسهید) وتی:

- چی وتوو...؟؟

پینهمه بره رمووی:

- وای خۆستۆته روو که نهگەر گهراپهوه مه دینه، ئهوا بههیز و ریزدارترین کهس
بین دهسهلات و سه رشقۆر هکان ده رده کات.

(ئوسهید) وتی:

- سویند به خوا، تۆ ئهی پینهمهبری خوا، به پشتیوانی خوای گهوره دهیکه یته ده رهوه..
سویند به خوا ئه و سه رشقۆر و بین دهسهلاته و، تۆ سه رفراز و به دهسهلاتی..

پاشان (ئوسهید) وتی:

{ئهی پینهمهبری خوا، بهزهیت بیتهوه پییدا، سویند به خوا، خوای گهوره که تۆی بۆ
ناردین، هۆزه که ی خه ریکی ریککاری بوون تا بیکه نه پاشای مه دینه، هر بۆیه وا ده زانیت که
ئیسلام ئه و دهسهلاتهی لێ سه ندووہ}..

ئا بهم بیرکردنه وه هیمنه قوله هاوسهنگه روونه، (ئوسهید) هه میسه چاره سه ری کیشه کانی
به زیره کییه کی خیرا و له جێ ده کرد.

له رۆژی (سه قیفه) شدا، به هۆی وه فاتی پینهمهبری خواوه ﷺ دهسته یهك له ئه نصاریه کان،
له سه رووی هه موویانه وه (سه عدی کهری عوباده) رایانگه یاند که جینشین مافی ره وای ئه وانه
و، گفتوگۆ درێژه ی کیشا و، وتویژه کان دایان به یه کدا، هه لویستی (ئوسهید) - هه روه ک ده زانین
که ئه و سه رگه و ره یه کی ئه نصاری گه و ره بوو - هه لویستیکی کارا بوو له یه کللا کردنه وه ی
هه لویسته که دا و، وشه کانیشی وه ک گزنگی به یان و ابو له دیاریکردنی ئا پاسه کاند..

(ئوسهید) هه ستا و به و دهسته ئه نصارییه ی هۆزه که ی وت:

{ده زانن که پینهمهبری خوا ﷺ له کلچهره کان بوو..

جا جینشینه که یشی ده کریت که له کلچهره کان بیت..

به راستیش ئیته پیشتی پشتیوانی پینهمهبری خوا بووین..

ئه مرۆش له سه رمان پتویسته که پشتیوانی جینشینه که ی بین}..

له راستیدا وشه کانیش سارد و سه لامهت بوو..

(نوسهیدی کوږی حوضه یې) به خواپه رستی و، ملکه چی بز خودا و، فیداکاری گیان و سامانی له پیناوی چاکه دا ژیا و، راسپارده کوی پیغمبر خوی ﷺ بز نه نصاریه کان خستبوره به رچاوی:

{ تارام بگرن.. هه تا له سر هموزی کهوسه پیم ده گه نه وه }..

به راستیش به هزی شاینه که ی و ناکاری، چینگای ریز و خۆشه ویستنی (نمویه کن) بوو، به هه مان شیوه و هه مان جینگ و پله و پایه ی هه بوو له دلی شمیری باوه پداران (عومه) و، هه مو هاره لاند

گوږگرتن له دهنگی له کاتی خویندی قورماندا یه کیک له و ده سته کوه ته گورانه بوو که هاره لان به پرؤش بوون بزی..

نه و دهنکه ملکه چه سه رسوپهینه ره روناککه ره وه یی که پیغمبر ﷺ هه والی نه وه ی دا که شه و ځکیان مه لاتیکه ته کلن فزوک بوونه وه بز بیستنی..

له مانگی شه هبانی سالی بیستنی نکوچیدا، (نوسهید) مرد..

شمیری بلوه پداران ته تا به وه رازی بوو که تابووته که ی له سر شانی خوی هه لگرت..

هله لان لاشه ی شو نیمانداره مه زنه یان له ژیر زه وی (به قیغ) دا به خاک سپارد.. و

که رانه وه بز مه دینه و پادی چاکه کانیا ن ده کرده وه و شو فهرمه ووده یی پیغمبر

تلزیزیان له باره یه وه دووباره ده کرده وه:

{ نوسهیدی کوږی حوضه یې، چاکترین پیاوه }..

* * *

عبدالرحمنی کوری عه وف
چی ده تگریه تی باوکی محمد ؟!

روژنیکان، له کاتیکدا که شاری مه دینه بیده نگ و نارام بوو، تپ و توژنکی چوپوچ له دهوویویری نژک دهوویوه، که بهرز دهوویوه و زور دهوویو به جوړی وخت بوو بهری ناسمان بگریت.

ره شه یا نه م شه پوړی تپ و توژه زهردباوهی پال پیوه دنا که له لمی نر می بیابان بهرز دهوویوه، ده هات و له دهروازه کانی شاری مه دینه نژک دهوویوه، به توندی به ریگاگاندا تیپه پرده بوو.

خه لکی وایان ده زانی که گیزه لوکه یه که لم راده مالیت و بلاوی ده کاتوره، به لام زور زو له پشتی پرده ی تپ و توژه که ره گوئیستی هه راو ده نگه دهنګیک بوون که پیشینی کاروانیکی گه ورو دریزی ده خسته روو.

کاتیکي زور که به سر چوو، هه تا حوت سه د و لاخ به باره وه شه قامه کانی مه دینه یان جه جال کرد و هه ژانديان و، خه لکی یه کدیان بانگ ده کرد تا دیمه نه زوره که ی به دی بکن و، شاد و خوشحال ببن به و خیر و پیت و فپه ی که هه لیگرتوه ..

* * *

(عائیشه ی دایکی باره پداران، که دهنګی گه یشتنی نه و کاروانه زوره ی بهرگری که وتبوو.. پرسى: نه وه چیه له مه دینه روو ده دات...؟؟
وه لامی دراپه وه: نه وه کاروانی (عبدالرحمنی کوپی عه وف) ه له شامه وه هاتوه بازرگانی پتیه ..

دایکی بپواداران وتی:

- کاروانیک نه وه موو دهنګه دهنګه ی هه یه...!!

- به لئ... نه ی دایکی بپواداران.. هه سه د و لاخه...!!

دایکی بپواداران سه ری له قاند و، سه رنجیکی سووری دا، وه ک نه وه ی به نوای یادی دیمه نیکدا بگه پیت که بینیبیتی، یان قسه یه ک که گوئی لی بوویت..

پاشان وتی:

{به لام من له پیغمبره ی خودام ﷺ بیستبوو ده یفه رموو:

(عبدالرحمنی کوپی عه وف) م بینی به گاګولکه ده چوویه به هه شته وه} ..

* * *

(عبدالرحمنی کورپی عهوف) به گاکولکه دهچیتته بههشتهوه...؟

باشه بزچی به خیرایی و ههنگاونان له گه ل هاوه لانی پیشینی پیغمبردا ناچیتته ناوی...؟
هه نډیک له هاوه لان ئه و قسه یه ی (عائیشه) یان پینگه یاند، هاته وه یادی که ئه و قسه یه ی زیاد
له چارک له پیغمبره وه ﷺ گوی لئبووه به چه ند شیوه یه ک...

جا بهر له وهی باره کانی بازرگانیه کی بکاته وه، ههنگاوه کانی به ئاراسته ی مالی (عائیشه)
هه لگرت و پتت و ت: فه رموده یه کت هینامه وه یاد که له بیرم نه چوو هته وه..
پاشان وتی:

{یه لام من تو ده کم به شاهید که ئم کاروانه به باره کانیه وه، به و په تانه ش که
باره کانی پتت به ستراوه ته وه، به کزپانه کانیه وه، له پیناوی خوی گه وره دا ده به خشم}..
ئه مجا باری حهوت سه د ولاخ له ئاهه نکیکی چاکه ی مه زندا به شکره به سه ر خه لکی مه دینه و
ده وریه ریدا..!!

ته نها ئم رودا وه به س، وینه ی ته واری ژانی ئم هاوه له ی پیغمبره ی ﷺ که
(عبدالرحمنی کورپی عهوف) ده نویتت.

ئه و بازرگانیکی سه رکه وتو وه، تا ئه و په پی سه رکه وتو ویی..

ده و له مه ندیشه، زیاتر له ده و له مه ندی زقر گه وره..

به وادارنکی هوشمه ندیشه و، رازی ناییت شادی و به ختی دنیا خو ش و شادی ئاینه که ی
بیه ن، ئه وه ره ت ده کاته وه که ده و له مه ندیه که ی له کاروانی موسلمانان و پاداشتی به مه شت
دوای بخت..

جا (عبدالرحمن) ﷺ سامانه که ی به ده سترکراوه یی و به خشنده یی و شادی وه
ده به خشیت..!!

* * *

که ی و، چن ئم پیاوه مه زنه موسلمان بوو...؟

له راستیدا ئه و زقر زوو موسلمان بوو..

بگره له ساته کانی یه که می بانگه وازدا و، بهر له وهی پیغمبره ی ﷺ بچیتته مالی
نه رقه مه وه و بیکاته باره گای بینینی یا وه رانی، ئه و موسلمان بوو..

هه ر بویه یه کیکه له وه هشت که سه پیشه نگی هاتن به دم بانگه وازی ئیسلامه وه و
موسلمان بوون..

(ئه بویه کزی صدیق) ئیسلامی بۆ ئه و و (عوسمانی کورپی عه فان) و (زویه یری کورپی عه وام)
و (ته لحه ی کورپی عبیدالله) و (سه عدی کورپی ئه بووه قاص) یاس کرد، جا بابته که لیل نه بوو

لایان و گومان خاوه خاوی پښ نه کړدن، به لگو له گال (نه بوبه کړ) دا به په له بهره و لای پیغمبر ﷺ خاوه خاوه که وتنه ری تا په یمانی پښ بدن و نالای نیسلام ه لیکرن.

جا له و ساته وه که موسلمان بوو تا نو کاته ی گه پایه وه بڼ لای په روه ردگاری له تمه نی حرفتاو پیڼجه مین سالیدا، نمونه یه کی سرسوپه څیڼه ری بهروداری مه زن بوو، هر نه وه ش بوو وای کرد له پیغمبر ﷺ له نیو نه وده که سه پیدا دابنیت که مژده ی به ه شتی پیدا بوون و وای له (عومر) یش کرد که له نیو نه و شش هاوه له ی راویژ کړدنیدا دابنیت که خه لیلیایه تی دوی خوی له نیو نه واندا دابنیت و، وتی: (پیغمبر ﷺ و هفتای کرد و رازی بوو لییان)...

(عبدالرحمن) ده دستبجه ل دوی موسلمان بوونی پشکی خوی له دهر بهد ری و دزایه تی قورپیش پښ بړا...

کاتیک که پیغمبر ﷺ فرماني کرد به هاوه لانی که کړچ بکن بڼ هه به شه، (عبدالرحمن) کړچی کرد و پاشان گه پایه وه بڼ مه که و... دواتر له کړچ کړنی دووه مدا کړچی کرده وه بڼ هه به شه و پاشان گه پایه وه بڼ مه دینه و... به شاری (به دن) و (نوحود) و، ټیکرای جه نکه کانی دیکه ی کرد...

* * *

له بازرگانیه که پیدا به جزیریک به ختدار بوو که بوو بووه مایه ی سرسوپمان و سرسام بوونی و، خوی له و باره یه وه ده لیت:

{وام ده بینی، گه برینیکم به رز بگردایه ته وه، زیو و نالتونم له ژیریدا ده دوزیه وه} !!...
بازرگانی کړنیش لای (عبدالرحمن) کړچی عوف) ﷺ چلیسی و قورغکاری نه بوو...
بگره سوور بوونیشی نه بوو له سر کړکړنه وه ی سامان و تامه زړی بوونی دوه له مهندي...
نه خیر...

به لگو کار و، نه رکیکی سرشانی بوو که سرکه و تن تیا یاندا نزدیکتری ده کرده وه له دهر وون و، زیاتر ټیکوشان...

(عبدالرحمن) ه لگری سروشتیکی به جوش بوو، که ناسوده بوونی خوی له کار کړنی چاکدا ده بینی وه له هر کوی بیت...

که واپو نه و نه گه له مزگه وندا نه بوو تا نویژ بکات، یا له غه زادا تا جیهاد بکات، نه و له بازرگانیه که پیدا بوو که گه شه یه کی زوری کړیو، هتا کاروانه کانی وای لیها تیو له میجر و شامه وه، به ه موو پیدلوستیه کانی سورگی عه رب له خوراک و پوشاک به ره و مه دینه ده هات...

زیره ی کړچ کړنه که ی له سره تای کړچ کړنی موسلمانان بڼ مه دینه، زیاتر نه و سرشته به جوشه یمان بڼ ده خاته بوو.

به‌رنامه‌ی پیغمبر له کاته‌دا وایو برایه‌تی بڅاته نیوان هه‌موو نوو هاوه‌لیک،
(موهاجر) ټکی مه‌ککه و (نه‌نصار) یه‌کی خه‌لکی مه‌دینه.

نهم برابیه‌ش به‌چوړی بوو که مایه‌ی سه‌رسام بوونی عه‌قل بوو، نه‌نصار یه‌کی خه‌لکی
مه‌دینه ده‌مات هه‌موو شه‌وی که هه‌پیوو له‌گه‌ل برا موهاجره‌که‌یدا به‌شی ده‌کرد. ته‌نانه‌ت
جینگاکه‌شی، گه‌ر نوو ژنی هه‌بوایه، ده‌یویست یه‌کټکیانی ته‌لاقی بدات، تا براه‌کی
بیخوازنت...!!

له‌و ساته‌شدا پیغمبره‌ی نازیز برایی خسته‌نه نیوان (عبدالرحمن‌ی کوپ‌ی عه‌وف) و (سه‌عدی
کوپ‌ی ره‌بیع)..

ده‌با گوئی بز هاوه‌لی پایه‌برز (نه‌نسه‌ی کوپ‌ی مالیک) ﷺ رابگرین، که شه‌وی روویداوه
ده‌یگټپټه‌وه بزمان!

{ ... جا (سه‌عد) به (عبدالرحمن‌ی) وت: براه‌کم، من له هه‌موو خه‌لکی مه‌دینه زیاتر سامانم
هه‌یه، بروانه نیوه‌ی ماله‌که‌م و بیبه!!

نوو ژنیشم هه‌یه، سه‌رنج بده کامیانت به‌دل بوو تا ته‌لاقی بده‌م و، بیه‌نیت...!

(عبدالرحمن‌ی کوپ‌ی عه‌وف) پتی وت:

{ خوای گه‌وره پیت و فه‌ر بڅاته مال و خیزانته‌وه..

به‌لکو بازاپم نیشان بده‌ن}..

پاشان چوو ده‌روه بز بازار و، شتی کپ‌ی و.. فروشتی و.. قازانجی کرد{...!!

ژبانی به‌م شتویه‌یه برده سه‌ر له مه‌دینه، له سه‌رده‌می پیغمبر ﷺ و پاش وه‌فاتیشیدا،
له به‌جیه‌پنانی ته‌واوی مافی ناین و، کاری نونیا و.. بازگانگی قازانجه‌که‌ی سه‌رکه‌وتوو بوو، که
خاوه‌نه‌که‌ی-وه‌ک خوی ده‌لټت- گه‌ر به‌ردټکی له شوینی خوی به‌رز بگردایه‌ته‌وه نالتون و
زیوی ل ژیریدا ده‌دژیه‌وه...!!

شه‌وشی وای له بازگانیه‌که‌ی کردبوو سه‌رکه‌وتوو پیروز بیت، هه‌لالټی و،
دوورکه‌وتنه‌وه‌ی ته‌واو بوو له هه‌رام، بگه‌ر له گوماناویش..

هه‌روه‌ها شه‌وه‌ی زیاتر سه‌رکه‌وتوو پیت و فه‌رداری کردبوو شه‌وه‌بوو که ته‌نها بز
(عبدالرحمن‌ی کوپ‌ی عه‌وف) نه‌بوو به‌س، به‌لکو پشکی گه‌وره‌ی بز خوای گه‌وره بوو،
ده‌یگه‌یاند به‌که‌س و کار و، برایانی و، پزشته‌سازی سوپاکانی نیسلام..

گه‌ر بازگانگی و ده‌وله‌مه‌ندی، به ژماره‌ی دانه‌کانی و قازانجه‌کانی سه‌رژمیر بکړیت، شه‌وا
سامانه‌که‌ی (عبدالرحمن‌ی کوپ‌ی عه‌وف) پزوه ژماره‌ی به‌وه‌ی که له پیناوی په‌روه‌ردگاری
جیهانیا‌ندا ده‌بیبه‌خشی ده‌زانرا...!!

رژټکیان گوئی له پیغمبره‌ی خوابوو پتی له‌رموو:

{ شه‌ی کوپ‌ی عه‌وف، تر له ده‌وله‌مه‌نده‌کانی..

به گاکړلکیش دهچپته بهمهشته وه..

قرزبده به خوای گوره، قاچه کانت بق دهکاتوه} ..

لهو ساته وه که نو ناموزگاربهی له پټفهمبري خوا بیست، قهرزی زور باشی به بهروه رډگاری ددها، خوای گوره ش بقی چهند باره ده کرده وه.

رورژکیان زهویه کی لروقت به چل هزار دینار، پاشان همووی به خشیه وه به سر خزم و کس و کاره کی له هزی (بهی زوهره) و، دایکانی بهواداران و، موسلمانان هزاره کاندان.

جاریکیان پینچ سده نوسپی پیشکاش به سوپای نیسلام کرد و.. جاریکی دیکش هزار و پینچ سده وشتری به باره وه به خشی..

له سهره مرگیشدا، رایسپارد که پهجا هزار دیناری به خشن له پیناوی خوادا و، هر کس له وانه کی به شداری به دریان کربوه و ماون په کی چوارسه دیناریان پین بدیریت، تهنانه (عوسمانی کوری عفان) رحمه الله، سهره پای دهوله مندی که کی پشکی خزی وه رگرت و وتی: (سامانی عبدالرحمن حه لال و بیگرده و، چیرکرنی ساغی و پیت و فپه).

* * *

(عبدالرحمنی کوری عوف) خاوه و گوره ی سامانه کی بوو نه که بنده ی..

خق ماندونه کردنی شی له کورکونه وه له سهریه ک دانانی به لگی شهویه..

بگره به سانایی له مالی حه لال گردی ده کرده وه و.. پاشان تهنه بق خزی نه بوو بهس.. به لکو خزم و کس و کار و برایان و هموو کومه لگاکه ییشی له گال نه ودا لیتی به هره مه مند ده بوون.

زوری ناستی به خشین و ده ستگریزی کردنی گیشنبوه راده یه که ده و ترا:

{هموو خه لکی مه دینه پشکدارن له سامانه کی عبدالرحمن دا.

قهرزی به سینه کیان ددها و..

سینه کی شیان قهرزه کانی بق ده بزار دنه وه..

سینه کی ش ده دیدانی و پیتی ده به خشین..!!

نو دهوله مندی ش مایه ی ناسوده یی و شادی دهروونی نه بوو، گهر نه توانایه ی

پینه دایه که پشتیوانی ناینه کی و، کومه کی برایانی پینکات..

له سوای شهوش، هه ردم له دهوله مندی که کی ده ترسا..

رورژکیان خوار دنی به ریانگی بق هینرا، له کاتیکدا که به رورژوو بوو..

کاتی سهرنجی دا ناره زوی خوار دنی نه ما و گریا و، وتی:

{(موصعه بی کورپی عومه یی) که له من چاکتر بوو شهید بوو، عابایه ک کرایه کفنی که سه ری داپو شرایه، قاچه کانی به دهره وه بوون، قاچه کانی شی داپو شرایه، سه ری به دهره وه ده بوو..}

(همزه)ش که له من چاکتر بوو شهید بوو، ته نها عابایه که هه بوو بکرتته کفنی. پاشان دونیا بؤ نئمه راخرا هینده ی که راخرا و، شه ونده ی که هه مانه پیمان به خشرا.

من ده ترسم که چاکه کانمان پیشخرا بیت بؤمان} ...!!

روژنکیان له سه ر خوانیک لای هه نديک له هاوه لان کړبوونه وه.

هر که خوارده که له به رده میاندا دانرا ده سستی کرد به گریان، لیان پرسى:

— چى دبتگریه تى نه ی باوکی موچه مده...؟

وتى:

{پیغهمبرى ﷺ وه فاتى کرد، خوی و خاووخیزانیشى تیر به سکی خویان نانى جویان نه خوارده...}

وا نابینم سواخرانمان بؤ شتيک بیت چاکه ی نئمه ی تیدا بیت} ...!!

هه روه ها، ده وله مهنديه که یه که م له خویایى بوون و لوت به رزی بؤ دروست نه کړدبوو..

ته نانه ت له باره یه وه وتراوه: گه که ستيکی نامؤ که نه یناسیبايه له کاتیکدا له گه ل

خزمه تکارنیکدا دانیشتبوايه، نه یده توانی که لیکیان جیباکاته وه!!

به لام گه نه و که سه نامؤیه ناشنای به شتيکی تیکوشانى (عبدالرحمن) و تاقیرکړنه وه کانی

ببوايه، نه وا ده یزانی له روژى (توحد)دا بیست برینی پیوه بوو، په کیک له و برینانه ش

شه لیبه کی هه میغه یی له قاچیکدا دروست کړدبوو.. هه روه ها له روژى (توحد)دا چند

ددانیکشى که وت و، زمان گیرانیکى ناشکرای له کاتی گزکردن و قسه کړدنیدا دروست کرد.

تا له کاته دا، نه و که سه نامؤیه ده ی توانی که بزانتیت نه و پیاو بالابه رزه، روخسار گه شه،

پیست نهرمه، شه له، زمان گیره له نه نجامی پیکرانى روژى (توحد)، (عبدالرحمنى کورپی

عروف) ه...!!

ده زای خوی لی بیت و خوا رازی بکات..

* * *

سروشینی مرؤ وای راهیتاوین که ده وله مهندي داواى ده سه لاتداریتی ده کات..

به و اتایه ی که ده وله مهنده کان هه میغه پییان خوشه که ده سه لاتنکیان هه بیت پاریزگاری

سامانه که یان بکا و زیادى بکات و، ناره زوومه ندى لوت به رزی و خۆبه گه روه زانین و نیره پیان

فیریکات که ده وله مهندي ده یوروزنیت هه رده م..

خو گهر (عبدالرحمنی کوپي عوف) مان به دی بگردايه له و دهوله مندييه بهرينه پيدا، نو او مروفتيکمان ده بيني که به شپوه يه کي سهير سروشته کاني مروفي له م بواره دا داده مالي و به ره و به رزيه کي نايابي ده برد...!

نو ه له کاتيکدا روويدا که (عومري کوپي خطاب) ﷺ گياني پاکی ده سپارد و، شهش پياوي له هاوه لاني پیغمبري ﷺ ه لده بژارد تا له نيو خوياندا جينشيني نوئي دياري بگن..

په دجه کان ناماژه يان بق (عبدالرحمنی کوپي عوف) ده کرد و روو له و بوون...
 هه نديک له هاوه لانيش له و باره يه وه قسه يان له گه لدا کردبوو که نو له و شهش که سه ره و اتره بق جينشيني، وتي:

{ سويند به خوا، په تیک هه لېگريت و، بخريته گهر دم، پاشان به ره و لايه کي ديکه م رابکيشن خو شه ويستره لام له وه }...!!

په مجوره، هيشتا شهش که سه هه لېژر لوه کان کوپونه وه ي خويان ساز نه کردبوو تا په کيکيان هه لېژر تين بق جينشيني له دواي (عومري فاروق)، هه وائي به پينج براکي ديکه ي دا که نو ده ست له و مافه ي خوي هه لده گريت که (عومر) بوي داناه، کاتيک که کردي به په کيک له وانه ي که له نيو انياندا خه ليفه دياري بگريت.. هر بوي له سهريان پيوسته که تنها له نيو ان خويان خه ليفه دياري بگن- واته له نيو پينج که سه که ي ديکه دا..

بق ربه زويي نو دنيا نو ويستيه له وهر گرتني پله وپايه دا گه يانديه جيگاي ناويزيوان له نيو ان نو پينج به ريزه ي ديکه دا و، رازي بوون که نو له نيو انياندا خه ليفه دياري بکات و، نيمامي عه له پتي وت:

{ له پیغمبري خوام بيست ﷺ واي باسده کرديت که نه ميني خه لکي ناسمان و، نه ميني خه لکي زه ویت }..

(عبدالرحمنی کوپي عوف) يش (عوسماني کوپي عه فان) ي دياري کرد بق خه ليفايه تي و، نو وائي نيکه ش واژوي دياري کردنه که يان کرد.

* * *

نه مه حه قيقه تي پياويکي ده وله مننده له ئيسلامدا..

نايا بينيتان که ئيسلام چي ليکرد هه تا به رزي کرده وه به سر ده وله منديدا، به و هه مو له خو بيايي گهر و سه رليشيو اندنه ي که هه يه تي و، چون به جوانترين شپوه زاخاوي دا...؟؟
 تا نه وه تا له سالي سي و نووي کزچيدا، گيان ده دا..

(عائیشه) ی دایکی پروادارانیش ده په ویت به ریژنک به هره مهندي بکات که جگه له و به کسمی دیکه نه درایت، هه ریژه له کاتیکدا که له سر نوینگی مردنه دواوی لیده کات که له ژوره کی نه ودا و له تنیشت پیغمبر و، نه بویه کرو، عومروه به خاک بسپړدریت..

به لئی نه و موسلمانیکه نیسلام به چاکی پوره رده کی کرده، شهرم ده کا له وهی که خزی به رز بکاته وه بڼ نه و جینگایه..!!

پاشان نه و واده و به لئینکی پیشتی هه به له گال (عوسمانی کړی مهظعون) دا، که ریژنکیان پیکه اتن که: هه رگامیان دواوی نه وی دیکه مرد، له تنیشت هاوه له که یوه بنیژیت..

* * *

له کاتیکدا گیانی بڼ گشتیکی نوی خزی ساز ده کرد، چاوه کانی فرمیسکیان لیده باری و، زمانیشی له بهر خزی وه ده جولاند و ده بیوت:

{ده ترسم ننگه په نریم به هاوه لاند به هوی نه و سامانه زوره کی که هه میوو}..

به لام سه بوری خوی گوره نذر زوو دایده گرت و، روخساری به روپوشنکی تنگی شادی پرشنگاری مژده دری دلتیاکار دایده پوښی..

هه ریوو گویشی هه لختیوو.. وه که نه وهی که ده ننگی خزی هه بییت و لئی نزیک بیته وه..

له وانه به نا له و ساته دا گوپیستی راستیتی نه و فرموده یه ی پیغمبر ﷺ بوویت که ماوه یه کی نذر بوو پتی فرموویوو:

{عبدالرحمنی کړی عه وف) له به هه شدایه}..

هه روه ها له وانه به گوپیستی په یمانی خوی گوره بوویت له و قورئاندا:

﴿الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَمْ يَأْبُوا أَنْ يُنْفِقُوا مِمَّا أَدَّى لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ: نه و که سانه کی مال له ریی خوادا ده به خشن و به چاویاندا ناده نه وه و تووشی نازاریکیان ناکن، پاداشتیان لای پوره ردگاریانه وهیج ترس و خه میکیان له سر نیه. البقرة/۲۶۲.

عبداللہی کوری عمری کوری جہ رام

نہ لائیکہ نہ کاہ سینہ ریباہ بوکرو بو

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

ئو کاتهی هفتا پیاره ئه نصاریه که له پهیمانی عهقه بهی نووه مدا پهیمانان ددها به پیغمبری خوا، (عبداللهی کوپی عهمری کوپی هه رام) - باوکی جابری کوپی عبدالله - په کتیک بوو له ئه نصاریانه ..

کاتیک پیغمبری خوداش ﷺ سه رگه وره (نه قیب) ی له نئو هه لیژاردن، (عبداللهی کوپی عهمر) په کتیک بوو له سه رگه وره کان و .. پیغمبری خودا ﷺ کردیه سه رگه وره ی سه ر هۆزه که ی که (به نی سه له مه) بوو ..

که گه پایشه وه بۆ مه دینه، سه روسامان و، خزم و خویشی خسته خزمه تی ئیسلامه وه .. پاش کۆچکردنی پیغمبریش بۆ مه دینه، ئه بو جابر هه موو خوشبه ختی خۆی له هاورێبه تی کردنی پیغمبردا ﷺ به شهوو به روژ ده بینیه وه ..

* * *

له جهنگی (به س) یشدا موحامیدانه هاته دهری و، پاله وانانه جهنگا .. له غهزای (نوحود) یشدا مردنی خۆی هاته پیش چاو بهر له وهی موسلمانان بۆ جهنگ بچه دهره وه ..

ئو ههسته راستگوزانه دایگرت که ناگه ریتته وه، دلی وهخت بوو له خوشیا بال بگریته وه !! ئه م هاوله پایه به رزه - جابری - کوپی بانگ کرد و پیتی وت: {من واده بینم له م جهنگدا ده کوژیم .. بگره له وانیه به که مین شه میدی موسلمانه کانیش .. م ..

جا من سویند به خوا، جگه له پیغمبری خوا ﷺ له تو خوشه ویستر به چی ناهیتم .. قهرزیکم له سه ره، بیده ره وهو، له گه ل خوشکه کانتدا باش به { ..

* * *

بۆ دهمه و بهیانی رۆژی نوایی موسلمانان بۆ روویه پوو و نه وهی قوره یشیه کان چونه دهره وه .. ئو قوره یشیه ی که به سوپایه کی بن شو ماره وه هاتبو شاره هیمنه که یان داگیر بکات ..

جهنگیکی ترسناک به ریا بوو، له سه ره تادا موسلمانان سه رگه و تنیکی خیرایان به ده ست هینا، که ده کرا سه رگه و تنی په کلاکه ره وهش بیت، گهر ئه و تیرها و یژانه ی پیغمبر ﷺ فه رمانی پیکردبوون که له جینگای خۆیاندا بمیننه وهو هه رگیز چۆلی نه کن، ئو سه رگه و تنه خیرایه

به سهر قورپه يشدا له خۇبايي كردن و، شوينه كاني خۇيان به سهر كټوه كوه به چن نه هيشتبايه و سهرقال نه بوونايه به كز كردنه وي دستكه و ته كاني سوپاي نړپاره وه..
 نو سوپايه ي كه زور خيرا شكاني خوي كز كرده وه كاتن بيني پشتي موسلمانان به تهاوه تي چول بووه، پاشان له پشته وه به هير شيكي له ناكاو سه رساميان كرون و، سه ركه وتني موسلمانان كان كز درا بڅ شكست..

* * *

له م جهنگه سهخت و تالدا، (عبداللهی كوپي عه من) مالشاوايكار و شه هيدانه جهنگا.. كاتيك له پاش جهنگه كه موسلمانان كان چوون بڅ سه ير كړدني شه هیده كانيان.. (جابرې كوپي عبدالله) به دواي باوكيدا دهگرا، تا له نيو شه هیده كاندا نرزييه وه، سه يري كرد بيياوړه په كان شيواندويانه، هروهك چن پاله واناني ديكه شيان شيواندوه..
 له كاتيكدا (جابر) و هندیك له كه س و كاري بڅ شه هیدی نيسلام (عبداللهی كوپي عه مری كوپي حرام) ده گريان، پیغمبري خوداش ﷺ به لا ياندا تيپه ري له كاتيكدا كه ده گريان،
 فرموي:

{بوی بگرين..}

يان بوی نه گرین..

مه لانيكه ته كان به باله كانيان سيپه ريان بڅ كړدوه} !!!

* * *

ثيماني (نه بوجابر) دزه وشاوه و به تين بوو..
 خو شه ويستی - بگره شوپه ري شويني - بڅ مردن له پيناوي خودا شوپه ري خوزگه و ناواتي بوو..
 پیغمبري خوداش ﷺ نواتر هه والي مه زني له باره يوه دركاند، هه واليك كه شويني مه زني بڅ شه هیدی ده نتواند..

رؤنكيان پیغمبر ﷺ به (جابرې) كوپي فرموو:

{نه ي جابر..}

خو اي كه وړه هيچ كه سي نه دواندوه له پشتي په رده وه نه بيت..
 به لام روويه پور له گال باوكتدا دوا..

پتي فرموو: نه ي په نده كه م، دلوا بکه تا بيت ببه خشم..

وتی: نه ي په روه ردگار، داوات لئ دده كه م كه بگزيپه وه بڅ دنيا، تا نوو باره له پيناوتدا

بكوژيم..

خوای گوره پتی فرموو:

پیشتر نوم باسکریوه: ئوان ناگه رینه وه بوی..

وتی: ئهی په روره دگار، نوم به خششی پیت داوین، رایبگه یه به وانهی دواي ئیمه..

جا خوای گوره نوم نایه ته ی ناره خواره وه:

﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قَاتَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَالًا بَلْ أَرْحَمَ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزُقُونَ، فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾

ئو که سانه ی له رضی خوادا کوژداون، هرگیز به مردویان حیساب مه کن، به لکو زیندون و خودا بزویان ده داتی. دلایان خو شه به و چاکه یی که خودا دهر باره ی کردون، شادن به وه ش که ئه وانهی وانه گه یشتونه ئمان و به جن ماون، هیچ ترسیکیان له سر نای و هیچ خه میکیان له بهر نای. کمال عمران / ۱۶۹-۱۷۰.

کاتیک که موسلمانان ده چوونه سر شه میده چاکه کاره کانیان پاش کورتایی هاتنی جهنگی (نوحود).. نو ساتهی که خزمانی (عبداللهی کوپی عمر) لاشه که یان ناسیه وه، ژنه که ی له گه ل براکه پدا که ئویش به همان شیوه له گه لیدا شه هید بوویور، خستنیه سر و شتره که ی و، هات به بیریدا که بیانباته وه بز مهینه تا له وی بیاننیزیت و، هه روه که هندیک له موسلمانان شه میده کانی خو یان به جوژه لیکرد..

به لام بانگه ری پیغمبری خودا ﷺ که یشت پتیان و فرمانی پیغمبری پینگه یانن که:

{کوژداوه کان له شوینی کوژدایاندا به خاک بسپرتن}..

جا هه ریه که یان شه میدی خزی هینایه وه..

پیغمبری نازیزیش ﷺ سه ره رشتی به خاک سپاردنی هاوه له شه میده کانی ده کرد، ئو شه میدانهی که ئو په یمانهی به خوای گوره یان دابوو بردیانه سر و، گیانی به رزی خو یان به لیبورده یی کرده قوریانی بز خودا و پیغمبره که ی.

که نوره ی (عبداللهی کوپی حه رام) هات به خاک بسپردریت، پیغمبری خودا ﷺ بانگی

کرد:

{(عبداللهی کوپی عمر) و، (عمری کوپی جه موح) له یه کوردا بنیژن، چونکه له دونیادا

زور په کدیان خو شه ویست و، دل ساف بوون به رام بهر به یه ک}..

* * *

نائیتاش.. له میانه ی ئو ساتانه ی که گلکو به خته وه ره که یان سازده کرد بز پیشوازی هه ربوو شه میده نازیزه که، وهرن با پینگه وه سه رنجیکی خو شه ویستانه ی شه میدی نوم (عبداللهی کوپی جه موح) بده ین..

* * *

Example 1

Problem

Suppose that you have a bank account that earns a nominal annual interest rate of 6% compounded annually. How much money do you need to deposit today to have \$1000 in 5 years?

Let P be the amount of money you deposit today. Then, after 1 year, you have $P(1 + 0.06)$ dollars. After 2 years, you have $P(1 + 0.06)^2$ dollars. After 3 years, you have $P(1 + 0.06)^3$ dollars. After 4 years, you have $P(1 + 0.06)^4$ dollars. After 5 years, you have $P(1 + 0.06)^5$ dollars. We want to find P such that $P(1 + 0.06)^5 = 1000$. Solving for P , we get $P = \frac{1000}{(1 + 0.06)^5} \approx 747.26$. So, you need to deposit approximately \$747.26 today to have \$1000 in 5 years.

Now, suppose that you have a bank account that earns a nominal annual interest rate of 6% compounded semi-annually. How much money do you need to deposit today to have \$1000 in 5 years? Let P be the amount of money you deposit today. Then, after 1 year, you have $P(1 + 0.03)^2$ dollars. After 2 years, you have $P(1 + 0.03)^4$ dollars. After 3 years, you have $P(1 + 0.03)^6$ dollars. After 4 years, you have $P(1 + 0.03)^8$ dollars. After 5 years, you have $P(1 + 0.03)^{10}$ dollars. We want to find P such that $P(1 + 0.03)^{10} = 1000$. Solving for P , we get $P = \frac{1000}{(1 + 0.03)^{10}} \approx 744.01$. So, you need to deposit approximately \$744.01 today to have \$1000 in 5 years.

Now, suppose that you have a bank account that earns a nominal annual interest rate of 6% compounded monthly. How much money do you need to deposit today to have \$1000 in 5 years? Let P be the amount of money you deposit today. Then, after 1 year, you have $P(1 + 0.005)^{12}$ dollars. After 2 years, you have $P(1 + 0.005)^{24}$ dollars. After 3 years, you have $P(1 + 0.005)^{36}$ dollars. After 4 years, you have $P(1 + 0.005)^{48}$ dollars. After 5 years, you have $P(1 + 0.005)^{60}$ dollars. We want to find P such that $P(1 + 0.005)^{60} = 1000$. Solving for P , we get $P = \frac{1000}{(1 + 0.005)^{60}} \approx 741.93$. So, you need to deposit approximately \$741.93 today to have \$1000 in 5 years.

Example 2

Suppose that you have a bank account that earns a nominal annual interest rate of 6% compounded annually. How much money do you need to deposit today to have \$1000 in 5 years if you make a deposit of \$100 at the end of each year?

Let P be the amount of money you deposit today. Then, after 1 year, you have $P(1 + 0.06) + 100$ dollars. After 2 years, you have $P(1 + 0.06)^2 + 100(1 + 0.06) + 100$ dollars. After 3 years, you have $P(1 + 0.06)^3 + 100(1 + 0.06)^2 + 100(1 + 0.06) + 100$ dollars. After 4 years, you have $P(1 + 0.06)^4 + 100(1 + 0.06)^3 + 100(1 + 0.06)^2 + 100(1 + 0.06) + 100$ dollars. After 5 years, you have $P(1 + 0.06)^5 + 100(1 + 0.06)^4 + 100(1 + 0.06)^3 + 100(1 + 0.06)^2 + 100(1 + 0.06) + 100$ dollars. We want to find P such that $P(1 + 0.06)^5 + 100(1 + 0.06)^4 + 100(1 + 0.06)^3 + 100(1 + 0.06)^2 + 100(1 + 0.06) + 100 = 1000$. Solving for P , we get $P \approx 714.01$. So, you need to deposit approximately \$714.01 today to have \$1000 in 5 years if you make a deposit of \$100 at the end of each year.

Now, suppose that you have a bank account that earns a nominal annual interest rate of 6% compounded semi-annually. How much money do you need to deposit today to have \$1000 in 5 years if you make a deposit of \$100 at the end of each year?

Let P be the amount of money you deposit today. Then, after 1 year, you have $P(1 + 0.03)^2 + 100$ dollars. After 2 years, you have $P(1 + 0.03)^4 + 100(1 + 0.03)^2 + 100$ dollars. After 3 years, you have $P(1 + 0.03)^6 + 100(1 + 0.03)^4 + 100(1 + 0.03)^2 + 100$ dollars. After 4 years, you have $P(1 + 0.03)^8 + 100(1 + 0.03)^6 + 100(1 + 0.03)^4 + 100(1 + 0.03)^2 + 100$ dollars. After 5 years, you have $P(1 + 0.03)^{10} + 100(1 + 0.03)^8 + 100(1 + 0.03)^6 + 100(1 + 0.03)^4 + 100(1 + 0.03)^2 + 100$ dollars. We want to find P such that $P(1 + 0.03)^{10} + 100(1 + 0.03)^8 + 100(1 + 0.03)^6 + 100(1 + 0.03)^4 + 100(1 + 0.03)^2 + 100 = 1000$. Solving for P , we get $P \approx 708.01$. So, you need to deposit approximately \$708.01 today to have \$1000 in 5 years if you make a deposit of \$100 at the end of each year.

Now, suppose that you have a bank account that earns a nominal annual interest rate of 6% compounded monthly. How much money do you need to deposit today to have \$1000 in 5 years if you make a deposit of \$100 at the end of each year? Let P be the amount of money you deposit today. Then, after 1 year, you have $P(1 + 0.005)^{12} + 100$ dollars. After 2 years, you have $P(1 + 0.005)^{24} + 100(1 + 0.005)^{12} + 100$ dollars. After 3 years, you have $P(1 + 0.005)^{36} + 100(1 + 0.005)^{24} + 100(1 + 0.005)^{12} + 100$ dollars. After 4 years, you have $P(1 + 0.005)^{48} + 100(1 + 0.005)^{36} + 100(1 + 0.005)^{24} + 100(1 + 0.005)^{12} + 100$ dollars. After 5 years, you have $P(1 + 0.005)^{60} + 100(1 + 0.005)^{48} + 100(1 + 0.005)^{36} + 100(1 + 0.005)^{24} + 100(1 + 0.005)^{12} + 100$ dollars. We want to find P such that $P(1 + 0.005)^{60} + 100(1 + 0.005)^{48} + 100(1 + 0.005)^{36} + 100(1 + 0.005)^{24} + 100(1 + 0.005)^{12} + 100 = 1000$. Solving for P , we get $P \approx 706.01$. So, you need to deposit approximately \$706.01 today to have \$1000 in 5 years if you make a deposit of \$100 at the end of each year.

عہد مری کوری جہ موج

دہ مہ و بزم شہ لیمہ وہ لہ بہ شہ شہا بکہ یریم

زاوی (عبداللہی کوپی عمری کوپی حرام) بو، چونکه میړدی (میندی کچی عمری خوشکی بو..

نم کوپه‌ی (جه‌موج) یش به‌کښک بوو له سرگروره‌کانی مه‌دینه و، پیاوماقولیک له پیاوماقولانی (به‌نی سله‌مه) بو..

(مه‌عازی کوپی عمری کوپی، که بهر له‌خوی موسلمان بوو به‌کښک بوو له و هفتا نه‌نصاریه‌ی به‌شداری په‌یمانی (ع‌قه‌به‌ی) نوه‌مییان کرد.

جا (مه‌عازی کوپی عمر) و (مه‌عازی کوپی جه‌بل) ی ه‌وپتی به‌وپه‌ری په‌روشیه‌کی که‌نجانته‌ی به‌واداری بو‌یزانه‌وه خه‌لکی مه‌دینه‌یان بۆ لای نی‌سلام بانگ ده‌کره.. له‌و ده‌مه‌شدا له‌نیو خه‌لگدا وا باوبوو که پیاوماقولان وپرای شو بته‌گه‌ورانه‌ی که له په‌رستگا‌کانیاندا دانرابوون ه‌موو خه‌لکی ده‌یانپه‌رست، له‌ماله‌کانیشیاندا بتی بچوکیان داده‌نا..

(عمری کوپی جه‌موج) یش به‌و پتیبه‌ی که پیاوماقول و سرگروره بوو، بتیکی دروستکریبوو، ناوی (مه‌ناف) ی لیتابوو، له‌ماله‌که‌یدا داینابوو..

(مه‌عازی کوپی عمر) له‌گه‌ل (مه‌عازی کوپی جه‌بل) ی ه‌وپتیدا پپکه‌اتبوون له‌سهر شه‌وه‌ی که بته‌که‌ی (عمری کوپی جه‌موج) بکه‌نه‌مایه‌ی گالته‌چارپ و یاریکردن.

شهو چوونه‌سهری و، هه‌لیان گرت و فرپیان دایه‌ شو چاله‌ی که خه‌لکی شتی پیس و زیلی تن فرپنده‌دا.

(عمر) یش که ده‌مو به‌یمانی هه‌ستا سرجه‌ی دا (مه‌ناف) له‌جیگای خوی به‌دی نه‌کرد و، به‌دوایدا گه‌را تا بینی له‌و چاله‌دا فرپندراوه.. جا توره‌ ده‌بیت و ده‌لیت:

— ده‌ک تیا‌بچن، کنه‌مشهو ده‌ستدریژی کریوته‌سهر خواوه‌نده‌کاشان..؟!؟

پاشان ده‌یشوات و، پاکي ده‌کاتوه و، بونی خۆشی لیده‌دات..

شهو‌ی نویی به‌سهردا هاته‌وه، هه‌ربوو (مه‌عاز) — (مه‌عازی کوپی عمر) و (مه‌عازی کوپی جه‌بل) هه‌مان شتیان به‌سهر بته‌که‌دا هیتایه‌وه، هه‌موو شه‌ویک به‌و جوره.

هه‌تا (عمر) هه‌راسان بوو، شمشیړه‌که‌ی هیتا و خسته‌ی سرگره‌دنی (مه‌ناف) و پتی وت:

گه‌ر چاکه‌ت تیدایه‌ به‌رگری له‌خۆت بکه..!!

بۆ به یانی که ههستا سهیری کرد له جیبی خۆیدا نه ماوه .. به لکو له هه مان چالدا فرێدرارهوه، نه مجاره به ته نه اش نه بوو له چاله که دا .. به لکو له گه ل سه گیکي توپپودا توند پیکه وه به گوریسیک به سترابونه وه ..

له کاتیکیدا که توپه و، په ست و، سه رسام بوو بوو، هه ندیک له پیاوما قولانی مه دینه که پێشتر موسلمان بوویون لێی نزیک بوونه وهو، به ده ستیان ئاماژه یان بۆ بته فرێدرارهوه که ده کرد که به سه گیکي توپپوه وه به سترابویه وهو، عه قل و دل و تیگه یه ستنی (عه مری کوهی جه موح) بیان دواند و، باسی په روه ردگاری حه ق و، خاوه ن توانا و ده سه لاتیان بۆ ده کرد، که هه یج شتیکی هاوشیوه ی نیه ..

ده رباره ی (موحه مه مدی) (صادق الامین) قسه یان بۆ ده کرد، که هاتۆته بونیا تا ببه خشیته، نه ک وه رگرت .. رینۆتی بکات، نه ک سه ر بشیوینیت ..

ده رباره ی ئیسلامیش، که هاتوه تا مرقه کان له کۆت و به ند رزگار بکات - هه موو کۆت و به ندیک -، هاتوه خۆشی و په حه متی خودای تیدا زیندوو بکاته وه و رووناکی ئه ویان له دلدا په خش بکات.

چا له چه ند ماوه یه کی که مدا (عه م) خۆی و ئاینده ی خۆی بینه وه ..

له چه ند چرکه ساتیکدا رۆشت و، پۆشاکه کانی و جه سته ی خاوین کرده وه و، پاشان خۆی بۆن خۆش و رێک و پێک کرد و، به سه ری به رز و ده روونی گه شاهه وه که وه ته پێ، تا په یمان بدات به دواين پیغمبر و، جینگای خۆی له نێو به واداراندا بگرت.

* * *

له وانه یه که سیک بیت به بیریدا و بپرسیته: که سانیکی وه ک (عه مری کوهی جه موح) .. که سه رگه و ره و پیاوما قولی هۆزه کانیان بوون .. چۆن به وایان ده مه ئتا به و بته گالته جارپانه به و جۆره ئه وه هه موو به وایه ..؟

چۆن عه قلیان له و گیلییه نه یده پاراستن ..

وه چۆن ئه مرۆ - له گه ل موسلمان بوون و قوربانیدانیاندا - له ریزی گه و ره پیاواندا ده یاندوینین ..؟

کردنی ئه م جۆره پرسیارانه له رۆژگاری ئیستادا رۆژ سانایه، که مندالیکیش به دی ناکه یین عه قلی وای لێ بکات ته خته یه ک دا بته اشیت و له ماله که یدا دا بپنیت و بپه رستن ..

به لām له و رۆژگاره ی که رابوو، سۆزی مرۆ جینگای ئه و جۆره کارانه ی تیدا ده بوویه وه به بێ ئه وه ی که زیره کی و تیگه یه ستنیان هه یج ته له که و فیلیکی به رانه به ئه و داب و نه ریتانه تیدا بیت .. !!

(ئه سینا) به سه بۆمان وه ک نمونه ..

(نەسینا) له سەردەمی (بارکلین) و (فیساکۆرس) و (سوقرات) دا..
 ئەو (نەسینا) یەکی که له پیشکەوتنی فیکریدا گەشتبوو ناستی سەسام کردنی عەقل، ئا
 له و کاتدا هەموو خەلکەکی، فەیلەسوف و، دانوهر و، جەماوەرەکی بڕوایان بەو بته
 داتاشراوانه هەبوو، بڕوادارییهک تا ئەو پەری گێلی و گالته جاپی!!
 چونکە وێژدانی ئاینی له و چەرخی دورانهدا له گەڵ پیشکەوتنی عەقڵدا بە هێڵیکی تەریبیدا
 نە دەڕۆیشتن.

* * *

(عەمری کوپی جەموح) دڵ و، ژانی بە پەرورەدگاری جیهان سپاردبوو، سەرە پای نۆد
 بەخشندەمی و دەستبەلاریهکی، ئیسلام زیاتر بەخشندەتری کرد و، هەموو سامانهکی خسته
 خزمەت ئاینهکی و بڕاکانی..
 پیغمبر ﷺ له کۆمهڵیک خەلکی (بەنی سەلمه) -مۆزهکی (عەمری کوپی جەموح) -ی
 پرسی:

- کۆ سەرگەرەتانه ئەی بەنی سەلمه..؟

وتیان: (الجعد بن قیس)، لەسەر ئەو رۆدیەکی که تێیدا بوو..

ئەمجا پیغمبر ﷺ فەرمووی:

{ جا چ دەردێک له رۆدی سەختره!!

بەلکو سەرگەرەتانه ئەو دەموچاوانە سپییه، (عەمری کوپی جەموح) -ی..

ئەم گەواهیوانە پیغمبەری خوا ﷺ ریزلێنانی (عەمری کوپی جەموح) بوو، چ

ریزلێنانیک..!

له مباره یەرە شاعیری ئەنصاریهکان وتویهتی:

فسود عمرو بن الجموح لجموده وحق لعمره بالندی أن یسودا

إذا جاءه السؤال أنهب ماله وقال خنوه، إنه عائد غدا

واته: پیاوه لانی (عەمری کوپی جەموح) له بەر بەخشندەییهکی مافی خۆی بوو که بانگ

بکۆیت و پیایدا هەلبێریت.. گەر داواکەر مالهکی هەموو بێردایه، دەیوت: بییهن، سبهینن

دیتهوه..

جا (عەمری کوپی جەموح) هەرۆک چۆن سامانهکی له پێناری خۆی گەرەدا بەخشی،

دەبیوست که گیان و ژانیشی ببهخشیت..

بەلام.. به چ شتۆهیهک؟؟

ئەو قاچیکی به جۆزیکێ وهما شەل بوو که به کەلکی به شداریکردنی شەپ نه یەت.

خاوه‌نی چوار کوپیش بوو، هه‌موویان موسلمان بوون و، پیاوانیکی به‌جهرگ بوون و، له‌گه‌ڵ پێغه‌مبەری خوادا ﷺ بۆ شه‌پکردن ده‌چوونه‌ ده‌ره‌وه‌و، به‌رده‌وام بوون له‌سه‌ر به‌جیه‌بێتانی فه‌رزی جیهاد..

له‌ جه‌نگی به‌دردا (عه‌مر) هه‌ولیدا به‌شداری بکات، جا کوپه‌کانی چوونه‌ خزمه‌ت پێغه‌مبەر ﷺ تکایان لێکرد که باوکیان رازی بکات به‌وه‌ی که نه‌یه‌ته‌ ده‌ره‌وه‌، یان گه‌ر قه‌ناعه‌تیشی نه‌کرد فه‌رمانی پێ بکات..

هه‌رواش بوو، پێغه‌مبەر ﷺ پێی راگه‌یاند که ئیسلام لێی بوراوه‌ له‌ به‌شداریکردنی جیهاد وه‌ك فه‌رزیك به‌وه‌ی که م ئه‌ندامیه‌که‌یه‌وه‌ که خۆی له‌ شه‌لییه‌کی زۆردا ده‌نواند..

له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا ده‌ستی دایه‌ زۆر لێکردن و تکاکردن.. تا پێغه‌مبەر فه‌رمانی پێکرد که له‌ مه‌دینه‌ بمینێته‌وه‌.

جه‌نگی (ئوحوود)یش هات، عه‌مر چووه‌ خزمه‌ت پێغه‌مبەر ﷺ و لێی پاراپه‌وه‌ که مۆله‌تی به‌شداریبوونی بدات و پێی وت:

{ئهی پێغه‌مبەری خوا.. کوپه‌کانم ده‌یانه‌وێت رێگه‌م نه‌دن که بۆ جیهاد کردن له‌گه‌ڵندا بێمه‌ ده‌ره‌وه‌..}

جا سویند به‌خوا من ئومیده‌وارم که به‌م شه‌لییه‌مه‌وه‌ له‌ به‌هه‌شتدا بگه‌ڕم..

له‌ به‌رامبه‌ر ئه‌و سووریوونه‌ مه‌زنه‌یدا پێغه‌مبەر ﷺ مۆله‌تی دا که بێته‌ ده‌ره‌وه‌و به‌شداری بکات، جا چه‌که‌که‌ی هه‌لگرت و، به‌خۆشی و سنگ فراوانیه‌وه‌ به‌ شه‌لی که‌وته‌ پێ و، به‌ ده‌نگیکی ملکه‌چانه‌ له‌ په‌روه‌ردگاری پاراپه‌وه‌:

{خودایا شه‌هیدیم پێ بیه‌خشه‌ و مه‌مگێره‌وه‌ بۆ ناو که‌س و کاره‌که‌م}..!

* * *

هه‌ربوو له‌شکر له‌ رۆژی (ئوحوود)دا به‌یه‌ك گه‌یشتن..

(عه‌مری کوپی جه‌موح) و هه‌رچوار کوپه‌که‌یشی به‌ شمشیره‌کانیان که‌وتنه‌ لێدانی سوپای تاریکی و بێباوه‌پی..

(عه‌مر)یش له‌ نیۆ ئه‌و خه‌لك و هه‌رایه‌دا هه‌نگاوی ده‌نا و، له‌گه‌ڵ هه‌ر هه‌نگاوێکیشیدا شمشیره‌که‌ی سه‌ری یه‌كێك له‌ بته‌په‌رسته‌کانی لێده‌کرده‌وه‌..

ئه‌و به‌ ده‌ستی راست شمشیری ده‌وه‌شاند و، پاشان سه‌رنجی ئاسۆی به‌رزی ده‌ووبه‌ری خۆی ده‌دا و، وه‌ك ئه‌وه‌ی په‌له‌ی بێت بۆ هاتنی ئه‌و مه‌لائیکه‌یه‌ی که گیان ده‌کێشیت و، پاشان به‌ره‌و به‌هه‌شتی ده‌یات..

به‌ئێ.. ئه‌و به‌راستی شه‌هیدبوونی له‌ په‌روه‌ردگاری خواست و، ته‌واو دلنیاش بوو له‌وه‌ی که خوای گه‌وره‌ پاراپه‌وه‌که‌ی گه‌راکریوه‌..

به‌لێ ئه‌و تهمه‌زۆیه - چ تهمه‌زۆیه‌ك - به‌وه‌ی كه به قاجی سه‌لی له به‌هه‌شتدا هه‌نگاو
بنیّت تا خه‌لكه‌كه‌ی بزانی كه موحه‌مه‌دی پێغه‌مبهری خوا ﷺ چۆن هاوه‌لانی خۆی دیاری
ده‌كرد، چۆن پیاوونی په‌روه‌رده ده‌كرد...!!

* * *

به‌لێ ئه‌وه‌ی كه چاره‌پێی بوو پێی گه‌یشت.
لێدانی شمشیرێکی به‌رگه‌وت، و ساته‌وه‌ختی زه‌هاوه‌نده‌كه‌ی راگه‌یاند...
زه‌هاوه‌ندی شه‌هیدێکی پایه‌بلند به‌ره‌و به‌هه‌شتی جاویدانی، و فێرده‌وسی خودای
میه‌ره‌بان...!!

* * *

له‌كاتیدا كه موسلمانه‌كان شه‌هیده‌كانیان به‌خاك ده‌سپارد، پێغه‌مبەر ﷺ ئه‌و فه‌رمانه‌ی
ده‌ركرد - كه پێشتر گوێیستی بووین -

{ سه‌رنج به‌ن، (عه‌ده‌ی كۆپی‌هه‌رام) و (عه‌مه‌ری كۆپی جه‌موح) له‌یه‌ك گۆردا بنیژن،
چونكه هه‌ردووکیان له‌ دنیادا یه‌کیان خۆشده‌ویست و دل‌ساف بوون به‌رامبه‌ر به‌یه‌ك}...!!

* * *

ئه‌مجا هه‌ردوو شه‌هیده‌ هاوێ ئازیزه‌كه له‌یه‌ك گۆردا به‌خاك سپێردران، له‌ژێر گلکۆی ئه‌و
خاکه‌دا كه جه‌سته‌ی پێگه‌ردیانی گرته‌ خۆ، پاش ئه‌وه‌ی كه پاله‌وانیته‌ی بی‌وینه‌یانی بینی.
پاش تێپه‌رپه‌وونی چل و شه‌ش ساڵ به‌سه‌ر به‌خاك سپاردن و هاوپییه‌تیان، لافاوێکی زۆر
به‌هێزهات و خاکی گۆره‌كه‌یانی داپۆشی، به‌هۆی کانیه‌که‌وه‌ که (موعاویه) له‌وێوه هینابووی،
جا موسلمانه‌كان خێرا که‌وتنه‌ گواسته‌وه‌ی جه‌سته‌ی شه‌هیده‌کان، ئه‌وانه‌ی به‌شدارێ
گواسته‌وه‌ی لاشه‌کانیان کرد له‌باره‌یانه‌وه ده‌لێن:
{ لاشه‌یان هه‌ر نه‌رم بوو..

ده‌ست و قاجیان ده‌جوڵێنرا}...!!

(جابه‌ری کۆپی عبدالله) له‌و کاته‌دا زیندووپیوو، له‌گه‌ڵ خزم و که‌س و کاره‌که‌یدا رۆشت تا
لاشه‌ی (عبداللهی کۆپی عه‌مه‌ری کۆپی هه‌رام)ی باوکی و لاشه‌ی (عه‌مه‌ری کۆپی جه‌موح)ی
مێردی پوری بگوێزێته‌وه..

له‌گۆره‌که‌ی خۆیاندا بینینی، وه‌ك ئه‌وه‌ی نوستن وایوو.. زه‌وی هه‌یچی لێ نه‌خواردبوون و،
ئه‌و خه‌نده‌ی ره‌زامه‌ندی و شادیه‌ی ئه‌و رۆژه‌یان له‌سه‌ر لێو دانه‌برابوو که به‌ره‌و لای خوای
گه‌وره‌ بانگ کران، ئایه سه‌رتان سوپه‌اره..

سه‌رتان سوپه‌نه‌مێنن..

چونکه نه و گیانه مه زنه ته قواداره، بیگه رده نه ی، که به سر چاره نوسیاندا زال بوون.. له
جسته کاندا که ساز بووه بوی، ریژه یه که له بهرگری (مناعة) به جی ده هیلتیت که هکاره کانی
شیکردنه وه، داپزانی ناو خاک لاده بات..

مه بیسی کوری زه ید
رُفسازی فیداکاری و خوشه و پستی

له پهیمانی عهقه بهی دوهمدا که پیشتړ چهند جارئ لئی دواين و، تئیدا هفتا پیاو و دوو
 نافرتهی خه لگی مه دینه په ایمانیان دا به پیغمبه رسول الله ﷺ، (حبیبی کوپی زهید) و (زهیدی کوپی
 عاصم) ی باوکی ﷺ له و هفتا پیاوه پیروزه بوون..

(نوسه بیه ی کچی که عب) ی دایکیشی یه کیک بو له و دوو نافرتهی که په ایمانیان دا به
 پیغمبه رسول الله ﷺ خودا ﷻ ..

نافرتهی نوه میش پوری - خوشکی دایکی - بوو..!!

که و ابوو پروادارئکی دیرینه و نیمانی به شاده ماره کانیدا روچوهو..

له پاش کوچکردنی پیغمبه رسول الله ﷺ خودا ﷻ بۆ مه دینه له په نایدا زیا و، له هیچ غه زایه کدا
 توانه کوه و، له هیچ کارئکدا که مته رخه می نه تواند..

* * *

روژ گارئک هات باشووری دوورگی عه ره ب دوو دروژنی پیسی به خوره دی که بانگه شهی
 پیغمبه رایه تیان ده کرد و، خه لگیان به ره و سه رلیشویان ده دایه پیش خویان..

یه که میان که (نوسه دی کوپی که عبی عه نسی) بوو له (هه نما)..

دووه میش له یه مامه ده رکه وت، که (موسه یله مه ی دروژن) بوو..

هه ردو دروژنه که ده ستیان دابوه هاندانی خه لگی له دئی ئو پروادارانهی هوزه کانیان که
 به دم بانگه وازی خودا و، پیغمبه ره وه چوو یوون و، هانیان ده دان له دئی نیردراوانی
 پیغمبه رسول الله ﷺ خوا بۆ ئو جیگایانه..

له سه ری ئوه شه وه، ده ستیان دایه شتواندنی خودی پیغمبه رایتی و، خراپه و تاریکیان
 له سه زه ییدا بلاوده کرده وه.

* * *

پیغمبه رسول الله ﷺ رۆژئکیان سه رسام بوو به هاتنی نیردراوی (موسه یله مه) که نامه یه کی هینا بوو
 تئیدا هاتبوو: (له موسه یله مه ی پیغمبه رسول الله ﷺ خودا وه، بۆ موحه مه دی پیغمبه رسول الله ﷺ خودا..
 سلأوت لئ پیبت..)

پاش ئوه، من به شدارکراوم له و کاره دا له گه ل تودا و، نیوه ی زه وی بۆ نیمه یه و، نیوه که ی
 دیکه یشی بۆ قوره ی شه، به لام قوره ی شه کان هوزئکی ده سترئزی کارن)!!!

پیغمبه ره یش یه کیک له نوسه رانی هاوه لئی بانگ کرد و، وه لامی موسه یله مه ی پی نویسی:

{به ناوی خودای به خشنده می مپهره بان..}

له موحه ممدی پیغمبری خوداوه، بۆ موسه یله مه می درۆزن..

سلاو له و که سه می شوین روناک می ده که ویت..

پاش نه وه، زهوی مولکی خودایه و، بۆ هر که سه می بیه ویت له بنده کانی پتی ده دات و،

سه رته نجامیش بۆ ته قوادارانه {..!}

نه و شان می پیغمبر وه که گزنگی بهری به بیان هات و، ئابوی بپوژنه که می (به نی

حه نیفه) می برد که وای گومان ده برد پیغمبرایه تی مولکه و، نه ویش هات و داوای نیوه می زهوی

و نیوه می بنده کانی ده کرد..!

نه ما نیردراوه که می (موسه یله مه) وه لامه که می پیغمبری ﷺ له گه ل خویدا برده وه بۆ

(موسه یله مه)، بوه مایه می زیادبوونی گومرایی و سه رلیشیاوایه که می.

* * *

درۆزنه که ده ستنی دایه بلاو کردنه وه می بوختان و هه لبه ستراوه کانی و، زیاتر نه شکه نجه دانی

بپواداران و هاندانی له درۆزان زیاد می کرد، هر ریژه پیغمبر وای به چاک زانی که نامه یه کی بۆ

بنیتریت و تیددا ریگری نه و بیه قلیانه می بکات..

بۆ نه م کارهش پیغمبر ﷺ (حه بیبی کوپی زهید) می دیاری کرد تا نامه که می پیددا بنیتریت

بۆ موسه یله مه..

(حه بیب)یش که وته هه نگاونان و، به وپه پی شادی وه بۆ نه م کاره پایه بلند هه که وته پی که

پیغمبر می خودا ﷺ پتی سپارد بوو، ئومیده وار بوو که دلی موسه یله مه رینوینی بکات بۆ لای

حه ق و، (حه بیب)یش پاداشت و خه لاتی مه زنی ده ست بکه ویت..

* * *

ریواره که گه یشته شوینی مه به ست و..

نامه پپ له روناکیه که می دایه موسه یله مه می درۆزن و، زیاتر له سه رلیشیاوای و گومریدا

رۆچوو..

له کاتی که دا که موسه یله مه ته نها بیه میشکیکی بوختانچی بوو، هه موو ره وشتیکی بوختانچی

بیه میشکیکی تیدابوو..!!

به م شیوه یه، هیچ مه ردایه تی و ره وشت جوانی عه رب و پیاوته تی تیدا نه بوو که ریگریان

بکردایه له رشتنی خوینی نیردراویک که نامه یه کی نوسراوی هیناوه.. نه و کاره می که

عه ره به کان ریزان لیده نا و پپوژ بوو به لایانه وه..!!

قه‌دهری ناینی مه‌زنی نیسلام ویستی وه‌هابوو که وانه‌یه‌کی نویی زیاد بکات بق سر وانه مه‌زنه‌کانی پاله‌وانیتی که به گوئی تیکرای مرؤفایه‌تیدا ددها، وانه‌یه‌ک که نه‌مجاره‌ بابه‌ت و مامؤستاکی له‌یه‌ک کاتدا (حه‌بیبی کوپى زه‌ید) بیټ...!!

* * *

موسه‌یله‌مه‌ی درؤزن هؤزه‌که‌ی خزی کؤکرده‌وه‌و، بق یه‌کک له‌رؤزه‌ دیاره‌کان بانگی کردن...

نه‌وجا (حه‌بیبی کوپى زه‌ید)ی نئزدرای پیغمبرى خودا ﷺ هینرا و شوینه‌واری نه‌شکه‌نجه‌دانی توند که تاوانباران به‌سریاندا هینابوو، به‌و ئومنده‌ی گیان بویری برفینن و، له‌برچاوی خه‌لکه‌که‌دا سرکز و بیده‌سه‌لات دهرکه‌ویټ و، خیرا بپوا بهینیت به‌موسه‌یله‌مه‌ کاتیک که له‌برده‌م خه‌لکه‌که‌دا بق لای ئو بپوايه بانگ‌شه ده‌کریټ و.. به‌وه‌ش موسه‌یله‌مه‌ی درؤزنی دئرا و موعجیزه‌یه‌کی خه‌یالی له‌برده‌م هه‌لخه‌له‌تینراوه‌کانیدا به‌ده‌ست ده‌هینیت.

* * *

موسه‌یله‌مه‌ به (حه‌بیبی)ی وت:

- شاهیدی ده‌ده‌یت که (موحه‌مه‌د) پیغمبرى خواجه...؟

(حه‌بیبی) وتی:

- به‌ئى "شاهیدی ده‌ده‌م که (موحه‌مه‌د) پیغمبرى خواجه.

روو زه‌ردیه‌کی سرشقرپانه‌ روخساری موسه‌یله‌مه‌ی داگرت و، دووباره‌ لئى پرسیه‌وه:

- شاهیدیش ده‌ده‌یت که من پیغمبرى خودام...؟؟

(حه‌بیبی)یش به‌گالته‌جاریه‌کی مرینه‌روه‌وه‌ ولامی دایه‌وه:

- من هیچ نابیستم...!!

نه‌مجا ره‌نگی زه‌ردی سرشقرپانه‌ی سر روخساری موسه‌یله‌مه‌ی درؤزن گؤرا بق ره‌شیکى قین له‌دلانه‌ی رئى‌ئوبوو.

له‌راستیدا نه‌خشه‌که‌ی شکستی هینا و، نه‌شکه‌نجه‌که‌ی بیزه‌ره‌م بوو، له‌برده‌م ئو که‌سانه‌شدا که کؤی کردبوونه‌وه‌ تا موعجیزه‌که‌ی ببینن زلله‌یه‌کی به‌هیزی به‌رکه‌وت که هه‌یبه‌تی درؤزنی خسته‌ناو قوپه‌وه‌..

تا له‌ویدا وه‌ک گای سرپراو بؤراندی و، هاواری پیاوکوزه‌که‌ی کرد که پیشتر نوکی شمشیره‌که‌ی کرد به‌جسته‌ی (حه‌بیبی)دا..

باشان ده‌ستی دایه‌ پارچه‌پارچه‌کردنی جسته‌ی، پارچه‌پارچه‌ و، کوت کوت و، نه‌ندام له‌نواى نه‌ندام..

پالوانه مهزته کهش هيجی دیکه ی زیاد نه ده کرد بؤسه ورته ورته که ی و سرودی
 ئیسلامه که ی دوویات ده کرده وه:
 { لا اله الا الله، محمد رسول الله }.

* * *

خۆ گهر (حبيب) ئو رۆژه به شتن له ئاسانکاری رووکهش بۆ موسه یله مه ژيانی خۆی
 دهرياز بگردايه و، ئيمانه که ی له نئو سنکيدا بشاردايه ته وه، موسلمان بوونه که شی هيج
 خراپه يه کی به سه ردا نه ده هات...
 به لام ئو پياوه ی که له گه ل باوک و، دايک و، براو، پوریدا ناماده ی په يمانی عه قه به بوو،
 له وساته گرنگه پيرۆزه وه به رپرسياریتی په يمانه که ی و ئيمانه که ی به ته لوه تی و به بئ که م و
 کوپي له ئه ستو گرت، نه ده کرا که چرکه ساتیکی رۆژی هاوسهنگی رابگریت له نئوان ژيانی و
 مه بده ته که يدا...

پاشان هيج هه لیکی وای له به رده مدا نه بوو تا هه موو ژيانی به ده ست به یئیت وه ک ئه م
 ده رفته ده گمه نه ی که چیرۆکی تیکپای ئيمانی خۆی تیدا بينيه وه... له خۆراگری و، مه زنی و،
 پالوانیتی و، قوریانیدان و، شه هیدبوونی له پئناوی رینوینی و حه ق خه ریک بوو له جوانی و
 رینکوپنکيدا زیاتر بیت له هه موو سه رکه وتن و بالاده ستیه ک...!!

* * *

هه وائی شه هیدبوونی نئردراوه به پیزه که ی گه یشته وه به پټفهمبری خوا ﷺ و، له به رده م
 حوکمی په روهردگاریدا ئارامی گرت، چونکه ئو به روناکی خودا ئاینده ی موسه یله مه ی درۆزی
 به دی ده کرد و، خه ریک بوو له ناوچوونی به چاوی خۆی ببینیت...

به لام (نوسه یبه ی کچی که عبی دایکی (حبيب) بۆ ماوه یه کی زۆد دانی جپر کرده وه،
 پاشان سویندیکی ته وای خوارد که تۆله ی کوپه که ی له خودی (موسه یله مه) بگاته وه و، رم و
 شمشیره که ی بگپرت به نئو گوشته پيسه که يدا...

ئو قه ده ره یشی که له و رۆژهدا ده یه وانییه دلتهنگی و ئارامگری و خۆراگریه که ی، مایه ی
 سه رسوپمانتکی زۆد بوو، له هه مان کاتدا بریاری دا که له په نایه وه بوه ستیت تا سوینده که ی
 به جی ده هیئت...!!

* * *

خولیکي کورتي روزگار سوپايه وه. به هڅويه جهنگه زيندوه که بهرپابوو، جهنگي به مامه..

(نه بوبه کړي صدیق) چې نشينينی پټه مېرغیږي خوا ﷺ سوپای نيسلامی ناماده کرد تا به ره و به مامه بگويته پي که (موسه يله مه) تييدا گوره ترين له شكري ناماده کړيږي..
(نوسه ييه) ش له گال سوپادا که وته پي و..

چوه نيو گه رمه ي جهنگه که وه و، به دهستي راستي شمشيزه که ي ه لگرتېوو، رمه که پيشي به دهستي چه پيه وه بوو، زمانيشي له هاوارکردن نه ده که وت:

{موسه يله مه ي نوژمنی خوا کوا!} ..؟

کاتې (موسو يله مه) ش کوژا و، شوينکه و ته کانی وه ک خوري شيکراوه که و تنه سر زهوي و، به يداخه کانی نيسلام به سريلندي و سرکه وتوويي به رز بوونه وه.. (نوسه ييه) که جهسته ي پايه داري به هيزي پر له جتگای برين و ليداني رم بوو، راوه ستا..

راوه ستا و پيشوازي له روخساري کوږه نازيزه که ي شهيد (هبيب) ده کرد و، بينی کات و شويني پکړيووه..!!

(نوسه ييه) چاوي به هه رايه کدا و بڼ لای هر نالايه ک له نالا شه کاوه سرکه وتوه شاده کان بگيږايه روخساري (هبيب) ي کوږي به شه کاوه يي و.. سرکه وتوويي و.. شادي له سر به دي ده کرد..



توبہ کی کوہی کہ عب

نہا نہا رہیں فی اہر قدیں ۔



رؤښکيان پیغمبره څو ﷺ پرسیاری لیکرد:
{ نهی باوکی مونذیر...؟؟ }

چ نایه تینکی قورنانی پیروز مه زنتره...؟؟؟
له وه لامیدا وتی:

{ خودا و پیغمبره که ی زانانن... }

پیغمبره ﷺ پرسیاره که ی لی دووباره کرده وه:
{ نهی باوکی مونذیر...؟؟ }

چ نایه تینکی قورنانی پیروز مه زنتره...؟؟
له وه لامیدا وتی:

{ ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ البقره/۲۵۵ }

نه ما پیغمبره څو ﷺ دهستی دا به سهر سینگیدا و، له کانتیکا شادی به سهر
بوخساریه وه ددره وشایه وه پتی فرموو:

{ زانیاریت لی پیروز بیت نهی باوکی مونذیر... }

نه و (باوکی مونذیر) هی که پیغمبره څو نازیز پیروزیا یی نه و زانیاری و تینگه یشتنه ی لیکرد
که څوای گه وره پتی به خشیبوو، هاو له پایه به رز (نوبه یی کوپی که عب) بوو...
(نوبه یی) نه نصاریه کی هوزی خه زره جه و، به شداری په یمانی عه قه به و، غه زای به در و،
جه ننگه کانی دیکه ی کردوه.

له نپو نه وانه دا که نقد زوو موسلمان بوویون گه یشتبوه پایه به کی باند و، ناستینکی به رزی
وه ها هه تا نه میری باوه درداران (عومر) ﷺ له باره یه وه وتی:

{ نوبه یی سهرگه وره ی موسلمانان... }

(نوبه یی کوپی که عب) له پیشه وه ی نه و که سانه بوو که (وه حی) بیان ده نووسیه وه و،
نامه کانیان ده نووسی... }

له له برکردنی قورنانی پیروز و، خویندنه وه و، تینگه یشتنی نایه ته کانیدا، له سهرکه وتوان
بوو،

رؤښکيان پیغمبره څو ﷺ پتی فرموو:

{ نهی (نوبه یی کوپی که عب) ... }

من فرمانم پیکراوه که قورنانت فیر بکه م... }

(نوبه یی) دهیزانی که پیغمبره څو ﷺ فرمانه کانی له (وه حی) یه وه ودرده گریت... }

تا لیره دا به شادبیه کی زږدوه له پیغمبره څخه خودای ﷺ پرسې:
 {نهی پیغمبره خودا، دایک و باوکم به قوریانت بن.. نایا ناوی خومیان هیئا بؤت}؟؟..
 پیغمبر وه لای دایه وه:
 {به لن}..

به ناوی خوته وه، ره چه له کته وه، له ناسمانی سره وه!!..
 جا موسلمانیک له دلی پیغمبره خودا ﷺ بگاته نو ناسته به راستی موسلمانیک
 مه زنه، زږیش مه زن..

به درزیالی سالانی پیکه وه بوونیشی، (نوبه یی کورې که عب) له نریک پیغمبره خوداوه ﷺ
 بوو، له و کانیواوه سازگاره به خشره ی هله گوزی..
 پاش گوزانه وه ی پیغمبره خودا ﷺ بق لای په روه ردگاری بالاده ست، (نوبه یی)..
 په رسته که ی، به هیزی ناینه که ی، ناکاریدا له سر به لینه که ی به رده وام بوو..
 هه میسه به ناگاهینه و ترسینه ی هوزه که یی بوو..
 رږزانی سرده می پیغمبره ﷺ ده هیئانه وه یاد، له گال نو به لاین و، خوږه وشت و،
 نونیا نه ویستی ی که نوان له سر ی بوون..

له و ته پرشن گارانیشی که له نیتو هاره لاند ده بوته وه:
 {به راستی نیمه که له گال پیغمبره خودا بووین ﷺ، تپروانیمان یه ک بوو، که لیشی
 جودا بووینه وه، تپروانینه کانمان به راست و چه پدا جوو دابوویه وه}..
 به رده وام بوو له سر ته قواداری و، نونیا نه ویستی و، دنیا نه ی توانی تووشی ناشووب یان
 هله خه له تاندنی بگات..

چونکه نو حه قیقه ته که ی له کورتاییه که پدا به دی ده کرد..
 جا مرؤف چند بژی و، چند له نیتو ناز و خوشیدا بگوزرئ، ده گاته رږزانیک که هه موو
 نه وان ی تپیدایه ده گوریت بق گرد و تزو جگه له کرده وه ی چاک، یا کاریکی خراب که
 نه جامی دابیت هیچی دیکه ی به ده ستوه نامینیت..

له باره ی نونیا شوه (نوبه یی) ده لیت:

{خوړاکی ناده میزاد، بؤته نمونه بق نونیا..}

سهرنج بده گر خوئی تن بکیت و، خوړا که که ی چی به سر دیت}؟؟..

(نوبه یی) که قسه ی بق خه لکی ده کرد گردن و گوئییه کان به په رؤش و گوئییا گرتنه وه رږزیا ن
 لیده نا.. چونکه له و که سانه بوو که له بهر خوی گوره له هیچ که سیکه دیکه نه ده ترسا و..
 هیچ ویستی کیشی له نونیا داوا نه کردبوو.

نو ده مه ی ولاتی نیسلامیش فرلوان بوو، موسلمانه کانی بینی به ناره وا خویان له گال
 والیه کاند ده گونجانند، هات وشه ترسینه ره کانی ناراسته کردن:

{ به پروه‌ردگاری که عبه تیاچوون ..
به لام من خه‌فت ناخوم بویان، به لکو خه‌فت بۆ شو موسلمانانه ده‌خوم که له ناویان
ده‌بن } ..

* * *

له پال نذر پارێزگاری و ته‌قواکه‌یدا، هه‌ر که باسی خودا و، رۆژی نوایی بکرایه ده‌گرایا ..
ئایه‌ته‌کانی قورئانی پیرۆزیش خۆی بیخویندایه، یا گوئیستی بیوایه، ده‌یه‌ژاند و هه‌موو گیانی
ده‌هینا له‌رزه ..

به لام ئایه‌تیک له‌نتۆ شو ئایه‌تانه‌ی قورئانی پیرۆزدا، که گوئیستی ده‌بوو یان خۆی
ده‌یخویندوه به‌جۆزیکى بپویننه خه‌م و خه‌فت دایده‌گرت ..

که ئه‌ویش ئایه‌تی:

﴿قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يُمْسِكَ عَلَيْنَا مِنْ فَوْقِنَا أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِنَا أَوْ يَلْبَسَكُمْ لُجُجًا
وَيُلْقِيَنَّ بَعْضَكُمْ بِأَسْفَلِ بَعْضٍ يَلْقَىٰ خُورًا﴾
ئازارتان بۆ بنێرێ، یان بتانکاته چهند ده‌سته و تیکتان به‌ردا و ئازار له به‌کتر
بچێژن. ﴿الانعام/ ۶۵﴾

ئه‌وه‌یشی که ئه‌وه‌ی زیاتر لێی ده‌ترسا که به‌سه‌ر ئومه‌تی ئیسلامیدا بێت ئه‌وه‌بوو که
رۆژیک بێت به‌سه‌ریدا که هه‌یز و توانای ئه‌وه‌کانیان له‌نیوان خۆیاندا په‌رش و بلاوییت ..
هه‌میشه‌ش داوای سه‌لامه‌تی له‌خوای گه‌وره‌ ده‌کرد و .. به‌راسته‌ش هه‌ندیک له‌ ناز و
نیعمه‌تی خودای گه‌وره‌ی به‌سه‌ردا رزایوو ..
به‌بروادی و دلنیاپی و، پاداشت وه‌رگرتنه‌وه گه‌رپه‌وه بۆ لای پروه‌ردگاری ..

به عدی کوری مه عاز
باوکی عمر، خوشی له تو

له تمه نى سى ويهك ساليډا موسلمان بوو..

له تمه نى سى وحووت ساليډا شهيد بوو..

جا له نيتوان رژى موسلمان بوونى و، رژى كړچكړنيدا، (سعدى كړى معاذ) رژى
رژانكي به رزى له خزمه تكړدنى دينى خودا و پتقمبه ردا به سر برد.

* * *

سهرنج بدهن!

نو پياوه پوخسار جوانه، پايداره، زور بالا به رزه، روخسار گه شه، به خوره بووه، مزته
به دى ده كن...؟؟

نوره خوي تى..

به خيږايى و راكړدن به رو مالى (نوسمى كړى زوراره) ريگا ده بږى تا نو پياوه -
موصعبى كړى عومير - ببينى كه له مككوه (موحه ممد) نارويه تى بى شارى مه دينه،
ه تا وه كو مژده ي په كخواناسى و نيسلاميان پيښات..

به لى.. نو به رو نوئ ده گوزره ئ تا نو پياوه نامويه به نايه كه يوه بگاته دهره وه ي
شارى مه دينه و.. واز له خلكى مه دينه و نايه كه يان به نيت...!!

* * *

به لام هر كه له كړى (موصعب) نزيك ده بږته وه كه له مالى (نوسمى كړى زوراره) ي
كړى پورته تى دلى به شنه بايه كى شيرين ده بوږتته وه كه باى ليخوش بوون و خوشبه ختى بوى
ده نيت..

هر كه گه يشته لاي دانيش توانى كړه كه و، جى خوى گرت له نيتواندا و، گوڼى رانيرا بى
وشه كانى (موصعب)، هيدايه تى خواى گوره دهر وون و گيانى روناك كرده وه.

له پكك له قه دهره سر سوپه نره كاندا، سر كرده ي نوصار يه كان خه نجره كه ي
لرېنده دات و، ده ستى راستى ده نيت په پمان دوات به پتقمبه رى خوا...!!

به موسلمان بوونى (سعدى كړى معاذ) پش خوركي نوئ له مه دينه دا مه لږيت، كه زور
دل له خولگه يدا ده سوپته وه و له گال موحه ممد دا دېنه به جپه نره ي نرمانه كانى
په روه ردگارى جبهانيان...!!

* * *

سعد موسلمان بوو. هه نگاهه کانی موسلمان بوونی پالوان و مه زنانه هه لکرت. نو دهمی پیغمبري خوا و هاوه لانی کوجیان کرد بۆ شاری مهینه ماله کانی (بهنی عه بدلوله شههه) - هۆزه که ی سعد - ده سته پیکي ده روزه کان بوو بۆ کوجکاران و، تیکرای سامانه کانی شیان به بین منه و، نازردان و.. لیترسینه وه له به رده ستیاندایا بوو...!!

* * *

غزای به در دیت..

پیغمبري خوداش ﷺ هاوه لانی کوجهری و پشتیوانانی کۆده کاته وه، تا له و باره یه وه راویژیان پین بکات..

روی پیرۆزی کرده لای نه نصاریه کان و پیتی فرموی:

{بیروباوه پرتانم پین بدن خه لکینه}

جا (سعدی کوری مه عان) هه ستایه وه وه ک به یداخ و.. وتی:

{نه ی پیغمبري خوا..}

نیمه پرومان هینا پیت و، به راستمان زانیت و، گه وایمان دا که نه وهی هیناوته حه قه، له سه ر نه مه ش په یمان و به لیتیمان پیداییت..

ده سا نه ی پیغمبري خوا، به ره و نه وهی ده ته ویت به و، نیمه ش له گه لیتین..

سویند به زاته ی که به حه ق ره وانه ی کربوویت، گه ر به نیو نه و ده ریا به دا به انبه ییت و به ویت، نیمه ش له گه لیت دین و، تاکه پیاویکمان توانا که ویت و، ناترسین له وهی که سبه یین نوژمنان رویه پرومان بییته وه..

نیمه نارامگرین له چه نگدا و، راستگرین له رو به رو یه و نه وه دا..

به لکو خوا له نیمه دا نه وه ت نیشان بدات که مایه ی چا وروونیت بیت..

ده سا له سه ر به ره که تی خودا به انبه {..}

* * *

وشه کانی سعد وه ک مژده گه شان وه و، روخساری پیغمبري به ره زامه ندی و به خته وهی و شادی گه شایه وه و، به موسلمانه کانی فرموی:

{پیرۆن و مژده تان له بیت، خوی گه وره واده ی پیدلوم که یه کیک له و نوو ده سته یه تان

پیده دات..}

سوین به خوا.. ده لیتی سه یری تیاچوونی نه و هۆزه ده که م {..}

* * *

له غزای نوحودیشدا و کاتیک که موسلمانان له ژید کاریگری نهو ده سندرژیه له ناکاوهی سویای بز باوه پرادا که به سریاندا هینان، چلو له سردجانی شوینی (سعدی کوی معان) دا به مه لدا نده چوو..

له راستیدا نهو قاچهی کانی به تنیشت پیغمبره وه ﷺ له سر خاک چه سپاندبوو، به شیوه یکی بویرانه که شایستهی نهو بیت، به رگری لیده کرد و نازار و ترسی ئی دوو ده خسته وه !!

* * *

غزای خنده قیش هات، تا مردلیتی و پالوانیتی سعد به شیوه یکی گش و پایه دار زیاتر پرشنگ بداته وه..

چنگی خنده قیش نیشانه یکی ناشکرای سر فیل و تله که ی ده سندرژیکارانه که به شوین موسلمانان وه بوو به بئ هق، له دژیکوه که له دژایه تیکردنه که یاندا ناشنای هیچ داد و په یمانیک نین.

له کاتیکدا که پیغمبری خوا ﷺ و هاوه لانی له شاری مدینه به هیمنی و ناسایش سرقالی په رستشی په روه ردگاریان بوون و، له سر گوپه پایلیان به رده وام بوون و، خولزیار بوون که قورپه پیش ده ست له شالو و چنگه کانی ه لېگریت، له کاتدا ده سته یه که له سر کرده کانی چوله که له دهرغه تیکدا به دزیبه وه دهرقن بق مه که و قورپه یشیه کان له دژی پیغمبری خودا هان ده دن و، په یمان و به لینیان پیده دن که پشتیوانی قورپه یشیه کان بکن گر له گال موسلمانان کاندایه روپه رو بینه وه..

به راستیش له گال هاوه لپه رسته کاندایه پیکه اتن و، پیکه وه نه خسه ی چنگ و داگریاریان دانا..

له ریگای گه رانه وه شیاندا بق مدینه په کن له گوره هوزه کانی عره ب که هوزی (غطفان) بوو هانیان دان و له گال سر گوره کانیان پیکه اتن که بچه سویای قورپه یشه وه.. نه خسه ی چنگ دانراو، چنگاوه ران دله شکران.. قورپه یشیه کان و غطفان به سویاپه کی ئیچگار گوره وه هیرش ده که نه سر شاری مدینه..

چوله که کانیش ه لده ستن به رولی نازاوه چیتی له ناوختی مدینه و دهرویه ری له کاتدا که سویای هیرش به ه لده کوتیته سهری...!!

کاتن پیغمبر ﷺ دهرکی کرد به پلانه نامه رانه که ده سته دایه خوسازدان بوی و.. همرمانی کرد به ه لکه دندی خنده ق به دوری شاری مدینه دا تا بهر له لیشاوی هیرش به ران بگریت.

(سه‌عدی کوپی مه‌عان) و (سه‌عدی کوپی عوباده) یخی نار د بقی لای (که‌عی کوپی به‌س‌دی سر‌گ‌وره‌ی هژدی (به‌نی قوره‌یظه) ی جوله‌که، تا راستی ه‌لوئیستی نه‌وانیان بقی روون بیته‌وه به‌ران‌بهر نه‌و جه‌نگه چاوه‌پوان‌کراوه، له‌و کاته‌شدا په‌یمان و به‌لیندان ه‌ه‌بوو له‌نیوان پیغمبر‌ی خودا ﷺ و جوله‌که‌کانی (به‌نی قوره‌یظه) دا..
 هر بویه کاتن نیر‌دراوه‌کانی پیغمبر‌گه‌یشتنه لای سر‌گ‌وره‌ی (به‌نی قوره‌یظه) سه‌رسام بوون که پعی و تن:

((هیچ په‌یمان و به‌لینیک نیه له‌نیوان نیمه و موجه‌مه‌ددا))!!..

پیغمبر ﷺ زږد لای سخت بوو که خه‌لکی مه‌دینه نوچاری نه‌و داگیر‌کار‌یه گه‌وره‌یه و، نه‌و نابلقه‌ فه‌وتینه‌ره بکات، هر بویه بیری کرده‌وه که (غه‌طه‌فان) له قوره‌یش داب‌پریت و، سوپای هیر‌شه‌پنر نیوه‌ی ژماره‌ی سه‌ریزه‌کانی و، نیوه‌ی هیزه‌که‌ی له‌ده‌ست بدات، نه‌وه‌بوو هات و له‌گه‌ل سه‌ر‌کرده‌کانی غه‌طه‌فاندا که‌وته و توویژ که ده‌ستیان له‌م جه‌نگه بکیشنه‌وه، به‌ران‌بهر به‌وه‌ش سییه‌کی به‌روبوومی مه‌دینه‌یان پیده‌دریت.. سه‌ر‌کرده‌کانی (غه‌طه‌فان) یش به‌وه رازی بوون و، هیچی نه‌ما‌بوو که پیکه‌اتنه‌که له په‌یمان‌نامه‌یه‌کی متعانه پیکراودا بنووسریت..

تا له‌و ناستی ه‌ه‌وله‌که‌دا، پیغمبر‌ی خودا ﷺ راوه‌ستا و به‌مافی خوی نه‌زانی که به‌ تنها له‌و کاره‌دا بریار ده‌ریکات، هر بویه هاوه‌لانی بانگ کرد تا راویزیان پښ بکات له‌و باره‌یه‌وه.

له‌مه‌شدا پیغمبر ﷺ گرنگی‌یه‌کی تاییه‌تی دا به‌ بیروبووچوونی (سه‌عدی کوپی مه‌عان) و (سه‌عدی کوپی عوباده)، چونکه نه‌وان گه‌وره‌ی مه‌دینه بوون و، به‌مه‌ش نه‌وان له‌ه‌موو‌که‌س له‌پیشترن بقی گفتوگو‌کردن له‌سه‌ر نه‌و کاره و، ه‌لوئیست وه‌رگرتن به‌رامبه‌ری..

* * *

پیغمبر ﷺ به‌سه‌ره‌اتی نه‌و و توویژه‌ی بقی گنپانه‌وه که له‌گه‌ل سه‌ر‌گ‌وره‌کانی (غه‌طه‌فان) دا نه‌جمای داوه‌و.. ه‌ه‌والی دانن که نه‌و په‌نای بریخته‌ به‌ر نه‌و ه‌ه‌وله، تا نه‌و هیرشه‌ مه‌تر‌سیدارو، نابلقه‌ تر‌سناکه، له‌شاری مه‌دینه و خه‌لکه‌که‌ی نوور بخاته‌وه..
 ه‌ره‌نوو (سه‌عد) له پیغمبر‌ی خودایان پرسى:

{نه‌ی پیغمبر‌ی خودا..}

تایا نه‌وه بیروبووچوونیکى خۆته ه‌لیده‌بزیږی، یان نیگابه و خودا فرمانی پیکرویت {??

پیغمبر ﷺ فرمووی:

{فرمانیکه من ه‌لیده‌بزیږم بۆتان..}

سویند به خوا، نه موم تنها له بهر نه وه نه جامدا چونکه وام بینی که عه رب نثویهان خستو ته نثو که وانیکه وه نیشانه یان لی گرتوون و، له هه مو لایه که وه دهوړه یان ته نیون، منیش ویستم که نه و هیژمه یان تا راده یه که به رامبه رتان بشکینم} .
(سه عدی کوړی مه عاذ) هه سستی کرد که توانایان وه که مرد و باوه پدار روپه پوی تاقیکردنه وه یه که بژته وه، به لام چ تاقیکردنه وه یه که ..

لیږده دا وتی:

{ نهی پیغمبره ی خوا ..

نیمه و نه وان له سهر شریک و و بت په سستی بووین و، نه په رستشی خوامان ده کرد و نه ده مان ناسی، نه وانیش چاویان نه برپویه نه وه ی که دنکه خورما یه کی شاره که مان بخون، مه گره به خشین و میوانداری یان فرؤشتن بیت ..

نیجا کاتې که خوی گه وړه به ناینی پیروزی نیسلام ریژی لیتاین و، ریثوینی کردین بؤ لای و، سهر فرازی کردین به قر و به نیسلام، سامانی خومانیان پی بده یین ۹۹۰ سویند به خوا هیچ پیویستیمان به وه نیه ..

سویند به خوا به بس شمشیریان پیده ده یین .. هه تا خوی گه وړه دانوهری ده کات له نثوون نیمه و نه واندا} !!!

ده ست به جن پیغمبر ﷺ له بژچونه که ی پاشگه ز بووه وه و، هه والی دا به سهرگه وړه ی (غه طه فان) که هاوه لانی رازی نه بوون به پرؤزه ی وتویژ و، نه ویش برپاری نه وانی په سندن کړوه و پابه نده پیوه ی ..

* * *

پاش چند رؤژیک شاری مه دینه روپه پوی نابلقه یه کی ترسناک بوو یه وه .. له راستیدا نه وان نه و نابلقه یان بؤ خویان هه لبرارد، زیاد له وه ی که به سهریاندا سه پیترایی، نه مهش به هوی نه و (خنده ق) هی که بده وړی شاردا هه لیان که ندیوو تا بییته سوپه ر و پاریزه ریان ..

موسلمانه کانیش کالای جه نگیان پؤشی ..

(سه عدی کوړی مه عاذ) پیش شمشیر و ره که ی هه لگرت هاته ده وړه وه له بهر خویوه هژنلوه ی ده و ته وه:

لَبْتُ قَلِيلًا يَشْهَدُ الْهَيْجَا جَمَلٌ مَا أَجْمَلَ الْمَوْتَ إِذَا حَانَ الْأَجَلُ!

له یه کیک له هه لمه ته کانیشدا باسکی سهد تریکی کوژه ی بهر که وت، که یه کیک له بی باوه رکان تیی گرتیوو.

جا خوین له دهماره کانی هاته دهره و فریاگوزلریه کی کانی به په لیمان بؤ نه نجام دا تا خوینته که ی بوه سستیته وه، پیغمبریش ﷺ فرمانی کرد که هه لیبگرن و ببهن بؤ مزگوت و، تئیدا چادرکی بؤ هه لبدن تا له کانی چاره سازیدا هه همیشه نزیك بیت لئی..

جا موسلمانان کان لاره مه زنه که بیان هه لگرت بؤ شوینته که ی له مزگوتی پیغمبر..

(سه عد) یش چاوی هه لهینا و سه رنجی ناسمانی داو، وتی:

{ خودایا، گه شتیک له جهنگی قوره یش ماوه نهوا بهمه پله ره وه بؤی..

چونکه هیچ هوزیک نیه نه وه نده چه ز بکم له دژیان بجهنگم وهک نهو هوزی نه شکه نجهی پیغمبره که بیان دایت و، به دروزنیان دانا و، دهریان کرد..

نه گه ره شه پشخت له نیوان نیمه و نهواندا ته واو کرنوه، نهوا نهوه ی تووشم بووه بیگه ره ریگی شه مهید بووم..

مهم مرینه هه تا چاوم روون ده بیته وه به نهمانی بهنی قوره یظه.. !! }

* * *

بؤ تویه پاداشتی خودا نهی سه عدی کوپی مه عاذ..!

کچی ده توانی جگه له تر قسه ی وا بکات، له ناوه ها هه لویتسئیکدا..؟؟

خودای گه ورهش پاپانه وه که ی گپرا کرد..

هه ره نهو پیکرانه بوو به ریگی شه مهیدی و، پاش مانگیک له ژیر کاریگه ری نهو برینه دا به ره و لای په روره رنگاری گه پایه وه..

به لام نه مرد تا دلی ناسوده بوو به رانبه ر (بهنی قوره یظه)..

چونکه پاش نهوه ی که قوره یشیه کان بیتومید بوون له چوونه ناو مه دینه و، ترس و بیم که وته ریزی سوپاکه یانه وه، هه موویان چهک و تفاقه کانیاان هه لگرت و، به سه ره شوقی گه پانه وه بؤ مه کهک..

پیغمبره ی خوداش ﷺ وای بیسی که وازهینان له (بهنی قوره یظه) که هه کاتیک ویستیان

ناپاکی به رانبه ر مه دینه نه نجام بدن، کاریگه نا کریت ئیدی چاوپوشی لی بکریت..

ئا لیره دا فرمانی کرد به هاوه لانی که به ره و بهنی قوره یظه به رن..

لیره شدا بیست و پینج رۆژ نابلقه بیان دان..

کاتیک که هه ستیان کرد دهریا زبوونیان بؤ نیه له ده سنت موسلمانان کان، خوویان دا

به ده سه ته وه، تکای خوویان خسته به رده م پیغمبره ی خوا ﷺ، نهویش به ده میانه وه چوو،

تکاکه یشیان نه وه بوو که (سه عدی کوپی مه عاذ) ناویژوونی نیوانیاان بکات.. سه عدیش له

سه رده می نه فامیدا هاوپه یمانیاان بوو.

* * *

پیغه مبهړ څرگندا هندی هاولانی نارد و ساعدی کوږی معاذ یان هیئا له چانرگه کی که
له نیو مزگه وتدا تییدا تیمار ده کرا..

به سر ولاخیکه وه هات و، ماندوویه تی و نه خوږی پیوه نیار بوو..

پیغه مبهړ پتی فرموو:

{ئی ساعد، فرمان دهریاره ی بهنی قوره یظه بده}..

جا ساعد هورله ناپاکه گانی هاتوه یاد که نواترینیان شه ری خنده قی بوو که وهخت بوو

شاری مهینه و خه لکه کی تووشی تیاچوون بیت..

بویه ساعد وتی:

{واده زانم که شه پرکاره گانیان بکوژین و..

ژن و منداله گانیان بکوژنه خزمه تکار و..

سامانه گانیان دابهش بکوژت..}

به م شیوه یه ساعد نه مرد هه تا دهرونی ناسوده بوو به رانبر (بهنی قوره یظه)..

* * *

مه ترسی برینه کی ساعد روژ له دوا ی روژ، بگره سات له دوا ی سات ترسناکتر ده بوو..

روژتکیان پیغه مبهړی خودا چوو بق سردانی و، سهیری کرد له چرکه ساته گانی

مالئاواییدایه، جا پیغه مبهړ سه ری هه لگرت و خستیه کوشیه وه، له خوی گوره پارایه وه:

{خودایا، ساعد له پیناری تژدا تیکوشا و..

بهروای به پیغه مبهړه که ت هیئا و..

نه وی له سه ری بوو به جیی هیئا..

جا گیانی به چاکترین شیوه ی وه رگرتنی گیان وه ریگره}..

و شه گانی پیغه مبهړ څرگندا به سر گیانی مالئاوایه کاردایا فینکی و هیمنی داباراند.

هولی داو، چاوه گانی کرده وه بهی نومیده ی که روخساری پیغه مبهړی خوا نواين شت بیت

که له ژیانیدا چاری پتی ده که ویت و، وتی:

{سلوت لی بی ئی پیغه مبهړی خوا..

منیش شامیدی دده م که پیغه مبهړی خودایت}..

تا له کاته دا پیغه مبهړ سه رنجی روخساری ساعدی دا و، فرمووی:

{خوږی له تو ئی باوکی عمر}..

* * *

نه بوسه عیدی خودری ﷺ ده لیت:

{ له وکسانه بووم که گوریان بۆ سعاد هه لکه ند..

هر که چینیکی خۆ له که مان هه لکه ند، بۆنی میسکمان ده کرد..

هه تا ته و او هه لمان که ند} ...

مردنی سعاد لای موسلمانان کان زۆر سهخت بوو..

به لام سه ره خوشیان، زۆر پایه بلنند بوو، کاتیک گوئیستی پیغمبره که یان بوون

ده یفه رموو:

{ عهرشی خودای گهره بۆ مردنی سعاد کوری مه عان له ریه وه} ..

بہ عری کوری عوبادہ
مازہ نگری رضار

له گال ناوهیتانی (سه عدی کوپی مه‌عاند) دا باسی (سه عدی کوپی عوباده) ش ده‌کریت..

چونکه هر دووکیان سرگه‌وره‌ی خه‌لکی مه‌دینه بوون..

(سه عدی کوپی مه‌عاند) گه‌وره‌ی نه‌وس..

(سه عدی کوپی عوباده) ش گه‌وره‌ی خه‌زده‌ج بوو..

هر دووکیشیان، ژور زوو موسلمان بوون و، ناماده‌ی په‌یمانی عه‌قه‌به بوون و، وه‌ک

سه‌ریازیکی گوپ‌پایه‌ل و، بروداریکی راستگر له په‌نای پیتفهمبر ﷺ خوادا ﷻ ژیان..

له‌وانه‌یه (سه عدی کوپی عوباده) له‌نیو هه‌موو نه‌نصاریه‌کاندا تا که کس بیټ که پشکی

خزی له و تازار و نه‌شکه‌نجه‌ی قورپه‌یش چه‌شبتیټ که به‌سەر موسلمان‌ه‌کاندا ده‌هات له‌شاری

مه‌ککه...!!

ناسایی بوو که قورپه‌یش تازار و نه‌شکه‌نجه‌ی نه‌وانه بدات که له‌نیویاندا ده‌ژیان و، له

مه‌ککه نیشته‌جن بوون..

به‌لام پیاوونکی خه‌لکی مه‌دینه تووشی نه‌و نه‌شکه‌نجه‌دانه بیټ.. که تنها پیاوونکی ناسایی

نه‌بیټ و به‌س... به‌لکو سرگرده‌یه‌کی گه‌وره بیټ له سرگه‌وره و پیاو ماقوله‌کانیان، نه‌م

کاره قه‌ده‌ر وای کرد که تنها به‌شی (سه عدی کوپی عوباده) بیټ..

نه‌مش له‌نوا‌ی نه‌وه‌ی په‌یمانی عه‌قه‌به به‌نه‌ینی به‌ستراو، نه‌نصاریه‌کان ناماده‌بوون

برؤنه‌وه، قورپه‌یشیه‌کان به‌پیمان‌دان و پیکه‌اتنی نه‌نصاریه‌کانیان له‌گال پیتفهمبر

خوادا ﷻ زانی به‌وه‌ی که کزج بکات بق مه‌دینه و نه‌وانیش له‌وی له دوری ده‌ین به‌رانبه‌ر هر

هیزیکی هاوه‌لپه‌رستان و تاریکی..

شیتیتی قورپه‌یش هاته جوش و، ده‌ستیان دایه شوینکه‌وتنی سواره برؤشته‌وه‌کان تا‌کو

گه‌یشتن به (سه عدی کوپی عوباده) و بی باوه‌ره‌کان له‌گال خویاندا هیتایانه‌وه، به‌گوریسی

ولاخه‌ک‌ی هر دوو ده‌ستیان به‌ستبوه‌وه به‌ملیه‌وه و هیتایانه‌وه بق مه‌ککه و، له دوری

کربوونه‌وه و که‌وتنه لیدانی و نه‌وه‌ی حه‌زیان لیی بوو له تازار و نه‌شکه‌نجه به‌سه‌ریان هیتا...!!

کئ نه‌مه به‌سەر سه‌عدی کوپی عوباده ده‌هینیت؟

نه‌و سرگه‌وره‌یه‌ی مه‌دینه، که ده‌میکه په‌نایان بق بردوه‌وه، بازگانیتیه‌کانی پاراستبوون

و، ریژی له شانده‌کانیان گرتبوو، کاتن په‌کیتکیان له مه‌ککه ده‌چوو بق مه‌دینه...؟؟

له‌راستیدا نه‌وانه‌ی که گرتیمان و، نه‌وانه‌یشی که لییان ده‌دا نه‌یان ده‌ناسی و ناشنایه‌تی

پله‌وپایه‌ی نه‌بوون له‌نیو هوزده‌کیدا..

بهلام، وا ده زانیت گهر بیاننا سبایه وازیان لیده هیتنا؟؟
 نهی نه شکه نجه و نازاری نهو سرگه ورنه ی مه که که یان نه دا که موسلمان بوون...؟؟
 قورپه ش له و رۆزگار هدا شیت بوو، ده بیینی که هه موو توانا کانی نه فامیتیه که ی، خوی ساز
 دهدا بۆ شکست خواردن به بانگی حه ق، هه ر بۆیه هیچ ریبازیکه شک نه ده بر د بۆ
 دامرکانده وه ی رق و قینه که ی جگه له نه شکه نجه..
 - وه و تمان - بۆ باوه په کان له ده وری سه عدی کوپی عوباده کۆبوونه وه و لیبیان دهدا و
 ده ستر زیان ده کرده سهر..

با ئی گه پۆین (سه عد) پاشماوه ی باسه که مان بۆ بگپرتته وه:
 { ... جا سویند به خوا کاتن که له بهر ده ستیاندا بوم به کۆک له قورپه شیه کان به ره و لام
 هات، پیاوونیکه که شی، سه ی، بالا به رزی پیاوانه..
 له دلای خۆمدا وتم: گهر له نۆیو نه م هۆزه دا که سیک هه بیته چاکه ی ئی بوه شیتته وه، نه وا
 نه مه یانه..

کاتن لیم نزیک بووه وه ده سته به رزگرده وه و زله یه کی زۆر توندی لیدام..
 له دلای خۆمدا وتم: نا.. سویند به خوا، له دوا ی نه مه چاکه له که سیاندا نیه...!!
 سویند به خوا کاتن له بهر ده ستیاندا بوم، رایانده کیشام، په کۆک له پیاووه کان یان هات بۆ لام
 و، وتی: مالمویران، په ناداریت له گه ل هیه قورپه شیه کدا نیه...؟
 وتم با.. من په ناداری حارسی کوپی حه رسی کوپی ئومه ییه..
 پیاووه که وتی: ده سا به ده نگی به رز ناویان به یته و، باسی نه وه بکه که په ناداری هه یه
 له نۆیوانتانا، منیش وام کرد..

جا پیاووه که رۆشت بۆ لایان و، هه والی پیدان که پیاوونیکه خه زره جی له (ابطح) لئی
 ده دریت و ناوی نه مان ده هیتیت و، باسی نه وه ده کات که په ناداری هه یه له گه لیاندا..

له بهاره ی ناومه وه پرسیاریان کردبوو.. وتبووی: سه عدی کوپی عوباده..
 وتبوویان: راست ده کات به خوا، جا هاتن و له چنگیان ده ریز کردم}..
 (سه عد) دوا ی نه و نوژمنکاریه ی که تووشی هات له کاتی خۆیدا مه که که ی به جیه یشت، تا
 بزانی قورپه ش چه ند به تاوان خۆی پر چه ک ده کات به رانه بهر که سانیکه بۆ په نا، که بانگه شه ی
 خه لکی ده کن بۆ لای چاکه و، حه ق و، ناشتی..

له راستیدا نه و نوژمنکاریه زیاتر عه زمی جه زم کردو، به یاری دا که لیبیریت بۆ سه رخسته نی
 پیغه مبه ری خوا ﷺ و هاوه لانی و نیسلام.

پیغه مبه ری خوا ﷺ کۆچ ده کات بۆ شاری مه دینه و.. بهر له خۆیشی هاوه لانی کۆچیان

کردبوو..

تا له ویدا (سه عد) سامانه که ی خسته خه زمه ت کۆچهران..

(سەعد) هەر خۆی بە فێترەت و بۆماوەیی بەخشنده بوو.. چونکە ئەو کۆپی (عوپادە ی کۆپی دولیمی هاریسە) بوو، کە ناویانگی بەخشندهیی و دەستکراوویی له سەردەمی نەفامیدا بەرفراوانتر بوو له گشت ناویانگێک.. بەراستی بەخشندهیی (سەعد) له ئیسلامدا بوە نیشانه‌یه‌ک له نیشانه‌کانی ئیمانی بەهێز و پتەوی.

فەرمووده‌گێڕه‌وه‌کان له‌باره‌ی بەخشنده‌یه‌که‌یه‌وه‌ ده‌لێن:
(ده‌فری پر خۆراکی سەعد له‌گەڵ پێغه‌مبەر ﷺ به‌هه‌موو ماله‌کانیدا دەسوپایه‌وه‌)..
هه‌روه‌ها ده‌یانوت:
(پیاوئکی ئەنصاری یه‌ک کەس یان دوو.. یان سێ کەس له‌ موهاجیرانی ده‌برده‌وه‌ له‌گەڵ خۆی بۆ ماڵ..)

به‌لام (سەعدی کۆپی عوباده) هه‌شتا کەسی له‌گەڵ خۆی ده‌برده‌وه‌)..!!
له‌بەر ئەوه‌ش بوو، سەعد هه‌میشه‌ داوای چاکه‌ و رزق و رۆزی زیاتری له‌ پەروەردگاری ده‌کرد و ده‌یوت:

(خودایا کەم به‌ که‌لکی من نایه‌ت و، باش نایم له‌سه‌ری)..!!
له‌پێناوی ئەوه‌شدا، شایسته‌ی ئەو پارانه‌وه‌ی پێغه‌مبەری خودا بوو ﷺ که‌ بۆی کرد:
(خودایا به‌ره‌گه‌ت و به‌زه‌یی خۆت به‌سه‌ر خاوه‌خیزانی سەعدی کۆپی عوباده‌دا بپێژه).

* * *

سەعد به‌ ته‌نها سامانه‌که‌ی نه‌خستبووه‌ خزمه‌ت ئیسلامی بپێرۆز، به‌لكو هێز و لێهاتوویی خۆیشتی خستبووه‌ خزمه‌ت..

به‌راستیش ته‌رھاوێژیکێ کارامه‌ و چاک بوو.. له‌ جه‌نگه‌کانیشدا که‌ له‌گەڵ پێغه‌مبەر ﷺ به‌شداری ده‌کرد فیداکاری جه‌سورانه‌ی یه‌کلاکه‌ره‌وه‌ بوو.. (ئیه‌ن عه‌باس) ﷺ ده‌لێت:
له‌ هه‌موو شوێنگه‌یه‌که‌دا پێغه‌مبەری خوا ﷺ نوو ئالای هه‌بوو..
ئالای موهاجیرین، به‌ ده‌ست (عه‌ل کۆپی ابوطالب) هه‌بوو..
هی ئەنصاره‌کانیش، به‌ده‌ست (سەعدی کۆپی عوباده) هه‌بوو..

* * *

وا دیاره‌ توندی سروشتی دیاری ئەم که‌سیتییه‌ به‌هێز بووه‌.. چونکە ئەو توند بوو له‌سه‌ر حه‌ق و..
توندیش له‌ خواستنی شتی‌که‌دا که‌ به‌ مافی خۆی بزانیایه‌..

بپوایشی به کارکښه هوایه مه لدهستا به راگه یاندنی به شیوه یه کی ناشکرای بی پیچ و پهنا
و، سووریوونیک که ناشنای دهست لې ه لگرتن نه بیت..

جا هم توندیه، یاخود هم توندپویه، ببوه پالنه ری سر گوره ی نه نصار به ره و
ه لوئیستی وها که له سره ی ده که وت زیاد له وه ی قازانجه مند بیت لیتی..

* * *

له روژی زرگارکردنی مه که دا پیغمبره ی خودا ﷺ کردیه سرده سته ی کومه لیک له
له شکری موسلمانان..

هر که گه یشته ده وروپه ری دهر وازه کانی (البلد الحرام) مه که هاواری کرد:
(نه مړو روژی داستانه..

نه مړو، حرامه کان جه لال ده بن))..

جا (عومری کوپری خطاب) ﷺ گوئی لیتی بو، دهست به جی خوی گه باند ه خزمه ت
پیغمبره ی خودا ﷺ وتی:
(نه ی پیغمبره ی خوا..

گوئی بگره بزانه سه عدی کوپری عوباده چی وتوه..

دلنیا نین لیتی که له نیو قوره یشیه کاند ا په لاماردانی ه بیت)..

نه ما پیغمبره ی ﷺ فرمائی کرد به علی ﷺ که خوی بگه یه نیته لای و نالاکه ی لې
وه ریگریت و، له جی نه و نه میر بیت..

سه عد کاتئ مه که کی به دی کرد سرشورپانه خوی داو ته دهست سوپای موسلمانانی
زرگار کرد، دیمه نی نه شکه نجه دانی بپواداران و، نازاردانی خوی، نه و روژه ی به سهریان هیتا..
هاته وه یاد..

همو نه و جه نگانه شی بیرکه وتوه که قوره یشیه کان دژ به هوزه که ی و بانگخو ازانی
نه نجامیان دا .. همو تاوانیشیان نه وه بو که ده یانوت: (لا اله الا الله) جا توندوتیزیه که ی
وای لې کرد که له روژی زرگارکردنی مه زندا جنیو به قوره یش بدات و هره شه بکات..

* * *

هر هم توندیه، یان بلئ هم توندپویه که به شیکس سروشتی (سه عدی پیکه یتابوو، هر
نه و ش بو له روژی (سه قیفه) دا وای لیکرد که نه وه لوئیسته دیاره ی ه بیت.

به هوی و فاتی پیغمبره وه ﷺ، کومه لیک له نه نصاریه کان له ده وری کوبونه وه له
(سه قیفه ی به نی ساعیده) و داوایان لیده کرد که جینشینی پیغمبره ی خوا ﷺ له نه نصاره کان
بیت..

چینشینی پیغمبري خوداش ﷺ رۆزك بوو بۆ خزمانی له دنیا و قیامه تدا..
 پاشان نوو كۆمه له نه نصاره ده یانویست كه به دهستی بهینن و بۆیان بیئت..
 به لام پیغمبري خوا ﷺ له کاتی نه خوشیه که یدا نه بوبه کرى له جی خوی دانا بوو نوژیان
 پین بکات و، هاوه لانیس له م له جی خو دانا نه تیگه یشتن كه پشتگیری دیاردهی دیکه ی ده کرد
 كه پیغمبري خوا ﷺ نه بوبه کرى.. دووه مین کسى نیو نه شكه وته که ی.. زیاد کرد.
 ده لئین: تیگه یشتن كه نه بوبه کر له هه موان له پیشتر بوو بۆ چینشینی..
 به مجۆره (عومری کورپی خطاب) ﷺ نه م بۆ چونه ی ده ریبی و پیوه ی پابه ند بوو..
 له کاتی کدا (سه عدی کورپی عوباده) بۆ چونکی دیکه ی هه بوو و دهستی پیوه گرت، به جۆری که
 وای له رۆزك له هاوه لانی پیغمبري خوداش ﷺ کرد كه نه م هه لویتستی به جوان نه زانن، که
 مایه ی ره تکرده وه و ناره زاییان بوو..

* * *

به لام (سه عدی کورپی عوباده) به م هه لویتستی راستگۆیانه به دم سر وشت و
 خه سلته کانی خۆیه وه چوو..

چونکه نه و- وه ک باسما ن کرد- زۆر توند وابه سته بوو به بیرو بۆ چونیه وه و، زۆر سوور بوو
 له سه ر قسه له پرووی و پروویه که ی..
 هه لویتستی پاش جهنگی (حونه یین) له سه رده می پیغمبري خودا نه و خه سلته تیمان پین
 نیشان ده دات..

نه وه بوو کاتی ک موسلمانان له وه جهنگه دا سه رکه وتنیان به ده ست هینا، پیغمبري ﷺ
 دهستی دایه دابه شکردنی ده سته وه ته کانی به سه ر موسلماناندا و.. له و رۆژه دا زۆر گرنگی
 به تازه موسلمان بووه کان دا، که بریتی بوون له و پیاوما قول و سه رگه ورانه ی که تازه
 موسلمان بوویون، پیغمبري خودا ﷺ ویستی کۆمه کیان بکات و زیاتر دلایان په یوه ست بیئت،
 هه روه ک چۆن به شی جهنگا وه ره نه داره کانی دا..
 نه وه که سانه یشی زوو موسلمان بوویون دانیه ده ست ئیسلامه تیه که یان و، هیچی له
 ده سته وته کانی نه و جهنگه پین نه دان..

به خشینی پیغمبري خودا ﷺ ته نها به خشینی رۆزك بوو هه موو خه لك سوور بوون
 له سه ری..
 ده سته وته کانی جهنگیش له و کاته دا بوویوه ده سته مایه یه کی گرنگ و گوزه رانی
 موسلمانانی پین به پیوه ده چوو..

به م شیوه یه نه نصاریه کان به دلته نگیه وه پرسیمان: بۆچی پیغمبري خوا ﷺ به شی
 خۆیانی له ده سته وت و سامان پین نه دان..؟؟

هسانى كوپى سابيتى شاعريش ده لیت:

وانت الرسول فقل يا خير مؤمن
 علام تدعي سليم، وهى نازحة
 ساهم الله انصارا بنصرهم
 وسارعوا في سبيل الله واعترفوا
 للمؤمنين اذا ما عدد البشر
 قدام قوم، هموا آووا وهم نصروا
 دين الهدى، و عوان الحرب تستمر
 للثائبات، وما خاموا وما ضجروا

شاعري پیغمبري خوا له م بهیته شیعرانه دا گوزارشتی له و بیزاریه کردوه که نه نصاریه کان هستیان پیکرد، که بینیان پیغمبر ﷺ نه وهی که ویستی له هاوه لان پتی دان و، هیچی به مان نه دا..

(سه عدی کوپی عوباده) ی سرگه ورده ی نه نصاریه کانیش نه وهی بینی و، بیستی که هوزه که ی له نیتو خویاندا نه و قسه یه ددهن به گوئی یه کدیدا، به م هه لوئیسته رازی نه بوو، به دم سروشته ناشکرا راسته له پروه که یه وه چوو، ده دست به جی خوی که یانده پیغمبري خودا ﷺ و، وتی:

((نه ی پیغمبري خوا..))

نه م کزمله ی نه نصار شتیک بوته گری له سر دلان، به هوی شیوانی دابه شکردنی نه و ده سته وتی به ده سته پینرا.. له نیتو هوزه که ی خوند دابه شت کرد و، به خششی مه زنت دا به هوزه کانی عره ب و، هیچ به شی نه م کزمله ی نه نصاری تیدا نه بوو)..

به م جزه نه و پیاوه قسه له پروه رازی دهرونی خوی و، نه وهی ده هات به بیري هوزه که یدا درکاند و.. وینه یه کی راست و دروستی هه لوئیسته که ی بق پیغمبر خسته پوو.. جا پیغمبري خوا ﷺ لئی پرسى:

((بؤچونى تز چى یه له وباریه وه نه ی سه عد))..؟؟

به و مانایه ی که بؤچونی هوزه که ت نه وه بن، نه ی بؤچونی تز چى یه ..؟؟

(سه عد) یش به هه مان قسه له پروه یه وه وه لامی دابه وه:

((منیش له هوزه که ی خزم))..

پتویسته تا کوتایى له گه ل چیرۆکه که دا به پین، چونکه جوانیه کی بین هاوتای تیدایه !!

سه عد هوزی نه نصاری خوی کز کرده وه..

پیغمبري خوداش ﷺ هات بق لایان، روخساری غه مگینایى خوینده وه و..

زه رده خه نه یه کی گه شی پیزانی جوانیه کانیان و ریژلینانی کاره که یان کرد..

پاشان فرموی:

((نه ی کزمله ی نه نصار..))

شتیکم له نیتوه پیگه یشتوه، که له دلی خوتاندا شتیکتان به رامبرم بق دروست بووه..؟؟

نایا نیتوه له سر لیغیواندا نه بوون کاتن هاتمه لاتان و، خوی گه وره هیدایه تی دان..؟؟

نه دار بوون و، خوا دهوله مهندي كړدن..؟؟

نوژمن بوون و، خوای گه وره دلّه کانتانی پیگه وه په یوه ست كړد..؟؟
وتیان:

به لن، خوای گه وره و پیغه مبره که ی چاکه یان به سرمانه وه نژره و چاکترن.
پیغه مبر فرمووی:

((بۆ وه لام ناده نه وه نه ی کومه لی نه نصار..؟؟))

وتیان: چیت وه لام بدهینه وه نه ی پیغه مبری خوا..؟؟
خودا و پیغه مبره که ی چاکه یان به سرمانه وه نژره و چاکتریشن..
پیغه مبر فرمووی:

به لام سویند به خوا گهر بتانویستایه ده تانوت و، راستیستان ده كړد و راستگړبوون:
به در خرابو پته وه که هاتیه لامان، نیمه ش پروامان پیکردی..
به شکستی هاتی و، سرمانخستی..
به نه داری هاتی و، کومه کمان كړدی..
ده رکارو بوویت و، په نامان دایت..

نه ی کومه لی نه نصار.. له دهرونی خوتاندا خو شه ویستی دونیاتان بینیه که هوزیکم پین
وابسته كړد تا موسلمان پین و، نژوه شم به نیسلامه تی خوتان سپارد..؟؟

نایا رازی نابین نه ی کومه لی نه نصار، که خه لکی مه پ و و شتر ببن و، نژوه ش به
پیغه مبری خوداوه بگه پینه وه بۆ لای کۆل و باره کانتان..؟؟
جا سویند به و زاته ی گیانی منی به دهسته، گهر له بهر کوچكړدن نه بوایه من په کیک ده بووم
له نه نصار.. گهر خه لگیش هر په یک به ریگایه کدا بپوژن، من ریگای نه نصارم ده گرت به..
خودایه به زه بییت بیته وه به نه نصاریه کان و..
نه وه ی نه نصاریه کان و..

نه وه ی نه وه ی نه نصاریه کاند))!!..!!

تا له ویدا نه نصاریه کان هینده گریان تا ریشیان ته پ بوو..

چونکه وشه کانی پیغه مبری پایه برزی مه زن دلّه کانیانی پر كړد له سه بووی و، گیانیان له
دهوله مهندي و، دهرونیان پر له ساغی..

جا هه موویان، به سه عدی کوپری عوباده شه وه هاواریان كړد:

((رازی بوین به وه ی پیغه مبری خوا پشك و به شمان بیټ))..

له روژانی سهره تاي جینشینایه تی (عومه) دا، سهد چوو بۆ لای نه میری باوه پداران و، به همان قسه له پړوی توند پویانه یوه پیی وت:

((نه بویه کری هاو پیت- سویند به خوا- له تق خوشه ویستتر بوو له لامان..))

سویند به خوا وام لیها توه حزم نیه به دراوسیته تیت..))

عومه ریش به هیمنی وه لای دایه وه:

((هرکس حزی له دراوسیته تی که سیک نه بیت، لای بار ده کات..))

سهد گه پایه وه و تی:

((من ده گویم وه بۆ دراوسیته تی که سیک له تق چاکتر..!!))

* * *

سهد ﷺ به ووشانه ی که ناراستی عومری نه میری باوه پدارانی کرد بۆ نه وه نه بوو که

رق و قینی خوی ده ری پیت، یان گوزارشت له بیزاری خوی بکات..

چونکه هرکس رازی بو بیت پیغمبری ﷺ پشک و به شی بیت، پشتیوانی و خوشه ویستی که سیک وه عومه رت ناکاته وه، که همیشه جیگای ریز و خوشه ویستی

پیغمبر بووه..

به لکو سهد که یه کتیک له و هاوه لانه ی که قورنای پیروز باسی کردون: ﴿رحماء

بینهم﴾ الفتح/۲۹..

ویستی که چاوه پتی ره و شیک نه کات، که جیاوازی له نیوان نه و جینشینی موسلماناندا

دروست بیت، جیاوازیه که نه و نایه ویت و، پتی رازی نیه..

* * *

کول و باری پیچاپه وه به ره و شام بروات..

هر که گه یشته نه وئ و له خاکی (حوران) دابه زی ناکامی هات و، به ره و لای به روه ردگاری

میهره بانای گه پایه وه..

ئوسامەى كورى زەيد

غونئە و سى كورى غونئە و سى

نهمیری باوه پداران (عومری کورپی خطاب) ﷺ سر قالی دابه شکر دنی شت و مه کی
(به پیتولمال) بوو به سر موسلمانانگاندا..

نوره ی (عبدالله ی کورپی عومر) هات و، عومر به شی خوی پیدئا..
پاشان نوره ی (نوسامه ی کورپی زهید) هات و، عومر دوو هینده ی (عبدالله ی کورپی خوی
پیدئا..

له کاتیکدا عومر به پیتی ریژ و پایه و نارحه تی چه شت نیان له پیناوی نیسلامدا شتی به سر
خه لکیدا به ش ده کرد، (عبدالله ی کورپی عومر) له وه دهرسا که شوین و جینی له نیسلامدا
له دواوه بیټ، له کاتیکدا که نومیده وار بوو به هوی گوټرپایه لئی، تیکوشان و، نونیا نه ویستی و،
پاریزکار بیوه لای خوی گوره له موسلمانان پیښه ننگه کان بیټ..

نا لیره دا له باوکی پرسی: (فه زلی نوسامه ت دا به سر مندا، له وه ختیکدا نه وه ی من
له گال پیغمبره ی خوادا بینومه نه و نه بینیه))...؟
عومریش وه لای دایه وه:

((نوسامه له تر خۆشه ویستتر بوو لای پیغمبره ی خوادا ﷺ..))

باوکیښی له باوکت زیاتر خۆشه ویستتر بوو لای پیغمبره ی خوادا ﷺ))...!!

جا دهبن نه وه کن بیټ که خوی و باوکی له دلی پیغمبره دا خۆشه ویستیان گه یشت بیټه
ناستیک که کورپی عومر و عومریش پیی نه گه یشتبن...؟؟
نه وه (نوسامه ی کورپی زهید) ه..

له نټو هاوه لانیښدا نازناوی (خۆشه ویستی کورپی خۆشه ویست) ی هه بوو..

(زهیدی کورپی حاریسه) ی باوکیښی خزمه تکاری پیغمبره ی خوادا ﷺ و، پیغمبره ی
به سر باوک و دایک و کس و کاریدا هه لېژارد، نه و (زهید) ه ی که رژیکیان پیغمبره له نټو
کومه لیک له هاوه لانیښدا رایگرت و فهرمووی:

((شاهید بن ثبو که نه م زهیده کورپی منه و، میراتگرمه و میراتگرم))..

له نټو موسلمانانیشدا هر به (زهیدی کورپی موحه ممد) ناویان دهر د هتا قورئانی پیروز
داب و نهریتی (ته به نی) به مندالکرنی هه لوه شانده وه..
نه م نوسامه یه کورپه تی..

(نوم نه یمن) ی دایکیشی دایه نی پیغمبره ری خوا بووه ..
 روخساری دهره وهی بۆ هیج شتیك دهستی نه ده دا .. هیج شتی ..
 چونکه نه وه کو میژوونووسان له باره یه وه دواون: ره شتیکی لوت هه لول بووه ..
 به لئ .. به م دوو وشه یه وه به س، میژوو قسه ی خۆی دهره یه ی نوسامه کورت ده کاته وه ..
 به لام، که ی نیسلام گوئی به شیوازی دهره وه ی خه لکی داوه ..؟
 که ی .. له کاتی کدا که پیغمبره که ی ده فهرمویت:
 ((نیمه له وانه یه قژپریکی، تۆزوی، جل و بهرگ شپ که که س ناوپی ئی ناداته وه، که رسویند
 له سه ر خۆای که و ره بخوات خوا سوینده که ی ناخات)).

* * *

که و ابو بو با واز له شیوه ی دهره کی نوسامه به یین ..
 با له پیسته په شه که ی، و لوت هه لوله که ی بگه ریین، چونکه تیکرای ئه وانه له ته راوپی
 نیسلامدا سه نگیان نیه ..
 با سه رنج بده ی خۆشه ویستی و پشتیوانیه که ی چۆن بو ..؟ قوریانیدانی به چ جۆری
 بو ..؟
 چی له داوین پاکیه که یدا بو ..؟ له جیگیریه که ی و ..؟ پاریزکاری و دلناییه که ی و ..؟ مه زنی
 و زیانی پریدا هه بو ..؟!
 له هه موو ئه وانه دا که یشتبووه ئه و ناسته ی شایانی ئه و خۆشه ویستی و ریژگرتنه زۆره ی
 پیغمبر بیت ﷺ:
 ((نوسامه ی کوپی زهید خۆشه ویستترین که سه لای من و، ئومیده وارم که له پیاوچا کانتان
 بیت و، راتان ده سپیتم که چاک بن له گه لیدا)).

* * *

نوسامه ﷺ خاوه نی هه موو ئه و ئا کاره مه زنانه بوو که نزکی بکات له دلی پیغمبر و،
 که و ره بیت لای .. چونکه ئه و کوپی دوو موسلمانیه به ریژی زوو موسلمان بوو که زۆد زوو
 به ره و نیسلام هاتن و، له زۆریه یان زیاتر خۆشه ویستی و پشتیوانیان له پیغمبره ده کرد و لئی
 نزک بوون ..
 له و مندا له بیگه رده نه ی نیسلامیش که له سه رده می نیسلامدا له دایک بوون و، له فیه رته ی
 بی خه وشیدا گوش کران، به بی ئه وه ی گه رد و تۆزی نه فامی و تاریکیه کانی بگرت ..
 هه روه ها نوسامه ﷺ زۆر زۆد زیره ک و، خۆ به که م زان بوو، لیبرانیسی له پیناوی خودا و
 پیغمبره ردا بی سنور بوو.

پاشان ئه نوای شهوش، له ئایینی نویدا نوینه رایهتی قوریانیانی رهنگه کانی دهکرد که نیسلام هات کۆت و بهندی جوداخوازی و شته قیزه ونه کانی لئی پامالی..

جا ئه ره شه لوت هه لۆله له دلی پیتفه مبهری خوا و، له ریزی موسلماناندا خاوهنی جینگایه کی بلند بوو، چونکه ئه وهی خودا رازی له سه ره بۆ بهنده کانی چۆنیهتی پایه و ریزی له نێو خه لکیدا راستکردۆته وه و فرمویهتی:

﴿إِنْ أَكْرَمَكُمْ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ أَتَقَاكُمْ﴾ ریزدارترینتان له لای خودا پاریزکارترینتان هه المجرات/۱۲.

به م شیوه یه ش بینیمان پیتفه مبهری خوا ﷺ له ریزی ریزگارکردنی مه زاندا چوو ه شاری مه ککه و ئه م ره شه لوت هه لۆله (ئوسامه ی کورپی زهید) به تهنیشتی وه بوو.

پاشان بینیمان که له خۆشترین و جوانترین ساته کانی ئیسلام و، سه رکه وتنه که یدا، که ده چوو ه که عبه بیلال و ئوسامه له لای راست و چه پیه ره بوون.. ئوو پیاوی پیتست ره شی قه ترانی، به لام ئه و په یامی خاویه ی که له هه ردوو دلی گه وره ی بیگه ردیاندا هه لیا نگرته بوو ئه و هه موو ریزی و به رزییه ی پێن به خشیبوو..

* * *

له ته مه نیتی که مدا، که بیست سالی تینه په پاندبوو، پیتفه مبه ر (ئوسامه ی کورپی زهید) ی کرده فرمانده ی سوپا، که (ئه بو به کرو عومر) له نێو چه نگا وه ره کانی دا بوون..!!
ورته ورت که وته نێو هه ندی له موسلمانه کان و کاره که یان به لاره گران بوو، به زۆریان ده زانی که ئوسامه ی کورپی زهیدی تازه پینگه یشتوو فرمانده ی سوپا یه ک بیته که گه وره پیاواری نه نصار و موهاجیرینی تێدا یه..

قسه و باسه که یان گه یشته وه به پیتفه مبه ری خوا ﷺ، ئه ویش چوو یه سه ر دوانگه و، سوپاس و ستایشی خوا ی گه وره ی کرد و، پاشان فرموی:

((هه ندی که س تانه و ته شه ره له فرمانده یه تی ئوسامه ی کورپی زهید ده گرن و..

پیتشتریش تانه و ته شه ریان له فرمانده ریه تی باوکی ده دا..

جا باوکی شایسته ی فرمانده یه تی بوو..

ئوسامه ش هه ر شایانه یه تی..

ئه و له نوای باوکی خۆشه و یستترین که سه لای من..

من ئومیده وارم که له پیاو چا کانتان بیته و..

راتان ده سپێرم که چاک بن له گه لیدا..))

به رله وه ی سوپا به ره و شوینی مه به ست بکه ویتته پێ پیتفه مبه ری خودا ﷺ وه فاتی کرد،

به لام له راسپارده داناییه که یدا بۆ هاوه لانی ئه وه ی به جن هیشته بوو:

((ناردنی نوسامه جیټه جی بکن..))

ناردنی نوسامه جیټه جی بکن..))

خه لیفه ی موسلمانان (شوبه ک) به شپوه به نو راسپارده یه پیروز راگرت و، وټپای نو روهه نوټپه ی که وه فاتی پښتمبر هینا به نارا، (شوبه ک) هر سوور بوو له سر به جیټپانی راسپارده و فرمانه کی، نو هوبو سوپای موسلمانان به سرکاپه تی (نوسامه) به ره مه بسته کی که وټه ری، پاش نو هی که خلیفه مؤلته لی خواست که (عومر) له لای خزی به ټلته وه له شاری مه دینه..

له کاتیکدا که (هرقل) ی ټیمراتوری روم هوالی وه فاتی پښتمبر ی بیست، له هه مان کاتدا هوالی نو سوپایه ی موسلمانان پښگ بیست که به سرکدایه تی (نوسامه ی کوپی زهید) بؤ پاکرینه وه ی شام که وټه ری، سری سوپا له وه ی که موسلمانان نو هنده به میز بن که وه فاتی پښتمبره که یان کاریگری نه بیټ له سر نه خشه و توانیان.

به شپوه رومه کان خاو بونه وه و، ټیدی سنوری شامیان نه کرده شوینی چاوندی کرنی لانه ی ټیسلام له نورگی عه ره پیدا..

سوپا بن زیان گه پایه وه.. موسلمانان له باره وه وټیان:

((هیچ سوپایه کمان نه بینوه وه ک سوپای نوسامه بن زیان))!!

رؤټکیان (نوسامه) وانه ی ته منی وه رگرت.. وانه کی کاریگر.. نوسامه گوزه راندی و ټیکرای زیانی ټیدا گوزه را له ساتانه وه که پښتمبر به ره په روه ردگاری بالاده ست گه پایه وه تا نو ساته ی (نوسامه) به ره لای په روه ردگاری گه پایه وه له سرده می کوتای خه لافته می موعاویه دا..

دوو سال به له وه فاتی پښتمبر څخه کرپه ټه مری دهسته یه ک و ناردی بؤ روهه روهه وه ی هندی له هاوه لپه رستان که دژایه تی ټیسلام و موسلمانان ده کرد.

نوهش به کم ټه مریټی بوو (نوسامه) بیگریته ده ست..

له م چالاکیه شیدا سرکه وټن و برینه وه ی به ده ست هینا و، هوالی سرکه وټنه که شی به له هاتنه وه ی گه بیسته پښتمبره ی خوا څخه و پټی دلخوش و شادومان بوو..

ده با گوئی له نوسامه را بگرین پاشماوه ی هه واله که مان بؤ باس بکات:

((.. جا چومه خزمهت پښتمبر څخه و، مژده دهر مژده ی رزگارگرینه کی پښدبوو، روهساری گه شاهه بوو.. له خزی نزوک کرده وه و، پاشان فرموی: بؤم بدوی..))

جا منیش ده ست م کره به گپانه وه.. بؤم باسکرد که له کاتیکدا مژزه که شکستیان خوارد گه بیسته سر پیاوټکیان و په کم له سر سینگى دانا، وتی: لا اله الا الله، منیش په کم لیذا و کوشتم..

روخساری پیغمبر ﷺ کوروا و فرموی:

((تیاچوون بۇ تق، ئى ئوسامه...؟))

ئى چى دهكەيت به (لا اله الا الله)..؟

((تیاچوون بۇ تق، ئى ئوسامه...؟))

ئى چى دهكەيت به (لا اله الا الله)..؟

هر دوپارهى دهكردهه لېم ههتا وام لېهات ههزم دهكرد كه خۆم له تىكراى كردهوهكانم
دابمالمراهيه و، ئو رۆژه سه رله نوئى موسلمان بومايه..

نا سوئند به خوا، هرگيز كه سن ناكورم كه وتبىتى (لا اله الا الله)، پاش ئوهى كه
گوئيبىستى ئوه بووم له پیغمبرى خوا..))

* * *

ئمه ئو وانه مەزنىه بوو كه ژيانى ئوسامه خۆشه وىستى كوپى خۆشه وىستى ئاراسته كرد
له رۆژه وى كه له پیغمبرى خولو گوئى لى بوو تا ئو ساته به رازى بووى و دنيايى
دونياى به جى پىشت..

ئوهش وانه يكي گوره بوو..

وانه يهك مرزفايه تى پیغمبر و، دادگري و، به رزى بنه ما و، مەزنى ئاينه كى و ئاكارى
خسته بوو..

ئو پياوه يشى كه پیغمبر دلگران بوو بۇ كوژدانى و نارازى بوو له كوژدانى به دهستى
ئوسامه، پياوئىكى هاوه لپه رست و جهنگاور بوو..

كاتىك كه وتىشى (لا اله الا الله).. له كاتىكدا وتى كه شمشيره كى به دهستى راستىيه وه
بوو، پارچه كوژشتى جهسته ئو موسلمانانه پيوه بوو كه لى كرى بووه.. بويه وتىشى تا
له ليدانئى كوژه ده رىازى ببىت، يان دهره تىك بۇ خۆى بپه خسىنىت ئاراسته خۆى تيدا
بگورپت و سه رله نوئى بگريته وه بۇ شهركىن..

له گەل ئوه شدا، له بهر ئوهى كه وتى و، زمانى هاته كز پى، ژيانى پاريزدلو و خوئنى
هه رام ده ببىت، له و چركه ساته دا و، له بهر هه مان هۆ..

ئيدى چى له ده روئدا ببىت و، نيهت و مەبه ستى هه رچى ببىت..

ئوسامه ش تا كرتايى ژيانى به چاكه له وانه تىگه پىشت..

جا گه ئو پياوه، له م هه لوئسته دا، پیغمبر رىگرى له كوشتنى بكات ته نها له بهر ئوهى
كه وتى (لا اله الا الله).. ئيدى ده ببىت چۆن ببىت به رانبه ر ئوانه كى كه بپوادارن له راستيدا و،
موسلمانى راسته قينه ن..؟

به م جوړه بینیمان کاتې ناشوبی گوره له نیوان نیمامی عی و لایه نگرانی له لایه ک و موعاویه و لایه نگرانی له لایه کی دیکه ه لگرسا، به ته وای بی لایه ن بو. زودیش (عی) خو شده ویست و، حه قی لای شو ده بینی.. به لام چون به شمشیره کی موسلمانیک بکوژیت که بروای به خودا و پیغمبر هیه، له کاتیکدا که پیغمبر سه رزه نشتی کرد له سه ر کوشتی جهنگاوه ریکی بی باوه ر که له ساتی شکان و ه له اتنیدا وتویه تی: لا اله الا الله!؟

ئا لیژده نا مه یه کی ناراسته ی نیمامی عی کرد و تییدا وتی:
 گه ر تو له نیو که لبه ی شیردا بویتایه،
 پیم خوش بوو که له گه لتدا بم تییدا..
 به لام شه کاریکه به باشم نه زانی!!..

مه بزویه به درزیایی شو مملانی و جهنگه له ماله کی خویدا بوو..
 کاتیک هندی له هاوه لانی هاتنه لای له باره ی شو هه لویتسته یه وه قسه بیان له گه ل کرد، پتی

وتن:

((هرگیز که سیک ناکوژم بلیت لا اله الا الله)).
 یه کیکیان پتی وت: نهی خوا ناهه رمویت ﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ﴾ له گه لیان بجهنگن هه تا نااوه نامین و دین گشتی دینی خوا ده بن الانفال/۳۹؟
 نوسامه ش له وه لامیدا وتی:

((نه وانه هاوه لپه رست بوون و، نیمه له دزیان جهنگاین هه تا ناشوب هه لته گرسیت و هه مور ناین بؤ خوا بیت)).

* * *

له سالی په نجاو چواری کوچیدا، نوسامه په روشی دیداری خوا بوو، گیانی له نیو په له کانیدا که وته چوله و، ده یویست که بگه ریته وه بؤ نیشتمانی یه که می.
 ده روازه کانی به هشت کرانه وه، تا پیشوازی له یه کیک له چاکه کاره ته قواداره کان بکات.

عبدالرحمن کوری نے بوبہ کر

تاکوئی پانڈولا

نمونه یه کی روونی ناکاری عه رب بوو به هه موو قولی و، ره هه نده کانیه وه.
 له کاتیکدا که باوکی یه که مین بهوادار و.. راستگر بوو که بهوای هیتا به خودا و
 پیغمبره که ی، ئیمانیک که هاوشیوهی نیه و.. دووم که کسی نیو ئه شکه و ته که ش بوو له گه ل
 پیغمبره دا.. ئه وه که برد له گه ل ئاینی هوزه که ی و، بهت کانی قوره یشدا خوپاگر بوو..!!
 له غه زای به دریشدا وه که جنگاور له گه ل سوپای بر باوه پاندا هات..
 له جنگی ئو خودیشدا سه رده سته ی ئه و پم هاویژانه بوو که قوره یش ناماده ی کرد بوون بۆ
 جنگ له دژی موسلمانان کان.

به ره له وهی که هه ر دوو سوپا به یه کدا بدن، وه که نه ریت خولی زورانبازی ده سته ی پیکرد..
 (عبدالرحمن) راهه ستا و داوای کرد که یه کیک له موسلمانان کان بۆی بیته ده ر و له گه لیدا
 بجه نکیت.

ئه بو به کری صدیق ی باوکی ﷺ هه ستایه وه به ره و لای بهوات و له گه لیدا بجه نکیت، به لام
 پیغمبره ی خودا گرتی و، نه به یشت زورانبازی له گه ل کرد که یدا ئه نجام ببات.

* * *

عه ربه ی ره سه ن هه چ شتیک وه که پشتیوانیکردنی ته واوی له وهی بهوای پییه تی جودای
 نا کاته وه..

که ر بهوای هیتا به ئاینیک، یان به فیکره یه که، به رو بۆ چوونی ده خاته ژیر جلهوی و، هه چ
 رنکابه که بۆ کردنه وهی ئه و کۆته نیه، مه گه ر خودا بۆ چوونیکه ئوئ دال و ده روونی به بن ساخته
 و خه له تاندن پپ بکات.

سه ره پای ریز و پیزانی باوکی لای (عبدالرحمن) و، متعانه ی ته واوی به ته واومه ندی عه قلی
 و، مه زنی ده روون و ناکاری، که چی پشتیوانی و خۆشه و یستی بۆ بۆ چوونه که ی خۆی به سه ریدا
 زال بوو، موسلمان بوونی باوکی وای لێ نه کرد که شوینی بگه ویت.

به م جۆره له شوینی خۆیدا مایه وه، به رپر سیاریتی بۆ چوون و به ره که ی خۆی هه لگرت و،
 به رگری له خواوه نده کانی قوره یش ده کرد و، له سایه ی به یداخه که یدا له دژی بهواداران
 ده جه نگا.

به هیزانی په سه نی له م پیره، حه قیان لێ ناشارد ریته وه که ره ماوه یه کی زوریش بخایه نیت..
 چونکه ره سه نایه تی ناخیان و، روشنایی روونی و دلسوزیان، له کورتایی کاره که دا رینوئینیان
 ده کرد به ره و لای راستی و، له گه ل هیدایه ت و چاکه دا کۆی ده کردنه وه.

هر واش بوو، رۆژگیان کاتژمیری قه‌دهر زه‌نگی لیدا و، له‌دایکبوونیکي نوئی (عبدالرحمن ی کوپی نه‌بو به‌گری صدیق)ی راگه‌یاند..

چراکانی رینوینی ده‌روونیان رووناک کرده‌وو تیگرای میراته‌کانی نه‌فامی له‌تاریکی و شیواندن رامالی و.. خودای بیهاوه‌لی تاک و ته‌نهای له‌هموو بوونه‌ووهر و شتیکی ده‌ورو به‌ریدا به‌دی کرد و، هیدایه‌تی خوی گه‌وره سیبه‌ری خوی کیشا به‌سه‌ر ده‌روون و جوانیه‌کانیدا، که‌وابوو ئیستا کئ نه‌و له‌موسلمانانه...!!

ده‌ست به‌جئ هه‌ستایه‌وه به‌ره‌و خزمه‌تی پیغه‌مبه‌ری خوا که‌وته پئ، وه‌ک ته‌ویه‌کارێک به‌ره‌و ئاینی هه‌ق..

روخساری نه‌بو به‌گر له‌خۆشیاندا گه‌شایه‌وه که‌بینی کوپه‌که‌ی په‌یمان ده‌دات به‌پیغه‌مبه‌ری خودا.

نه‌و به‌کافری پیاو بوو.. نه‌وه‌تا ئیستاش پیاوانه‌ موسلمان ده‌بی‌ت، هیچ‌چا زچنۆکیه‌ک پالی پیوه‌ نانی‌ت و، هیچ‌ ژینیک که‌مه‌ندکیشی ناکات.. به‌لکو به‌رواهینانیکي تیگه‌یشتوانه‌ی راست هیدایه‌تی خۆدا و سه‌رخستنی نه‌وه‌ی به‌سه‌ردا باراند.

جا (عبدالرحمن) ده‌ستی دایه‌ قه‌ره‌بوو کردنه‌وه‌ی هه‌موو نه‌وه‌ی که‌ له‌ده‌ستی دابوو، به‌خستنه‌گه‌ری هه‌موو نه‌و‌لی له‌پیتاوی خۆدا و، پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی و، ئیسلامدا..

* * *

له‌سه‌رده‌می پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی و، رۆژگاری هه‌لیفه‌کاندا دوا‌ی خوی، (عبدالرحمن) له‌هیچ‌جه‌نگیک نوانه‌گه‌وت و، وازی له‌جیهادی ریی‌دراو نه‌هیتا..

له‌رۆژی یه‌مامه‌شدا تاقیکردنه‌وه‌یه‌کی مه‌زن بوو، خۆراگری و بو‌یژه‌که‌ی رۆلی گه‌وره‌ی هه‌بوو له‌به‌ده‌سته‌هینانی جه‌نگه‌که‌ له‌چنگی سوپای موسه‌یله‌مه‌ و هه‌لگه‌پاره‌کان.. بگه‌هر نه‌و بوو که‌ کۆتایی به‌گیانی (موحه‌که‌می کوپی توفه‌یل) هیتا، که‌عه‌قلی رینکخه‌ری موسه‌یله‌مه‌ بوو، هه‌روه‌ک چۆن به‌هه‌یژه‌که‌ی گرنگترین پیگه‌ی نه‌و قه‌لایه‌ی ده‌پاراست که‌ سوپای هه‌لگه‌پاره‌کان له‌ناویدا خوی په‌نادابوو، هه‌ر بۆیه‌ کاتی‌ک (موحه‌که‌م) به‌ شمشیری (عبدالرحمن) هات به‌لادا و گه‌وت و، نه‌وانه‌ی ده‌ورو به‌ری په‌رته‌وازه‌ بوون، ده‌روازه‌یه‌کی فراوانی گه‌وره‌ی قه‌لاکه‌ و‌الابوو جه‌نگاوه‌ره‌ موسلمانانه‌کان لیوه‌ی چوونه‌ ئوردوه‌و..

خه‌سه‌له‌ته‌کانی (عبدالرحمن) له‌سنه‌به‌ری ئیسلامدا گه‌شاهه‌تر و سه‌نگینتر بوو.. جا پشتیوانی خۆشه‌ویستی بۆ بۆچوون و تێروانیی و، سووریونی ته‌واوی له‌سه‌ر شو‌ینکه‌وتنی نه‌وی به‌راست و حه‌قی ده‌بینی و، ره‌تکردنه‌وه‌ی خۆ به‌که‌مزانی و مه‌رابیی کردنه‌.

هه‌موو نه‌و ئاکارانه‌ کۆکی که‌سیتی و ژیا‌نی بوو و، له‌ژێر کاریگه‌ری گومرا‌بوونی هیچ‌ویستیکدا یان له‌به‌ر کاریگه‌ری ترس، ده‌ست به‌رداری نه‌بوو، ته‌نانه‌ت نه‌و رۆژه‌ سامناکه‌ش،

نو روزهی که معاویه بپاری دا که به زهبری شمشیر په یمان بڼ یزید وهریگریټ... جا نامه ی په یماندانی نووسی بڼ مروانی کار په دهستی له سره مه دینه و، فرمانی پیکرد که له مزگه وتدا بیخوینتته وه بڼ موسلمانان کان..

مروانیس وای کرد و، له ودا بوو له خویندنه وه ی بیټه وه، (عبدالرحمن ی کوی نه بویه کر) هه ستایه وه تا نه و نار په اییه ی مزگه و ته که ی گرتبوه وه بیگریټ بڼ نار په زایه ده برینی و تراو و بهر و رویه پویونه وه ی که ی بهر و، وتی:

{سویند به خوا چاکه تان بڼ توممتی موخه مه د نه ویستوه، به لگو ده تانه ویت بیکنه هه رقلیت.. هر که هه رقلیک مرد، هه رقلیکی دیکه بجیته شوینی} !!

عبدالرحمن نا له و ساته دا هه موو نه و مه ترسیانه ی به دی کرد که چاوه پئی نیسلا مه گه معاویه نه م کاره ی بڼ بجیته سر و، فرمانه وایی له نیسلا مه که به راویژ خه لکی فرمانه وای خویان هه لده بژارد، گوی بڼ قه پسر هت یا کیسرایه ت که به هوی له دایک بوون و ریکه و ته وه قه پسر له دوا ی قه پسر ده سه پیټیټ په سه رواندا.. !!

* * *

هه رکه عبدالرحمن نه م وشه توندانه ی به روی مرواندا دا، ده شته ی که له موسلمانان پشتیوانیان کرد، له سه روی هه موشیانه وه (حوسینی کوی عه ل) و، (عبدالله ی کوی زویه یر) و (عبدالله ی کوی عومه)..

نوا تر پاش وهوشنکی سه رکو تکارانه (حوسین و عبدالله ی کوی زویه یر و عبدالله ی کوی عومه) ناچار کران بیده نگ بین له ناست نه و په یمان وهرگرته دا که معاویه بپاری دا بوو به زهبری شمشیر و هری بگریټ.

به لام عبدالرحمن ی کوی نه بویه گر به زده وام پوچه لئی نه و په یمان وهرگرته ی به ناشکرا راده گیاند، موخا ویهش نیژدراویکی به سه دهه زار دره هه مه نارد بڼ لای، ده یوینست به هوی هه که مه ندکیشی بگات، جا عبدالرحمن فرپی دا نوا وه، به نیژدرا وه که ی معاویه ی وت:

{بگه ریژه وه بڼ لای و پئی بلن: عبدالرحمن لاینه گه ی خوی بڼ دنیای تو نافرقتیټ} . کانتیک پاش نه وه ی زانی که معاویه خوی سازگر نووه بیټ بڼ مه دینه، نه و دست به جن بهر و مه که ریوشت..

خوای گه وه ویستی و ابو که ناشووی نه م هه لویست و خرابی سه رنه نجامی هر هینده بیټ.

له ودا بگاته ده رویه ری مه که و بڼ که میک تییدا نیشته جن بیټ، گیانی ده رچوو و بڼ لای په روه رنکاری گه راپه وه... پیاوان له سر شانیان بهر و بهر زایه کانی مه که هه لیانگرت و له ویدا

به خاکيان سپارد، له ژيړ نهو خاکه ي که سهرده مي نه فاميشي بينيپوو..
 به دي کرديوو..!!
 که موملمان بووني پياوځي راستگري، نازادي، بويز بوو..

عبداللہی کوری عہ سری کوری عاص

خونڈاگری ندوبہار

نو خوږاگره، تهویه کاره، خواپه رسته ی که ئیستاکی له باره یه وه ده دوین (عبداللهی کوپری
 عه مری کوپری عاص) ه.
 نه ونده ی که باوکی ماموستا بوو له زیره کی و لیزانی و فرت و فیلزانیدا.. نه میش
 ماموستایه کی خاوه ن شوینیکی بلند بوو له نیو خواپه رستان، دونیانه ووستی، دیاردا..
 هه موو کاتی خوی و، تیگرای ژیانی بز په رستش ته رخان کردبوو..
 شپرنی نیمان مهستی کردبوو، شهوو رژژ به شی خواپه رستی و خه لوه تی نه ویان
 نه ده کرد..

* * *

به ر له باوکی موسلمان بوو، له و ساته وه ی دهستی راستی خسته دهسته راستی پیغه مبه ری
 خواوه ﷺ په یمانی پیدا، دلی به روناکی خودا و روناکی گوپراپه ل بوونی وه که به ربه یانی
 بیوینه رژژن بوو.
 یه که مجار سه رقالی قورنانی پیرژ بوو که بهش بهش دهاته خواره وه، هر که نایه تیگ
 داده بزنی له بهری ده کرد و تیی ده که پشت، هه تا هه مووی هاته خوارئ و ته و او بوو، هه مووی
 له بهر بوو..
 تنها له بهر نه وه له بهری نه ده کرد که میشکی به هیژ بیت و، له نیویدا په رتوکیکی له بهر کراو
 له خو بگریت ..

به لکو بزیه له بهری ده کرد تا دلی پی ناوه دان بکاته وه، تا له دوا ی نه وه به نده ی گوپراپه لی
 بیت و، نه وه ی هه لال کراوه هه لالی بکات و، نه وه ی هه رام کراوه هه رامی بکات و، به دهم
 هه موو نه و شتانه وه بجیت که بانگه شه ی بز ده کات، پاشان سه رگه رمی خویندنه وه،
 تیگه پشتن و، ده ورکرنه وه ی بیت و.. له باخه جوانه کانیدا خوی برانیتته وه، به و خو شیانه ی
 که نایه تکانی قورنانی پیرژ به سه ریدا ده رشت ده روونی فرلوان ده بوو، چاو به فرمیشیک بوو
 بز نه و ترسانه ی ده یووژانند..!!

عبدالله وه که نه وه ی بز نه وه دروست کرابیت تا بیپته خه لوه تکاریکی خواپه رست، هیچ
 شتیکی دونیا نه یده توانی لاییدات له وه ی که بز دروست کراوه و ریوینتی کراوه بز ی..
 که سوپای نیسلام بز جهاد و رویه رویونه وه ی بی باوه پان ده چوو، له پیشه وه ی ریزی
 نه و که سانه دا ده مانبینی که ناره زومه ندی شه هیدی بوون، به گیانیکی خو شه ویست و،
 سوربونتیکی شه یدایانه وه ..

که شه پش ته واو ده بوو، له کوڼ بوو...؟؟

له مزگه وتی گوره بوو، یان له مزگه وتی ماله که ی خوی، له رۆژدا به پۆڅو و، به شه ویشدا شه و نوڅی ده کرد و، زمانی ناشنای هیچ قسه و یاسنکی نونیا نه بوو، هه رچه نده رښیدراویش بښت، به لکو هه میسه به یادی خوا پاراو بوو، قورئانه که ی ده خویند، یان سوپاسگوزاری ده کرد، یا داوای لیخۆشبوونی گونا هه کانی ده کرد..

هیئنده به سه ناگاداری په هنده کانی پرستش و خه لوه وتی بین، که ده بینین نه و پیغه مبههری هاتوو به بانگه شه ی خه لکی بکات بۆ پرستنی خوا، ناچار ده بښت که ده ست وه ریدات له رۆچونه زیاده ی عبدالله له پرستشدا...!!

به مجۆره گه ر یه کتیک له روخساره کانی نامۆزگاری له ژبانی عبدالله ی کوپی عمردا تاشکرکردنی گه نجینه ی دهرونی مروڅ بښت له توانای زۆر بۆ گه یشتن به و په پهی پله ی پرستش و لیبران و چاکه، نه وا روخساره که ی دیکه ی سوپیوونی ئاینه له سه ر مه به ست و میانپه وی له گه شه پیدانی هه موو بالاده ستی و ته واومه ندیتیه ک، هه تا دهرونی په رۆشی و خۆشیه کانی به مښت..

ساغی و دروستی جه ستش به مښت...!!

پیغه مبههری خوا ﷺ زانی که (عبدالله ی کوپی عمری کوپی عاص) ژبانی له سه ر یه ک رښپه و ده گوزرښتنی جگه له چوو نه دهروه بۆ غهزا، هه موو رۆژه کانی دیکه ی له به ره به یانه وه تا به ره به یانی داها ته وه له پرستشی به رده واهدا به سه ر ده برد.. رۆڅو و نوڅی و، قورئان خویندن..

پیغه مبههر ﷺ بانگی کرد بۆ لای خوی و، له باره ی مه به ستی خوا په رستیه که یه وه پرسیاری لی کرد.

پیغه مبههر ﷺ پښی فه رموو:

{هه وایم پښ گه یشتوو ه که تر به پۆژدا به پۆڅویت و، نایشکښی و، به شه ویشدا شه و نوڅی ده که ی ت و ناخوویت؟

هیئند به سه بۆت که له مانگیکدا سن رۆژ به پۆڅوو بیت.

عبدالله وتی: من له وه زیاترم له توانادایه..

پیغه مبههر ﷺ فه رموی:

هیئنده به سه بۆت که له هه موو هه فته یه کدا دوو رۆژ به پۆڅوو بیت..

عبدالله وتی: ده ی من له وه زیاترشم له توانادایه..

پیغه مبههری خوا ﷺ فه رموی:

که و ابوو چاکترین رۆڅوت بۆ هه یه، وه ک رۆڅوی داود، رۆژ نا رۆڅتیک به پۆڅوو ده بوو..

نه ما پیغمبر ﷺ لیتی پرسى:

زانیویشمه که هموو قورئان به شه ویک ده خوینیت.

ده ترسم که پیر بویت بیزار ببیت له خوینندنه وهی..!!

به مانگیك په کجار ته اووی بکه..

به ده رږځ بیخوینه..

به سئ رږځ ته اووی بکه..

پاشان پتی فرموو:

من رږځو ده گرم و، به ریانگیش ده که مه وه..

شه ونویژ ده که م و، ده شخه وم..

ژنیش ده هیتم، جا هر که س له سوننه تی من هه لکه پای وه

نه وه له من نیه))

عبدالله ی کورپی عمریش زږر ته مه نی دريژ بو، کاتيک که به ناو سالدا چوو و هیژ و توانای

که م بو، هه میشه بیری له ناموزگار په که ی پیغمبر ده کرده وه و ده بویت:

((بریا روخسه ته که ی پیغمبر ی خوام وه ریگرتایه))..

* * *

به واداریکی ناو ها زږر نه ستم بو له جهنگدا- هه رجه نگیک- بیدوزیته وه که له ننیوان دوو

کږمه لی موسلماندا به رپا بوویت.

جا نیدی چوڼ قاچه کانی هه لیانگرتووه له مه دینه وه به ره و (صفین) و، جیگای خوی له نیو

سوپای موغایه دا گرت له کاتی مملانییدا به رامبه ر نیما می عه ل..؟

له راستیدا نه م هه لویسته ی عبدالله، شایانی ل و ردبونه وه یه، هینده ی نه وه ی که پاش

تیگه یشتنمان لیتی شایسته ی ریژ و به گوره گرتنه..

بینیمان که عبدالله ی کورپی عمر سه رقالی په رستش بوو به چورئ وه خت بوو که بیته

مه ترسیه کی ته او له سه ر ژانی- نه و کاره ی که هه میشه باوکی سه رقال کړدبوو- سکالای

ده کړد لیتی لای پیغمبر ی خوا.

له کورتا جاریشدا که پیغمبر فرماني پیکرد که په رستش که متر بکاته وه و کاته کانی بو

دیاری کړد، عمر ناماده بوو، جا پیغمبر ده ستی عبدالله ی گرت و، خسته ی نیو ده ستی

(عه مری کورپی عاص) ی باوکیه وه.. پتی فرموو:

{نه وه ی فرمانم پیټ کړد به جیتی بهینه و.. گوټرپایه لی باوکت به}..

سهرپای نهووی که عبدالله به هوی ناین و ناکاریه وه، گوپاپایلی باوک و دایکی بوو، به لام فرمانی پیغمبر خوا بوی، به و جزره و له و بزویه دا کاریگریه کی تاییه تی هه بوو له سهری..

(عبدالله ی کورپی عه من) ته منی درزی گوزهراند، بۆ چرکه ساتیک نه و دهسته وازه کورته ی له یاد نه چوو:

{ نهووی فرمان پیت کرد به جینی بهینه و.. گوپاپایلی باوکت به } ..

* * *

له که ژاوه ی روزگاری سال و روزه کان به نوای په کدا هات و..
معاویه له شام رازی نه بوو په یمان به نیعمانی علی بدات..
نیعمانی علیش رازی نه بوو ملکه چی نه و هه لگه پانه وه ناپه وایه بیت..
نه مجا شه پ به ریا بوو له نیوان نه و دوو کومه له موسلمانان داو.. رووداوی (جه مه ل) روویدا و..
رووداوی (صفین) هات.

(عه مری کورپی عاص) یش ریازی خوی هه لیژارد بوو له گه ل معاویه دا، ده یزانی که موسلمانان کان چهند ریزی (عبدالله) ی کورپان لایه و چهند متمانان یان به ناینداریه کی هه یه، بوستی وای لیکات که بۆ جهنگ بیته دهر وه، تاکو لای معاویه به هوی هاتنیه وه زوی ده ست بکه ویت..

به م جزره (عه من) زور که شبین بوو به ناماده بوونی عبدالله له گه لیدا کاتی جهنگ و، ناپه حه تیه کانی رزگار کردنی شام و زوی به رموکی له گه لدا له یاد نه ده چوو..
نه و ساته یش هات به خه یالیدا که بۆ (صفین) بیروات بانگی کرد و پی ویت:
نه ی عبدالله! خوت ناماده که بۆ چوون، بۆ له گه ل نیمه دا ده بیت بۆ شه پ.
عبدالله ش له وه لامیدا وتی:

((چون بیم..؟ له کاتیک که پیغمبر خوا ﷺ رایسپاردم که هه رگیز شمشیر له سهر گه رینی موسلمان دانه نیم..؟؟))

نه مجاره عه مر به لیژانیه کی هه ولیدا بپوای پی به نیت که بووان به م دهر چوونه یان ده یانه ویت که بگه نه بکوزنی عوسمان و توله ی خوینی پاکي بکه نه وه..
پاشان قسه سهر سو هینه ره یه کلاکه ره وه کی خوی به کوره کی وت:
{ نه ی عبدالله! له بیرته دوا یه مین ناموزگاری پیغمبر خوا ﷺ بۆت، کاتیک دهستی گرتی و خستی نه و ده ستمه وه و فهرمووی پیت:

گوپاپایلی باوکت به ؟..

نیستا من پیت ده لیم که له گه لماندا بییت و بجه نکیت } ..

عبداللهی کورپی عمر گوږپایه لئی باوکی بوو هاته درئی و لای خویوه وای دانابوو که شمشیر هاته گریت و له دئی موسلمان نه چه نگیت..

به لام چۆن نه وهی پی ده گریت..؟؟

نیستا نه وندهی به سه که له گال باوکیدا بچیته درئی.. به لام کاتی که جهنگ به رپا ده بیت نه وساته به چوریکه خوا ده بیات به پوه..!

شهر به سه ختی هه لگبرسا..

میژوونوسان جیا پان له وهی که عبدالله له سه ره تاکه یدا به شداری کربوه یان نا..

نیتمش ده لاین له سه ره تاره به شدار بووه، چونکه شهره که زوری نه خایاند، هتا روداویک رویدا و وای له عبدالله ی کورپی عمر کرد که به ناشکرا شوینی خوی له دئی شهر و له دئی موعاویه بگریت..

نه ویش بریتی بوو له وهی که (عه ماری کورپی یاس) له ریزی سوپای نیمامی عه لی دا ده جهنگا و عه ماریش چیگای ریزی زوری هاوه لانی پښتمه مېر بوو.. له وهش زیاتر، له روزگارنکی زوه وه پښتمه مېر پښیینی تیاچوون و کوژدانی دابوو.. نه مهش نه وکاته بوو که پښتمه مېر و هاوه لانی مزگوتی خویان له شاری مه دینه دروست ده کرد له پاش کوچکردنیان بق نه وئی و.. به رده کان زور قورس و گه وره بوون مرفی زور به توانا نه یده توانی که یه که به رد زیاتر یان ئی هه لگریت.. به لام عه ماری به هوی زور خوشی و شادییه وه دوو هه لیده گرت، روزنکیان پښتمه مېر چاوی پیی که وت و به دوو چاوی پر له نه شکوه سه رنجی دا و فهرمووی:

{وای له کورپی سومه ییه، کومه لیک لای ده یکوژن}..

هه موو نه و هاوه لانی به شداری بونیاتنانی مزگوتی که یان ده کرد. گوږپیستی نه و پښیینه بوون، هتا نیستاش له یادیا نه.

عبدالله ی کورپی عه مریش یه کیک بوو له وانه ی گوږیان لئی بوو..

له ده ستنیکی شهر ی نیوان سوپای عه لی و ده سته ی موعاویه دا، عه ماری ده چوویه سه ر به رزایی و به ویه پی ده نگی هاواری ده کرد:

ده گه ینه وه به نازیزان.. به موجه ممد و هاوه لان.

کومه لیک له سوپای موعاویه ریکه و تن له سه ر کوشتنی و، رمیکی گونا هبارانه ی تن گرت و،

به ره و جیهانی شه هیدای سه رفراز گواسته یه وه..

هه والی کوژدانی عه ماری وه که ره شه با بلوو یوه وه.

عبدالله ی کورپی عه مریش توله سین و شورشگیرانه راپه ی:

- نه وه عه مमार كوژدا...؟؟

- ئيوهش كوشتتان...؟؟

- كه و ابو، ئيوه كومه له لايئى كهن..

- ئيوه چه نكاوهره سه رليش ئيوه كاوه كان...!!

وهك ترسینه به نيو سوپای موعاويه دا كه و ته پئى و، وړه ده هیتانه خواره وه، هاواری ده كرد به نيو ياندا كه له پئى ده رچوون، چونكه ئوان عه ماريان كوشتووه و پیغمبریش بهر له بیست و حوت سال له نيو دهسته يه كه له هاوه لانیدا پيشبینی نه وه ی كرد كه دهسته يه کی له پئى ده رچوو ده يكوژیت..

قسه كه ی عبدالله كه به نرایه موعاويه، نه ویش عمر و عبدالله ی كوپى بانگ كرد و به عمری

وت:

{ئهم شیته تمان له كۆل ناكه یته وه...؟}

عبدالله وتی:

{من شیت نیم، به لام له پیغمبرى خودام ﷺ بیست به عه ماری فرموو: دهسته يه کی

له پئى ده رچوو ده تكوژیت}..

موعاويه پئى وت:

{ئهی بۆ له گه تمان هاتی}..؟

عبدالله وتی:

{چونكه پیغمبرى خوا فرمانی پيكردم كه گوپرایه لی باوكم بم و، منیش له هاتندا

گوپرایه لی بووم، به لام له گه تماندا ناچه نگم}..

له كاتيكدا كه ئوان پيکه وه ده دوان، په كيك هاته ژووره وه مؤله ت بۆ بكوژی عه مमार

بخوازیت تا بیته ژووره وه بۆ لای موعاويه، عبدالله ی كوپى عه مریش به دهنگی بهر ز هاواری

كرد:

{مؤله تی بده و، مژده ی دۆزه خیشی بده ری}..

موعاويه سه ره پای له سه رخویى و، پشودریژی، رق و قینی ههستا و هاواری كرد به سه ر

(عه مر) دا:

(گویت لی نیه چی ده لیت)..

جا عبدالله به هیمنیه کی ته قوادار و دنناییه وه نه وه ی بۆ موعاويه نوپات كرده وه كه

نه وه ی وتویه تی حه قه و، نه وانه ی عه ماريان كوشتووه له پئى ده رچوون..

ئاوپیشی له باوكی دایه وه و وتی:

{گه ر له بهر نه وه نه بوايه كه پیغمبرى خوا فرمانی پيكردم كه گوپرایه لت بم له گه ل تق

ئهم ریگه م نه ده گرت}..

نهما موعاويه و عمر هاتنه دهره وه و سوپا که یان به سر کرده وه و سه رسام بوون کاتن
بینیان هموو خه که دهریاره ی نو پیشبینیه ی پیغمبر له باره ی عماره وه ده دوان:
{دهسته ی کی له پئی دهرچوو ده تکوژیت}.

عمر و موعاويه هه ستیان کرد که نم ورته ورته بزی هیه که بگوریت به یاخیبوون و
هه لگه رانه وه له موعاويه.. هر بزیه بیریان کرده وه هه تا فیل و ته له کی خویان دوزییه وه
ده ستیان کرد به بلاوه کردنه وه ی به نیو خه لگدا..
ده یانوت:

{به لن، پیغمبر ی خواﷺ رؤزکیان فرموی به عمار: دهسته ی کی له پئی دهرچوو
ده تکوژن..}

پیشبینیه کی پیغمبر میه ریش راسته..

نه وه تا عمار کوژا..

به لام کن کوشتی..؟؟

نه وانه کوشتیان که له مالی خوی هینایانه دهر، له گه ل خویاندا بؤ شه ی{!!..}

له م جوړه هه راجه شدا ده توانریت هموو بؤ چونیک بایه خی بؤ په یدا بکریت، به م شیوه یه

نو بؤ چونه ی موعاويه و عمر ره واجی بؤ په یدا بوو..

هر دسو کومه ل ده ستیان به شه ی کرده وه..

عبدالله ی کوپی عمریش بؤ مرگه و ته کی و، په رستشی گه پایه وه.

* * *

ژیانی تنها به خه لوه تگا و په رستشه وه به سر برد..

به لام دهرچوونی بؤ (صفین)- تنها دهرچوون-، هه میشه سه رچاوه ی دله راوکیی بوو.. هر

که یادی ده که و ته وه، ده گریا و ده یوت:

{من چیم بوو، له صفین..؟؟}

چیم بوو، له کوشتاری موسلمانان{؟؟..}

* * *

رؤزکیان، له کاتیکدا که له گه ل هه ندیک له هاوه لانی له مرگه وتی پیغمبر دانیشتبوو،

حوسه ینی کوپی عه ل ﷺ به لایاندا تیپه پی کرد و، سلوویان له یه کدی کرد..

کاتن که تیپه پی کرد، عبدالله به وانه ی دهریوه ری خوی وت:

{پیتان خوښه که خوښه ویستترین که سی سه زه ویتان لای نه هلی ناسمان پی بلیم..؟}

نو که سه یه که نیستا به لاماندا تیپه پی.. حوسه ینی کوپی عه ل یه..

له روزی (صفین) هوه نه یواندوم..

نوم لى رازی بیت لام خۆشه ویستره له وشتی سوور}!!..

له وی له مالی حوسین، نهو نوو به پرتزه به یهك گه یشتن..

سه رتا عبدالله ی کوپی عمر دهستی کرد به قسه کردن و، باسی (صفین) کرا، حوسین

به گله بیهوه لئی پرسى:

{چی وای لى کردى له گه ل موعاویه دا بییت بۆ شه وکردن}؟..

عبدالله وتى: {رؤژکیان عمرى کوپی عاصى باوكم لای پیغه مبه ری خواڤ ﷺ شکاتى لى

کردم و پتیی وت:

(عبدالله رؤژانه هه مووی به پۆژوهه و، به شه ویشدا هه مووی شه و نوپۆژ دهکات..

جا پیغه مبه ری خودا ﷺ فه مووی پیم:

((نهى عبدالله، نوپۆژ بکه و بخه وه.. رؤژوو بگره و به ریانگ بکه ره وه.. گوپرایه لى باوکت

به..

کاتیک که رؤژانى صفین هات، باوكم سوپیدی لى خواردم که له گه لیاندا بچم، منیش چووم..

به لام سوپید به خوا نه شمشیریکم وه شانده وه، نه رمیک..

نه تیریشم هاویشته وه..!!

له کاتیکدا که گه یشتبووه چه فتاوبوو سالی ته مه نى پیرۆزى..

له وه ختیکدا که له شوپى نوپۆژکردنیدا بوو، ملکه چانه ده پاراپه وه له پهروه رڭگارى و،

سوپاسگوزارى خواى ده کرد، به ره و گه شتى هه میشه یى بانگ کرا، نه ویش به په رۆشیه کی

مه زنه وه به ده م داوه که وه پۆشت..

به ره و لای نه و برابانه ی که به ر له خۆی به چاکی گه رابوونه وه، گیانى نه میش رۆیشت و

له شه قه ی بالیدا..

مژده ده ریش له لای پهروه رڭگارى بالاده سته وه بانگی ده کرد:

{يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ، ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً، فَادْخُلِي فِي عِبَادِي، وَادْخُلِي جَنَّتِي:

تۆش نه ی گیانى دلنیا، به ره زامه ندییه وه بکه پتوه لای پهروه رڭگارت، هه رچۆن نه وت له خۆت

رازی کرد، سا تۆش وه ره ناو به نده کانی من و، وه ره ناو به مه شتى من (الفجر/ ۲۷-۳۰).

نہ بوسوفیانی کوری ہارس

لہا تاریکیہ بہ و پروتانی

نهمه (نهبوسوفیان) ټکی دیکه په و، (نهبوسوفیانی کوپی حرب) نیه.. سرگوزده شته ژياننشی، چیرټکی ریږونی پاش سرالی پشپتون و.. خوښه ویستی دوی رق لټیوون و.. به ختوهری دوی نارټه تیه..

چیرټکی به زه یی فراوانی خوی گه وره په کاتی دهر وازه کانی والا دهکات بټ په ناهه نده په ک که خوی خستو ته بهر دهستی خوا پاش نوهی که ماندویوون که نهفتی کرد...!!
بیهیننه پش چاوی خوتان، (نپین حارس) بیست سال له دژایه تیکردنی بهرده وامی نیسلامدا به سر برد...!! بیست سال له و ساته وهی پیغمبره یی خوا نیردرا، هتا نزیک بوونه وهی فته یی گه وره، (نهبوسوفیانی کوپی حارس) یارمه تی قورپه ییش و هاوپه یمانه کانی دها و، به شیعره کانی هه جوی پیغمبره یی ده کرد، له هیچ کومه لټک دوانه ده که وت که قورپه ییشیه کان بټ شه پکردن ناماده یان بگردایه...!!

هرسن براکه ییشی، (نه وغل) و، (ره بیعه) و، (عبدالله)، بهر له خوی موسلمان بوویوون..
نهم (نهبوسوفیان) هه ش، ناموزای پیغمبره یی خوابوو ﷺ و، کوپی (حارسی کوپی عبدال مطلب) بوو.. هه روه ها برای شیری پیغمبره یی ﷺ بوو، چونکه (حعلیمه سه عدیه) ی دایه نی پیغمبره چنه د رټټیک شیری پټی داوه..

رټټکیان قه دهر بټ ناینده یی به ختوهری بانگی کرد و، نویش (جه عفری) کوپی بانگ کرد و، به خاوو خټلنه که ی وت: نټمه سه هه ر ده که یین..

- بټ کوپی نه ی نپین حارس...??

- بټ لای پیغمبره یی خوا، تا له گه لیدا پروا بهینین به خودای په روه ردگاری جیهانیان..

به سواری و لاخه که یه وه که وت پټ و، ته وپه کارانه دهیبری..

له لای (نه بواء) سه رته تای سوپایه کی بټ شوماری به دی کرد و، تیگه یشت که پیغمبره و ده په ویت شاری مکه که رزگار بگا..

یبری کرده وه.. چی بکات...??

پیغمبره خوینی نوهی به هوی زمان درټی و جهنگ کردنی نوری له دژی نیسلام حالل کردوه..

هه ر بټیه هر که سه له سوپاکه یان نهم ببینیت، به په له دټ بټ توله لټ سندنه وهی..

له سه ری پټیوسته که لټټیک بدوزټه وه تا خوی یه که مجار ده گه په نټته بهرده م پیغمبره یی

خوا، بهر له وهی که یه کټک له موسلماننه کانی به دیی بکات..

نهجا (نهبوسوفیانی کوپی حارس) دهم و چاوی خوی پېچایوه بهجوړی که نه دهناسرایوهو، دهستی جهعفری کوپی گرت و، بهپی نذر رویش، تا پیغمبري خوی بیی له گه ل کومه لیک له هاوه لاندیدا دهات، خوی په نادا هتا سواره کان دابه زین..

جا له ناکاودا خوی خسته بهردهم پیغمبر و دهمامکه کی سر پوخساری لادا و پیغمبر ناسیه وه، ناوچاوی لی وه رگتیرا، نهبوسوفیان له لایه کی دیکه وه هاتوه، پیغمبر ﷺ خوی لی لادا..

نهجا (نهبوسوفیان) و (جهعفری کوپی هاوریان کرد:

(نشهد ان لا اله الا الله تشهد ان محمدا رسول الله)..

له پیغمبر ﷺ نزيك بوويه وه وتی:

{ نهی پیغمبري خوا! سهرزه نشت نه ما } ..

پیغمبريش وه لامي دايه وه:

{ سهرزه نشت نيه نهی نهبوسوفیان } ..

پاشان دايه دهست علی کوپی نه بوتالب و پتی فرموو:

((ناموزاکه فتری دهستويزگرتن و سوننه بکه و بيپينهروه بق لام))..

(علی)ش بردی و پاشان گه پایوه، پیغمبر پتی فرموو:

((بانگ بکه له و خه لکه که پیغمبري خوا له نهبوسوفیان رازی بووه، ئیوهش لی رازی

(بن)..

چرکه ساتیکی زین، خوی گه وره پتی ده فرمویت: پیروزیبه و، چهندين قوناخ و مهوای سهختی و سر لی شینواوی ده پېچیتوه و، دهروزه بین سنوره کانی بهزه بی بوی والا ده بیت..!!

* * *

نهبوسوفیان پیش نهوهی موسلمان بییت، کاتیک که له گه ل قورپه يشیه کاندایو له به دردا و ده جهنگا، شتیکی به دی کرد که بووه مایه سی سرسام بوونی..

جا له و جهنگدا (نه بوله هب) دواکوت و له جینی خوی (عاصی کوپی هیشام) ی نارد..

بهوپه پی نارامیه وه (نه بوله هب) چاوه پتی هوالی شه په که ی ده کرد، ورده ورده هوالی

شکستی خراپی قورپه يشی بۆ هات..

روژیکیان، له کاتیکدا (نه بوله هب) له گه ل پیاویکی قورپه يشیدا لای (زه مزهم) دانیشتبوو،

سواریکی به دی کرد بهرو لای نه مان دهات، که نزيك بوويه وه بیی (نهبوسوفیانی کوپی

حارس) ه.. جا (نه بوله هب) لی نه گه پرا و، خیرا بانگی کرد: وهره برازا، به خوا هوالیکت

پییه.. بۆمان باس بکه دنگ و باسی نه و خه لکه چۆن بوو..!؟

نهبوسوفیانی کوپی حارس وتی:

{سویند به خوا، هر ټو په که نیمه شانی څومان خسته برده ستیان، چونیان ویست دهیانکوشتین و، دیلیان کردین به پیتی ناره زوی څویان..}

سویند به خوا سه رزه نشتی قوره یشم نه کړووه.. چونکه پیلوانی کی سپیمان رویه پوویوویه به سهر ولاخی بازووه وه، له نیوان ناسمان و زه ویدا، هیچ ساتیک وه که ټوان نه بوو، هیچ شتیکیش له برده میاندا څوی پانه ده گرت...!!

نه بوسوفیان مه بهستی له وه ټووه بوو که مه لاتیکیه که له گال پیغه مبر و موسلمانان کاند دژ به مان شه ریان کړووه..

جا ده بی چی وای لی کرد بیت له و ژوړه دا پاش ټو هی که بینی موسلمان نه بیت...؟؟
گومان رنگی دلنیا بوونه و، ټو هنده ی گومانه کانی ټو بوسوفیان گیر و به تین بوو، ټو ا دلنیا بوونه کی که هات پتو و به هیتر د ده بیت..

به لی ژوړی دلنیا بوون و ریوونی هات و، هر وه ک بینیمان موسلمان بوو، باوه پی هیئا به خودای په روه رڼگاری جیهانیا..

* * *

له په کمین چرکه ساتی موسلمان بوونیشیه وه، خوا په رست و، مواهیدانه له گال کاند پتیشپرکی بی بوو، تا شوینته واری پتیشوی بسرپتته وه و، قاره بووی کاتی له ده ست چووی بکاته وه..

له گال پیغه مبر دا پاش فه تھی مه ککه به شداری چه نگه کانی دیکه ی کرد..
له ژوړی (هونه ن) یشدا، کاتیک که بی باوه رڼگان بوسه په کی ترسناکیان بؤ موسلمانان کان نایه وه و، له ناکاودا ده وره یان گرتن به جوړیک که هه ستیان نه ده کرد هه لمه تیگی له ناو به ریان بؤ دیت، موسلمانان هوشیان له لای څویان نه ما و، زوړیه ی چه نگا وره کانی پشتیان هه لکرد، پیغه مبر له جیگای څویدا جیگیر بوو، بانگی لیده کردن:

{به ره و لای من بیین خه لکینه..}

من پیغه مبرم و درق ناکه م..

من کوپی عبدالمطلب - م..}

تا له و چرکه ساته سامناکانه دا، که سانتیکی کم هه بوون به هژی ټو هیتر شه له ناکاوه وه هژی څویان له ده ست نه دای..

(نه بوسوفیانی کوپی حارس) و (چه عفری کوپی له نیویاندا بوون..
(نه بوسوفیان) یش ره شوی و لاخه که ی پیغه مبر ی گرتبوو، کاتی ټو هی رویده دا بینی، زانی که ټو دهره ته ی بؤی ده گه پا ره خساوه.. به وه ی که ټاواتی څوی به دی بینی و له پیناوی خوی گوره دا و، له برده م پیغه مبر ی خوادا شه هید بیت..

به ده ستنی چهپ جلهوی ولاخه که ی گرتبوو، به ده ستنی راستیشی شمشیری ده کرد به سینگی بین باوه په کاند...

جا موسلمانان گه رانه وه بڼ شوینی شه په که و دوروبه ری پیغمبر و، خوی گه وره ش سرکه وتنی ته اووی کرده به شیان...

کاتن ته پ و توژی شه په که لاجوو... پیغمبر نه ماشای کرد بینی بپواداریک ره شوئی نه سپه که ی گرتوو...

هر نه وه، هیشتا له شوینی خوی دایه، له سره تای شه په که وه تا کوتایی، جا پیغمبر لینی رام و پاشان فرمووی:

{نه وه کئی...؟!}

نه بوسوفیان کورپ حارسی برامه...؟؟}

هر که نه بوسوفیان گویی له وته که ی پیغمبر ی بوو که فرمووی (برام)...

له خوقسی و ریژدا دلی له شه قه ی بالی داو، خویدا به سر هر دوو قاجی پیغمبر ی خوادا و ماچی کرد و، به فرمیسه که کانی ده پیشورد...

هه ستنی شاعیریتیشی له هوشی شو نیعمه تی نازایه تی سرخستنه ی خوی گوره پئی به خسی بزوا:

لَقَدْ عَلِمْتُ أَنفَاءُ كَعَبٍ وَعَامِرٍ	غَدَاةَ حُنَيْنٍ حِينَ عَمُ التَّضَفُّعُ
بِأَنِّي أَخُو الْهِجَاءِ، أَرْكَبُ حَدَّهَا	أَمَامَ رَسُولِ اللَّهِ لَا أَتَتَّعُ
رَجَاءَ شَوَابِ اللَّهِ، وَاللَّهِ رَاحِمٌ	إِلَيْهِ - تَعَالَى - كُلُّ أَمْرٍ سَيَرْجِعُ

* * *

نیدی نه بوسوفیان به شیوه یه کی مه زن سه ری کرده په رستش و، له پاش وه فاتی پیغمبریش، گیانی په یوه ست بوو به مردنه وه تا له مالی ناخیره تدا بگاته وه به پیغمبر ی خوا... نه وه نده ی گوزهراندی و ژیا وه مردن ناواتی ژبانی بوو...

رژیکیان خه لکی بینیان له به قیغ گرپ هه لده که نیت و، ریک و ناماده ی ده کات، کاتن که سه رسامی خویان ده ربړی به رانبر نه وه ی ده یگات، پئی وتن:

{من گوپی خوم ناماده ده که م}..

له پاش سن رژژ و به س، له کاتیکدا له مالی خوی راکشابوو، خاووخیزانی له دوری بوون و ده گریان، چاوه کانی به دلناییه کی به تینه وه کرده وه رووی تیکردن و پئی وتن:

((مه گرین بڼ من، چونکه له وساته وه ی موسلمان بووم هیچ گوناهیکم نه کردوه))...!!

به رله وه ی سه ری بچه میتوه بڼ سه ر سینگی، به ره وه سه روه به رزی کرده وه، تا سلای مائناوایی له نونیا بکات...!!

عیمرائی کوہی موصہ میں

ہاؤس نیوی نہ لائیکہ قنجا

له سالی خه پیردا، هات بۆ خزمهتی پیغمبری ﷺ و په یمانی پيدا..
 جا له و ساته وهی دهستی راستی خسته نیو دهستی راستی پیغمبره وه، دهستی راستی
 جیگی ریژتکی زور بوو، له سه رخوی پیویست کرد که ئو دهستی ته نها له هه موو ئیشیکی
 چاک و به پیزدا به کاری بهینیت..
 ئه م دیارده په ده یخاته روو که خاوه نه که ی چه نده خاوه نی هه ستنیکی ورده..

* * *

(عیمرانی کوپی حوصه یین) یش وینه یه کی به رجه سته بووی وینه کانی راستگویی و،
 دونیانه ویستی و، پاریزکاری و، توانه وه بوو له خو شه ویستی و گوپرایه لی خوا دا..
 له سه رخستن و نیعمه تی ریئویتی خوی گوره ش زوری پئ به خشرابوو، له گه ل ئه وه شدا
 نه و هه میشه ده گریا و، ده گریا و، ده یوت:

{بریا خۆلئ بووماهه و، ره شه با لاوه ی پئ بکرده یه} !!

له بهر نه وه ئه م پیاوانه به هزی گونا ه کردنیان له خوا نه ده ترسان، چونکه دای موسلمان
 بوونیان به که می گونا هیان کردوه.

ئه مه ش له بهر نه وه ی هینده ی په ی بردنیان به مه زنی و پایه بلندی خوا، هینده ی
 تیگه یشتنیان له ده سته وسانیان له شوکرانه بژیری و په رستشی، هه رچه ندی مل که چ بکه ن و،
 بچه رکوع و، چه ند کپنوش به ن و بیپه رستن، لئی ده ترسان و سلیمان ده کرده وه لئی..

روژیکیان هاوه لانی پیغمبر په رسیاری ناگریان له پیغمبره ی خوا کرد ﷺ و، وتیان:
 ((ئهی پیغمبره ی خوا! ئه وه بۆ کاتئ که له خزمه ت تو داین ئیعه دلمان نه رم ده بیئت و،
 دونیامان له به رچا و ده که ویت، وه که ئه وه ی قیامه ت به چاوی خو مان ببینن.. هه تا ئه کاته ی
 لای تو به جئ ده هیلین و، ده گه یه وه لای مال و مندال و، دونیامان، خو مانمان له یاد
 ده چیت..؟؟))

پیغمبره ی یش ﷺ پئی فرموی:

((سویند به وه ی گیانی منی به ده سته، گه ر به رده وام بوونایه له سه ر ئه و حاله ی که له لای
 منن، ئه و مه لانیکه ته کان به به رچاوتانه وه ته و قه یان له گه لدا ده کردن، به لام کاته و..
 کاته..))..

(عیمرانی کوپی حوصه یین) یش ئه م فرموده یه ی بیست و، حه ز و ئاره زووی بلنسه ی دا،
 وه که ئه وه ی له سه ر خو ی دانابیئت که دانه نیشیت تا به و نامانجه بلنده نه گات، گه ر زیانیشی

له پیناودا به خشبییت، هر وړه که نه وړه هیمه ته که ی به وړه رازی نه بو بیټ که ژيانی.. کاته و..
کات بگوزهرینئ.. ویستی که هه مووی به ک ساتی به رده وومی پر مونا جات و، روو له خودای
به وړه ردگاری جیهانیان بیټ..!!

* * *

له سرده می خه لافه تی (عومهری کوپی خه تتاب) دا نه میری بپواداران عومهر ناردی بۆ
به صره تا خه لکه که ی شاره زا و فیژ بکات.. کاتی له به صره کۆل و باری کرده وه، هر که
خه لکی به صره ناسیان بۆ موباره کی ده چوونه لای و، به ته واکه ی دلگش ده بوون..
شیخ حه سنی به صری و ئین سیرین ده لاین:
(ههچ هاو لیکي پیغمه مبري ﷺ نه هاتۆته به صره له عیمرانی کوپی حوصه ین پایه دارتر
بیټ..))

عیمران رازی نه بوو به ههچ شتی که له خوا به رستی دایبیریت و، له په رستشدا رۆچوو بوو،
خوا به رستی به چۆرئ له خۆی گرتبوو تا وای لیتهاتوو وه که نه وړه که سر به جیهانی دونه
نه بیټ که له سر زه ویه که ی و له نئو خه لکه که یدا ده ژئ..
به لئ..

وه که مه لانیکه به کی لیتهاتوو که له نئو مه لانیکه ته کاندای بژی، ده یان دویټیت و
ده ییوټین و، ته و قه یان له گه لدا ده کات و ته و قه ی له گه لدا ده که ن..

* * *

ئو ساته یشی مملانیی گه وړه له نئوان موسلماناندا به رپابوو.. عیمرانی کوپی حوصه ین
ته نا هه لوټیستیکی بیلایه نانه نه و هستا له نئوان ده سته ی ئیمامی عه ل و ده سته ی مو عاویه دا،
به لکو له نئو خه لکیدا ده نگی به رزگر دبو وه و هاواری لیده کردن که واز به ین له به شداری کردنی
ئو جه نکه دا و، به چاکترین شیوه باوهش به ناشتیدا بکن و.. به خه لکی ده وت:
(له سر لوتکه ی شاخیک بزی ئاوس به خیو بکه م تا کاتی مردن لام خۆشتره له وه ی که له
دژی په کیک له و دوو کومه له دا، تریک بهاویژم، ئیدی ببینکم یان نه ببینکم)..
هر موسلمانیکیشی پښ بگه یتشایه ئامۆزگاری ده کرد و ده بوت:
(له مزگه وتدا بمینه ره وه..)

گه هاتنه سهرت، بپروه مالی خۆت..

گه له ماله که شتدا هاتنه سهرت، خۆت و سامانه که تیان ویست، له گه لیاندا بجه نکه..))

* * *

نیمانی (عیمرانی کوپې حوصهین) مه زنتړین سرکه وټنی بده ستهینا، کاتیک که نه خوځشیه کی سه ختی تووش بوو سی سال پټوهی تلووه، نه لټی بیزار بوو، نه وتیشی توف. به لکو برده وام بوو له سره پرسته کانی به پټوهو، به دانیشتن و، راکشانه وه.. هرکاتیک دتست و برایانی بهاتنايه سر دانی نه خوځشیه که یان لا ناسان بگردایه و دلنه وایبان بگردایه، بده میانوه پټده کنی و، دهیوت:

((خوځه ویست ترین شت لای من، خوځه ویست ترین شتی لای خویه))..!!

راسپارده یسی بڼ خاووخیزان و برایانی له سره مرگدا نه وه بوو:

((هر که له ناشتم گه پانه وه، حیوان سرپېن و بیبه خشنه وه))..

* * *

به لڼ.. با سرپېن و.. بیبه خشنه وه.. چونکه مردنی بېواداری وه ک عیمرانی کوپې حوصهین، مردن نیه.. به لکو زه ماوه ندیکې مه زن و بهرزه، که تپیدا گیانی به پازی بووسی بهرو به هشتیک بهرزه دگرته وه که پانتاییه کی هینده ی ناسمانه کان و زوی ده بیټ و بڼ ته تواداران ناماده کراوه..



بہ لہ نہی کوری نہ کوہ ع

باندہ فی پیوہ کا

(نیاس)ی کوپی ویستی که تیکرپای چاکه کانی باوکی له دهسته واژه په کدا کزبکاته وه.
هر بویه وتی:

((باوکم هرگیز دروی نه کړنوه))...!!

بق مروف هینده به سه که نم چاکه په به ده ست بهینیت، تا جیگه ی بلندی خوی له نیو
پیاوچاکان و چاکه کاراندا بگریت.

به پاستیش (سه له مه ی کوپی نه کوه) شایسته ی بوو، به ده ستی هیئا.

(سه له مه) له تیرهاویژه باشه کانی عه رب بوو، له نازیاه تی و به خشنده یی و
چاکه مه ندیشدا له که سایه تیه دیاره کان بوو.

نو کاتیشی خوی دایه ده ستی نیسلام، به پاستی و پوونی موسلمان بوو، نیسلام له سه ر
شیوازه مه زنه که ی زاخاوی دا.

سه له مه ی کوپی نه کوه له به شداریوانی به یعه ی ریضوان بوو.

* * *

کاتیک که پیغمبر و هاوه لانی له سالی شه شی کزچیدا به مه به ستی سه ردانی مالی
خودا (که عبه) که وتنه ری و، قوره یشیه کان به ره و روویان بوونه وه.

پیغمبر، (عوسمانی کوپی عه فان)ی نارد بق لایان تا هوالیان بداتی که پیغمبر بق
سه ردان ها تووه، نه ک جه نگ..

له چاوه پوانی گه رانه وه ی (عوسمان دا)، نه وه بلاویویوه که گوايه قوره یشیه کان
کوشتویانه، پیغمبریش ﷺ له سپه ری دارنگدا دانیش و په یمانی له هاوه لانی په ک به په ک
وه رگرت له سه ر مردن.

(سه له مه) ده لیت:

((له ژیر نه خته که دا په یمان له سه ر مردن دا به پیغمبر ی خوا ﷺ، پاشان چووم، کاتی
قوره بالفی خه لکه که سوک بوو، فه رموی: نه ی سه له مه، چیه بق په یمان ناده ی، وتم: پیشت
په یمان دا نه ی پیغمبر ی خوا.. قه رموی: هر وه ها نیستاش.. منیش په یمان پیدایه وه)).

به چاکترین شیوه ش نه مه کدار بوو به رامبر په یمانه که ی.

بگره به ره له وه یش په یمان بدات نه مه کدار بوو به رامبر ی، له وساته وه ی که شاهیدی دا (آن
لا اله الا الله، و ان محمدا رسول الله)..

ده لیت:

((له گال پښتمبه رښتیا دا خودا رښتیا به شداري حوت جهنگم کړيووه، له گال (زه يدي کورې هاريسه) شدا به شداري تر جهنگم کړيووه)).

* * *

سه له مه له ليزان تريني نو جهنگاوهره پيادانه بوو که تير و پمیان ده او يشت.
شيوزي شه پکړدنيشي هاوشيوه ي هندی له شهري پارتيزانيه گوره کان ده کرد که نه مړ
په يره ده کړيت.. به جوړي هر که نوژمن شالوي به ينايه ته سر، له سر نوکي پښ
ده گه رايه ده دواوه، هر که نوژمن پشتي هه لېکړدبايه يان بوه ستايه بڼ حوانه وه، بڼ سلگردن
هيزشي ده برينه سر..!

به م شيوزه تواني که به تنها نو هيزه پاوښت که هيزشي هينابووه ده وويه ي مه دینه
به سرکايه تي (عويه نه ي کورې حيصني فراري) له جهنگي که به جهنگي (ذي قرد)
ناسرابوو..

نو هيوو به تنها که وته شوښتيان و، به رده وام له دزيان ده جهنگا و نه ملاو نو لای پښ
ده کردن و، نووي ده خستنه وه له شاري مه دینه تا پښتمبه رښتیا له گال هيزيکي ندي
هاره لاند پتي گه يشت..

له م پښته دا پښتمبه به هاره لاني فرموو:

((چاکترين پياوتان- نه وانه ي به پښ ده پښ - (سه له مه ي کورې نه کووه ع))!!

* * *

سه له مه تنها له کاتي تياچووني (عامري کورې نه کووه ع) ي براي له شهري خه يبه ردا خه مبار
و ناړه حوت بوو..

له کاتي کدا عامر له پيشه وه ي سوپاي موسلمانان کان نه م شيعره ي به ده نگی به رز ده وته وه:

اللهم لولا أنت ما أمتدنا ولا تصدقنا، ولا صلينا
فانزلن سسکينة علينا وثبت الأقدام إ لاقينا

له جهنگه دا عامر به شمشير که و تيوه ليداني بڼ باوه پک، تا شيره که ي له ده ستي وه رگه پ
دای به نيوچاواني خویدا و بووه هوي کوشتنی و.. هندی له موسلمانان کان وتیان:
(به سته زمانه عامر.. له شه هيديش بڼ به ش بوو)).

هر له و ساته دا- به س- سه له مه رږ په شوکا، کاتي نه ویش وه نو خه لکه ي نيکه وای
گومان برد که براکي به هه له خوي کوشتووه، له پاداشتي جيهادکردن و، پله ي شه هيدی
بڼ به ش بووه.

به‌لام پێغه‌مبەری دلسۆز، زۆر زوو شته‌کانی هینایه‌وه جێی گونجای خۆی، کاتێ که سه‌له‌مه‌ چووێه خزمه‌تی و لێی پرسی:

- ئه‌ڕێ راسته، ئه‌ی پێغه‌مبەری خوا، که عامر کرده‌وه‌کانی پوچه‌ل بۆته‌وه...؟

پێغه‌مبەر ﷺ پێی فرموو:

((ئهو به‌موجاهیدی کوژرا و

دوو پاداشتی بۆ هه‌یه و..

ئهو ئیستا له‌ رویاره‌کانی به‌هه‌شتدا

مه‌ له‌ ده‌کات))!..!

سه‌له‌مه سه‌ره‌پای ئهو به‌خشنده‌یه زۆره‌ی که هه‌یبوو زیاتر ده‌یه‌خشی گه‌ر له‌ پیناوی خوادا داوای ئی بکرایه..

هه‌ریۆیه گه‌ر مرقۆتیک له‌ به‌ر خوا داوای ژیانی ئی بکردایه بێ دوودلی ده‌یه‌خشی.

خه‌لکیش به‌ پاستی ناشنای ئهو خه‌سه‌له‌ته‌ی بوویوون، گه‌ر به‌کێکیان بیویستایه شتیکی ئی

وه‌ریگرت، پتی ده‌وت: له‌ پتی خوا پیم ده‌.. ئه‌ویش ده‌یوت:

((هه‌رکس له‌ پتی خوادا نه‌به‌خشیت.. ده‌بێ له‌ پیناوی چیدا بیبه‌خشیت))..؟؟

* * *

ئهو پۆزه‌یش عوسمان A کوژرا، ئه‌م موحاهیده بویره تیگه‌پشت که ده‌روازه‌کانی ناشروب

به‌په‌وی موسلماناندا والا بووه..

پتی نه‌ده‌کرا له‌ کاتیگدا که ته‌مه‌نی له‌ شه‌پکردن له‌نیو هاوه‌لانییدا به‌سه‌ربردوه بیگۆپیت بۆ

شه‌پکردن له‌دژی هاوه‌لانی..!

به‌لێ.. ئهو پیاوه‌ی که پێغه‌مبەر ده‌سه‌خۆشی لێهاتووییه‌که‌ی کرد له‌ شه‌پکردن دژ به

بێپیاوه‌په‌کان ئهو مائه‌ی نیه که به‌و لێهاتووییه‌ی له‌دژی به‌وادارێک بجه‌نگیت، یان برابه‌کی

موسلمانی بگۆپیت..

ئهو به‌وو دواتر، شتومه‌که‌کانی هه‌لگرت و شاری مه‌دینه‌ی به‌ره‌و (زه‌به‌زه) به‌جێهێشت،

هه‌مان شوینی که (ئه‌بوزه‌ن) پێشتر هه‌لبێژارد و کۆچی کرد بۆی و تینیدا مرد.

سه‌له‌مه‌ش پاشماوه‌ی ژیانی له‌ (زه‌به‌زه) به‌سه‌ر برد، هه‌تا سالی هه‌فتاو چواری کۆچی،

پۆزێکیان په‌رۆشی بینینی شاری مه‌دینه بوو، هه‌ر بۆیه به‌سه‌ردان گه‌رپه‌وه بۆی و.. رۆژی

یه‌که‌م و، دووه‌می تیندا به‌سه‌ر برد..

له‌ پۆژی سێیه‌مدا مرد.

به‌مجۆره گه‌لکۆ ئازیزه چاکه‌که‌ی بانگی کرد تا له‌ سایه‌ی باله‌کانیدا خۆی بگرت و له‌گه‌ل

ئهو هاوه‌له‌ پیرۆزانه و، شه‌هیدانی چاکه‌کاردا په‌نای بدات که پێشتر په‌نای دا‌بوون.

عبداللہ کی کوری زوبہیر
چچ پاپونک .. چچ شہید نیک !؟

کۆرپه‌له‌یه‌کی پیرۆز بوو له سکی دایکیدا، له کاتی‌کدا بیابانی بلیتسه‌داری مه‌که‌کی به‌ره‌و مه‌دینه‌ ده‌بپی له‌سه‌ر پێی هه‌جیره‌تی مه‌زن.

به‌مجۆره‌ قه‌ده‌ر وابوو که عبدالله ی کۆپی زویه‌ر له‌گه‌ڵ موهاجیراندا کۆچ بکات به‌ر له‌وه‌ی که بیته‌ دنیا و، په‌حمی بۆ له‌ت نه‌کرا‌بوو...!!

هر که ئه‌سمای دایکی-خوای ئی رازی‌بێت- گه‌یشه‌ (قه‌با)ی ده‌رویه‌ری مه‌دینه، ژان گرتی و کۆرپه‌له‌ موهاجیره‌که‌ش له‌ هه‌مان کاتدا که موهاجیرانی هاوه‌لانی پێغه‌مبهری داده‌به‌زین ئه‌ویش دابه‌زی...!!

جا یه‌که‌مین له‌دایکبووی هه‌جیره‌ت هه‌لگیرا و براهه‌ خه‌زمه‌ت پێغه‌مبهری خوای ﷺ له‌ ماله‌که‌ی له‌شاری مه‌دینه و ئه‌ویش ماچی کرد و ده‌نکی خورمای خسته‌ ده‌می خۆی جووی و له‌ ده‌می وه‌ردا، به‌مجۆره‌ یه‌که‌مین شت که چوو ئه‌و ناوی عبدالله ی کۆپی زویه‌ر لیه‌کی ده‌می پێغه‌مبهری تازیز بوو.

موسلمانانیش له‌شاری مه‌دینه کۆبوونه‌وه‌و، ساواکه‌یان له‌ لانکه‌که‌یدا هه‌لگرت و، پاشان به‌ده‌م (لا اله الا الله) و (الله اکبر) هه‌و به‌تیکرای شه‌قامه‌کانی مه‌دینه‌یاندا گێپا.

ئه‌مه‌ش به‌هۆی ئه‌وه‌ی که جوله‌که‌کان ئه‌و کاته‌ی پێغه‌مبهر و هاوه‌لانی هاتنه‌ مه‌دینه ده‌مکوت کران و رق و کینیان بلیتسه‌ی دا، ده‌ستیان دایه‌ جه‌نگی ده‌روونی به‌رامبه‌ر موسلمانه‌کان و، ئه‌و پڕوپاگه‌نده‌یان بلاوکرده‌وه‌ که کاهینه‌کانیان جادوو‌یان له‌ موسلمانه‌کان کردوه‌و نه‌زۆکیان کردوون و، هه‌رگیز شاری مه‌دینه له‌دایکبوونی نوێیان به‌خۆوه‌ نابینیت.

ئه‌و کاته‌یشی عبدالله ی کۆپی زویه‌ر له‌جیهانی په‌نه‌انه‌وه‌ هاته‌ نوێیان، به‌لکه‌نامه‌یه‌ک بوو قه‌ده‌ر بوختانه‌که‌ی جوله‌که‌کانی مه‌دینه‌ی پێ مۆرکرد و فی‌ل و ته‌له‌که‌ و هه‌لبه‌سه‌تراوه‌کانیانی پوچه‌ل کرده‌وه‌...!!

عبدالله له‌ سه‌رده‌می پێغه‌مبهری خوادا ﷺ نه‌گه‌یشه‌ ناستی پیاوان له‌ ته‌مه‌ندا، به‌لام له‌و سه‌رده‌مه‌ و، له‌ خودی پێغه‌مبهری خوا به‌هۆی ئه‌و په‌یوه‌ندیه‌ به‌تینه‌ی که هه‌یبوو له‌گه‌لیدا، هه‌موو که‌ره‌سته‌ خاوه‌کانی پیاوه‌تی و بنه‌ماکانی ژانی وه‌رگرت که دواتر ده‌بیینین دنیا پڕ ده‌کات و ده‌بیته‌ جێی قسه‌کردنی خه‌لکی...

جا ئه‌م مندا له‌ به‌ خێرایه‌ گه‌شه‌ی کرد و، له‌ زنده‌گی و، زیره‌کی و خۆپاگریدا پێ پێنه‌بوو...

که‌یشت ته‌مەنی لای و، که‌نجیتیه‌که‌یشی بیگه‌ردی و، پاکی و، خواپه‌رسی و، پالە‌وانتیه‌که‌ بوو له‌ سه‌رووی خه‌یالە‌وه‌.

پۆزگار و قه‌ده‌ره‌کانی له‌گه‌لیدا گوزه‌شت و، ژبانی وه‌ک خۆی مایه‌وه‌و نه‌گۆرا و، ویسته‌کانی ملیان پێ‌که‌چ نه‌کرد..

به‌لکو ئه‌و پیاویک بوو پێگای خۆی ده‌ناسی و، به‌ جه‌سوریه‌کی گوره‌و، به‌روایه‌کی به‌تین و سه‌رسوپه‌ینه‌روه‌ به‌ی..

* * *

له‌ پزگارکردنی ئه‌فریقا و ئه‌نده‌لوس و قوسه‌نتینییه‌-که‌هیشتا ته‌مەنی بیست و هه‌وت سالی تێته‌په‌پاندبوو- پالە‌وانتیک بوو له‌ پالە‌وانانی رزگارکردنه‌ نه‌مه‌کان.

به‌تایبه‌تیش له‌ جه‌نگی ئه‌فریقادا موسلمانه‌کان به‌ سوپایه‌کی بیست هه‌زار سه‌ریازیه‌وه‌ به‌رامبه‌ر سوپایه‌که‌ وه‌ستان که ژماره‌ی جه‌نگاوه‌رانی سه‌د و بیست هه‌زار که‌س بوو..

جه‌نگ به‌ریا بوو، مه‌ترسیه‌کی مه‌زن بالی به‌سه‌ر موسلمانه‌کاندا کێشا..

جا عبدالله ی کورپی زوبه‌یر ته‌ماشایه‌کی هێزی دوژمنی کرد و چاوگه‌ی هێز و توانایانی ده‌رک پێ‌کرد، ئه‌و چاوگه‌یه‌ش ته‌نها پادشای (به‌ریه‌ر) و سه‌رکرده‌ی سوپاکه‌ بوو، به‌جۆرێک هاواری له‌ سه‌ریازه‌کانی ده‌کرد و هانی ده‌دان که به‌شێوه‌یه‌کی سه‌رسوپه‌ینه‌ر به‌ره‌و مردن پالی پێوه‌ده‌نان..

عبدالله تێگه‌یشت که ئه‌م جه‌نگه‌ خویناویه‌ ته‌نها به‌ کوشتنی ئه‌و سه‌رکرده‌یه‌ یه‌کلا ده‌بێته‌وه‌، به‌لام چۆن پێی بگات، له‌کاتێکدا سوپایه‌کی بی‌شوماری له‌پێشه‌وه‌یه‌ و، که وه‌ک گه‌رده‌لول ده‌جه‌نگیت...؟؟

به‌لێ به‌جه‌رگی عبدالله ی کورپی زوبه‌یر و گیان له‌سه‌رده‌ستیه‌که‌ی هه‌رگیز جێگه‌ی پرسیار نه‌بوو...!!

ئالێزه‌دا هه‌ندێ له‌ برایانی بانگ کرد و، پێی وتن:

((له‌په‌شته‌وه‌م پارێزگاریم بکه‌ن و، له‌گه‌لمدا هێرش ببه‌ن...))

ئه‌مجا ریزه‌ چه‌ره‌که‌یانی وه‌ک تهر خۆپاگرانه‌ به‌ره‌و لای سه‌رکرده‌که‌یان به‌ی، هه‌تا پێی گه‌یشت و به‌ یه‌ک لێدان له‌ناوی برد، پاشان به‌و جه‌نگاوه‌رانه‌وه‌ که له‌گه‌لیدا یووێ رووی کرده‌ ئه‌و سه‌ریازانه‌ی که دوه‌ره‌ی پادشا و سه‌رکرده‌که‌یانیان دا‌بوو ده‌ستیان کرد به‌ له‌ناو‌بردنیان و... پاشان هاواریان کرد: الله‌ اکبر..

موسلمانه‌کان بینه‌یان ئالاکه‌یان له‌وێدا به‌رز ده‌بێته‌وه‌ که سه‌رکرده‌ی (به‌ریه‌ر) تێدا وه‌ستا‌بوو فه‌رمانه‌کانی ده‌رده‌کرد و سه‌ریازه‌کانی هه‌لده‌نا.. تێگه‌یشتن که ئه‌مه‌ سه‌رکه‌وتنه‌ و،

وهك تاكه كه سێك خۆیان توندوتۆڵ کرد و، هه‌موو شتیك له به‌رژه‌وه‌ندی موسلمانه‌كان كۆتایی پێ هات..

(عبداللهی كۆپی ئه‌بی سه‌رح)ی سه‌ركرده‌ی سوپای موسلمانه‌كانیش به‌و پۆله‌ گه‌وره‌یه‌ی ئه‌یبن زویه‌یری زانی، ده‌ستخۆشانه و دیاریشی بۆی ئه‌وه‌بوو كه خۆی مژده‌ی ئه‌و سه‌ركه‌وتنه‌ بیاتوه‌ بۆ شاری مه‌دینه و، عوسمانی كۆپی عه‌قفانی خه‌لیفه‌ی موسلمانان.

* * *

سه‌ره‌رای پاله‌وانیتی له‌ جه‌نگدا و، بالاده‌ستی و به‌توانایی تێیدا كه‌چی له‌به‌رده‌م پاله‌وانیتی له‌ په‌رستشدا خۆی ده‌شارده‌وه‌..

ئه‌وه‌ی ده‌كۆت بیته‌ هۆی گه‌شانه‌وه‌ و، لاریونه‌وه‌ی ده‌سته‌كان زیاد له‌ هۆیه‌كه‌ و، به‌شویتی هه‌میشه‌یی و بلندی له‌نیوی خواپه‌رسته‌ نونیانه‌ویسته‌كاندا سه‌رسامان ده‌كات.

نه‌ په‌چه‌لك و، نه‌ لاوتی و، نه‌ شوین و بلندی و، نه‌ سامان و، هێزی.. هه‌چ یه‌ك له‌وانه‌ هه‌موو، نه‌یتوانی عبدالله‌ ی كۆپی زویه‌یر دابه‌ریت له‌وه‌ی كه‌ ئه‌و خواپه‌رسته‌ بیته‌ كه‌ به‌پۆژدا

به‌پۆژوه‌ و، شه‌وه‌لده‌ستیت بۆ شه‌ونویژ و، به‌شێوه‌یه‌ی سه‌رسوپه‌ینه‌ر ملکه‌چی خوا بیته‌.. (عومه‌ری كۆپی عبدالعزیز) پۆژتکیان به‌ (ئیه‌بن ئه‌بی موله‌یکه‌)ی وت: ده‌ریاره‌ی عبدالله‌ی

كۆپی زویه‌یر بۆمان بدوێ.. ئه‌ویش وتی:

{سوێند به‌خوا، هه‌چ كه‌سم نه‌دیوه‌ وه‌ك ئه‌و كه‌ له‌نیوان دوو لادا پۆشتبیت.. كه‌ ده‌چووێ ناو نوێژه‌وه‌، له‌ هه‌موو شتیك ده‌رده‌چوو بۆی..}

كه‌ ده‌چوویشه‌ پكوع یان كهنوشه‌وه‌، چۆله‌كه‌ له‌سه‌ر پشت و شانی راده‌وه‌ستان، به‌هۆی درێژخایاندنی پكوع و كهنوشه‌كه‌یه‌وه‌ به‌ دیوار، یاخود كالاپه‌کی هه‌لواسراویان ده‌زانی..

جاریتکیان له‌كاتی نوێژدا به‌ریتکی ئاگرینی مه‌دجعه‌نیق به‌نیوان سنگ و ریشیدا تێپه‌ری، سوێند به‌خوا نه‌ هه‌ستی پێکرد، نه‌ وروژا پێی، نه‌ به‌هۆیه‌وه‌ له‌ خۆپێندنه‌وه‌كه‌ی دابه‌را، نه‌ په‌له‌ی کرد له‌ پكوعه‌كه‌یدا{...!!}

ئه‌و هه‌واله‌ راست و دروستانه‌ی كه‌ میژوو له‌باره‌ی په‌رستشی عبدالله‌ ی كۆپی زویه‌یره‌وه‌ ده‌یگێژته‌وه‌ له‌ ئه‌فسانه‌ ده‌چیت..

چونكه‌ ئه‌و له‌ پۆژوگرتن و، نوێژکردن و، چه‌جکردن و، هه‌یمه‌ت به‌رزى و، به‌پۆژیه‌كه‌یدا.. له‌ شه‌وه‌ ناگای-به‌درێژیی ته‌مه‌نی- ملکه‌چ و خواپه‌رستیدا..

له‌ تینویه‌تی نیوه‌روانی گه‌رمدا-به‌درێژیی ته‌مه‌نی- پۆژوگر و تیکۆشانیدا.. له‌ ئیمانێ پته‌ویدا به‌خوا و، له‌ترسی هه‌میشه‌بییدا لێی..

له‌ هه‌موو ئه‌وانه‌دا تاكه‌ چنراوی ده‌ستی خۆی بوو..!!

له باره یوه پرسپار کړا له (ثیبین عه باس) - سهره پای نهو جیاراپیبه ی که له نیوانیاندا هه بوو-، له وه لاما وتی:

((قورنای ده خویند و، شوینکه وته ی سوننه تی پیغه مبهه بوو.. ملکه چ بوو بؤ خوا و.. له که رمای نیوه پرواندا له ترسی خوا به پوژوو بوو.. کوپې حه واری پیغه مبهه ی خوا بوو..
 نه سمای دایکیشی کچی نه بوبه کړی صدیق بوو.. (عائیشه) ی پوریشی خیزانی پیغه مبهه ی خوا بوو.. که س ناتوانیت مافه کانی فراموش کات مه گه که سیک که خوی گوره نابینای کړدیت))!!

* * *

نهو له به میزی ناکار و دامه زراوی خوړه وشته کانیدا، وه ک چیاکان دامه زراو بوو.. روون و.. پیزدار و.. به میز بوو.. هه رده م ناماده ی نهو بوو زبانی بکاته قورنای قسه له پوویبه که ی و، دامه زراوی پیبازه که ی..

له کاتی مملانی و شه په کانیدا له گه ل نه مه ویه کاندا، (حوصه) کوپې نه صی سهر کرده ی نهو سوپایه ی (یه زید) نارد بووی بؤ خاموش کړدی شوړشی (ثیبین زوبه ییر) هات بؤ لای..

به هزی گیشتنی هه والی مردنی (یه زید) وه بؤ مه که هاته سهر دانی و..

پیښناری نه وه ی خسته به رده می که له گه لیدا بچیت بؤ شام و، حوصه یین بالاده سنی مه زنی خوی بخاته گه پ بؤ وه رگرتنی به یعت بؤ عبدالله ی کوپې زوبه ییر..

عبدالله نهو دهر فته زویننه ی په تکرده وه، چونکه پروای وایو که پتویسته توله ی نهو هه مور تاوانه درندانانای لی بکرتتوه که جه نگاوه رانی له کاتی ده ست به سهر رگرتنی شاری مه دینه ی پیغه مبهه ی خواد عليه السلام له پیناوی چا وچنوکي نه مه ویه کاندا نه نجامیان دا..

له وانیه جیاراپین له گه ل عبدالله دا له م هه لویسته یدا و، خوازیری نهو مین که ناشتی و لیبورده یی هه لپژاردایه و، به دهم نهو دهر فته نایابه وه بپویشتایه که حوصه یینی سهر کرده ی سوپای (یه زید) خسته به رده سنی..

به لام وه ستانی مهرانه ی - چ مه رده یه ک - له سهر بؤ چون و بیروباوه پی.. دور که وتنه وه له فریودان و درو، کارنگه جینگای سهر سوپان و پژه..

نهو کاته یشی حه جاج به سوپاکه یه وه هیرشی مینایه سهری و، نابلو قه ی ترسناکی خسته سهر خوی و نهوانه ی له گه لیدا بوون، ژماره یه کی نوری (نه حباش) ی له گه لدا بوو، که لیزانترین پم هاویژ و جه نگاوه ر بوون.

گوپی لیتیان بوو به شیوه یه کی نارهوا و بیویژدانانان دهر یاره ی خه لیفه ی کوچکړدوو -

عوسمان - د ده نوین، نه میش به مجزه توره بوو لیتیان و پتی و تن:

((سویند به‌خوا، پێم خۆش نیه پشت به‌که‌سانیک بیه‌ستم به‌رامبه‌ر نوژمه‌که‌م که رقی له عوسمان بیت))...!!

پاشان له‌و ته‌نگانه‌یه‌ی که‌ ئهو تێیدا بوو، وه‌کو نفرۆیویه‌ک چه‌ند پێویستی به‌ ده‌ریاکه‌ریکه‌، ئهو پێویستی به‌ که‌مه‌ک هه‌بوو، ئا له‌و کاته‌دا له‌ خۆی دوور خسته‌وه...!!
 قسه‌ له‌ پویی ئهو له‌گه‌ڵ خۆیدا و، راستگویی له‌گه‌ڵ بیروباوه‌ڕ و پێیره‌کانیدا، وایان لێکریه‌بوو گۆی نه‌دات به‌ له‌ده‌ستدانی دووسه‌د پم هاوژی لێهاتوو، که‌ ئاینه‌که‌یان جینگای متمانه‌ و دلناییی ئهو نه‌بیت، له‌کاتیکدا که‌ له‌ جه‌نگیک چاره‌نوسسازی له‌ناویه‌ردایه‌ و، زۆر پێده‌چوو که‌ مانه‌وه‌ی ئهو پم هاوژی لێهاتوانه‌ له‌گه‌ڵیدا په‌وتی شه‌ره‌که‌ی بگورپایه‌...!!

* * *

خۆپاگڕیسی له‌ به‌ره‌وه‌پوو بوونه‌وه‌ی موعاویه‌ و یه‌زیدی کوپیدا به‌پاستی پاله‌وانتیه‌کی بێ‌وینه‌ بوو...

ئهو وایده‌بینی که‌ یه‌زیدی کوپی موعاویه‌ی کوپی ئه‌بوسوفیان دوايه‌مین پیاوه‌ که‌ ده‌ست بدات بۆ خه‌لیفه‌ی موسلمانان.. گه‌ر هه‌ر ده‌ستیش بدات و.. ئه‌م بۆچه‌ونه‌یشی پاست و دروست بوو، چونکه‌ یه‌زید له‌ هه‌موو شتی‌کدا خراب بوو.. ته‌نها چاکه‌یه‌کی نه‌بوو تا تکا بۆ ئهو تاوان و گوناها‌نه‌ی بکات که‌ می‌توو تۆماری کردوه‌ بۆمان.

جا ئیدی چۆن عبدالله ی کوپی زویه‌یر په‌یمانی بدات...؟؟

وشه‌ی په‌تکردنه‌وه‌یشی به‌رز و به‌هێزانه‌ به‌ موعاویه‌ گوت له‌کاتیکدا که‌ زیندوو بوو.. ئه‌وه‌تان ئیستاش به‌ یه‌زیدی ده‌لێت پاش ئه‌وه‌ی بووه‌ خه‌لیفه‌ و، نێزدرای نازده‌ لای عبدالله و به‌لێنی چاره‌نوسیک خرابی پێدا..

ئا لێره‌دا عبداللهی کوپی زویه‌یر وتی:

((هه‌رگیز په‌یمان ناده‌م به‌ سه‌رخۆش))..

پاشان ئهو سروده‌ی وت:

ولا الین لفر الحق أسألُه
 حتی یلین لیخرس العاضغ الحجر

* * *

به‌رده‌وام عبدالله ی کوپی زویه‌یر هه‌ر به‌ ئه‌میری باوه‌پداران مایه‌وه‌و، مه‌که‌کی پێژی به‌ کوه‌وه‌ پایته‌ختی خه‌لافه‌تی و، ده‌سته‌لاتی به‌سه‌ر حیجاز و یه‌مه‌ن و به‌صره‌ و کوفه‌ و

خوراسان و شامدا هه بوو چکه له دیمه شق.. پاش شهوی تیکړای خه لکی شو ناوچانه په پیمانیاں پتی دا..

به لآم نه موهیه کان ناسره ون و، داناسوکنن و، چند شه پښکی په ک له دواى په کی ده کنه سر و، له زوریاندا سره شقپى و تیکشکان به شیان بوو.

هتا سرده می (عبدالملیک ی کوپى مه روان) هات و بږ هیرش کردنه سر عبدالله ش له شاری مه ککه. ناده میزادیکى هه لبرار بوو که دلره قترین که س بوو له تاوانکاری و توندوتیزیدا..

شویش (حجاجی سه قه فی) په، که پښه وای دادگر (عومری کوپى عبدالعزیز) له باره یوه ده لیت:

((گر هر نه توه په ک به هه له کانیانوه بیت و، نیمه ش ته نها به (حجاج) هوه بیتن، شو

له هه موویان زیاتر ده بیت))...!!!

* * *

حجاج به سرکردایه تی له شکره به کړنګیراوه که یوه بږ داګر کردنی شاری مه ککه ی پایته ختی عبدالله ی کوپى زویه بر که وته پتی و، نزیکه ی شه ش مانگ نابلقه ی خسته سره شاره که و خه لکه که ی و ریگی نه دا ناو و خوراک پروات بویان، تا ناچاریان بکات عبدالله به جری بویان و به ته نها بمعینتته وه، به بږ سوپا و یارمه تیده..

له زږ چه پښکی شو برسیتیه له ناو به ردا زور که س خویان دا به ده سته وه، عبدالله ش خوی به ته نها بینیه وه.. یا له ودا بوو ته نیا بمعینتته وه، سره پای مانه وه ی دهرفته دهر یاز کردنی خوی و ژیاڼی، به لآم شو بریاریدا تا کوتایى به بر سپارنیتیه که ی هه لبرګیت و، به نازیه تیه کی بږ وینه وه له دږى سوپای حجاج ده چنگا، له کاتیکدا که شو کاته ته منی حفتا سال بوو..!!

ناکړیت وینه په کی ته وایى شو هه لوږسته به رزه مان بږ دهر که ویت تا گوئی بږ شو و توږزه رانه دیرین که له نږوان عبدالله و دایکی مه زنی پایه بلندی (نه سماى کچی شو بوبه کړدا پرووی دا له دواساته کانی ژیاڼیدا.

دایکی چوپیه سر دانی و، په وشتی ته وایى هه لوږسته که ی و، شو نابنده یی که به پرووی دیاره و چاوه پروانیه تی بږ خسته بوو..

(نه سما) پتی وت:

((کوپى نازیم! خوت چاکتر ناګاداری خوتی، گر ده زانیت که تو له سره حقیقت و، بانگه شه بږ حقت ده که بیت، شو نازام بگره له سهری هتا له پښناویدا دهمریت و، ملی خوت مه خره به رده سستی هه رزه کارانی به نی شو مه ییه..

خو گہر دہ شزانیت کہ مہ بہ ستت دنیا بوہ، ئہوا خراپترین کہ س تقویت و، خوٓت و ئہوانیٰ لہ پیناوتدا کوڑلون تووشی نارہہ حتی کردوہ))۔

عبدالله وتی:

((سویند بہ خوا دایہ گیان، دونیام نہ ویستوہ و پہ نام بق نہ برنوہ۔

ہرگزیش نہ لہ فرمانی خوادا سرپنچیم کردوہ، نہ ستم و، دہ ستریزیم کردوہ))۔

ئہ سمای دایکیشی پئی وت:

((لہ خوای گہرہ داواکارم لہ دلدائہ وہی لہ دہ ستدانی ترم چاک بیت، گہر پیش من

گہر اپتہ وہ بق لای خوا، یان من پیش تز کہ وت۔

خوایا بہ زہ بیت پتہ وہ پیندا لہ بہر دریزایی ہستانی شہوانی و، تینویہ تی گہر مای

نیوہ پئی و، چاکبونی بق باوکی و من۔

خودایا من تسلیمی ئہ مری توی دہ کہم و، رازیم بہ وہی کہ فرمانت لہ سرہ تی و،

پاداشتی نارمگرہ شوکرانہ بژرہ کان ببہ خشہ بہ عبدالله ی کوری زوبہ ی))۔!

ئہ مجا دہ ست لہ ملانٹی و سلوی مالٹاوا بیان لہ یہ کندی کرد۔

پاش سہ عاتی کہ وتہ نیو شہ پتیکی تالی نابہ رانہ رہ وہ، تیندا شہ ہیدی مہ زن لیدانی مردنی

بہر کہ وت و، لہ کاتیکدا کہ حہ جاج ہیندہ ی ہہ مو ئہ و بق و سہر زہ نشتی لہ سہر زہ ویدا ہ یہ

پہستی دایگرت، سووربو لہ سہر ئہ وہی کہ جہستی سارد و سپی ہہ لہ بواسیت، بق

دامرکاند نہ وہی کینہی پیسی ناخی!!

* * *

دایکی کہ لہ رکاتہ دا تہ مہنی نہ وہد و حہ وت سال بو، ہستا تا کورہ لہ خاچدراوہ کہ ی

ببینت، وہ ک کیوکی بلندی یں لہ رزین بہ رانہری پاوہ ستا و۔ حہ جاج بہ سہر شوری و

سہر کزیوہ لئی نزیک بوویہ وہ، وتی:

- دایک! عبدالملیک کوری مہ روان راپسپاردم چاک بم بہ رانہرت، ہیچ پئیوستیہ کت

ہ یہ..؟

ئہ ویش ہاواری کرد بہ سہریدا و وتی:

((من دایکی تز نیم۔

بہ لکو دایکی ئہر ہہ لہ واسراوہم بہ سہر ئہ و بہ رزاییہ وہ۔

ہیچ پئیوستیہ کیشم پیتان نہ۔

بہ لام بہ سہر ماتیکت بق دہ گنپرہ وہ کہ لہ پٹھمبری خودام ﷺ بیستوہ، فرمووی:

((لہ سہ قیفا دروزن و درندہ یہ ک دہر دہ کہ وت))۔

دروزنہ کہ مان ئہوا بینی و، درندہ کہ ش، جگہ لہ تز و نازنم کہ سیتی دیکہ بیت))۔!!

نه ما عبدالله ی کورې عومر نزيك بوويه وه لئی تا سره خوښی لئ بکات و، داوای لئ کرد نارام بگړت، له وه لامیدا وتی:

((له بهرچی نارام نه گرم، له کاتیکدا که سهری به حیای کورې زه که ریا به دیاری برا بڼ داوین پیسټک له داوین پیسه کانی ئیسرائیل))...!!

ئیی له مه زنی تڼ... ئی کچی صدیق...!!

جا له ویدا هیچ وشه یه ک له و وشانه جوانتره بوتړین به وانه ی که سه زی عبدالله ی کورې زویه پریان له جهسته کرده وه بهرله وه ی که هه لیبواسن...؟؟

به لئ... گهر سهری (ئین زویه پیر) کرابیته دیاری بڼ چه حاج و عبدالملیک، نهوا سهری پښه مېرمنکی به پړزی وه ک په حیال پښتر کرایه دیاری بڼ (سالومی)... داوین پیسی خرابی به نی ئیسرائیل...!!

به یه کچواندنه که ی چه ند جوانه و، وشه کانی چه ند راسته..

* * *

پاشان، ئایا ده کرا عبدالله ی کورې زویه پیر به بڼ ئه و ئاسته دووره ی سرکه وتن و، پاله وانیتی و، چاکساز ی که ژبانی بگوزهراندایه، له کاتیکدا که به شیر ی دایکینکی له و جوړه گوش کرابیته...؟؟

سلاو له عبدالله و..

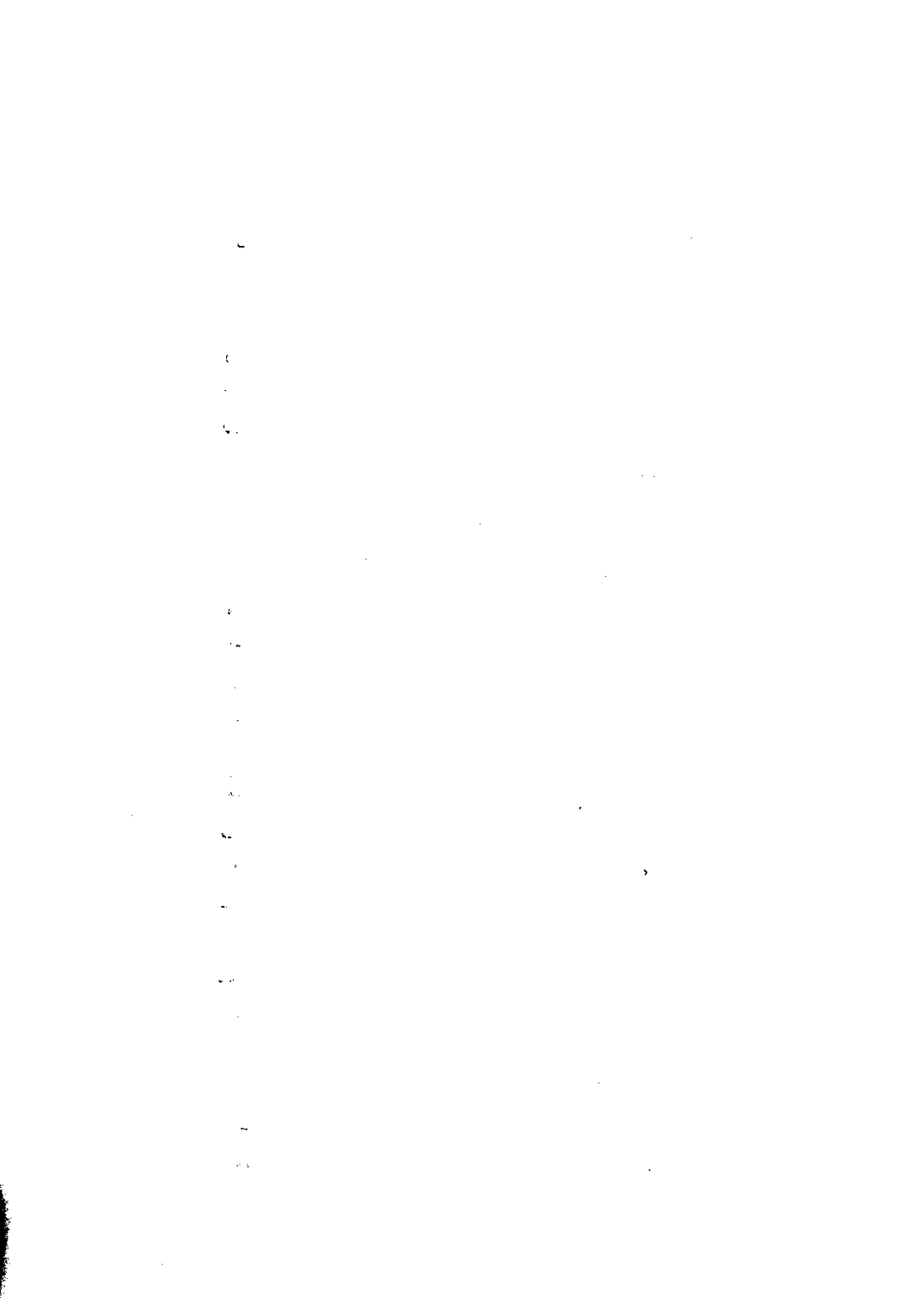
سلاو له نه سما.

سلاو له هه ردو شه هیدی هه میشه زیندوویان بیته..

له گه ل چاکه کارانی ته قوادار سلاویان لئ بیته.

عبداللهی کوری عه بیاس

زانای ئوم ئومته



ئین عباسیش له عبدالله ی کوږی زویهیر دهچیت له ودا که گنج بوو گه یشت به پیغمبر و له گله لیدا ژیا و، کاتن پیغمبر وهفاتی کرد هیشتا ئین عباس نه گه یشتبووه ته منی پیگه یشتن.

به لام نه ویش هر له ته منی مندالیه وه هموو سیفه ته کانی مەردی و، بنه ماکانی ژیا نی له پیغمبری خولوہ ﷺ وەرگرت، شوین پی پی هه لده گرت که پیشی دهخست و پاکژی ده کرده وه و دانایی پوختی فیترده کرد.

به هژی به هیزی ئیمانی و، به هیزی ئاکار و، زانینی ژوریه وه، ئین عباس جیگایه کی بلندی گرتبوو له نیو پیاوانی دوری پیغمبر دا.

* * *

نو کوږی عباسی کوږی عه بولموته لیبی کوږی هاشمی مامی پیغمبریی خوایه ﷺ. نازناوه که یشی (الجیو) زانا. زانای نم نوممه ته، به هژی عاقلمه ندی و، دلزیره کی و، فراوانی زانست و زانیاریه وه، به دست هیتابوو.

ئین عباس له سهره کانی رۆژانیدا ناشنای پښازی چونیته تی ژوانی بوو، زیاتریش له باره یه وه به ناگا بوو، که بینی پیغمبر را له خوی نزیکه کرده وه کاتیک که مندا ل بوو، دهستی خسته سهرشانی و، پی پی فه رموو:

((خودایا شاره زای بکه له ئاین و فیتری لیکدانه وه (تأویل) ی بکه)).

پاشان بۆنه و ده رفه تی دیکه ی به نوادا هات پیغمبر هه مان نزا بق عبدالله ی کوږی عه باسی نامۆزای دووباره بکاته وه.. له و ساته وه، ئین عباس تیگه یشت که نه و بق زانست و، زانیاری دروستکراوه.

تاماده باشی عه قلیشی له م ږنگایه دا زیاتر به ره و پښه وه ی ده برد.

سهره پای نه وه ی که ته منی سیازده سالی تینه په راندبوو نه و کاته ی پیغمبریی خوایه ﷺ وهفاتی کرد، نه و نه و یه ک پۆزی مندالیتی تیگه یشتوه که ی به فیتر نه ده دا، ده چوو یه کلر و دانیشنه کانیه وه هرچی بفره وایه پیغمبر نم له بهری ده کرد..

پاش گه رانه وه ی پیغمبریش بق لای په روه ردگاری بالاده ست، ئین عباس سوور بوو له سه ر نه وه ی که نه وه ی له ده ستی چوو له پیغمبر وه کوئی لی بیته و فیتری بیته له هاوه له پیشینه کانی پیغمبریی خواوه فیتری بیته ..

نا لیره دا، همیشه خوی کرډبوه نیشانه ی پرسیار.. هرکه بیبیستایه که فلانه که س داناییه که ده زانیت، یان فرموده یه کی له بهره، خیرا بهره لای ده پښت و لیره ی فیره بوو. عه قله پښن و کراوه که یشی بهره و پشکنینی هموو نه وه ی گوئیستی ده بوو ناراسته ی ده کرد.. نو تنها پایه خی به کڅکردنه وه ی زانست نه ددا و بهس، به لگو له گال کڅکردنه وه، پشکنین و وردبونه وه له سه چاوه که ی مه بهست بوو.

له باره ی خوی شیه وه ده لیت:

((من له باره ی یه ک کاره وه، پرسیارم له سی هاوه لای پیغمبره ی خوا ﷺ ده کرد)).

له م پوره شه وه نمونه یه کی سووریونی خویمان له تیگه پشتنی حقیقه ت و زانست و زانساری ده داتئ و ده لئ:

((کاتئ پیغمبره ی خوا ﷺ گیانی سپارد له که نجیکی نه نصاریم پرسى: و ره با بچین پرسیار له هاوه لانی پیغمبره ی خوا بکین، نه مږ ژندن..

وتی: چهنده سیرى ئین عه باس!! وا ده زانیت که نو خه لکه له کاتیکدا که نو هموو هاوه لای پیغمبره ی خویان له ناودایه پیوستیان به تو ده بیټ...؟

جا نو وازی له وه هینا، منیش ده ستم کرد به پرسیار کردن له هاوه لانی پیغمبره ی خوا.. نه گره بمبینیایه که سینگ فرموده یه کی لایه، ده چومه لای له کاتیکدا شه له نیوه پڅه ودا بوو، منیش عاباکم له بهر ده رگا که بیدا داده خست و پالم ده دایه وه وو با ته پ وتوئی ددا به پومدا، مه تا له نیوه پڅه وه که ی هله دستا و، ده هاته دهره وه ده بیینیم و، جا ده بیوت: نه ی ناموزای پیغمبره ی خوا! چی که یاندوویتیه نیره...؟؟ بؤ وه لامت نه نارد بؤم تا من بیم بؤ لات...؟؟ منیش ده موت: نه خیر، تو له پیشترى من بیم بؤ لات، جا پرسیارم له باره ی فرموده که وه لیده کرد و فیره بووم لئ))...!!!

به مجوره لاره مهنه که مان ده پیرسى و، ده پیرسى.. پاشتر وه لامه که ی له گال خویدا ده پشکنی و، به عه قلیکی بویره وه تاوتوئی ده کرد..

جا نو هموو پڅئى، زانست و زانباری و داناییه که ی که شه ی ده کرد، ه... لای پیته کی زودا دانایی پیر و له سه رخویان و، پڅوپڅی پاوو چونیانی، تیدا ده سته بهر... ته نانه ت نه میری باوه پداران (عومرتا) سوور بوو له سه ر نه وه ی که له هموو کاروباریکی گوره دا پاوو پڅی پښ بکات و.. نازناوی (لای پیرى) لئ نابوو...!!!

پڅو پڅیکان له ئین عه باس پرسیار کرا: چؤن نه م زانسته ت ده سته که وتوه...؟؟

له وه لاما وتی:

((به زمانیکی پرسیار که ر و..

دلئیکى هوشمه ند))..

جا به زمانی پرسپارکەری هەمیشەیی و، بە عەقلە هەردەم پشکنەرەکی، پاشان بە خۆ بەکەم زانی و ئاکار شیرینیەکی، ئیبن عەباس بوویە زانای ئەم نۆمەتە..

(سەعدی کوپی ئەبی وه قاص) یش بەم وشانە لەبارە یەو دەوێت:

((کەسەم نەدیو... زیاتر لە ئیبن عەباس تینگە یشتنی نامادەبێت و، عەقڵی گەورە بێت و، زاناتر و، لەسەر خۆتر بێت..

عومەر م بینى بۆ گری و ته‌گه‌ره‌كان بانگی ده‌کرد، له‌کاتی‌کدا که به‌شدار یوانی به‌در له‌ موهاجیرین و ئەنصار له‌ دەوری بوون، جا ئیبن عەباس قسە ی ده‌کرد، عومەر یش له‌ قسە ی ده‌رنه‌ده‌چوو...))

عبیدالله ی کوپی عوتبه‌ش له‌بارە یەو ده‌لێت:

((کەسەم نەدیو هێنده‌ ی ئیبن عەباس شارەزای فەرمووده‌ پێشینه‌کانی پێغه‌مبەر ی خوا ﷺ

بێت..

کەسێشم نەبینیوه‌ له‌و زاناتر بێت له‌ دادوهریی ئەبو به‌کر و عومەر و عوسمان.

یا له‌ بۆچوندا له‌و تینگە یشتووتر بێت..

یان له‌ شیعر و له‌ عه‌ره‌بیدا، یا له‌ پاهێ قورئان و، حیساب و فەرزدا له‌و زاناتر بێت..

هەر بۆیە پۆژێک دادەنیشت بۆ (فقه‌ه‌کە ی و، پۆژێک بۆ قورئان و.. پۆژێک بۆ غەزاکان و..

پۆژێک بۆ شیعر و.. پۆژێک بۆ پۆژانی عه‌ره‌ب و ده‌نگوباسه‌کانیان..

هیچ زانایه‌ک نەدیووه‌ لای دانیشتیبت ده‌نا که‌وتۆته‌ ژێر کاریگه‌ری و ملکه‌چی بووه‌، یان

پرسپارکەریک لێی پرسی بێت زانست و زانیاری لێ ده‌ست که‌وتوه‌))...!!

* * *

موسلمانێکی خەلکی به‌صره‌ش وه‌صفی ده‌کات، له‌کاتی‌کدا که‌ ئیبن عەباس له‌ سه‌رده‌می

ئیمامی عەلی دا له‌وێ والی بوو، ده‌لێت:

((سێ شتی ده‌ست پێوه‌گرتبوو، وازی‌ش له‌ سێ شت هێنابوو:

دلی پیاوانی راده‌کێشا کاتی‌ک قسە ی ده‌کرد..

به‌چوانی گوێی راده‌گرت که‌ر قسە ی بۆ بکرایه‌..

ئاسانترینیانی هه‌لده‌بژارد که‌ر له‌نیوان تواندا سه‌رپشک بکرایه‌..

وازی‌ش هێنابوو له‌ ده‌مه‌ قالی و..

هاوڕێته‌تی پیاوخراپان و..

ئه‌و شته‌ی داوای لێبواردنی بۆ بکریت))...!!

* * *

و، که شاوله بوو... له گفتوگو و بیروبوچوونیشدا، ئی نه ده گه پرا به رانبره که ی تنها به قناعت و هینان به بوچونه که ی تیز بکات و به س، به لکو دلشادیشی بکات به هوی جوانی بیروبوچوون و لیزانسی گفتوگو که یه وه...

له پال زوری زانسته که ی و، به هیزی به لکه کانیدا، گفتوگو و وتویزه کانی وه که جهنگی زیره کیتی نه ده هاته پیش چاو، تئیدا به هوی زانسته که یه وه به رز بیته وه، پاشان به سه رکه وتنی به سه ر به رانبره که ییدا... به لکو وه که پښگایه کی به هیزی به دی کردنی راستی و زانینی ده هاته پیش چاوی.

چه نده هاجار خه واریجه کان سه رسام بوون به هوی تیپوانینه تونده دادگه ره کانیه وه. نیماسی عه لی آ پښتیکیان ناردی بولای کومه لیکي زوریان و، گفتوگو یه کی جوان له نیتوانیادا به ریا بوو به شتویه یه کی سه رسو پمینه ر قسه ی کرد و به لگه ی بۆ هینانه وه. له و گفتوگو دریزه تنها هم پرگه یه ده هیتینه وه..

نیین عه باس پرسیری ئی کردن:

((تۆیه تۆله ی چی له عه لی ده که نه وه...؟؟))

وتیان:

((تۆله ی سۆ شت:

یه که میان: ئه و جوکمی پیاوانی به کارهیناوه له ناینی خوادا، له کاتی که دا که خوا فه رمویه ی ﴿إِنَّ الْحُكْمَ لِلَّهِ﴾ فرمان هه ره فرمانی خواجه ﴿﴾.

دووهمیش: ئه و شه پی کرد، پاشان له و که سانه ی که شه پی له گه لدا کردن که نیزه ک و ده سته وتی وه رنه گرت، جا گه ر نه وانه کافر بووین، ئه و مال و سامانیان چه لال بووه بۆی و، گه ر بپواداریش بووین، ئه و خوینیان چه رام بووه بۆی...!!

سپهیمیش: له کاتی دادوه ریکردندا پازی بوو به وه ی که سیفه تی (ئهمیری باوه پداران) له خۆی دابمان، له سه ر قسه ی نوژمنه کانی، جا گه ر ئهمیری باوه پداران نه بیت، ئه و ئهمیری (بینه باوه پانه...))

نیین عه باسیش ده سستی دایه پوچه لکردنه وه ی ناره زووه کانیان و، وتی:

((ئه و قسه یه تان، ئه و جوکمی پیاوانی به کارهیناوه له ناینی خوادا، چی تئدایه...؟ خواجه گه وده ده فه رموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصِّدْقَ وَأَنتُم حُرْمٌ وَمَنْ قَتَلَهُ مِنْكُمْ مُتَعَمَّداً فَجَزَاءٌ مِثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعْمِ يَحْكُمُ بِهِ ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ: نهي گه لی بپواداران! هه تا تۆیه له ئیهرامدان، نابین هیچ نیچیری بکوژن، کن له تۆیه به ئانقه سته له ئیهرامدا نیچیری بکوژی، له سه ریه تی نازه لیکي هاوتای ئه و نیچیره بکاته قوربانی، هم هاوتاییه ش دوو که سی دادوه ری خۆتان بپیری له سه ر ده دن. ﴿العائده/۹۵﴾.

جا توخوا تيم بگه یه نن: دادوهری کردنی پیاوان له پاراستنی خوینی موسلمانان له پیشترو
 په واتره، یان داوهری کردنیان له کوروشکیکدا که نرخه که ی چاره که دره میکه...!!؟؟))
 سر کرده کانیان له بهر بهرکه وتنی هم بچوپونه گالته نامیزه به کلاکه روه پیدا ده ستیان
 به یه کدا ده هات و.. زانای نوممه تیش درژده ی به قسه کانی دا:

((هو قسه یه شتان، هو جهنگا و که نیزه ک و ده سنکه وتی نه برد، نایا نیوه ده تانه وی که
 عائیشه ی خیزانی پیغمبر و دایکی بپواداران به که نیزه ک بیات و شت ومه که کانی وه ک
 ده سهکوت هه لگرت...؟؟))

ئا لیره دا روخساریان له شه رماندا زهره داگه پا و، به ده ستیان پووی خویمان ده شارده وه..
 جا نیین عه باس چووهره سر سینه میان:

((هو قسه یه شتان، هو پازی بووه سیفته ی نیمیری باوه پدران له خوئی دامالیت، هه تا
 دادوهریه که ده کریت، جا گوئیگرن پیغمبر ی خواﷺ له پوژی حوده بییه دا چی کرد، ویستی
 هو نامه یه بنوسیت که له نیوان هو و قوره ی شدا داده نریت، به نوسیاره که ی فرموو: بنوسه:
 هممه نه وه یه که محمدی پیغمبر ی خوا-.. نیراوه که ی قوره ی ش وتی: سویند به خوا گه ر
 بمانزانیایه تو پیغمبر ی خویت پرگریمان له که عبه لی نه ده کردیت و شه پمان له گه ل
 نه ده کردیت.. بنوسه: هممه نه وه یه که محمدی کوپی عبدالله له سهری پیکهات.. جا
 پیغمبر ی خوا فرمووی پنیان: سویند به خوا من پیغمبر ی خوا، با نیوه به نرویشم
 تیگه ن.. پاشان فرمووی به نوسیار ی نامه که: نه وه یه دیانه ویت بینوسه: بنوسه: هممه بوو
 محمدی کوپی عبدالله له سهری پیکهات...))

جا وتوژ له نیوان نیین عه باس و خه واریجه کاندایه سهر هو شیوازه سهر سوپه تیره
 به هیزه به رده وام بوو.

هیشتا گفتوگو که ته او نه بوو بوو بیست هه زاریان بیرو بچونیان کوپا و، وازیان هیئا له
 دزایه تیکردنی نیمامی عه لی...!!

* * *

نیین عه باس ته نها خاوه نی هم گه نجینه ی زانست و زانیاریه نه بوو بهس، به لکو له پالیدا
 خاوه نی گه نجینه یه کی گوره تر بوو، له خویره وشتی زانین و ناکاری زانیان.. له به خشنده یی و
 داستگیریدا پیشه وا و دیاریوو..

به مالی خوئی ده یه خشیه خه لکی.. به هه مان شیوه ی که زانستی خوئی پیده دان...!!

هاوسه رده مه کانی له باره یه وه ده لئین:

((هیچ مالیکمان نه بینویه که خواردن و، خوار دنه وه، میوه و، زانستی له مالی نیین عه باس

زیاتر بوویت...!!))

نو د لږک و، د هرون بڼه خوش بوو، رق و کینه ی به رامبه هرچ که س هلته ده گرت، نو نارونه ویشی که لږی تیر نه ده بوو، به تاوات خواستنی چاکه بوو بڼه موو نو خه لگی د هیناسی و نه وانه ویشی نه یده ناسین..

له باره ی خوییه وه ده لږت:

((کاتیک ده چمه سره نایه تیک له نایه ته کانی قورثانی پریوز، حزه ده کم که هه موو خه لگی نه وه ی من له باره یه وه ده یزانه بیانزانیاه..

کاتیکیش ده بیستم فرمانه وایه که له فرمانه واکانی موسلمانان دانگه رهو، یه کسان ی ده چه سپینت، دلخوش ده ی پښی و، بڼی ده پارمه وه.. هچ نیش و کاریشم پښی نه..!!
کاتیک گویم ئی ده بیت زهویه کی موسلمانان بارانی زوری ئی ده باریت، شادومان ده ی پښی، له کاتیکدا که هچم نه له زهویه بله وه پښت..!!))

* * *

نو خواپه رستیک ی ملکه چی ته ویه کاره.. به شهو هه لده ستیت بڼه شه ونویژ و، به پښیدا به پښووه ده بیت و، ریچکه ی فرمیسی چاوه کانی له سره پومه تی لاناچیت.. له کاتی نویژکردن و، قورثان خویندندا زور ده گریا..

گه له کاتی قورثان خویندندا بگه یشتایه ته سره هندی که له نایه ته کانی سره کونه و ترساندن و، باسکردنی مردن و، زیندوویونه وه، هنیسک و ده نگی گریانی به رز ده بوویه وه.

* * *

نو له پال نه مه دا نازا و، ده ست پاک و، بڼه چون دروست بوو.. له جیاپایی نیوان نیمامی عه ی و موعاویه شدا، بیروپوچوونی وای هه یه که دریزه پیدانی زیره کی و، لیزانی فراوانی ده رده خات.

له کاتیکدا که نو ناشتی به سره شه ردا هه لده بژارد و، نرم و نیانی به سره توندوتیژیدا و.. تیگه یشتن به سره راپیچکردندا..

کاتیکیش حوسه ین هات به خه یالیدا که به ره و عیراق بچیت بڼه شه پکردن به رامبه ر (زیاد) و (یه زید)، نیبن عه باس خوی پیداهه لواسی و زور هه ولیدا که پښی ئی بگریت.. دواتریش هه والی شه هیدبوونی پیگه یشت، غم و په ژاره دایگرت و، له مالی خوی دهرنه چوو..

له کاتی دروستبوونی هر جیاپاییه کیشدا له نیوان موسلمانیک و موسلمانیک دیکه دا نیبن عه باس نالای ناشتی و، تیگه یشتن و، نرم و نیانی به دهسته وه بوو..

راسته نهو له گهال نیمامی عهلی دا دژ به موعاویه شه پری کرد، به لام شهوی بویه کرد چونکه شه پره که له سهره تاره خوی له وه لامدانه وه یه کی پیویستدا دهنواند دژ به بزافینکی لیکبونه وهی ترسناک، که هه پره شهوی له یه کیتی ناین و یه کپریزی موسلمانان ده کرد..

* * *

ناین عه یاس ژیانی ده گوزه راند و نونیا ی خوی پپرکرد له زانین و دانایی و، بۆن و به رانه و ته قواکهی له نیوان خه لکیدا بلار ده کرده وه..

له ته مهنی ههفتا و یه ک سالیدا بۆ دیداری په روه ردگاری مه زنی بانگکرا..
شاری (طائف) دیمه نیکي قهره بالمی به خۆره دی که به شداری به پریکردنی بهرود لریکیان ده کرد به ره و به ههشت..

له کاتیکدا که جهسته ی جینگه ی نارامی خوی له کلک که پیدا گرت ، به هه شته کانی بالا به ده نگدانه وهی به لینی راستی خوا ده هه ژا:

﴿يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ
ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً
فَاذْخُلِي فِي عِبَادِي
وَاذْخُلِي جَنَّاتِي﴾

الفجر: ۲۷-۲۸-۲۹-۳۰.

کاتیک موصعه بی کوپی عومیری نوینتری پیغمبري خواﷺ گه یشته شاری مه دینه، تا نهو نه نصاریانه ی په یمانیان له سره نیسلام دابوو به پیغمبري خوا فیزیکات و، نوژیوان پښکات، (عبادی کوپی بیش) ۳ په کیک بوو له و چاکه کارانه ی په روهردگار دلی به پووی چاکه دا والاگرد، چوو په کور و دانیشتنی موصعه ب و گوپی لږ پاکرت و پاشان دهستی راستی هیئا و په یمانی موسلمان بوونی دا، ئیدی له و ساته وه جیگای خزی له نیو نهو نه نصاریانه دا گرت که خوی گه وره لییان پازی بوو و لئی پازی بوون..

که پیغمبریش کوچی کرد بؤ مدینه، پاش نه وه ی که بپوادارانی مه ککه بهر له خزی ناردبوو، نهو جهنگانه دهستی پیکرد که تئیدا هیزی چاکه و پؤشنایی به ره و پووی به ره ی تاریکی و خراپه بوویه وه.

له هه موو نهو جهنگانه دا، عبادی کوپی بیش له پیزی پیشه وه دا به جه رگانه و لیپراوانه له پیئاوی خوادا ده جهنگا به جوړی که مایه ی سه رسام بوونی عه قله کان بوو.

* * *

پیده چیت نه م روداوه ی که نیستا ده یگتیرینه وه گزشه یه ک له پاله وانیتی نه م بپواداره مه زنه مان بؤ بخاته پوو..

پاش نه وه ی پیغمبري خوا و موسلمانان کان له جهنگی (ذات الرقاع) بوونه وه، لایاندیه جیگایه ک تا شه و تئیدا بمیننه وه و، پیغمبر هه ندیک له هاوه لانی دیاریکرد که به سه ره پاسه وانیتی بکن، له وانه (عمماری کوپی یاس) و (عبادی کوپی بیش) سه ره یان پیگه وه بوو.

(عباد) بینی (عمماری) هاوپئی ماندووه، هه ربویه داوای لیکرد که سه ره تایی شه و بخوویت و نه م له جئیدا نیشک بگریت، هه تا هاوپئیگه ی ماوه یه ک ده حه ویتنه وه و ده توانیت پاش هه ستانی درژه به نیشکگرته که ی بدات..

عباد سه بری کرد ده ورویه ی هیمنه و، ئیدی بؤ کاته کانی به نوژیکردن پږ نه کات و، پاداشتی نه وه شی له گه ل پاداشتی نیشکگرته که دا ده ست بگه ویت..؟!

هه ستایه وه دهستی کرد به نوژیکردن..

له کاتیکدا که به پیوه بوو نوژی ده کرد و له دوا ی سوره تی فاتیحه سوره تیکی قورئانی ده خویند، تیریک به ردهستی که وت و، ده ره هیئا و به رده وام بوو له سه ر نوژه که ی..! جا تیری سووه می تیگرت..

پاشان هیرش هینه ره که ی نیو تاریکی شه و سینه مین تیری بۆ هاویشت، ئه میش دهره پینا و خویندنه وه که ی ته واو کرد...

دواتر چوو به پکوع و، کپنوشی برد... ماندویه تی و نازار هیزی ئی بریبوو، جا له کاتیکدا که له کپنوشدا بوو دهستی راستی دریزکرد بۆ هاره له که ی که له تنیشتی وه خهوتیبوو، رایوه شاندا تا بیداریویه وه...

پاشان له کپنوشه که ی به رزبویه وه و ته حیانی خویند و نویژه که ی ته واو کرد.

عه معاریش به وشه له رزۆکه ماندوه کانی به ئاگاها ته وه که پیتی دهوت:

{هسته بۆ نیشک گرتن له جینی من، چونکه بریندار بووم.}

(عه مان) پاپه پی هه رار پلوکرنیکی دروستکرد که بوویه مایه ی ترساندن هیرشبه ران و،

ئه وه بوو هه له اتن، پاشان ئاوپر دایه وه له عه باد و پیتی وت:

{سبحان الله..}

بۆ له که ل به که م تیردا که لیتدرا به ئاگات نه هینامه وه {...؟؟}

عه بادیش وه لای دایه وه:

{له نویژه که مدا هه ندی ئایه تی قورئانی پیرۆزم ده خویند که ده روئیان پر له خویشی و جهزم

کردبوو، جا جهزم نه کرد که بیهرم..}

سویند به خوا گهر له بهر ئه وه نه بویه که لیتنیکم له دهست ده چوو که پیغمه به ری خوا

فه رمانی پاریزگاریکردنی پیکردبووم، ئه وا مردنم هه لده بژارد به سه ر پرنی ئه و ئایه تانه دا که

ده مخویندنه وه {...!!}

* * *

عه باد له پشتیوانیکردن و خوشه ویستی خوا و، پیغمه به ر و، ئاینه که یدا زۆر توند بوو..

هه ر ئه و خوشه ویستی و پشتیوانیکردنه ش هه موو زیان و ههستی داپۆشیبوو..

له و ساته وه ش که گوئی له پیغمه به ری خوا ﷺ بوو پوهی کردبووه ئه نصاره کان-که ئه و

به کیکیان بوو- و پیتی فه رمون:

{ئه ی کلۆمه ئی ئه نصار..}

ئیوه پیاده ن و، خه لگی سواره

با له لای ئیوه وه که سم بۆ نه یه ت {..}

ده لیت: له و ساته وه ی عه باده گوئیستی ئه و وشانه ی پیغمه به ر و، مامۆستا و،

رۆنۆینیکاره که ی بۆ لای خوا بوو، به گیان و مال و زیانی له پیتناوی خوا و پیغمه به ره که یدا

تیده کلۆشی..}

له شوینی قوریانیدان و مردندا، هه میشه به که مین که س بوو..}

له جیگای دهسکهوت و وهگرگرتندا، هاوه لانی ماندوو و ناراحت دهبوون تا ده یاندوزیه وه...!!

ئو مه ردهم:

خوایه رست بوو- له پهرستشه که یدا پۆده چوو..

پاله وان بوو- له پاله وانیتشدا پۆده چوو..

به خشنده بوو- له به خشنده یه تیدا پۆده چوو..

بهراداریکی به هیز بوو، هموو ژیانی له پیتاوی ئیماندا بهخت کردبوو..!!

له نئوو هاوه لانی پیغمبردا همووی ئه م خهسله تانه ی زانرابوو..

عائیشه ی دایکی بهواداران- خوی ئی پازی بیت- ده لیت:

((سئ که سی ئه نصاری مه یه که س له چاکه مه ندیدا پیتان نه که یشتوو ه:

سه عدی کوپی مه عاذ و

ئوسهیدی کوپی حوضه بیر و

عه باده ی کوپی بیش))...

* * *

موسلمانه پیتینه کان عه باده یان وا ناسیبوو که رووناکی خوی له گه لدایه.. چونکه

به رچاوهوونیه پرشنگداره که ی به بئ گه ران به رهو لای چاکه و دلنیا یی ده برد..

به لکو بهوای هاوه له کانی سه بارهت بهو پووناکیه ی گه یشتبووه ناستیک که وینه ی هست و

مادده یان به سه ردا ددها، یه کده نگ بوون له سه ر ئه وه ی که عه باده گه ر له تاریکیدا بهوات

پرشنگ و پووشنایی ئی هه لده قولیت و، پنگاکه ی بۆ پووشن ده کات..

* * *

له جهنگی هه لکه پاره کانی شدا، پاش وه فاتی پیغمبری خوار ﷺ عه باد به شیه وه یه کی

نازایانه ی که م وینه به رپر سیاریتی سه رشانی له ئه ستر گرت..

له شه ری یه مامه شدا که موسلمانه کان به رهو رووی سوپایه کی ئه وپه ری توندوتیژ و لیزان

بوویه وه به سه رکردایه تی موسه یله مه ی دروژن، عه باد هستی بهو مه ترسیه کرد که هه ره شه

له ئیسلام ده کات..

قوریاندانی و، گورج و گولیه که ی به پیتی ئه و ئه رکه ی که ئیمانکه ی پیتی ده سپارد به رز

ده بوویه وه بۆ ناستی زیاتر هه سترکردن بهو مه ترسیه، به راده یه ک و به جۆریک خۆبه ختکاریکی ئی

دروست ده کرد که سوورییت له سه ر مردن و شه هیدبوون..

* * *

پژښک بهر له رودانی جهنگی په مامه، خوښکی بینی که هینده ی نه برد وه ک پژی رووناک رافه کړا، له سر خاکي شو شپه گه وره و خویناویه ی که موسلمانان کان کردیان ..
 ده با لیکه پښین هاوه لیکي پایه داری که نه یوسه عیدی خودری به ت شو خو نه مان بڼ
 بگپښته وه که عباد دیویه تی له گه ل رافه که پیدا بڼی، پاشان هه لوښتی سرسور هینتری له و
 چنگه دا که به شهید بوونی کوتایی هات.

نه یوسه عید ده لیت:

((... عباد پښی وتم: نه ی نه یوسه عید! نه مشه و له خه ومدا بینیم، ده توت ناسمان
 کراوه ته وه بڼم، پاشان به سر مده داخرا.. من ته نها وای ده بینم که به پششوانی خوا شه هیدی
 بیت...!!

منیش پښم وت: سویند به خوا خوښکی باشت بینوه ..

له پژی په مامه شدا سر نجم ددها، هاواری له نه نصاریه کان ده کرد:

کیفکی شمشیره کانتان بشکینن و، له نیو خه لکیدا خوتان دیارخن ..

جا چوارسه د پیاو که هه موویان نه نصاری بوون به رو لای پژیشن، هه تا هیرشیان برده

سر ده روزه ی باخچه که و، به توندترین شیوه چنگان.

جا عبادی کورې بیشر ت شهید بو ..

لیدانی نږدم له سر پوڅساری به دی کرد و، به ته نها به هوی نیشانه یه کی جهسته یه وه

ناسیمه وه))...!!

* * *

له کاتیکدا بینی که چنگه خویناویه که له سره تاوه له بهر زه ونندی نوژمنان بوو، په یامی

پیغه مبه ری خوی بڼ نه نصاریه کانی هژده کی هاته وه یاد:

{ تیره پیاده ن ..

با له لای تیره وه که سم بڼ نه یه ت { ..

دهنگه کی جوانی و ویزدانی پر کرد بوو ..

وه ک نه وه ی که پیغه مبه رښتیا نه ستا و ه ستا بیت و نه و وتانه ی بلښته وه ..

عباد ههستی کرد که هه موو بهر پر سیاریتی چنگه که ته نها ده که ویتنه نه ستوی

نه نصاریه کان، یان بهر له خه لکی دیکه له نه ستوی نه واندا یه ..

لیره دا چوویه سر گردنیک و هاواری کرد:

{ ده ی خه لکی نه نصار ..

کیفکی شمشیره کانتان بشکینن و،

له نیو خه لکیدا با دیار بن { ..

کاتیک چوارسه د پیاویان بده میوه هاتن، له نښیواندا نه و نه بودوجانه و به راښی کورې مالیک سه رکړدایه تیان کړدن به ره و باخچه که که سویای موسه یله مه خویان تیدا په نادابوو.. جا جهنگوره پالوانه که به جوریکې شیای پیاوانه و، باوه پدارانه و، نه نصاریانه جهنگا..

* * *

له و پوژه به رزه دا عباد شهید بوو..
 به پاستیش خه ونه که ی که نوینی له خه ونیدا بینیبوی هاته دی..
 نه ی نه و نه بوو پینی ناسمان بزی کرایه ره، هه تا له و که لینه کرایه ره چوویه ژوره وه و،
 ناسمان چوویه ره شوینی خزی و پینچایه وه و، دایخست؟؟
 هه رخویشی وای لیکدایه ره که گیانی له و جهنگه چاره پوانکراوه دا به ره و لای په روه رنگاری
 دوستکاری به رزه بیته وه..؟

* * *

به پاستی خه ونه که ی و لیکدانه وه کهیشی بزی پاست دهرچوو..
 دهرگاگانی ناسمان به شادیه وه کرانه وه تا پیشوازی له گیانی عبادی کورې بیشر بکن..
 نه و پیاوه ی که پروناکی خودای له گه ل بوو..!!

سوهه بی کوری عه مر

لما زاد کراوانه وه به ره وشه هسید بو ان

کاتێک له جهنگی به‌دردا به‌دیلي که‌وته ده‌ستی موس‌لمانه‌کان، عومەری کوپى خطاب له پێغه‌مبەرى خوا ﷺ نزیک بوویه‌وه، وتى:

((ئەى پێغه‌مبەرى خوا.. لێم گەرێ ئه‌و ددانانەى پێشه‌وه‌ى سوهەیلی کوپى عامر ده‌رییتم، هه‌تا جارێكى دیکه‌ پانه‌وه‌ستیت له‌دژت وتار بدات...))

پێغه‌مبەرى مه‌زنیش وه‌لامى دا به‌وه:

((نه‌خێر ئەى عومەر..))

هیچ که‌س ناشیوینم، خوا به‌سه‌رمدا دینیت وه‌، با پێغه‌مبەریش بم...!!

پاشان عومەری له‌خۆى نزیک کرده‌وه‌، پێى فرموو:

((ئەى عومەر..))

به‌لکو سوهەیل هه‌لوێستیک بنوینیت که‌ دلخۆشت بکات...!!

* * *

پۆژان تێپەری..

پێشبینیه‌که‌ى پێغه‌مبەر راست ده‌رچوو..

مه‌زترین وتاریژی قورەیش که‌ سوهەیلی کوپى عامر بوو گۆرا بۆ وتاریژی لێهاتوو له‌ وتاریژی ئیسلام..

ئەو هاوه‌له‌په‌سته‌ داخ له‌ دله‌ گۆرا بۆ.. بڕواداریكى ته‌وبه‌كار، که‌ له‌ ترسى خوا فرمیسك له‌ چاوانى نه‌ده‌بڕا...!!

یه‌كێك له‌ پیاوماقوله‌ گه‌وره‌كانى قورەیش و سه‌ركرده‌كانى سوپایان، گۆرا بۆ جه‌نگاوه‌ریكى خۆراگر له‌ پیناوى خوادا.. جه‌نگاوه‌ریك په‌یانی به‌خۆى دا بوو که‌ به‌رده‌وام له‌ ناماده‌باشى و جیهادکردندا بی‌ت تا مردن له‌و باره‌دا پێى ده‌گات، به‌و ئومێده‌ى خۆى گه‌وره‌ له‌ تاوانه‌كانى پێشترى ببوێت...!!

ده‌بێ ئه‌و هاوه‌له‌په‌سته‌ سه‌رسه‌خته‌ و، ئه‌و بڕواداره‌ له‌ خوا ترسه‌ شه‌هیده‌ كێ بی‌ت...؟؟

* * *

ئەو پیاوه‌ سوهەیلی کوپى عامر..

یه‌كێك له‌ پیاوماقولاى به‌ناویانگى قورەیش و، ده‌سته‌لا‌نداره‌ زه‌نگ و خاوه‌ن راوبۆچوونه‌کانیان.. هه‌ر ئه‌ویش بوو که‌ له‌لایه‌ن قورەیشه‌وه‌ نێردرايه‌ لای پێغه‌مبەر تا پازى بکات به‌وه‌ى که‌ نه‌یه‌ ته‌ شارى مه‌که‌ له‌ سالى حوده‌بیه‌دا..

نوره یوو له کۆتایی سالی شه شهمی کۆچیدا پیتفهمبری خودا و هاوه لانی له شاری مه دینه وه به رهو مه ککه که وتنه پئی به مه به سستی سهردانی مالی خوا، به جیهتانی عهره - شه پریان نه ده ویست - ناماده نه بیون بۆ شه پکردن ..

قورپه یشیه کانیش به هانتیانی زانی به رهو مه ککه و، چوو به ده رهوه تا پینگایان ئی بگریت و، به ره به ستیان بکات له هانتن ..

هه لویتسه که تنگ و چه له مهی تیکه وت و، ده روونه کان تیکچوون ..

پیتفهمبر به هاوه لانی فهرموو:

((لیم مه گرن که قورپه یشیه کان نه مری داوای پینگا چاره به کم ئی بکن که تیبیدا سیلهی په کم

به جی بهیتم، نه وا پیتیان ده دم ..))

قورپه یشیه کان ده ستیان کرد به ناردنی نوینهر و نیردراوه کانیان بۆ لای پیتفهمبر ﷺ، هه موویانی ناگادار کرد که بۆ شه پ نه هاتوو، به لکو بۆ سهردانی مالی خوا هاتوو و، به ریزیه کانی مه زن پاده گریت ..

ههر که نوینهر ریک ده که پایوه، قورپه یشیه کان دواي نه و نیردراویکی لیها توو به میزتر و زیاتر قسه زانیان ده نارد، هه تا عروهی کوپی مه سهودی سه قه فی یان هه لیژارد، که له لیها تووترین و لیژانترین که سیان بوو .. وایان گومان برد قورپه یشیه کان که عروه ده توانیت بروا به پیتفهمبر بکات که بگه ریته وه ..

به لام نۆد زوو که پایوه بۆ لایان و پئی وتن:

((نهی کۆم لئی قورپه یش ..))

من چوو مه لای کیسرا و، قه یسه ره له مولکی خۆیدا و، نه جاشی له مولکی خۆیدا، به لام سویند به خوا هیچ پاشایه کم نه دیوه هه رگیز هۆزه که ی وا به مه زنی بزنان، وه که نه وهی هاوه لانی موحه مه مد، موحه مه مد به مه زن ده زانن .. !!

له ده وری بهری که سانیکم به دی کرد که هه رگیز بۆ خرابه خۆیان نادهن به ده سته وه ..

ئیوهش له بۆ چوونی خۆتان ور دبینه وه .. !!

ئه وکاته قورپه یشیه کان تیگه یشتن که هه وه کانیان بین نا کامه، بۆیه به یار .. ا که په نا بیته بهر دانوستان و پیکهاتن و .. بۆ نه م کاره گرنه گش لیها تووترین پیاوه .. خۆیان هه لیژارد ... که سو هه یلی کوپی عهره بوو ..

* * *

موسلمانه کان ههر که سو هه یلیان بینی به رهو لایان دیت ناسیانه وه، تیگه یشتن که قورپه یشیه کان پنگای لیگه یشتن و پیکهاتنیان گرتۆته بهر، مادام سو هه یلیان له کۆتاییدا ناردوو ..

سوهیل له خزمهت پیغمبردا دانشت و، گفتوگریه کی درژ له نیوانیاندا نهجام درا و به پټکھانن کۆتایی هات..

سوهیل ههولای دا که زۆر شت بۆ قوڤه یهشیه کان به دهست بهینت و.. له مهشدا لیبوردهیی بلند و چاکی پیغمبر له دانوستان و ریکه وتندا یارمه تیده ری بوو..

پۆزگار یه که به نوای یه کدا گوزه شتن، ههتا سالی ههشته می کۆچی هات و.. پیغمبری خوا و موسلمانان کان بۆ پزگارکردنی مه ککه که وتنه پئی پاش نه وهی قوڤه یهشیه کان په یمان و به لینه که ی خۆیان له گه ل پیغمبری خوادا شکاند.

نه ما کۆچیه ران گه پانه وه بۆ نه و نیشتمانه ی خۆیان که دوینی به زۆره ملی وده در نرابوون لئی.. گه پانه وه، نه و نه نصاریانه شیان له گه لدا بوو که له شاره که ی خۆیان دالده یان دان و پزنی زۆریان ئی نان..

تیگرای نیسلام گه پایه وه، و، نالای سه رکه وتوه کانی له ناسماندا ده شه کایه وه..
شاری مه ککه ش هه موو ده روزه کانی والا بوو..

هاوه لپه رسته کانی ش چه په سابوون..

ده بین نه مرۆ ئاکامیان چی بیت، له کاتی کدا که پیشت نه وان ده سه لاتی خۆیان له کوشتن و، وستاندن و، نه شکه نه جدان و، برستی کردیدا به کارهینا بوو..؟!

پیغمبری به سۆز ئی نه گه را له زۆر چه پۆکی نه وه ههست به سه رشۆپیه له ناویه ردا زۆر بهیننه وه. نه وه بوو به لیبوردهیی و نهرم و نیانیه وه پيشوازی لیکردن و، له کاتی کدا ژیه کانی دهنگی به سۆزی سۆز و به زهیی ئی دهباری، پئی فرموون:

((نه ی قوڤه یهشیه کان..))

گومان ده بین چیتان به رانه بر نه جدام..))؟؟

ئا لیره دا رکا به ری دوینی نیسلام، سوهیلی کۆپی عه مرهاته پيشه وه و، وه لای دایه وه:

((گومانی چاکه ت پئی ده به یان، براهی کی به پز و، کۆپی براهی کی به پز))..

زه رده خه نه یه کی پرشنگدار له سه ر لیره کانی خۆشه ویستی خوا دره وشایه وه، پئی فرموون:

((به پز.. ئیه نازادن))..!!

نه و وشانه ی پیغمبری سه رکه وتوو هیچ مرۆفکی ههست زیندوی نه هیشته وه ک خۆی و کۆپینی بۆ گوڤه پایه ئی و شه رمه زاری، به لکو په شیمانی..

له هه مان کاتدا نه م هه لویتسه پر له چاکه و مه زنیه، هه مو ههستی سوهیلی کۆپی عه مری هینایه جۆش و موسلمان بوونی خۆی و به وای ته وای به په روه ردارگی جیهانیان راگه یاند.

موسلمان بوونی له و ساته دا موسلمان بوونی پیاویکی تیکشکاو ی خۆ به دهست ده ری بوداوه کانه وه نه بوو..

به لکو-هروه کو ئاینده ی ده ریده خات دواتر- موسلمان بوونی پیاویک بوو که مه زنی موحه مه د و مه زنی ئو ئاینه ی که موحه مه د به پتی پینما و بنه ماکانی هلس و کهوت ده کات سرسام و شادمانی کرد و، به خوشه ویستی هکی زوره وه ئالو به بیداخه کی ه لده گریت...!!

* * *

ئو که سانه ی له پژی پژار کردنی مه که که دا موسلمان بوون ناوی نازادکراوان (طلاق) بیان لی ترا.. واته ئه وانه ی که لی بورده ی پیغمبر له هاوه لپه رستی وه گواستی وه بۆ لای ئیسلام، کاتی پتی فرمبون:

((بۆن، ئیوه نازادن)).

به لام یه کی که له و نازادکراوانه ی به هژی دلسۆزی به تینه وه ئو هیله ی به زاند و، به ره و ناسۆی دوری قوریانیدان و په رستش و پاکبوونه وه به رز بوویه وه، خستی په رزی پیشه وه له نیو هاوه له پایه به رزه کانی پیغمبر ی خوادا، سو هیل ی کوپی عه مر بوو..

* * *

ئیسلام سه ره نوێ دایرشته وه.

هه موو به ره کانی پیشتری پیکخته وه، زیاد ی کرد و، پاشان هه موویانی خسته خزه ته ی حه ق و، چاکه و، باوه پ..

له کاتی مردنیدا به م وشانه له باره ی وه دواون و، وتویانه:

((لیبورن، به خشنده ی..))

زۆر نوێکردن و، پژیوو، خیرکردن و، خویندنه وه ی قورئان و، گریان له ترسی خوا...!!

هه ر ئه وه ش بوو مه زنی سوه یل..

هه رچه نده له پژی رزگار کردنی مه که که دا موسلمان بوویوو، نه ک پیشتر، ده بینین زۆر راستگۆیه له موسلمان بوون و دلنیا بوونیدا، به راده یه که به سه ره موو ده روونی خویدا زالی ده بیته و، ده گورپته بۆ خوا په رستیکی، دنیا نه ویست و، گیان به ختکاریکی تیکۆشه ر له پیناوی خوادا و ئیسلامدا.

کاتی که پیغمبریش بۆ لای په روه رگاری بالاده ست گه رپه وه، هه ر که ئو هه واله گه یشته مه که که، له کاتی که ئو ساته سو هیل له وی داده نیشت، موسلمان ه کانی ئه ویش وه ک موسلمانانی مه دینه ماته مینی و حه په سان دایگر تیبوون.

خۆ گه ر حه په سانی مه دینه، که نه بو به کر ت ئو ساته به و وشه یه کلاکه ره وه کانی

په وانده وه:

((هه رکه سیک موحه مه دی ده په رست، ئه و موحه مه د وه فاتی کرد..))

هه رکه سیش خوای ده په رست، ئه و خوای گه وده زیندوو و نامرئ..))

سەرمان سوپه‌مینیّت کاتیك دەبینین سو‌هیل ٢ هه‌مان هه‌لۆیستی شاری مه‌دینه‌ی ئه‌بویه‌کری له‌شاری مه‌ککه‌ هه‌بوو.

هه‌موو موسولمانه‌کانی گۆرکده‌وه‌و، به‌ وشه‌ پاراوه‌کانی سه‌رسامی کردن و، هه‌والی پێدان که موچه‌مه‌د به‌راستی پێغه‌مبهری خوا بوو. نه‌مرد هه‌تا سپارده‌ و ئهرکی سه‌رشانی به‌جێهێنا و، په‌یامه‌که‌ی گه‌یاند، ئهرکی سه‌رشانی به‌وادارانیش دوا‌ی خۆی ئه‌ویه‌ که پێنازه‌که‌ی ئه‌و بگرنه‌ به‌ر...!!

سو‌هیل به‌م هه‌لۆیسته‌ی و، به‌و وشه‌ ته‌واو و، به‌وا به‌تینه‌ی، ئه‌و ئازاوه‌یه‌ی لادا که له‌وه‌دا‌بوو به‌ گه‌یشتنی هه‌والی وه‌فاتی پێغه‌مبهر ئیمان له‌ دلی هه‌ندی کەسی مه‌ککه‌ هه‌لبکه‌نیت...!!

له‌و پۆژه‌دا زیاد له‌کات و ساتی دیکه‌ پێشبینیه‌که‌ی پێغه‌مبهری خوا ﷺ دره‌وشایه‌وه‌ “ئه‌وه‌نه‌بوو کاتی که عومەر مۆلته‌ی لێ خواست رێگه‌ی بدات ددانه‌کانی پێشه‌وه‌ی سو‌هیل ده‌رهبه‌نیت له‌کاتی‌کدا که له‌ شه‌ری به‌دردا دیل کرابوو، به‌ عومهری فرموو:

((لیی گه‌پئ، له‌وانه‌یه‌ پۆژئک دلخۆشت بکات))...!؟

جا ئا له‌و پۆژه‌دا و.. کاتیك هه‌لۆیستی سو‌هیل له‌ شاری مه‌ککه‌ وتاره‌ سه‌رسامکاره‌که‌ی که ئیمانی له‌ دادا ده‌چه‌سپاند گه‌یشته‌ موسولمانه‌کان له‌ مه‌دینه، عومهری کوپی خطاب پێشبینیه‌که‌ی پێغه‌مبهری هاته‌وه‌ یاد.. زۆر پێکه‌نی، چونکه‌ ئه‌و پۆژه‌ هات که ئیسلام سو‌دمه‌ند بێت له‌ ددانه‌کانی پێشه‌وه‌ی سو‌هیل که عومەر ده‌یویست هه‌لبیکه‌شیت و ده‌ری به‌نیت...!!

* * *

ئه‌وکاته‌ی سو‌هیل له‌پۆژی پزگارکردنی مه‌ککه‌دا موسلمان بوو.. پاش ئه‌وه‌ی چێزی ئیمانی چه‌شت، به‌لێتیکی دا‌بوو به‌خۆی، که له‌و وشانه‌دا کووتی کردبووه‌وه‌:

((سویند به‌خوا! هه‌ر هه‌لۆیستی‌کم که له‌گه‌ل هاوه‌له‌په‌رستاندا نواندبیتم، له‌گه‌ل موسولمانه‌کانیشدا هه‌لۆیستی وه‌ک ئه‌وه‌ ده‌نوینم و لێی ناگه‌پم.. هه‌ر به‌خشیشیکیش که له‌گه‌ل هاوه‌له‌په‌رستاندا به‌خشیبیتم، هه‌ر ده‌بیت له‌گه‌ل موسولمانه‌کانیشدا ئه‌وه‌ ببه‌خشم.. به‌لکو کاره‌کانم یه‌ک بسپه‌نه‌وه‌)).

جا له‌گه‌ل بێ باوه‌پاندا زۆر له‌ به‌رانبه‌ر بته‌کانیاندا وه‌ستا‌بوو.. ده‌با ئیستاش زۆر و زۆر له‌گه‌ل باوه‌پاراندا له‌به‌رده‌م خوا‌ی تاک و ته‌نهادا بوه‌ستیت. به‌م شیوه‌یه‌وه‌ ده‌ستی دایه‌ نوێژکردن.. نوێژی ده‌کرد.. پۆژووی ده‌گرت و.. پاشان به‌پۆژوو ده‌بوو..

هر پرستشك مایه ی بهرزکردنه وه ی گیان و، نزیكبوونه وه ی بوايه له پهروه ریدگاری بالادهستی لئی نه ده گه پا و به شیکي نژی لئ ده برده...

دوینتیسی له گه ل بین باوه په کاندای هه روا بوو له شوینی دژایه تیکردن و شه پکردن به رانبه ر نیسلام.. ده با نیستاش وه ک جهنگاوه رنکی نازا، شوینی خوی له نیتو سوپای نیسلامدا بگریت و، له گه ل که تیبه کانی هه قدا ناگری فارسه کان خاموش بکات که له بری خوا ده پیه رست و، سه رنه نجامی نه و گه لانه ی پین ده سویتین که به سه ریاندا زالن و، هه روه ها با له گه ل که تیبه کانی هه قدا تاریکی و سته مکاری پژه مکان پامالیت و.. په یامی په کخولناسی و ته قوا له هه موو چیگایه ک بللو بکاته وه..

به م شیوه یه له گه ل سوپای موسلماناندا به ره و شام که و ته پین، تا به شداری جهنگه کانیان بکات.

له پژی یه رموکدا که موسلمانانکان شه پزکیان نه انجام دا که له وپه ری توندوتیژی و ترسناکی و مه ترسیدا بوو.

سوه یلی کوپی عمر وه خت بوو له خوشیاندا بال بگریت، له کاتیدا که نه و ده رفته چه روه ی ده ست که و ت تا له م پژه نا په هه ته دا نه وه ی له توانا یدا یه نه انجامی بدات و هه نگاو و هه له کانی سه رده می نه قامی و بین باوه ری خوی پین بسپزته وه..

* * *

مه ککه ی نیشتمانی به جوړی خوش ده ویست خوی له بیر برده بووه وه..

له گه ل نه وه شدا، له پاش سه رکه و تنی موسلمانانکان له شام نه گه پایوه بوی و، وتی: ((گویم له پیغه مبه ری خوا بوو ﷺ ده یفه رموو: مانه وه ی هه رکه سیکتان یه ک سه عات له پیناوی خوادا، چاکتره بوی له کارو کرده وه ی هه موو ته منی..

منیش هه تا مردن له ناماده باشیدام له پیناوی خوادا، ناگه پیمه وه بق مه ککه))!!

* * *

سوه یل نه مه کدار بوو به رامبه ر په یمانه کای و..

پاشماوه ی ژبانی له ناماده باشیدا به سه ر برده، هه تا واده ی کزچکردنی هات و، گیانی به خیرایی به ره و لای سوز و په زامه ندی خوی گه و ره له شه قی بالیدا.

نه بوسای نه شعری
دسوزینی .. ئیدی چی ده بنت یابیت

کاتیکی ئەمیری باوەرداران (عوهری کوپی خطاب) ناردی بۆ (بەصره)، تا ببیتە ئەمیر و والی لهوێ، خەلکەکە ی کۆکردنەوه و وتاریکی بۆ دان و پیتی پاگە یاندن:
 ((ئەمیری برواداران (عوهر) ناردووسی بۆ لای ئێوه، تا په‌راوی په‌روه‌ردگار و، پێ و شوینی پێغه‌مبەرتان فێر بکەم و، پێگاتان بۆ پاک بکەمەوه))...!!
 خەلکەکە بە ته‌واوی سه‌رسام و حه‌په‌سان، چونکه تێده‌گن که پۆشنبیرکردنی خەلکی و تێگه‌یاندنیان له ئاینه‌که‌یان چۆن ئه‌رکیکه له ئه‌رکه‌کانی سه‌ر شانی فه‌رمانه‌وا و ئەمیر، به‌لام پاککردنەوه‌ی پێگاکان له ئه‌رکه‌کانی سه‌ر شانی بێت، ئەمه شتیکی نوێ بوو لایان، بگره‌ سه‌یر و سه‌رسوپه‌ینه‌ریش بوو.

جا ده‌بین ئەو والیه‌ کێ بێت که حه‌سه‌ن ٢ له‌باره‌یه‌وه وتویه‌تی:
 (هیچ سواریک نه‌هاتۆته به‌سه‌ره له‌و چاکتر بێت بۆ خەلکە‌که‌ی)??...

* * *

ئەو پیاوه (عبدالله‌ی کوپی قیس)ی ناسراو به (ئەبو موسای ئەشعەری)یە..
 هەر که هه‌والی ده‌رکه‌وتنی پێغه‌مبەریکی بیست له شاری مه‌که‌که که بانگه‌شه بۆ یه‌ک‌ه‌واناسی ده‌کات، به‌رچاوپه‌وونانه بانگی خەلکی ده‌کات بۆ لای خوا و، فه‌رمان به‌ خوهره‌وشتی جوان ده‌کات، ده‌ست به‌جێ (یه‌مه‌ن)ی ولات و نیشتمانی به‌جێ‌هێشت و به‌ره‌و ئه‌وێ که‌وته پێ..

له (مه‌که‌که)ش، له‌خه‌زمه‌تی پێغه‌مبەری خوادا ﷺ دانیش و پێنمونی و دلنیا‌یی لێ‌وه‌رگرت..

ئەمجا به‌ په‌یامی خوادوه‌ گه‌پا‌یه‌وه بۆ ولاته‌که‌ی، پاشان گه‌پا‌یه‌وه بۆ لای پێغه‌مبەری ﷺ پاش لێ‌بوونه‌وه‌ی له‌ رزگارکردنی (خه‌یه‌ن).

گه‌پا‌نه‌وه‌ی له‌گه‌ل هاتنه‌وه‌ی (جه‌عه‌ری کوپی ئەبو‌تالب)د-١ یه‌کی گرت‌وه که له‌ حه‌به‌شه‌وه له‌گه‌ل هاوه‌لانی حه‌به‌شه‌یدا گه‌پا‌بووه‌وه و، پێغه‌مبەر به‌شی هه‌موویانی دانا..

ئەمجاره‌یان (ئەبو‌موسا) به‌ته‌نها نه‌هات‌وه، به‌لکو په‌دجا و چەند پیاویکی خەلکی (یه‌مه‌ن)ی له‌گه‌لدا بوو که ئاشنای ئیسلامی کردبوون، له‌گه‌ل نوو برای خۆیدا که ناویان (ئەبو‌ره‌م) و، (ئەبو‌بوره‌) بوو..

جا پێغه‌مبەر ئەو شانده‌ی ناونا.. به‌لکو هه‌موو هۆزه‌که‌یانی ناونا (ئەشعەریه‌کان).. پێغه‌مبەر به‌ دلنه‌رمترین که‌س ناوی بردن.

تورجاریش وهك نمونهی بهرز بۆ هاوه لانی باسی دهكرد، له باره یانه وه دهیغه رموو:
 ((نه شعره یه كان نه گهر پیاوونکیان له شه پدا لوبکوزیت، یان خوراکیان لا کم بیته وه،
 هموو نه وهی که له دهستیاندایه له کالایه کدا کزیده که نه وه، پاشان به یه کسانى دابه شیان
 دهكرد.. جا نه وان له من و.. منیش له وانم))!!

* * *

له و پوره نه بوموسا جینگای هه میشه یی بلندی خزی له نیو موسلمانان و بپواداراندا گرت،
 نه و موسلمانانای که دانرا بۆیان هاوه ل و قوتایی پښه مېرمنی خواښه بن و، هه لگري په یامی
 نیسلام بن بۆ نونیا له تیکرای سهرده م و پورگاره کانیدا..

* * *

نه بوموسا ناوخته یه کی سهیری ئاكاره مه زنه كان بوو..
 نه و جهنگاوه رینکی چاونه ترس و، تیکرشه رینکی خوراگر بوو، ناچار بکرایه بۆ
 شه پکردن..

له هه مان کاتدا که سیکی بینزیان و، چاک و، پووخش بوو، تا نه و په پری چاکه مهندي و،
 پووخشى!!

شارهزا و، دانا و ژیر و، زیرهك بوو، ده یزانی چۆن بیروبوچوونی ئاراسته ی کاروباره
 داخواوه كان بکات و، له فتوادان و قازیه تیشدا ده دره وشایه وه، هه تا له باره یه وه وتراوه:
 ((دانوه و قازیه کانی نه م ئوممه ته چوار که سن:

عومه و، عهلی و، نه بوموسا و، زهیدی کوپی سابیت))!!

پاشان نه و له گه ل نه مه شدا، خاوه نی فیه رنه تینکی بینخوش بوو، هه رکه س ناوی خواى
 بهینایه بۆ فیل لیکردنی، هه لده خه له تا بۆ!!

پشتیوانی و خۆشه ویستی یه کی مه زنی به رانبهر به رپرسیاریتی سه رشانی هه بوو..
 تۆر متمانه ییشی به خه لکی هه بوو..

گه ر بمانه ویت له واقعیی ژیا نی دروشمیک هه لبرترین، نه و نه م دهسته واژه یه ده بوو:
 (دلسۆزی.. ئیدی چی ده بیته با بیته)..

له کاتی جیهاد کردندا، نه بوموسای نه شعهری به ئازایه تیه کی به رزه وه به رپرسیاریتی
 سه رشانی ده گرت نه ستۆ، هه ر نه وهش بوو وایکردبوو پښه مېرمنی خواښه له باره یه وه
 به رمویته:

(نه بوموسا گه وره ی سوارچاکانه)!!

خۆیشی وینه یه کی ژیا نی خۆیمان وهك جهنگاوه ریک بۆ باس دهکات و، ده لیت:

(له خزمهت پیغمبره خوادا بؤ جه ننگیگ که وتینه پښ، قاچمان تئیدا ناوسا و، هر دوو قاچی منیش ناوسا و، نینزکه کانه ه لوره رین، هتا به په پړی شپ قاچمان پیچاپه وه)!!
باشیتی و دروون سافیه که ی وایان ئی نه کردبوو نوژمن بتوانیت له جهنگدا فریوی بدات..
هر بویه له پنگه ی ناوه هادا کاروباره کانی به پروونیه کی ته واره وه به دی ده کرد و به
عزمیکی دلنیا شه ره په کلای ده کرده وه..

نه و بوو نه و کاته ی موسلمانان ولاتی فارسیان پزگار ده کرد، پوویدا که نه بو موسای
نه شعری به سوپاکه ی وه دای به سهر نه سبه هاندا که له گه لی پیکهاتبوون سهرانه بدن و
نه ویش له گه لیان پیکهاتبوون..

به لام نه و ان راستگ نه بوون له و پیکهاتنه یاندا.. به لکو ویستیان دهرغه تی خو ناماده کردن
بسازتن بؤ لیدانیکي چاره وان نه کراو..

به لام زرنکی نه بو موسا که له کاتی پتویستیدا ون ناییت، بونی نه و کاره ی کرد که نه و ان
سهرقالی بوون.. کاتی ویستیان لیان بدن، سهر کرده بئ ناگا نه بوو، نا لیره دا له گه لیان
جهنگا و نه گه یشته نیوه پڑ سهرکه وتنیکی بئ وینه ی به سهریاندا به دست هیئا..!!

* * *

له و جهنگانه شدا که موسلمانان له دژئی نیمبر اتقویه تی فارس نه نجامیان دا، تاقیکردنه وه ی
مهن و جیهادی به پړی نه بو موسای نه شعری بوو ت به تاییهت له شه پی (توسته) دا، کاتیک
مورمان به سوپاکه ی وه کشاپه وه بؤی، تئیدا خزی قایم کرد و سوپایه کی به شوماری تئیدا
کوکرده وه، نه بو موسا پاله وانی نه و جهنگه بوو..

نه میری پرواداران (عومر) له و پڑده ژماره یه کی زور له موسلمانانی بؤ کومه کی نارد، له
سهروی هه موریا نه وه (عهماری کوپی یاسر) و (به رانی کوپی مالک) و (نه نه سی کوپی مالیک) و
(مه جزه نه تی بگری) و (سه له مه ی کوپی په جاو)..
جا هر دوو سوپا به یه که گه یشتن..

سوپای موسلمانان به سهر کرده تی نه بو موسا و.. سوپای فارسه کانیش به سهر کایه تی
مورمان له جهنگیگدا که له توندوتیزترین شه پ بوو له گهرمی و به هیزیدا..

فارسه کان کشانه وه بؤ ناو شاری (توسته) ی شوره دار.
موسلمانان کانیش پڑانیکي زور نابلقه بیان دان، هتا نه بو موسا عه قل و ته له که ی خزی
خسته گه پ..

جا هات و دووسه سوارچاکی له گه ل به کریگروانیکي فارسدا نارد و، نه بو موسا
هلیخه له تاندن تا فیلیان ئی بکات هتا دهر وازه ی شاره که ده کاته وه، له به رده م نه و دهسته
پیشره وه که بؤ نه م کاره هه لیبژاردبوون..

هەر که دەروازەکه والا بوو، سەربازانی پیشەرو دایان بەسەر قەلادە هەتا ئەبوموسا بە سوپاکە یەوێ تێکی شکاندن..

جا له چەند سەعاتێکدا توانی دەست بگرت بەسەر پێگە یەکی مەترسیداردا و، سەرکردە ی فارسەکان خۆی دا بە دەستەو و، ئەبوموساش ناردی بۆ شاری مەدینە تا ئەمیری باوەرداران لە بارە یانەوێ بریار بدات..

* * *

سەرەپای ئەوێش ئەم جەنگاوەرە ژۆر بەهێزە، گۆرەپانی شەپێ چۆل نەدەکرد هەتا دەگۆرپا بۆ تەوێبە کاریکی چاویە فرمیسکی بێگەردی وەك چۆلەكە..!

بە دەنگێك قورئانی دەخویند هەرکەس گۆیی لێتۆبایە لەناخەوێ دەهەزا.. هەتا پێغمەبەر لە بارە یەوێ فەرمویەتی:

((ئەبوموسا لەرینەوێ یەکی دەنگی له لەرینەوێکانی دەنگ خۆشی ئالی داودی پێدراو))..!

عومەریش ٢ هەرکە چاری پێی بکەوتایە، بانگی دەکرد تا قورئانی پێرۆزی بۆ بخوینیت، پێی دەوت:

((پەرۆشی لای پەروەردگارمان بکە ئە ئی ئەبوموسا))..

هەرەها بەس له نژی سوپای بێباوەران بەشداری جەنگی دەکرد، ئەو سوپایانە ی که لە نژی ئاین دەجەنگان و مەبەستیان بوو پۆشنایی خوا خامۆش بکەن..

ئەو کاتەیشی شەر لە نژیوان موسلماناندا ببوایە، هەلەهات لێی و هیچ پۆلێکی نەبوو تێیدا. له ملامانێی نژیوان ئیمامی عەلی و موعاویەشدا ئەو هەلوێستە پوون و دیار بوو، لەو شەرەشدا که لە نژیوان موسلماناندا لەو کاتەدا بەرپاویو.

لەوانە یە ئەم خالە ی باسە که مان بمانگە یە نێتە بەناویانگترین هەلوێستی ژبانی، که ئەویش هەلوێستیەتی له دادوهری کردنی نژیوان ئیمامی عەلی و موعاویەدا.

ئەو هەلوێستە ی که ژۆرجار بە نیشانە و شایەتی لەسەر زیادە پەرە ی ئەبوموسا لە چاکەدا دەهێنرتەو بە جۆرێک که هەلخەلە تاندن ئاسان بێت.

لە کاتیکیدا که ئەم هەلوێستە ی وەك دەبینین، سەرەپای ئەوێ که لەوانە یە پەلە و هەلە ی تێدابیت، بە لگو مەزنی ئەم هاوێلە پایە بەرزە دەردەخات، مەزنی دەروون و، مەزنی برۆای بە حەق و، بە خەلکی..

بیرۆبۆچوونی ئەبوموسا لە کاری دادوهری کردنە کهدا خۆی لەوێدا دەبینیتەوێ که موسلمانانی بیینی یە کدیان دەکوشت، هەر دەستە یە ک دەمارگیری بۆ پێشەوا و فەرمانرەواکە ی تێدایە.. هەرەها بیینی هەلوێستی نژیوان شەرکاران له پەرەسەندن و کاتی پاکتاوکردنیدا گە یاندۆتە ئەو ئاستە ی که داها تووی هەموو ئوممەتی ئیسلام له لێواری تیاچووندا بێت..

ده لټين: بیروېچوونی نه و له کاتیکدا که بارودوخ له خرابیدا گه یشتبوه نه و ناسته، له گزړینی همو بارودوخه که و سرله نوې دست پیکرته ودا خوې ده بینیه وه.

نه و شهره نیوخوییه که نه و رږگار به رپا بوو، له نیوان دوو ده سته ی موسلماناندا بوو که مملانیان بوو له سر که سی فرمانپه و، دها نیمامی علی به شیوه یه کی کاتی ده سته له خلیفایه تی ه لگرت و، معاویه ش دست به رداری بیت، به و مرجه ی همو کاروباره که سرله نوې بگه پینرته وه بې موسلمانان کان تاوه کو به رنگی پوړی نه و خلیفیه ی دیانه ویت ه لټیرن...

نه بوموسا به م شیوه یه له باره ی په وشه که وه گتوگزی کرد و، چاره سریشی بوی به و جوړه بوو.

راسته که نیمامی علی په ایمانیکې راست و دروستی خلیفایه تی پیدرابوو.

راسته که همو ه لگه پانه وه یه کی نارپه و ناپیت که دهره تی پیندریت حه قیکی په و باخت.

به لام کاروباره گانی مملانی نیوان نیمامی علی و معاویه و، نیوان خه لکی عیراق و خه لکی شام - په بېچوونی نه بوموسا - گه یشتبوه نه و ناسته ی که جړیکې نوې له بیرکرده وه و چاره سازی به پینیت... چونکه سرپینچیکردنی معاویه، ته نها سرپینچیکردن نه بوو به س... ه لگه پانه وه ی خه لکی شامیش ته نها ه لگه پانه وه نه بوو... جیارپیه که ش همو ته نها جیاوازی بچوون یان ه لټیردن نه بوو.

به لکو همو نه وانه گزرابوو بچ شپکی نیوخوی خویناوی که تیتدا هزاره ها که س له هردو لا کوزا و... هتا نیستاش هره شه ی خرابترین ناکام بچ سر نیسلام و موسلمانان ده کات.

جا لابردنی هؤکانی مملانی و شهر و، وه لانانی لایه نه کانی، بچ نمونه له بیروېچوونی نه بوموسادا خالی سره تای پنگای دهریازوون بوو.

بیروېچوونی نیمامی علی پیش له کاتیکدا که به کاری دادوه ری کردنه که رازی بوو نه وه بوو که عبدالله ی کوپی عه باس یان هر هاروه لټیکې دیکه نوینهری لای نه م بیت، به لام ده سته یه کی گوره له خاوه ن هیزه کانی کومه ل و سوپاکه ی نه بوموسای نه شعهری یان سه پاند به سریدا.

بیانوشیان له دیاریکردنی نه بوموسادا نه وه بوو که نه و هیچ کاتنه به شداری نه کردبوو له مملانی نیوان نیمامی علی و معاویه له و ساته وه ی ده سته ی پیکرد بوو به لکو له هردوو لا دوورکه و ته وه پاش نه وه بې نومید بوو له سر لیکه گیشتن و پیکه اتن و ده سته له شهر ه لگرتیان. جا به م هویه وه په واترین که سه بچ دادوه ری...

نه له تاینی نه بوموسا و، نه له دلسوزی و راستگویییه که یدا شتن نه بوو نیمام بخاته دوودلیه وه... به لام نه و له مه به سته لایه نی به رانبر تیگه یشتیوو، ده یزانی چنده پشیمان به

فیل و ته له که ده به ستن، نه بوموساش سره پرې تڼګه یشتن و شاره زایی رقی له هه لڅه له تاندن و فیل بوو، پښی خوښ بوو راستګویانه هه لسوکوت له ګه ل څه لکیدا بکات، نه ک به زیره کیه کی، لیره وه نیمای عالی متریسی نه وهی هه بوو که لایه نی به رانبر فریوی بدن و داسو مری ګرځنه که بګر پټ بڼ ټملا و نه ولا پڼی ګرځن و، به وده ش کاره که خراپتر بیت...

* * *

داسو مری ګرځنی له نیوان هه رڼو ګرځمه لدا دهستی پټګرځ...

نه بوموسای نه شعری نو پټه ری به ری نیمای عالی بوو.

عمری کوپی عاصیش نو پټه ری لایه نی مو عاویه بوو.

له راستیشدا عمر پښتی به زیره کی زږ و فرت و فیلی فراوانی خړی به سستیو بڼ به ده سته پټانی کاره که بڼ مو عاویه.

دانیشتنی نیوان هه رڼو کیان به پیشنیاریکی نه بوموسا دهستی پټګرځ، که نه وه بوو که

هه رڼو داسو پټک بټن له سر پالوتنی عبداللهی کوپی عومر، بګر هه داشی بنټین به

خه لیفه ی موسلمانان، نه مهش به هڅی نه و به ګرځه نګی جوانه ی هه بوو له سر خوښه ویستی و

پټ و پایه داری.

عمری کوپی عاص له م پر وه وه دهره تڼکی باشی له نه بوموسا وه دهست ګوت و

قوستیه وه...

ګرځکی پیشنیاره که ی نه بوموسا نه وه بوو که په یوه ندی نیه به و لایه نه ی که نه م

نو پټه ری ته ی که لایه نی نیمای عالی بوو.

به و اتایه ش که نه و ناماده یه خه لیفایه تی بداته که سانیکی دیکه له هاوه لانی پټه مېر،

به لګه ی نه مهش پیشنیاری ګرځنی عبدالله ی کوپی عومر ه.

به مجوره عمر به هڅی لیزانی زږه که یوه که لټنټکی فراوانی دهست ګوت بڼ به ده پټانی

مه به سته که ی و، نه وه بوو مو عاویه ی پیشنیاری ګرځ... پاشان عبدالله ی کوپی عمری پیشنیاری ګرځ

که کوپی خړی بوو، خاوه نی جڼګه یه کی مرن بوو له نیوان هاوه لانی پټه مېر داسو.

به رانبر لیزانی عمر زیره کیه که ی نه بوموسا وه لانه نابوو، نه وه بوو هه که بینی عمر

بنه مای پالوتنی ګرځوته چوار چټوه ی قسه ګرځن و داسو مری هه تا جله وی به ره و لایه کی

سه لامه ت بیات، رویه پووی عمر بوویوه به وهی که هه لټنټرځنی خه لیفه مافی هه موو

موسلمانان، خوی ګرځه وره ش کاروباری نیوانیانی له سر پو پټ ګرځن داناه، بویه پټویسته که

ته نا بڼ ټوان هه موویان مافی دیاری ګرځن واز لټ به پټرټ...

نوا تریش ده بنټین که چوڼ عمر نه و بنه مایه به رزه ی له به رزه وه ندی مو عاویه قوستیه وه...

به لام بهر له وه با گوئی بۆ دهقی شو و تووژه میژووویه رادیرین که له نیتوان نه بوموسا و
 عه مری کوپی عاصدا له سه ره تای دانیشته که یاندا نه نجام درا، له کتیبی (الأخبار الطوال) ی
 (نهبی هه نیفه ی دهینه وهری) ده یگوژینه وه:

نه بوموسا: نه ی عه مر.. هیچت پینیه مایه ی ریکبوونی ئوممهت و په زامه ندی خوای گه وره ی
 تیدا بیت..؟

عه مر: نه وه چییه ..؟

نه بوموسا: عبدالله ی کوپی عومر دابننین، چونکه نه وه دهستی له هیچ شتیکی نه م شه ره
 وه رنه دلوه.

عه مر: نه ی بۆ موعاویه نالیت..؟

نه بوموسا: موعاویه گونجاو نیه بۆ نه مه و شایسته نیه.

عه مر: نایا نازانیت که عوسمان به سته ملیکراوی کوژا..؟

نه بوموسا: به لئ.. ده زانم..

عه مر: ده سا موعاویه میراتگری خوینی عوسمانه و، له بنه ماله ی قوره پیشیه وه ک ده زانیت.
 خۆ گهر خه لکی وتیان بۆچی درا به که سیک که پیشینه ی نیه؟ نه وا له مه دا بیانوت ده بی،
 ده لیت: بینیم میراتیه ری عوسمانه و، خوای گه وره ش ده فه رمویت: ﴿وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ
 جَعَلْنَا لَوْلَاهُ سُلْطَانًا﴾ هه رکه سیتیکی به ناهه ق بکوژیت، ده سه لاتمان داوه ته ده ست
 خوینگره که ی. (الاسراو/ ۲۲). سه ره پای نه وه ش برای (ئوم هه بیبه ی) خیزانی پینهمبه ره ﷺ و،
 به کتیکه له هاوه لانی.

نه بوموسا: ترسی خوات هه بیت نه ی عه مر..

نه وه ی باست کرد له باره ی پۆز و پایه ی موعاویه و، خۆ گهر خه لافهت به هزی پله و پۆزه وه
 وه ریکگریایه نه وا (نه بره هه ی کوپی سه باج) ره واترین که س بوو پیتی، چونکه له نه وه ی پادشا
 به ک له نوای به که کانی به مه ن بوو که ده سه لاتیان به سه ر پۆزه لات و پۆژئاوای زه ویدا هه بوو.

پاشان موعاویه چ پۆژیکی هه یه له به رانه ر عه لی کوپی ابوطالب..؟

نه وه ش که ده لیتیت: موعاویه میراتگری عوسمانه، نه وا عه مری کوپی عوسمان له پیشتره
 بۆی..

به لام گهر گوژپرایه لم بیت رپوشوینی عومری کوپی خطاب و یادی نه وه زیندوو ده که ی نه وه
 به وه ی که عبدالله ی دانای کوپیمان دابنایه ..

عه مر: نه ی چی رپگرته به رانه ر عبدالله ی کوپم له گه ل نه وه مه رو باشیتی و گونجاوی و
 زوو کوچکردن و هاوه لیتیه ی..؟

نه بوموسا: کوپه که ت پیاوی راستیه، به لام تۆ له و شه پانهت وه رداوه، هه سه ته با بیده ی نه
 ده ست باشی کوپی باش.. عبدالله ی کوپی عومر.

عەمر: ئەی ئەبوموسا، تەنھا پیاویك شایستەى ئەم کارەیه که دوو کهلبەى هەبێت بە یەکیکیان بخوات، بەوی دیکەشیان نان بدات..

ئەبوموسا: تیاچوون بۆتۆ عەمر.. موسلمانان کاروباری خۆیان پاش شمشیر نانه سەرملی یەکتەر و، بەرم لێکدان، داوەتە دەست ئێمە، دەبا ئەیانگێڕینەووە بۆ ناو ئاشوب.

عەمر: ئەی چی بەچاک دەزانیت تۆ..؟

ئەبوموسا: وای دەبینم که هەردووکیان -عەلی و موعاویە- لابدەین و پاشتر بیکەین بەپاویژ لەنیوان موسلماناندا، تا کێیان خۆشویست هەلیبژێرن..

عەمر: بەم بۆچوونەت پارێم و چاکی دەروونی تێداپە..

ئەم وتویژە شیوەى ئەو وینەیه دەگێڕێت که لەسەرى پاها تووین ئەبوموسای ئەشعەرى تێدا بەدی بکەین، هەرکاتێ باسی رووداوی دانووهرى کردنمان کرد.

ئەبوموسا زۆر دوور بوو له بێ ئاگایی..

بگره له م وتویژەیدا زیرهکی ئەو زیاد له زیرهکی عەمرى کوپى عاصى ناسراو به زیرهکی و

لێزانی له کاردا بوو..

ئەو بوو کاتێک عەمر ویستى ئەبوموسا به خەلیفایەتى موعاویە رازی بێت بەو بیانووی که به پەچەلەك قوڤەیشیە و، میراتبەرى خۆینی عوسمان، وەلامى ئەبوموسا یەکلەکره وەو دره و شاره بوو وەك تیژی شمشیر..!

- گەر خەلافەت بەهۆی بە پەلە و پێز بێت ئەوا (ئەبرەهەى کوپى صەباح) له موعاویە

لەپێشترە.

- خۆ گەر بە میراتبەرى خۆینی عوسمان و بەرگریکردن له مافییشی بێت، ئەوا کوپەکەى

عوسمان ٢ له موعاویە لەپێشترە بۆ وەرگرتنى.

* * *

لەپاش ئەم وتویژە پەوشى داوهریکردن که وەتە سەر پێڤه وێك که بە بە، دەرسیارێتیەکەى

تەنھا لەسەر شانى (عەمرى کوپى عاص) و بەس..

ئەبوموسا ئەرکى سەرشاتى بەجێگەیان و کارەکەى گەپاندەووە بۆ دەستی خەلکی تا

قسەى خۆیان بکەن و خەلیفەى خۆیان هەلیبژێرن..

عەمریش پەزنامەندى لەسەر دەریپى و پایەند بوو بەو بۆچوونەووە..

نەدەهات بە خەیاالى ئەبوموسادا که عەمر لەو هەلوێستەدا که هەپەشەیه بۆ سەر ئیسلام و

موسلمانان بە خراپترین کارەسات، پەنا دەباتە بەر فرت و فیل، بېوا و متمەنەى هەرچەند بێت

بە موعاویە..

له م پوهه و نه یېن عه باس نه بوموسای ناگدار کرده وه له فرت و فیلی عمر کاتې که
که پایه وه و هوالی پیکهاتنه که ی پیدان، نه وه بو پتی وت:

((سویند به خوا ده ترسم عمر فریوی دابیت، خو گهر له سر هر شتی که پیکهاتون نه و
پیشی بخه با نه و پیشتر قسه بکات، پاشان تو له دوی نه و قسه بکه))...!
به لام نه بوموسا هه لویسته که ی بهرز و پایه دارتر له وه ده هاته پیش چاوی که عمر فرت و
فیلی تیدابکات... پاشان هیچ گومان و دودلییه کی نه بو له پایه ندبوونی عمر به وه ی که
له سهری پیکهاتون.

بې پوڅی دوی کوبونه وه... نه بوموسا نوینه رایه تی به ره ی نیما می عه لی ده کرد و عمر ی
کورې عاصیش نوینه ری به ره ی موعاویه بو...

نه بوموسا، عمر ی بانگ کرد تا قسه بکات... به لام عمر م پازی نه بو، وتی:
((هه رگیز پیشی تو ناکه وم له کاتیکدا که له من باشتی و... پیشتر کوچت کربوه و... له من
به ته منتری))...!

نه مچا نه بوموسا هاته پیشه وه و پوی کرده نه و خه لکه زړه ی هه ردبو لا که
کوبوبونه وه... وتی:

((نه ی خه لکینه... نیمه پامین له وه ی که خوی گه وړه خو شه ویستی نه م نوممه ته ی پی
ده گپړته وه و کاروباری ده سازینیت، هیچ شتی که مان به دی نه کرد باشت بیت له لادانی نه م
نوبویاوه - عه لی و موعاویه - و بیگه ی نه راویژ تا خه لگی کن به شیاو ده زانن بې خو یان
هه لیزین... نه و من عه لی و موعاویه م لادا... ده نیوش سه رنج له کاروبارتان بدن و کیتان
خوش ده ویت دابینین))...

نه مچا پوڅی عمر ی کورې عاص هات، تا لادانی موعاویه رابگه یه نیت، هه روه ک چون
نه بوموسا نیما می عه لی لادا... به مه بهستی به جیهینانی نه و پیکهاتنه مؤرکراوه ی دوتین.

عمر چوویه سه ردوانگه و وتی:

((نه ی خه لکینه... نه بوموسا نه وه ی گوینستی بوون وتی و، هاوه له که ی له سه رکار خست...
نه و منیش هاوه له که ی نه وم له کار خست وه ک نه و له سه ر کاری لادا و، له جیگه پیدا
هاوه له که م موعاویه م دانا، چونکه نه و له ی شمیری باوه پداران عوسمانه و داواکاری
خوینه که یه تی و په واترین که سه بې جیگا که ی))...!

نه بوموسا به رگه ی نه و رووداوه له ناکاوه ی نه گرت و، چند وشه یه کی توپره و توندی به عمر
وت و...

سه رله نو ی گه پایه وه بې گوشه گپړیه که ی و، هه نگاهه کانی به ره و مه که گرت به و... له
په نای مالن خواد، پاشماوه ی ژیان و ته منی به سه ربیات...

ئەبوموسات جینگای متمانە و خۆشەویستی پیغمبەر، و جینگای متمانە و خۆشەویستی خەلیفەکانی راشیدین و هاوێلان بوو. لەکاتی ژیاویدا پیغمبەر ﷺ لەگەڵ (مەعادی کوپی جەبەل) دا کردنیە والی یەمەن..

پاش وەفاتی پیغمبەریش گەڕایەوێ بۆ مەدینە تا بەرپرسیاریتیبەکانی لەو تیکۆشانە گەورەییەدا بگرتتە ئەستۆ کە سوپای موسلمانان لەدژی فارس و بۆم ئەنجامی دەدا..

لە سەر دەمی عومەریشدا ئەمیری باوەرداران کردبوویە والی شاری بەصرە.. عوسمانی کوپی عەفانیش کردی بە والی کوفە..

* * *

بەپراستیش لە پێپی قورئان بوو، بە لەبەرکردن و، تیگەیشتن و، کاریپکردن..

لە وێ پڕشنگدارەکانیشی دەریارەیی قورئان:

((شوئینی قورئان بکەون..))

چاوتان لەو نەبیئت کە قورئان شوئیتان بکەوئیت..!!

هەر وەها لە پێپی پەرسشکارانی بەردەوام بوو..

لە پۆژە گەرمەکاندا کە وەخت بوو تینی گەرماکە هەناسەیی دەبێ، ئەبوموسات بەدی

دەکرد بە پەڕۆشەوێ پێی دەگەیشتن تا بەپۆژوو بیئت تێیدا و، دەبیوت:

((بەلکو گەرماي نیوہ پۆ بیئتە ئاودێرمان لە پۆژی قیامەتدا..))

* * *

لەپۆژکی شێداردا ئاکامی هات..

دەر و شانەوێک پوختساری داپۆشی وەک کەسێ کە داوای بەزەیی خوا و پاداشتی چاکەیی

لێ بکات..

ئەو و شانەیش کە هەمیشە و بەدرژیایی ژیاوێ باوەردارانەیی دەبیوتەو، ئیستا زمانی لە

کانتیکدا کە لە چرکەساتەکانی مائالئاواییدایە دەبیئتەو..

ئەویش ئەو بوو:

((اللهم أنت السلام..))

ومنك السلام..))

طوفانِ بلی گوری عمری رہوسی

فسنرتیکے چاک

له خاکی (دهوس) له نیو خانه واده یه کی به پیزدا گوره بوو..

خواهني به هره ی شيعر بووه و، له نیو هوزه کانددا دنگ و باس و ناویانگی بلأوبوو بووه..
له وهرزه کانی (عوکاڅ) دا، کاتن شاعیرانی عه رب له هه مو لایه که وه دهاتن و، خه لکی
کړده بوونه وه و قهره بالغ ده بوو، خویان به شاعیرانه کانیانه وه هه لده نا، (طوفه یل) جینگی
پیشه وه ی بخوی دهسته بهر ده کرد..

نؤر جاریش جگه له وهرزی (عوکاڅ) دهاته شاری مه ککه..

جارنکیان له کاتی سهردانی مه ککه پيدا بوو، پیغه مبهري ﷺ بانگه وازی خوی ناشکرا
کړدبوو.. قوره پیشیه کان مه ترسی نه وه یان هه بوو که (طوفه یل) پیی بگات و موسلمان بییت،
پاشان به هره ی شاعیری خوی بخته خزمه تی نیسلا، نه و کاته ده بیته به لای ناگه هان به سر
قوره پیش و بته کانیانه وه..

له بهر نه وه دهریان دا و.. هه مو پيدا ویستیه کی رابوردن و شادی و خؤشگوزه رانیان بخوی
میوانداریتی ناماده کرد، پاشان دهستیان دایه به ناگاهینانه وه له دیداری پیغه مبهري ﷺ و،
پیمان دهوت:

((قسه ی نه وه ک جادووه، کور و باوک و، پیاو و براکی و، پیاو و ژن له یه کدی جودا
ده کاته وه، نیمه ش مه ترسی تو و هوزه که تمان لئیشته وه، بویه له گه لی مه دوی و گوئی لی
پامه گره))!!..

ده با گوئی له (طوفه یل) خوی پاگرین تا پاشماوه ی باسه که مان بخو ته او بکات، ده لیت:
((سویند به خوا هینده یان له گه ل و تم، هه تا وام لئها ت سووړیم له سر نه وه ی که نه گوئی
لئبگرم و نه به دیداری بگم..

کاتنکیش چووم بخو که عبه لؤکه م ده خسته گویم، هه تا گویم له هیچ قسه یه کی نه بییت، گه ر
قسه ی کرد..

له وی بینیم به پیوه وه ستابوو له که عبه نوژی ده کرد، منیش له نزیکیه وه راوه ستام،
ویستی خوا و ابو که هه ر ده بیته هه ندیک له وه ی ده یخوینیته وه گوئیستی بم، به راستی قسه ی
نؤر جوانم گوئی لئبوو..

جا به خوم وت: پوله ی داکم مرئ.. سویند به خوا من پیاویکی هؤشمه ندی شاعیرم، چاک و
خرابم په نهان نیه، نیدی چی رنگری نه وه لئده کات که گوئیستی قسه کانی نه و پیاوه بېم،
خو گه نه وه ی هیناووه تی چاک بوو نه و رازی ده بم پیی و، گه ر خرابیش بوو وازی لئدینم..

مامه وه هتا بهرو مال وهی گه پابه وه، منیش شوینی که وتم تا چویه ژوره وه، به شوینیدا چومه ژوروی و پیم وت: ئه ی موحه مه د، هۆزه که ت ئه وه و ئه وه یان له باره ی تۆوه بۆ باسکردوم.

جا سویند به خوا ئه وه نده یان له م کاره ی تۆ ترساندم هتا گوپییه کانم به لۆکه ناخنی تا گوپیستی قسه کانت نه بم..
به لام ویستی خوا وابوو گویم لای بیته و، قسه ی چاکم بیست، ده سا ئه وه ی هیناوته بۆم پاس بکه..

ئه مجا پینهمه بر له باره ی ئیسلامه وه بۆم دوا و، هه ندی له قورئانی بۆم خوینده وه.. سویند به خوا، هه رگیز قسه ی له وه باشتر و، کاری له وه دادگه رانه ترم نه بیستوه.. ئه وه بیو موسلمان بووم و، شایه تی هه قم هینا و، وتم: ئه ی پینهمه بری خوا، من که سیکم هۆزه که م گویم لای پاده گرن، ئه وا بۆ لایان ده گه ریمه وه و، به ره و ئیسلام بانگیان ده که م، له خوا بپارێزه وه که به لگه و نیشانه یه که بکاته پشتیوانم له بانگکردنیاندا، پینهمه بری سید دا فهرمووی: خوا به لگه و نیشانه یه که یی بده)..

* * *

خوای گه وه له قورئانی پیرۆزدا ستایشی ئه وانه ی کردوه که ﴿الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ لَئِيْلَهُمْ اَحْسَنُ: ئه وانه ی گوپیستی قسه ده بن و شوینکه وته ی چاکترین و جوانترین قسه ده بن﴾ الزمر/١٨.

ئه وه تا ئیستا ئیمه به به کیک له وانه ده گه ین..

که به راستی نمونه یه که راسته له نمونه کانی فیره تی چاک و پینگه پشتوو.. هه رکه گوپیستی هه ندیک له ئایه ته کانی چاکه و خیر بوو که خوای گه وه بۆ سه ر دلی پینهمه بره که ی دابه زاندبوو، هه تا هه مو گوئی و، دلی بکاته وه، ده ستی راستی هینا و په یمانی دا..

هه ر ئه وه نا و به س.. به لکو ده ست به چن به ره برسیاریتی بانگکردنی خزم و هۆزه که ی به ره و لای ئه م ئاینه پینمونی کاره و، بۆ لای ئه م پینگا راست و دروسته گرته ئه ستر.. له پینناوی ئه مه شدا، ده بیینین هه رکه ده گاته وه شوین و مالتی خوئی له خاکی (ده وس) به و بپرواوه پ و سووربوونه ی که له دلایه تی پوه به پوه ی باوکی ده میته وه و، به ره و لای ئیسلام بانگی ده کات پاش ئه وه ی که له باره ی ئه و پینهمه بره وه بۆی دوا که بانگه وازی خه لگی ده کات به ره و لای خوا.. باسی مه زنیتی و.. پاکی و ئه مانه تباریزی و.. دلسۆزی و لایپانی بۆ خودای په ره و ده گاری جیهانیان بۆ کرد..

ده ست به چن باوکیشی موسلمان بوو..

پاشان پښت بۆ لای دایکی و، نویش موسلمان بوو..

نوی نووی دلتیا بوو له وهی که نیسلام مال که ی ته نیوه، گواستیه وه بۆ لای هۆزه که ی و، هه موو خه لکی (دهوس) و.. نه وانیش جگه له (نه بوهوره بیره) ٢ که سی دیکه یان لی موسلمان نه بوو..

نه مچا ده ستیان دایه سوکایه تی پیکردنی و لیتی دوورده که وتنه وه، هه تا نارامی نه ما له گه لیاندا..

سواری و لاخه که ی بوو و، به بیاباندا که وته پئی و به ره و لای پیغمه مبری ﷺ که پایه وه و سکالای خۆی برده خزمه تی و، هه ولی به ده سته ئینانی شاره زایی زیاتری ده دا. کاتئ گه یشته شاری مه ککه، خیرا به و په پی جۆش و خروشه وه به ره و لای پیغمه مبر پښت.

به پیغمه مبری وت:

((نه ی پیغمه مبری خوا.. زینا و، سوو، به سه ر خه لکی (دهوس) دا زالبوون، له خوای گوره بیار پیژره وه که (دهوس) له ناو بیات..)) !!

شتیکی سه یر و چاوه پروانته کراو بوو و مایه ی سه رسامبوونی بوو کاتئ بینی پیغمه مبر هه ردوو ده سستی بۆ ناسمان به رز کرده وه و، فه رموی:

((خوایه هیدایه تی (دهوس) بده و، به موسلمان بووی بیانیه نه)) !!

پاشان ناوپی له (طوفه یل) دایه وه و.. پئی فه رموو:

((بگه پیژه بۆ لای هۆزه که ت و بانگیان بگه و، نه رم و نیان به له گه لیان..))

نه م دیمه نه ده روونی (طوفه یل) ی پر له خووشی کرد و، گیانی پر کرد له سه لامه تی و، به باشتترین شیوه سوپاسگوزاری خوای گه وه ی کرد که نه م پیغمه مبره مرفه به سوژه ی کردوته مامۆستا و فیکاری و، نیسلامیشی کردوته ناین و په ناگه ی.

نه مچا هه ستایه وه و به ره و لای خاک و هۆزه که ی گه پایه وه..

تا لیژه وه به نه رم و نیانی ده سستی دایه بانگه شه کردنی خه لکی بۆ لای نیسلام، به و شیوه یه ی که پیغمه مبر ﷺ پاسبارد..

له میانه ی نه و ماوه یه ی که له نئو هۆزه که یدا به سه ری برد، پیغمه مبری خوا کۆچی کرد بۆ شاری مه دینه و جهنگی به درو، نو خود و، خه نده ق پرویدا.

له کاتیکدا پیغمه مبری خوا له خه بیهر بوو پاش نه وه ی که خوای گوره پزگار کردنی به خشیه موسلمانه کان، کاروانیکی گه وره هات که هه شتا خانه واده ی (دهوس) ی تیدابوو که به دم و تنه وه ی (لا اله الا الله محمد رسول الله) و (الله اکبر) وه به ره و خزمه تی پیغمه مبر ده هاتن..

نه مچا له به رده میدا دانیشتن و یه ک له دوای یه ک په یمانیا ن دا..

کاتیک له دیمه نه جه نجاله که بیان و، په پیماندا نه پیروزه که بیان بوونه وه، (طوفه یلی کوړی
عه من) به تنها دانیشست و یاده وه وریه کانی به سر کرده وه و له هه نگاهه کانی له م پنگایه دا
پاده ما...!!

نو پوړه ی هاتوه یاد که هاته خزمهت پیغمبر و داوای ای کرد که دهستی به رزیکاته وه
بق ناسمان بپارپته وه له خوا و بلایت: ((خوایه (دهوس) له ناو به)).. به لام نو به جوړیکی دیکه
پارپایه وه که مایه ی سرسام بوونی بو نو کاته..

نو ویش بریتی بو له:

((خوایه هیدایه تی دهوس بده و، به موسلمان بویی بیانیه تهنه))!!

خوای گوره ش هیدایه تی دهوسی دا..

به موسلمان بووی هیتانی..

تا نه وه تان.. هه شتا مال و، خانه واده ن که زوړینه ی خزم و که سه کانی پتیکه هیتن، له
ریزه بیتگرده کانی شوین پیغمبره ی ده ستپا کیدا جیکای خو یان ده گرن.

* * *

(طوفه یل) له گه ل کومه لی پرواداراندا له سر کاره که ی به رده وام بو..

له پوړی رزگارکردنی مه که شدا، نو له گه ل دهه زار موسلماندا ده چوپیه ناوی که سوز و
به زه بیان به لوتبه رزی و خوه لکیشان به سر نه ده برد، به لکو به ملکه چی و پیزه وه
ناوچه وانیان دانواندبو و، سوپاسگوزاری نو خوایه بو که رزگارکردنیکي نزیک و،
سرکه و تنیکي بوونی پی به خشین..

(طوفه یل) پیغمبره ی خوا ی بیبی بته کانی مه که ی تیکه شکاند و، به دهستی خوی له و
پیسیه پاکي ده کرده وه که له میزه تییدایه..

(طوفه یلی دهوسی) دهست به چی بتیکي (عمری کوړی حومه مه) ی هاتوه یاد.. که
زورجار نو (عمره) له گه ل خویدا ده یبرد بق لای، کاتی که به میوانی ده چوپیه مالی و،
له به رده میدا ملی که چ ده کرد و، لیی ده پارپایه وه...!!

تا نیستا دهرفته، تا (طوفه یل) خهوش و پیسی نو روزگار له خوی پامالیت..

لیزه دا له پیغمبره ی خوا ﷺ نزیک بوویه وه تا موله تی لی بخوازیت بهوات بته که ی (عمری
کوړی حومه مه) که به (ذا الکفین) ناوده برا بشکینیت، پیغمبره یش پی پيدا..

(طوفه یل) یش پویشست و ناگری تی به ردا.. هرکه ناگره که خاموش بوایه زیاتر ناگری
تی به رده دا و، دهیوت:

یا ذا الکفین، لست، من عبادکا میلاندا أقدم من میلادکا!!

إني حشوت النار في فؤادکا

* * *

بهم شپږه یه له گڼل پیغمبردا ژیا، له دواپه وه نوژیی ده کرد و فیژ ده بوو لئی و، له گه لیدا به شداری جهنگی ده کرد.

پاش وه فاتی پیغمبر و گه پانه وه ی بز لای په روه ردگاری بالاده ست، (طوفه یل) سرنجی دا که بهر پرسیاریتی سرشانی وه ک موسلمانیک به وه فاتکردنی پیغمبر ﷺ کوتایی نه هاتووه، به لکو له وه دایه دست پیبکات..

بهم جوړه هر که جهنگی هه لگه پاره کان دهستی پیکرد (طوفه یل) دست و قاجی لی هه لمالی و، تا به سوژیکی په رو شدارانه ی شهید بوونه وه بسچیته نیو سهختی و ناره حه تیه کانیه وه..

به شداری یه ک له دوا یه کی شپری هه لگه پاره کان بوو..
له پوودای یه مامه شدا له گڼل موسلمانانه کاند چوویه دهره وه و عمری کوپری له گڼل خویدا برد.. له گڼل دست پیکردنی جهنگه که دا دهستی کرد به راسپاردنی کوپه که ی که وه ک سیکی شه هاد هت خواز و مهرگ ویست له دژی سوپای موسه یله مه ی دروژن بجهنگیت..
هه والی نه وه شی پیدا که نه و-اته (طوفه یل)- وا هه ست دهکات که له م جهنگه دا دهرمیت..

بهم شپږه یه شمشیره که ی گرته دست و به لیژانیک ی بهرزه وه جهنگا..
نه و به شمشیره که ی بهرگری له ژیانی نه ده کرد.
به لکو به ژیانی شمشیره که ی ده پاراست.
هه تا کاتس نه و مرد و جهسته ی به لادا هات، شمشیره که ی به ساغی ده مینیته وه تا دهستیکی دیکه که خاوه نه که ی ماوه پتی بجهنگیت..!!
له جهنگه شدا (طوفه یلی دهوسی) شهید بوو..
جهسته ی که وته بهر لیدانی پم له کاتیکدا ده پیاوانیه کوپه که ی که له نیو قهره بالفیه که دا نهیده بینی..!!

سرنجی ددها وه ک نه وه ی هانی بدات تا شوینی بکه ویت و پتی بگات..
به راستیش پتی گیشته.. به لام پاش ماوه یه ک..
نه وه بوو له جهنگی یه رموکدا له شام عمری کوپری طوفه یلی مواهید به شداری کرد و..
تیبدا ناواتی شهید بوونی هاته دی..

له کاتیکشدا گیانی ددها، دهستی راستی دریزکرد و ناو له پی کرده وه، وه ک نه وه ی ته وقه له گڼل یه کیکدا بگات.. به لام کن ده زانی..؟؟
له وانه یه له وساته دا ته وقه ی له گڼل گیانی باوکیدا کرد بیت..!!

عہ مری کوہی عاص

رزگار کارے میسرہ چنگے رفومہ کابج

the \mathbb{R}^n -valued function \mathbf{f} is a solution of the system (1) if and only if \mathbf{f} is a solution of the system (2).

Let us assume that the matrix \mathbf{A} is nonsingular. Then the system (2) can be written in the form

$$\mathbf{f}' = \mathbf{A}^{-1}(\mathbf{B} - \mathbf{A}\mathbf{f}) \quad (3)$$

where \mathbf{A}^{-1} is the inverse of the matrix \mathbf{A} . Let us assume that the matrix $\mathbf{A}^{-1}(\mathbf{B} - \mathbf{A}\mathbf{f})$ is continuous in \mathbf{f} and t in the region R . Then the system (3) has a unique solution \mathbf{f} in the region R which satisfies the initial condition (4).

Let us assume that the matrix \mathbf{A} is singular. Then the system (2) can be written in the form

$$\mathbf{f}' = \mathbf{A}^{-1}(\mathbf{B} - \mathbf{A}\mathbf{f}) \quad (5)$$

where \mathbf{A}^{-1} is the inverse of the matrix \mathbf{A} . Let us assume that the matrix $\mathbf{A}^{-1}(\mathbf{B} - \mathbf{A}\mathbf{f})$ is continuous in \mathbf{f} and t in the region R . Then the system (5) has a unique solution \mathbf{f} in the region R which satisfies the initial condition (4).

Let us assume that the matrix \mathbf{A} is singular. Then the system (2) can be written in the form

$$\mathbf{f}' = \mathbf{A}^{-1}(\mathbf{B} - \mathbf{A}\mathbf{f}) \quad (6)$$

where \mathbf{A}^{-1} is the inverse of the matrix \mathbf{A} . Let us assume that the matrix $\mathbf{A}^{-1}(\mathbf{B} - \mathbf{A}\mathbf{f})$ is continuous in \mathbf{f} and t in the region R . Then the system (6) has a unique solution \mathbf{f} in the region R which satisfies the initial condition (4).

Let us assume that the matrix \mathbf{A} is singular. Then the system (2) can be written in the form

$$\mathbf{f}' = \mathbf{A}^{-1}(\mathbf{B} - \mathbf{A}\mathbf{f}) \quad (7)$$

where \mathbf{A}^{-1} is the inverse of the matrix \mathbf{A} . Let us assume that the matrix $\mathbf{A}^{-1}(\mathbf{B} - \mathbf{A}\mathbf{f})$ is continuous in \mathbf{f} and t in the region R . Then the system (7) has a unique solution \mathbf{f} in the region R which satisfies the initial condition (4).

سڼی کهس هه بوو له قوردهش، پیغمبره خویان ﷺ به توندی پرویه پرویوونه وهی بانگه وازه کهی و نه شکه نجه دانی هاوه لانی ماندوو کردبوو..

پیغمبره شش نوعی لیده کردن و، له پهروه ردگاری به سوز ده پاراپه وه که سزای خزی دابارتیبت به سه ریاندا..

له کاتیگدا که هر ده پاراپه وه، تکای ده کرد، ثم نایه تانهی قورثانی پیروزی بق سهر دلی دابه زین..

﴿لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبُهُمْ فَأِنَّهُمْ ظَالِمُونَ﴾: خودا نه وان ببوری یان سزایان بدا له بهر نه وهی سته مکارن، تق هیچ کارت به سهر کاری نه واندا نیه. (آل عمران/ ۱۲۸) پیغمبره وا له نایه ته که تیگه یشت که فرمانی پیده کات واز بهیبت له دوعا کردن لیان و، وازیان لیده تیبت بق خودای بیهاوتا..

نیدی یا نه ودا له سهر سته می خویان به رده وام ده بن و، سزا و نه شکه نجهی خوا ده یانگریته وه..

یا خود لیان ده بوریت و، پاشگه ز ده بنه وه، سوز و به زه می خویان پی ده گات..

(عه مری کورپی عاص) یه کیک بوو له و سڼی که سه..

خوای گه وره ریگای نه ویه کردن و، به زه می بق هه لیژاردن و، هیدایه تی دان بق لای نیسلام.. جا عه مر گزرا بق موسلمانیکی تیگوشهر و.. سهر کرده یه که له سهر کرده نه به رده کانی نیسلام..

سهر پای هه ندی هه لویستی عه مر که ناتوانین بروا به جوری تیپوانینه کانی بهیبتین تییدا، به لایم پولی وه که هاوه لیکی پایه به رز که هه ولی داوه و خزمه تی پیشکه ش کردوه و، سودی گه یاندوه و تیگوشاوه، هه رده م دل و چاومان له سهر کوشه کانی ده بیبت..

جا لیترده به تاییه ت له میصر، به رده وام نه وانای که نیسلام وه که تایینیکی به هاداری به رز سهیر ده کن و، نیردراوه که پیشی به زه ییه که کراوه ته دیاری و، به خششیکه پیشخراوه و، پیغمبره ریگی راستگوی مه زن نیته پیش چاویان، که به رچاوپروانه بانگه شهی خه لکی بق لای خوا ده کرد و، تیگه یشتن و ته قوای زوری به زیان به خشی..

به رده وام نه وانای هه لگری نه و برپاوه خوشه ویستی و پشتیوانی له میژینهی نه و پیاوه ن که قه در کردیه هۆکاریک- به لایم چ هۆکاری- بق به خشینی نیسلام به میصر و، به خشینی میصر به نیسلام، باشترین دیاری و چاکترین به خشر.

که نه ویش عه مری کورپی عاص بوو..

میژوونووسان وا پاهاتوون که عمر به (فه تحکاری میسر) ناوزده بکن..
 له گه ل نه وهدا نیمه وای ده بینین که ده رجوون و زیاده پوهی تیدابیت و، پنده چیت که
 په واترین ناوی عمر نه ویه که به (پزگارکری میسر) ناوی ببین.
 چونکه نیسلام فه تحی ولاتکانی نه ده کرد به و تیگه یشتنه هاوچه رخی که چه مکی فه تح
 هیه تی، به لکو خه لکیان له ژیر چنگی نه و دوو نیمبراتورده ده ریز ده کرد که به خراپترین شیوه
 نازار و نه شکه نه بیان ده دان، که نه وانیش نیمبراتوریه تی فارس و.. نیمبراتوریه تی پوم بوو..
 میصریش به تابهت، نه و پوزدهی پیشه نکانی نیسلام پیی گه یشتن له ژیر چنگی پومه کاند
 بوو، که له که یشی بیوچان له پوه به پوهیونه وهدا بوون..
 هر بویه کاتیک هاواری که تیبیه ی باوه درارانیان له ده وروبه ری ولاته که بیست:
 ((الله اکبر.. الله اکبر))..

همه موویان به قهره بالفیه کی زوره به ره و ناسق هاتوه که پویشن و ناویته ی بوون،
 ده ریز بوونی خویمان له دست قه یسر و پومه کان تیدا به دی ده کرد..
 که و ابوو عمری کوزی عاص و سه ریزه کانی فه تحی میصریان نه کردوه، به لکو پنگایان
 له به ردم میصردا والا کرد تا چاره نووسی خوئی به حق بگه یه نیت و.. په یوه سستی بکات به
 دادگری و قه ده ره کانیوه و.. خوئی و حقه تی بوونی له بهر پویشایی په یامی خوادا و به
 بنه ماکانی نیسلام بدوژیته وه..
 عمر تا سوور بوو له سهر نه وهی که خه لگی میصر و قببیه کانی له شه پ دوو ریخته وه،
 تاوه کو شه پ و کوشتار تنها له نیوان نه و و سه ریزه پومه کاند بیت که ولاتیان داگیر کردوه و
 رزق و پوزی خه لکه که ی ده دزن..
 له پیناوی نه وهدا ده بینین قسه بقی سهر کرده ی مه سیحیه کانی نه و کاته و گوره
 نه سقه فه کانیان ده کات و، ده نیت:

...خوای گوره موحه ممدی به حق نارنوه و فه رمانی پیکردوه..
 پښه مبریش ﷺ په یامه که ی گه یاند و، پاش نه وهی له سهر پویشایی - واته له سهر ینگه ی
 راست و سوست - داینان، به جینی هیشتین..
 له وهشی که نه و فه رمانی پیکردوین به لکه دانه به خه لک.. نیمه بانگه شه تان ده که بین بقی لای
 نیسلام..

هر که س به ده معانوه بیت، نه وه له نیمه یه و، نه وهی بقی نیمه بیت بقی نه ویشه و،
 نه وهی شی له سهر نیمه پتویست بیت له سهر نه ویشه..
 نه و که سه یشی وه لامان نه داته وه و نه یهت به دهم نیسلام وه، سه رانه ی له سهر داده نیتین -
 واته باج - و باریزگاری و به رگری لیکردنی بقی دابین ده که یین..

هر ودها پیغمبره که مان هوالی پیداوین که میصر به روماندا ده کورته وهو، رایسپاردوین که له گه ل خه لکه که پیدا چاک بین و، فرموویه تی: له پاش من میصر به پوتاندا والا ده بیټ، جا ئیوه بۆ قیبتیه کانی باش بن، چونکه (زمه) و خزمایه تیان^۱ له سرمان هه یه) ..
 گه ره ده ممانه وه بین بۆ ئه وهی که بانگتان ده که یین بۆی، ئه و پاراستنتان له ئه ستروماندا ده بیټ تا ئه و پهری په یمان))..

جا عمر له قسه کانی بویه وهو، هه ندیک له ئه سقه ف و راهیبه کان هاوریان کرد و وتیان:
 (ئه و خزمایه تیه ی که پیغمبره که تان رایسپاردوون پپی، خزمایه تیه کی دوره و ته نها پیغمبران به جیټ ده هیټن)!! ..
 ئه مهش ده ستپیکی باشی لینگه یشتن و ویستراوی نیوان عمر و قیبتیه کانی میصر بوو ..
 هه رچه نده سه رکرده کانی پۆم هه ولی هه لوه شانده وه یان دا ..

* * *

عمری کورپی عاص له و که سانه نه بوو که زۆر زوو موسلمان بوون، ماوه یه کی که م بهر له فه تخی مه که که له گه ل خالیدی کورپی وه لیددا موسلمان بوو ..
 سه یر له وه دایه که موسلمان بوونی له سه ر ده ستی نه جاشی له حه به شه ده ستی پیگرد، له و کاته نه جاشی، عمری ده ناسی و پیزی لئ ده نا به هۆی زۆر سه ردانکردنی حه به شه و ئه و دیاریه به نرخانه ی ده بپرد بۆ نه جاشی، له دوا سه ردانیدا بۆ ئه و ولاته یاسی ئه و پیغمبره هاته ناو که بانگه شه بۆ یه کخواناسی و ناکار جوانی ده کات له نیو دورگی عه ره بدا ..
 سه رۆکی حه به شه له عمری پرسی: چۆن بروات نه هیئاوه پپی و شوینی بکه ویت، له کاتیکدا که ئه و به راستی نیردراوی خوایه ..؟؟

جا عمر له نه جاشی پرسی:

((ئینجا به راستی وایه ؟؟))

نه جاشی وه لامی دایه وه:

((به ئی .. ده سا ئه ی عمر گوپرایه لم به و شوینی بکه وه، چونکه سویند به خوا ئه و له سه ر حه قه و، به سه ر ئه واندا زال ده بیټ که سه رپیچی ده که ن)) ..؟؟
 ده ست به جیټ عمر پنگای ده ربای گرت بهر، گه رایه وه بۆ ولاته که یی، پوو یکرده شاری مه دینه تا وه کو موسلمان بیټ و به و به خودای پهروه گاری جیهانیان به یټیت.

۱ فرمووده که نامازه بۆ ئه وه ده کات که قیبتیه کانی ئه و کاته ی میصر به پله ی خالوانی ئیسماعیل^۲ بوون، چونکه هاجره خاتوونی دایکی ئیسماعیل قیبتی میصر بووه، ئیبراهیم^۳ کاتیک هاته میصر و پیشکه شی کرا، خواستی و ئیسماعیلی لئ بوو.

له پرتگی چونیدا بقی شاری مه دینه گه پشتم به خالیدی کوپی وه لید که له مه ککوهه هاتبوو،
 - نه ویش به هه مان هتیه - به ره و لای پینهمبر ده پویشتم تا په پیمان موسلمان بوونی
 پی پدات..

هه رکه پینهمبر به دی کردن دین پوخساری گه شاپه وه به هاوه له کانی فرموو:
 ((به راستی مه ککه بزوله و جهرگی خوی تیگرتن))..

جا خالید هات پینهمبر وه په پیمانی دا..

پاشان (عمر) هات پینهمبر وه، وتی:

(ئهی پینهمبری خوا..)

من په پیمانت پی دده دم له سه ره وه دی که خوی گوره له گوناوه کانی پینهمبر ببوریت)..

پینهمبر پشتم ﷺ وه لای داپه وه، فرمووی:

((ئهی عمر..))

په پیمان بده، چونکه نیسلام هه موو شتیکی بهر له خوی ده سپرته وه))..

جا عمر په پیمانی دا ولیزانی و نازایه تیه که ی خسته خزمت ئایینی نوئ.

نه وکاته یشی پینهمبر بقی لای په روه ردگاری بالاده ست گه پاپه وه، عمر والی پینهمبر بوو

له عومان..

له سه رده می جینشینیی عومره یشدا له جنگه کانی شامدا به چاکی تاقیکرایه وه، پاشان

به بزگار کردنی میسر له فرمانپه وایی پومه کان.

* * *

بریا عمری کوپی عاص جلوی حه زلی کردنی فرمانپه وایی له ده روونی خویدا بگرتایه..

نه و به سه ره هندی که له هلوئسته کاندای زالی ده بوو که نه و خوشه ویستیه تیوه ی گلاند..

به لام خوشه ویستنی فرمانپه وایه تی لای عمر تا پاده یه ک راسته و خق گوزارشتی له

سروشستی به جوشی پر به هری ده کرد.. بگره شیوه ی دهره کی و، چوئیه تی پویشتم و،

قه سه کردنی شی، وایان نیشان ده دا که بقی فرمانپه وایه تی دروستکراوه..!! ته نانه ت ده گنپه وه

که نه میری باوه پداران عومره ی کوپی خطاب پوژیکیان چاوی پیتی که وت به ره و پوی ده هات،

زه رده خه نه گرتی به شیوه ی پویشتمنه که ی و، وتی:

((بقی نه بو عبدالله نه هاتوه به سه ره زه ویدا هه نگار بنیت و نه میر نه بییت))..!!

له راستیدا نه بو عبدالله نه هم حه قه ی له ده ست خوی نه دا..

ته نانه ت کاتیک رووداوه مه تر سیداره کان به سه ره موسلماناندا ده هات.. عمر وه که نه میر

مامه له ی له گه ل رووداوه کاندای ده کرد.. نه میریکی زیره که و، لیزان و، به توانا، به جوری که وای

لیکرد متعانه ی به خوی بییت و شانازی بکات به بالاده ستیه که یه وه..!!

به لأم له گال هموو نه مانه شدا هیئنده ده ستمپاکی تیدابوو که عومری کوپی خطاب بیکاته والی سهر فهلستین و نوردن، دواتریش تا کورتایی زبانی نه میری باوه پداران عومر والی میسر بوو، له کاتیکدا که عومر له هه لیزارنی والیه کانیدا زۆر توندوتیژ بوو..

ته نانهت کاتیک که نه میری باوه پداران عومر بیستی که خوشگوزهرانی عمر نهو ناسته تیپه پاندووو که نه میری باوه پداران له والیه کانی داوای ده کرد که لئی تیپه نه کهن، تا هه میسه له ناستیکدا بن، یان به لایه نی که مه وه نزیک بن له ناستی گشتی خه لکی..

ده لئین: ته نانهت کاتیک خه لیفه به زۆر خوشگوزهرانی عمری زانی لای نه دا، به لکو موجه مه مه دی کوپی مه سله مه ی نارد بۆ لای و فه رمانی پیکرد که هه موو سامان و شت و مه که کانی عمر بیکاته دوو به شه وه و نیوه ی بۆ به یئلیتوه و نیوه که ی دیکه شی له گال خۆی هه لیکریت و به یئلیتوه بۆ (به یئولمال) له مه دینه.

خۆ گهر نه میری به واداران ناگاداری نه وه بوايه که خۆشه ویستی فه رمانه وایه تی وای ئی ده کات که که مه ترخه می بکات له به رپر سیار تیه کانیدا، نه وای ویزدانی پینگه یشتوو ی زۆگه ی پین نه ده دا که بۆ چرکه ساتی به والیه تی به یئلیتوه.

* * *

عومر ت زۆر زیره ک و، خاوه ن زرنکی و بۆ چونیک ی قول بوو..

هه تا نه میری به واداران عومر T هه رکاتیک موزۆفیک ی بن فرت و فیللی به دی بکردایه، به سه رسوپمانه وه دهیدا له شان ی و ده یوت:

((سبحان الله...!))

دروستکاری نه م و، دروستکاری عمری کوپی عاص یه ک خواجه))!!

هه ره ها تا نه و په ی به جه رگ و گیان له سه رده ست بوو..

له زۆر جیگا شدا لیزانی و به جه رگیه که ی ناویته ی یه کدی ده کرد، وای گومان ده برا که بترسن یان تۆقیبن.. به لأم نه وه فراوانی فرت و فیللی بوو، که عومر زۆر چاک ده یزانی له ته نگانه ی سه خندا خۆی پین ده ریاز بکات..!!

نه میری به واداران عومر ناشنای نه و به هرانه ی بوو و ریژی خۆی ئی ده نا.

له پیناوی نه مه شدا به ر له پۆیشتنی بۆ میسر کاتی ناردی بۆ شام، به نه میری به واداران وترا: سوپای پۆمه کان له شام (أرطوبنا) واته نه میر و سه زکرده یه کی نازای لیزان سه رکردایه تیان ده کات..

وه لأمی عومریش نه وه بوو:

(((أرطوبن)ی عه ره بمان گرتۆته (أرطوبن)ی پۆم، ده یا سه یر بکه یین بزانی کارویاره کان سه ریان له کوپوه ده رده چیت))..!!

جا شهو بوو زالبوونیکي گه ودهی (آرگبون)ی عه ره ب و، عه مری کورپی عاصی لیزانی مه ترسیداریان به سه ر (آرگبون)ی پڑمدا. لیکه و ته وه که سوپاکه ی بڑ شکست به جین هیشت و به ره و میصر هه لهات... که عه مر پاش ماوه یه کی کم ده یگاتن... تا به یداخنی نیسلام له سه ر به رزاییه کانی به رزیکاته وه...

* * *

ئو هه لویتسه تانه زدن که تیداندا زیره کی و لیزانی عه مر دره وشاوه ته وه. گه رچی ئو هه لویتسه تی به رانبه ر ئه بوموسای شه شعهری له به سه رهاتی دادوره ی کردندا نواندی ئو ساته ی که هه رنوکیان پیکهاتبوون له سه ر شه وهی که نیمامی عه لی و موعاویه لابه دن، تا کار و فه رمانی پاوژ بگه ریتته وه بڑ موسلمانان، شه وه بوو ئه بوموسا پیکهاتنه که ی به جین هیئا... به لام عه مر جین به جی نه کرد.

خز گه ر بمانه ویت نمونه یه کی لیزانی و، زنگیه که ی به دی بگه ی، ئو هه لویتسه تی به رانبه ر سه رکرده ی (قه لای بابلین) له کاتی شه پر کردندا به رانبه ر پڑمه کان له میصر- له گتیرانه وه یه کی دیکه ی میژوویدا- ئو پوداوه ی که لئی ده وین له یه رموک به رانبه ر (آرگبون)ی پڑم پوویداوه.

شه وه بوو (آرطیبون)ی سه رکرده بانگی کرد تا له گه لی بیدیت، پیشتی فه رمانی به هه ندیک له پیاوه کانی کردبوو که پاش ده رچوونی له قه لا به ردیک به سه ریدا به ریده نه وه، هه موو شتیک ناماده کرابو تا وه کو کوشتنی عه مر کارتی مسوگه ر بیت. عه مریش چوو بڑ لای سه رکرده که یان، هیچ شتیکی مایه ی ترساندننی نه بوو، دیداره که یان کورتایی هات.

له کاتیکدا که به ره و ده ره وه ی قه لاکه هه نگاوی ده نا، هه ستی به جولانه وه یه کی گوماناوی سه رریازه کانی سه ر قه لاکه کرد، جولانیک که هه ستی زور ناگادار بوونی تیدا بوو. ده ست به جین به شیوه یه کی لیها توانه هه لس وگه وتی کرد. گه پایوه بڑ لای سه رکرده ی قه لاکه چه ند هه نگاوکی دنیا ی هیمن و له سه رخزی نا به هه ستیکی پر متمانه وه، وه که شه وه ی هه رگیز هیچ شتیک نه یترساندن بیت، هیچ گومانیکی نه برد بیت!

چوو به ژوده وه بڑ لای سه رکرده که یان و پین و ت:

- شتیکم هات به خه یالدا ویستم ناگادارت بگه م لئی... له و جینگایه ی که یاهه رانی لئی به کومه لیک له هاوه لانی زوو موسلمان بوی پینهمه برم له گه لادیه، که ئه میری باوه رداران هیچ فه رمانیک به یین پاوژ پیکردنی نه وان ده رناکات و، هیچ سوپایه ک له سوپاکانی نیسلام په وانه ناکات تا نه وان له پینشه وه ی سه رریاز و جه نگاوه ره کانی داننیت، منیش وام به چاک زانی که

بیانهنیم بۆ لات، ههتا گوئیستی نهوه بن که من گویم لێی بوو، ئهوانیش وهک من کارهکهیان لا پوهن بیت..

سهکردهی پۆمهکانیش وا تیگه‌یشت که عمر به سادهیی خۆی ههلی ته‌مه‌نی داوه‌ته دهستی..!!

که‌وابوو با پازی بیت به بۆچوونه‌کی، ههتا که گه‌راپه‌وه‌و ئه‌و ژماره‌ سه‌کرده‌ی موسلمانه‌کان و چاکترینی پیاوان و سه‌کرده‌کانیان له‌گه‌لدا بوو، هه‌موویان له‌ناویه‌ریت، له‌بری نه‌وه‌ی که ته‌نها عمر بکوژیت..

جا به‌شێوه‌یه‌کی چاره‌پوان نه‌کره‌و فه‌رمانی دا به‌هه‌لوه‌شاندنه‌وه‌ی ئه‌و نه‌خشه‌یه‌ی که ناماده‌که‌راپوو بۆ له‌ناویردنی عمر..

نه‌وه‌بوو به‌چاکی به‌پێی کرد، به‌گه‌رمی ته‌وه‌ی له‌گه‌لدا کرد..

جا لێزانی عه‌ره‌ب له‌کاتی به‌جێهێشتنی قه‌لاکه‌دا پینکه‌نی..!!

بۆ به‌یانی عمر به‌ سه‌کرده‌یه‌تی سوپا‌که‌ی گه‌راپه‌وه‌ بۆ قه‌لاکه‌ و، به‌ سه‌ر پشته‌ی ئه‌سه‌به‌که‌یه‌وه‌ بوو، که به‌شێوه‌یه‌کی گالته‌نامه‌یز ده‌یه‌یلاند.

به‌لێ.. ئه‌ویش به‌هه‌مان شێوه‌ زۆری له‌باره‌ی لێزانی خاره‌نه‌که‌یه‌وه‌ ئاشنا‌بوو..!!

له‌سه‌الی چل و سه‌نی کۆچیدا، عه‌مری کۆپی عاص له‌میسر کۆچی نوایی کرد، له‌کاتی‌که‌دا که‌والی بوو له‌وێ..

له‌نوا چرکه‌سه‌اته‌کانی مال‌ئاواییدا ژیا‌نی خۆی ده‌هاته‌وه‌ پێش‌چا، وتی:

((.. له‌سه‌ره‌تای کارمه‌وه‌ بێ‌هه‌وا بووم و.. توندوتیژترین که‌س بوم به‌رامه‌به‌ر پیغه‌مبه‌ری

خوا، جا گه‌ر ئه‌و کاته‌ بمرده‌مايه‌ ناگر مسۆگه‌ر بوو بۆم..

پاشان په‌یمانم دا به‌ پیغه‌مبه‌ری خوا، له‌نیۆ خه‌لکیدا که‌سم هێنده‌ی ئه‌و خۆش نه‌ده‌ویست و، پێژدارترین که‌س بوو له‌پێش‌چاوم.. خۆ گه‌ر په‌رسیارم لێ‌بکردایه‌ که به‌پێی توانام

له‌باره‌یه‌وه‌ بلێم نه‌مده‌توانی، چونکه‌ له‌ توانامدا نه‌بوو که‌ چاوم په‌ر له‌ ریزی ئه‌و بکه‌م..

خۆ گه‌ر ئه‌و کاته‌ بمرده‌مايه‌ ئه‌وا ئومێده‌وار بووم که‌ له‌ پێپێی خه‌لکی به‌هه‌شت بم..

دوای نه‌وه‌ به‌ ده‌سته‌لاتداریتی و، به‌ شتانی‌که‌ تاقیکه‌رامه‌وه‌ که‌ نازانم ئایا بۆ من، یان له‌سه‌رمه‌))..

* * *

پاشان به‌ ملکه‌چه‌یه‌وه‌ چاره‌کانی بپه‌ ئاسمان و، له‌ په‌روه‌ردگاری به‌ په‌هم و به‌زه‌یی

به‌ریزی ده‌په‌راپه‌وه‌:

((خودایا بێ تاوان نیم تا داوای لێ‌خۆش بوون بکه‌م، ده‌سته‌لاتدار نیم تا سه‌ریکه‌وم،

گه‌ر به‌زه‌یی تۆم فریا نه‌که‌وتیت له‌ تیا‌چوان ده‌بم))..!!

بهرد موم بوو له پارانته وه که ی و، (لا اله الا الله) کانی هتا گیانی بهرمو لای خوی گوره
 بهرز بوویه ومو، کزتا وشه یسی (لا اله الا الله) بوو..
 * * *

جا له ژیر خاکی میسر دا، که عمر پنگای نیسلامی پی ناشنا کرد، جهسته ی به خاک
 سپړدرا..

له سر خاکه پته وه که یسی، هیتشا کړپ و کړبوونه وه که ی که تیدا فیری ده کردن و،
 قازیه تی بډ ده کردن و، فرمانی دهرده کرد.. به درزیایی سرده مه کان له ژیر سهریانی مزگه و ته
 دیرینه که یدا (مزگه وتی عمر) ماوته وه، که یه که مین مزگه وتی میسر بوو ناوی خوی تاک و
 ته نها تیدا بهینریت و، له سر هموو لایه کان و له سر دوانگه که ی په یامی خوی گوره و،
 بینه ماکانی نیسلام راگه یه ترا.

سالمی نازاد کراوی نے جو حوذہ یفہ
بہ لکوباسترین ہنگری فورٹان !

پژځتيكيان پيښمه مبري خوا ﷺ هاوه لاني پاسپارد و، فرموي:

((قورئان له چواركس وه ريگن))

عبدالله ي كوپي موسعود و..

سالمی رزگار كراوی نه بو حوذه يفه و..

نوبه ي كوپي كه عب و..

موعاذی كوپي چه بل...))

پيشتر به (ثيبن مه سعود) و (نوبه ي) و (موعاذ) گه پيشتن..

جا ده بن شو هاوه له ي چواره ميان كښ بيت كه پيښمه مبري خوا ﷺ كړد بويوه به لگه و

سه چاوه ي فيزيووني قورئان...؟؟

نه و پياوه سالمی رزگار كراوی نه بو حوذه يفه يه..

پيشتر كڙيله يه كي ژورده سته بوو، نيسلام پله وپايه ي به رزكرده وه تا كړديه كوپي يه كيك له

گه وره پياواني موسلمانان كه بهر له موسلمان بووني يه كيك بوو له پياو ما قولاني قوپه پيش و،

سه رځكيك له سه رځكه كانيان..

كاتيكيش كه نيسلام به كوپ كړدن (تبني) هه لوه شانده وه، بوو به برا و، هاوپي و،

رزگار كراوی نه و كه سه ي كه پيشتر بوو بويوه كوپي، كه نوپيش هاوه لني پايه به رز

(نه بو حوذه يفه ي كوپي عوتبه) يه..

به هڅي فزل و نيممه تي خو لوه له سهر سالم، له نيو موسلماناندا گه پشته جينگايه كي بلندن و

به رز، كه باشه ي گياني و خو وره وشت و، ته قواكه ي پيئي گه يانديبو..

نه م هاوه له پايه به رزه ش به م نازناوه ناسرا: (سالمی نازاد كراوی نه بو حوذه يفه)..

نه مه ش له بهر نه وه ي كڙيله بوو و نازاد كرا..

نقد زوو بره ي به خودا و پيښمه مبره كه ي هينا و..

چيگاي خڅي له نيو هاوه لاني زوو موسلمان بوودا كرت..

به هه مان شيوه حوذه يفه ي كوپي عوتبه ش، نقد زوو به په له به ره و لاي نيسلام هات و

ده ستي له عوتبه ي كوپي ره بيهه ي باوكي هه لگرت، رق و كينه ي و خه مه كاني بخواته وه كه پر

به ژياني بوو، به هڅي موسلمان بووني كوپه كه يه وه كه كه سيكي ديار ي هڅزه كه ي بوو و،

باوكيشي بق سه ركردايه تي قوپه پيش گڅشي ده كړد..

نه بوخوذه يفه له پاش نازادکردنی سالم به کوپي خزی کرد، و نیدی به سالمی کوپي خوذه يفه بانگ ده کرا.. جا هر دووکیان به دلنایي و، ملکه چپه وه خواپرستی خویان نه نجام دودا و، به چاکترین شیوه له سر نازار و نه شکه نه جي قوره پشپه کان نارامیان ده گرت..
 پښکیان که شو نایه ته دابه زی داب و نهریتی به کوپکردنی ه لوه شانده وه..
 هه موو به کوپکراوه کان بوونه وه به ه لگری ناری راسته قینه ی شو باوکی که لئی بووه و خستویه تیه وه..

بړ نمونه (زهیدی کوپي حاریسه) که پښه مېر ښاد کرد بوویه کوپي خزی و، له نئو موسلمانانگاندا به (زهیدی کوپي موحه ممد) ناسرابوو، که پایه وه سر ناری (حاریسه) ی باوکی و بووه وه به زهیدی کوپي حاریسه، به لام سالم نه ده زانرا که کن باوکیه تی، بویه نه بوخوذه يفه گرتیه نه ستوی خزی و، نیدی به سالمی نازادکراوی نه بوخوذه يفه بانگ ده کرا..
 پښه چیت که شو کاته ی نیسلام داب و نهریتی به کوپکردنی ه لوه شانده وه، ویستیتی به موسلمانانگان پایه یه نیت:

به شوین خزمایه تی و نزیکایه تی، یان په یوه ندیبه کدا مه که پښ که برایه تیتانی پی بسه لمینن له نیسلام گوره و به هیزتر.. له عه قیده یه ی که ده تانکاته برا...!!
 موسلمانان پشپینه کانیش به چاکی له مه که یشتن..
 هیچ شتیک نه بوو له لوی خودا و پښه مېره که ی، له برا به واداره موسلمانانگانیان خږشه ویستتر بیت لایان..

شو دیمه نه شمان به دی کرد که نه نصاریه کان چون پیشوازیان کرد له برا کزچپه ره کانیان و، سامان و، مال و، هه موو نه وه ی که هه یان بوو له که لیاندا به ش کردن...!!
 هر نه وه شه که ده بیبینن له نئوان نه بوخوذه يفه ی خانه دانی قوره یش و، سالمدا که کویله یه کی ژرده سته بوو، باوکی خزی نه ده ناسی بووده دات..
 هه تا لواچرکه ساتی ژیانیشیان زیاتر له دوو برای دایک و باوکی بوون-هه تا له کاتی مردنیشدا- پیکه وه مردن.. گیان له که ل گیان و.. جهسته ش به ته نشتی جهسته وه...!!
 نه مه یه مه زنی نایابی نیسلام..

به لگو نه مه یه کتیکه له باشه و، مه زنیه کانی...!!

* * *

به راستی سالم نیمانیکی راستگویانه ی هینابوو و..
 پښ و شوینی چا که کاره موته قیه کانی به ره ولای خوی گوره گرتبووه به..
 هر بویه په چه له ک و، جیکای له نئو کومه لگادا هیچ سه نکتکی نه بوو..

به لكو به هژي ته قوا و دلسوزييه وه به ره و به رزترين پله ي كومه لگاي نوې به رز بوويه وه كه نيسلام هات له سر بنچينه يه كي نوې دادگري و مه زن دايمه زړاند و پايده په پاند.. بنچينه په ك كه پوخته كې له م نايه ته دا هاتوره:

﴿إِنْ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقَاكُمْ﴾ ريزدار ترين تان له لاي خودا پاريزكار ترين تانه. ﴿الحجرات/١٣﴾.

له فرموده شدا هاتوره:

((هيچ عه ره بيك فه زلي به سر ناعه رهدا (بيگانه دا) نيه مگر به ته قوا))..

((هيچ كورې سببيك فه زلي نيه به سر كورې ره شيكدا مگر به ته قوا))..!!

* * *

جا له م كومه لگ نوويه پيگه يشتوره دا، نه بوخوده يه ريزكي گوره ي بؤ خوي بينيه وه به وه ي كه نه و كه سه له خو بگريت تا نوين كويله ي بووه..

به لكو ريزشي بؤ خانه واده كې دوزييه وه، به وه ي كه فاتيمه ي كچې وه ليدې كورې عوتبه ي بزاي كرده هاوسه ري سالم...!!

له م كومه لگ نوې و پيگه يشتوره دا، كه چيني ستمكاري پوخاند و، جيا كره وه ي دريڼه ي ه لوه شانده وه، سالم به هژي راستگويي و نيمان و، نازار چه شته وه هه رده م له ريزي پيشه ودا خوي ده بينيه وه...!!

به ل... به راستي پيشنويزي كوچبه ران له مه ككه وه بؤ مه دينه بوو به دريڼايي ماوه ي نويزگرديان له مزگه وتي (قويان)...!!

هه روه ها به لگه يه كيش بوو له په راوي خوي گوره دا، هه تا پيغه مبر فرماني كرد به موسلمانان كه ليوه ي فير بين...!!

هينده ي چاكه و، ته قوا تيدا بوو كه پيغه مبري خواﷺ له باره ي وه پتي فرمود:

((سوپاس بؤ خوا، كه له نيو نوممه ته كه مدا كسي وه ك تر هيه))...!!

ته نانه ت برا بېواداره كانيشي به:

(سالم له چاكه كارانه) ناويان ده برده...!!، بئ گومان چيروكي موسلمان بووني (سالم) وه كو چيروكي بيلال و دهيان كويله و هه ژاي تر وايه نه وانه ي كه نيسلام كوتي كويلايه تي و بئ هژي له سر لابردي و كردنيه پيشه واو و سه ركار و پيشه نك له كومه لگاي ري نويني و راست و شاه زادا.

* * *

سالم چا که کانی نيسلامی پټگه ښتووی وهرگر تېوو...
 چا که کان تڼيدا و له دهوروبه ريشی کڅو بو بوویه وه... نيمانه قوله راستگو په که ښی
 به جوانترین شپوه پټکی خستيووه وه...
 له ديارترین لايه نه باشه کانی شي، درکاندنې نه وهی به په وانی ده زانی...
 نه و ناشنای بیده نگی نه بوو له به رانېر وشه په کدا که وتنی به نه رگی سرشانی خزی
 بزانیایه...
 ناپاکیشی له زیان نه ده کرد به بیده نگ بون له ناست هه له په که که خوشی بویت...
 * * *

پاش فتح کردنی شاری مه که له لایه ن موسلمانانوه، پښه مېری خوا ﷺ هه ندیک
 ده سته ی نارد بق لای گوند و هوزه کانی دهوروبه ریشی مه که و، هوائی پندان که پښه مېر ﷺ
 وه که بانگخواز ناروونی نه که جهنگاوه...
 خالیدی کوړی ولید سرده سته ی په کتیک له و کڅمه لانه بوو...
 کاتیک خالید گه ښته نه و جینگایه ی بزی نیردرا بوو، کاره که واپوو په نا بیاته بهر شم شیر و،
 خوین بریزیت...
 نه م پروده لوه کاتیک پښه مېر هه و المکه ی پښه مېر ماو په یگی نند داوای لښخو شپوونی له
 په روه ردگاری کرد و، ده یفه رموو:
 ((خودایا من بهریم له و کاره ی خالید نه نجاسی داوه))...!!
 نه و پروده لوهش بوو که نه مېری باوه دراران عومر بزی باس ده کرد و له سهری حسیب
 ده کرد و ده بیوت:
 ((شم شیره که ی خالید په له کردنی تڼدایه))...
 سالمی نازاد کراوی نه بوخو زده یفه له گه ل جهند هاوه لیکي نیکه دا له و ده سته په ی خالیدا
 بوون...
 هر که سالم نه و کاره ی خالیدی به دی کرد و توپو ټکی توند و گرمی له گه لند، جام دا و،
 ده سته ی کرد به ژماردنی نه و هه لانه ی نه انجام درابوو...
 خالیدی سره کرکه و، پالوانی مه زنی سرده می نه فامی و نيسلام، جارئ گوئی ده گرت و،
 جارئ کیش به رگی له خزی ده کرد و، بق جاری سټیپم تووند دهبوو له قسه کردنیدا، سالمیش
 له سره بچوونه که ی خزی بوو و، به بین ترس و پیچ و په نا رای ده گه یاند...
 سالم له و کاتدا وه که خانه دانیک له خانه دانه کانی مه که نه ییده پوانیه خالید... له کاتیکدا که
 نه و له دوینن په کی نزدیکه کڅوله بووه...
 نه خیر... چونکه نيسلام وه که په کی لښخو دوی...!!

وهك سرركړده په كيش سهيرى خاليدى نه ده كړد كه هه له كانى پيرؤز سهير بكرتت.. به لكو
وهك هاويه شيك له بهر پرسياريتى و نركدا..!!

هيچ مهبست و نارهنو يو كى نه بوو له و بهر وه يو بوونه وى خاليدا، به لكو نو ه نامؤزگارى
بوو كه نيسلام مافه كى پيرؤز راگرتووه، چنده ها جار له پيغمه مبر وه ښكړد گويييستى
ده بوون ده بركړده كوله كه كى تنيكراى تايين كاتيك ده يفه رموو:
(تايين نامؤزگار ييه.. تايين نامؤزگار ييه.. تايين نامؤزگار ييه..)

* * *

پيغمه مبر ښكړد كاتيك هه والى كاره كه كى خاليدى كورى وه ليدى پيگه يشت، پرسيارى كړد:
(هيچ كه س سرهنه نشتى كړد)..؟؟

چهند پرسيارى كى بهرز و، شهنك و جوانه..؟؟؟!

توره بوونه كه يشى هتور بووه نو ساته ي پييان وت:

(به لن.. سالم چووه لاي و به وه پازى نه بوو).

سالم له گه ل پيغمه مبر و پروادارندا ژيا..

له هيچ جه ننگيك نوانه ده كه وت و، له پرستشدا كه مته رخه مى نه ده نواند..

برايه تيه كه يشى له گه ل نه بوو حوذه يفه دا پؤز له نواى پؤز بيتين و پته وتز ده بوو..

* * *

پيغمه مبرى خوا گه رايه وه بؤ لاي په روه ردگارى بالاده ست..

جينشينا يه تى نه بويه كرت به ره و پوي پيلانى هه لگه پاره كان بوويه وه..

پؤزى يه مامه هات..

به راستى جه ننگيكي ترسناك بوو، كه نيسلام به و جوړه تاقي نه كرابوه وه..

نه وه بوو موسلمان ه كان بؤ شهركردن چوونه دهره وه..

سالم و نه بوو حوذه يفه يى براى تايينيشى چوونه دهره وه..

له ده ستپيكي جهنگه كه دا موسلمان ه كان تواناى خؤز راگرتنيان نه بوو له بهر دم هيرشه كه دا

و.. له ويدا هه موو پروادارنك هه ستى كړد كه شه په كه شه پرى نه وه.. بهر پرسياريتيه كه

بهر پرسياريتى سر شانى نه وه..

سر له نوئى خاليدى كورى وه ليد كورى كړسنه وه..

به ليزانيه سر سره پهنه ره گى سر له نوئى سوپا كى پيگه سته وه..

سالم و نه بوو حوذه يفه ش ده ستيان كرده مى يه كتر و به لپتى شه هيد بوونيان له پيئناوى نه

تايته ره وايه دا دا به يه كه به خته وهرى نونيا و دوا پؤزى پي به خشين..

نه مچا خوځيان هارويشته شوپښيكي ترسناکه وه...!!

نه بوحوذه يغه هاواري ده کرد...

((نه ي قورئان خوازان..))

قورئان به کرده وه کانتان بپازښنه وه...))

شمشيره که يشي وه که گرده لول به ريووبوه سوپاي موسه يله مه ي دروژن.

سالميش هاواري ده کرد:

((که ر له لاي منه وه هيرش بکړتته سره موسلمانان کان..))

نه وا خرابترين هلگري قورئان منم...!!

دور له تر نه ي سالم.. به لکو باشتري هلگري قورئان تر بوويت...!!

شمشيره که ي له گه ردي نه وه هلگه پراوانه دا دهات و ده چوو که ده يانويست نه فامی

قورده يش بگيږنه وه؛ روژنایي نيسلام خاموش بگه ن..

شمشيريک له شمشيري هلگه پراوه کان دای له ده ستي راستي و په پاندي.. له کاتيکا که

نالای کزچپه راني پي هه لگرتيوو پاش نه وه ي زه يدي کورې خطابي هلگري شه يدي بوو..

کاتيک سهرنجي دا ده ستي راستي ده په پښت، به ده ستي چه پي نالاکي هه لگرت و،

به رده وام به رزتری ده کرده وه به ده نگی به رزیش نه م نايه ته پيروزه ي ده وتوه:

﴿وَكَايْنٍ مِنْ نَبِيِّ قَاتِلٍ مَعَهُ رَيْبُونَ كَثِيرٌ لَمَّا وَهْتُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ﴾ اال عمران/١٤٦.

نای چند مزنه نه وه دروشمې.. که له روژي مردنيدا کرديه دروشمې خوې...!!

کومه لنيک له هه لگه پراوه کان ده وره يان دا و سالمی پاله وان که وت، به لام گياني به رده وام له

جسته بيگه رده که يدا دهات و ده چوو، هه تا جهنکه که به کوژراني موسه يله مه ي دروژن و

تيکشکاني سوپاکي و سرکه وتني موسلمانان کان کوتايي پي هات..

نه و کاته يشي موسلمانان کان به نيو قوريانيان و شه يده کان ياندا ده گه پان (سالم) يان به دي

کرد له سهره مرگدا بوو..

لني پرسين:

((نه بوحوذه يغه) چی به سهره ات...؟؟)

وتيان: شه يدي بوو..

وتی: له په نايه ودم پامکيشن..

وتيان: نه و تان له په نات و په نه ي سالم.. له هه مان جيگادا شه يدي بوو...!!

* * *

دوايین بزه که وته سر لټوانی و..

نیدی قسه ی نه کرد...!!

تیگه یشته که نه وه ی نه و هاوړه له که ی خوازیاری بوون پتی گه یشته...!!

پیکه وه موسلمان بوون و..

پیکه وه ژیان و..

پیکه وه ش هیدبوون..

نای له جوانی بهخته کان و، قه شهنکی قه دهره کان...!!

نه و بپواداره گه وره یه که عومهری کوپی خطاب ت له کاتی سره مهرگی خویدا له باره یه وه

وتی:

((نه گهر سالم زیندوو بویه، نه و له دوا ی خوّم دامده نا))...!!

دوا و ته

پاش نه وش..

ثاښستا که ئیغه مالتاواښی له و پیره پایه بلندهی هاوه لانی موحه ممدی پیغه ممبری خوا درودی خوا له سر بیټ و په زامه ندیشی له سر مه موویان بیټ..
وای ده بینین که مافی خویمان دابیت به باسه که مان..؟
وای تیده پوانن که سر زمیری په که په که یی نه و پیاوه به جهرگانه مان کرد بیټ..؟
نه خیر..

پژنی ناشنابونی دهسته په کی پیروزی مه زنیانمان له نزیکه وه پی پرا و، چند ساتیکی پرشنگدارمان له گه لدا به سر بردن، له کانتیکدا که دهره تی هاوه لیتی مه موویانمان بق نه بوو..
نه و شهست پیاوهی که له م په رتوکه دا خرانه روو، نویته رایه تی هه زاره ها که سانی زږد و سرفرازی نه و برایانه یان ده کن که پیغه ممبریان ﷺ بینی و، له گه لیدا زیان و، پروایان پی هینا و، له گه لیدا تیکرشان..

جا له وینه یی نه و شهست چاکه کاره دا، وینه یی تیکرای هاوه لان به دی ده که بین..
ثیمان و، خوراگری و، پاله وانیتی و، قوریانیدان و، خوشه ویستی و پشتیوانیکردنیان به دی ده که بین..

نه و هوله یان که دایان و..

نه و سرکه و تنه یی که به ده ستیان هینا و..

نه و پوله یی که پیی ههستان بق پزگارکردنی هه موو مرزهایه تی له بتپه رستی ویزدان و، له دستچوونی ناینده ده بینین..!!

* * *

که و ابو نه و شهست پیاوه نمونه په کی گهش و جوانن، پیشوازی لیده ده که بین و بهرز و بهرینز رابده گرین و، تیددا پاله وان و سهریازی مه زنتین قوناغ له قوناغه کانی تیکرشان یی هه موو مرزهایه تی و، ثانی به شیوه په کی بهرز تیددا به دی ده که بین..

نه و قوناغه یی که تیددا جیهانی کونی له زږد پاچه کانی نه و راستیه نوییه دا داده پوخیت که هاتوه په کخواناسی په روه ردگار و، په کخواناسی به دیه پته راده گه یه نیت..

هیچ بت و بتپه‌رستیه‌ك نیه ..

دهسته‌لاتی فارس و قه‌یسه‌رنیه ..

به‌لكو ته‌نهایه‌ك خوای بێ‌هاوه‌ل هه‌یه ..

هه‌موو مرۆفه‌كانیش وه‌ك ددانه‌كانی شانه‌یه‌كسانن ..

نامانه‌وێت دووباره‌ ئه‌وه‌ی پێشتر نووسیمه‌ ده‌ریاره‌ی ئه‌و هۆكارانه‌ی كه‌ ئه‌م ئیمانه‌ سه‌رسوپه‌هێنه‌ریانی دا‌رشت كه‌ دل و ده‌روونی ئه‌و پیاوانه‌ی پێ‌كرد بنووسمه‌وه .

چونكه‌ لێ‌زه‌دا و له‌ ده‌سته‌پێکی ئه‌م په‌رتووكه‌دا و، له‌ ژێر ناو‌نیشانی (ئو رووناکییه‌ی شوێنی كه‌وتن) به‌ پشتیوانی و به‌خشینی خوای گه‌وره‌ بۆم ره‌خسا كه‌ كرۆکی ئه‌و فاكته‌ر و هۆكارانه‌ ده‌ربخه‌م.

* * *

به‌راستی محمد به‌ راستگویی و، دامه‌زراوی و، بێگه‌ردی و، مه‌زنیه‌كه‌ی، ته‌نها ئیمانیکی له‌ شێوه‌یه‌ی تێدا په‌نگدانه‌وه .

ئیمانی پیاویك كه‌ به‌ چاکی ناشنا بوون و .. به‌ تێك‌رای ته‌واومه‌ندی و به‌زه‌یی و، هه‌موو مرۆفیتی و خوداویسته‌یه‌وه .. به‌ گشت به‌رزی خۆ به‌كه‌م زانیه‌وه .. به‌ گشت جوانی و ساكاریه‌یه‌كه‌وه .. به‌ ته‌واوی هێزو به‌زه‌یه‌وه بینیبویان ..

بینیان و .. به‌چاکی پالنه‌ر و، دامه‌زراوی به‌رنامه‌كه‌یان به‌دی‌كرد، هه‌ریۆیه‌ له‌ پاش بپه‌وه‌ینان پێی، گومان ده‌سته‌لاتیكی نه‌ما به‌سه‌ریانه‌وه .. به‌لكو ئه‌وان ده‌سته‌بە‌رداری ئه‌و مافه‌ ئاساییه‌ی خۆیشیان بوون كه‌ داوای موعجیزه‌یه‌كی لێ‌بگه‌ن كه‌ له‌ پێش چاویاندا راستی پێغه‌مبه‌ریتی و په‌یامه‌كه‌ی ده‌ربخات .. !!

هه‌موو نه‌ته‌وه‌كان داوای موعجیزه‌یان له‌ پێغه‌مبه‌ره‌كه‌یان كردوه، تا بپوای پێ به‌ینن .. ته‌نها هاوه‌لاتی پێغه‌مبه‌ر نه‌بێت .. ته‌نیا پیاوانی ده‌وری پێغه‌مبه‌ر نه‌بێت .. هه‌رگیز نه‌یانوت پێی: موعجیزه‌یه‌كمان نیشان به‌ن راستگویی‌مان نیشان به‌ت .. چونكه‌ محمد بۆ خۆی موعجیزه‌ بوو .. !!

گه‌رێان له‌ داوای موعجیزه‌یه‌كی دیكه‌ له‌ ده‌ره‌وه‌ی خۆی و كه‌سیتی و بیروباوه‌په‌كانی، ساویلکه‌یه‌یه‌كه‌ پیاوانیكی له‌م شێوه‌ عاقلمه‌ندانه‌ی تووشی نابن، به‌ تایبه‌ت پاش ئه‌وه‌ی دلێان پێ هه‌یدایه‌تی خوا بوو، چاوه‌كانیان پێ له‌ روشنایی پێغه‌مبه‌ره‌كه‌ی بوو .. !!

* * *

به‌راستی ئیمانی ئه‌و ده‌سته‌ موسلمانه‌یه‌كه‌مینه‌ هێنده‌ متمانه‌ ده‌به‌خشیه‌تێك‌رای مرۆفایه‌تی به‌ هه‌موو ئاین و، سه‌رجه‌م سه‌رده‌م و، ره‌گه‌زه‌كانی كه‌ به‌رده‌وام بێت له‌ سه‌ر لاویتی به‌گه‌رپ و، عه‌زمی جه‌سووری.

ئوان له سهرتا و كۆتايي كاره كه شدا، وهكو خه لكی مروفن.
له نئو په وشيكدا ده ژيان، كه له روكه شيدا وا ديار نه بوو كه بتوانيت وایان اي پكات توانای
نه جامدانی ئه وه یان هه پیت كه دواتر كریان.
هروه ها ئه وان وهك كۆمه لگاش، هیشتا هه موو پیداویستیه گونجاوه كانی دوست كرنی
كۆمه لگیان به ده ست نه هیتابوو..
چونكه ئه وان هۆزی په رته وازه و.. به گزیه كد اچوو بوون.. كه تاکی توندوتیژی داخراو
به پتوهی ده برد..

وهكو هیزی سیاسی، بهر له هاتنی ئیسلام شتیکی وا نه بو شیایوی باس پیت.
وهك هیزی ئابووری، له هه موو كه س نه دارتر بوون.
وهك هیزی ژماره ش، ژماره یان له هه موو خه لكی كه متر بوو..
جا چی رویدا، وایكرد ئه كۆمه له كه مه له هه موو شتیكدا بوونه بنیاتنه ری جیهانیکی
نوئی جوانی گشتگیر..؟

ئایا به هیزی چهك و نۆزی سوپا بوو..؟؟
به راستی ئه سكه ندهر بهر له وان و، جهنگیزخان دواي ئه وان نۆد له وان زیاتر چهك و
سوپایان هه بوو..

جا ئه مپۆ كوا ئه سكه ندهر و، كوا جهنگیزخان..؟؟
چیپان له پاش خۆیان و، سوپا داگیركه ره كانیان و، سهركه وتنه سه رسوپهینه ره كانیان
ماوه ته وه..؟؟!

له هه موو ئه وان هه چی ماوه ته وه له ویزدانی ژیان و، ویزدانی مروفندا..؟؟
هیچ..

كه وابوو هیزی ماددی به هه موو شیوه كانیه وه نه بووه هۆی ئه وهی هاوه لانی پیغمه مبه ره به و
جۆره بن كه بینیمان..

به لگو به هۆی ئیمان هه بوو، ئیمان به حق و، به چاكه..
بهر له وهش، ئیمان به پهروه رداگاری حق و، چاكه..
ئوهش ئه وانه راستیه یه كه محمدی پیغمه مبه ری خوا ﷺ داویه تی و به رده وام ده دیدات
به گۆیی هه موو مروفایه تی و، ئه وان هه باوه پریان هیتا له گه لیدا..

* * *

تاریکی ده گۆپیت بۆ روشنایی..

ناژاوه بۆ یاسا..

لاوازی بۆ به هیزی..

ونبون دهيته پاريزكار و..

سوكيټي دهيته مه زني و..

نه قامي زانستي به شويندا ديت و..

نه بون دهيته زدي..

جا کاتې مروفه کان ژينيان بڼ حهق و چاکه ته رخان ده کن، هموو لړکه کانی سبه يني
دوبنه گول.. نه مهش نه وه بوو که پېغمبري ﷺ و هاوه لانی نه جاميان دا..
هر نه وهش بوو، بهر له وان، ټيکړای نير دراوان و، ياوه رانی بروداريان فراهه میان هينا..
نه وهش، نه و مانه په يه که له نوای خويان به جتيان هيشتوه..

* * *

له بهر نه وهی حهق و چاکه، هر نووکیان کاکله ی شو زوله بوون که پېغمبر و هاوه لانی
پي هستان.. له بهر نه وهی نيمانی راستگويانه ی، بيگه رد و، نازا زيره و بهرنامه يان بوو..
له بهر نه وهی که و ابوون- بينيمان- محمد و هاوه لانی باشترين ميراتيان بڼ مروفایه تی
به جی هيتلا.

هروه ها بينيمان ويزدانی مروفایه تيان پر ده کرد له باشيتی و، رووناکي و، نيگه يشتن..
نه مپوش، زږيهی نيستگه کانی دنيا نايه ته کانی قورثانی مه زنيان له خوگر توه که پيشه وا و
رووناکي بوو بڼ پېغمبر ﷺ و هاوه لانی، تا به ناشکرا و بي په رده راييگه يهنن..
زږيهی نيستگه کانی دنيا، نه نانه ت شو ولاتانه يشی که جگه له ثانيی نيسلام ناييکی
ديکهيان هه يه..

هه تا نه ولاتانه يشی که برپايان به ثانيی نه يه..

زږيه يان، له و نيستگانه ياندا که به زمانی عه ربه يه، ده ستيکی بهرنامه کانيان به
نايه ته کانی قورثانه..!!

له هموو بستنيکی سر زهوی و..

له نتيو که له موسلمانان کان و..

که له مسيحي و..

له نتيوان جوله که و، هيندوسی و، بوزی و..

له سه روی سه رسام بوونی شو ده وله تانه يشه وه يه که برپايان به ثانيی نه يه..

جا له نتيوان نه وانه و، نه وانه دا.. بلنگو بهرزه کان بلندر دهن تا له سه ريانه وه هه مان شو
وشانه بهرزه بيه وه که دهنگی بانگدري پېغمبر ﷺ بهر له هه زار و چوارسه د و نه ونده سال
دای به گوئی خه لکيدا..

الله أكبر... الله أكبر
أشهد أن لا اله الا الله
أشهد أن محمداً رسول الله
حي على الصلاة
حي على الفلاح

له تیکړای جیگاګانی سهر زهوی، قورنانی ثم ناینه ده خویندریتته وه..
له سرجه م شوینه ګانی سهر زهوی، مزګه وته ګانی بهر زه بڼه وه.
له هه موو پینگه ګانی سهر زهوی، بڼه ماګانی بلاوده کرینته وه.
چ هیزنګه ثم جاویدانیهی پښ به خشیوه...!!؟؟
هه مان شو هیزه په که پیشتر بینیمان که هیزنکی بڼوینه و بهرزی ده به خشیه ثم نایینه و
پیاوه ګانی بۆ ګورننی نونیا و، نه وهی تیدیدایه له خه لک و، داب و نه ریت و چاره نووسه ګان..
که نه ویش هیزنی نیمانه به هه ق و، به چاګه..
بهر له وهیش، نیمان به په روه ردګاری هه ق و، چاګه و..
به پیغه مبر، بګره بهو پیغه به رانهی که ژباننی خویان له پیناوی هه ق و چاګه دا به خشی..
نه وانه هه موو شتیګیان به خشی و، هیچیان ورنه ګرت...!!

* * *

له کورتاییدا وشه په ک ماوه بوتړیتته..
نه ویش پرسیارنیکه که بیګومان دیت به خه یالدا، پاش نه وهی که شو دیمه نه
پرشنګداره مان خوینده وه که له میانه یاندا شو شه ست پیاوهی هاوه لانی پیغه مبرنی خوامان
تیدا به دی کرد..

پرسیاره کهش نه وه په:

لملاننی جیارپایی چون توانی په یوه نندی به تینی نیوان شو برا تیکه یشتوانه بشنوینتی و..
چون چوننی شو شه په نیو خوییهی له نیوان لایه نګرانی نیمامی هه ق و، پشتیوانانی موعاویه دا
به ریا بوو، زال بوو به سره برایتی که شیاندا، که بینیمان له خسته پوهوی هه ندیک له
هه وواله کانیدا، له میانهی لاپه روه ګانی ثم په پاوه دا..؟

وه لاسی شو پرسیاره ش ده مانګه رینیتته وه بۆ لای چاګه ی نیمان لای شو هاوه لانه، پاشان
بۆ لای هۆکاری دیکه ی میژووپی..

به لئ... نیمانی دیار و، راستګویانه و، په کلابوه وه یان، کردبوونیه ریباروی په ک ری..

حه قیش لای ئوان تنها یه ک شیوهی هه بوو، ناشنای بوون و شوینی ده که وتن و، چهنده ها شیوهی جوراوجردی نه بوو که چاک هه لئیزیران به ویستی خویان و به پیتی بهرزه و نندیه کانیان به کیکیان به چاک بزائن.

کاتیك پیغمبر ﷺ له نیواندا ده ژیا، رینمونی کردنی خه لکی به ره لای ئو حه قی که خه لکی جیاواز بویه به بیروپایان له باره یه وه کاریکی ناسان بوو. چونکه نیگا، یاخود پیغمبر، یان هه ردوکیان پیکه وه هه موو کاریکی جیی گومانیان به کلا ده کرده وه.

کاتیك پیغمبریش وه فاتی کرد، جیاواز نه بوون له وهی که خوی گوره به کلا کردبوه وه بزیان، یان پیغمبره که ی بزی به کلا کردبوونه وه.

کاتیکیش عوسمان T کوژدا، کوشتنه که ی ناشووب و ناژاوهی له گه ل خوی هینابوو که هه موو ولاتانی ئیسلامی له و کاتدا هه ژاند و، له ئاکامی ئو روداوه ترسناکه هه لویستیک هاته پیش بواری جیاوازی بیروپا و مه زنده فراوان بوو.

موسلمانانیشی ناچار کرد که هه موویان هه لویستی خویان دیاری بکن و یه کیک له لایه کانی هه لویسته زوره کانی هه لئیزین..

شیوازیشیان له هه لئیزاردندا وه ک شیوهی ئیمان هینانیا.. روون و یه کلاکه ره وه بوو، به یئ دوودلی و، دووپیوی..

جا ئه وانئهی بپوایان به و تپروانینه هه بوو که ئیمامی علی سه رکردایه تی ده کرد، لای ئه ویان هه لئیزارد.. ئه وانئشیان بپوایان به و تپروانینه هه بوو که موعاویه سه رکردایه تی ده کرد، لای ئه ویان هه لئیزارد..

ئه وانئیشی هه ردوو لایان به هه له ده زانی، رینگه یه کی دیکه یان گرتبووه بهر که خوی له ناچار کردنی هه ردوو لای ناکوکدا ده بینیه وه بۆ وازهینان له جیاوازی، کاتیك کاره که له ده ست ده رچوو، بیلایه نیان هه لئیزارد و، له کیشه که دوورکه وتنه وه..

ئه مه، سه باره ت به و هاوه لانه ی زوو موسلمان بوون و هاوسه رده می پیغمبر بوون و، له گه لیدا دژ به هیزه کانی بپاوه ری و تاریکی جهنگابوون.

به لام ئه و هاوه لانه له رژیانی مملانیکه ی نیوان ئیمامی علی و معاویه دا به تنها نویخته رایه تی (چه قی هیزیان له ده ولته ی ئیسلامدا نه ده کرد..

له بهر ئه وهی ئه و ساته ده ولت زۆر زۆر فراوان بیوو و، هیزی دیکه له نیویدا سه ری هه لدا بوو، که به شداری له رووداوه کان و ناراسته کردنیدا ده کرد. ئه و پیلانه شی که ژیا نی خه لیفه عوسمانی کرده مه به ست و، ئه و دام و ده زگایه ی ئه نجامدانی گرته ئه ستو به لگه یه له سه ر ئه وه، که له ده ره وهی مه دینه هاتبوو، بگه له ده ره وهی هه موو نیوه دورگی عه ره ب و.. له ولاته ئیسلامیه زۆر دووره کانه وه هاتبوو..

جا شو هیزه نویانه رولیکي وایان هه بوو که له توانای هاوه له گوره کاندنا نه بوو ریکری
لویکښن.. رولیکي مه ترسیدار و کارا له گورانی ململاتی نیوان معاویه و نیامی علی بڅ شه پ و
کوشتار.

بگره که خه لکی شامی لایه نگرې معاویه و، خه لکی عیراقی لایه نگرې نیامی علی، له
پښخستنې کرتایی ململاتی که دا خاوه نی رولې راسته قینه ی شو شه په بوون..
ته نانت له شیکردنه وه ی کرتاییدا بڅی، له نیوان دوو سه ریا زگه ی نیسلا میدا نه بوو،
هینده ی نه وه ی که له نیوان دو سه ریا زگه ی هه ریمیدا بوو.. خه لکی شام له لایه ک و، خه لکی
عیراق له لایه کی دیکه وه..!!

لیزه دا هیزې سټیه میش هه په که ناتوانی چاوپوشی ئی بکریت.. نویش هیزیکي
خرابه کاره و لهو ساته وه ی نیسلا قامچی له دست سه ندبووه وه و ده ست لاته که ی ته ختی
زه وی کردبوو خو نه ده چووه چاوی.

نو هیزه ش خوی له پاشماوه ی فارس و رومه کاندنا ده بینیه وه، که به رده وام فیل و
ته له که ی به رامبر نیسلا م نه نجام دها له ری سیخوره زوره کانیانه وه که نزه یان کردبووه
ناوی به وه ی وا خویان ده خسته روو که باوه رپان پی هیناوه، نه وانیشی که هه ندیکیان
توانیبویان زاوه ژلو و تیکدان بخه نه ریزی موسلمانانه وه، به جوری که هه ردوو نیمبر اتقریه ته که
له ناستیدا ده سته وستان بوون..!؟

نه مه سه رنجدانیکي خیرابوو له ناست شو هه لوئسته سه خته ی که لهو رژده دا به سه ر
هاوه لان و، هه موو نیسلا مدا هات.. پښویسته که شو راستیه ی دیکه ش فراموش نه که ین، که
هه ردوو سه رکرده ی سه ریا زگه به شه پها توره کان شو ه یان مه زنده نه کردبوو که کاره که بگاته
شو ناسته مه ترسیداره..

جا نیامی علی و نه وانیه ی له گه لیدا بوون، شالاوبردنیان بڅ سه ر شام ته نها وه ک هیزشیکي
ترسیتنه سه ر ده کرد، که زور نه خایه نیت معاویه له سه ر هیزې ده ست لاتی ده ولت پښکښته وه
له گه لیان و، ریزی ده گریت و گوپرایه لی ده بیته..

معاویه و نه وانیشی له گه لیدا بوون، لهو باوه په دا بوون که نیامی علی ده ست لاتیان
ده پښکښته وه و، ناماده باشییان تاقی ده کاته وه، گه ر بینې هیز و تفاقیان بهو جزه په که
هه یانه، شو جگه له شه پ رنگایه کی دیکه ده گریته بهر بڅ نه هیشتنی جیاوازی.. به لام کاره کان
زور دوو تر گه شه ی کرد.

نو گه شه کردنه له ناکاو و دووره ش، په رده له سه ر شو هیزه شارویه هه لده مالیت که له
ناواخنی هه ر سه ریا زگه په کدا کاری ده کرد، بڅ گورپنی ململاتی که بڅ شه پ و کوشتار..

نیستاش بهم رووداوه کورتایی به قسه کازمان دههینین له باره ی شه شه پوه .
 زویهیرا له ریزی سوپای معاویه دا ده چنگا و .. له کورتایی شه پوه که دا مه له یی
 به شداریکردنی له شه پدا بۆ دهر که وت ، کشایه وه لیتی .
 به لام به کک له به شه پها ته پوه کان شوپنی که وت ، له کاتیکدا به پپوه نوپژی ده کرد ، رمیکی
 کوژهری لیدا .

جا بکوژه که شمشیره که ی زویهیری هه لگرت و ، به خیرایی به ره و لای ئیمامی عه لی گه پابه وه
 ، ده یویست مژده ی کوژرانی زویهیری پی بدات و ئه و شمشیره ی بفا ته به رده م که له نیو
 سوپای معاویه دا دژ به ئیمامی عه لی پیی ده چنگا .
 له ده روزه ی ئیمامی عه لیدا راوه ستا و ، داوای مۆله تی چوپنه ژووده وه ی کرد .. ئیمامی
 عه لی به رووداوه که ی زانی ، هاواری لیکرد و فرمانی دا که ئه و بکوژه دهریکه ن و فرمانوی :
 ((مژده ی چوپنه نیو ناگر بده به بکوژی کوپی صه فیه)) .

مه به ستیشی له (کوپی صه فیه) زویهیر بوو .
 جا فرمانی کرد که شمشیره که ی زویهیری لی وه ریکرن و بۆی بوپنن .. شمشیره که ی
 زویهیر به ره و لای ئیمامی عه لی برا ، ئه ویش به دهم گریانه وه دهستی کرد به ماچ کردنی و ، وتی :
 (ئه مه شمشیره یکه ، سوپند به خوا ، خاوه نه که ی چنده ما جار ناره حه تی له پیغه مبه ری خوا
 دورخستوته وه پیی ..) !

* * *

ئه مه دیمه نیکی مه زنه و سه بووریه که ی زۆر ده دات به سه ر ناره حه تیه کانی ئه و جیاوازیه
 ناخوشه و ، زۆر تیگه پشتن و چاک مه زه نده کردنیش به ئیمه ده به خشیت ..

* * *

ئانئستاش ئه و ئیمه مائناوایی له و پیاوانه ده که ی که کاتیکی پر له خوشی و شادی له سه ر
 لاپه ره کانی ئه م په راوه له گه لیاندا به سه رمان برد و .. کپوشی سوپاسگوزاری بۆ خوای گه وره
 ده به ین له سه ر به خششه کانی و .. داواکاری به خشش و به زه یی و ، له شساعی زیاترین لیتی ..
 به ملکه چی و ریزیشه وه ، به مامۆستای مه زن و ، نوایین پیغه مبه رانی خوا ده لئین :

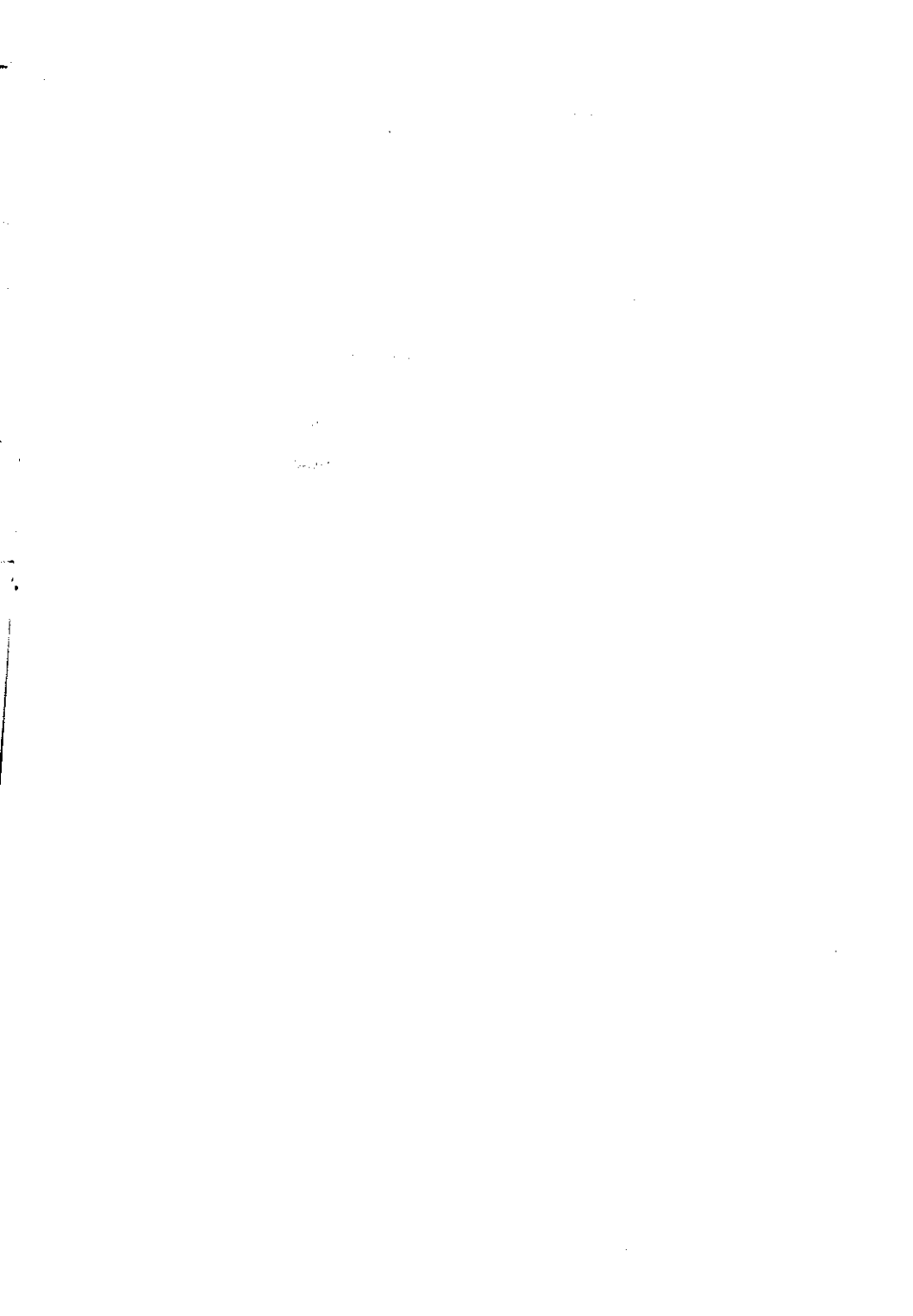
- السلام عليك ايها النبي ورحمه الله وبركاته .

- خوا به چاکترین شیوه پاداشتت بداته وه له سه ر ئه وه ی به خشیت و ، رنعمونیت کرد .
 به جۆش و خروشیکێ ندریشه وه ، به هاوه له به پیزه کانی ده لئین :

ئه ی چاکه کاران ، مائناوا .. !

به لام ... که ی ئاوابوون ، هه تا پینان بگوترتت مال ئاوا .. ؟؟

ده با سلومان نه مه بیت: سلاو..
 سلاویک، له دستپنګدا به ملکه چیره وتان..
 له کز تاییشدا هر به ملکه چی ده یلین..



سهرچاوه میژووییه کان

- | | |
|---------------------|---------------------------------|
| ابن حجر العسقلانی. | ١- الإصابة، في تمييز الصحابة |
| ابن عبد البر. | ٢- الإستيعاب، في أسماء الأصحاب |
| ابن الأثير. | ٣- أسد الغابة، في معرفة الصحابة |
| ابن هشام. | ٤- السيرة النبوية |
| ابن سعد. | ٥- الطبقات الكبرى |
| ابن كثير. | ٦- البداية والنهاية |
| أبو نعيم الأصبهاني. | ٧- حلية الأولياء |

ناومړۍ

٣٩٧ زميندى كورې سابيت	١١ نهو رووناكيبهډى شوينى كهوتن
٤٠٥ خاليندى كورې سه عيد	٢١ نهوانهډى شوينى كهوتن
٤١٢ نهپونهيوپى نه نصارى	٣١ (١) موصعدب كورې عمير
٤٢١ عتبياسى كورې عبدالطلب	٤٢ (٢) سهئاننى فارسى
٤٢٥ نهپوهورميره	٥٩ (٣) نهپوغمزى غيفزارى
٤٤٢ بهرائى كورې مالك	٧٩ (٤) پيلالى كورې رهپاح
٤٥٧ عوتبهډى كورې شهزوان	٩٥ (٥) عبداللهى كورې عومهر
٤٦٢ سابيتى كورې قهيس	١١١ (٦) سهعدنى كورې نهبى ومقاص
٤٦٩ نوسهيدى كورې حوضهپير	١٢٧ (٧) صوهديسى كورې سينان
٤٧٧ عبدالرحمن كورې عهوف	١٢٥ (٨) مهعاذنى كورې جهبئل
٤٨٧ باوكى جابر	١٤٢ (٩) ميقدادى كورې عهمر
٤٩٢ عهمرى كورې جموح	١٥١ (١٠) سهعيدنى كورې عامر
٥٠١ جهديسى كورې زعيد	١٦١ (١١) حتمزى كورې عبدالطلب
٥٠٩ نوبهډى كورې كهعب	١٧٩ (١٢) عبداللهى كورې مدسعود
٥١٥ سهعدنى كورې مهعاذ	١٩١ (١٣) حوذيفهډى كورې يهمان
٥٢٥ سهعدنى كورې عوياده	٢٠٢ (١٤) عه مامارى كورې ياسر
٥٣٥ نوسامهډى كورې زعيد	٢٢٢ (١٥) عويادهډى كورې صاميت
٥٤٢ عبدالرحمن كورې نهپوهكر	٢٢١ (١٦) خهپابى كورې نهومت
٥٤٩ عبداللهى كورې عهمرى كورې عاص	٢٤١ (١٧) نهپوعويهيدى كورې جهپراح
٥٥٩ نهپوسوهپيانى كورې حارس	٢٥١ (١٨) هوسمانى كورې مهظنون
٥٦٥ عيمرانى كورې حوصهين	٢٦١ (١٩) زميندى كورې حاريسه
٥٧١ سهلهمهډى كورې نهكوهج	٢٧١ (٢٠) جهعفهډى كورې نهپوطالب
٥٧٧ عبداللهى كورې زوبهپير	٢٨٢ (٢١) عبداللهى كورې رهواحه
٥٨٧ عبداللهى كورې عهپاس	٢٩١ (٢٢) خاليندى كورې وهنيد
٥٩٧ ههبادى كورې بيشر	٢١٧ (٢٣) قهيسى كورې سهعدنى كورې عوياده
٦٠٥ سوههيلي كورې عهمر	٢٢٥ (٢٤) هومهپيرى كورې ومههپ
٦١٢ نهپوموساى نهشعهرى	٢٣٥ (٢٥) نهپو دمرداء
٦٢٥ طوفههيلي كورې عهمرى دموسى	٢٤٩ (٢٦) زميندى كورې خطاب
٦٢٢ عهمرى كورې عاص	٢٥٧ (٢٧) تهنهډى كورې عبيدالله
٦٤٢ سالى نازادكر اوډى نهپو حوذيفه	٢٦٩ (٢٨) زوبهپيرى كورې عهوام
٦٥٢ دوا وته	٢٧٧ (٢٩) غويهپيسى كورې عهدى
		٢٨٧ (٣٠) هومهپيرى كورې سهعد